Danskernes Historie Online
Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor
Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat

Ophavsret
Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links
Slægtsforskernes Bibliotek: https://slaegtsbibliotek.dk
Danske Slægtsforskere: https://slaegt.dk

DANMARKS RIGES BREVE

UDGIVET AF

DET DANSKE SPROG- OG LITTERATURSELSKAB

UNDER LEDELSE AF

FRANZ BLATT

3. RÆKKE 5. BIND

1357-1360

UDARBEJDET AF

C. A. CHRISTENSEN

K. FRIIS JOHANSEN OG HERLUF NIELSEN

DE TYSKE TEKSTER AF

ERNST DITTMER

MUNKSGAARD

1967

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

DANMARKS RIGES BREVE

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

BEKOSTET AF

MINISTERIET
FOR KULTURELLE ANLIGGENDER

OG

CARLSBERGFONDET

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

DANMARKS RIGES BREVE

UDGIVET AF

DET DANSKE SPROG- OG LITTERATURSELSKAB

UNDER LEDELSE AF

FRANZ BLATT

3. RÆKKE 5. BIND

1357-1360

UDARBEJDET AF

C. A. CHRISTENSEN,
K. FRIIS JOHANSEN OG HERLUF NIELSEN

DE TYSKE TEKSTER AF

ERNST DITTMER

MUNKSGAARD

1967

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Tilsynsførende:

KRISTIAN HALD — STIG IUUL

© DET DANSKE SPROG- OG LITTERATURSELSKAB, 1967

PRINTED IN DENMARK, FR. BAGGES KGL. HOFBOGTRYKKERI

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

INDHOLDSFORTEGNELSE

Manuskript- og Bogfortegnelse ..... p. VII

Breve 1357—1360 ..... - 1—316

Personregister ..... - 317

Stednavneregister ..... - 353

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

MANUSKRIPT- OG BOGFORTEGNELSE

Åkærske reg. = Registratur over Breve paa Aakjær 1611, trykt ÆA. II 113—66.

Ålborghus reg. = Registratur over Breve på Ålborghus (1573 og 1578), trykt ÆA. III 1—76.

Århusbogen = Kgl. Bibl. Kbh., E Donatione Variorum 53,2°.

Acta Pont. = Acta pontificum Danica. I—VII. Kbh. 1904—43.

Acta Pont. Svec. = Acta pontificum Svecica I. Acta cameralia I. Stockholm 1936—42. (Diplomatarium Svecanum Appendix).

Adels Årbogen = Danmarks Adels Aarbog Kbh. 1884 flg.

Alling kl. reg. = Registratur over Alling Klosters Breve (1580), trykt ÆA. II 167—94.

Annales Danici = Annales Danici medii aevi. Ed. Ellen Jørgensen, Kbh. 1920.

Anne Krabbes Kopibog = Kgl. Bibl., Kbh. Gl. kgl. Sml. 844,2°.

Antvorskov kl. reg. = Registratur over Antvorskov Klosters Breve (1607), trykt ÆA. IV 57—274.

Arhnung = J. O. Arhnung, Roskilde Domkapitels Historie. I. Tiden indtil 1416. Kbh. 1937.

B 29. Sv.RA. »Specification uppå dhee breef och documenta, som till Lunde dombkyrckio tillhöriga finnas« (før 1693) (= Skånebrevsfortegnelsen).

B 30. »Extracter af åthskillige breef« (omkr. 1685). Udkast til B 29, Sv.RA.

Bartholin = Th. Bartholin, Collectanea. Kgl. Bibl., Kbh. E Donatione Variorum 1,2°.

Bartholin, Annales = Th. Bartholin, Annales ecclesiae Danicae. Kgl. Bibl., Kbh. E Donatione Variorum 1,2°. XX.

Brilioth, Y., Den påfliga Beskattningen af Sverige intill den stora Schismen. Uppsala 1915.

Børglum kl. reg. = Registratur over Børglum Klosters Breve (1513), trykt ÆA. III 77—108.

C = Decreti pars secundi. Causæ, udg. af E. Friedberg, Corpus Iuris Canonici I 357—1292.

Cypræus, Hieronymus, Kgl. Bibl., Gl. kgl. Saml. 1048,2°.

Cypræus, J. A., Annales Episcoporum Slesvicensium. Köln 1634.

Cypræus, Povl, Kgl. Bibl., Gl. kgl. Saml. 1047,2°.

Danmarks gamle Købstadlovgivning I—V, udg. af Erik Kroman. Kbh. 1951—61.

Delachenal, R., Historie de Charles V. I—V. Paris 1909—31.

Diplomatarium Norvegicum. I ff. Chria. 1853 ff.

Diplomatarium Svecanum. VI. Sthlm. 1878—1959.

DRB = Danmarks Riges Breve udg. af Det Danske Sprog- og Litteraturselskab under ledelse af Franz Blatt. 1., 2. og 3. række I ff. Kbh. 1938 ff.

E 102 a = »Excerpta diplomatum. E 102 a. Biörners m. fl. Extracter« (omkr. 1685). Udkast til B 29. Sv.RA.

Eline Gøyes Jordebog = Fru Eline Gøyes Jordebog med tilhørende Brevuddrag, udg. af A. Thiset. Kbh. 1892.

Esrombogen = Codex Esromensis. Kgl. Bibl. Kbh. E Donatione Variorum 140,4°.

Extravagantes Decretales quæ a diversis Romanis Pontificibus post Sextum emanaverunt (= Extravagantes Communes), udg. af E. Friedberg, Corpus Iuris Canonici II 1236—1312.

Frederik Is reg. = RA. Ældste efterretninger om Rigsarkivet indtil 1660. Repertorium over breve fundne på sølvkammeret i København slot 1524, trykt ÆA. IV 383—420.

Hamsfort = Cornelius Hamsfort, Chronologia rerum Danicarum secunda, trykt SRD I 266—334.

Hamsfort, Corn., Odense bispekrønike i for-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

skellige redaktioner, Kall 668,8°. Kgl. Bibl., Kbh.

Hans. UB. = Hansisches Urkundenbuch. I ff. Halle 1876 ff.

Hanserecesse = Die Recesse und andere Akten der Hansetage. I ff. Leipzig 1870 ff.

Hatt Olsen, Thomas, Dacia og Rhodos. Kbh. 1962.

Helms, H. J., Næstved St. Peders Kloster. Næstved 1940.

Hvitfeld = A. Hvitfeld, Danmarckis Rigis Krønicke 4°, I—IV. Kbh. 1599—1603. Fol. I—II. Kbh. 1650—52.

Hvitfeld, Bispekrøn. = A. Hvitfeld, Bispers Krønicke. Kbh. 1604. Folioudgave smsts. 1650.

Jørgensen, Poul Johs., Dansk Retshistorie. Kbh. 1940.

Kalundborgske registratur (1476), trykt ÆA. I 1—86.

Kalundborgske reg. (1551) = Registratur over Brevene paa Folen paa Kalundborg 1551, trykt ÆA. IV 1—81.

Kausche, D., Putbusser Regesten. Stettin 1940.

Kausche, D., Geschichte des Hauses Putbus und seines Besitzes im Mittelalter. Greifswald 1937.

Kirchengeschichtliche Studien, hrsg. von Knöpfler, Schrörs u. Sdralek. II. Münster 1893—95.

Kirsch, J. P., Die päpstlichen Annaten in Deutschland während des XIV. Jahrhunderts. (Quellen und Forschungen aus dem Gebiete der Geschichte IX. Paderborn 1903.

Kämmereirechnungen der Stadt Hamburg. I—X. Hamburg 1869—1951.

Langebek = Langebeks Diplomatarium (Rigsarkivet).

Liber Daticus Roskildensis, udg. af A. Otto. Kbh. 1933.

Lundebogen = Sv.RA. Registrum ecclesie Lundensis (1494).

Lundegårds reg. = RA. De ældste Arkivregistraturer. Registratur over Lundegaards Breve (1555 og 1577), trykt ÆA. IV 291—364.

Lunde kapitels gavebøger = Libri memoriales capituli Lundensis. Lunde Domkapitels Gavebøger. Udg. ved C. Weeke. Kbh. 1884—89.

Lunde kap. reg. = Registratur over Breve i Lunde Kapitels Arkiv (1425), trykt ÆA. V 123—74.

Lüb. UB. = Codex diplomaticus Lubecensis. Urkundenbuch der Stadt Lübeck. I ff. Lübeck 1843 ff.

Løgumbogen = Kgl. Bibl., Kbh. Ny kgl. Sml. 881,2°.

Mariager kl. reg. = RA. De ældste Arkivregistraturer. Registratur over Breve i Mariager Klosters Arkiv 1584 (—1602), trykt ÆA. V 643—761.

Maribo kl. reg. = RA. De ældste Arkivregistraturer. Registratur over Maribo Klosters Breve 1621, trykt ÆA. III 251—312.

Mekl. UB. = Meklenburgisches Urkundenbuch. I ff. Schwerin 1863 ff.

Ménard, L., Historie civile, ecclésiastique et litteraire de la ville de Nismes. II. Paris 1751.

Mollwo, C., Das Handlungsbuch von Hermann und Johann Wittenborg. Leipzig 1901.

Niederstadtbuch, kopifilm i Lübeck Staatsarchiv.

Næstved klosters registratur = Næstved St. Petri Klosters Registratur (Næstved Gavebog): Herlufsholm Arkiv (1528), trykt SRD IV 335—406.

Odensebogen = Uppsala Univ. Bibl. De la Gardies Donation nr. 39.

Odense St. Hans kl. reg. = Registratur over Breve i Odense St. Hans Klosters Arkiv (1558), trykt ÆA. V 603—42.

Odense St. Knuds Klosters Registratur = Registratur over Breve i Odense St. Knuds Klosters Arkiv (1548 og senere), trykt ÆA. V 175—269.

Pavelige kopibøger = Registra Auinionensia og Registra Vaticana, Vatikanarkivet.

Pavelige regnskabsbøger = Introitus et exitus og Obligationes et solutiones, Vatikanarkivet.

Pavelige supplikregistre = Registra supplicacionum, Vatikanarkivet.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Pedersen Horsens, Hans, Catalogus pontificum Arhusiensis.

Reg.Dan. = Regesta diplomatica historiæ Danicæ. I. Kbh. 1847.

Reg.Dan.* = Regesta diplomatica Historiæ Danicæ. Series 2. I. Kbh. 1889.

Reinhardt, C. E. F., Valdemar Atterdag og hans Kongegjerning. Kbh. 1880.

Rep. = Repertorium diplomaticum regni Danici mediævalis. Fortegnelse over Danmarks Breve fra Middelalderen, udg. af Kr. Erslev. I—IV. Kbh. 1894—1912.

Ribe kapitels reg. = Registratur over Breve i Ribe Kapitels Arkiv (1553), trykt ÆA. 319—461.

Roskilde Agnete kl. reg. = Registratur over St. Agnete Klosters Breve i Roskilde (1575), trykt ÆA. IV 275—90.

Roskilde Clara kl. reg. = Registratur over Breve i Universitetets Arkiv, hovedsagelig fra Roskilde Claræ Klosters Arkiv (1586), trykt ÆA. V 559—601.

Roskildegårds reg. = Registratur over Breve på Roskildegård (omkr. 1570), trykt ÆA. III 313—74.

Schäfer = Dietrich Schäfer, Das Buch des lübeckischen Vogts auf Schonen. Halle a. S. 1887. 2. Auflage. Lübeck 1927.

Silkeborgske reg. = Registratur over Brevene paa Silkeborg 1558, trykt ÆA. II 1—111.

Sjöstedt, L., Krisen inom det svensk-skånska väldet 1356—1359. Lund 1954.

Skånebrevsfortegnelsen, se B 29, B 30, E 102 a.

Skanderborgske reg. = Skanderborgske Registratur (1606), trykt ÆA. I 161—276.

Sorø gavebog = Gl. kgl. Saml. 2485,4°, Kgl. Bibl., Kbh., trykt SRD IV 463—531.

SRD = Scriptores Rerum Danicarum, ed. J. Langebek etc. I—IX. Kbh. 1772—1878.

Stephanius = Stephanius, Systema. Univ. Bibl. Uppsala, de la Gardies Donation 25—29.

Strecker, W., Die äussere Politik Albrechts II. von Mecklenburg. Schwerin 1913.

Terpager = P. Terpager, Ripæ Cimbricæ. Flensborg 1736.

Tangl., M., Die päpstlichen Kanzleiordnungen von 1200—1500. Innsbruck 1894.

Tägil, Sven, Valdemar Atterdag och Europa. Lund 1962.

Urkundenbuch des Hochstifts Hildesheim u. seiner Bischöfe. Leipzig 1907.

Vatikanische Quellen zur Geschichte der päpstlichen Hof- u. Finanzverwaltung 1316—1378. I. Hrsg. v. Dietrich Göller. Paderborn 1910. – II. Hrsg. v. K. H. Schäfer. Paderborn 1911.

Weeke, se Lunde kapitels gavebøger.

Vestervig klosters registratur 1599, trykt ÆA. III 131—70.

Westphalen, E. J. de, Monumenta inedita rerum Germanicarum, I—IV. Leipzig 1739—45.

Viborg stifts reg. = Registratur over Viborg Stifts Breve (1540erne og 1574), trykt ÆA. II 201—360.

VI = Liber Sextus Decretalium domini Bonifacii papæ VIII, udg. af E. Friedberg, Corpus Iuris Canonici II 929—1124.

Vordingborgske reg. = Vordingborgske Registratur (1476), trykt ÆA. I 87—160.

Vrejlev klosters reg. = Registratur over Vrejlev Klosters Breve, trykt ÆA. III 30—44.

X = Decretalium Gregorii Papæ IX, udg. af E. Friedberg, Corpus Iuris Canonici II 1—927.

Yngre kalundborgske registratur se Kalundborgske registratur 1551.

ÆA. = De ældste danske Archivregistraturer I—V. Kbh. 1854—1910.

Æbelholtbogen = Kgl. Bibl., Additamenta 51,2°.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

1357-1360

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

1357. 8. januar. 1

Absalon, kannik i København, overdrager en grund med stenhus nord for slagterboderne til Vor Frue kirkes bygningsfond.

To afskrifter af Langebek i rigsarkivet.

Absalon, kannik ved kirken i København, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

I skal vide, at jeg, sund og karsk, til Vor Frue kirkes bygningsfond i København overdrager, giver og til dets hånd oplader en grund med et på samme opført stenhus nord for slagterboderne, at besidde med rette evindelig, på det vilkår, at de til enhver tid værende værger for nævnte bygningsfond ubetinget hvert år, så længe jeg lever, skal give og oplade mig og ikke nogen anden alle frugter og afgifter, der ydes af fornævnte grund og hus. Men efter min død skal fornævnte værger hvert år tildele en vis herr Clemens, min medkannik, så længe han lever, alle ovennævnte frugter og afgifter, med den yderligere bestemmelse, at nævnte grund med stenhus og alle dertil hørende tilliggender og afgifter ubeskåret og uden tab straks efter samme herr Clemens' død skal tilfalde omtalte bygningsfond til evig tid. Til vidnesbyrd herom og til åbenbar sikkerhed herfor er mit segl hængt under dette brev tillige med segl tilhørende de gode mænd Henrik Molle, Tideke Lyttekenborg og Henrik Raklinghuse, rådmænd i samme stad København. Givet i det Herrens år 1357 søndagen efter helligtrekongers dag.

1357. 14. januar. Lödöse. 2

Kong Magnus af Sverige og hans søn Erik udnævner hertug Albrecht 2. af Mecklenburg og grev Adolf 7. af Holsten(-Plön) til voldgiftsdommere i deres indbyrdes strid. [1])

Original i Schwerinarkivet.

Magnus, af Guds nåde Sveriges, Norges og Skånes konge, og Erik, hans førstefødte, til alle, der får dette brev at se, hilsen med alles Frelser. ..... Til vitterlighed og yderligere bekræftelse heraf er vore segl hængt

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

under dette brev. Ydermere afgiver også vi Nils Abjörnsson, Jon Hafthorsøn, Orm Ødstensøn, Anders Nielsen, Lars Karlsson og Trotte Petersson, fremdeles Nils Turesson, Halsten Petersson, Magnus Nilsson, Jens Truedsen og Karl Ulfsson, riddere og fornævnte vore herrer Magnus' og Eriks medlovere, ved dette brev løfte om, at fornævnte bestemt og ubrydeligt skal overholdes, idet vi hænger vore segl sammen med vore nævnte herrers segl under dette brev. Givet i Lödöse i det Herrens år 1357 lørdag næst efter ottendedagen efter helligtrekonger.

[1]) 1356 17. oktober havde Erik rejst oprørsfanen mod faderen og dennes højtbetroede yndling hertug Bengt Algotsson af Finland og Halland, som blev tvunget til at forlade landet, Sjöstedt 3–4.

3 1357. 18. januar. Avignon.

Pave Innocens 6. stadfæster kapitlet i Børglums valg af Mogens til biskop af Børglum.

Afskrift i de pavelige kopibøger.

Til vor ærværdige broder Mogens, biskop af Børglum, hilsen o. s. v.

Det apostoliske embede, som vi – omend ufortjent – ved Guds bestemmelse forestår, kræver, at vi med iver og velvilje giver agt på alle kirkers og særlig domkirkernes og deres lederes sjælefrelse og fred. Den ansøgning, der nylig er forebragt os på Dine vegne, indeholder, at vore elskede sønner, kapitlet ved kirken i Børglum, for at forrette valget af den fremtidige biskop af Børglum, da nævnte kirke i forvejen var blevet ledig ved salig biskop Anders af Børglums død, som endte sine dage uden for den romerske kurie, sammenkaldte alle, som vilde, skulde og bekvemt kunde deltage i samme valg, og på den dag, der forud var fastsat til valget, enstemmigt og samdrægtigt valgte Dig, dengang kannik i Roskilde og af præstestand, til biskop af Børglum, og at Du, idet Du efter opfordring af fornævnte kapitel gav Dit samtykke til dette valg, opnåede, at det med ærkebiskoppelig myndighed stadfæstedes af ærkebiskop Peder af Lund – god ihukommelse – stedets ærkebiskop, og at indvielsens nådegave iøvrigt meddeltes Dig på kanonisk vis, forudsat at apostoliske reservationer ikke lagde sig hindrende i vejen, samt at Du derefter har forestået samme kirkes styre og forvaltning i åndelige og timelige anliggender. Men da Du, således som samme ansøgning tilføjer, er i tvivl om, hvorvidt provisionen af samme Børglum kirke på tidspunktet for fornævnte valg og stadfæstelse var reserveret apostolisk rådighed, har man på Dine vegne ydmygt anmodet os om, at vi af apostolisk velvilje vilde

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

værdiges at give Dig provision herpå. Idet vi derfor velvilligt betænker alt det fornævnte og desuden de storslåede dyder og gaver, hvormed den Højeste har udmærket Din person, således som vi har forstået ved troværdige vidnesbyrd, og idet vi på såvel frelsebringende som gunstig vis ønsker at drage omsorg for Din og denne kirkes tilstand, er det vor vilje og bestemmer vi med apostolisk myndighed, at ovennævnte valg, stadfæstelse og meddelelse af nådegaven og alt hvad der iøvrigt, dog på lovformelig vis, er foretaget af Dig med hensyn til fornævnte styre og forvaltning, skal stå ved magt og opnå bestyrkende bekræftelse, som om der ikke var foretaget nogen reservation med hensyn til provisionen af denne kirke. Intet menneske må bryde dette vort viljes- og bestemmelsesbrev eller i ubesindig forvovenhed handle derimod. Men hvis nogen drister sig til at forsøge dette, skal han vide, at han vil pådrage sig Gud den almægtiges og hans apostle St. Peters og St. Pauls vrede. Givet i Avignon den 18. januar i vort 5. pontifikatsår.

4 1357. 26. januar. Varberg.

Kong Erik af Sverige og Skåne erkender at skylde grev Adolf 7. af Holsten 500 mark sølv, som han lover at betale i Skåne i to terminer, til første og næste mortensdag.

Original på Gottorp.

Erik, af Guds nåde de Svenskes og Goters konge samt herre over landet Skåne, til alle, der får dette brev at se, hilsen evindelig med Gud.

Vi erkender og erklærer offentligt med dette brev, at vi i medfør af en sand og retmæssig forpligtelse i sandhed står i gæld til den højbårne og berømmelige herre herr Adolf, af Guds nåde greve af Holsten og Stormarn, og hans sande arvinger, samt ligeledes – dog kun til disses, d. v. s. fornævnte greves og hans arvingers hånd – til de velbyrdige mænd Sigfred v. Plön, Otto Reventlow, Otto v. Küren, Nicolaus Kiel, Didrik Vieregge og Grube Vieregge, for 500 mark lødigt sølv efter kølnsk vægt, hvilket vi selv eller vore arvinger uden vægring, fuldt ud og uden at der kan opstå nogen anledning til opsættelse, skal betale i Skåne til fornævnte herr grev Adolf, hans arvinger eller til de fornævnte mænd, der til deres hånd har modtaget det løfte, der i denne sag er afgivet til herr greven; halvdelen af dette sølv, nemlig 250 mark lødigt, skal betales til førstkommende St. Mortens dag, og den resterende halvdel, d. v. s. 250 mark lødigt i samme vægt, til den

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

derefter følgende St. Mortens dag. Givet på borgen Varberg i det Herrens år 1357 dagen efter St. Pauls omvendelsesdag under vort sekret. Og ydermere lover vi Nils, af Guds nåde biskop af Linköping, Nils Turesson, Magnus Nilsson, Niels Ågesen, Niels Truedsen, Jens Truedsen, Tue Galen, riddere og Jon Kristinesson, væbner, in solidum sammen med vor herre, ovennævnte kong Erik, at nævnte sum sølv uden tvivl skal blive betalt til de fastsatte terminer, idet vi ovennævnte år, dag og sted hænger vore segl under dette brev til anerkendelse af det foregående.

5 1357. 26. januar. Varberg.

Hertug Albrecht af 2. Mecklenburg forpligter sig til at betale de 500 mark sølv, som kong Erik af Sverige og Skåne skylder grev Adolf 7. af Holsten, af de ham overladte toldindtægter i Skanør.

Original i det svenske rigsarkiv.

Albrecht, af Guds nåde hertug af Mecklenburg og herre til Stargard og Rostock, til alle, som får dette brev at se, hilsen evindelig med Gud. Vi ønsker, at det skal være klart og vitterligt, at vi forpligter os og vore arvinger til af de toldindtægter i Skanør, som af visse grunde er henlagt til os, at fri og frigøre den berømmelige fyrste, vor såre kære herre herr Erik, af Guds nåde Sveriges og Skånes berømmelige konge, for 500 mark lødigt sølv i kølnsk vægt i hans forhold til den berømmelige herre herr Adolf, af Guds nåde greve af Holsten og Stormarn, at betale med halvdelen, nemlig 250 mark lødigt sølv, til den nærmest kommende St. Mortens dag, og derpå med de øvrige 250 mark til den nærmest derpå følgende St. Mortens dag, hvilken sum sølv den samme herre kong Erik i sit brev [1]) havde forpligtet sig og sine til at betale til fornævnte terminer. Givet i Varberg i det Herrens år 1357 på dagen efter den hellige Paulus' omvendelse under vort segl.

[1]) nr. 4.

1357. 28. januar. Avignon.

Pave Innocens 6. giver provst Niels Absalonsen i Lund tilladelse til at vælge en skriftefader, som kan give ham fuld syndsforladelse i hans dødsstund.

Afskrift i de pavelige kopibøger.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Til vor elskede søn Niels Absalonsen, provst ved kirken i Lund, hilsen o. s. v.

Den oprigtige hengivenhed o. s. v. som i det nærmest foregående, der rettes til biskop Demetrius af Nagy-Varad, indtil slutningen [1]). Givet i Avignon den 28. januar i vort femte pontifikatsår.

[1]) angående den forkortede formel se DRB. III 4 nr. 299.

1357. 30. januar, Acta Pont. VII 83 nr. 5382, udelades i DRB; Jacobus de Crumbeke, sognepræst i Landkirchen på Femern 'i Odense stift' får ventebrev på kanonikat og præbende i Lübeck.

1357. 30. januar. Avignon. 7

Volrad v. Dorne, licentiat i lovkyndighed, ansøger pave Innocens 6. om stadfæstelse på den præbende ved kirken i Schwerin, som han havde erhvervet ved bytte med Johan Ulturis, kannik i Schwerin, *'uanset at han sidder inde med provstiet Bützow i nævnte kirke i Schwerin og kanonikater og præbender ved kirkerne i Slesvig og i Güstrow i Kammin stift',* hvilket bevilges.

Afskrift i de pavelige supplikregistre.

1357. 5. februar. Svavsted. 8

Biskop Niels af Slesvig eftergiver alle, der yder hjælp til St. Johannes kloster i Slesvig, 40 dage af den dem pålagte kirkebod.

Original på Gottorp.

Niels, af Guds nåde biskop af Slesvig, til alle sine i Kristus elskede indvånere i hans stift Slesvig, hilsen med alles Frelser.

Efterdi vi alle – som apostelen siger [1]) – skal stå for Kristi domstol, for at enhver kan få igen, alt efter som han har handlet her i livet, godt eller ondt, bør vi forekomme den yderste høstens dag ved barmhjertighedens gerninger og med henblik på det evige liv her på jorden så, hvad vi ved Guds bistand skal høste med mangedoblet frugt i himlene. Thi det er vort faste håb og vor sikre tro, at den, der sår lidet, også vil høste lidet, men at den, der sår i velsignelse, af velsignelse vil høste det evige liv[2]). Da nu

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

nonnerne i St. Johannes kloster i Holm ved Slesvig, dels på grund af den langvarige krig mellem fyrsterne og landets herrer, dels på grund af den frygtelige sot, der nylig har hærget blandt menneskene, i den grad er blevet fattige, at de ingenlunde kan opretholde livet ved de indtægter, der er henlagt til samme kloster, så beder, formaner og opfordrer vi derfor med Gud Eder alle til, at I af det gods, som Gud har forundt Eder, yder de nævnte nonner fromme almisser og Eders fromheds velkomne støtte, for at de ikke af mangel på det nødvendigste skal tvinges til at vende tilbage til verden til skændsel for den kristne religion, og for at I herved og ved det gode I iøvrigt øver på Herrens tilskyndelse, kan opnå den evige saligheds glæde. Thi i tillid til den almægtige Guds og hans hellige apostle Peters og Pauls miskundhed og i tillid til den myndighed, som Herren har overladt os, eftergiver vi barmhjertigt med Gud alle, der viser sand anger og bekender deres synder, og som vil række de nævnte nonner en hjælpende hånd 40 dage og en karene [3]) af den dem pålagte kirkebod. Men Eder, de herrer sognepræster og præster ved kapellerne, påbyder og formaner vi udtrykkeligt i kraft af den hellige lydighedspligt, at I, når de nævnte nonners sendemænd kommer til Eders kirker og kapeller, modtager og behandler dem venligt og kærligt, idet I ved fromme opfordringer tilskynder Eders sognebørn til, at de yder dem kærlig støtte. Ydermere er det vor vilje, at I, hvilken dag fornævnte sendemænd end ønsker at offentliggøre nævnte eftergivelser i Eders kirker, over for disse Eders sognebørn skal erklære denne dag for hellig indtil middag, idet I formaner dem til at forsamles sammesteds for samdrægtigt og med opladt øre at påhøre gudstjenesten og Guds ord. Givet i Svavsted i det Herrens år 1357 på jomfruen St. Agathes dag under vort segl.

[1])jf. Rom. 14,10. 2. Kor. 5,10, smlgn c. 14 X de poenitentiis V. 38. – [2]) jf. 2. Kor. 9,6. – [3]) d. v. s. den strengeste form for bod på 40 dage.

1357. 11. februar, Acta Pont. VII 85 nr. 5383, udelades i DRB.; Henrik Biskop får domprovstiet i Hamburg efter ansøgning af Johannes Guilaberti.

9 1357. 28. februar. Avignon.

Biskop Wipert af Ratzeburg ansøger pave Innocens 6. om, at Volrad v. Dorne må få provstiet, det kanonikat og den præbende ved kirken i Slesvig, der er ledige ved Otto v. d. Wischs død.

Afskrift i de pavelige supplikregistre.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Helligste Fader. Provstiet ved kirken i Slesvig, som er en dignitet, der besættes ved valg, og som har sjælesorg, samt et kanonikat og en præbende sammesteds er ledige ved Otto v. d. Wischs død, han, som døde uden for den romerske kurie. Derfor bønfalder Eders Helligheds ydmyge og hengivne skabning Wipert, den nye biskop af Ratzeburg, Eder, samme hellige fader, om, at I (viser) ham (særlig nåde) med hensyn til hans elskede husfælle Volrad v. Dorne, licentiat i verdslig ret, der er i hans tjeneste, o. s. v.[1] ..... Givet i Avignon den 28. februar i vort femte pontifikatsår.

[1]) biskop Wiperts rotulus indeholder fire ansøgninger, af hvilke kun de tre, som ikke er trykt her, har bemærkning om, at de er bevilgede, jf. nr. 13.

1357. 12. marts. Lund. 10

Peder Nielsen, borger i Lund, pantsætter sin gård i St. Hans sogn i Lund til sin medborger Niels Bentsen for 30 mark skånsk.

Original i rigsarkivet.

Peder Nielsen, borger i Lund, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Alle skal vide, at jeg i sandhed står i skyld og gæld til den gode mand Niels Bentsen, min medborger i Lund, nærværende brevviser, for 30 mark nye skånske penge på grund af korn og andre ting, han har solgt mig, hvilke fuldt ud skal betales ham inden næste allehelgensdag i Lund i rede penge og ikke i nogen anden værdi. Herfor pantsætter jeg ham med dette brev min gård i St. Hans sogn i Lund med huse, æblehave og dens tilliggender, alle og hvert enkelt, intet undtaget, hvilken gård jeg har fået med min elskede hustru Cecilie, på den betingelse, at hvis jeg svigter med betalingen til den fastsatte termin, skal nævnte gård med dens tilliggender som er nævnt ovenfor, fra da af frit som forvedspant tilfalde samme Niels Bentsen og hans arvinger, at besidde med rette evindelig; og med dette brev binder jeg mig og mine arvinger på tro og love til uden noget yderligere tillæg at skøde fornævnte gård med alle dens tilliggender på Lunds byting til fornævnte Niels Bentsen og hans arvinger, at oplade den med fuld virkning til deres hånd og hjemle samt frigøre den i overensstemmelse med landet Skånes lov mod krav fra hvem som helst. Til vidnesbyrd herom er mit segl hængt under dette brev tillige med segl tilhørende de hæderværdige mænd herr Bennike, kantor i Lund, og Niels Vernekesen, borger sammesteds. Givet i Lund i det Herrens år 1357 på paven St. Gregors dag.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

11 **1357. 18. marts.**

Degenhard Hegel og Herman v. Minden bevidner over for rådet i Wismar, at Henrik Schmidt inden sin død skænkede sit hus i Skanør til helligåndshuset i Wismar.

Referat i Wismars stadsbog.

I det Herrens år 1357 bevidnede Degenhard Hegel og Herman v. Minden på rådhuset over for mine herrer, rådmændene, at Henrik Schmidt, mens han levede, skænkede sit hus, der ligger i Skanør i Travegade, til helligåndshuset i Wismar efter sin og sin hustru Johannes død. Forhandlet lørdagen før søndagen Letare.

12 **1357. 19. marts.**

Bisperne Peder af Viborg, Peder af Ribe og Povl af Århus eftergiver kirkebod for dem, der søger til St. Benedikts kapel i St. Knuds kirke i Odense eller skænker det gaver.

Referat af Hamsfort.

I det Herrens år 1357 den 19. marts på selve søndagen Letare bekendtgør bisperne Peder af Viborg, Peder af Ribe og Povl af Århus i et dokument: "Vor fromme moder, (siger de, der tilstår aflad) [1]), kirken, der er bekymret for sjælenes frelse, plejer ved visse åndelige gaver, nemlig syndsforladelse og bodseftergivelse at opmuntre de troendes hengivenhed til at vise Gud og de hellige steder tilbørlig tjeneste og hæder, så at den troende menighed desto lettere kan gøre sig fortjent til at opnå forladelse for deres forseelser og den evige glæde". Disse tildeler alle, som enten giver eller testamenterer noget til Benedikts kapel i St. Knuds kirke i Odense eller deltager i gudstjenesten, fuld bodseftergivelse under forbehold af stiftsbispens vilje og samtykke.

[1]) Hamsforts kommentar.

13 **1357. 20. marts. Avignon.**

Pave Innocens 6. overdrager Eggert v. Reventlow provstiet ved kirken i Slesvig.

Afskrift i de pavelige kopibøger [1]).

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Til vor elskede søn Eggert v. Reventlow, provst ved kirken i Slesvig, hilsen o. s. v.

Dine retskafne fortjenester, hvormed Din person – efter hvad vi har erfaret ved troværdige mænds vidnesbyrd – er begavet, foranlediger, at vi bevæges til at vise Dig nådig gavmildhed. Da vi i sin tid agtede med det apostoliske sædes forsyn at træffe bestemmelse om provstiet ved kirken i Slesvig, som afdøde Otto v. d. Wisch, provst ved denne kirke, på det tidspunkt sad inde med ved samme kirke, når dette måtte blive ledigt, lod vi, endnu mens samme Otto levede, nemlig den 4. januar i vort pontifikats første år [2]), dette provsti særligt reservere for vor overdragelse og bestemmelse, når blot nævnte provsti var en dignitet, idet vi fra da erklærede det ugyldigt og magtesløst, om nogen med hvilken som helst myndighed med eller uden viden herom skulde forsøge at handle anderledes i denne sag. Men senere, da nævnte provsti, som er en dignitet med sjælesorg, og hvortil den til enhver tid værende provst ved denne kirke plejer at antages ved valg, blev ledigt ved nævnte Ottos død, han, som for nylig døde uden for den romerske kurie, har vore elskede sønner i kapitlet ved denne kirke, der var uvidende om fornævnte reservation og bestemmelse, enstemmigt og endrægtigt – omend kun de facto – valgt Dig, kantor ved denne kirke, som på samme måde var uvidende om fornævnte reservation og bestemmelse, til provst ved samme kirke. Idet vi altså betænker, at dette valg og alt, hvad derefter fulgte, ikke står ved magt, og at ingen uden vi denne gang kunde eller kan træffe bestemmelse om nævnte provsti, idet ovennævnte reservation og bestemmelse lægger sig hindrende i vejen, og idet vi i betragtning af det fornævnte ønsker at vise Dig, for hvem nævnte kapitel ydmygt har indgivet en ansøgning til os herom, særlig nåde og yderligere hædre Dig i samme kirke, hvis kannik Du er, overdrager vi Dig med apostolisk myndighed nævnte provsti, der således er ledigt, med al ret og tilbehør og giver Dig det ved provision, idet vi erklærer det ugyldigt og magtesløst, hvad det også er i sig selv, om nogen med hvilken som helst myndighed med eller uden viden herom hidtil skulde have forsøgt eller i fremtiden skulde forsøge at handle anderledes i denne sag, uanset alle herimod stridende bestemmelser og sædvaner i denne kirke, selv om de er bekræftede ved ed, apostolisk stadfæstelse eller hvilken som helst anden bekræftelse, eller om nogen af nævnte sæde eller dets legater har fået særskilt brev på, at de skal have provision på digniteter, personater eller officier i nævnte kirke, eller almindeligt brev om provision på andre kirkelige beneficier i de egne, selv

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

om man derved er skredet til forbud, reservation og afgørelse eller er gået frem på hvilken som helst anden måde. Det er nemlig vor vilje, at Du frem for alle disse skal have fortrinsret til at opnå nævnte provsti, men at der ikke derved må gøres nogen indskrænkning i disses ret til at opnå andre digniteter, personater, officier eller beneficier; (vor overdragelse gælder endvidere), uanset om vor ærværdige broder biskop (Niels) af Slesvig og samme kapitel eller hvilke som helst andre i fællesskab eller hver for sig har fået bevilget af nævnte sæde, at de ikke skal være pligtige til anerkendelse eller provision af nogen, og at de ikke skal kunne tvinges dertil, og at disse digniteter, personater eller officier eller andre kirkelige beneficier, hvortil de i fællesskab eller hver for sig har ret til overdragelse, provision, valg eller al anden rådighed af enhver art, ikke skal kunne tildeles nogen ved provision ved apostolisk brev, som ikke fuldstændigt, tydeligt og ord til andet omtaler den bevilling; fremdeles uanset hvilken som helst anden begunstigelse fra nævnte sæde, almindelig eller særlig, hvilken ordlyd den så har, hvorved virkningen af nærværende nådesbevisning på nogen som helst måde kan hindres eller blot opsættes, hvis nævnte begunstigelse ikke tydeligt omtales eller i fuld udstrækning optages i dette brev, og hvorom og om hvis fulde ordlyd der i vort brev skal finde særlig omtale sted; (vor overdragelse gælder også), hvis Du ikke kommer til stede for at aflægge den sædvanlige ed på at ville overholde denne kirkes bestemmelser og sædvaner med henblik på nævnte provsti, når blot Du i Din fraværelse lader en egnet befuldmægtiget aflægge den, og når Du kommer til denne kirke, gør det i egen person, eller (uanset) at Du vides at besidde et kanonikat og en præbende og kantorembedet i samme kirke. Men så snart Du i kraft af dette brev har opnået ukæret besiddelse af nævnte provsti, er det vor vilje, at Du fuldt ud – således som Du også af egen drift har vist Dig villig til – skal afstå nævnte kantorembede, som vi fra da af erklærer for ledigt. Intet menneske må bryde dette vort overdragelses-, provisions-, bestemmelses- og viljesbrev eller dumdristigt handle derimod. Hvis nogen drister sig til at forsøge dette, må han vide, at han derved vil pådrage sig Gud den almægtiges og hans hellige apostle Peters og Pauls vrede. Givet i Avignon den 20. marts i vort femte pontifikatsår.

[1]) ansøgningen hertil er indført i de pavelige supplikregistre, jf. Dipl. Dan. – [2]) 1353 4. januar.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

1357. 20. marts. Avignon. 14

Pave Innocens 6. pålægger dekanerner ved kirkerne i Lübeck og Hamburg og sakristanen ved kirken i Avignon at indføre Eggert v. Reventlow i provstiet i Slesvig.

Afskrift i de pavelige kopibøger.

På samme måde [1]) til vore elskede sønner (Didrik og Johan), dekaner ved kirkerne i Lübeck og Hamburg, Bremen stift, og (Boso), sakristan ved kirken i Avignon, hilsen o. s. v.

Dine retskafne fortjenester o. s. v. indtil [1]) for ledigt. Derfor pålægger vi Eder, at I alle tre eller to eller blot en af Eder personlig eller ved en eller flere andre med vor myndighed indfører samme Eggert eller hans befuldmægtigede i hans navn i legemlig besiddelse af fornævnte provsti og dets omtalte ret og tilbehør og forsvarer ham efter indførelsen, efter at enhver uretmæssig besidder er fjernet derfra. I skal sørge for, at han eller nævnte befuldmægtigede i hans sted tilstedes til nævnte provsti efter gældende sædvane, og at der fuldt ud svares ham af samtlige frugter, afgifter, indkomster, rettigheder og oppebørsler af dette provsti, uanset alt det ovenfor anførte, eller (uanset), om samme biskop og kapitel eller hvilke som helst andre i fællesskab eller hver for sig har fået bevilget af nævnte sæde, at de ikke skal kunne rammes af interdikt, suspension eller bandlysning ved et apostolisk brev, som ikke fuldstændigt, udtrykkeligt og ord til andet omtaler den bevilling, idet I med vor myndighed skal tugte dem, der sætter sig op herimod, under udelukkelse af appel. Givet som ovenfor [1]).

[1]) jf. nr. 13.

1357. 20. marts. Avignon. 15

Pave Innocens 6. reserverer kantorembedet ved kirken i Slesvig for Wessel Bokholt.

Afskrift i de pavelige kopibøger [1]).

Til vor elskede søn Wessel Bokholt, kannik i Slesvig, hilsen o. s. v.

Din retskaffenheds og Dine dyders fortjenester, hvormed Din person, efter hvad vi har erfaret ved troværdige mænds vidnesbyrd, udmærker sig, bevæger os til at omfatte Dig med en særlig nådegave. Da vi derfor i dag ved vort brev [2]) ved provision har overdraget vor elskede søn Eggert v. Re-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

ventlow, provst ved kirken i Slesvig, provstiet ved denne kirke, som er en dignitet, og som da var ledigt, og det må formodes, at kantorembedet ved denne kirke, som samme Eggert på det tidspunkt besad, ligesom han nu besidder det, bliver ledigt, så snart han opnår ukæret besiddelse af nævnte provsti, og da vi i betragtning af det fornævnte og i overensstemmelse med den ydmyge bøn, som vore elskede sønner, kapitlet ved denne kirke, har rettet til os herom, ønsker at vise Dig en særlig nåde og yderligere hædre Dig i samme kirke, hvis kannik du er, reserverer vi til apostolisk overdragelse til Dig nævnte kantorembede, som er en dignitet med sjælesorg, og til hvilket man plejer at antages ved valg, når det på fornævnte eller enhver anden måde undtagen ved nævnte Eggerts død måtte blive ledigt, med al dets ret og tilbehør. Vi forbyder strengt vor ærværdige broder biskop (Niels) af Slesvig og samme kapitel eller den eller dem, under hvem overdragelsen, provisionen, valget eller al anden rådighed over samme kantorembede i fællesskab eller hver for sig hører, at driste sig til på nogen måde at træffe bestemmelse om nævnte kantorembede i modstrid med denne vor reservation, og vi erklærer det fra nu af ugyldigt og magtesløst, om nogen med hvilken som helst myndighed med eller uden viden herom skulde forsøge at handle anderledes i denne sag, uanset (– – –) [3]). Det er nemlig vor vilje, at Du frem for alle disse skal have fortrinsret til at opnå nævnte kantorembede, men at der ikke derved (– – –) [3]) sædvaner med henblik på nævnte kantorembede, når blot (– – –) [3]) i egen person, eller (uanset) at Du vides at besidde et kanonikat og en præbende og ærkedegneembedet i Barvid syssel i samme kirke. Men så snart Du i kraft af dette brev har opnået ukæret besiddelse af nævnte kantorembede, er det vor vilje, at Du fuldt ud – således som Du også af egen drift har vist Dig villig til – skal afstå nævnte ærkedegneembede, som vi fra da af erklærer for ledigt. Intet menneske (– – –) [3]). Givet i Avignon den 20. marts i vort pontifikats femte år.

[1]) ansøgningen hertil er indført i de pavelige supplikregistre, jf. Dipl. Dan. – [2]) jf. nr. 13. – [3]) for de forkortede formler se nr. 13.

16 1357. 20. marts. Avignon.

Pave Innocens 6. pålægger dekanerne ved kirkerne i Lübeck og Hamburg og sakristanen ved kirken i Avignon at indføre Wessel Bokholt i kantorembedet i Slesvig.

Afskrift i de pavelige kopibøger.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

På samme måde [1]) til vore elskede sønner (Didrik og Johan), dekaner ved kirkerne i Lübeck og Hamburg stift, og (Boso) sakristan ved kirken i Avignon, hilsen o. s. v.

Dine retskafne fortjenester o. s. v. indtil [1]) for ledigt. Derfor pålægger vi Eder (– – –) [2]) flere andre med vor myndighed overdrager og anviser samme Wessel nævnte kantorembede, der – som ovenfor omtalt – er reserveret ham af os, når det som fornævnt bliver ledigt, med al ret og tilbehør. I skal indføre ham eller hans befuldmægtigede i hans navn i legemlig besiddelse af fornævnte kantorembede og dets omtalte ret og tilbehør og forsvare ham efter indførelsen (– – –) [2]) i hans sted tilstedes til fornævnte kantorembede efter gældende sædvane, og at der fuldt ud (– – –) [2]) af dette kantorembede, uanset alt (– – –) [2]) af dette kantorembede, uanset alt (– – –) [2]). Givet som ovenfor [1]).

[1]) jf. nr. 15. – [2]) for de forkortede formler se nr. 14.

1357. 25. marts. Kalundborg. 17

Biskop Niels af Odense og seks andre bisper eftergiver alle, der yder St. Laurentius kirke i Undløse hjælp, 40 dage af den pålagte kirkebod.

Afskrift i den arnamagnæanske samling.

Broder Niels af Odense, Peder af Ribe, Peder af Viborg, Henrik af Roskilde, Povl af Århus, Crafto af Macarsca og Mogens af Børglum, af Guds miskundhed bisper, til alle troende kristne, hvem dette brev når, hilsen med alles Frelser.

Efterdi vi alle – som apostelen siger [1]) – skal stå for Kristi domstol, for at enhver kan få igen, alt efter som han har handlet her i livet, godt eller ondt, bør vi forekomme den yderste dag ved gode gerninger og så på jorden, hvad vi i himlene kan høste med mangedoblet frugt. Idet vi derfor ønsker, at St. Laurentius kirke i Undløse skal blive søgt med passende hædersbevisninger og vedvarende skal blive hædret af kristne mennesker, tilstår vi og hver enkelt af os barmhjertigt med Gud i tillid til Gud den almægtiges barmhjertighed og til hans hellige apostle Petrus' og Paulus' myndighed alle, der føler sand anger og bekender deres synder og som begiver sig til denne kirke for fromheds, bøns eller pilgrimsfærds skyld eller deltager i messerne eller de øvrige gudstjenester eller går i procession om dens kirkegård og beder for alle sjæle, som der hviler i Kristus eller på et hvilken

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

som helst andet sted, eller som rækker en hjælpende hånd til dens bygningsfond eller hjælper med dens prydelser, lys eller andre ting, der er nødvendige for samme kirke, eller som fromt beder for vor eller vore kirkers og kongens [2]) frelsebringende tilstand, 40 dages eftergivelse, så ofte som de fromt opfylder deres løfter eller eet af dem. Givet i Kalundborg under vort segl i det Herrens år 1357 på den glorrige jomfru Marias bebudelsesdag.

[1]) Rom. 14,10 og 2. Kor. 5,10. – [2]) den latinske tekst har *imperatoris* = herskerens.

18 1357. 27. marts. Kalundborg.

Bisperne Niels af Odense, Peder af Viborg, Peder af Ribe, Henrik af Roskilde, Povl af Århus, Crafto af Macarsca og Mogens af Børglum eftergiver alle, der yder Dalby kirke hjælp, 40 dage af den dem pålagte kirkebod.

Notits af Hamsfort.

I det Herrens år 1357 ..... På danehoffet den 27. marts i Kalundborg tilstår bisperne Niels af Odense, Peder af Viborg, Peder af Ribe, Henrik af Roskilde, Povl af Århus, Crafto af Macarsca og Mogens af Børglum dem, som viser velvilje over for Dalby kirke på Hindsholm, eftergivelse af 40 dage af den dem pålagte kirkebod.

19 1357. 5. april.

Elisabeth, enke efter Niels Strangesen, borger i Lund, pantsætter sin stenbod i Malmø til sin måg Peder Olufsen, borger i Lund, for 10 mark sølv.

Afskrift i Lundebogen.

Elisabeth, enke efter Niels Strangesen, fordum borger i Lund, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Jeg vil, at det skal være vitterligt for alle, nulevende og fremtidige, at jeg i sandhed står i skyld og gæld til den hæderlige mand, nærværende brevviser Peder Olufsen, borger i Lund, min kære måg, for 10 mark lødigt sølv, nemlig i gode og gængse sterlinger og lybske penninger, som fuldt ud skal betales ham eller hans arvinger af mig eller mine arvinger til førstkommende jomfru Marias fødselsdag [1]); for denne sum sølv pantsætter jeg med dette brev til samme Peder min bod af sten i Malmø med det nedenfor tilstødende

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

forrådskammer af sten på den betingelse, at hvis jeg svigter med betalingen til fornævnte termin, da skal samme Peder eller hans arvinger årligt frit oppebære afgifter og ydelser, alle som een, som samme, nemlig boden og forrådskammeret af sten, afkaster, uden at de på mindste måde skal afdrages i gældens hovedstol. Men hvis Gud kalder mig fra denne verden, før jeg kan betale ham nævnte sølv, da skal nævnte bod med forrådskammeret af sten straks tilfalde samme Peder og hans arvinger, at besidde frit med rette evindelig i kraft af dette brev, dog på den betingelse, at fornævnte Peder skal betale og give mig et tillæg på 10 mark sølv i ovennævnte mønt for stenboden og stenkælderen; om disse penge har jeg truffet den bestemmelse, at de samvittighedsfuldt skal anvendes til min sjæls tarv og frelse og ikke til nogen som helst anden verdens ting. Til vidnesbyrd herom er mit segl tillige med segl tilhørende de gode mænd, nemlig Anders Olufsen, min fornævnte elskede Niels' måg, hans broder Jens Strangesen og Erik Ebbesen, borger i Lund, hængt under dette brev. Givet i det Herrens år 1357 første onsdag efter palmesøndag.

[1]) 8. september.

1357. 5. april. Stralsund. 20

Brødrene Valdemar, kannik i Kammin, Predbjørn, ridder, og Henning Podebusk, væbner, erklærer, at de med samtykke af deres moder og søster giver afkald på ethvert krav på godset efter deres bedstefader grev Jacob og oplader det til herr Henning Podebusk, søn af herr Borante, dog under forbehold af kong Valdemar 4. Atterdag og herr Henning Podebusks kendelse.

Afskrift i Stralsundarkivet.

Vi Valdemar, kannik ved kirken i Kammin, Predbjørn, ridder, og Henning, væbner, brødre, kaldet Podebusk, erkender og erklærer åbent med dette brev, at vi med samtykke af vor elskede moder [1]) og med vor elskede søsters bifald og godkendelse samt med alle vore arvingers og nærmeste frænders samtykke og vilje har givet og med dette brev giver afkald på ethvert krav, som kunde eller kan tilkomme os til alt det gods, der hørte til den navnkundige herre herr grev Jakobs, vor elskede bedstefaders grevskab; tillige afstår vi aldeles fra al hjemfaldsret til det, som kaldes 'anual' [2]), og giver fuld afkald, samt oplader med dette brev herr Henning Podebusk,

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

ridder, vor fædrene slægtning, søn af herr Borante [3]), alt, hvad der kunde eller kan tilfalde os eller vore arvinger af fornævnte gods, men dog med tilføjelse af det vilkår, at alt dette skal henstå til den stormægtige og uovervindelige fyrstes, herr kong Valdemars, de Danskes og Venders konges, og samme Hennings udsagn og kendelse, således at alt, hvad de udsiger og forkynder, det skal af nævnte herr Henning, vor fædrene slægtning, og af os ved vore åbne breve på begge sider føres ud i livet til endelig afslutning, hvilket vi med håndslag på tro og love i fællesskab lover ham og hans arvinger trofast at ville overholde. Givet i Stralsund i det Herrens år 1357 onsdag næst før den højtidelige påskedag.

[1]) udstedernes fader, Henning 1. Podebusk, var gift med Eufemia, der må have været en datter af grev Jakob af Halland, jf. A. Hofmeister, Eine frühe Stammutter der Putbus aus dänischem Königsblut? (Monatsblätter d. Gesellsch. f. pomm. Gesch. u. Altertumskunde 1937 s. 121–128), samt C. A. Christensen, Grev Jakob af Halland – Egholm – Henning Podebusk (Hist. Tidsskr. 12. rk. I s. 462–67). – [2]) nedertysk udtryk for lovlig arv såvel m. h. t. lensgods som privat gods, jf. Mekl. UB. XII (sagregister) s. 14 og 155. – [3]) hans fader, Nicolaus 1., var broder til brevudstedernes bedstefader Tetz 1., jf. D. Kausche, Geschichte d. Hauses Putbus, Stammtafel s. 272.

21 1357. 7. april.

Bisperne Niels af Odense, Peder af Viborg, Peder af Ribe, Henrik af Roskilde, Povl af Århus, Crafto af Macarsca og Mogens af Børglum eftergiver alle, der yder Kølstrup kirke hjælp, 40 dage af den dem pålagte kirkebod.

Notits af Hamsfort.

I det Herrens år 1357 ..... Samme [1]) tilstår også Kølstrup kirke det samme [1]) den 7. april, selve Kristi lidelsesdag [2]).

[1]) hos Hamsfort i umiddelbar fortsættelse af nr. 18. – [2]) d. v. s. langfredag.

22 1357. 12. april.

Prioren i Odense pantsætter en gård i Killerup til klerken Bernhard Vechte for to mark sølv.

Kalundborgske registratur (1476).

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Et brev om, at prioren i Odense pantsætter klerken Bernhard Vechte en gård i Killerup med en grund, som kaldes 'Kalgorgh', for to mark lødigt sølv. Givet onsdag i påskeugen 1357.

1357. 15. april. Skänninge. 23

Hertug Albrecht 2. af Mecklenburg skænker nonneklostret i Skänninge sin hustrus andel i Hambrö og Faurås.

Original i det svenske rigsarkiv.

Albrecht, af Guds nåde hertug af Mecklenburg og herre til Stargard og Rostock, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Vi vil, at det skal være klart og vitterligt for alle, at vi, som i fromhed føler med fattigdommen i nonneklostret i Skänninge af dominikanerordenen, af ærefrygt for Gud og til sjælebod overdrager samme nonner hele den del, som på nogen måde vides ved hendes brødres død, junkerne Hågen og Knud, fordum hertuger af Halland – god ihukommelse – at tilkomme vor elskede hustru [1]) i gods i Hambrö og Faurås, med al ret til frit at råde over det til deres brug evindelig og med særlig tilladelse hertil fra vor nævnte hustru. Til vidnesbyrd herom er vort eget sekret hængt under dette brev. Givet i Skänninge i det Herrens år 1357 lørdagen i den hellige påskeuge.

[1]) Eufemia, datter af hertuginde Ingeborg i hendes første ægteskab med hertug Erik af Södermanland.

1357. 17. april. Avignon. 24

Provst Eggert v. Reventlow i Slesvig lover at betale taksten for sit provsti eller eventuelt halvdelen af dets frugter i et år til det apostoliske kammer.

Notits i de pavelige regnskabsbøger.

Fremdeles nævnte dag, sted, år, indiktion og pontifikatsår som ovenfor [1]) lovede Eggert v. Reventlow, provst ved kirken i Slesvig, inden førstkommende påskedag [2]) at betale kollektoren for det apostoliske kammer i

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Danmarks rige taksten for nævnte provsti, der er overdraget ham af vor herre paven, hvis det er ansat i tiendetaksten, eller halvdelen af et års frugter [3]); og han skal forvisse det apostoliske kammer om denne betaling inden fornævnte festdag til kollektoren [4]) under de straffe og bandlysningsdomme, der er fældet imod ham (i tilfælde af forfald), således som det plejer at ske, og efter sædvane under aflæggelse af ed, med forpligtelse og under afkald (på indsigelse) [5]); og han aflagde ed i nærværelse af herr Konrad Heiligenstadt og Albrecht Gylo fra Mainz stift.

Arnaldus Johannis [6]).

[1]) d. v. s. 1357 17. april. – [2]) 1358 1. april. – [3]) jf. DRB. III 2 nr. 18 note 4. og E. Göller, Vatikanische Quellen I *82. Siden pave Johannes 22. var reglen den, at de beneficier, der var takseret til et vist beløb med henblik på korstogstiende, skulde erlægge dette beløb i annat. De ikke tidligere takserede skulde erlægge halvdelen af den øjeblikkelige årsindtægt. Bag denne halvering ligger en erkendelse af, at tiendetakstens summer groft regnet kun svarede til halvdelen af beneficieindehaverens faktiske indtægter. – [4]) i en anden regnskabsbog (Collectorie 5 f. 85r; jf. Dipl. Dan.) er gjort en tilføjelse om, at Eggert v. Reventlow senere beviste med brev af biskop og kapitel, at provstiets samlede indtægt kun var 30 floriner, og at han havde betalt 15 floriner i annater. – [5]) om den nærmere fremgangsmåde ved obligationens udstedelse se Kirsch, Die päpstlichen Annaten, Einleitung XLVIII–LI. – [6]) kammerklerkens notar.

25 1357. 17. april. Avignon.

Albrecht Gylo fra Eschwege, kannik med præbende ved kirken i Biberach i Mainz stift, lover at betale fem floriner til det apostoliske kammer. Blandt vidnerne 'Henrik Vogt fra Slesvig stift'.

Notits i de pavelige regnskabsbøger.

26 1357. 17. april. Avignon.

Henrik Vogt, befuldmægtiget for Wessel Bokholt, kantor i Slesvig, lover at betale annatet for kantorembedet til den pavelige kollektor i Danmark.

Notits i de pavelige regnskabsbøger.

Samme [1]) Henrik Vogt lovede i egenskab af befuldmægtiget for Wessel Bokholt, kantor ved kirken i Slesvig, i nærværelse af vidnerne som i den

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

nærmest foregående notits [1]) at stille nævnte kollektor for Danmarks rige tilfreds inden påskedag og forvisse kammeret herom [2]).

[1]) jf. nr. 25. – [2]) i en anden regnskabsbog (Collectorie 5 f. 85 r, jf. Dipl. Dan.) er gjort en tilføjelse om, at Wessel Bokholt er kommet overens med den pavelige kollektor i Danmark om en annatydelse på 20 floriner og har betalt disse til terminen.

1357. 24. april. 27

Peder Nielsen pantsætter sit gods i Græsted til Everlin Jæger for 12 skilling grot.

Original i rigsarkivet.

Peder Nielsen til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Alle skal vide, at jeg i sandhed står i skyld og gæld til nærværende brevviser Everlin Jæger for 12 skilling grot i Toursmønt, som helt og fuldt skal betales på sidste ting før St. Hans dag. Herfor pantsætter jeg ham med dette brev mit gods i Græsted, nemlig 3½ ørtug jord, som jeg på lovlig vis har fået med min hustru, med alle dets tilliggender, intet undtaget, på den betingelse, at hvis jeg svigter med betalingen til fornævnte termin, skal samme Everlin hvert år frit nyde alle frugterne, som hidrører fra samme gods, uden at de på mindste måde skal fradrages i hovedstolen, indtil fornævnte gods lovligt indløses af mig eller mine arvinger hos fornævnte Everlin eller hans arvinger. Også når det indløses, skal frugterne for det år følge pengene. Ydermere forpligter jeg med dette brev mig og mine arvinger til at fyldestgøre fornævnte Everlin med nævnte sum penge, hvis oftnævnte gods i henhold til landets rette love går tabt. Til vidnesbyrd herom er mit segl hængt under dette brev tillige med segl tilhørende de hæderlige mænd Erik Nielsen og Niels Pedersen. Givet i det Herrens år 1357 dagen efter martyren St. Georgs dag.

1357. 28. april. Jönköping. 28

Hertug Albrecht 2. af Mecklenburg og grev Adolf 7. af Holsten bringer i egenskab af voldgiftsdommere et forlig i stand mellem kong Magnus af Sverige og hans søn kong Erik, der bl. a. får Skåne, Hven, Blekinge, Lister og Sønderhalland overdraget.

Udtog efter tryk hos Hadorph.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Albrecht, af Guds nåde hertug af Mecklenburg, herre til Stargard og Rostock, og Adolf, ligeledes af Guds nåde greve af Holsten og Stormarn, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Vi erkender offentligt med dette brev, at efter at de berømmelige fyrster og herrer, herrerne Magnus, af Guds nåde konge af Sverige og Norge, og Erik, de Svenskes og Goters konge samt herre over landet Skåne, hans førstefødte, i fællig og hver for sig i overensstemmelse med ordlyden af det brev [1]), der af begge parter er opsat herom, har udnævnt og antaget os til dommere, voldgiftsmænd og venskabelige mæglere i alle stridigheder, uenigheder og uoverensstemmelser mellem dem indbyrdes og deres mænd på begge sider, har vi i koret i franciskanerkirken i Jönköping i nærværelse af de ovennævnte herrer og konger, der på vor anmodning udtrykkeligt gav deres samtykke, inden vi afsagde vor kendelse – og idet såvel begge fornævnte herrers råder som begge vores råder og adskillige andre af disse herrers velbyrdige mænd og af vore mænd også var tilkaldt og nærværende – i kraft af vor myndighed til at afsige voldgiftskendelse i retfærdighed og mindelighed erklæret, forkyndt og med de nedenfor skrevne artikler bestyrket en overenskomst og et evigt venskab, hvilken overenskomst, der sammesteds oplæstes artikel for artikel, har denne ordlyd:

I Herrens navn amen. I det Herrens år 1357 på martyren St. Vitalis' dag var vi Magnus, af Guds nåde konge af Sverige, Norge og Skåne, personligt til stede i byen Jönköping, hvor vi indgik og befæstede en urokkelig fred og enighed og et ubrydeligt kærlighedens bånd mellem os, alle vore mænd og tjenere på den ene side og vor såre kære førstefødte, Erik, hans mænd, tjenere og øvrige hjælpere overalt, hvor de findes, såvel under vort som under hans og andres herredømme, særligt herr Jakob, ærkebiskop af Lund, og andre bisper ... på den anden side, idet de berømmelige fyrster og herrer, Albrecht, af Guds nåde hertug af Mecklenburg og herre over Stargard og Rostock, og Adolf, ligeledes af Guds nåde greve af Holsten og Stormarn, samt deres og vore begges råder var til stede og formidlede overenskomsten ..... Desuden lover vi og forpligter os ubrydeligt på tro og love til, at vi aldrig på vore borge, i vore lande eller i vore befæstninger vil modtage eller understøtte herr Bengt eller hans broder herr Knut, kaldet Algotsønner, eller herr Abjörn Monampsson og hvilke som helst andre, der er eller ønsker at være herr Bengts tilhængere, og vi skal ikke med vort vidende tåle, at de modtages eller understøttes på noget som helst sted inden for rigerne Sverige eller Norge, i Skåne eller i Nørre- og Sønderhalland;

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

og vi skal ikke – hverken selv eller ved vore folk – hjælpe eller begunstige ham eller nogen af hans eller yde samme nogen støtte med hjælp, råd eller gunst; og det er vor vilje og vi giver udtrykkeligt samtykke til, at hvis vi skulde tåle, at fornævnte herr Bengt, hans broder, herr Knut, Abjörn Monampsson eller andre med vort vidende bliver modtaget ..... i rigerne Sverige og Norge og i områder inden for landene Skåne og Nørre- og Sønderhalland, ... så har vore medlovere og vore øvrige mænd ret til at sætte sig fjendtligt op mod os. ..... Endvidere har vi efter moden overvejelse og med anvendelse af vore råders fulde råd overdraget og med dette brev overdrager vi til vor førstefødte Erik følgende lande: Skåne, indbefattet øen Hven, Blekinge, Lister, Sønderhalland, Östergötland, Kalmar len, Värend, Njudung, Jönköping len, øen Visingsö og i almindelighed hele Småland med undtagelse af Finnveden, og alle landskaberne i Østerlandene, nemlig hele Åbo stift, med alle borge, befæstninger, tilliggender ..... Men vi forbeholder os for os selv nedenskrevne lande, nemlig Stockholm med alle tilliggender, hele Uppsverige, kaldet Ovanskog, Gästrikland, Hälsingland, Gotland, Öland, Västergötland, Dal, Värmland, Nørrehalland og Finnveden med alle befæstninger, tilliggender og borge ..... Desuden skal vi bestyre de borge, der er beliggende i vore fornævnte lande, der er forbeholdt os, – og specielt borgen Varberg – til gavn og forsvar for Sveriges rige ..... Ydermere må vi efter denne dag ikke pantsætte eller på nogen måde overdrage eller afhænde nogen af de borge og befæstninger, der er forbeholdt os hvor som helst i Sveriges rige eller i Nørrehalland, til noget menneske, af hvilken stand han end er, undtagen efter opfordring og moden overvejelse af Sveriges riges ældre råder, og kun i tilfælde af, at en særlig grund eller en særlig nødvendighed kræver en ændring med hensyn til samme eller nogle af dem; det samme gælder vor førstefødte Erik med hensyn til hans borge og befæstninger, således som det indeholdes i det brev, som han har givet os herom .....

Fremdeles anordner og bestemmer, fastsætter og foreskriver vi fornævnte hertug Albrecht og grev Adolf, at de breve og privilegier vedrørende landet Skåne[2]), der er udfærdiget og givet af de Danskes konge, skal vor herre, kong Magnus, overgive til fire bisper og fire af de mægtigste af Sveriges riges råder, der skal udvælges hertil, og de skal opbevares hos dem til brug for vore herrer, kongerne og hele Sveriges rige ..... Givet ovennævnte år, dag og sted.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

[1]) jf. nr. 2. – [2]) d. v. s. de af kong Valdemar i 1341–43 udfærdigede breve på Skånes afståelse.

1357 29. april, Acta Pont. VII 86 nr. 5385, udelades i DRB.; Henrik Biskop ansøger paven om en dignitet eller andet embede ved domkirken i Bremen.

29 1357. 1. maj. Jönköping.

Kong Magnus af Sverige erklærer at skylde hertug Albrecht 2. af Mecklenburg 12.000 mark svensk og anviser til dækning heraf kronens indtægter for tre år af Dalarne, Kopparberget og tre herreder i Uppland.

Original i Schwerinarkivet.

30 1357. 6. maj.

Greverne Johan 3. og Adolf 7. af Holsten erklærer alle breve, som kong Valdemar og hans forgængere har givet dem og deres forgængere, for ugyldige med undtagelse af brevene på Femern og en for nylig indgået traktat.

Original i rigsarkivet.

Vi Johan, af Guds nåde greve af Holsten og Stormarn, og Adolf, sammes søn, erkender med dette brev og erklærer offentligt over for alle, der får kendskab til dette brev, at vi og vore arvinger og efterkommere eller efterfølgere fuldstændigt har kvitteret og frigjort den stormægtige fyrste, vor herre, herr Valdemar, Danmarks konge, for alle de breve, som han og hans forgængere har givet og beseglet til vore forgængere og os, idet dog de breve, der er opsat angående landet Femern [1]) og den mellem os af begge parter fornylig bekræftede overenskomst og forening [2]), skal være undtagne og uanfægtede ved dette brev og altid urokkeligt skal stå ved magt. Til tydeligt vidnesbyrd herom er vore segl hængt under dette brev. Givet i det Herrens år 1357 på Lille St. Hansdag.

[1]) jf. DRB. III 4 nr. 62. – [2]) kendes ikke.

31 1357. 7. maj. Bäckaryd.

Kong Erik af Sverige og Skåne tager Peder Due under sin beskyttelse og giver ham skattefrihed samt ret til bøderne af sine undergivne.

Original i rigsarkivet.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Erik, af Guds nåde de Svenskes og Goters konge og herre over landet Skåne, til alle, der får dette brev at se, hilsen evindelig med Gud.

I skal vide, at vi tager nærværende brevviser Peder Due med alt hans gods, løst og fast, hans undergivne og de på samme gods boende personer under vor fred og beskyttelse for særligt at forsvare ham, idet vi overlader ham alt hans ovennævnte gods frit og undtaget fra enhver ledingstynge, fogedkrav, inne, stud, leding og de øvrige afgifter, byrder og tjenesteydelser, der hører under vor kongelige ret, og idet vi yderligere viser ham den særlige nåde, at alle hans bryder, landboer og gårdsæder og hans øvrige undergivne for deres forseelser, såvel fyrremarkssager som vore mindre bødesager og fredkøb, med undtagelse af, hvad der hidrører fra skibbrud, skal svare og fyldestgøre fornævnte Peder og ingen anden. Derfor forbyder vi strengt under trusel om vor nådes fortabelse, at nogen af vore fogeder, sammes officialer eller nogen som helst anden, af hvad stilling eller stand han end må være, på nogen måde hindrer eller forulemper samme Peder med hensyn til hans ovennævnte gods eller undergivne på trods af dette brevs ordlyd, såfremt han ønsker at undgå vor harme og kongelige hævn. Givet i landsbyen Bäckaryd i det Herrens år 1357 fjerde søndag efter påske under vort sekret.

1357. 10. maj. Pont-de-Sorgues. 32

Pave Innocens 6. pålægger bispen af Lübeck, provsten i Slesvig og sakristanen i Avignon at overdrage Godfred van der Nigenmolen sognekirken i Lundenberg i Slesvig stift.

Afskrift i de pavelige kopibøger [1]).

Til vor ærværdige broder biskop (Bertram) af Lübeck og vore elskede sønner provst (Eggert) ved Slesvig kirke og (Boso), sakristan ved Avignon kirke, hilsen og apostolisk velsignelse.

De retskaffenheds og dyders fortjenester, for hvilke vor elskede søn Godfred van der Nigenmolen, klerk i Minden stift, anbefales til os ved troværdige mænds vidnesbyrd, bevæger os til at vise ham nådig gavmildhed. I sin tid lod pave Clemens 6., vor forgænger – lykkelig ihukommelse – alle sognekirker og de øvrige kirkelige embeder med og uden sjælesorg, som da var ledige ved det apostoliske sæde eller fremtidig måtte blive ledige, reservere for sin overdragelse og rådighed og erklærede det fra da af ugyl-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

digt og magtesløst, om nogen med hvilken som helst myndighed med eller uden viden herom skulde forsøge at handle anderledes i denne sag. Da derefter sognekirken St. Georg i Lundenberg i Slesvig stift, som biskop Henrik af Slesvig – god ihukommelse – på det tidspunkt, da nævnte forgænger forfremmede samme person til biskop ved kirken i Slesvig, som dengang var ledig, sad inde med, som følge af denne forfremmelse og indvielses nådegave, der efter samme forgængers befaling meddeltes samme ved fornævnte sæde i nævnte forgængers levetid, blev ledig ved fornævnte sæde, og fornævnte forgænger derpå gik al kødets gang, inden han endnu fik rådet over nævnte kirke, bestemte vi, da vi ved Guds nåde og mildhed var blevet hævet til det høje apostolats tinde, ligeledes i begyndelsen af vort apostolat i kraft af en tilsvarende beslutning at reservere alle sognekirker og de øvrige kirkelige embeder med eller uden sjælesorg, som da var ledige ved fornævnte sæde og fremtidig måtte blive ledige, for vor overdragelse og rådighed. Da derfor nævnte sognekirke, som vi har erfaret, stadig i overensstemmelse med ovenstående vides at være ledig, og det er vort ønske at vise nævnte Godfred særlig nåde af hensyn til hans ovennævnte fortjenester, pålægger vi med apostolisk brev Eder, gode mænd, at I alle tre eller to eller blot en af Eder personlig eller ved en eller flere andre med vor myndighed overdrager og anviser samme Godfred nævnte sognekirke, hvis den, som det ovenfor er nævnt, er ledig, og der dags dato med hensyn til den ikke er gjort specielt retskrav gældende for nogen, med al ret og tilbehør. I skal med fornævnte myndighed indføre ham eller hans befuldmægtigede i hans navn i korporlig besiddelse af fornævnte sognekirke og rettigheder og tilliggender og forsvare ham efter indførelsen, efter at enhver uretmæssig besidder er fjernet derfra, og sørge for, at der fuldt ud svares ham af samtlige frugter, afgifter, indkomster, rettigheder og oppebørsler af samme kirke, idet I med vor myndighed skal tugte dem, der sætter sig op herimod, under udelukkelse af appel, uanset om nogen af nævnte sæde eller dets legater har fået særskilt brev på, at de skal have provision på disse sognekirker, eller almindeligt brev om provision på andre kirkelige beneficier i de egne, selv om man derved er skredet til forbud, reservation og afgørelse eller er gået frem på hvilken som helst anden måde. Det er nemlig vor vilje, at nævnte Godfred frem for alle disse skal have fortrinsret til at opnå denne sognekirke, men at der ikke derved må gøres nogen indskrænkning i deres ret til at opnå andre sognekirker eller beneficier; (Eders overdragelse gælder endvidere), uanset om den for tiden værende

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

biskop af Slesvig eller hvilke som helst andre i fællesskab eller hver for sig har fået bevilget af samme sæde, at de ikke skal være pligtige til anerkendelse eller provision af nogen, og at de ikke skal kunne tvinges dertil eller rammes af interdikt, suspension eller bandlysning, og at disse sognekirker eller andre kirkelige beneficier, hvortil de i fællesskab eller hver for sig har ret til overdragelse, provision, præsentation eller al anden rådighed af enhver art, (– – –) [2]) særlig omtale sted. Thi vi erklærer det ugyldigt og magtesløst, hvad det også er i sig selv, om nogen med nogen som helst myndighed med eller uden viden herom i modstrid med fornævnte reservationer og afgørelser hidtil skulde have forsøgt eller i fremtiden i modstrid hermed og det andet fornævnte skulde forsøge at handle anderledes i denne sag. Givet ved Pont-de-Sorgues i Avignon stift den 10. maj i vort femte pontifikatsår.

[1]) findes også indført i de pavelige supplikregistre, jf. Dipl. Dan. – [2]) for den forkortede formel se nr. 13.

1357. 14. maj. 33

Peder Jensen Munk den yngre, værge for Svend Jensens søn Jens, og drengens fædrene og mødrene slægtninge pantsætter 10 otting jord i Roost til Valdemar Sappi for 100 mark lybsk.

Original i rigsarkivet.

Peder Jensen, kaldet Munk den yngre, værge for Svend Jensens – from ihukommelse – søn, Peder Munk, ridder, Thomas Nielsen og Jens Nist, nævnte drengs fædrene slægtninge, Klaus Limbæk, ridder, den herre kongen af Danmarks drost, Klaus Limbæk, ridder, kaldet Kudi og Godskalk Skerf, samme drengs mødrene slægtninge, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Alle, nulevende og fremtidige, skal vide, at vi med dette brev pantsætter og stiller som pant til nærværende brevviser Valdemar Sappi og hans rette arvinger 10 otting jord på Roost mark af samme Svends jord og på hans søn Jens Svendsens vegne med al ret, nytte, bekvemmelighed og frihed og med alle tilliggender til nævnte jord, nemlig agre, enge, tofter, skove, sumpstrækninger, fiskevande, tørt og vådt, intet undtaget, for 100 mark lybsk, hvilke 100 mark Lene, samme Svend Jensens enke, efter hans død ifølge arveret har fået for sit løsøre kaldet 'boskab', på de mellem os aftalte vilkår, at i hvilket som helst år vi eller nævnte dreng eller nogen på nævnte

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

drengs vegne vil indløse nævnte gods på det første ting i Nørre-Rangstrup herred efter en St. Mikkels dag, da skal vi et fuldt år i forvejen på St. Mikkels dag forud varsle samme Valdemar Sappi eller hans arvinger, og med den yderligere betingelse, at vi med dette brev forpligter os eller vore arvinger – den ene eller den anden – til at hjemle, frigøre og fri ham og hans arvinger nævnte 10 otting jord mod krav fra hvem som helst, indtil de rigtigt og lovligt indløses for nævnte sum penge i rede penge og ikke i noget andet på et for ham sikkert og trygt sted; dette ligeledes tilføjet, at hvis Valdemar Sappi eller hans arvinger på hvilken som helst måde skulde gå glip af nævnte jord, da skal vi eller vore arvinger erstatte og betale ham eller hans arvinger nævnte sum penge inden udgangen af 6 derpå umiddelbart følgende uger i rede penge på et for ham sikkert og trygt sted. Givet under vore segl til vidnesbyrd og sikrere forvaring i det Herrens år 1357 sidste søndag før Kristi himmelfartsdag.

34 1357. 18. maj. Lund.

Kong Magnus af Sverige mageskifter gods i Östergötland til nonneklostret i Skänninge til gengæld for Hambrö og Faurås i Nørrehalland, som hertuginde Ingeborg havde overdraget klostret.

Original i det svenske rigsarkiv.

Magnus, af Guds nåde Sveriges, Norges og Skånes konge, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

I skal vide, at vi til gengæld for det gods i Hambrö i Nørrehalland, som vor såre kære moder fru Ingeborg, af Guds nåde hertuginde af Sverige, med vort og vort rige Sveriges råders bifald og samtykke og iøvrigt på lovlig vis vides at have overdraget nonneklostret i Skänninge af dominikanerordenen til evig besiddelse, samt for de syv hundrede mark svenske penge, som resterer i indløsningen af det gods i Faurås, som samme vor moder med ovennævntes samtykke har givet dette kloster i pant, overlader, overdrager og i kraft af dette brev i form af bytte oplader vort personlige gods i Östergötland ..... til samme kloster, at besidde evindelig ....., såvel det som er tilfaldet os i arv som det, der ved vor flid er erhvervet dertil, nemlig Sålla, Bårstad, Källstad og Ragnetorp; ydermere overlader vi nonnerne gods i Svem til ukæret besiddelse, indtil vi efter vurdering og kendelse af herrerne Trotte Petersson og Peter Lindormsson, riddere, på vore vegne og

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Jon Kristineson og Nils Magnusson, væbnere, på klostrets vegne fuldt ud har fyldestgjort klostret for fornævnte gods i Hambrö og for de ovennævnte 700 mark ..... Givet i Lund i det Herrens år 1357 på vor herre Jesu Kristi himmelfartsdag.

1357. 24. maj. Broager. 35

Hertug Valdemar af Jylland og hans søn Valdemar lover at betale de 500 mark sølv og 266 lybske mark, for hvilke Lundtoft herred i sin tid var blevet pantsat til herr Henneke Limbæk, til herr Lyder Limbæk, og ikke til andre af herr Hennekes arvinger.

Original i rigsarkivet.

Valdemar, af Guds nåde hertug af Jylland, og hans søn Valdemar til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Alle skal vide, at vi og vore rette arvinger med dette brev i sandhed lover på vor tro, at vi skal give nærværende brevviser herr Lyder Limbæk, ridder, og hans rette arvinger den sum af 500 mark lødigt sølv og 266 mark lybsk – for hvilket sølv og hvilke penge vort herred Lundtoftherred i sin tid blev pantsat ved vort åbne brev [1]) til herr Henneke Limbæk, ridder, og hans rette arvinger – at betale på et for ham trygt sted i Sønderjylland, hvor han frit og trygt kan modtage nævnte sum sølv, når dette herred indløses, og ikke til nogen anden af ovennævnte herr Hennekes arvinger. Og alle de ovennævnte artikler skal vi vende til det bedste for samme herr Lyder og hans arvinger. Til vidnesbyrd herom er vore segl hængt under dette brev. Givet i Broager i vor nærværelse i det Herrens år 1357 onsdagen før pinse.

[1]) af 1344 22. marts, DRB. III 2 nr. 34.

1357. [Omkr. 24. maj]. 36

Lyder Limbæks genbrev til nr. 35.

Registratur i rigsarkivet (1598).

Lyder Limbæk forpligter sig i en revers over for hertug Valdemar til, at han, hvis hans penge bliver tilbagebetalt ham, igen frit og ubehæftet vil afstå Lundtoft herred, som er pantsat ham for disse, med undtagelse af

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

gården Søgård og hans andre besiddelser, som han retmæssig har erhvervet.

37 1357. 24. maj. Lund.

Kong Erik af Sverige og Skåne forpligter sig til inden 6. oktober på borgen i Skanør eller andet sikkert sted at overgive sine fætre hertugerne Henrik 3. og Albrecht 3. af Mecklenburg lensbrevet af 1356 27. december (DRB. III 4 nr. 492) i fuldt beseglet tilstand.

Original i Schwerinarkivet.

Erik, af Guds nåde de Svenskes og Goters konge og herre over landet Skåne til alle, der får dette brev at se, hilsen evindelig med Gud ..... Til bevis herfor er vort sekret hængt under dette brev tillige med segl tilhørende vore elskede råder, den ærværdige fader herr Nils, af Guds nåde biskop af Linköping, Nils Turesson, Magnus Nilsson, vor marsk, og Niels Ågesen, riddere, som sammen med os garanterer in solidum for fornævnte. Dette er givet og forhandlet i staden Lund i det Herrens år 1357 onsdagen før ottendedagen efter hans himmelfart.

38 1357. 24. maj. Lund.

Kong Erik af Sverige og Skåne lover grev Adolf 7. af Holsten 200 mark sølv af toldindtægter i Skanør til gengæld for tjenesteydelser.

Original på Gottorp.

Erik, af Guds nåde de Svenskes og Goters konge samt herre over landet Skåne, til alle, der får dette brev at se, hilsen evindelig med Gud.

Vi erkender åbenlyst med dette brev, at vi i betragtning af den tjeneste, vor såre kære svoger [1]), herr Adolf, af Guds nåde greve af Holsten og Stormarn, har ydet og, som vi håber, i fremtiden vil yde os og vort rige Sverige og Skåne, i sandhed har lovet ham 200 mark lødigt sølv efter kølnsk vægt hvert år, hvilke 200 mark lødigt vi anviser samme herr greve og hans sande bud, som optræder i hans navn, af markedsafgifterne eller tolden i Skanør, at oppebære fuldt ud hvert år til St. Mikkels dag, første gang førstkommende St. Mikkels dag og derefter til stadighed og ufravigeligt, sålænge han således som nævnt, forbliver i vor tjeneste; og vi lover og forpligter os med

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

dette brev fast til at værne samme herr grev Adolf i hans rettigheder hvor som helst samt iøvrigt på venskabelig vis at yde ham virkningsfuld bistand overalt, hvor vi kan og er i stand dertil, eller når som helst vi bliver anmodet derom, idet vi vil omfatte ham med passende gunstbevisninger, således som en sand herre og ven skal værne sin mand og ven. Til bevis herpå og sikker bekræftelse heraf har vi ladet vort sekret, som vi endnu anvender i stedet for vort segl, hænge under dette brev sammen med segl tilhørende vore elskede råder, den ærværdige fader herr Nils, af Guds nåde biskop af Linköping, Nils Turesson, Magnus Nilsson, vor marsk, og Niels Ågesen, riddere, som sammen med os afgiver løfte om det ovenstående in solidum. Dette er givet og forhandlet i staden Lund i det Herrens år 1357 onsdagen efter Herrens himmelfart.

[1]) brugt i videre betydning; han var gift med Eriks kusine Anna, datter af Eriks faster Eufemia i hendes ægteskab med hertug Albrecht 2. af Mecklenburg.

1357. 26. maj. Malmø. 39

Nils Turesson, Magnus Nilsson, Jens Truedsen, Tue Galen, Holger Gregersen, Knud Abjörnsson, riddere, Nils Magnusson og Anders Jakobsen, væbnere, lover på kong Erik af Sveriges vegne at betale erstatning for de tab af heste, hertug Albrechts kansler Bertram Behr, Henrik v. Stralendorf, ridder, og seks væbnere har haft i kongens tjeneste.

Original i Schwerinarkivet.

Nils Turesson, Magnus Nilsson, Jens Truedsen, Tue Galen, Holger Gregersen, Knud Abjörnsson, riddere, Nils Magnusson og Anders Jakobsen, væbnere, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Vi erklærer offentligt med dette brev, at vi tillige med vore arvinger i sandhed på vor herre kong Erik af Sveriges vegne skylder de retskafne mænd Henrik v. Stralendorf, ridder, herr Bertram Behr, kansler hos den navnkundige fyrste herr hertug Albrecht af Mecklenburg, Grube Vieregge, Bosse v. Schuderen, Bertram Kule, brødrene Bernhard og Frederik Vateschilt og Otto Galenbek, væbnere, 510 mark lødigt sølv i kølnsk vægt, 10 grot og 2 sterlinger på grund af de stridsheste og heste, som tilhørte den fornævnte hertugs ledsagere, og som er gået tabt i vor fornævnte herre konges tjeneste, hvilke vi uden nogen yderligere udsættelse og forsinkelse har lovet at betale til disse og deres arvinger og til deres hånd til fornævnte

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

herr hertug førstkommende St. Gallus' og Lullus' dag [1]) i byen Malmø i rede penge eller for hver mark lødigt 45 skilling lybske sølvpenninge eller 15 skilling sterling eller 5 skilling gamle groter fra Tours ....., idet vi erklærer, at vi, hvis denne betaling til fornævnte ikke finder sted gennem os og vore arvinger til fornævnte termin, straks vil gå i indlager i Lund ..... Givet i Malmø i det Herrens år 1357 fredagen før pinsedag.

[1]) 16. oktober.

40 1357. 27. maj.

Markus Pedersen af Falster pantsætter sin hustru Cecilies gods i Krønge til Henrik Ahlefeld for 20 mark sølv.

Original i rigsarkivet.

Markus Pedersen af Falster til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Alle, nulevende og fremtidige, skal vide, at jeg i sandhed står i skyld og gæld til den gode mand nærværende brevviser Henrik Ahlefeld for tyve mark lødigt sølv i kølnsk vægt, som uden al tvivl skal betales ham eller hans rette arvinger af mig eller mine rette arvinger på sidste ting i Fuglse herred før St. Hans dag i rede sølvpenge og i intet andet. For disse tyve mark lødigt pantsætter jeg med dette brev samme Henrik alt mit gods i Krønge, som er tilfaldet mig med min hustru Cecilie, med alle dets tilliggender, nemlig agre, enge, græsgange, skove og alle tilliggender til nævnte gods, løst og fast, vådt og tørt, således at nævnte Henrik skal have nævnte gods i sin besiddelse med fri rådighed til indsættelse og afsættelse af undergivne, og han skal oppebære frugter, afgifter og andet, som flyder fra samme gods, hvilket ingenlunde skal afdrages i gældens hovedstol, indtil det på lovlig vis indløses fra ham for samme sum sølv, som ovenfor er nævnt; også i det år, i hvilket godset indløses, skal samme Henrik nyde afgifterne deraf. Jeg forpligter ligeledes mig og mine arvinger til at hjemle samme Henrik og hans arvinger fornævnte gods og fri det for krav fra hvem som helst, således som landets love kræver og forlanger; og hvis han opfører nogle bygninger på nævnte gods, lover jeg med dette brev at holde samme Henrik skadesløs for nævnte bygninger. Til vidnesbyrd herom er mit segl tillige med segl tilhørende de gode mænd Jens Frændesen og Jens Bonde hængt under dette brev. Givet i det Herrens år 1357 pinselørdag.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

1357 3. juni, Rep. nr. 2532, se nr. 43.

1357. 3. juni. Avignon. 41

Gotfred van der Nigenmolen lover at betale 16 floriner som annat for sognekirken St. Georg i Lundenberg.

Notits i de pavelige regnskabsbøger.

Forhandlet den 3. juni år, pontifikat og sted som ovenfor [1]), på hvilken dag Gotfred van der Nigenmolen, sognepræst ved St. Georgs kirke i Lundenberg, Slesvig stift, under ed udtalte, at nævnte kirke ikke er ansat i tienderegistret [2]), men sagde, at et års frugter har en værdi af 32 florentinske gylden, og han traf aftale om en annatafgift på 16 florentinske gylden til det pavelige kammer, hvilke nævnte Gotfred lovede at betale. Og Johan, kaldet Mennevat, klerk i Minden stift, påtog sig derefter gældsbyrden for nævnte Gotfred, og de lovede hver for sig in solidum ved kurien og i nærværelse af herr Raymundus de Miers og Arnaldus Gaucelini fra Cahors og Sarlat stifter at betale til den herre kammermester eller den herre skatmester hos vor herre pave inden nærmeste pinsedag [3]), og hvis kirken fandtes takseret, lovede de at betale merværdien, hvis den var højere ansat, og de stillede deres gods som sikkerhed, aflagde ed, gav afkald og underkastede sig kammeret og gældende domspraksis.

Arnaldus Johannis. [4])

[1]) d. v. s. 1357 i herr Eblos hus, pavelig kammerklerk. – [2]) jf. ovf. nr. 24 note 3. – [3]) 1358 20. maj. – [4]) notar hos kammerklerken herr Eblo de Miers, jf. Kirsch, Die päpstlichen Annaten XXI.

1357. 7. juni. Bergen på Rügen. 41 A

Tamme af Ralswiek erklærer, at nonneklostret i Bergen på Rügen efter henstilling af biskop Henrik af Roskilde nådigt har overladt ham en tørvemose.

Afskrift i Greifswald Landesarchiv.

Jeg Tamme af Ralswiek sender til alle, som ser dette brev eller høre det læse, hilsen med Gud.

Jeg erkender og erklærer offentligt med dette brev, at det tørvestykke,

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

som nonnerne i Bergen har givet mig, har jeg fået som en nåde og efter forbøn af min herre Henrik, biskop af Roskilde, og ikke ifølge retskrav. Til vidnesbyrd har jeg ladet mit segl hænge under dette brev. Givet i Bergen i det Herrens år 1357 onsdagen før Kristi legemsfest.

42 1357. 9. juni. Villeneuve.

Rogerius Calvi, klerk hos kongen af Frankrig, ansøger pave Innocens 6. om det kanonikat og den præbende ved Vor Frue kirke i Aachen, der er ledige ved Niels Drukkens død.

Afskrift i de pavelige supplikregistre.

Måtte I, hellige fader, værdiges ved provision at give Eders hengivne supplikant Rogerius Calvi, klerk hos herr kongen af Frankrig, det kanonikat og den præbende ved Vor Frue kirke i Aachen, Liège stift, der er ledige og reserverede ved Niels Drukken fra Danmarks død, han, som afgik ved døden uden for den romerske kurie, uanset at Rogerius sidder inde med sognekirken i Crosville, Rouen stift, og har et kanonikat med ventebrev på en præbende ved kirken i Beauvais og et såkaldt gejstligt beneficium i Pleinefont, Auch stift, tillige med øvrige 'uanset', gunstige bestemmelser og med indsættelse af eksekutorer. Lad det ske G[1]). Givet i Villeneuve, Avignon stift, den 9. juni i vort femte pontifikatsår.

[1]) pavens underskrift.

43 1357. 10. juni. Fjärås kirke.

Kong Magnus af Sverige pantsætter det gods, som Bent Arvidsen tidligere havde ad gratiam til Ture Nielsen for 200 mark svensk.

Original i det svenske rigsarkiv.

Magnus, af Guds nåde Sveriges, Norges og Skånes konge til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Vi erkender klart med dette brev, at vi og vore arvinger i sandhed står i skyld og gæld til nærværende brevviser Ture Nielsen og hans arvinger for 200 mark nu gængse svenske penge, og for denne sum penge anviser vi samme Ture vort gods, som Bent Arvidsen tidligere havde i nåde af os,

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

som pant, indtil fornævnte pengesum fuldt ud bliver betalt, dog således at afgifterne og oppebørslerne, som kommer fra nævnte gods, ingenlunde skal afregnes i gældens hovedstol. Givet i Fjärås kirke i det Herrens år 1357 lørdagen efter trinitatis.

1357. 13. juni. Villeneuve. 44

Pave Innocens 6. overdrager Jakob Povlsen et kanonikat, en præbende og ærkedegneembedet ved kirken i Århus.

Afskrift i de pavelige kopibøger [1]).

Til vor elskede søn Jakob Povlsen, kannik og ærkedegn i Århus, hilsen o. s. v.

Dit sædelige liv, Din vandel og Din retskaffenheds øvrige fortjenester og dyder, for hvilke Du anbefales os ved troværdige mænds vidnesbyrd, bevæger os til at vise Dig nådig gavmildhed. Da vi nu i sin tid havde til hensigt, når de kirkelige beneficier, som den nu afdøde Jens Thomsen, ærkedegn ved Århus kirke, dengang besad, blev ledige, at råde over dem ved det apostoliske sædes forsyn, lod vi, endnu medens samme Jens levede, nemlig den 23 august i vort pontifikats andet år [2]), samme kirkelige beneficier denne gang reservere specielt for vor overdragelse og rådighed under den forudsætning, at nævnte kirkes ærkedegneembede bestod som dignitet, personat eller officium ved denne kirke, og erklærede det fra da af ugyldigt og magtesløst, om nogen med hvilken som helst myndighed med eller uden viden herom skulde forsøge at handle anderledes i denne sag. Da derefter fornævnte kanonikat, præbende og ærkedegneembede ved samme kirke, hvilke nævnte Jens besad ved denne kirke på tidspunktet for denne vor reservation, ved samme Jens' død, han, som nylig lukkede sine øjne uden for den romerske kurie, blev ledige og for tiden vides at være ledige, og da ingen uden vi denne gang har kunnet eller kan råde over dem, da nævnte ærkedegneembede er en dignitet ved samme, og idet ovennævnte reservation og afgørelse stiller sig hindrende i vejen, vil vi derfor i betragtning af ovenstående, og fordi Du, som Du forsikrer, har arbejdet trofast i det apostoliske kammers ærinder i Danmarks og Sveriges riger, vise Dig en særlig nåde og overdrager Dig med apostolisk myndighed fornævnte således ledige kanonikat, præbende og ærkedegneembede, hvis frugter, indtægter og indkomster, som det forsikres, ikke overskrider 10 mark sølv i årlig værdi ifølge

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

den almindelige indtægtsangivelse [3]) med fuld kanonisk ret og al ret og tilbehør, og vi giver Dig dem ved provision, idet vi erklærer (– – –) [4]) bekræftelse, eller uanset om nogen med apostolisk eller hvilken som helst anden myndighed er anerkendt som kanniker i samme kirke eller gør påstand om anerkendelse eller af nævnte sæde eller dets legater har fået særskilt brev på, at de skal have provision på kanonikater og præbender og digniteter, (– – –) [4]). Det er nemlig vor vilje, at Du frem for alle disse skal have fortrinsret til at opnå fornævnte kanonikat og præbende og ærkedegneembede, men at der ikke derved må gøres nogen indskrænkning i deres ret til at opnå andre kanonikater og præbender og digniteter, personater, officier eller beneficier; vor overdragelse gælder endvidere), uanset om vor ærværdige broder, biskop (Povl), og vore elskede sønner, kapitlet i Århus, eller hvilke som helst andre (– – –) [4]), og at kanonikater og præbender og digniteter, personater eller officier ved denne kirke eller andre kirkelige beneficier, hvortil de i fællesskab eller hver for sig har ret til overdragelse, provision, præsentation eller al anden rådighed (– – –) [4]) og sædvaner, når blot Du (– – –) [4]) i egen person, eller (uanset,) at Du vides at besidde et evigt vikariat ved Roskilde kirke. Men så snart Du i kraft af dette brev har opnået ukæret besiddelse af fornævnte kanonikat, præbende og ærkedegneembede, er det vor vilje, at Du fuldt ud, således som Du af egen drift har tilbudt det, skal afstå nævnte vikardømme, som Du nu sidder inde med, og som vi fra da af erklærer for ledig. Intet menneske (– – –) [4]. Givet i Villeneuve i Avignon stift 13. juni i vort 5. pontifikatsår.

[1]) findes også i de pavelige supplikregistre, jf. Dipl. Dan. Heri omtales, at Jakob Povlsen *miraculose* var undsluppet et attentat. Baggrunden herfor er, at han af Johannes Guilaberti – der 1356 21. marts, jf. DRB. III 4 nr. 426 note 1, ved provision havde fået et kanonikat og en præbende i Würzburg samt ærkedegneembedet i Künzelsau – sammen med tre andre klerke Bertoldus de Heyrre, Heyno og Raske var blevet sendt til Würzburg for at forkynde provisionsbullerne og på Guilabertis vegne sætte sig i besiddelse af præbenden og indtægterne. Under oplæsningen i domkirken af bullerne, blev de tre sidstnævnte klerke overfaldet af byfogeden i Würzburg og hans mænd, slæbt ud og druknet i Mainfloden, efter at dokumenterne var blevet ødelagt. Sagen kendes fra den efter Johannes Guilabertis klage påfølgende proces for Rota mod biskoppen, provsten, dekanen og det samlede domkapitel i Würzburg, hvis akter delvis er bevaret i Collect. 110 f. 40–150v og f. 167–222, jf. Römische Quartalschrift XXI (1907) p. 67–96 og LI (1956) p. 62–64. I disse akter nævnes Jakob Povlsen dog ikke. – [2]) d. v. s. 1354. – [3]) jf. ovf. nr. 24 note 3. – [4]) for de forkortede formler se nr. 13.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

1357. 13. juni. Villeneuve. 45

Pave Innocens 6. pålægger ærkebispen af Toulose, bispen af Børglum og Niels Jensen, kannik i Roskilde, at indføre Jakob Povlsen i et kanonikat og en præbende og ærkedegneembedet ved kirken i Århus.

Afskrift i de pavelige kopibøger.

På samme måde [1]) til vore ærværdige brødre ærkebiskop Stefan af Toulouse og biskop (Mogens) af Børglum og vor kære søn Niels Jensen, kannik i Roskilde, hilsen o. s. v.

Dit sædelige liv, Din vandel o. s. v. indtil [1]) for ledig. Derfor pålægger vi Eder, (– – –) [2]) flere andre med vor myndighed indfører samme Jakob eller hans befuldmægtigede i hans navn i korporlig besiddelse af fornævnte kanonikat, præbende og ærkedegneembede og deres ret og tilbehør og forsvarer ham efter indførelsen, efter at enhver uretmæssig besidder er fjernet derfra. I skal skaffe samme Jakob eller nævnte befuldmægtigede for ham anerkendelse som kannik og broder til nævnte præbende ved fornævnte kirke i Århus, efter at I har anvist ham sæde i koret og plads i kapitlet ved denne kirke med fuld kanonisk ret, og I skal sørge for, at han tilstedes til dette ærkedegneembede, og at der fuldt ud (– – –) [2]) oppebørsler af dette kanonikat, denne præbende og dette ærkedegneembede, uanset alt (– – –) [2]). Givet som ovenfor [1]).

[1]) jf. nr. 44. – [2]) for de forkortede formler se nr. 14.

1357. 20. juni. Villeneuve. 46

Petrus, kardinal af Auxerre, ansøger pave Innocens 6. om, at Briccius de Callenielle må få det kanonikat, den præbende og skatmesterembedet ved kirken i Worms, der blev ledige ved Niels Drukken fra Danmarks død.

Afskrift i de pavelige supplikregistre.

Eders hengivne søn Petrus, kardinal af Auxerre, ansøger Eders hellighed om, at I vil vise ham en særlig nåde med hensyn til hans elskede Briccius de Callenielle, som er magister artium, licentiat i verdslig ret, kannik i Lund og hans kammermester, og barmhjertigt værdiges at reservere samme Briccius kanonikat, præbende og skatmesterembedet eller kustodiet ved kirken i Worms og give ham samme ved provision, hvilket skatmesterembede eller

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

kustodi regnes for en dignitet, og som nu er blevet ledigt ved Niels kaldet Drukken fra Danmarks død, som fordum var nævnte kirkes præbendar og skatmester eller kustos og hans undergivne og som døde udenfor den romerske kurie, med forbud og afgørelse, uanset at han vides at besidde nævnte kanonikat og præbende i Lund, sognekirken i St. Amand-le-Pévèle, kappellanier i Douchy-lez-Ayette, ved vor Frue i sognekirken St.-Jean-de Cauffours og ved de spedalskes hus i Gent i stifterne Tournai, Arras og Cambrai; sognekirken er han parat til at afstå, når han har opnået ukæret besiddelse af fornævnte kanonikat, præbende og skatmesterembede tillige med de øvrige 'uanset', og med hensigtmæssige bestemmelser og med indsættelse af eksekutorer efter formlen. *Lad det ske. G.* [1]). Givet i Villeneuve i Avignon stift 20. juni i vort femte pontifikatsår.

[1]) pavens underskrift.

47 1357. 24. juni.

Lydeke Sunesen, bymand i Store-Heddinge, afstår sit gods i Store-Ladager til sin slægtning Henneke Andersen Skytte.

Original i rigsarkivet.

Lydeke Sunesen, bymand i Store-Heddinge, til alle, der ser dette brev, hilsen med Gud.

Alle, såvel fremtidige som nulevende, skal vide, at jeg til den gode mand og min højtelskede frænde Henneke Andersen kaldet Skytte, væbner, frit har afstået alt mit gods i Store-Ladager i Ramsø herred, hvilket jeg retmæssigt har fået af Gerlak Frie, borger i Roskilde, med hans datter, min hustru Katerine, med alle dets tilliggender, rettigheder og vilkår, årligt at råde over til eget brug, således som det udførligt indeholdes i det derom affattede brev [1]), uden forbigåelse af noget punkt. Til vidnesbyrd herom er mit segl tillige med segl tilhørende de gode mænd Niels Buggenhagen, væbner, og Ingemar Esbernsen hængt under dette brev. Givet i det Herrens år 1357 St. Hans dag.

[1]) jf. DRB. III 4 nr. 452.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

1357. 2. juli. Rostock. 48

Hertug Albrecht 2. af Mecklenburg lover at betale borgmesteren Johan Tölner i Rostok 120 mark penge af tolden i Skanør, og hvis det ikke finder sted da af sin vinterbede.

Original i Rostockarkivet.

Vi Albrecht, af Guds nåde hertug af Mecklenburg og herre til Stargard og Rostock, tilstår med dette brev og vil, at det skal være vitterligt for alle, at vi i kraft af retmæssig gæld skylder den gode mand herr Johan Tölner, vor elskede borgmester i vor stad Rostock, og hans sande arvinger 120 mark rostockske penge, at oppebære af vor told i Skanør på den nærmeste hellige jomfrus fødselsdag [1]). Men hvis han ikke skulde kunne hæve pengene der, skal han uden indvendinger oppebære dem af vor vinterbede. Det har vi lovet nævnte herr Johan og hans arvinger med håndslag og lover det for nærværende med dette brev. Givet i Rostock i det Herrens år 1357 på de hellige martyrer Processus og Martinianus dag.

[1]) 8. september.

1357. 6. juli. Randers. 49

Kong Valdemar 4. Atterdag erklærer, at Peder Nielsen på rettertinget har skødet en gård i Vester-Bølle til marsken herr Palle Jensen.

Original i rigsarkivet.

Valdemar, af Guds nåde de Danskes og Venders konge, til alle, der ser dette brev, hilsen med Gud.

Alle skal vide, at i det Herrens år 1357 på ottendedagen efter apostlene Peters og Pauls dag var Peder Nielsen på vort retterting, hvor han til nærværende brevviser herr Palle Jensen, ridder, vor marsk, til evig besiddelse skødede og til hans hånd oplod en gård i Vester-Bølle med dens tilliggender, alt og hvert, i hvilken Peder Frendesen boede, og som på tinge i form af 'forved' var pantsat til nævnte Peder af Knud Jensen og ikke indløst til den imellem den fastsatte termin, og som derefter på lovlig vis ved vore 4 breve var blevet tildømt ham, uden at genbreve var taget derimod, og i hvis korporlige besiddelse han ligeledes efterbefaling ved vore breve er blevet indført; og han skødede den med al den ret, som han frit havde til nævnte gård og til dens tilliggender, og på de samme vilkår og betingelser, på hvilke han erhvervede

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

nævnte gård fra fornævnte Knud Jensen; denne gård skal fornævnte Peder eller hans arvinger fri og hjemle ham eller hans arvinger mod krav fra hvem som helst, således som landets love kræver det. Givet i Randers under vort segl ovennævnte år og dag med Niels Jensen af Keldebæk som vidne.

50 **1357. 10. juli.**

Jakob Herlugsen skøder sit gods i Gloslunde til Jon Grubbe.

Eline Gøyes jordebog (1552).

Først et brev om, at Jakob Herlugsen skøder Jon Grubbe alt sit gods i Gloslunde med undtagelse af en ager, som kaldes Streng, og en eng, som kaldes Heleng, for 12 mark purt sølv. Givet St. Knud konges dag 1357.

51 **1357. 10. juli. Rostock.**

Johan v. Aachen, pavelig subeksekutor, meddeler 8 ærkebisper, deriblandt ærkebispen af Lund, og 14 bisper, deriblandt bispen af Roskilde, samt den samlede gejstlighed i disse stifter, at han har bandlyst Henrik, ærkedegn i Schwerin, Fikke v. Bülow, kannik sammesteds, Reimar, ridder, og Henrik og Dankward v. Bülow, væbnere, fordi de ikke har villet udlevere biskop Albrecht af Schwerin det stiftsgods, som er pantsat til dem.

Original i Schwerinarkivet [1]).

[1]) sammesteds findes et andet brev, udstedt af Johan v. Aachen 1357 21. juni, hvori refereres en anden henvendelse i samme sag til samme kreds af gejstlige, jf. Mekl. UB. XIV 147 nr. 8348.

52 **1357. 12. juli. Roskilde.**

Biskop Henrik af Roskilde erklærer, at Jens Krag, dekan i København, i hans nærværelse har skænket gods i Roskilde til kapitlet sammesteds for sin årtid.

Original i den arnamagnæanske samling.

Henrik, af Guds nåde biskop af Roskilde, til alle, som ser dette brev, hilsen med Gud.

I skal vide, at i det Herrens år 1357 onsdagen næst efter St. Knud konge og martyrs dag fremstod i denne særlige anledning den ærværdige mand,

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

herr Jens Krag, dekan i København, for os i Roskilde i vor bolig, og i nærværelse af herr Peder vor klerk, og Gerhard, evig vikar ved vor kirke i Roskilde, Jens Pant og Povl Bille, lægmænd, og adskillige andre, gejstlige og verdslige, skænkede og skødede han sit fædrene gods til herr Niels Thygesen, vor kannik i Roskilde, der optrådte på kapitlets vegne, nemlig jord med bygninger og alle tilliggender på torvepladsen øst for det stenhus, hvor nu Werner, kaldet Pundere, bor, således som han forsikrede os, at det fyldigere indeholdes i hans testamente, nemlig på den måde, at sålænge som herr Jens Krag lever, skal han oppebære indtægten af nævnte gods, og efter hans død skal der af samme indtægter årligt holdes årtid for ham; de to trediedele af indtægterne skal tilfalde de kanniker, som overværer vigilierne og sjælemesserne, medens den sidste trediedel skal tilfalde de evige og ikke-evige vikarer, som er til stede ved vigilierne. Givet under vort segl sammen med herr Jens Krags segl ovennævnte år, dag og sted.

1357. 4. august. 53

Optegnelse om, at Johannes Guilaberti, pavelig kollektor af indtægter af ledige embeder 'i Danmarks, Sveriges og Norges riger', *har indbetalt 550 sentensfloriner til det apostoliske kammer.*

Notits i de pavelige regnskabsbøger.

1357. 14. august. 54

Testamente af Henrik v. d. Brinke, borger i Lübeck.

Registratur i Lübeck (20. årh.).

1357. 14. august (dagen før Mariæ himmelfart). Testamente af Henrik v. d. Brinke (de Brincke). Vidner: Bernhard Paal, Tideman Stokeleth, rådsherrer. Eksekutorer: Herman Pape, Johan Rike og Tideman v. Dortmund (de Tremonia). Indhold: 1. Han kundgør, at alt det gods, som Tideke Witte har, tilhører i lige lodder denne og ham selv i kraft af retmæssigt kompagniskab, og af dette testamenterer han forlods 12 mark lybsk til Tideke. Af sin andel testamenterer han: 2. Til dominikanerne i Åhus (tho der A) 10 mark skånsk, 5 mark skånsk til byens kirke (ecclesie dicte bukerken), 5 mark skånsk til hospitalet i Åhus, 5 mark skånsk til klostret i Bækkeskov (in Bekesschowe), 10 mark skånsk til dominikanerne i Lund (in Lunden), 10 mark skånsk til franciskanerne i Lund, 10 mark skånsk til domi-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

nikanerne i Ystad (in Ustede). 3. Til Tideke v. Wandens datter i Åhus (tho der A) 10 mark skånsk. 4. Til Peter Witte 10 mark lybsk. 5. Til bygningsfonden for kirken i Malmø (in Ellenboghen) 10 mark lybsk. 6. Til sin broder Didriks datter Beleke, der havde Gertrud Kreygere til mor, 10 mark lybsk. 7. Til dominikanerne, franciskanerne, Helliggejst og Mariekirken i Lübeck hver 10 mark lybsk. 8. Til sin moster Grete 'tho den Botterhove' 10 mark lybsk. 9. Til dominikanerne i Dortmund (in Tremonia) 10 mark lybsk. 10. Fremkommer der i forhold til hans andel i kompagniskabet et underskud med hensyn til de foranstående testamentariske gaver, så skal det afkortes hver person i hans beløb, dog skal der intet afkortes i de testamentariske gaver til milde formål; et overskud skal skænkes til hans sjælefrelse, hvor det synes hans testamentseksekutorer passende. 11. Til sin broder Henneke v. d. Brinke 225 mark lybsk, for hvilke hans testamentseksekutorer skal skaffe ham renter på livstid i Helliggejst i Lübeck eller i en anden stiftelse (domo dei), hvor de finder det for godt; dør Henneke før ham, så skal den nævnte testamentariske gave være ophævet og helt tilfalde hans søster Tale og dennes børn i lige lodder. 12. Til sin søster Tale og hendes to sønner Herbord og Henrik hver 50 mark lybsk, men til sønnen Herman 70 mark lybsk. 13. Til en præst til afholdelse af en daglig messe i 10 år årligt 10 mark lybsk. 14. Til Herman Junge 20 mark lybsk, til dennes broder Tideke 10 mark lybsk, til Henrik v. Wanden (de Wande) 12 mark lybsk, til Arnold Messing 10 mark lybsk, til Henneke Garthus 10 mark lybsk, til dennes broder Tideke 10 mark lybsk, til Henneke Junge, hans morbroder, 10 mark lybsk, til hans søster Elisabeth, Arnold Messings moder, 10 mark lybsk, til Henneke Hebeler 10 mark lybsk, til Hille vor der Brugge (ante Pontem), hans moster, 10 mark lybsk. 15. Til Cecilie Grote i Åhus (tho der A) 10 mark lybsk. 16. Til kirken i Venngarn (ecclesie Weineghern) 10 mark lybsk. 17. Til sin broderdatter Beleke, Didrik van der Eres hustru, 10 mark lybsk. 18. til Tideke v. Wanden i Åhus 10 mark lybsk. 19. Til de to nonner i Venngarn og i Witten (in Wittene) hver 1 mark lybsk. 20. Til hans testamentseksekutorer hver 1 lødig mark (1 mr. puri). 21. Dør en af de betænkte personer før ham, så skal vedkommende testamentariske gave være ophævet og skænkes til milde formål. 22. Alt hans øvrige gods af enhver art, løsøre og fast ejendom, skal hans testamentseksekutorer efter deres forgodtbefindende skænke til hans sjælefrelse. 23. Et eventuelt underskud skal afkortes hver person efter markbeløb, men intet skal afkortes i de testamentariske gaver til milde formål.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

1357. 16. august. 55

Fru Ingerd, enke efter Svend Bonde, skøder sit gods i Gullev til herr Lars Hvas.

Silkeborgske registratur (1558).

Brev af fru Ingerd, Svend Bondes enke, lydende på, at hun i kong Valdemars nærværelse skøder herr Lars Hvas sit gods i Gullev. Givet dagen efter jomfru Marias himmelfart.

1357. 22. august. 56

Holger Knudsen erkender at skylde Peder Eskildsen, foged i Malmø, fem skilling grot.

Original i rigsarkivet.

Holger Knudsen til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud. Jeg gør vitterligt for alle, at jeg i sandhed står i skyld og gæld til den gode og hæderlige mand Peder Eskilsen, foged i Malmø, nærværende brevviser, for fem skilling grot, gode og lovlige, som uden al hinder ubetinget og fuldt ud skal betales ham eller hans arvinger af mig eller mine arvinger til nu førstkommende kyndelmisse. Til vidnesbyrd herom og til forvaring har jeg ladet mit segl hænge under dette brev. Givet i det Herrens år 1357 på ottendedagen efter jomfru Marias himmelfart.

1357. 23. august. 57

Biskop Povl af Århus henlægger med sit kapitels samtykke St. Bents alter til St. Margretes alter.

Afskrift i Århusbogen.

Povl, af Guds nåde biskop af Århus, til sin elskede søn, herr Niels Eskildsen, alterpræst ved St. Margrete, i inderlig faderlig kærlighed med hilsen.

Da det sømmer sig og er passende, at de, som er virksomme for og ophjælper det gode, opnår frugten af deres møje og nådig belønning derfor, navnlig på de steder, hvor der med skyldig og omsorgsfuld iver arbejdes på Guds kirkes forbedring og gudsdyrkelsens vækst, er det vor agt i betragtning

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

af fornævnte St. Margretes alters usle og ringe indkomster og oppebørsler, som følge af hvilke det kan hindres i at udøve sin rette virksomhed og bestride sin åndelige gerning, at råde bod på denne mangel ved hjælp af midler, som vi med Gud kan finde på, hvorfor vi efter omhyggelig overvejelse med vort ærværdige kapitel og med samme kapitels billigelse og samtykke til samme St. Margrete alter henlægger St. Bents alter, som vor kannik Peder Ivarsen havde i samme kirke, og som blev ledigt ved hans lovlige fjernelse, med alle samme alters rettigheder og tilliggender af enhver art, ligesom vi forener dem og med dette brev befæster henlæggelsen og foreningen med rette evindelig, idet vi forbyder, at nogen uanset hans stilling drister sig til at bryde denne af os nådigt foretagne henlæggelse og forening eller i ubesindig forvovenhed at handle derimod, såfremt han ønsker at undgå Gud den almægtiges vrede og kirkens straf. Til vidnesbyrd herom er vort segl tilligemed vort elskede fornævnte kapitels segl hængt under dette brev. Givet i det Herrens år 1357 dagen før St. Bartholomæus dag.

58 1357. 25. august.

Officialen for Lundegård erklærer, at Stig i hans nærværelse har skødet sin bod i Lund til herr Niels Absalonsen, provst i Lund.

Original i det svenske rigsarkiv.

Officialen for Lundegård til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Vi gør vitterligt for alle, at i det Herrens år 1357 dagen efter apostlen St. Bartholomæus dag var en vis Stig personlig i vor nærværelse og skødede til nærværende brevviser, den hæderlige mand herr Niels Absalonsen, provst ved Lundekirken og forstander for sammes bygningsfond, på nævnte bygningsfonds vegne en bod udenfor samme kirkes kirkegård mod syd, som han selv personlig havde opført og i hvilken han vides at bo personlig, og han oplod den frit til hans hånd, at besidde med rette evindelig, idet han offentligt og udtrykkeligt erkendte at have oppebåret fuld og hel betaling for samme, hvilket vi med dette brev erklærer overfor alle. Givet under fornævnte Lundegårds segl ovennævnte år og dag.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

59 **1357. 31. august. Avignon.**

Pave Innocens 6. overdrager Jens Wannekesen, biskop Niels af Slesvigs kapellan, det kanonikat og den præbende ved kirken i Slesvig, som afdøde ærkedegn i Århus Jens Thomsen havde siddet inde med.

Afskrift i de pavelige kopibøger [1]).

Til vor elskede søn Jens Wannekesen, kannik i Slesvig, hilsen o. s. v.

Dit sædelige liv, Din vandel og Din retskaffenheds øvrige fortjenester og dyder, for hvilke Du anbefales os ved troværdige mænds vidnesbyrd, bevæger os til at vise Dig nådig gavmildhed. Da vi nu i sin tid havde til hensigt, når de kirkelige beneficier, som den nu afdøde Jens Thomsen, ærkedegn ved kirken i Århus, dengang sad inde med, blev ledige, at råde over dem ved det apostoliske sædes forsyn, lod vi, endnu mens samme Jens levede, nemlig den 23. august i vort pontifikats andet år [2]), samme kirkelige beneficier denne gang reservere specielt for vor overdragelse og rådighed under den forudsætning, at nævnte kirkes ærkedegneembede bestod som dignitet, personat eller officium ved denne kirke, og erklærede (– – –) [3]) i denne sag. Da derfor senere det kanonikat og den præbende ved kirken i Slesvig, som samme Jens besad på tidspunktet for fornævnte reservation sammen med fornævnte ærkedegneembede, som er en dignitet, ved samme Jens' død, han, som nylig lukkede sine øjne for den romerske kurie, blev ledige og for tiden vides at være ledige, og da ingen uden vi denne gang har kunnet eller kan råde over nævnte kanonikat og præbende, idet ovennævnte reservation og afgørelse stiller sig hindrende i vejen, vil vi derfor i betragtning af ovenstående, og fordi vor ærværdige broder biskop Niels af Slesvig, der forsikrer, at Du er hans elskede kapellan, ligeledes til os har rettet en ydmyg bøn for Dig i denne sag, vise Dig, der er af præstestand, en særlig nåde og overdrage Dig med apostolisk myndighed fornævnte kanonikat og præbende, der således er ledige, med fuld kanonisk ret og al ret og tilbehør og giver Dig dem ved provision, idet vi erklærer (– – –) [3]) stridende bestemmelser og sædvaner i denne kirke i Slesvig, selv om (– – –) [3]) bekræftelse, eller uanset om nogen med apostolisk eller hvilken som helst anden myndighed er anerkendt som kanniker i samme kirke i Slesvig eller gør påstand om anerkendelse eller af nævnte sæde eller dets legater har fået særskilt brev på, at de skal have provision på kanonikater og præbender ved nævnte kirke i Slesvig, eller almindeligt brev om provision på andre kirkelige beneficier i de egne

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

(– – –) [3]). Det er nemlig vor vilje, at Du frem for disse skal have fortrinsret til at opnå nævnte kanonikat og præbende, men at der ikke derved må gøres nogen indskrænkning i disses ret til at opnå andre kanonikater, præbender og beneficier; (vor overdragelse gælder endvidere), uanset om den til enhver tid værende biskop af Slesvig og vore elskede sønner, kapitlet ved nævnte kirke i Slesvig, eller hvilke som helst (– – –) [3]), og at kanonikater og præbender ved denne kirke i Slesvig eller andre kirkelige beneficier, hvortil de i fællesskab eller hver for sig har ret til overdragelse, provision, præsentation eller anden (– – –) [3]) overholde samme kirke i Slesvigs bestemmelser og sædvaner, når blot Du (– – –) [3]) i egen person, eller (uanset) at Du vides at besidde sognekirken Vor Frue i Broager, Slesvig stift. Intet menneske – – –) [3]). Givet i Avignon den 31. august i vort femte pontifikatsår.

[1]) findes også anført i de pavelige supplikregistre, jf. Dipl. Dan. – [2]) d. v. s. 1354. – [3]) for de forkortede formler se nr. 13.

60 1357. 31. august. Avignon.

Pave Innocens 6. pålægger bispen af Ribe og dekanerne ved kirkerne i Lübeck og St. Agricole i Avignon at indføre Jens Wannekesen i et kanonikat og en præbende ved kirken i Slesvig.

Afskrift i de pavelige kopibøger.

På samme måde [1]) til vor ærværdige broder biskop (Peder) af Ribe og vore elskede sønner (Didrik og Johannes), dekaner ved kirkerne i Lübeck og St. Agricole i Avignon, hilsen o. s. v.

Dit sædelige liv, Din vandel o. s. v. indtil [1]) Slesvig stift. Derfor pålægger vi Eder (– – –) [2]) flere andre med vor myndighed at indføre samme Jens Wannekesen eller hans befuldmægtigede i hans navn i korporlig besiddelse af nævnte kanonikat og præbende og i sammes rettigheder og tilbehør og forsvare ham efter indførelsen, efter at enhver uretmæssig besidder er fjernet derfra. I skal skaffe ham eller nævnte befuldmægtigede for ham anerkendelse som kannik og broder til samme præbende ved nævnte kirke i Slesvig, efter at I har anvist ham sæde i koret og plads i kapitlet ved denne kirke med fuld kanonisk ret, og sørge for, at der fuldt ud (– – –) [2]) af dette kanonikat og denne præbende, uanset alt (– – –) [2]). Givet som ovenfor [1]).

[1]) jf. nr. 59. – [2]) for de forkortede formler se nr. 14.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

1357. 6. september[1]). Doberan. 61

Greverne af Holsten slutter et tiårigt forbund med kong Erik af Sverige og Skåne mod kong Valdemar 4. Atterdag.

Registratur i det svenske rigsarkiv (17. årh.).

Greverne af Holstens forbund med Erik, Sveriges, de Goters og Venders(!) [2]) konge, sluttet på ti år mod kong Valdemar af Danmark, herr Bengt Algotsson og deres hjælpere. Givet i Doberan onsdagen inden Marias fødselsdag. På latin og original.

[1]) kong Erik opholdt sig 1357 5.–7. september i Åbo i Finland. Årstallets korrekthed bekræftes dog af det uafhængigt registrerede genbrev, nr. 62, og Erik må følgelig have sluttet overenskomsten ved befuldmægtigede, jf. Sjöstedt 29. – [2]) Eriks officielle titel var *Sveorum, Gothorumque rex dominus terre Scanie.*

1357. [Omkr. 6. september]. Doberan. 62

Kong Erik af Sverige slutter forbund med greverne Henrik, Klaus og Adolf af Holsten mod kong Valdemar 4. Atterdag.

1. Registratur fra 1533 i rigsarkivet.

Fremdeles et gammelt forbundsbrev mellem kongen af Sverige og (greverne af) Holsten mod kongen af Danmark. Givet 1357.

2. Registratur fra 1598 i rigsarkivet.

Et forbund på 10 år mellem kong Erik af Sverige og over Goterne, herre til Skåne, på den ene, og greverne af Holsten, grev Henrik, grev Klaus og grev Adolf, på den anden side mod kong Valdemar af Danmark og hans hjælpere. Givet i Doberan i året 1357.

3. Registratur fra 1671 i rigsarkivet.

Kong Erik af Sveriges forbund med greverne af Holsten, Henrik, Klaus og Adolf, mod kong Valdemar af Danmark og hans allierede for 10 år. 1357.

1357. Før 8. september. 63

Johan Wittenborg i Lübeck låner Bertold 32½ mark til en færd til Skåne.

Regnskabsnotits i Lübeck Staatsarchiv.

I det Herrens år 1357 før Mariæ fødsel har jeg lånt Bertold 32½ mark, som han havde med sig, da han sejlede til Skåne.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

64 1357. 9. september. Avignon.

Jens Wannekesen, kannik ved kirken Slesvig, lover at betale annatafgiften for sin præbende til kollektoren i kirkeprovinsen.

Notits i de pavelige regnskabsbøger.

Ovennævnte år [1]) og fornævnte dag den 9. september traf Jens Wannekesen, præst, kannik ved kirken i Slesvig, aftale med kammeret om ydelsen af en præbende [2]) ved fornævnte kirke i Slesvig, og lovede at erlægge beløbet til kollektoren [3]) for nævnte præbende i nævnte provins og oversende kvitteringsbrev fra nævnte kollektor inden for et år efter mikkelsdag under straf o. s. v. Vidner Bertrandus de Turre og Raymundus de Rebombigis, junkere i Cahors stift. Guido de Viortio [4]).

[1]) jf. nr. 41. – [2]) jf. nr. 59. – [3]) Johannes Guilaberti, jf. nr. 53. – [4]) kammerklerkens skriver.

65 1357. 29. september.

Eler og Hartvig Porsfeld indgiver deres broderdøtre Abele og Helene i Dalum kloster.

Notits af Hamsfort.

I det Herrens år 1357 ..... 29. september indgiver Eler og Hartvig Porsfeld søstrene Abele og Helene, døtre af broderen Klaus, i Dalum kloster og medgiver samme jomfruer det dem tillagte gods, hvilket prioren Anders modtog.

66 1357. 9. oktober.

Jens Krag, dekan i København, og Katerine, enke efter Gødeke v. Unna, pantsætter en gård i Roskilde til det alter i Vor Frue Kirke i København, som indehaves af præsten Lytbert.

Afskrift af Langebek.

Jens Krag, dekan i København, og Katerine, enke efter en vis Gødeke v. Unna, borger i København, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Alle, nulevende og fremtidige, skal vide, at vi med samtykke og billigelse af Lytbert, evig vikar ved Vor Frue kirke i København, Roskilde stift, helt og fuldt til vort brug har oppebåret 20 mark lødigt sølv efter kølnsk vægt, som Gerhard kaldet v. Unna, der opholder sig i Køln, har skænket til afholdelse af hans årtid efter hans død i selvsamme kirke i København med to skilling grot en gang om året ved nævnte Lytberts alter, oprettet af en vis Gødeke kaldet v. Unna, fordum borger i København – god ihukommelse –, for hvilke 20 mark sølv vi i sandhed med dette brev til samme alters nuværende eller fremtidige indehaver pantsætter vor gård i Roskilde i St. Mikkels sogn ved den søndre side af torvet, som tilkommer os ifølge arveretten som mødrene arv, og som en vis Werner Pundere nu bebor, med stenhus, bygninger, hver og een, og med samtlige tilliggender, på den betingelse, at der, når som helst vi eller efter vor død vore arvinger ønsker at indløse nævnte gård for samme pengesum, ikke skal møde os eller dem nogen som helst indsigelse eller vanskelighed heri fra nogen, uanset hans rang eller stilling; og ingen af hvad rang han end er, må på nogen som helst måde lade gården gå ud af dette alters eller dets indehavers besiddelse uden på vor og vore arvingers opfordring og med vor særlige tilladelse. Men når dette sker, at gården indløses af os eller vore arvinger, da skal pengene, for hvilke den indløses, ikke på nogen måde henlægges til noget andet brug end til køb af gods til fortsat varig opretholdelse af fornævnte alter, ligeledes med råd og samtykke fra os og vore arvinger. Til vidnesbyrd herom er vore segl tillige med segl tilhørende de gode mænd Gødeke og Gerhard kaldet v. Unna, kødelige brødre, hængt under dette segl. Givet i det Herrens år 1357 på martyren St. Dionysius dag.

1357. 10. november. 67

Rådet i Randers underretter rådet i Lübeck om, at Henneke Sasse, Gerbert Kules svend, er dømt for ulovlig handel.

Registratur i Lübeck Staatsarchiv (19. årh.).

Rådet i Randers giver rådet i Lübeck underretning om afstraffelsen af Henneke Sasse, Gerbert Kules svend, for ulovlig handel. 1357 10. november.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

68 1357. 11. november.

Kong Valdemar 4. Atterdag kvitterer staden Lübeck for betaling af 1300 mark af rigsskatten samt for 900 mark, som den er ham skyldig.

Original i Lübeckarkivet.

Valdemar, af Guds nåde de Danskes og Venders konge, til de hæderværdige mænd, rådmændene og borgerskabet i staden Lübeck, hilsen med Gud.

Vi erkender med dette brev, at I efter vor vilje fuldt ud og med god vilje har betalt os de 900 mark lybske penge, som I har skullet betale os indtil nu, og ydermere har I betalt den årlige skat, som I skylder det romerske rige, og som er anvist os af den høje herre Karl, Romernes kejser og konge af Böhmen [1]), nemlig for året 1357 til nærmest forbigangne vor frues fødselsdag [2]) 750 mark lybske penge og for det umiddelbart efterfølgende år, nemlig det Herrens år 1358 til næstkommende vor frues fødselsdag 550 mark lybske penge. For disse fornævnte 900 mark og 750 mark og 550 mark erklærer vi Eder og Eders borgerskab for kvit og løst ved vidnesbyrdet af dette brev, der er beseglet med vort vedhængende segl. Givet i det Herrens år 1357 på St. Mortens dag.

[1]) jf. DRB. III 3 nr. 258 og 4 nr. 527. – [2]) 8. september.

69 1357. 22. november.

Peder Holgersen af Skepparslöv pantsætter sit gods i Skepparslöv, Bjärnhult og Isgrannatorp til herr Jens Truelsen af Araslöv for 220 mark skånske penge.

Afskrift i Lundebogen.

Peder Holgersen af Skepparslöv til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Jeg vil, at det skal være vitterligt for alle, nulevende og fremtidige, at jeg i sandhed i medfør af sandt lån står i skyld og gæld til den velbyrdige mand, herr Jens Truedsen af Araslöv, ridder, for 220 mark nye skånsk, som uden nogen som helst hindring fuldt ud skal betales samme herr Jens eller hans arvinger af mig eller mine arvinger inden nu førstkommende St. Hans i rede penge og ikke i nogen anden betaling eller værdi, for hvilke 220 mark penge jeg med dette brev pantsætter nævnte Jens mit gods, alt og hvert, i Skepparslöv, nemlig en hovedgård, på hvilken jeg selv bor, og de gårde, på

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

hvilke Åge Styrjesen, Jakob Bentsen, Ture, Troels, Anders Ågesen og Mikkel Jensen bor, og mit gods, alt og hvert i Bjärnhult, på hvilket Peder Rask, Knud og Trued bor, samt alt mit gods i Isgrannatorp med alt tilliggende til nævnte gods, nemlig huse, bygninger, virning, agre, enge, græsgange, skove, fiskevande, vådt og tørt, intet undtaget, på nedenfornævnte betingelser, at hvis jeg ikke indløser nævnte gods fuldstændigt for fornævnte sum penge til den for mig fastsatte termin, da skal jeg eller mine arvinger – idet jeg dog forbeholder mig myndigheden til at indsætte og afsætte undergivne på godset – til oftnævnte herr Jens eller hans arvinger inden bekenderen og biskoppen St. Nicolaus dag [1]), den første efter nævnte St. Hans, ufortøvet i hans gård i Araslöv yde og levere to og en halv mark korn, godt og gængs, i afgift af fornævnte gods uden nogen som helst afkortning, med den yderligere betingelse, at hvis jeg svigter med erlæggelsen af dette korn, da forpligter jeg mig og mine arvinger til at betale samme herr Jens eller hans arvinger 40 mark nye skånsk herfor til den første påske [2]) efter fornævnte St. Nicolaus dag og på samme måde hvert følgende år, indtil nævnte sum penge bliver fuldt betalt til fornævnte St. Hans dag i et hvilket som helst af de efterfølgende år, uden at kornet eller de penge, som måtte blive erlagt i stedet for det, på nogen måde skal fradrages i gældens hovedstol. Ydermere lover jeg på tro og love, at jeg på ingen måde skal pantsætte eller afhænde fornævnte gods eller noget af det til nogen, før det indløses fra samme herr Jens. Fremdeles, hvis den skånske mønt i mellemtiden skulde forringes – det ske ikke – forpligter jeg mig og mine arvinger til at give samme herr Jens eller hans arvinger 10 skilling lybsk, gode og gamle, eller 40 gamle og lovlige sterlinger for hver mark skånsk på ovennævnte betingelser. Givet i det Herrens år 1357 dagen før paven og martyren St. Clemens dag under vort segl tillige med segl tilhørende de velbyrdige mænd herr Jakob Holgersen, min broder, og Anders Jakobsen af Tosterup [3]) til vidnesbyrd og forvaring.

[1]) 1358 6. december. – [2]) 1359 21. april. – [3]) Lundebogen har *Thostath,* hvilket rimeligvis er fejl for *Thostathorp.*

1357. 22. november. 70

Kong Magnus af Sverige overlader på visse betingelser borgen Stockholm med tilliggende til sin søn kong Erik af Sverige og Skåne. 'Vi føjer vort sekret og vore mænds segl – som er herr Anders Nielsen og Jens Ebbesen –

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

til dette brev i det Herrens år 1357 på den hellige jomfru og martyr Cecilies dag.'

Original i det svenske rigsarkiv.

71 1357. 3. december.

Jakob Øvesen af Asserbo pantsætter 8 ørtug skyldjord i Tisvilde til Esrom kloster for 12 mark sølv.

Afskrift i Esrombogen.

Jakob Øvesen af Asserbo til alle, der ser dette brev, hilsen med Gud.

I skal vide, at jeg med dette brev pantsætter og oplader til nærværende brevvisere, de fromme mænd herr abbeden og det menige konvent i Esrom, til fuldstændig frit at råde over for evigt til deres brug mit gods i Tisvilde, nemlig 8 ørtug skyldjord med toft og huse, hvor Junker bor, med agre, enge, skove, græsgange og alle dets andre tilliggender – hvilket Anders Henkilsen fordum besad, og som jeg efter hans død på lovlig vis har erhvervet i kraft af retmæssigt køb – for tolv mark sølv kølnsk vægt, for hvilke jeg i sandhed står i skyld og gæld til dem, fordi de på hæderværdig måde hjalp mig i en nødssituation; og jeg lover fast med dette brev og forpligter mig og mine arvinger til at hjemle dem nævnte gods og for altid fri det for krav fra alle, hvem det end er, og til at tilskøde dem nævnte gods, at besidde med rette evindelig, når som helst rigets tilstand er en sådan, at de kan stille krav til mig og mine arvinger herom[1]). Men hvis vi, når vi bliver krævet, ikke straks handler derefter, da er samme mine arvinger eller jeg pligtige at fri samme herrer for ethvert tab, som de på grund af en sådan opsættelse eller forhaling udsætter sig for. Ydermere lover jeg nævnte herr abbed og menige konvent, at hvis oftnævnte gods i fremtiden afvindes fra deres hånd på grund af mangel ved vor hjemling, da vil jeg eller mine fornævnte arvinger inden 12 uger efter deres første anmodning til fulde tilbagebetale nævnte 12 mark i sølv i sterling og lybsk og ikke i nogen anden værdi. Til vidnesbyrd herom er mit segl hængt under dette brev tillige med segl tilhørende de herrer præster Torben af Valby og Asser af Helsinge og min frænde Anders Bosen. Givet i det Herrens år 1357 1. søndag i advent.

[1]) det synes som om tingforhandlinger har været suspenderede under de pågående kampe med de holstenske grever på Fyn.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

1357. 3. december. Sønderborg. 72

Hertug Valdemar af Jylland pantsætter Egen sogn til herr Knud Friis for 228 mark lybsk.

Original i rigsarkivet.

Valdemar, af Guds nåde hertug af Jylland, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Vi gør vitterligt for alle, at vi med dette brev pantsætter vort sogn Egen med undtagelse af Elstrup og Bosted, med alle rettigheder, afgifter, bøder, beder og tjenesteydelser til nærværende brevviser herr Knud Friis, ridder, og hans sande arvinger for 228 mark lybsk, at råde frit over efter forgodtbefindende, indtil det på lovlig vis indløses af os eller vore arvinger med fornævnte sum fra ham eller hans ovenfornævnte arvinger. Til vidnesbyrd herom er vort segl hængt under dette brev tilligemed vor søn Valdemars segl. Givet i Sønderborg i vor nærværelse i det Herrens år 1357 1. søndag i advent.

1357. 12. december. Skänninge. 73

Niels Pedersen, gejstlig i Roskilde stift og offentlig notar, bevidner, at Johannes Guilaberti har modtaget 40 mark svensk af Herman Avaldsson, kannik i Linköping, som annatafgift af den præbende, som paven har tilstået ham.

Original i det svenske rigsarkiv.

I Herrens navn Amen. År 1357 efter vor Herres fødsel i det tiende indiktionsår den 12. december..... (i nærværelse af) mig, Niels Pedersen, klerk i Roskilde stift, med apostolisk myndighed offentlig notar, som overværede fornævnte tilståelse, erkendelse, kvittering og frigørelse samt vedhængning af fornævnte segl og alt det andet sammen med foromtalte vidner [1]), medens dette forhandledes som forudskikket, og som har gjort optegnelse om det altsammen, opsat det i denne officielle form og skrevet det med egen hånd og signeret det med mit sædvanlige mærke, efter at være opfordret og anmodet herom som forudskikket.

[1]) nl. Joarus Nicolai og Nils Thomasson, svensk notar og svensk præst.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

74 1357.

Ridderen Otto Limbæk, kaldet Rammeskop, giver afkald på noget gods i Hvidkilde og på Benditczmark *til fordel for kapellet St. Nicolaus i Kappel.*

Vidisse af 30. august 1510 på Gottorp.

Otto Limbæk, kaldet Rammeskop, ridder, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Alle, såvel nulevende som fremtidige, skal vide, at jeg ved gode mænds beretning er blevet belært om og i sandhed har erfaret, at nedennævnte gods, nemlig noget gods i Hvidkilde, som er givet og testamenteret til St. Nicolaus kapel i Kappel af Jens Larsen, og noget gods, kaldet Bendictzmark, som er skænket og testamenteret af fru Edle, samme Jens' søster – god ihukommelse – tillige med gods, beliggende ved samme kapel, hvorpå nogle landboer bor, og på grundlag af hvilket nævnte kapel oprindeligt og lovligt blev opført og grundlagt, vitterligt – således som såvel et nævn udmeldt på tinge som også et gejstligt nævn har afsagt kendelse om – med alle rettigheder, frugter, tilliggender, oppebørsler og fuldt ud med al ret til evig tid tilhører fornævnte kapel og særligt den til enhver tid værende præst der, selv om jeg imod Gud og retfærdighed i nogen tid har siddet inde dermed. Derfor oplader og overdrager jeg med dette brev samme gods til nævnte kapel og til præsten sammesteds tillige med al den fornævnte ret og særligt med al den ret, som jeg måtte have haft hertil, og jeg forpligter mig til at give erstatning for, hvad jeg har oppebåret, og med tilføjet vilkår, at jeg for fremtiden ikke skal befatte mig med nævnte gods. Derfor binder jeg mig til, at jeg, hvis jeg – det ske ikke – skulde forsøge at handle herimod, straks skal rammes af den bandlysningsdom, der træder i kraft som allerede afsagt ved selve gerningen [1]). Dette fornævnte lover jeg, fornævnte Otto, ridder, tillige med mine brødre Timme og Emeke at overholde ubrydeligt over for Gud og St. Nicolaus og over for præsten i Kappel. Til vidnesbyrd herom er vore segl hængt under dette brev. Givet i det Herrens år 1357.

[1]) om betydningen af *excommunicatio late sententie* se DRB. II 1 nr. 307 note 2.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

75 1357. Svavsted.

Biskop Niels af Slesvig stadfæster det privilegium, der er givet borgerne i Flensborg af hans forgængere Bertold og Jens om, at de ikke skal stævnes uden for staden.

Referat af Povl Cypræus.

År 1357 stadfæster Niels sine forgængeres, nemlig bisperne Bertold og Niels' privilegier, givet rådmænd og borgere i Flensborg, hvis hovedindhold er følgende, at ingen rådmand eller borger, som bor i staden, skal stævnes uden for dens grænser, områder eller befæstningsværker i kraft af bispens og andre prælaters myndighed og på deres bud, dog under forbehold og fuld opretholdelse inden for stadens mure af bispens ret og den ret, der tilkommer andre prælater ved kirken i Slesvig. Dette er forhandlet i Svavsted år 1357.

1357, Rep. nr. 2542, se Omkr. 1350, DRB. III 3 nr. 376.
1357, Reg. Dan. nr. *2306, er en statut for augustinerordenen og udelades i DRB.

1357. 76

Næstved St. Peders kloster mageskifter gods i Nyrup og Bisserup til Fikke Moltke mod gods i Freerslev.

Næstved St. Petri klosters registratur (1528).

Vi fik af Fikke Moltke ved mageskifte hans gods i Freerslev, og han fik til gengæld gods i Nyrup og Bisserup af os. 1357.

1357. 77

Peder Traveøl lejer et grundstykke ved kirkegården i Næstved af Næstved St. Peders kloster.

Næstved St. Petri klosters registratur (1528).

Peder Traveøl bekendtgør at have nævnte grundstykke [1]) i leje af os på livstid. 1357.

[1]) jf. DRB. III 2 nr. 412.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

78 **1357.**

Næstved St. Peders klosters genbrev til nr. 77.

Næstved St. Petri klosters registratur (1528).

Vi overlod oftnævnte Peder føromtalte toft for hans livstid. 1357.

79 **1357.**

Juliane, enke efter Jakob Spegedyne, skænker sit gods i Nåby til Næstved St. Peders kloster.

Næstved St. Petri klosters registratur (1528).

Juliane, enke efter Jakob Spegedyne, har givet og skødet os alt sit gods i Nåby for en årtid om året, og for at hun kan bo i klosteret. 1357.

80 **1357. Kalundborg.**

Jens Nielsen af Kragerup mageskifter sit gods i Rettestrup til kong Valdemar mod gods i Tersløse.

Vordingborgske registratur (1476).

Brev om, at Jens Nielsen af Kragerup oplader kong Valdemar alt sit gods i Rettestrup med alt dets tilliggende mod det gods, som kongen havde i Tersløse. Givet på retterting i Kalundborg 1357.

81 **1357.**

Kong Magnus af Sverige sælger sit gods i Eldsberga til Jens Bentsen.

1. Kalundborgske registratur (1476).

For det første tre breve, der lyder, at kong Magnus fik noget gods i Eldsberga [1]) af en, der hed Eskil, for 120 lødige mark, hvilket denne havde forbrudt. Derpå solgte kongen det fornævnte gods til Jens Bentsen og hans arvinger til evig besiddelse. Givet 1357.

Yngre Kalundborgske registratur (1551).

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Fremdeles kong Magnus af Sveriges og Skånes latinske brev [2]).

[1]) sikkert Eldsberga sogn, Tønnersjø herred, Halland, skønt brevet iflg. registraturen har ligget i et skrin med breve vedrørende Norge, jf. også note 2. – [2]) dette brevudtog står sidst i fortegnelsen på breve vedrørende hallandsk gods.

1357. **82**

Bråde indløses fra Jens Nielsen Lykke.

Roskildegårds registratur (omkr. 1570).

Et brev om, at Bråde blev indløst fra Jens Nielsen Lykke. Givet 1357.

1357. **83**

Jens Glød pantsætter sit gods i Lønholt til Jens Henningsen.

Roskildegårds registratur (omkr. 1570).

Jens Glød har pantsat sit gods i Lønholt til Jens [1]) Henningsen. Givet 1357.

[1]) registraturen har Joachim, men jf. nr. 84 og 85.

1357. **84**

Jens Glød skøder sit gods i Lønholt til Jens Henningsen.

Roskildegårds registratur (omkr. 1570).

Jens Glød har skødet Jens Henningsen sit gods i Lønholt. Givet 1357. På latin.

1357. **85**

Jens Glød skøder sit gods i Lønholt til Jens Henningsen.

Roskildegårds registratur (omkr. 1570).

Jens Glød skøder sit gods i Lønholt [1]) til Jens Henningsen. 1357. På latin.

[1]) i modsætning til de to foregående notitser, der i registraturen korrekt er opført under Lynge herred, er denne opført under Ringsted herred; rimeligvis har skøderne være udstedt på herreds- og på landsting, men lydt på samme gods.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

86 **1357.**

Kong Valdemar 4. Atterdags dom over Jersore.

Antvorskov klosters registratur (1607).

Landstingsvidisse af kong Valdemars dom, hvorved Jersore med dets tilliggende gods på Fyn er tildømt Jens Povlsen, ridder, og hans arvinger. Givet 1357.

87 **1357.**

Jens Arnst oplader en gård i Dølby til Lars Pedersen.

Skanderborgske registratur (1606, Vor klosters breve).

Jens Arnsts latinske brev, hvorved han oplader en gård i Dølby til Lars Pedersen og lover at ville skøde ham samme gård. Givet 1357.

88 **1357 eller 1367.**

Kong Valdemar 4. Atterdags brev om gods i Wldrup *og Randlev.*

1. Åkærske registratur 1591 (Århus bispestols breve).

Et gammelt latinsk brev på pergament af kong Valdemar på noget gods i Wldrup og Randlev. 1367.[1])

2. Åkærske registratur 1611.

Et gammelt latinsk brev på pergament af kong Valdemar på noget gods i Wldrup og Randlev. Givet 1357.

[1]) i de to anførte registraturer omtales desuden *En uidisse af kong Valdemars brev om det gods i* Vldrup, *Halling og Randlev, som seglene er faldet fra. 1357.* Poul Rasmussen, Århusgård og Åkær Lens Jordebog 1544, s. 120, formoder, at vidissen er en vidimation af anførte brev, hvis årstal i så fald utvivlsomt har været 1357. Sikkert er dette dog ikke, eftersom der i vidissen omtales gods i Halling, som ikke anføres i de anførte brevregistraturer.

89 **1357.**

Herr Peder Falk forpligter sig til at overlade herr Esger Brok det gods, som er pantsat af Ebbe Galt, når 120 mark sølv erlægges.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Herredagsdombog 1537–41 i rigsarkivet.

Fremdeles den anden kvittering[1]), som herr Peder Falk også havde udstedt i år 1357, og som lød på, at når fornævnte herr Esger Brok havde betalt herr Peder Falk 120 lødige mark sølv, da skulde han igen overlade ham alle de gårde og det gods, som Ebbe Galt havde pantsat til ham, således som de to kvitteringer yderligere beviser og har til indhold.

[1]) jf. DRB. III 4 nr. 432.

1358. 16. januar. Ystad. 90

Kong Erik af Sverige og Skåne tager Tommerup kloster under sin beskyttelse og fritager det for afgifter til kongen.

Vidisse 1430 15. september i rigsarkivet.

Erik, af Guds nåde de Svenskes og Goters konge og herre over landet Skåne, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Da den ordning, som virker til fordel for fromheden, er den bedste, tager vi de ærværdige og fromme mænd, de herrer abbeden og hele det menige konvent i klostret af præmonstratenserordenen i Tommerup i Lund stift tillige med alt deres gods, løst og fast, samt de undergivne og de personer, der bor på landet på samme gods inden for vort herredømme, under vor fred og beskyttelse for særlig at værne dem og overlader dem uigenkaldeligt deres fornævnte gods frit og undtaget at være for al ledingsbyrde, fogedkrav, inne, stud og leding og øvrige ydelser, tynger og tjeneste samt for alle pålæg, skatter og afgifter, der skyldes os og vor kongelige ret og som herefter måtte blive pålagt, med hvilke navne de end måtte betegnes. Derfor forbyder vi strengt under trusel om vor nådes fortabelse, at nogen af vore fogeder, deres officialer eller nogen anden, hvilken stilling eller stand han end indtager, drister sig til på nogen måde at rejse krav mod eller besvære fornævnte brødre imod denne vor nåde, der er vist dem, såfremt han vil undgå vor vrede og kongelige nævn. Givet i Ystad i det Herrens år 1358 på martyren St. Marcellus dag under vort sekret.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

91 **1358. 20. januar.**

Edoms herred lover greverne Henrik 2. og Adolf af Holsten og Stormarn ikke at ville støtte Beltring, Pelworm og Wiriks herreder og sognet Morsum, når greverne angriber disse.

Original i rigsarkivet.

Rådmand og det fælles tingsamfund i Edoms herred til alle, der får dette brev at se eller høre det læse, hilsen med Gud.

Vi har erfaret, at de højbårne herrer, de herrer Henrik og Adolf, grever af Holsten og Stormarn, agter på fjendtlig vis og med våbenmagt at hjemsøge Beltring, Pelworm og Wiriks herreder og sognet Morsum på grund af et særligt og åbent erklæret fjendskab. Derfor har vi alle lovet og lover med dette brev på tro og love vore nævnte elskede herrer, at vi ikke i nogen henseende vil og skal værne de mænd, der bor i fornævnte herreder, nemlig Beltring, Pelworm og Wiriks herreder og i sognet Morsum, og deres gods mod fornævnte herrer og på ingen måde i det skjulte eller åbent tage vare på deres gods, men med virkning fremme og ikke forulempe disse herrer og deres følgesvende. Til vidnesbyrd herom er vort herreds segl hængt under dette brev. Givet i det Herrens år 1358 på martyrerne St. Fabians og St. Sebastians dag.

92 **1358. 1. februar.**

Helmold Hövesche, biskop Henrik af Roskildes official på Rügen, erklærer, at præsten Jakob Schröder, antonitternes sendemand, under tvang har overgivet ham 8 mark stralsundske penge fra en visitats på Rügen.

Afskrift i Schwerinarkivet.

Vi, Helmold Hövesche, official på landet Rügen for den ærværdige fader og herre herr Henrik, biskop ved kirken i Roskilde, erkender ved dette brev og erklærer offentligt, at herr Jakob Schröder, præst, antonitterbrødrenes sendemand, under retslig tvang fra vor side – da han ikke kunde fremlægge nogen uindskrænket tilladelse eller befaling fra vor herre bispens side – til os i vidners nærværelse har overgivet 8 mark stralsundske penge, oppebåret i medfør af en visitatsrejse i nævnte land Rügen. Til vidnesbyrd herom er vort officialatsegl [1]) hængt nedenunder. Givet i det Herrens år 1358 dagen før kyndelmisse.

[1]) seglet beskrives i nr. 220.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

1358. 5. februar. Skänninge. 93

Ingeborg, hertuginde af Sverige, skænker med samtykke af sin søn kong Magnus sit gods i Bjälbo til dominikanernonneklostret i Skänninge mod afholdelse af en årtid for hendes fader kong Håkon, hendes moder dronning Eufemia, hendes ægtefæller hertugerne Erik og Knud, hendes sønner junkerne Hågen og Knud og kong Magnus samt for hende selv. Desuden skal der af indtægterne udredes seks skilling grot til dominikanerklostret i Roskilde.

Original i det svenske rigsarkiv.

Ingeborg, af Guds nåde hertuginde af Sverige, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Vi vil, at det skal være klart for alle, at vi med samtykke og indvilligelse af vor kære førstefødte kong Magnus til bod for vor sjæl og alle deres, der har tilknytning til os, har givet, skænket og skødet til nonneklostret i Skänninge af dominikanerordenen vort gods i Bjälbo, Linköping stift, med de agre, enge, græsgange, skove, inden eller uden for gærde, fjærnt eller nært, som fra gammel tid hører til fornævnte gods Bjälbo, tørt eller vådt, med landboer, gårdsæder, møller og møllesteder, at besidde med rette evindelig. Derfor indlemmer vi fornævnte gods i samme søstres besiddelse og hjemler dem det i overensstemmelse med fædrelandets love og sædvaner, idet vi og vore arvinger til evig tid er udelukket fra enhver adgang til nogensinde at tilbagekræve eller på nogen måde at rejse krav på omtalte gods. Desuden skal nonnerne være forpligtet til nedenforanførte, nemlig til hvert år at holde en årtid for de nedenfor enkeltvis anførte personer, nemlig for vor fader kong Håkon, vor moder dronning Eufemia, vore ægtefæller hertugerne Erik og Knud, vore sønner junkerne Hågen og Knud, for vor førstefødte Magnus og for os selv, når vi er døde, samt een årtid for alle dem, til hvem vi står i kærlighedsgæld; og i hver af disses navn skal der uddeles to mark i svensk mønt ligeligt blandt nonnerne; og de skal hvert år til evig tid betale klostret i Roskilde af dominikanerordenen seks skilling grot fra Tours til vedligeholdelse af deres lys i koret. Men de øvrige indtægter af nævnte gods i Bjälbo henlægger vi til nævnte nonneklosters fællesskab og tarv evindelig. Til vidnesbyrd herom er vort segl tillige med segl tilhørende vor kære førstefødte, ovennævnte herr kong Magnus, hængt under dette brev. Givet i Skänninge i det Herrens år 1358 på den glorrige jomfru St. Agathes dag.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

94 **1358. 17. februar.**

Detlev v. Siggen, Henneke Barnekow, Sigfred Wittensee og Slote v. Osterholt, væbnere, erklærer at ville tjene staden Lübeck i otte uger mod alle og enhver, dog kongen af Danmark, deres herre, undtaget.

Original i Lübeckarkivet.

Detlev v. Siggen, Henneke Barnekow, Sigfred Wittensee og Slote v. Osterholt, væbnere, til alle, hvem dette brev når, hilsen med Gud.

Vi erkender med dette brev og vil, at det skal være vitterligt for alle, at vi for at genoprette en forseelse, som vi har gjort os skyldige i mod de herrer rådmænd og staden Lübeck, har lovet og med dette brev lover fornævnte herrer rådmænd, at vi, nårsomhelst og hvorsomhelst og mod hvemsomhelst – med undtagelse af vor herre, kongen af Danmark – vi bliver anmodet herom, vil og skal tjene fornævnte herrer rådmænd – hver af os selvtredie – på samme stads bekostning og vinding og på vor risiko i et tidsrum af otte uger, således at vi og vore svende på ærlig vis skal være udrustet med våben. Til vidnesbyrd herom er vore segl hængt under dette brev. Givet i det Herrens år 1358 lørdagen før søndagen Invocauit.

[1]) 18. februar.

95 **1358. 18. februar.**

Mogens Nielsen af Bringstrup pantsætter 14 ørtug skyldjord i Gammelby til Bent Bosen af Bonderød for 9 mark sølv.

Original i den arnamagnæanske samling.

Mogens Nielsen af Bringstrup, væbner, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Jeg vil, at det skal være vitterligt for alle, nulevende og fremtidige, at jeg i sandhed skylder nærværende brevviser, den gode og ærlige mand Bent Bosen af Bonderød, 9 mark lødigt sølv, som fuldt ud skal betales ham eller hans arvinger af mig eller mine arvinger på et første ting i Fakse herred efter førstkommende St. Mortens dag i rede sølvpenge og ikke i nogen anden værdi; herfor pantsætter jeg ham med dette brev mit gods, nemlig 14 ørtug skyldjord i Gammelby i Fakse herred med alle dets tilligender, vådt og tørt, intet undtaget, indenfor alle fire markskel på den betingelse, at hvad år og

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

dag fornævnte gods måtte kunne indløses og jeg svigter med betalingen til ovennævnte termin, da skal samme Bent eller hans arvinger nyde frugterne og afgifterne af godset såvel for det år som for andre mellemliggende år, hvis han eller de, nemlig hans arvinger, har det gennem flere år, indtil det på fuldt ud lovlig vis indløses af samme eller hans arvinger, uden at det på mindste måde skal fradrages i gældens hovedstol. Yderligere binder jeg mig til, når jeg indløser godset, at fyldestgøre ham efter to af hans og to af mine venners skøn for hvad han bygger sammesteds på godset. Til vidnesbyrd herom er mit segl hængt under dette brev tillige med de gode mænd Folmer Pedersens og Anders Pedersens segl. Givet i det Herrens år 1358 på søndagen Invocauit.

1358. 22. februar. Lübeck. 96

Benedikt v. Ahlefeld, ridder, søn af Benedikt d. ældre, erkender at skylde Adelheid Grute, datter af afdøde Johan Grute i Lübeck, 150 mark lybsk.

Original i Lübeckarkivet.

Vide skal alle, til hvem dette brev når, at jeg Benedikt v. Ahlefeld [1]), ridder, søn af herr Benedikt den ældre, i sandhed skylder den gode og agtværdige jomfru Adelheid, datter af Johan Grute, forhen borger i Lübeck – salig ihukommelse – 150 mark lybsk, som af mig eller mine arvinger redebont skal betales hende eller hendes arvinger til næste St. Mortens dag i staden Lübeck i rede penge og uden svig. . . . . Givet Lübeck i det Herrens år 1358 på St. Peters dag ad cathedram.

[1]) hans segl er = DAS. 408. Indehaveren af dette kalder sig selv senere for Benedikt den ældre i modsætning til Benedikt den yngre, hvis segl er = DAS. 366.

1358. 23. februar. 97

Jens Nielsen af Kvarnbys testamente.

Original i det svenske rigsarkiv.

I Herrens navn amen. Jeg Jens Nielsen af Kvarnby i Ingelstads herred, der, skønt skrøbelig af legeme dog er karsk på sjælen, og er vidende om og betænker, at intet er vissere end døden, intet uvissere end dødens time, opretter og opsætter efter i lang tid at have omgåedes med tanken mit testa-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

mente på følgende måde. For det første testamenterer jeg da til St. Laurentius' kirkes bygningsfond i Lund, hvor jeg vælger mit gravsted, mit gods, alt og hvert, i Fauraholth i Östra Vram sogn i Gärds herred med agre, enge, skove, græsgange, fiskevande, virning, huse og hvilke som helst andre tilliggender, vådt og tørt, intet undtaget, på den betingelse, at kirkeværgen, den nuværende eller den til enhver tid værende, af nævnte gods årligt skal lade afholde to årtider med messer og vigilier i koret i Lund, nemlig min og min broder Uffe Nielsens, på de to dødsdage, nemlig min og hans, på følgende måde. For det første skal han på hver af de nævnte to dage give kannikerne, som tager del i vigilierne og messen, tolv øre penge, vikarerne en halv mark, til tolv altre til afholdelse af tolv messer en halv mark, til de fattige tre øre og til klokkerne i tårnet en øre penge, men den resterende del af afgifterne fra nævnte gods skal tilfalde ovennævnte Lunde kirkes bygningsfond. Fremdeles til Allehelgenskirke i Lund to skilling grot. Fremdeles til nonneklostret sammesteds to skilling grot og til konventet sammesteds to skilling grot, således at de lader afholde vigilier og messer for min sjæl. Fremdeles til dominikanerne i Lund en skilling grot. Fremdeles til broder Mads en skilling grot. Fremdeles til franciskanerne i Lund en skilling grot. Fremdeles til spedalskhuset nær Lund to skilling grot. Til de spedalske sammesteds to skilling grot. Fremdeles til Hoby kirke i Ingelstads herred en halv skilling grot. Til præsten sammesteds lige så meget. Til kirketjeneren sammesteds en øre penge. Fremdeles til Tolånga (Vollsjö) [1]) kirke i Färs herred tre mark penge. Til præsten sammesteds tolv øre. Til kirketjeneren sammesteds en halv mark. Fremdeles til Lockarp kirke i Oxie herred en halv skilling grot. Til præsten sammesteds to øre. Til kirketjeneren en øre penge. Fremdeles på min begravelsesdag fire mark penge til de fattige. Fremdeles til Peder Eskilsen et horn. Til hans hustru Margrete et horn. Fremdeles til Veste Ågesen en skilling grot. Til hans søn Bent en skilling grot. Fremdeles til Åge Mogensen en skilling grot. Fremdeles til Uffe Nielsen i Strø en gård i Östra Vram i Gärds herred, som han må indløse hos Toste Turesen for ti mark penge. Fremdeles til Peder Mogensen kaldet Mø tre skilling grot. Fremdeles til hans broder Lars tre skilling grot. Fremdeles til Hågen Moppes to sønner, nemlig Peder og Lars, seks skilling grot. Fremdeles til Tule Addesen to pund hartkorn [2]). Til hans broder Oluf et pund. Til Arne et pund. Fremdeles til Gerlak Tuesen, borger i Lund, en skilling grot. Fremdeles til en vis Bodil fem mark penge. Fremdeles til Niels Knudsen en skilling grot. Til Anders Raus en skilling grot. Til Lars Jensen, min frænde, ti mark penge og en kiste. Fremdeles til

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

herr Svend, præst, en mark lødigt. Fremdeles til Segod Segodsen, min svend, min grå hest, sadel med bidsel, alle mine våben, kaldet 'tøj' og de enkelte stykker bohave, som jeg har i Kvarnby, også kaldet 'boskap' på folkemålet. Fremdeles til Niels Pedersen, min svend, min pansertrøje, på folkemålet 'panser'. Fremdeles til Bjørn tre mark penge. Fremdeles til hans fader Mogens en mark penge. Fremdeles beskikker og indsætter jeg til eksekution af dette mit testamente, der på alle måder fuldt ud skal effektueres i overensstemmelse med min sidste vilje, de gode mænd Tule Sverkersen og herr Svend Turesen, idet jeg for Jesu Kristi barmhjertigheds skyld beder og formaner dem til, at de samvittighedsfuldt opfylder dette mit testamente og dets indhold i overensstemmelse med hvad de anser for gudvelbehageligt og tjenligt for min sjæl, og således som de måtte ønske at stå til ansvar ved den højeste domstol for Gud i det høje. Til sikkerhed og vidnesbyrd om alt dette er mit segl tilligemed med mine fornævnte eksekutorers segl hængt under dette brev. Givet i det Herrens år 1358 dagen før apostlen St. Mathias dag.

[1]) i den latinske tekst er Tolånga (Thowælanga) skrevet oven over Vollsjö (Waløso), som ikke er slettet. – [2]) teksten har *sicci ordei, d. v. s.* byg er opfattet lig *annone,* jf. svensk: korn = byg.

1358. 24. februar. Helsingborg. 98

Kong Erik af Sverige og Skåne tager Esrom kloster under sin beskyttelse og tilstår det alle kongelige rettigheder af dets gods i sit rige.

Afskrift i Esrombogen.

Erik, af Guds nåde konge i Sverige og Skåne, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Da den ordning, der virker til fordel for klosterlivet, er den bedste, tager vi de fromme mænd, den herre abbed og det menige konvent i cistercienserklostret i Esrom, Roskilde stift, tillige med alt deres gods på landet eller i købingerne, hvor som helst det er beliggende indenfor vore riger og herredømmer, samt de undergivne, der bor på samme, under vor kongelige fred og beskyttelse for særligt at værne dem, idet vi tilstår dem alt deres fornævnte gods frit og undtaget at være for al ledingsbyrde, fogedkrav, inne, stud og leding og øvrige ydelser, tynger og tjeneste, der hører til vor kongelige ret; vi tilføjer ligeledes den særlige nåde, at alle deres bryder, landboer og gårdsæder

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

og deres øvrige undergivne for fremtiden for deres forseelser, såvel i fyrremarkssager som i mindre sager under vor jurisdiktion, nemlig fredkøb, midsommergæld og alle andre sager, kun skal svare og fyldestgøre samme herrer og ingen anden. Vi forbyder derfor fast og strengt, at nogen af vore fogeder eller deres officialer eller nogen som helst anden, hvilken stilling eller rang han end indtager, på nogen måde vover at krænke nævnte herrer eller deres befuldmægtigede eller nogen af deres undergivne imod dette brevs ordlyd, såfremt de måtte sætte pris på vor nåde og gunst. Givet på vort slot Helsingborg under vort sekret i det Herrens år 1358 på apostlen St. Matheus dag.

99 1358. 1. marts.

Notarialvidne om, at Markus, kannik i Linköping og kong Erik af Sveriges kansler, i Henrik Biskops, kannik i Bremens navn har kundgjort Johannes Maurellis brev af 1356 22. marts for ærkebiskop Jakob af Lund og i kraft af dette stævnet denne til sammen med de øvrige kautionister at betale kong Magnus af Sveriges gæld til pavestolen.

Afskrift i Vatikanet.

I Herrens navn amen. År 1358 efter Kristi fødsel, i den 11. indiktion, den 1. marts i den hellige fader i Kristus og vor herre, af Guds miskundhed herr pave Innocens 6.s sjette pontifikatsår. Alle og enhver skal vide, at den ærværdige mand herr Markus, kannik ved kirken i Linköping og kansler hos den høje fyrste, herr Erik, af Guds nåde Sveriges berømmelige konge, i nærværelse af mig[1]), notarius publicus, og nedenforanførte vidner, der særligt var tilkaldt og anmodet herom, på den ærværdige mand herr Henrik Biskops vegne, kannik ved kirken i Bremen, i hans navn og på hans befaling over for den ærværdige fader i Kristus herr Jakob, af Guds nåde ærkebiskop af Lund, bekendtgjorde, kundgjorde og ligeledes ord til andet oplæste et åbent brev fra den ærværdige og omsigtsfulde mand herr Johannes Maurelli, provst ved Helligkorskirken i Liège og auditør ved vor herre pavens kurie og i hans kammer, beseglet med samme kuries vedhængende segl og ubeskadiget, ufordærvet, ustunget og umistænkeligt i enhver henseende og aldeles uden enhver fejl og anledning til mistanke, som det viste sig ved det første syn, og hvis ordlyd herefter følger med disse ord: Johannes Maurelli, provst ved Helligkorskirken i Liège (o. s. v. = DRB III 4 nr. 438). Efter at have kundgjort og læst dette brev således som forudskikket, sagde omtalte herr

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Markus til fornævnte herr ærkebiskop, at han i kraft af samme brev på bedste måde og efter de bedste regler han kunde og skulde anvende, stævnede samme herr ærkebiskop, idet han i henhold til dette brevs ordlyd og indhold fremhævede, at han ved, som forudskikket, at have ladet brevet kundgøre og bekendtgøre for ham i egenskab af ærkebiskop af Lund og Sveriges primas, samtidigt på denne dag og i denne time lovmæssigt og peremptorisk havde påmindet alle overlevende medskyldnere eller medforpligtede, der er opregnet i fornævnte brev, nemlig den berømmelige fyrste herr Magnus, konge af Sverige og Norge, og den høje fyrstinde fru dronning Blanca, hans hustru, og desuden de ærværdige fædre i Kristus de herrer Peter, fordum biskop af Linköping, men nu ærkebiskop af Uppsala, Nils Markusson, fordum provst i Linköping, men nu samme Linköpingkirkes biskop, bisperne Hemming af Åbo og Thomas af Växsjö og desuden de strenge og mægtige mænd, de herrer Nils Åbjörnsson, Nils Turesson, Sveriges drost, Orm Ødstensøn, Norges drost, Anund Sture, Gustav Arvidsson, Niels Ågesen, Eringisl Sunesson, Peter Lindormsson, Magnus Gislason, riddere, og Jon Kristineson, Algot Bengtsson, lagmand i Västergötland, Nils Magnusson og Bengt Turesson, væbnere hos nævnte herr kong Magnus, og idet han ligeledes fremhævede lovmæssigt og peremptorisk at have stævnet arvingerne og efterfølgerne efter og besidderne af alt gods tilhørende de ærværdige fædre i Kristus, herrerne Peder, fordum ærkebiskop ved fornævnte kirke i Lund, hvis umiddelbare efterfølger var og er selvsamme ovennævnte herr Jakob, og efter bisperne Sigge af Skara, Ödgisl af Västerås og Sigmund af Strängnäs, og desuden efter de strenge mænd, de herrer Karl Näskonungsson, Nils Ingevaldsson og Halsten Petersson, riddere, afdøde, men ligeledes medskyldnere og medforpligtede, omtalt i samme brev; og fornævnte herr Markus befalede i kraft af fornævnte brev, så vidt han kunde og skulde, og pålagde ligeledes strengt alle disse ovenomtalte eller arvingerne og efterfølgerne eller dem, der besad alt deres gods, at de virkningsfuldt skulde opfylde og overholde alt, hvad der indeholdtes i dette brev, således som det pålagdes dem og enhver af dem i samme brev. Desuden påbød fornævnte herr Markus også ved samme lejlighed og pålagde strengt omtalte herr Jakob i egenskab af ærkebiskop af Lund og Sveriges primas som anført, at han straks, så hurtigt han bekvemt kunde over for alle de personer og på alle de steder, der er nævnt ovenfor og som er nødvendige, selv eller ved een eller flere andre skulde kundgøre og bekendtgøre samme brev, som han, samme herr Markus, som forudskikket, havde kundgjort og oplæst, tillige med alt, hvad der i nærvæ-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

relse af samme herr ærkebiskop var forhandlet, foretaget og anordnet herom, og at han ligeledes skulde opfylde alt, hvad der syntes ham nødvendigt eller også hensigtsmæssigt for udførelsen af den i dette brev indeholdte og omtalte sag i overensstemmelse med vilkår, ordlyd og form i samme brev, således som det ovenfor indgående er forklaret, og han overgav og overlod fornævnte herr ærkebiskop sammesteds en kopi, taget ord til andet af dette brev, thi han sagde, at han på grund af farerne på vejene og den alt for store afstand mellem steder eller personer ikke på nyttig måde kunde tage sig af udførelsen eller forfølgelsen af dette brev eller den sag, der var indeholdt i samme, da han på mangfoldig vis var forhindret af herr kong Eriks – hvis kansler han som fornævnt er – andre forskellige og vanskelige sager. Foromtalte herr Markus, kansler, anmodede om, at der måtte blive udfærdiget eet eller flere offentlige dokumenter, så mange som det er nødvendigt, om alt det fornævnte af mig, nedenforanførte notarius publicus.[1]) Dette blev forhandlet ovennævnte år, dag, måned, indiktion, pontifikatsår og sted i nærværelse af de ærværdige mænd de herrer Niels, provst, Povl Larsen og Holmsten Jakobsen og desuden Harald og Gunno, kanniker ved fornævnte kirker i Lund, Linköping og Växsjö, og Ragnvald Stefansson, præst i Linköping stift, særligt tilkaldte og anmodede om at bevidne det fornævnte.

[1]) i afskriften er notarformlen udeladt, hvorfor både notarens og vidnernes navne samt udstedelsesstedet er gået tabt.

100 1358. 2. marts.

Kong Erik af Sverige og Skåne overdrager sin svend Peder Eskildsen en som danearv hjemfalden gård i Malmø.

Original i rigsarkivet.

Erik, af Guds nåde de Svenskes og Goters konge og herre over landet Skåne, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Vi erklærer offentligt med dette brev, at vi i betragtning af den tro tjeneste, vor elskede svend Peder Eskildsen har ydet os, med dette brev har overladt ham en gård, tilfaldet os på lovlig vis i arv, kaldet 'danearv' efter den afdøde Malmøborger Peder Eskildsens hustrus død, med al såvel ejendoms- som besiddelsesret, der tilkommer os i samme gård, at besidde evindelig, idet vi under trusel om vor nådes fortabelse forbyder, at nogen af vore fogeder eller sammes officialer eller nogen som helst anden på nogen måde vover at

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

forulempe Peder i besiddelsen af fornævnte gård imod denne vor gave, såfremt han ønsker at undgå vor vrede. Givet i det Herrens år 1358 fredag før søndagen Oculi mei.

1358. 4. marts. Helsingborg. 101

Kong Magnus af Sverige tager Stralsunds borgere og andre købmænd, der besøger hans lande, under sin beskyttelse.

Original i Stralsundarkivet.

Magnus, af Guds nåde Sveriges, Norges og Skånes konge, til alle, der får dette brev at se, hilsen evindelig med Gud.

I skal vide, at vi tager borgerne i Stralsund, alle og enhver, og hvilke som helst andre købmænd, som for handelens skyld vil besøge vore lande og herredømmer med deres gods og varer og bringe levnedsmidler til samme vore lande og herredømmer, under vor fred og beskyttelse for særlig at forsvare dem i forholdet til alle og enhver, som af kærlighed til os ønsker at gøre eller undlade at gøre noget, idet vi under trusel om vor nådes fortabelse fast og strengt forbyder, at nogen af vore gælkere eller deres officialer eller nogen som helst anden, uanset hvad stilling eller stand han end indtager, på nogen som helst måde drister sig til at påføre fornævnte købmænd nogen tynge eller skade på deres liv eller ejendele, såfremt han ønsker at undgå vor vrede. Givet i Helsingborg i det Herrens år 1358 på søndagen Oculi under vort sekret, idet vi ikke har vort segl for hånden.

1358. 5. marts. Helsingborg. 102

Kong Magnus og kong Erik af Sverige overlader deres råd herr Nils Turesson seks mark i afgift og deres gods i Högby sogn på Öland. – 'Skrevet i Helsingborg i det Herrens år 1358 mandagen næst efter søndagen Oculi under vore sekreter.'

Afskrift i det svenske rigsarkiv.

1358. 5. marts. Helsingborg. 103

Anund Hemmingsson, foged på borgen Stockholm, afstår alt sit gods på Öland til ridderen herr Nils Turesson, Sveriges drost, til gengæld for dennes

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

gods i Bostebo. – 'Skrevet i Helsingborg i det Herrens år 1358 mandagen næst efter søndagen Oculi.'

Afskrift i det svenske rigsarkiv.

104 1358. 6. marts. Helsingborg.

Kong Magnus af Sverige mageskifter Kaby til sin råd herr Trotte Petersson, ridder, til gengæld for dennes gods i Halland.

Original i rigsarkivet.

Magnus, af Guds nåde Sveriges, Norges og Skånes konge, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

I skal vide, at vi med dette brev oplader og afstår vort gods med alle tilliggender til samme gods, med hvilke navne de end betegnes i vådt og tørt, nært eller fjernt, til vor elskede råd herr Trotte Petersson, ridder, som vederlag for hans gods i Halland, hvis ydelser og årlige afgifter beløber sig til 60 mark penge. Dette har vi nemlig ved anden lejlighed fået overdraget af ham til evindelig besiddelse og (dets afgifter) svarer til værdien af de gamle ydelser, der plejer at komme fra fornævnte gods Kaby; og vi overfører fra os, vore arvinger og efterfølgere til denne herr Trotte og hans arvinger al rettighed og den fulde beføjelse over fornævnte gods i Kaby med dets tilliggender, som er nævnt tidligere, med ret til at sidde inde med, styre, sælge, mageskifte og frit råde over samme, som det synes ham. Ydermere stadfæster vi Erik, af Guds nåde de Svenskes og Goters konge og herre over landet Skåne, som ønsker at anerkende og godkende den opladelse og afståelse af dette gods, der er foretaget af ovennævnte herre, vor kære fader, til samme herr Trotte, denne afhændelse med dette brev. Givet i Helsingborg i det Herrens år 1358 tirsdagen efter Oculi under vore sekreter.

105 1358. 6. marts. Helsingborg.

Nils Turesson, ridder og Sveriges drost, oplader sit og sin hustrus gods i Bostebo til sin måg Anund Hemmingsson til gengæld for dennes gods på Öland. 'Skrevet i Helsingborg i det Herrens år 1358 tirsdagen efter Oculi søndag.'

Original i det svenske rigsarkiv.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

1358. 6. marts. Lunden. 106

Indbyggerne i Lunden og Hemme sogne i Ditmarsken samt arvingerne efter Nicolaus Rikvardsen slutter forlig med biskop Niels af Slesvig og hans undersåtter i Svavsted i anledning af drabet på Nicolaus Rikvardsen.

Afskrift på Gottorp.

Nøglebevarere [1]), edsvorne samt arvingerne efter Nicolaus Rikvardsen og de øvrige bedste mænd samt almuen i Lunden og Hemme sogne i landskabet Ditmarsken i Hamburg stift til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Vi erkender med dette brev, at hverken vi eller nogen af os har nogen ret, der på nogen måde kan give os eller vore efterkommere anledning til at optræde fjendtligt mod den ærværdige fader, herr Niels, af Guds nåde biskop af Slesvig, og hans indvånere i Svavsted samt hans svende, hvor de end befinder sig, men efter at alle stridigheder, krige og fjendtligheder, som dels på grund af Nicolaus Rikvardsens død dels af andre årsager på en hvilken som helst måde var opstået mellem ham, hans forgængere samt deres undergivne og landboer på den ene side og os og vore forgængere på den anden, påny alle som een er blevet bilagt og neddysset, så indgår og genopretter vi offentligt med dette brev en sand fred, en ubrydelig enighed, et fuldstændigt venskab og et fuldkomment forbund uden al svig på den bedst mulige måde og i den retslige form, i hvilket det mest hensigtsmæssigt kan gøres og udtænkes; og vi lover nævnte herr biskop af Slesvig, hans kapitel og deres nuværende og fremtidige officialer på tro og love og til bevarelse af vor ære, som vi nu har og skal have i fremtiden, og til oprettelse af vor retslige status at overholde det evigt og urokkeligt. Givet i Lunden sogn i det Herrens år 1358 tirsdagen efter den søndag, da man synger Oculi mei, under vore segl.

[1]) gengiver *clauigeri,* egtl. dem, der sidder inde med et ombud og råder over nøglen til dets gemme.

1358. 7. marts. Helsingborg. 107

Niels Turesson, ridder og Sveriges drost, bemyndiger Gunno Assersson til at skøde Anund Hemmingsson hans og hans hustrus gods i Bostebo. 'Skrevet i Helsingborg i det Herrens år 1358 onsdagen næst efter Oculi søndag'.

Original i det svenske rigsarkiv.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

108 **1358. 8. marts. Prag.**

Karl 4., romersk kejser, overlader rigsskatten af Lübeck, som tidligere har været erlagt til kong Valdemar 4. af Danmark, til hertug Rudolf 2. af Sachsen-Wittenberg for årene 1356–66.

Registratur i Lübeck Staatsarchiv (19. årh.) [1]).

1358. 8. marts. Prag. Karl 4. havde overladt den (1356) afdøde hertug Rudolf (1.) af Sachsen-Wittenberg rigsskatten af Lübeck på 600 mark, hvilke imidlertid i flere år ikke er blevet udbetalt ham. Desuden havde han overladt samme rigsskat til kong Valdemar af Danmark. For at holde den nuværende hertug Rudolf (2.) af Sachsen, rigets ærkemarskal, skadesløs overlader han ham den rigsskat, der endnu udestår fra 1356, 1357 og 1358 og den for de nærmest følgende otte år.

[1]) jf. DRB. III 4 nr. 527 note 1.

109 **1358. 9. marts. Lund.**

Testamente af Bennike Henriksen af Åhus, kantor i Lund.

Original i det svenske rigsarkiv.

I faderens og sønnens og den helligånds navn. Jeg Bennike Henriksen af Åhus, kantor ved kirken i Lund, der er karsk på sjæl og legeme og med alvor betænker, at så længe legemet er ved godt helbred, har sjælen, samlet og fordybet i sig selv, den fulde brug af fornuftens dømmekraft, men at sygdom ofte i den grad formørker denne fornuft, så at man som følge af sygdommens heftighed undertiden tvinges til ikke blot at undlade at beskæftige sig med de timelige ting men også med sig selv, og eftersom intet er vissere end døden, om end dødens time er uvis, opsætter og opretter mit testamente i ønsket om ikke at gå herfra uden at have gjort testamente, men tværtimod at sørge for min sjæls frelse, for at ikke – hvad ikke må ske – mit livs sidste dag skal træffe eller overraske mig uforberedt; og jeg råder over, bortgiver og bestemmer over mine ejendele og det gods, som Gud har forundt mig, ved dette mit testamente og denne min sidste vilje på følgende måde. For det første anbefaler jeg min sjæl til den almægtige Guds uendelige barmhjertighed, når han bestemmer at føre den ud af dette til straf hjemfaldne legeme. Fremdeles testamenterer jeg til bygningsfonden for St. Laurentius' kirke i Lund, hvor jeg vælger mit legemes gravsted, mit store dekret [1]) med den gængse kommentar [2]) og mine dekretaler [3]) med den gængse kommentar [4])

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

i hvilke teksten til dekretalernes 6. bog [5]) er indesluttet. Fremdeles til samme bygningsfond alt mit gods i Benstorp, løst og fast, med virning og dets enkelte tilliggender og en mig tilhørende gård i Lund i St. Mogens sogn på den betingelse, at de til enhver tid værende værger for fornævnte kirke for fremtiden årligt skal fordele fire mark ny skånsk på dagen for min årtid, som skal holdes i koret i Lund, på følgende måde, nemlig til kannikerne, som tager del i vigilierne og messen, ti øre penge, til vikarerne en halv mark, til klokkerne i tårnet to øre, til vikarpræsten i krypten to øre, til dominikanerne i Lund to øre, til franciskanerne sammesteds to øre, til de syge i de spedalskes hus nær Lund en halv mark til ekstra forplejning, til de fattige peblinge og andre tiggere seks øre, medens de øvrige afgifter, der indkommer fra nævnte gods, skal tilfalde fornævnte kirkes bygningsfond, således som det fuldstændigt står andetsteds i et derom affattet åbent brev [6]). Fremdeles giver, testamenterer og skøder jeg til mit nybyggede alter i kirken i Lund alt mit nedennævnte gods, nemlig to gårde i Tängelsås, en gård i Elestorp og part i en gård sammesteds, i hvilken Peder Bjergbo bor, en gård i Målleröd, en gård i Everlöv, fire gårde i Hofterup, en gård i Barsebäck, en gård i Önnerup, en gård i Görslöv nordenå, i hvilken Niels Pedersen bor, og halvdelen af en gård i Åkarp i Gärds herred med al virning, alle rettigheder og tilliggender til nævnte gods, nemlig huse, agre, enge, græsgange, skove, vådt og tørt, uanset deres betegnelser, på nedennævnte vilkår og betingelser og til ære for den hellige og udelelige treenighed, den glorrige jomfru Maria, St. Eustachius og alle helgener, nemlig således at festdagens messe på enhver af årets festdage skal højtideligholdes, men at der på de dage, som ikke er festdage, holdes messe for de nedennævnte helgener eller i det mindste en ihukommelse af dem, som det fremgår af nedenstående, nemlig således, at der til evig tid holdes messe til min sjæls frelse: på mandage skiftevis om Kristi legeme og om englene, på tirsdage om den hellige treenighed og den helligånd, på onsdage skiftevis om apostlene og alle helgene, på torsdage skiftevis om St. Laurentius og St. Eustachius, St. Blasius, St. Augustinus og St. Egidius, på fredage skiftevis om det hellige kors og for de afdøde, på lørdage skiftevis om den hellige jomfru Maria og om de ophøjede 11000 jomfruer, med indskydelse af den næstsidste kollekt, nemlig 'Giv, beder vi, almægtige Gud, at (Du lader) Din tjener præstens sjæl' o. s. v.[7]); dog skal brugsretten og den fri rådighed over alt det ovennævnte gods på enhver måde være mig forbeholdt, så længe jeg lever, på betingelse af, at jeg yder vikarpræsten, der gør tjeneste ved nævnte alter, vederlag for hans umage, således som det

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

almindeligt er sædvane ved de andre altre i samme kirke. Efter min død skal fornævnte alter med alt det ovennævnte gods tilfalde fornævnte Lundekirkes bygning eller bygningsfond til dens brug bestandigt, og de til enhver tid værende værger for fornævnte kirkes bygningsfond skal årligt betale herr Jens Nielsen, præst, hvem jeg uigenkaldeligt for livstid indsætter som præst ved dette alter, tolv mark nye skånske penninge for hans umage og skal forsyne fornævnte alter med prydelser og andre fornødenheder, når det er hensigtsmæssigt. Når samme Jens dør, skal de fornævnte værger for kirkens bygningsfond vælge og antage en anden velegnet præst til at gøre tjeneste ved fornævnte alter og skal betale ham det samme for hans umage en gang om året. De som fremmer doteringen eller oprettelsen af dette alter skal have del i Guds godhed, men de som modarbejder og hindrer det skal være afskårne og udelukkede og ikke have andel i de troendes lod. Fremdeles testamenterer jeg til min kirke i Skrävlinge i Oxie herred, som er henlagt til mit kantorembede, en mig tilhørende gård i Görslöv nordenå, hvorpå nu Hågen Nielsen bor, og en gård i Röinge i Fulltofta sogn og en gård i selve Skrävlinge by, hvorpå nu bor en enke ved navn Åse, på de vilkår og betingelser, som udførligt er udtrykt andetsteds i andre herom affattede breve[8]). Fremdeles giver, overdrager og oplader jeg til samme mit kantorembede en mig tilhørende gård i Stora Hammar og en i Bulltofta, i hvilken Niels Kul bor, og ligeledes al den mig tilhørende virning, nemlig ti øre byg og tretten skæpper rug og fem mark nye skånske penninge, som jeg af mine egne midler har anbragt på de tofter, der støder op til min nævnte kirke i Skrävlinge, som vederlag for en sum penge, jeg under en proces på fornævnte kantorembedes vegne ad retslig vej har opnået fra brødrene i helligåndshospitalet i staden Lund. Fremdeles til det til fornævnte kantorembede henlagte St. Martha kapel i det nordre kor den sølvkalk, det har. Fremdeles til min herre herr Jakob, ærkebiskop i Lund, Sveriges primas, et sølvbæger. Fremdeles til kapitlet i Lund en bog indeholdende et Repertorium juris,[9]) sentenser af Seneca,[10]) Garsias kommentar[11]) i eet bind. Fremdeles eftergiver jeg dem al gæld, som skyldes mig på min afdøde broders vegne, herr Jens Kande, kannik i Lund, som det fremgår af deres åbne brev[12]). Fremdeles til kapitlet i Roskilde Summa Hostiensis[13]) eller 30 skilling grot til køb af gods på Sjælland til min årtid, som skal holdes hvert år i koret i Roskilde efter ærkedegnens og kantorens anordning sammesteds. Fremdeles til herr Niels, provst i Lund, en del af Lectura Hostiensis[14]) med træbind, et skakspil og et horn. Fremdeles til herr Henrik, dekan, en guldring, en bog med opbyggelige ord af den hellige

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Bernhard[15]) og en bog med afskrifter af Lundekirkens privilegier og et horn. Fremdeles til herr Jens, ærkedegn, et skakspil og et horn. Fremdeles til herr magister Hemming, ærkedegn i Roskilde, en guldring. Fremdeles til herr Jacob Jensen, ridder af Markie, et 'lad'[16]) af blå silke og et horn. Fremdeles til herr Absalon, kannik, Tancreds summa[17]). Fremdeles til herr magister Jon Lille en del af Rosariet over Dekretet[18]). Fremdeles til herr Jens Rønning en bog indeholdende Digesterne: De regulis juris[19]) og en bog til brug for retslærde[20]), som begynder således: Efter kongernes fordrivelse. Fremdeles til herr Josef Nielsen en bog, Mandagotus: Om valg[21]), og et horn. Fremdeles til magister Mogens en bog indeholdende flere småskrifter, nemlig præsternes gyldne memoriale[22]), Hippokrates: Fysionomi[23]) med andre småskrifter i een indbinding. Fremdeles til herr Jakob Jermer Petrus de Salinis' kommentar til dekretet[24]). Fremdeles til herr Peder Bodulvsen en sølvske kaldet 'foldeske' med læderskede og et horn. Fremdeles til herr Jens Bunkeflo et Sacramentarium på vers[25]), en allegorisk bog om Theodolus[26]) og en del af en bog af Sentenssamlingen[27]) i een indbinding og Ricardus: Om de menneskelige kårs værdiløshed[28]). Fremdeles til herr Povl Institutionerne[29]), kommenteret, og de andre syv Summer[30]) i eet bind. Fremdeles til herr Holmsten en juridisk konkordans[31]) og en bog om bod[32]). Fremdeles til herr Heine en bog, nemlig Innocens: Om de menneskelige kårs værdiløshed[33]). Fremdeles til Allehelgenskirke nær Lund en bog om de gamle forskrifter hos de hellige fædre[34]). Til herr Bent, abbed sammesteds, en diger bog prædikener, som begynder således: For hans troskab og hans ydmyghed[35]). Til klosterbrødrene sammesteds en mark penge til ekstra forplejning. Fremdeles til dominikanerbrødrene i Lund en halv læst korn. Fremdeles til franciskanerbrødrene sammesteds en halv læst korn. Fremdeles til deres kirkes bygningsfond to mark penge. Fremdeles til broder Niels Holmbo, guardian sammesteds, en skilling grot og en bog, St. Augustins håndbog[36]). Fremdeles til nonnernes klostersamfund i Lund på min begravelsesdag en tønde traveøl. Fremdeles til St. Povls kirke sammesteds en mark penge. Fremdeles til præsten sammesteds en skilling grot og til kirketjeneren to øre. Fremdeles til St. Clemens kirke sammesteds en halv mark penge. Fremdeles til herr Alle, præst og sognepræst ved samme kirke Skånske lov med skrå[37]) på dansk og flere bøger i eet bind, nemlig Albertanus: Læren om at tale og at tie[38]), en bog om trøst og råd[39]) og en om kærlighed til Gud og til næsten[40]), en del af Gregors Moralske betragtninger over Job[41]) og et horn. Fremdeles til degnen sammesteds en øre penge.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Fremdeles til St. Thomas' kirke en halv mark penge. Til herr Anders, præst sammesteds, en sølvske. Til degnen to øre. Fremdeles til de syge i de spedalskes hospital nær Lund en mark penge. Fremdeles til min sognekirke i krypten to mark penge og en bog indeholdende tekst med noder til Kristi legemsfest[42]) og til St. Annas fest[43]). Til vikarpræsten sammesteds to skilling grot og til kirketjeneren sammesteds en halv mark penge. Fremdeles til enhver anden sognekirke i staden Lund udover de allerede nævnte to øre penge, til hver præst en øre, til hver degn en halv øre. Fremdeles til St. Nikolai kirke i Åhus to mark penge, til vikarpræsten sammesteds to øre, til degnen en øre. Fremdeles til dominikanerne sammesteds en mark. Fremdeles til de spedalskes hospital sammesteds en halv mark. Fremdeles til dominikanerne i Helsingborg en mark penge. Fremdeles til franciskanerne i Ystad en mark. Fremdeles til franciskanerne i Trelleborg en mark. Fremdeles til bygningsfonden for min kirke i Källstorp tre mark penge. Fremdeles til herr Mogens, min vikar sammesteds, en mark, til degnen to øre og til sognets fattige en mark. Fremdeles til min kirke i Brösarp en mark penge, til vikarpræsten sammesteds en halv mark, til degnen sammesteds en øre og til de fattige sammesteds en mark. Fremdeles til Barkåkra kirke en halv mark, til præsten sammesteds to øre og til degnen en øre. Fremdeles til Hofterup kirke en halv mark, til vikaren sammesteds to øre og til degnen en øre. Fremdeles til Barsebäck kirke to øre, til præsten lige så meget, til degnen en øre. Fremdeles til Görslöv kirke to øre, til præsten lige så meget og til degnen en øre. Fremdeles til Flädie kirke en halv mark, til præsten to øre og til degnen en øre. Fremdeles til Fulltofta kirke to øre, til herr Henneke, præst sammesteds, en kjortel og hætte og en sølvske. Fremdeles til hans moder en skilling grot. Fremdeles til hans broder, herr Anders, en halv skilling grot og til hans søster en halv skilling grot. Fremdeles til fru Elene, enke efter Jens Ubbesen, to pund malt og en guldring. Fremdeles til fru Tyra Albertsdatter en guldring. Fremdeles til fru Margrete Strangesdatter en sølvske og et pund malt. Fremdeles til Johanne Kætesdatter et par punge af silke og en sølvske. Fremdeles til magister Peder, skolemester i Lund, Ovid: Om en gammel kælling[44]). Fremdeles til skolerne i Lund en sangbog indeholdende to- og trestemmige sange i skønskrift med forgyldte begyndelsesbogstaver[45]) og Alexander Neckams bog: Om værktøj[46]) med fire andre forfattere. Fremdeles til herr Jordan, præst, min broder, mit breviarium og en prædikensamling i grønt bind, som begynder således: Exequtis inspirante domino[47]), og et sølvbæger indvendigt forgyldt. Frem-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

deles til herr Jens, sakristan, en bog indeholdende Messens spejl[48]) og kort håndbog om de gamle filosoffers dyder[49]). Fremdeles til herr Svend Pedersen etikken[50]) og De anima[51]). Fremdeles til herr Fader, præst ved lille St. Peders kirke i Lund, en halv skilling grot. Fremdeles til herr Mads Sivekesen teksten til Clementina[52]). Fremdeles til herr Åge, præst i Eskilstorp, en bog om de kirkelige institutioner og forskellige former for bod[53]) og Origenes' prædiken over Højsangen[54]), og en bog begyndende således: I oldkirken[55]) og en kniv med sølvbeslået gehæng[56]). Fremdeles til herr Henrik, præst, min kapellan, en bog: Udlægning af Kristi lidelse[57]). Fremdeles til herr Jens Nielsen, fornævnte præst, min vikar, Guidos Prædikener[58]) og en bog af papir med prædikener, som er optegnet af mig i Paris. Fremdeles til herr Jens Hennekesen, præst ved Herrestad kirke, min klerk: Notarhvervets Summa[59]), Raymundus' Summa på vers[60]), en bog indeholdende Ægidius' Summa[61]) og en Summa om retssager, som begynder således: Ut nos minores[62]) og en Summa om anklager og anklaget[63]), i eet bind, et forkortet Dekret[64]) og et andet Dekret stærkt forkortet, en bog af papir med pave Johannes' Extravagantes[65]) og andre seks bøger på papir indeholdende anmærkninger til den kanoniske ret, alle udkast, oversigter og notater, som jeg i sin tid har samlet i Paris og andetsteds, og en Summa om advokathvervet[66]). Fremdeles mit sølvbeslagne bælte af rødt læder. Fremdeles til Peder Kristiansen Historia Scolastica[67]). Fremdeles til Henneke Nielsen af Åhus Lucidarius[68]), en versebog i ru pergamentbind og en stor pergamentrulle indeholdende en forkortet udgave af biblen, samt en halv skilling grot. Fremdeles til Elav skolemester sammesteds Massa computi[69] med andre forklarende tabeller og en håndbog i kalenderberegning[70]) og Algorismus[71]). Fremdeles til Jakob, hans pebling, resten af mine bøger. Fremdeles til magister Peder fra Flandern en sølvske. Fremdeles til Jens Klemensen, tømrer, 1 øre penge, som han skylder mig, og et halvt pund korn. Fremdeles til hans broder Niels et halvt pund hvede, som han skyldte mig, og et halvt pund byg. Fremdeles til Gertrud, enke efter Arløg, en sølvske og et pund malt. Fremdeles til hendes søster Valborg et pund malt og til hendes datter Ingerd en forgyldt ring. Fremdeles til Lars Jensen en mark sølv og til hans søster Valborg Jensdatter en guldring, i hvilken der er et billede af den hellige jomfru, og to skilling grot. Fremdeles til Mads Pedersen af Gärsnäs en hoppe. Fremdeles til Kristine Filipsdatter en sølvske. Fremdeles til Hilleke Jensdatter i Malmø al gæld, hvori hun selv og hendes mand stod til mig, og et overstykke. Fremdeles til Niels Odder 14 øre penge, som han skylder mig,

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

og til hans hustru et pund korn. Fremdeles til Peder Guldbrandsen et pund byg og til hans hustru et pund malt. Fremdeles til Peder Olufsen, min svend, en hoppe med føl og to pund korn. Fremdeles til Tyge, min svend, min blå kappe med hætte og tre pund korn. Fremdeles til Lars Mikkelsen en hoppe med føl og tre pund korn. Fremdeles til Henzeke, min dreng, ti mark penge, en halv læst korn og en kiste med en klædning kaldet 'rithklathæ'[72]). Fremdeles til Anders, min brygger, et pund korn. Fremdeles til Niels Torn en hoppe, to mark penge og to pund korn. Fremdeles til de fattige tiggere i Lund seks mark penge. Fremdeles til Bodil vaskekone og hendes moder to pund korn. Fremdeles til Sommer en kjortel. Til eksekutorer af dette testamente og min sidste vilje, som jeg på enhver måde – medmindre nogle af legatarerne i dette nu opsatte testamente skulde dø forinden – ønsker uigenkaldeligt skal stå ved magt, selv om jeg senere skulde gøre et andet testamente, og selv om dette ikke omtales deri, indsætter og bestemmer jeg de ærværdige mænd, nemlig herrerne Henrik Bokholt, dekan, Peder Bodulvsen, kannik i Lund, Jordan, min broder, Alle og Jens Hennekesen, de tidligere omtalte sognepræster for St. Clemens kirke i Lund, for kirkerne i Hofterup og Herrestad, idet jeg beder og ydmygt bønfalder dem ved den almægtige Gud om, at de under udførelsen af og ved udbetalingen i overensstemmelse med dette mit testamente og min sidste vilje vil vise sig velvillige og med kraft tage sig deraf, så at de kan høste belønning og betaling herfor hos Gud, den højeste dommer. Til bevis og sikrere forvaring herfor er mit segl og fornævnte eksekutorers segl hængt under dette brev. Forhandlet og givet i Lund i det Herrens år 1358 fredagen før paven og bekenderen St. Georgs dag.

[1]) jf. DRB. III 2 nr. 280 note 29. – [2]) sandsynligvis Johannes Teutonicus' kommentar (Glossa ordinaria, se sstds note 30, eller en forøget udgave af denne, udarbejdet af Bartholomaeus Brixiensis, knyttet til universitetet i Bologna, død 1258, jf. J. F. v. Schulte: Die Geschichte der Quellen und Literatur des canonischen Rechts II p. 86). – [3]) jf. DRB. III 2 nr. 280 note 20. – [4]) sandsynligvis Bernardus Parmensis de Botones kommentar (Glossa ordinaria, sstds note 24). – [5]) d. v. s. Sextus, jf. sstds note 21. – [6]) jf. 1350 23. september DRB. III 3 nr. 320. – [7]) Postcommunio efter messe pro defuncto sacerdote lyder (Missale Romanum): *Praesta, quaesumus, omnipotens Deus, ut animam famuli tui N. sacerdotis in congregatione iustorum aeternae beatudinis iubeas esse consortem* (Giv, beder vi, almægtige Gud, at Du lader Din tjener, præsten NN's sjæl få del i den evige salighed i de retfærdiges forsamling). – [8]) jf. 1348 26. september, DRB. III nr. 61, og 1350 23. september, DRB. 3 nr. 321. – [9]) kort juridisk håndbog. Den mest udbredte var Repertorium (eller Breviarium) aureum til kanonisk ret, forfattet af Guillielmus Durantis, lærer ved universitetet i Paris, biskop i Mende, død

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

1296, jf. Schulte II p. 152; F. C. v. Savigny: Geschichte des römischen Rechts im Mittelalter V p. 592. For betegnelsen Repertorium se Schulte II p. 478. – [10]) talrige sentenssamlinger under Senecas navn var i omløb i middelalderen, jf. DRB. II 12 nr 87 note 10. – [11]) jf. DRB. III 2 nr. 280 note 27. – [12]) brevet kendes ikke. – [13]) jf. DRB. III 2 nr. 280 note 1 om »Ostiensis«. – [14]) Lectura Hostiensis = Summa Hostiensis, jf. noten ovf. – [15]) citatsamlinger af Bernhard af Clairvaux var hyppige i middelalderen, jf. Leopoldus Janauscheck: Xenia Bernardina IV, Bibliographia Bernardina passim (smlgn. X B II, Die Handschriften-Verzeichnisse der Cistercienserkloster passim). Værket, der her testamenteres under navnet Liber de verbis delectabilibus beati Bernardi til dekanen Henrik Bokholt, genfindes i dennes testamente 1369 20/1 (Kr. Erslev: Testamenter fra Danmarks Middelalder, nr. 62) under titlen Liber de dictis beati Bernardi. – [16]) d. v. s. bræmme eller pyntestykke. – [17]) enten Summa de sponsalibus et matrimonio (en ægteskabsret) eller Ordo iudiciarius (en systematisk proceshåndbog, der bygger både på kanonisk og verdslig ret), forfattet af Tancredus, lærer ved universitetet i Bologna, død ca. 1235, jf. Schulte I p. 199; Savigny V p. 115. – [18]) betegnelsen Rosarium (rosenkrans) anvendes som titel på excerptsamlinger. Rosarium super Decretum er identisk med Apparatus ad Decretum, en kommentar til Dekretet (jf. DRB. III 2 nr. 280 note 29), der navnlig excerperer Hugutio (jf. sstds, note 9), forfattet af Guido de Baysio, lærer ved universitetet i Bologna, død 1313, jf. Schulte II p. 187. – [19]) Regulae juris (retsregler) er i romersk kejsertid gængs betegnelse for en juridisk lærebog (Paul Krüger: Geschichte der Quellen und Litteratur des Römischen Rechts p. 129). I romerret og kanonisk ret fik betegnelsen en mere præcis anvendelse, idet De diuersis regulis iuris antiqui i Corpus iuris ciuilis er titel på Digesta 50, 17. – [20]) denne bog, der her betegnes som Liber legistarum, og hvis incipit: Exactis angives, går sædvanligvis under navnet Epitome exactis regibus (titel dannet efter incipit, jf. Dig. I 2, 16). Det er en lærebog i romerret for begyndere, ordnet systematisk efter emner, sandsynligvis forfattet i midten af 12. årh., forfatterskab usikkert. Værket er hovedkilde for en række senmiddelalderlige opslagsværker, jf. Emil Seckel: Beiträge zur Geschichte beider Rechte im Mittelalter I passim, dog særligt p. 375. – [21]) Libellus super electione facienda, forfattet af Guillielmus de Mandagoto, kardinalbiskop af Praeneste, død 1321, jf. Schulte II p. 183. – [22]) en af de mange håndbøger for præster. F. A. Zaccaria: Bibliotheca ritualis I p. 145 og passim anfører en række eksempler på sådanne bøger til liturgisk brug i forskellige kirker. Der er dog her snarere tale om en mere almen håndbog i lighed med Gl. kgl. Saml. 205, fol. 166–83: Aurea summa pro informatione clericorum et presbyterorum, forfattet af Reynerus. – [23]) der findes intet skrift under denne titel i det hippokratiske corpus. Den titel, der kommer nærmest, er *περὶ φύσιος ἀνθρώπον* (De natura hominis), jf. Neuburger-Pagel: Handbuch der Geschichte der Medizin I p. 269; Pauly-Wissowa: Encyclopädie der classischen Altertumswissenschaft VIII 2, sp. 1818. En Physionomia forfattedes i middelalderen af averroisten Michael Scott, død ca. 1235, jf. G. Sarton: Introduction to the History of Science II 2, p. 580. – [24]) Summa super Decretum, forfattet af Petrus de Salinis, parisisk kanonist omkring 1300, jf. Denifle og Chatelain: Chartularium Universitatis Parisiensis I p. 650, note 39. – [25]) ved Liber sacramentorum, Liber mysteriorum eller Sacramentale forstås en messebog, indeholdende de tekster, som den celebrerende præst skulde fremsige under messen, i løbet af 14. årh. afløst af Missale plenum, jf. Zaccaria I p. 156; Wetzer-Welte: Kirchenlexicon s. v. Sacramentarien; Ludwig Eisenhofer: Handbuch der catholischen Liturgik I p. 60. – [26]) Theodulus' Ecloga, allegorisk digt af moralsk-didaktisk indhold på heksameter, formet som en dialog mellem sandheden og løgnen, forfattet i midten af 9. årh., jf. DRB. II 12 nr. 87 note 8. Der er her tale enten

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

om selve digtet (i så fald er titlen misvisende angivet) eller om en senere efterligning eller kommentar (efterligning under titlen Synodicus af Warnerius af Basel (begyndelsen af 12. årh.), jf. Manitius I p. 574; G. L. Hamilton i Modern Philology VII, 1909, p. 172); kommentar af Bernardus af Utrecht (ca. 1130, Manitius III p. 196), samt muligvis af Bernardus Silvestris (ca. 1150, Hamilton l. l.)). – [27]) jf. DRB. III 2 nr. 280 note 15 og 16.–28) formentlig identisk med De statu interioris hominis, moralteologisk hovedværk af Richardus de Sancto Victore, død 1173, elev af Hugo af St. Victor, jf. Fr. Ueberweg: Grundriss der Geschichte der Philosophie II p. 267; Histoire littéraire de la France XIII p. 472; Martin Grabmann: Geschichte der scholastischen Methode II p. 309. – [29]) første delen af Corpus iuris ciuilis, jf. Krüger p. 340. – [30]) nemlig de syv andre dele af Corpus iuris ciuilis: Digestum vetus, Infortiatum, Digestum nouum, Codex, Tres libri, Authentica og Liber feudorum, jf. DRB. III 2 nr. 280 note 4, 5, 6 og 7. – [31]) Liber de concordanciis rubricarum in legibus, d. v. s. en konkordans til de enkelte kapitler (tituli eller rubricae) i en ikke nærmere angivet lovsamling, jf. Du Cange s. v. *rubrica*. – [32]) d. v. s. et poenitentiale, håndbog for skriftefædre i pålæggelse af bod, jf. Schulte I p. 31; Wetzer-Welte s. v. Beichtbücher (II sp. 215); Eisenhofer II p. 336. – [33]) identisk med De contemptu mundi eller De miseria condicionis humanae, moralteologisk hovedværk af Innocens III, jf. Hurter sp. 189. – [34]) muligvis en Auctoritates patrum (samling citater af kirkefædre), jf. Ellen Jørgensen: Catalogus codicum latinarum medii aevi bibliothecae regiae Hafniensis, index s. v. Auctoritates, og DRB. III 3 nr. 285 note 12. – [35]) jf. Lib. Eccles. (Sirach) 45, 4. – [36]) d. v. s. Enchiridion ad Laurentium siue de fide, spe et caritate, jf. fx. Otto Bardenhewer: Geschichte der altkirchlichen Literatur IV p. 460. – [37]) d. v. s. Skånske lov med kirkeretten. I talrige håndskrifter findes begge disse lovsamlinger sammen, fx. Codex runicus AM 28, 8, fra slutningen af 13. årh. – [38]) De loquendo et tacendo, pædagogisk skrift af Albertanus de Albertanis, dommer i Brescia, død ca. 1250, jf. Gustav Gröber: Grundriss der romanischen Philologie II, 1, p. 209; Hurter sp. 236. – [39]) De consolacione et consilio, opbyggeligt skrift af Albertanus de Albertanis, se note 38. – [40]) De amore Dei et proximi, opbyggeligt skrift af Albertanus de Albertanis, se note 38. – [41]) Moralia super Job, vidt udbredt, udførlig kommentar til Job efter Vulgatas tekst, forfattet af Gregor d. St. ca. 595, jf. Manitius I p. 97; Bardenhewer V p. 295. – [42]) Liturgi til Kristi legemsfest, jf. DRB. III 2 nr. 280 note 19. – [43]) 26. juli. – [44]) Ovidius: De vetula, pseudoovidiansk, middelalderligt, erotisk-elegisk digt i tre bøger, jf. Schanz II p. 263. – [45]) kan ikke identificeres. – [46]) De nominibus utensilium (Om navne på værktøj), didaktisk digt, forfattet af Alexander Neckam (1157–1217), fremtrædende engelsk encyklopædisk-didaktisk digter med tilknytning til universitetet i Paris, jf. Manitius III p. 784. – [47]) jf. DRB. III 2 nr. 147 note 2. – [48]) Speculum missae, messebog. Eksempler på speculum i middelalderlige bogtitler af enhver art, se Paul Lehmann i Sitzungsberichte der Bayerischen Gesellschaft der Wissenschaften 1953, 3, p. 36. – [49]) Breviloquium de virtutibus antiquorum principum et philosophorum, anekdotesamling om fyrster og vismænd fra oldtiden, illustrerer de fire kardinaldyder, forfattet af Johannes Walensis, engelsk franciskaner fra slutningen af 13. årh., jf. A. G. Little: Studies in English Franciscan History p. 185; J.-Th. Welter: L'exemplum dans la littérature religieuse et didactique p. 201; The Cambridge Bibliography of English literature I p. 293. – [50]) sandsynligvis latinsk oversættelse af dele af Aristoteles' Ethica Nicomachea, jf. Ueberweg II p. 347; smlgn. Ellen Jørgensen i Historisk Tidsskrift 8. rk. IV p. 28. – [51]) sandsynligvis latinsk oversættelse af Aristoteles' De anima (Om sjælen), jf. Ueberweg II p. 348; smlgn. El. Jørgensen p. 28. – [52]) jf. DRB. III 2 nr. 280 note 2. – [53]) sådanne bøger var vidt udbredte. Som eksempler kan nævnes De caeremoniis, sacra-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

mentis et officiis ecclesiasticis af Robertus Paululus (død 1184), jf. Hurter IV sp. 160; Gröber II 1 p. 207) og Rationale divinorum officiorum af Guillielmus Durantis (jf. note 9 og Schulte II p. 155) foruden det i note 55 omtalte Rationale. Det er uklart, om bogen »Om forskellige former for bod« er et selvstændigt poenitentiale (se note 32), eller om den er en del af den liturgiske håndbog »Om de kirkelige institutioner«. – [54]) Origenes' Homelia super Canticum, skrevet ca. 240. Der er tale om Hieronymus' latinske oversættelse fra ca. 400, jf. Bardenhewer II p. 132. – [55]) sikkert Rationale divinorum officiorum af Johannes Beleth (ca. 1200, Hurter IV sp. 1607, som begynder således: In primitiua ecclesia prohibitum erat ut quis loqueretur nisi esset qui interpretaretur (i oldkirken var det forbudt, at nogen talte, undtagen den, der fortolkede). – [56]) gengiver det latinske *cum preparamento argenteo.* – [57]) formentlig til brug ved påskegudstjenestens prædikener over lidelseshistorien, jf. Wetzer-Welte s. v. Passion og R. Cruel: Geschichte der deutschen Predigt im Mittelalter p. 577. – [58]) jf. DRB. III 4 nr. 17 note 3. – [59]) de vigtigste middelalderlige håndbøger i notarhvervet var De officio tabellionis af Aegidius de Fuscarariis (kanonist fra Bologna, men lægmand, død 1289, jf. Schulte II p. 143), Summa artis notariae af Rolandinus Passagerii (lærer ved universitetet i Bologna, død 1300, jf. Sarti et Fattorini: De claris archigymnasii Bononiensis professoribus I p. 513; Savigny V p. 542) og Summa artis notariae af Salathiel (notar i Bologna ca. 1250, jf. Savigny V p. 534). – [60]) Summa de poenitentia (jf. note 32), moralteologisk hovedværk af Raymundus de Penaforte, kanonist, pavelig kapellan og poenitentiar, jf. Hurter sp. 286; Gröber III p. 207; Schulte II p. 410. – [61]) Ordo judiciarius (systematisk proces-håndbog, se note 17), forfattet af Aegidius de Fuscarariis (se note 59), jf. Schulte II p. 139. – [62]) Summa causarum, mindre, anonym juridisk håndbog for lægmænd i proces efter kanonisk ret med begyndelsesord: Ut nos minores in jure aliquo modo (for at vi, der er mindre bevandrede i retten, dog på en eller anden måde). Et eksemplar i et håndskrift fra ca. 1300 findes i Bibliotheca Bodleiana, Oxford, Codices Rawlinsoniani C, 100, fol. 165–70, jf. A. G. Little: Initia operum latinorum quae saeculis XIII, XIV, XV attribuuntur p. 255. – [63]) håndbog for sagsøgere om, hvorledes en sag skal rejses. Hovedværker på dette område var Arbor actionum og Summa quicumque vult, begge forfattede af Johannes Bassianus, lærer ved universitetet i Bologna ca. 1200, jf. Savigny IV p. 298 og 302. – [64]) se DRB. III 2 nr. 280 note 29. – [65]) for definitionen af begrebet Extravagantes se DRB. III 2 nr. 280 note 28. Johannes' Extravagantes er udstedt af Johannes XXII, pave 1316–34, og optaget i de gængse udgaver af Corpus juris canonici, jf. Schulte II p. 62. – [66]) sandsynligvis identisk med Summa introductoria super officio advocationis in foro ecclesiae, kanonistisk håndbog for advokater, forfattet af Bonaguida Aretinus, advokat ved den romerske kurie ca. 1250, jf. Schulte II p. 111. – [67]) bibelhistorie til skolebrug, forfattet af Petrus Comestor, kansler ved domkirken i Paris og universitetslærer sammesteds, død ca. 1180, jf. Manitius III p. 156; Lehmann i Sitz. der Bayer. Ges. der Wiss. 1953, 3, p. 17; Hans Vollmer: Eine deutsche Schulbibel. – [68]) jf. DRB. III 2 nr. 147 note 5. – [69]) håndbog i kalendervæsen, kompilatorisk anlagt (deraf betegnelsen Massa, sammendrag), forfattet af Alexander de Villa Dei, didaktisk digter, der beskæftigede sig med kronologi og grammatik, ca. 1200, jf. Manitius III p. 761. – [70]) kan ikke identificeres. – [71]) Algorismus, lærebog i regning. Måske = Algorismus sive De arte numerandi af Alexander de Villa Dei (se note 69 med henvisning). Betegnelsen Algorismus er en forvanskning af navnet på den arabiske regnebogsforfatter Ibn Mûsâ Alchwarizmi, jf. M. Hammerström: Glossarium s. v. Algorismus, hvor også andre regnebogsforfattere omtales. – [72]) betydning usikker, men vel lig *ridedragt.*

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

110 **1358. 11. marts.**

Herr Peder Larsen pantsætter sit gods i Stånum til Gunnar Jakobsen.

Eline Gøyes jordebog (1552).

Et brev om, at herr Peder Larsen pantsætter Gunnar Jakobsen alt sit gods i Stånum for 40 mark lødigt sølv. Givet midfaste søndag 1358.

111 **1358. 13. marts.**

Jakob Falster, kannik i Roskilde, erklærer som subdelegeret dommer for biskop Henrik af Roskilde, at der er indgået forlig i striden mellem Esrom kloster og arvingerne efter Torben Pedersen af Vejby om dennes testamentariske gave til klostret.

Afskrift i Esrombogen.

Jakob Falster, kannik i Roskilde, af den ærværdige fader i Kristus herr Henrik, ved Guds forsyn biskop i Roskilde, beskikket som dommer i nedennævnte sag, til alle, der ser dette brev, hilsen med Gud.

I skal vide, at efter opnået forlig og god forståelse mellem Esrom kloster på den ene side og på den anden side Niels Pilt og Jakob Bodilsen, selvejerbønder i Ammendrup og arvinger efter Torben Pedersen af Vejby – god ihukommelse – angående den halve hovedlod[1]), som samme Torben, da han lå på sit yderste, havde testamenteret nævnte kloster, har disse selvejerbønder, stedet for os i retten af denne særlige årsag, frit og frivilligt til fornævnte Esrom kloster opladt 13 ørtug skyldjord med tofter, agre, enge, skove og alle tilliggender hertil i Vejby, såvel for hovedsagen om nævnte hovedlod, der i kraft af nævnte testamentariske gave tilkom klostret i omtalte jorder, som for det løsøre, der skyldtes klostret, men var forbrugt af arvingerne, (og de har opladt det) at besidde med rette evindelig af klostret, idet de til dette overførte al den ret, som med en hvilken som helst adkomst tilkom dem til fornævnte gods eller syntes at kunne tilkomme dem, og idet de lovede, at de af deres egne jorder i overensstemmelse med landets love skulde yde deres hustruer, på hvis vegne de havde arvet nævnte Torben, rimeligt og tilstrækkeligt vederlag. Idet de fornævnte selvejerbønder tog det ædelmod, som de forsikrede at nævnte kloster havde lagt for dagen over for dem, i betragtning, forpligtede de yderligere tydeligt og lydeligt sig og deres arvinger til at fyldestgøre nævnte kloster af de jorder, som de stadig besidder,

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

hvis nævnte gods, der, som ovenfor nævnt, er opladt til klostret, på en hvilken som helst måde af nogen skulde afvindes klostret i kraft af landets love på grund af mangel ved deres hjemling, til hvilken de offentligt bandt sig o. s. v.[2]). Til vidnesbyrd herom er vort segl hængt under dette brev tillige med segl tilhørende herr Jens Kappelgård, provst i Roskilde, som da var til stede. Forhandlet og givet i det Herrens år 1358 dagen efter pave St. Gregors dag.

[1]) om begrebet se Stig Iuul, Fællig og Hovedlod, s. 62 passim. – [2]) udeladelse i Esrombogen.

1358. 14. marts. Sjællands landsting. 112

Tingsvidne af Sjællands landsting om, at Niels Pilt og Jakob Bodilsen af Ammendrup har skødet det gods i Vejby, som de havde arvet efter Torben Pedersen, til Esrom kloster.

Afskrift i Esrombogen.

Broder Jakob, abbed i Ringsted, Jens Madsen, landstingsdommer på Sjælland, Esbern Nielsen, Asser Skæv og Tue Kincesen[1]), bymand i Ringsted, til alle, der ser dette brev, hilsen med Gud.

I skal vide, at i det Herrens år 1358 onsdagen efter fjerde søndag i fasten oplod og skødede Niels Pilt og Jakob Bodilsen af Ammendrup til broder Peder kaldet af Græsted, prokurator[2]) i Esrom kloster, og til gavn for nævnte kloster alt deres gods i Vejby, at besidde med rette evindelig, nemlig 13 ørtug skyldjord, med tofter, huse, agre, enge, skove og alle dets andre tilliggender af enhver art, som med rette var tilfaldet dem i arv efter Torben Pedersens, deres hustruers slægtnings død, idet de på samme ting bekendtgjorde et vederlag til deres nævnte hustruer i deres egne jorder i Ammendrup, nemlig to øre jord, og udtrykkeligt lovede, at de selv eller deres arvinger, hvis fornævnte gods på grund af mangel ved deres hjemling i kraft af landets love skulde blive afvundet klostret, vil holde det skadesløst og yde det en tilstrækkelig erstatning, når de bliver anmodet derom, af de jorder, som de nu beholder. Til vidnesbyrd herom og til forvaring har vi efter anmodning ladet vore segl hænge under dette brev. Givet ovennævnte år, dag og sted.

[1]) måske fejl for Hincesen, jf. Danmarks Gl. Personnavne sp. 747. – [2]) d.v.s. klostrets befuldmægtigede i økonomiske anliggender.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

113 1358. 17. eller 24. marts. Musse herredsting.

Tingsvidne om, at Tyge Larsen skøder sit gods i Fjelde til Timme Fastmestorp.

Eline Gøyes jordebog (1552).

Først et vidne af Musse herredsting om, at Tyge Larsen skøder med sin hustru Kristines samtykke Timme Fastmestorp alt sit gods i Fjelde. Givet lørdagen før palmelørdag[1]) 1358.

[1]) rimeligvis fejl for palmesøndag = 25. marts.

114 1358. 20. marts. Stralsund.

Testamente af Johan Zepelin, borger i Stralsund.

Original i Stralsundarkivet.

I Herrens navn, amen. Jeg Johan Zepelin, borger i Stralsund, sund på legemet, sind og fornuft, anordner og opsætter mit testamente, om døden overrasker mig, på denne måde..... Fremdeles giver jeg Katerine, min datter af særkuld, som er hos Henneke Reimarsen i Helsingborg, 100 mark ..... Fremdeles alt, hvad jeg har sammen med Henneke Schacht i Ystad; en trediedel af det kompagniskab tilhører Johan Lutteke og to trediedele mig. Han skal have mine to trediedele kvit og frit, men han skal gøre Johan Lutteke regnskab for hans trediedel ..... Fremdeles skylder Henneke Pote 100 mark skånske penge, som jeg har udbetalt ham for potaske, hvoraf en trediedel tilhører Johan Lutteke og to trediedele mig. Han skal have mine to trediedele kvit og frit, men gøre Johan Lutteke regnskab for hans del. Fremdeles alt, hvad jeg har i kompagniskab med Henneke Zepelin; en trediedel deraf tilhører Johan Lutteke og to trediedele mig, og herudover skylder han 150 mark skånske penge, hvoraf en trediedel på samme måde tilhører Johan Lutteke. Han skal altså have mine to trediedele såvel af kompagniskabet som af tilgodehavender kvit og frit. Han skal gøre Johan Lutteke regnskab for hans del ..... Fremdeles har jeg i Stralsund 500 fade potaske fra Blexen, af hvilke hvert tredie fad tilhører Johan Lutteke og de to andre mig; herfor skylder vi Hågen Pedersen i Helsingborg 200 mark stralsundiske penge ..... Fremdeles har jeg en bod i Helsingborg, der tilhører mig alene, som jeg købte for tre mark lødigt, hvoraf der årligt plejer at blive givet et halvt fad 'lys'[1]), som jeg giver dominikanerne sammesteds

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

til deres lamper ..... Fremdeles når fornævnte potaske bliver solgt, giver jeg af de derved fremkommende penge som min del herr Gerhard Kindervader, min onkel, 50 mark. Fremdeles giver jeg Margrete, pige hos Hågen Pedersen, 50 mark ..... Givet og forhandlet sammesteds[2]) i det Herrens år 1358 tirsdag før palmesøndag .....

[1]) teksten har *dimidium uas luzes,* d.v.s. tran. – [2]) d.v.s. Stralsund.

1358. 11. april eller 28. juni[1]). 115

Biskop Niels af Slesvig stadfæster den hævdvundne skik, at kannikerne ved kollegiatkapitlet i Haderslev indsætter og afsætter præster ved deres sognekirker.

Efter Michelsens tryk efter den nu tabte Haderslevbog.

Niels, af Guds og det apostoliske sædes nåde biskop ved kirken i Slesvig til alle, der ser dette brev, hilsen med Gud.

Eftersom det ifølge gammel skik og lovligt fastsat sædvane, bifaldet og iagttaget overalt både i katedralkirkerne og i kollegiatkirkerne, hvor der findes kanniker, bestandig – uden at der i mands minde er rejst indvendinger herimod – er blevet overholdt, at de ved samme residerende kanniker har fuld bemyndigelse og myndighed til at antage, indsætte, afsætte og træffe bestemmelse vedrørende sognepræsterne eller sognepræsten ved deres kirker, påbyder og befaler vi derfor under straf af bandlysning og i ønsket om at bekræfte og stadfæste nævnte sædvane som lovlig, at den, lige som den fra gammel tid har været overholdt i vor kollegiatkirke i Haderslev, i fremtiden sammesteds ubrydeligt skal forblive i kraft og have gyldighed, hvilken bandlysningsstraf vi med dette brev lyser over alle og enhver, som måtte handle herimod, efter tre dages forudgående kanonisk og peremptorisk påmindelse. Givet under vort segl i det Herrens år 1358 på paven og martyren St. Leos dag.

[1]) Leos dag kan både være den 11. april og den 28. juni.

1358. 14. april. Avignon. 116

Ludolf v. Wittinghe, kantor i Hamburg og Wessel Bokholts befuldmægtigede, lover på dennes vegne at betale 20 sentensfloriner til det apostoliske kammer for kantorembedet i Slesvig.

Notits i de pavelige regnskabsbøger.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Forhandlet den 14. april år, indiktion, pontifikatsår, sted som ovenfor[1]), på hvilken dag den ærværdige mand herr Ludolf v. Wittinghe, kantor i Hamburg, påtog sig gældsbyrden for herr Wessel v. Bokholt og lovede i egenskab af befuldmægtiget for nævnte herr Wessel inden førstkommende jul at betale det apostoliske kammer 20 floriner fra Firenze efter sentensvægt[2]) som annat til samme kammer som følge af den provision, der var givet nævnte Wessel på kantorembedet ved kirken i Slesvig, under bøder, straffe, forbehold af merværdi[3]), underkastelse og andet i nærværelse af herr Petrus, i Guillelmus de Bessieras tjeneste, og herr Almerius de Miers.

Arnaldus Johannis[4]).

1) d.v.s. 1358 i kammerklerken Eblo de Miers hus i Avignon. – 2) d.v.s. floriner, hvis lødighed og vægt var i overensstemmelse med de af *sententiatores* i Firenze fastsatte regler for udmøntning. – 3) jf. nr. 41. – 4) kammerklerkens skriver.

117 1358. 15. april. Nyborg.

Kong Valdemar 4. Atterdag erklærer, at Lars Degn af Rynkeby på rettertinget har skødet sit fædrene gods på Lolland til Gerhard Ketelhot.

Original i rigsarkivet.

Valdemar, af Guds nåde de Danskes og Venders konge, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Alle skal vide, at i det Herrens år 1358 anden søndag efter påske var Lars Degn af Rynkeby på vort retterting og skødede til nærværende brevviser, væbneren Gerhard Ketelhot, alle de jorder, som Galmund Madsen, hans bedstefader, og Svend Degn, hans fader, besad på Lolland, hvilke jorder på folkesproget kaldes 'Galmundejord', med samtlige tilliggender til dette gods, således som samme Lars fik dem som lovlig arv efter sin fornævnte bedstefader og fader, og han skødede dem med alle rettigheder, at besidde evindelig, idet han forpligtede sig og sine arvinger til at hjemle samme Gerhard og dennes arvinger nævnte jorder og ganske at fri dem for krav fra hvem som helst, således som landets love kræver. Til vidnesbyrd herom er vort segl hængt under dette brev. Givet i Nyborg ovennævnte år og dag med Niels Jensen af Keldebæk, vor justitiar, som vidne.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

[Omkring 1358. 15. april ?][1]). Nyborg. 118

Kong Valdemar 4. Atterdag meddeler indbyggerne i Almind syssel, at han for fjerde gang tildømmer Niels af Rin det gods i Vester-Nebel, Møgtved, Rugsted, Tudved og Fredsted, der er tilskødet denne af Johan Skinkel.

Afskrift i Langebeks Diplomatarium (under 1326).

Valdemar, af Guds nåde de Danskes og Venders konge, til indbyggerne i Almind syssel hilsen og nåde.

I skal vide, at vi nu for fjerde gang tildømmer Niels af Rin det gods i Vester-Nebel, Møgtved, Rugsted, Tudved og Fredsted, der fredeligt er skødet og og frit opladt til ham af Johan Skinkel og aldrig senere afhændet af samme Niels, at besidde med rette evindelig. Givet i Nyborg med Niels Jensen som vidne.

1) Niels Jensen (Keldebæk) som brevvidne viser, at brevet er udstedt af kong Valdemar 4. Atterdag, og udstedelsesstedet Nyborg, som kom i kongens besiddelse 1348, usandsynliggør, at dombrevet kan være udstedt før dette tidspunkt; N. Jensen optræder som justitiar i tiden 1349–63; kun i foregående nummer ses han at have bevidnet brev i Nyborg; jf. også DRB. III 4 nr. 151.

1358. 11. maj. Avignon. 119

Pave Innocens 6. udnævner Nicolaus til abbed i Kolbatz kloster.

Afskrift i de pavelige kopibøger.

Til vor elskede søn Nicolaus, abbed i Kolbatz kloster af cistercienserordenen i Kammin stift, hilsen o. s. v.

Den apostoliske omsorgsfulde iver for de forskelligartede hverv, som hviler på vore skuldre, har først og fremmest til mål at give agt på alle kirkers og klostres tilstand, og især deres, som er berøvet deres hyrders ledelse, med en sådan påpasselig omsorg, at samme kirker og klostre ved vor iver og virksomhed og med nådig hjælp og støtte fra oven kan bevares for ulemper og glæde sig over en forskønnet trivsel. Da vi i sin tid, medens den nu afdøde Goswin, abbed i Kolbatz kloster af cistercienserordenen i Kammin stift, forestod styret over samme kloster, ønskede, at en nyttig og lykkebringende person ved det apostoliske sædes forsorg skulde stå i spidsen for samme kloster, når det blev ledigt, besluttede vi ved den lejlighed at lade provisionen af nævnte kloster reservere til vor særlige afgørelse, idet vi erklærede det fra da af ugyldigt og

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

magtesløst, om nogen med hvilken som helst myndighed eller uden viden herom, skulde forsøge at handle anderledes i denne sag. Men da derefter fornævnte kloster var blevet berøvet sin styrer ved nævnte abbed Goswins død, han, som nylig lukkede sine øjne uden for den romerske kurie, valgte vore elskede sønner, klostersamfundet i nævnte kloster, uvidende, som det siges, om fornævnte reservation og beslutning, enstemmigt Dig, som var munk i samme kloster og udtrykkeligt havde aflagt klosterløftet og var i besiddelse af præstegraden, til abbed for sig og nævnte kloster, om end kun de facto, og Du, ligeledes uvidende om denne reservation og beslutning, samtykkede i dette valg og opnåede at få det stadfæstet, om end kun de facto, af vor elskede søn Johan, abbed i Buckow, som havde fuldmagt hertil fra vor elskede søn Herman, abbed i Esrom af nævnte orden og faderabbed for klostrene i fornævnte Kammin og Roskilde stifter, under hvilken faderabbed stadfæstelsen af valget af abbed for nævnte Kolbatz kloster siges at høre, og det såvel efter den for nævnte kloster af det apostoliske sæde med fuld viden, som det hævdes, stadfæstede vedtægt som efter gammel og godkendt og hidtil ubestridt overholdt sædvane; og Du lod Dig meddele indvielsens nådegave af vor ærværdige broder Johannes, biskop af Beersaba efter en ham given beføjelse, meddelt ham af vor ærværdige broder Johannes, biskop af Kammin, som også var uvidende om fornævnte reservation og beslutning, og derpå antog Du Dig ledelsen af nævnte kloster i åndelige og timelige anliggender; og da så endelig fornævnte reservation og beslutning var kommet til Din kundskab, lod Du sagen angående valget, stadfæstelsen og indvielsen forelægge for os i konsistoriet. Idet vi derfor anså fornævnte valg og stadfæstelse -- da de jo, som ovenfor nævnt, var forsøgt foretaget efter og i modstrid med fornævnte reservation og beslutning – for ugyldige og magtesløse, hvad de også virkelig var, og med faderlig og omsorgsfuld iver, for at ikke samme Kolbatz kloster skulde udsættes for en langvarig ledigheds ubehageligheder, rettede vor bestræbelse mod en hurtig og lykkelig provision af nævnte Kolbatz kloster, hvormed ingen uden vi denne gang har kunnet eller kan befatte sig, idet fornævnte reservation og beslutning er til hinder derfor, har vi efter i forening med vore brødre omhyggeligt at have overvejet, hvilken nyttig og tillige lykkebringende person vi skulde sætte i spidsen for samme Kolbatz kloster, omsider rettet vore tanker mod Dig, om hvem der aflægges rosende vidnesbyrd om fromhedsiver, boglig viden, hæderligt liv og vandel og mangfoldige andre fortjenstfulde dyder. Efter at vi med tilbørlig omtanke har overvejet alt dette og desuden den enstemmige vilje hos nævnte konvent,

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

der valgte Dig, overdrager vi Dig med apostolisk myndighed og efter nævnte brødres råd samme Kolbatz kloster ved provision og sætter Dig i spidsen for det som abbed, idet vi betror Dig den fulde omsorg for og ledelse af samme Kolbatz kloster i åndelige og timelige anliggender, og bekræfter og godkender med fornævnte myndighed det, som Du på lovlig vis har foretaget med hensyn til denne ledelse, og den indvielsens nådegave, der som ovenfor nævnt er meddelt Dig, idet vi i Ham, som uddeler nådesbevisninger og skænker rigelige belønninger, nærer tillid til, at fornævnte Kolbatz kloster, når Herren leder Dine handlinger, ved Din flid, omsigt og Dit frugtbringende virke vil blive styret på gavnlig vis og ledet med held, og at det med Guds hjælp vil opnå kærkommen tilvækst i åndelige og timelige anliggender. Derfor pålægger vi Dig, gode søn, med apostolisk brev, at Du fromt bærer den byrdefulde ledelse af nævnte Kolbatz kloster og ved på heldbringende måde at udøve den viser Dig så tro og lykkebringende, at samme Kolbatz kloster ved Din omsigtsfulde iver kan glæde sig over, at det er blevet betroet en forudseende leder og en lykkebringende bestyrer, og Du foruden lønnen i det hinsides derved kan fortjene at nyde stedse mere gunst og nåde hos os og nævnte sæde. Givet i Avignon den 11. maj i vort syvende pontifikatsår.

1358. 11. maj. Avignon. 120

Pave Innocens 6. pålægger det menige konvent i Kolbatz kloster at vise abbed Nicolaus lydighed og ærbødighed.

Afskrift i de pavelige kopibøger.

På samme måde[1]) til vore elskede sønner konventet i Kolbatz kloster af cistercienserordenen i stiftet Kammin, hilsen o. s. v.

Den apostoliske omsorgsfulde iver o.s. v. indtil nævnte sæde[1]). Derfor pålægger vi Eder ved apostolisk brev, at I af ærbødighed for os og nævnte sæde tager vel imod samme abbed Nicolaus og behandler ham med hæder, viser ham skyldig og from ærbødighed og lydighed ved ydmygt at tage imod hans frelsebringende formaninger og pålæg og opfylde dem virkningsfuldt. I modsat fald vil vi stadfæste den dom, som samme abbed Nicolaus på lovlig vis måtte fælde mod de genstridige, og med Guds hjælp lade den overholde ubrydeligt, indtil passende oprejsning har fundet sted. Givet som ovenfor.

[1]) jf. nr. 119.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

121 **1358. 11. maj. Avignon.**

Pave Innocens 6. meddeler abbeden i Esrom kloster udnævnelsen af Nicolaus til abbed i Kolbatz kloster.

Afskrift i de pavelige kopibøger.

På samme måde[1]) til vor elskede søn abbeden i klostret i Esrom af cistercienserordenen i Roskilde stift, hilsen o. s. v.

Den apostoliske omsorgsfulde iver o. s. v. indtil nævnte sæde[1]). Da nu, for at samme abbed lettere kan have fremgang i den ham betroede omsorg for fornævnte Kolbatz kloster, Din gunst vides at være yderst fordelagtig for ham, beder og opfordrer vi indstændigt Dig, vor gode søn, ved apostolisk brev, at Du af ærbødighed for os og nævnte sæde lader samme abbed Nicolaus og det ham betroede fornævnte kloster, der er undergivet Dig som faderabbed, være Dig velvilligt anbefalet til forøgelse og bevarelse af dets rettigheder, og at Du omfatter ham således med Din gunst og beskyttelse, at samme Nicolaus må vise sig nyttig i det ham betroede styre af samme kloster, og Du derved yderligere må gøre Dig fortjent til at opnå Guds miskundhed og nævnte sædes velsignelse og nåde. Givet som ovenfor[1]).

[1]) jf. nr. 119.

1358 14. maj, Reg. Dan. nr. *2318 og D. Kausche, Putbusser Regesten 89 nr. 318, udelades i DRB som vedrørende nonneklostret i Bergen på Rügen i 'Roskilde stift'.

122 **1358. 15. maj. Avignon.**

Pave Innocens 6. beder kong Valdemar 4. Atterdag om frit lejde for Henrik Biskop, provst i Hamburg, til rejse og ophold i kongens riger og lande.

Afskrift i de pavelige kopibøger.

Innocens o. s. v. til sin kære søn i Kristus Valdemar, Danmarks berømmelige konge, hilsen o. s. v.

Da vor elskede søn Henrik Biskop, provst ved kirken i Hamburg, nærværende brevviser, på grund af det apostoliske sædes anliggender af og til er nødt til at rejse gennem, opholde sig i og vende tilbage gennem lande, der er underkastet Dig, og da vi ønsker, at denne sammen med sit gods og sine

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

undergivne skal nyde fuld sikkerhed sammesteds, opfordrer, anmoder og beder vi Dig, høje konge, om, at Du velvilligst lader samme Henrik være Dig anbefalet, når han rejser igennem eller gør et ophold i lande, riger, passager, områder og steder, der er underkastet Dig, og ikke påfører ham eller hans fornævnte undergivne nogen uret, fortrædigelse eller krænkelse med hensyn til deres personer eller ejendele eller tillader, at det påføres dem af nogen, men snarere af ærbødighed for os og det apostoliske sæde befaler og påbyder, at der gives ham frit lejde, hvis han, min søn, anmoder Dig eller Dine folk derom, til at drage fra en stad eller et sted til en anden stad eller et andet sted, så at vi efter fortjeneste kan prise Dig, høje konge, for Din redebonne lydighed. Givet i Avignon den 15. maj i vort sjette pontifikatsår.

1358. 15. maj. Avignon. 123

Pave Innocens 6. beder ærkebisperne i Uppsala og Lund om frit lejde for Henrik Biskop, provst i Hamburg, til rejse og ophold i deres kirkeprovinser.

Afskrift i de pavelige kopibøger.

Innocens o. s. v. til sine ærværdige brødre, ærkebisperne (Peter) af Uppsala og (Jakob) af Lund og deres lydbisper, hilsen o. s. v.

Da vor elskede (– – –)[1]) gennem Eders stæder, stifter og kirkeprovinser, og da vi ønsker (– – –) sammesteds, påminder, anmoder og opfordrer vi Eder, at I velvilligt lader samme Henrik være Eder anbefalet, når han rejser igennem eller gør ophold i Eders stæder, stifter og kirkeprovinser, og ikke påfører ham eller hans undergivne nogen uret, krænkelse eller fortrædigelse med hensyn til deres personer eller ejendele eller tillader, at det påføres dem af nogen, så vidt det står til Eder, men snarere indtrængende sørger for af ærbødighed for os og nævnte sæde at forsyne ham med frit lejde, hvis han beder om det, til at drage fra stift til stift eller andetstedshen, således som det vil være til gavn, så at vi efter fortjeneste kan prise Eder, fromme brødre, for Eders redebonne lydighed. Givet i Avignon den 15. maj i vort sjette pontifikatsår.

[1]) for det forkortede se nr. 122.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

124 1358. 20. maj.

Borgmestre og rådmænd i Ålborg erklærer over for borgmestre og rådmænd i Lübeck, at brødrene Albrecht og Frederik Parkentins gods blev skiftet og delt to år før den store pest omkring 1350, og at skiftet blev indført i stadens bog.

Original i Lübeckarkivet.

Borgmestre, rådmænd og bymænd i Ålborg til de hæderværdige og gode mænd, vore elskede velyndere og enestående venner, alle de herrer borgmestre og rådmænd i staden Lübeck, med erklæret vilje om at ville være til behag i alle forhold.

Vi erklærer klart med dette brev, at gods tilhørende brødrene Albrecht og Frederik kaldet v. Parkentin fuldstændigt blev skiftet henved to år før den almindelige epidemi eller pest, som udbrød i det Herrens år 1350 eller deromkring, og henved to år før der opstod nogen uenighed eller strid mellem Johan v. Dülmen og Albrecht Rezmangh, at alt godset blev fuldstændigt skiftet og delt mellem nævnte brødre, således at ingen af dem kan kræve noget af den anden i fremtiden, og at vi lod dette skifte og denne deling af samme gods indskrive og indregistrere i vor stads bog, eftersom det er bekendt for os alle. Vi beder Eder værdiges desangående at have sikker tillid og tiltro til, at sagen forholder sig således, som det ovenfor er anført. Til bevis herfor er vort segl hængt under dette brev i det Herrens år 1358 pinsedag med vores alles viden og vilje.

125 1358. 28. maj eller 27. juni[1]). Villeneuve.

Pave Innocens 6. tillader ærkebiskop Jakob af Lund at lade en dertil egnet præst genindvie vanhelligede kirker og kirkegårde i hans stift.

Afskrift i de pavelige kopibøger.

Til vor ærværdige broder ærkebiskop Jakob af Lund, Sveriges primas, hilsen o. s. v.

Vi imødekommer velvilligt o. s. v. som i det tidligere, der stiles til biskop Johannes af Auxerre indtil[2]), idet dette brev mister sin gyldighed efter et tidsrum af to år. Givet i Villeneuve, Avignon stift den 28. (27.) .....[1]) i vort sjette pontifikatsår.

[1]) månedens navn er gået tabt ved beskadigelsen af kopibogen, så det ikke kan afgøres, om brevet stammer fra maj eller juni. Pave Innocens 6. opholdt sig i Villeneuve fra 20. maj til 17. august. – [2]) angående den forkortede formel se DRB. III 4 nr 365.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

1358. 29. maj. Bohus. 126

Kong Magnus af Sverige, Norge og Skåne erklærer, at Markvard Stove den ældre som hans befuldmægtigede har forlænget våbenstilstanden med Lübeck indtil 1359 29. maj (jf. DRB III 4 nr. 33, 153 og 363).

Original i Lübeckarkivet.

1358. 29. maj. 127

Rådet i Lübeck erklærer at have indgået våbenstilstand med kong Magnus og hans sønner kongerne Erik og Håkon indtil 1359 29. maj (jf. nr. 126).

Original i Lübeckarkivet.

1358. 29. maj. Villeneuve. 128

Johan Kneborch, gejstlig i Roskilde stift, ansøger pave Innocens 6. om provstiet ved St. Marie kirke i Stettin.

Afskrift i de pavelige supplikregistre.

Eders ydmyge og hengivne Kneborch, gejstlig i Roskilde stift, bønfalder Eder, hellige fader, om, at I, idet I viser samme Johan en særlig nåde, barmhjertigt vil værdiges ved provision at give ham provstiet ved den hellige jomfru Maries kirke i Stettin, Kammin stift, der er ledigt ved Filip v. Rehbergs frivillige afkald, hvem samme hellige fader for nylig ved provision gav ærkedegneembedet i Demmin[1]) i nævnte Kammin stift, med bestemmelser om godkendelse, forbud, beslutning og klausulen 'skal gå forud' og de øvrige 'uanset' og fordelagtige bestemmelser og med (indsættelse af) eksekutorer. *Lad det ske. G*[2]). Og uden anden læsning. *Lad det ske. G*[2]). Givet i Villeneuve, Avignon stift, den 29. maj i vort sjette pontifikatsår.

[1]) nemlig 1358 12. februar, Veröffentl. d. Hist. Komm. f. Pommern I 39 nr. 65. – [2]) pavens underskrift.

1358. 30. maj. Avignon. 129

Johannes Maurelli, pavelig generalauditør, pålægger ærkebisperne og bisperne, deres stedfortrædere eller officialer, samt sognepræsterne og kapellanerne i en række tyske og nordiske stifter, herunder 'ærkebisperne og bisper-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

ne af Lund .... Roskilde, Ribe, Slesvig, Odense, Viborg og Århus .....' *at bandlyse kong Magnus af Sverige, fordi han endnu ikke har indbetalt de penge, han gennem Johannes Guilaberti lånte af det apostoliske kammer.*

Original i Vatikanarkivet.

130 **1358. 14. juni.**

Margrete, enke efter ridderen Erik Hasenberg, pantsætter to gårde i *Simris til Peder Jensen Porse for ti mark sølv.*

Original i rigsarkivet.

Margrete, enke efter herr Erik Hasenberg, ridder – god ihukommelse – til alle, som ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Jeg vil, at det skal stå fast for alle, at jeg i sandhed står i skyld og gæld til den gode mand, nærværende brevviser Peder Jensen kaldet Porse, for ti mark lødigt sølv eller 50 mark nye skånske penninge, som fuldt ud skal betales ham eller hans arvinger af mig eller mine arvinger inden nu førstkommende St. Mikkels dag uden nogen antydning af nid. For disse penge eller dette sølv pantsætter jeg ham med dette brev mine 2 gårde i byen Simris, af hvilke Elav bebor den ene, David den anden, på den betingelse, at hvis jeg svigter med betalingen til den for mig fastsatte betalingstermin, da skal samme Peder Jensen frit til eget tarv og egen nytte råde over fornævnte gårde med alt tilbehør til dem, nemlig virning, afgifter, tjenesteydelser, og med tørt og vådt, intet undtaget, indtil nævnte penge eller sølv fuldt ud er betalt. Ydermere forpligter jeg mig, hvis jeg ikke kan hjemle nævnte gods for fornævnte Peder Jensen mod nogle, som rejser indsigelser, da at holde samme Peder Porse fri og skadesløs for ethvert tab, han måtte pådrage sig på grund af nævnte gårde. Til tegn herpå er mit segl tillige med segl tilhørende de gode mænd, Torkil Nielsen og Anders Nielsen, (hængt under dette brev) i det Herrens år 1358 onsdagen før St. Budolfi dag.

131 **1358. 15. juni.**

Valdemar Podebusk, kannik ved kirken i Kammin, og hans brødre Predbjørn, ridder, og Henning, væbner, sælger tre kådnersteder i Neukamp samt nogle enge på Vilm til Amelung, kapellan ved vikardømmet på Vilm. Blandt vidnerne 'Helmold, herr bispens official på Rügen og sognepræst i Garz'.

Original i Putbusarkivet.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

1358. 19. juni. Sønderborg. 132

Hertuginde Regitse af Slesvig erklærer, at kong Valdemar 4. Atterdag på hendes bøn har overladt hende Als, som han havde erobret, borgen Sønderborg, som hun havde overgivet til ham, og fogediet Sundeved på en række nærmere fastsatte betingelser.

Original i rigsarkivet.

Det skal være vitterligt for alle nulevende og fremtidige, der får dette brev at se og høre det læse, at vi Regitse, af Guds nåde hertuginde af Slesvig, i nåde har bønfaldet vor herre herr Valdemar, af Guds nåde de Danskes og Venders berømmelige konge om, at han af hensyn til vore bønner vilde tilstå og i sin nådige kærlighed oplade os landet Als, som han erobrede fra os med væbnet hånd, og borgen Sønderborg, som vi har opladt til ham og til hans nåde; dette har han nådigt tilstået os på den betingelse, at nævnte land Als og fogediet, kaldet Sundeved, med alle borge og befæstninger, der findes der, samt alle, der bor i nævnte land og fogedi, deres sønner og svende, såvel som også nævnte borg Sønderborg og alle vore tjenere, som i fremtiden forbliver på nævnte borg, skal handle til bedste for vor nævnte herre kongen af Danmark og ikke på nogen måde med råd og dåd pønse på hans skade i al den tid krigen varer. Ydermere skal den herre hertugen af Slesvig, vor herre og ægtefælle – han selv eller alle hans tjenere og hjælpere – ikke gøre brug, have gavn eller nyde fordele af nævnte land eller nævnte borg, ej heller udøve øvrighedsmyndighed der, mens nævnte krig står på; og nævnte herr hertug må ligeledes ikke, hvis han af og til kommer til nævnte borg eller land, forblive der udover to dage eller allerhøjst tre med den tilføjelse, at han ikke må komme til nævnte borg eller land med mere end tyve ledsagere, og at han ikke, når han er der, må træffe nogen bestemmelse vedrørende borgen eller landet, som tager sigte på hans fordel eller fremgang og som kunde føre til tab for vor nævnte herre, idet alle falske udlægninger er udelukkede. Men hvis vor nævnte herre konge eller hans tjenere ligger for eller drager gennem nævnte land, skal vi og alle vore folk hjælpe disse og vende alt til det bedste. Og hvis nævnte konge eller hans folk i bekneb kommer til fornævnte land eller borg, skal vi hjælpe og underholde disse, indtil de bekvemt og sikkert kan vende hjem til deres eget. Vi vil, at alt dette, der er forhandlet således, skal stå ved magt, indtil denne krig måtte blive bilagt og afsluttet. Men hvis der bliver godtaget en

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

våbenstilstand og krigen ikke i sin helhed er afsluttet, skal denne våbenstilstand ikke føre til nogen skade for vor nævnte herre konge. Men når nævnte krig er bragt til ende og enighed genoprettet, skal nævnte herre konge, hvis nævnte hertug da vil bønfalde nævnte herre konge, anse denne for støttet af tilsikringen i dette brev. Men den brandskat, som landets indbyggere havde lovet vor herre konge, skal han oppebære fuldt og helt. Men hvis nævnte konge og vor herres tjenere har noget gods i nævnte land, skal de frit nyde dette. Men alle vi, der bor i nævnte land, forpligter os med samlet hånd på vor tro og med vore segl til at holde hele denne overenskomst, nemlig Knud Friis, ridder, Raven Metzeke, Ripe Rutze, Kurlewitz, Vogn Nielsen, Kristian Sture, Rolstorp, Jens Eriksen, Peder Basse, Peder Då, Troels Nielsen, Markvard Gortze, Lars Pedersen, Kalle Tagesen, Niels Klausen, Peder Erresen, Peder Kule, Ivar Fredbjørnsen, Klaus Mede, Kristian Thomsen, Tyge Lille, Niels Thomsen, Skrædder, Kopper, Peder Friis, Kalle Bardewik, Herman Lavesen, Rudolf Friis, Jens Grubbe, Jens Friis, Palle Då, Henrik Jensen, Knud Thygesen, Ove Lille, Peder Puk, Peder Esesen og Niels Skytte, og vi lover med vore segl for dem, der ikke har segl, og med håndslag at holde dette. Givet i Sønderborg på Gervasius' og Prothasius' dag i det Herrens år 1358 under vort vedhængende segl til urokkelig sikkerhed i denne sag.

133 1358. 22. juni.

Indførelse i staden Greifswalds gældsbog om, at Gertrud, enke efter ridderen Jens Eriksen af Bursø, og hendes søn Niels har ordnet deres økonomiske mellemværende med Henrik v. Lübeck, borgmester i Greifswald.

Greifswalds gældsbog i Greifswald bjarkiv.

Det skal anføres, at Gertrud, enke efter afdøde Jens Eriksen af Bursø, ridder, og hendes søn Niels var til stede for os og klart erkendte, at de af skellig grund ved lovligt salg havde solgt disse nedenforanførte kostbarheder til den agtværdige mand Henrik v. Lübeck, vor borgmester, nemlig et bæger af forgyldt sølv med låg, en kande af forgyldt sølv af samme tilvirkning med låg, en 'dobbeke'[1]) af forgyldt sølv med låg, to guldspænder og et bælte af forgyldt sølv, for 100 mark penge, der var optalt og betalt dem, således som de tilstod over for os, førend dette blev skrevet, og nævnte Gertrud og Niels oplod alle de fornævnte kostbarheder til nævnte Henrik i vor

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

nærværelse på skyldig vis. Da det var sket, erkendte nævnte Gertrud og hendes søn Niels atter, at de ud over det fornævnte skyldte nævnte Henrik 80 mark penge; af disse 80 mark anviste hun nævnte Henrik 40 mark til førstkommende St. Mortens dag og samme Henrik de resterende 40 mark penge til den derefter næstfølgende St. Mortens dag, at hæve af de indtægter, hun har i Helligåndshuset i vor stad. Men når nævnte 80 mark penge er blevet oppebåret på fornævnte måde, skal alle breve, der er givet nævnte Henrik af nævnte herr Jens Eriksen, være betalt, og hermed skal alle retssager, som har været rejst og har fundet sted mellem nævnte Henrik og nævnte herr Jens Eriksen og hans arvinger, være fuldstændigt bilagt og bragt til afslutning. Skrevet fredagen før St. Hans dag.[2])

[1]) ndt., bæger af æg- eller nøddeform i to halvskåle. – [2]) indførelsen står under år 1358.

1358. 25. juni. 134

Gerhard, skatmester ved kirken i Riga, får udleveret Johan Kneberchs supplik om provision på provstiet ved St. Marie kirke i Stettin af Eblo, klerk ved det apostoliske kammer, og forpligter sig til at tilbagelevere den inden 15 dage.

Notits i de pavelige regnskabsbøger.

Den 25. juni år, indiktion, pontifikatsår som ovenfor, modtager den ærværdige mand herr Gerhard, skatmester ved kirken i Riga, en supplik, undertegnet med datoen: Avignon den 29. maj i det sjette år[1]), af herr Eblos hånd, klerk ved det apostoliske kammer, angående den provision, der var givet Johan Kneberch, gejstlig i Roskilde stift, på provstiet ved den hellige jomfru Maries kirke i Stettin, Kammin stift, og denne supplik lovede nævnte herr Gerhardus at levere tilbage[2]) til nævnte herr Eblo inden 15 dage under bøde af 100 mark sølv, at erlægge til det apostoliske kammer, i nærværelse af Guillelmus Maieha og herr Guillelmus, abbed af St. Sophia.

Arnaldus Johannis.[3])

[1]) jf. nr. 128. – [2]) efter udleveringen er rimeligvis fulgt en proces ved kurien, thi 1358 14. august blev Johan v. Blankenburg provideret med provstiet i Stettin, jf. Kirsch, Die päpstlichen Annaten 182 note 3 og Einleitung s. L–LI. – [3]) jf. nr. 41 note 4.

1358 28. juni se 1358 11. april.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

135 **1358. 29. juni.**

Katerine Nielsdatter, enke efter Alexander Jensen af Törringe, pantsætter sin gård i Virke til jomfru Margrete Steffensdatter for 40 mark skånsk.

Afskrift i Lundebogen.

Katerine Nielsdatter, enke efter afdøde Aleksander af Törringe, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Jeg gør vitterligt for alle, såvel tilkommende som nulevende, at jeg erkender, at jeg i sandhed står i skyld og gæld til den gode jomfru Margrete Steffensdatter, nærværende brevviserske, for 40 mark nye skånske penge, som fuldt ud og ubetinget skal betales hende eller hendes rette arvinger af mig eller mine arvinger inden nu førstkommende pinse i rede penge og ikke i nogen anden værdi; for disse 40 mark pantsætter jeg med dette brev til samme Margrete min gård i Virke i Harjagers herred, i hvilken Peder Nielsen nu bor, med alle nævnte gårds tilliggender, aldeles intet undtaget, hvilken gård jeg ved retmæssigt køb har erhvervet af min elskede broder Knud Nielsen. Hertil er knyttet den betingelse, at samme Margrete eller hendes rette arvinger for lidte tab ubetinget skal oppebære afgiften af nævnte gård i dette år, nemlig 8 ørtug korn, godt og lovligt. Men hvis nævnte sum penge ikke betales fuldt ud til fornævnte termin, da skal 8 ørtug korn, godt og lovligt, ubetinget årligt ydes nævnte Margrete eller hendes rette arvinger af mig og mine arvinger i Lund inden Herrens fødselsdag og uden udsættelse, indtil nævnte hovedstol er blevet erlagt til ham eller hans arvinger. Men i tilfælde af at fornævnte gård bliver øde, ligegyldigt hvordan, da forpligter jeg med dette brev mig og mine arvinger bestemt og fast til at yde fornævnte Margrete og hendes arvinger 8 ørtug korn, godt og lovligt, og ingenlunde mindre på det tidspunkt end tidligere, til fornævnte sted og tid og ligeledes hvert år, indtil gården, som ovenfor nævnt, på lovlig vis indløses. For at alt dette kan have større fasthed giver jeg afkald på tilflugt til spidsfindige fortolkninger, indsigelser og påstande, der kan have støtte i kanonisk eller verdslig ret eller i landets love, og ved hvilke sådan aftale for bestandig vil kunne anfægtes. Til vidnesbyrd herom er mit segl hængt under dette brev tillige med segl tilhørende de forstandige mænd, herr Peder Nielsen af Knutstorp, ridder, Henrik Nielsen, min ovenfornævnte broder, og herr Alle, præst og sognepræst ved St. Clemens' kirke i Lund. Givet i det Herrens år 1358 på apostlene St. Peters og St. Pauls dag.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

1358. 29. juni. 136

Hågen Olufsen, borger i Lund, pantsætter en halv gård sammesteds til sin slægtning Gudmund.

1. Skånebrevsfortegnelsen (omkr. 1690).

Pantebrev af Hågen Olufsen, borger i Lund, udstedt til hans slægtning Gudmund på den gård, som han selv boede i og som ligger i Lund, for 80 mark nye skånske penge, som han fik til låns. Givet på apostlene St. Peters og St. Pauls dag. 1358.

2. Udkast til Skånebrevsfortegnelsen.

Pantebrev af Hågen Olufsen, borger i Lund, udstedt til Gudmund Pedersen på en halv gård sammesteds, som blev pantsat for 80 mark penge. Givet 1358.

3. Udkast til Skånebrevsfortegnelsen.

Skødebrev af Hågen Olufsen, borger i Lund, givet Gudmund Hågensen på en gård i Lund, i hvilken han selv boede. Givet 1358.

1358. 6. juli. 137

Testamente af Henrik v. d. Brinke, borger i Lübeck.

Registratur i Lübeck Staatsarchiv (20. årh.).

1358 6. juli (ottendedagen efter de hellige apostle Peters og Pauls dag). Testamente af Henrik v. d. Brinke (de Brinke). Vidner: Herman Gallyn, Johan Pertzeval, rådsherrer. Eksekutorer: Herman Pape, Henrik Witte, Johan Rike og Arnold Messing. Indhold: 1. Til sin søster Tale og hendes mand Johan Volmesten 110 mark og til hendes tre sønner Herbord, Herman og Henrik hver 60 mark med den bestemmelse, at hans testamentseksekutorer skal have disse beløb i forvaring, indtil de bliver myndige; dør en af dem som umyndig, så skal hans lod tilfalde de andre. 2. Til sin søstersøn Arnold Messing 50 mark og til dennes moder 10 mark. 3. Til en præst, der i ti år daglig skal holde en messe til hans og hans forældres sjælefrelse, årlig 10 mark. 4. Til Henneke Garthus og dennes broder Tideke i fællesskab 10 mark. 5. Til Winkenhagens datter, som hun har med hans

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

broder Johan, 12 mark. 6. De foranstående testamentariske gaver skal udredes af hans gods i Skåne; vil hans søster og dennes mand rejse indsigelse mod disse testamentariske bestemmelser, skal deres testamentariske gave være ophævet og i samråd med ærkebispen af Lund til Guds ære gives til klostre, og der skal ikke blive dem så meget som en penning til del af alt hans gods. 7. Til Tideman v. Wandens datter 5 mark skånsk. Til Cecilie Grote i Åhus (in Aaa) 10 mark skånsk. Til Henrik v. Wanden 10 mark skånsk. 7. Til Herman Junge 20 mark lybsk og til dennes fader Johan Junge 5 skilling grot. Til Hille vor der Brücke (ante Pontem), hans moders søster, 10 skilling grot. Til datteren af Gertrud Kreygeres, hans broder Didriks hustru, 10 skilling grot. Til hans broder Henneke Hebeler 10 skilling grot. Til Engelbert Witte 7 skilling grot. 9. Til børnene af Didrik v. Ere (de Ere) i Dortmund 10 mark lybsk. 10. Til udbedring af kirken i Venngarn (Wenneghern), hvor hans forældre er begravet, 5 mark lybsk, og til den derværende nonne 1 skilling grot. 11. Til dominikanerne i Lübeck og franciskanerne ved St. Katarina 10 mark lybsk til hvert sted. 12. Til dominikanerne i Åhus (tho der Aa) 10 mark skånsk og til dominikanerne i Lund (in Lunden) 10 mark skånsk. 13. Til Peter Witte 10 lybsk gylden. Til Herman Papes hustru Adelheid, hans moster, 10 lybske gylden. 14. Af alt gods, som Tideke Witte har i hænde (habet), tilhører halvdelen ham (Henrik); heraf testamenterer han ham forlods 10 mark lybsk, men alle testamentariske gaver til klostrene i Skåne og Lübeck skal udredes af det samme gods. 15. Til Arnold Witte og Johan Rike hver 1 mark lødigt sølv (puri). 16. Til Mariakirken og Petrikirken i Lübeck hver 10 mark. Til de spedalske i St. Jørgen 5 mark lybsk. Til de fem stiftelser, nemlig Kranes, Kruses, St. Aegidius', St. Johannes' og herr Volmars stiftelse, hver 2 mark lybsk. 17. Til gildet (societati) i Åhus (tho der Aa) 2 tønder tysk øl. 18. Til Herman Pape og Henrik Witte hver 1 mark lødigt sølv (puri). 19. Til brug for de fattige skal der af hans testamentseksekutorer fordeles 40 mark lybsk i sko og klæder. 20. Til dominikanerne og franciskanerne i Dortmund 5 mark lybsk til hvert sted. 21. Til broder Everhard Witte 2 lybske gylden. 22. Til de spedalske i Åhus (tho der Aa) og til den derværende kirke (ecclesie dicte bukerke ibidem) 3 mark skånsk til hvert sted. 23. Til Helliggejst i Lübeck 5 mark lybsk og til Helliggejst i Travemünde 1 mark lybsk. 24. Al hans øvrige besiddelse af enhver art skal hans testamentseksekutorer skænke til hans sjælefrelse, hvor det synes dem bedst. 25. Et eventuelt underskud i de foranstående testamentariske gaver skal fradrages hver person efter markbeløb.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

1358. 13. juli. 138

Indførelse i Niederstadtbuch i Lübeck om fordelingen af 4411 mark og 6½ skil. lybsk, som kong Valdemar har betalt i erstatning for plyndret gods.

Lübecks Niederstadtbuch.

Det skal være vitterligt, at vore nedenanførte borgere på tro og love har afgivet erklæring om forskelligt gods, som den berømmelige og stormægtige fyrstes herr Valdemars, Danmarks konges undergivne mænd, i forgangen tid har taget fra samme, og om den erstatning, de senere har fået herfor. Først afgav Martin Klotekow, Herman Pape, Johan v. Lübeck og Johan Redewisch erklæring på tro og love om Tideman Marschalks kogge og om det gods, der er røvet derfra; og værdien af denne kogge og det gods, der befandt sig i den, er 1060 mark og 15 skilling i lybske penge. Fremdeles afgav Johan v. Hachede, Eler v. Celle, Tideman Klingenberg og Lubbert Omeke erklæring på tro og love om et skib, der sejlede til Enehavn, og om det gods, der er røvet derfra. Summen for samme kogge og det derfra tagne gods er 400 mark minus 1½ mark lybske penge. Fremdeles afgav Tideman Raven, Johan v. Dülmen, Dethard Raven, Peter Drivot erklæring på tro og love om Herman Oldes skib og om det gods, der blev taget i samme. Summen for nævnte kogge og det i samme tagne gods er 1350 mark lybske penge. Fremdeles afgav Henrik Luchow den ældre og Henrik Luchow den yngre, søn af hans søster, erklæring på tro og love om Rikard Holehands kogge og om det i samme tagne gods. Summen er 110 mark lybsk. Fremdeles afgav Wikman og Tideman, brødre, kaldet Druge, herr Johan Meteler og Gerhard Darsow erklæring på tro og love om Bertold v. Lakes kogge og om det gods, der blev taget derfra. Summen for samme kogge og det i samme tagne gods er 600 mark. Fremdeles afgav Hugo, kaldet Kremer, Wikman og Tideman, brødre, kaldet Druge, erklæring på tro og love om mester Koks kogge og om det gods, der blev taget i samme. Summen for samme kogge og godset er 80 mark. Fremdeles afgav hr. Dethard Sachtleben erklæring på tro og love om gods, som Peder Dene havde røvet ved Gedser. Summen for samme kogge og gods er 120 mark. Fremdeles afgav Henrik Molencote og Johan Haverveld erklæring på tro og love angående og om gods, røvet ved Rødsand. Summen er 40 mark penge. Fremdeles afgav Nikolaus Schonenberg, Herman Pape, Herman Wartberg og Johan Holt erklæring på tro og love om samme Nicolaus Schonenbergs kogge og om det gods, der blev røvet i

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

samme. Summen er 652 mark penge. Summa summarum af alt det foranførte er 4411 mark penge, alt i lybsk mønt, og 6½ skilling i samme penge. Disse vore borgere afgav på selve jomfru Margretes dag for rådet erklæring på tro og love om dette, og de erkendte, at nævnte herre konge fuldt ud har udbetalt dem nævnte penge herfor, for hvilke vore herrer rådmænd har oversendt og givet samme herre konge kvittering eller kvitteringsbrev, hvori de erklærede denne og dem af hans folk, som det vedkommer, for kvit og løst på samme borgeres vegne. Men det var disse borgere med navns nævnelse, fra hvem nævnte herr konges undergivne tog deres gods. Johan v. Dülmen, Dethard Raven, Peter Drivot, Tideman Raven, Hartvig Stoot, Johan Redewisch, Johan Sevenbom, Elisabeth, enke efter Konrad Brylow, Jakob Semlow, Frederik Rike, Martin Klotekow, Johan v. Lübeck, Eggert Rosenfeld, Herman Pape, Henrik Luchow, Nicolaus Schonenberg, Herman Pape, Johan Osenbrugge, Peter Keding, Godeke Schottorp, Peter v. Stade, Goswin Scherer, Michael v. Stenvorde, Fikke Buxtehude, Johan v. Bremen, Heine v. Dannenberg, Herder v. Stade, Henrik v. Springe, Herman Osenbrugge, Markvard v. Dame, Godeke Schönewedder, Henneke Paal, Johan Holt, Herman Wartberg, Herman Stofregen, Tideman Klingenberg, Herman v. Mölln, Lubbert Omeke, Bernhard v. Ülsen, Johan v. Hagen, Wikman Druge, Johan Magherman, Hugo, kaldet Kremer, og Henrik Molencote. Af nævnte 4411 mark og 6½ skilling har vi givet 1650 mark penge. Af dem oppebar Tideman Marschalk, Martin Klotekow, Herman Pape, Johan v. Lübeck og Johan Redewisch 397 mark og 14 skilling minus 3 penninge for den første kogge. Johan v. Hachede, Eler v. Celle, Tideman Klingenberg og Lubbert Omeke oppebar 149 mark og 7 skilling for den kogge, som sejlede til Enehavn. Fremdeles Tideman Raven, Johan v. Dülmen, Dethard Raven og Peter Drivot 506 mark og 4 skilling for Herman Oldes kogge. Fremdeles Henrik Luchow den ældre og Henrik Luchow den yngre 41 mark og 4 skilling for Rikard Holehands kogge. Fremdeles Wikman og Tideman Druge, brødre, herr Johan Meteler og Gerhard Darsow 225 mark for Bertold v. Lakes kogge. Fremdeles Hugo Kremer, Wikman og Tideman Druge, brødre, 30 mark for mester Koks kogge. Fremdeles Johan Magherman 45 mark for det gods, som Peder Dene havde taget fra samme Johan Magherman. Fremdeles oppebar Henrik Molencote og Johan Haverveld 15 mark for godset ved Rødsand. Fremdeles oppebar Nicolaus Schonenberg, Herman Pape, Herman Wartberg og Johan Holt 245 mark penge for samme Nicolaus' kogge.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

[1358. Før 25. juli]. 139

Staden Stralsunds klage over overgreb fra flamsk side; heri omtales en eksport af planker fra Skåne.

Afskrift i stadsarkivet i Brügge.

(1–7) ..... (8) Ligeledes indskibede Wenemar Bughovit og Gregor Swerting for fire år siden ved påsketid i Höllviken ved landet Skåne 4000 planker i kogger tilhørende Johan ... [1]) Lubbert v. Risele, Schele Heine og Kracht. Dem sejlede jeg, Gregor, bort med. Og da vi kom til Sluis, så kom borgere fra Brügge og forbød dem fra Sluis, at nogen måtte købe mere træ af os end til sit eget behov. Så lå vi der vel ... [1]) uger; men havde de fra Sluis og ligeledes andre folk kunnet købe træet af os mod pantesikkerhed, således som de har gjort før og siden, så havde de gerne givet os 11 sk. grot for hvert hundrede. Så drog vi til Brügge og bad træopkøberne om, at de vilde afkøbe os træet, og var glade for at kunne komme af med det til dem for 7 sk. i groschen for hvert hundrede. Således led vi et tab på 104 sk. grot. [2]) (9–11) ..... [3])

[1]) lakune i afskriften. – [2]) den nedertyske tekst skelner mellem *ß grote* og *ß grosse*. Beregningen viser, at værdien af dem på det nærmeste har forholdt sig som 1 : 1 1/3. Det svarer til forholdet mellem den franske grot fra Tours og den flamske groschen, idet der på dette tidspunkt gik 16 penninge flamsk på 12 penninge i Toursmønt, jf. Vatikanische Quellen II 125*. – [3]) udtogene i nr. 139–41 stammer fra klager, som skulde behandles på en hansedag i Lübeck 1358 25. juli, jf. Dipl. Dan.

[1358. Før 25. juli]. 140

Staden Rostocks klage over overgreb fra flamsk side; heri omtales en eksport af sild fra Skåne.

Afskrift i stadsarkivet i Brügge.

(1–3) ..... (4) Endvidere klager Lydeke v. Bork over, at han havde saltet 38 læster sild i Skåne. Dem indskibede han til Flandern i Peter Scheynemanns skib fra Sluis .....

[1358. Før 25. juli]. 141

Johan von Heyngen, borger i Lübeck, klager over, at skønt han i sin tid skiltes i venskab fra Godskalk Howenschild, borger og mægler i Brügge, hvis skriver han havde været, og at han 'derefter sejlede (jeg) fra Brügge og kom

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

til Lübeck og lå der 12 uger og sejlede da fra Lübeck til Skåne og var der også 12 uger og sejlede da fra Skåne til Stettin', *så har Godskalk Howenschild dog efter hans tilbagevenden til Brügge uretmæssigt krævet ham for 60 pund og 10 sk. grot og holdt ham 37 uger og 5 dage i fængsel, inden han gik ind på at betale.*

Afskrift i stadsarkivet i Brügge.

142 1358. Efter 25. juli.

Optegnelse om afregning mellem Johan Wittenborg og Bertold, da denne rejste til Skåne.

Regnskabsnotits i Lübeck Staatsarchiv.

I det Herrens år 1358 efter Jakobs dag afregnede jeg med Bertold: da blev han mig 4 mr. og 2 sk. skyldig, som jeg lånte ham, da han drog afsted til Skåne [1]).

[1]) jf. ovf. nr. 63.

143 1358. 28. juli. Bygholm.

Benedikt v. Ahlefeld kvitterer kong Valdemar for pantesummen for Toreby og andet gods på Lolland.

Vordingborgske registratur (1476).

1. (p. 220):

Benedikt v. Ahlefelds kvittering givet kong Valdemar på den sum penge, som han havde Toreby, Radsted, Tårs, Slemminge og Fjelde i pant for. Givet på Bygholm i det Herrens år 1357 dagen før St. Olufs dag.

2. (p. 237):

En kvittering på Toreby sogn, Radsted, Tårs, Slemminge og Fjelde af den samme.

144 [1358. Juli ?].[1])

Rådmændene i Stralsund beder kong Valdemar 4. Atterdag om skadeserstatning til nogle navngivne medborgere, der er blevet udplyndret af kongens mænd.

Original i Stralsundarkivet.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Rådmændene i Stralsund til den stormægtige og berømmelige fyrste herr Valdemar, de Danskes og Venders konge, deres velvillige og nådige velynder, med al ærbødighed, i bestandig bevågenhed og rede til al kraftig bistand.

I skal vide, at Bertold Höing – hvem dette brev er givet – og Johan Strus, vore elskede medborgere, ofte overfor os har beklaget sig over, at Eders tro mænd, således som vi også tidligere har meddelt Eders velbyrdighed, har berøvet dem deres ejendele, nemlig 14 læster og 2 tønder øl, et sejl til en værdi af 7 mark lødigt sølv, et 'kabel' og øvrige redskaber til en værdi af 4 mark lødigt sølv, klæder, kister og rede penge til en værdi af 9 mark sølv, hvorom de overfor os har aflagt deres lovlige ed. Vi bønfalder derfor oprigtigt Eders velbyrdige, berømmelige stormægtighed, at I nådigt og gunstigt vil værdiges at betale samme Bertold på begges vegne et passende vederlag for disse ejendele og dette gods med godtgørelse for deres tab, hvorom I bedst vil kunne blive underrettet af ham, hvad vi føler os fuldt overbevist om og uden tvivl rigtigt har forstået af Eders kongelige brev, som er blevet os overrakt, (at I er villig til). I et andet af Eders breve, som altid er os kærkomne og behagelige, har I også tilskrevet os, at nævnte Johan Strus skal have frataget Eder en fange og 22 tønder honning, som Eders mænd havde erobret fra Eders fjender, og at disse skulle være kommet til vor stad. Men I skal vide for vist og tro os, når vi siger, at de ingenlunde er kommet til vor stad. Dog har vi senere bragt i erfaring, at fangen uden vort vidende, hvorpå vi kalde Gud til vidne, har passeret vor havn undervejs til Gollnow; og samme Johan har i vor nærværelse tilstrækkeligt renset sig for denne gerning, som er blevet påduttet og tilskrevet ham, og han har været og er uskyldig og ganske skyldfri og uden andel i dette, i råd som i dåd; og vi beder Eder, at I ikke vil vredes på ham for dette, hvilket vi håber på uegennyttig måde at have gjort os fortjent til, eftersom han, hvis vi havde fundet ham skyldig og ikke sagesløs heri, ingenlunde skulde have undflyet og undgået en alvorlig straf herfor. Gud bevare Eders kongelige person frelst og uskadt igennem lange tider. Skrevet under vort sekret. Byd over os.

[1]) da brevet viser, at kongen principielt er rede til skadeserstatning, skal det rimeligvis ses i sammenhæng med de i juli 1358 udbetalte erstatningr til lybske borgere, jf. nr. 138.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

145 1358. 3. august. Lübeck.

Staden Bremen redegør for de betingelser, på hvilke den er genoptaget i hanseforbundet[1]*) og forpligter sig bl. a. til at medvirke ved bekæmpelsen af sørøveriet i Øresund.*

Originaler i Lübeck, Bremen og Köln.

Vi rådmænd og menige indbyggere i staden Bremen sender umådelige taksigelser til de hæderværdige mænd, rådmændene i søstæderne og i de andre stæder, samt til de almindelige købmænd inden for den tyske hanse i det hellige romerske rige.

..... Og vi ønsker, at det skal være vitterligt, og erklærer offentligt med dette brev, at når og så ofte som de herrer rådmænd i de nedenskrevne stæder, nemlig Lübeck, Wismar, Rostock, Stralsund og Greifswald, til gavn og nytte for alle de ovennævnte købmænd og til hjælp for og forsvar af det farvand der kaldes Øresund, forlanger det af os, så skal og vil vi sende et godt skib sammestedshen, bemandet med 50 bevæbnede mænd og udstyret med andre krigsvåben på vor bekostning og risiko. Og hvis Gud vil give os og vore hjælpere, der ligeledes er forsvarere af det nævnte farvand, sejr over sørøverne og de andre røvere, så skal og vil vi dele den gevinst, der hidrører herfra, med vore hjælpere efter antallet af mænd, d. v. s. 'efter mandtal'. ..... Givet og forhandlet i Lübeck i året 1358 efter Herrens fødsel på den dag, da den første martyr St. Stefan blev fundet.

[1]) Bremen har rimeligvis i hele perioden 1285 til 1358 stået uden for hanseforbundet, jf. Hanserecesse I 139–42.

146 1358. 11. august.

Ærkebiskop Jakob af Lund skænker Bosjø kloster bispetienden af dets gods.

1. Skånebrevsfortegnelsen (omkr. 1690).

Ærkebiskop Jakobs gavebrev til Bosjø på bispetienden. Givet dagen efter den glorværdige martyr St. Laurentius dag 1358.

2. Udkast til Skånebrevsfortegnelsen (omkr. 1690).

Ærkebiskop Jakobs gavebrev til Bosjø kloster angående bispetienden. Givet 1358.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

1358. 15. august. Rhodos. 147

Roger des Pins, stormester for johanniterordenen, udnævner Didrik v. Keppenbach, forstander for klostret i Freiburg (Breisgau) m. v. til som stedfortræder og visitator for ham at visitere johanniterprovinsen Dacia og kræve betaling af forfaldne afgifter til stormesteren på Rhodos.

Afskrift i johanniterordenens kopibog i La Valette, Malta.

Broder Roger des Pins, af Guds nåde ydmyg stormester for St. Johannes fra Jerusalems hellige hospitalshus og vogter af Kristi fattige, til den fromme og såre kære broder i Kristus Didrik v. Keppenbach, præceptor for samme hus i Freiburg im Breisgau og i Neuenburg og vor kammermester i vort kammer[1]) i Buchsee, hilsen og oprigtig kærlighed med Gud.

Vi har fornylig modtaget efterretning om, at vort priorat og vore johanniterhuse i Dacia sammen med alt deres gods i kongeriget Danmark samt i rigerne Sverige og Norge gennem lang tid uden vore forgængeres givne tilladelse eller på anden lovlig vis er blevet misrøgtet af adskillige af vore ordensbrødre og endnu i dag er misrøgtet til skadeligt eksempel (for andre). Da dette snarere er udtryk for tyrannisk opførsel end det giver indtryk af sømmelig orden, vil vi ikke – således som det heller ikke passer sig – tåle denne utilbørlige opførsel, for at der ikke ved usikker optræden skal opstå yderligere fejlgreb, og vi indsætter med dette brev og med vor visse viden og efter og med tilslutning, råd og samtykke af vore brødre, konventualbailli'erne[2]) og andre stormænd i vort hus på Rhodos, hvilke bistår os i denne egn af verden, Eder, til hvis rette tro, omsigtsfulde iver og gode administrative indsigt vi nærer fuld tillid i Herren, til vor stedfortræder og visitator i nævnte priorat Dacia (og med myndighed over) alle og hvert enkelt bailliområde[3]), klostre, gods og alt andet, som ligger til os og vort (ordens)hus i nævnte riger, (at gælde) indtil det fremgår af andet brev fra os, at vi har truffet en anden bestemmelse. Vi giver og tilstår Eder uindskrænket tilladelse, fuldmagt og bemyndigelse til at begive Eder personligt til nævnte priorat og ovennævnte besiddelser som vor stedfortræder og visitator, og der at afholde visitats, foretage forbedringer i åndelige og verdslige forhold, såvel i hovedet [4]) som i lemmerne, samt som vor stedfortræder eller som prior eller viceprior eller som præceptor og i præceptors sted [5]) i kraft af vor bemyndigelse at træffe afgørelse om årligt at indbetale til os et passende årligt 'svar'[6]) for et tidsrum af fem eller ti år, alt eftersom det måtte synes Eder mest hensigtsmæssigt for en gavnlig ledelse og et godt

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

styre af fornævnte priorat og gods. Og (vi giver Eder også fuldmagt) til at stævne til, fejre og afholde kapitelmøder og forsamlinger med brødrene i nævnte priorat, både en enkelt gang og så ofte, det er nødvendigt, til at træffe bestemmelser og udstede anordninger vedrørende det nævnte priorat, de nævnte bailliområder og det øvrige gods til fordel for os og vort nævnte hus, til at afsige retskendelser mellem brødre, søstre, indgivne lægbrødre, håndgange mænd og vasaller i oftnævnte priorat, og til at straffe opsætsige og genstridige efter vor ordens love, og til at udøve og foretage alt andet, som vi kunde udøve og foretage i dette priorat, hvis vi personligt var til stede der, med hensyn til en hensigtsmæssig forbedring og nyttig ledelse af fornævnte priorat. Endvidere giver vi Eder med dette brev fuldmagt og uindskrænket tilladelse og bemyndigelse til, hvis I måske på grund af andre hverv, som vi har overdraget Eder at udføre i prioratet Tyskland, eller på grund af andre lovlige hindringer, som stiller sig i vejen for Eder, ikke er i stand til personligt at begive Eder til fornævnte priorat Danmark, at I må sende een eller flere kvalificerede og egnede blandt vore ordensbrødre til foromtalte priorat, både en enkelt gang og gentagne gange, hvilke i kraft af vor autoritet ligesom i kraft af Eders i dette priorat må udføre, udøve og gennemføre alt og hvert af det, der ovenfor er anført, idet vi i kraft af den hellige lydighed fast og bestemt pålægger alle og enhver enkelt broder, søster, indgiven lægbroder, håndgangen mand og vasal, som hører os og vor orden til i nævnte priorat, at han i kraft af den troskabs- og lydighedsed, ved hvilken han er knyttet til os og vor orden, ærbødigt retter sig efter, adlyder og hjælper Eder eller den broder eller de brødre, som sendes til nævnte priorat i forskrevne anliggender, som om det var os, og bistår Eder eller den eller dem, som udsendes af Eder, med råd, bistand og hensigsmæssige begunstigelser, hvad angår fornævnte priorats tarv. Og i kraft af ovennævnte hellige lydighed forbyder vi Eder strengt, at I under påberåbelse af stedfortræderskabet eller vor visitationsret sælger, pantsætter, båndlægger, fjerner eller under noget som helst søgt påskud overfører noget af fornævnte priorats gods, genstande eller rettigheder til nogen uden for vor orden uden vor særlige tilladelse og befaling. Og hvis det skulde hænde, at I – det ske ikke – iværksætter eller foretager Eder noget mod dette vort forbud, kasserer vi dette nu som da, og da som nu, og erklærer det for ugyldigt og betydningsløst og aldeles uden virkning og værdi. Til vidnesbyrd herom er vor almindelige blybulle hængt under dette brev. Givet på Rhodos den 15. august i året (13)58.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

[1]) d. v. s. et johanniterkloster, der af stormesteren var bemyndiget til at oppebære afgifterne fra flere klostre inden for et givet område. – [2]) ordensmestrene for de syv 'tunger' (Provence, Auvergne, Nordfrankrig, Spanien, Italien, Tyskland og England) udgjorde som konventualbailli'er stormesterens snævrere råd, jf. Hatt Olsen, Dacia og Rhodos 74. – [3]) provinsen Dacia var organiseret i flere underafdelinger. – [4]) d. v. s. Antvorskov. – [5]) terminologien var ikke fast afgrænset, derfor den vage definition. – [6]) svar, *responsio,* betegner johanniterklostrenes årlige ydelse til stormesteren, jf. DRB. III 2 nr. 377 note 2. Den synes på dette tidspunkt at have andraget 100 mark sølv, Hatt Olsen, anf. værk 20.

1358. 2. september. Uppsala. 148

Kong Erik af Sverige stadfæster sin fader kong Magnus' overdragelse af godset i Fur til Kirken i Växjö.

Vidisse 1390 18. juni i rigsarkivet.

Erik, af Guds nåde de Svenskes og Goters konge og herre til Skåne, til alle, der får dette brev at se, hilsen evindelig med Gud.

Alle skal med dette brev vide, at vi anerkender og godkender den af vor såre kære fader i Kristus og herre herr Magnus, af Guds nåde Sveriges, Norges og Skånes konge, foretagne gave af gods i Fur til kirken i Växjö på alle de betingelser og vilkår og med alle de friheder og grænseskel, som udtrykkeligt indeholdes i samme vor faders og herres breve [1]); og vi stadfæster den med vor kongelige myndighed og forbyder fast og strengt under trusel om vor nådes fortabelse og under straf af 40 mark, at nogen uanset hans stilling eller stand på nogen som helst måde vover at fortrædige den herre biskop af Växjö, den nuværende eller den til enhver tid værende, i besiddelsen af nævnte gods eller nogen bestanddel heraf i modstrid med de grænseskel, der er nævnt i fornævnte vor herre og faders breve, medmindre det skulde vise sig, når forstandige og gode mænd er blevet tilkaldt såvel fra Blekinge som fra Möre og dens love, i hvilke godsets grænseskel er angivet, er taget i øjesyn, at noget af det i vor fornævnte herre og faders breve benævnte gods hører til Möre og ikke til Blekinge, i hvilket tilfælde fornævnte bisper over Växjö kirke ikke i anledning af nævnte gave må gøre fordring på noget udover Blekinges grænser. I mellemtiden skal, indtil der med almindelig tilslutning af de fornævnte lande (s gode mænd) og af de interesserede parter er truffet afgørelse om disse grænseskel, fornævnte biskop og kirken i Växjö forblive ved deres besiddelse og ubeskåret have deres ydelser heraf i overensstemmelse med vor oftnævnte herre og faders breve, uanset

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

hvilke som helst breve, der er opnået hos os[2]), som tier om de nævnte landegrænser og ved hvis udstedelse de interesserede parter ikke særligt har været tilkaldte; det er vor vilje, at disse breve nu som hidtil skal være uden kraft og betydning. Givet i Uppsala i det Herrens år 1358 søndagen efter Egidius dag under vort segl.

[1]) DRB. III 2 nr. 297, III 3 nr. 158 og 451. – [2]) kendes ikke.

149 1358. 4. september. Avignon.

Heine, kannik i Lund, ansøger pave Innocens 6. om stadfæstelse af eller ny provision på det kanonikat og den præbende ved kirken i Lund, han har besiddet i mere end et år.

Afskrift i de pavelige supplikregistre.

Hellige fader. Da Heine i et år og mere i fred og ro har siddet inde med det kanonikat og den præbende ved kirken i Lund, der på et tidspunkt var ledige ved Åge Absalonsens frivillige afkald og var overdraget ham med biskoppelig myndighed, således som han stadig sidder inde med dem, og da han frygter, at fornævnte kanonikat og præbende på tidspunktet for denne overdragelse har været og fortsat er reserveret for apostolisk overdragelse, bønfalder han om, at I værdiges med fuld viden at stadfæste denne overdragelse og andet, der i forbindelse hermed er fulgt efter, eller at I også, selv om de på tidspunktet for denne overdragelse er eller har været reserveret for apostolisk bestemmelse, på ny værdiges at give ham provisionsbrev på nævnte kanonikat og præbende, uanset at han vides at sidde inde med sognekirken i Osby, Lunds stift, med dertil hørende bestemmelser og med 'uanset' og (indsættelse af) eksekutorer), ... Hellige fader, måske I værdiges at underskrive alle de fornævnte ikke slettede supplikker[1]) og befale dem ekspederet, således som der ansøges om, med mindre nogen har gjort retsligt krav gældende. *Lad det ske G*[2]). Og uden læsning. *Lad det ske G*[2]). Givet i Avignon den 4. september i vort sjette pontifikatsår.

[1]) denne og den følgende, ikke slettede, ansøgning står i en rotulus (samling af ansøgninger), der som overskrift har *Confirmaciones Allemannorum,* d. v. s. bevilgede ansøgninger fra det område, der i kuriens kameralsprog kaldtes det tyske, hvilket indbefattede Skandinavien. – [2]) pavens underskrift.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

1358. 4. september. Avignon.[1]) 150

Jens Stigsen ansøger pave Innocens 6. om stadfæstelse af eller ny provision på ærkedegneembedet ved kirken i Lund.

Afskrift i de pavelige supplikregistre.

Fremdeles[1]), at I værdiges med fuld viden at stadfæste den overdragelse og den provision, hvorved Jens Stigsen i kraft af Eders brev[2]), hellige fader, har fået overdraget ærkedegneembedet ved kirken i Lund, der da var ledigt ved Knud Eriksens død, og det andet, der i forbindelse hermed er fulgt efter, eller at I også, hvis det på tidspunktet for denne overdragelse og provision er eller har været reserveret for apostolisk bestemmelse, værdiges på ny ved provision at give samme nævnte ærkedegneembede med dertil hørende bestemmelser og 'uanset', uden hensyn til, at han vides at besidde et kanonikat og en præbende ved kirken i Lund.

[1]) jf. nr. 149. – [2]) jf. DRB. III 4 nr. 132.

1358. 5. september. Avignon. 151

Pave Innocens 6. pålægger sin nuntius Johannes Guilaberti at drage omsorg for, at de afgifter og skatter, som gejstlige og verdslige myndigheder gennem nogen tid har undladt at betale, bliver indbetalt til kurien.

Koncept i Vatikanarkivet.

1358. 21. september. Svavsted. 152

Biskop Niels af Slesvig stadfæster de afladsbreve, som han selv og hans forgængere har skænket St. Johannes kloster i Slesvig.

Original på Gottorp.

Niels, af Guds miskundhed biskop af Slesvig, til alle troende kristne, hvem dette brev når, hilsen med Gud, som er den sande frelse for alle.

Hvis vi ifølge vismandens ord skelner mellem en tid til at så og en tid til at høste, så skal vi så på jorden, hvad vi med mangedoblet frugt kan høste i himlen, og skønt vi i overensstemmelse hermed er skyldige at vise en inderlig kærlighed over for alle nødlidende, så bør vi ganske særligt og i rigt mål vise rundhåndethed over for dem, som af foragt for denne verdens tillokkelser

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

vælger at tjene herren i en frivillig tilstand af fattigdom. Derfor erklærer vi over for Eder alle og hver enkelt af Eder og forkynder offentligt med dette brev, at vi selv og ved andre dertil egnede personers hjælp har taget i øjesyn og omhyggeligt undersøgt hvert enkelt af de afladsbreve, som de ærværdige fædre i Kristus, de herrer bisper af Slesvig, vore forgængere, og vi har tilstået nonnerne i Holm ved Slesvig. Ialt har vi fundet disse afladsbestemmelser indeholdt heri, nemlig at alle, der viser sand anger og bekender deres synder, og som rækker de fornævnte nonner en hjælpende hånd for at lindre deres fattigdom og nød – thi, hvilken smerte!, de har ikke selv tilstrækkeligt til, at de kan leve deraf – barmhjertigt med Gud skal opnå eftergivelse for 780 dage, fire karener [1]), en trediedel af (boden for) tilgivelige synder [2]) og for de synder, der er gået i glemme [3]) og for krænkelse af forældre med undtagelse af voldelig håndspålæggelse [4]). Disse afladsbestemmelser billiger, bekræfter og stadfæster vi påny med dette brev, idet vi med Gud beder og opfordrer Eder alle, hver især, gejstlige og verdslige, og til Eders synders forladelse pålægger Eder, at I af det gods, der er forundt Eder af Gud, skal yde fromme almisser til dette formål og kærlighedens fromme hjælp til dem eller deres bud, når han kommer til Eder, for at der ved Eders bistand kan rådes bod på deres nød, og for at I herved og ved andre fromme gerninger lykkeligt kan opnå den evige glæde. Givet i Svavsted i det Herrens år 1358 på apostelen og evangelisten St. Matheus dag.

[1]) ved karene forstås fyrre dages streng faste modsat den almindelige kirkebod efter mere lempelige regler jf. Paulus, Geschichte des Ablasses im Mittelalter II 80. – [2]) modsat dødssynderne. – [3]) d.v.s. tilgivelige synder, der er blevet glemt under skriftemålet, Paulus anf. værk 88. – [4]) vold mod forældre straffes med streng bod, Paulus anf. værk 92.

153 1358. 29. september.

Magistrater og råd i Kampen slutter kontrakt med stadsskriveren Johan van Rintelen for otte år; han forpligter sig bl. a. til om nødvendigt at rejse som udsending til kongerne af Sverige, Norge og Danmark.

Afskrift i stadsarkivet i Kampen.

Vi .. domsmænd og .. råd i Kampen kundgør i fællesskab, at vi i det Herrens år 1358 på St. Mikkels dag er kommet overens med Johan van Rintelen, vor stadsskriver, om, at han skal fortsætte med at være vor stadsskriver i otte hele og fulde år fra førstkommende St. Peters dag ad

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

cathedram ..... Endvidere, om det så sker, at han skal køre eller ride i sendefærd med vore domsmænd, eller om vi vil have ham som udsending til kongerne af Sverige, Norge, Danmark eller andre herrer og stæder, hvor vi behøver en sådan på vor bys vegne og ønsker ham dertil, da skal han foretage de rejser på vor bys bekostning, for så vidt som han er sund og er i stand dertil. Og kommer han derved i fangenskab eller lider skade, hvad Gud forbyde, så skal vi holde ham kvit og skadesløs herfor på vor stads vegne .....

1358. 2. oktober. København. 154

Niels Pedersen, gejstlig i Roskilde stift og offentlig notar, bevidner, at den pavelige nuntius Johannes Guilaberti har kvitteret for oppebørslen af Peterspenge, toårs- og fireårstienden i Lunds stift.

Original i Vatikanarkivet.

I Herrens navn, amen. År 1358 efter Guds byrd i den 11. indiktion, den 2. oktober, i vor højhellige fader og herre i Kristus ved Guds forsyn herr pave Innocens 6.s 6. pontifikatsår. Alle skal vide, at i nærværelse af mig, notarius publicus, og nedenfornævnte vidner har den ærværdige og omsigtsfulde mand herr Johannes Guilaberti, dekan ved Dorpat kirke, det apostoliske sædes nuntius i Danmarks, Sveriges og Norges riger og med samme apostoliske sædes myndighed særlig beskikket kollektor af alle de beløb i penge, af gods, oppebørsler og hvad som helst iøvrigt, der af en hvilken som helst grund tilkommer den romerske kirke eller det apostoliske kammer, i egen person tilstået og i sandhed erkendt, at han på fornævnte romerske kirkes vegne af den ærværdige fader i Kristus herr Jakob, af Guds nåde ærkebiskop, og af Lundekirkens kapitel, dog gennem den ærværdige mand herr Karl Josefsen, fordum samme Lundekirkes kannik og kollektor af den årlige afgift eller Peterspenge i staden og stiftet Lund, har fået og virkeligt i aftalte penge modtaget 40 mark 3 øre og 7 penninge i gængs skånsk mønt, hvilken sum samme herr Karl forsikrede at have oppebåret og indsamlet i fornævnte romerske kirkes navn fra de enkelte sjælesørgere eller sognepræster i fornævnte stad og stift Lund i medfør af den afgift eller de ovenfor nævnte Peterspenge og det for to år, nemlig for de nu forgangne år 1355 og 1356, regnet efter Guds byrd som nævnt. Fremdeles ligeledes gennem fornævnte herr Karl og Peder Bodulvsen, kanniker ved fornævnte

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Lundekirke og kollektorer af pavetienden, som i sin tid blev udskrevet af herr pave Clemens 6. – lykkelig ihukommelse – nemlig 2-årstienden[1]) til hjælp mod Tyrkerne og 4-årstienden [2]) til understøttelse af nævnte apostoliske kammer og af den stormægtige fyrste herr Magnus, af Guds nåde fornævnte Sveriges og Norges rigers berømmelige konge, for at de lettere kunde bære de byrder, der hvilede på dem, og som, hvad denne 4-årstiende angår, kun delvis tilfaldt samme kammer, (har han modtaget) 1212 mark 4 øre og 12 penninge i nævnte gængse skånske mønt, hvilken sum fornævnte kollektorer forsikrede at have oppebåret og indsamlet i fornævnte kammers navn og i medfør af begge ovennævnte tiender hos forskellige kirkens mænd i fornævnte Lunde kapitel, stad og stift, dog at ved betalingen af denne tiende den del, som vedrører ærkebispens bord, endnu er ganske ubetalt. Men af den ovennævnte hovedsum, der som ovenfor sagt er overgivet og modtaget i medfør af nævnte tiender, har fornævnte herr Karl kun anvist 311 mark, der er oppebåret som den del, han har indsamlet, og fornævnte herr Peder Bodulvsen har til forskellige tidspunkter efterhånden anvist omtalte herr nuntius som nævnt hele resten af samme sum, nemlig 900 mark 12 øre og 12 penninge i fornævnte skånske mønt, indsamlet og oppebåret dels i hans eget indsamlingsområde, dels i nævnte herr Karls område efter dennes død, idet samme herr nuntius iøvrigt også har oppebåret og modtaget enkelte særlige summer af samme kollektorer og af visse andre særlige personer i fornævnte kapitel af den portion, der ved betaling af denne tiende tilfaldt de samme personer, hvilket alt er indbefattet og omhyggeligt medregnet i ovennævnte hovedsum på 1212 mark 4 øre og 12 penning, blot med undtagelse af en sum på 700 mark i nævnte gængse skånske mønt, som disse samme kollektorer i sin tid i anledning af denne nævnte tiende har overgivet og anvist til den fornævnte herr nuntius, og herfor har de den gang modtaget et andet offentligt dokument som anerkendelse og kvittering for denne samme sum, skrevet og signeret med Nils Larssons hånd og mærke, klerk i Linköping stift og pavelig autoriseret offentlig notar, nemlig i det Herrens år 1355 i den 8. indiktion den 3. marts. For disse således som ovenfor nævnet overgivne og anviste, oppebårne og modtagne pengesummer i medfør af Peterspengene og 2- og 4-årstienden, som ovenfor nævnt, har samme herr nuntius i fornævnte romerske kirkes og apostoliske kammers navn kvitteret, frigjort og ganske løst fornævnte herrer ærkebiskop, kapitel og kollektorer og kirken og hele gejstligheden i fornævnte stad og stift Lund, deres arvinger og efterfølgere samt alle andre, hvem det vedrører eller på nogen

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

som helst måde vil kunne vedrøre i fremtiden. Angående alt det ovenstående har fornævnte herr nuntius til brug for sig selv og alle andre, hvem det vedrører eller kan vedrøre eller vil kunne vedrøre i fremtiden, bedt og anmodet mig, nedenforskrevne notarius publicus, om at udfærdige et eller flere ensartede og enslydende offentlige dokumenter, så mange som det er nødvendigt og man ønsker at have. Og for at alt det ovennævnte kan opnå større styrke og fasthed har oftnævnte herr nuntius ladet sit embedssegl hænge under dette brev. Dette er forhandlet i København i Roskilde stift ovennævnte år, dag, måned, indiktion og pontifikatsår i nærværelse af de ærværdige mænd, herrerne Jens Krag, Asser Fadersen, Niels Torbensen og Vilhelm Lille, dekan og kanniker ved nævnte by Københavns kollegiatkirke, som var særligt tilkaldt og opfordret til at bevidne ovenstående. (Notarmærke), og i nærværelse af mig Niels Pedersen, klerk i Roskilde stift, pavelig autoriseret offentlig notar, som sammen med fornævnte vidner har overværet fornævnte tilståelse, anerkendelse, kvittering og frigørelse og alt andet, mens det foregik som ovenfor anført, og som har ført det altsammen i koncept og opsat det i denne offentlige form og skrevet det med egen hånd og signeret det med mit sædvanlige mærke på anmodning og begæring som ovenfor nævnt.

[1]) udskrevet 1345 12. december, jf. DRB. III 2 nr. 200. – [2]) udskrevet 1351 14.–15. marts, jf. DRB. III 3 nr. 398.

1358. 9. oktober. Lund. 155

Kong Erik af Sverige og Skåne forpligter sig til at betale greverne Henrik 2., Klaus og Adolf af Holsten 1800 mark sølv for tjenesteydelser.

Vidisse af 10. maj 1424 på Gottorp.

Erik, af Guds nåde de Goters og Svenskes konge og herre over Skåne, til alle, der får dette brev at se, hilsen evindelig med Gud.

Med ordlyden af dette brev skal det være åbenbart for alle, at vi sammen med vore arvinger på gyldig vis står i skyld og gæld til de ædle og berømmelige mænd, herrerne Henrik, Klaus og Adolf, af Guds nåde grever af Holsten og Stormarn, for 1800 mark lødigt sølv efter kølnsk vægt på grund af, at de på egen bekostning og udgift, skade og tab samt gevinst optræder som vore og vore folks trofaste hjælpere mod vore fjender og mod hvem som helst af disses forbundsfæller og tilhængere, at betale ufortøvet til oven-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

nævnte herrer til de nedenstående terminer i staden Lund eller byen Malmø i sølv, gængse penge eller i andre værdier efter deres almindelige værdi mellem købmænd, dog således at de frit og sikkert kan føres ud af vore højhedsområder, og således at vi på ovenomtalte måde uden nogen som helst form for svigten eller tøven skal betale 500 mark til førstkommende St. Mortens dag og andre 500 til den derpå følgende fastelavn[1]), men de resterende 800 mark til den St. Mortens dag[2]), som følger efter foromtalte fastelavn. Givet i Lund i det Herrens år 1358 på St. Dionysius og hans fællers dag under vort sekret.

[1]) 1359 28. februar–5. marts. – [2]) 1359 11. november.

156 1358. 9. oktober. Lund.

Kong Erik af Sverige og Skåne forpligter sig til at betale greverne Henrik 2., Klaus og Adolf af Holsten de 3000 mark sølv, som kong Magnus skylder dem.

Original på Gottorp.

Erik, af Guds nåde de Svenskes og Goters konge og herre over Skåne, til alle, der får dette brev at se, hilsen evindelig med Gud.

Med ordlyden af dette brev skal det være åbenbart for alle, at vi sammen med vore arvinger på gyldig vis står i skyld og gæld til de ædle og berømmelige mænd, herrerne Henrik, Klaus og Adolf, af Guds nåde grever af Holsten og Stormarn, for 3000 mark lødigt sølv efter kølnsk vægt, hvilke de samme herrer grever har afnødt os ved at trænge ind på os med maninger på vor faders vegne[1]), at betale ufortøvet til de nævnte herrer grever eller til deres bud, der specielt får overdraget dette hverv, til de nedenstående terminer i staden Lund eller i byen Malmø i optalt sølv, gængse penge eller i andre passende værdier, således som de plejer at blive betalt mellem købmænd, dog således at de frit og sikkert kan bringes ud af vore højhedsområder, på den måde at vi skal betale 1000 mark lødigt til St. Mortens dag 1360, og derefter skal vi betale 1000 mark til hver følgende St. Mortens dag på den måde, som er omtalt ovenfor, indtil den ovenfor nævnte sum på 3000 mark er blevet fuldstændigt betalt. Givet i Lund i det Herrens år 1358 på St. Dionysius og hans fællers dag under vort sekret.

[1]) meningen er, at greverne endnu havde 3000 mark sølv tilgode af den gældspost på 8000 mark, som kong Magnus 1352 1. august havde anerkendt at skylde greverne,

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

jf. DRB. III 3 nr. 577 og Dipl. Svec. VI nr. 4836, og at kong Erik overtager forpligtelsen til at betale dette beløb for at vinde grevernes hjælp mod faderen, jf. Sjöstedt s. 39.

1358. 9. oktober. Anklam. 157

Henrik, abbed i Stolp, og Henrik Rike, sognepræst ved Vor Frue kirke i Anklam, vidimerer kong Magnus' brev af 1346 31. januar (DRB. III 2 nr. 230), som de har set på rådhuset i Anklam.

Original i Anklamarkivet.

1358. 10. oktober. 158

Jon Hiärne, Peder Nielsen, Niels Truedsen, Karl Ulvsson, riddere, og Anund Hemmingsson, væbner, forpligter sig til at betale hertug Johan af Mecklenburg 1000 mark sølv i Malmø.

Afskrifter i Stockholm og Schwerin.

Jon Hiärne, Peder Nielsen, Niels Truedsen, Karl Ulvsson, riddere, og Anund Hemmingsson, væbner, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Alle skal vide . . . . . , at vi i sandhed in solidum står i skyld og gæld til den navnkundige fyrste herr Johan, af Guds nåde hertug af Mecklenburg, for 1000 mark lødigt sølv . . . . . at betale i byen Malmø . . . . . Givet i det Herrens år 1358 på de hellige glorværdige martyrer Gereon og hans fællers dag.

1358. 22. oktober. Lund. 159

Notarialvidne om, at den pavelige nuntius Johannes Guilaberti har modtaget 25 mark svensk af biskop Thomas af Växjö som skyldig afgift til pavestolen for Skepptuna kirke i Uppsala stift, eftersom Thomas inden sin udnævnelse til biskop under et ophold ved kurien var blevet provideret med denne kirke.

To afskrifter i Vatikanet.

I Guds navn, amen. År 1358 efter hans fødsel i den 11. indiktion den 22. oktober i den højhellige fader i Kristus og vor herre herr Innocens, ved Guds forsyn den sjette paves sjette pontifikatsår. . . . . Dette er forhandlet

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

i Lund, nemlig i stuen i den gård eller det hus, der tilhører den ærværdige mand herr Niels Absalonsen, provst ved kirken i Lund, ovenforanførte år, dag, måned, indiktion og pontifikat i nærværelse af de ærværdige mænd de herrer Niels Absalonsen, fornævnte provst, og Peder Bodulvsen, kannik ved fornævnte kirke i Lund, der særlig var tilkaldt og anmodet som vidner til det fornævnte. *(Notarmærke)* Og (i nærværelse af) mig Niels Pedersen, gejstlig i Roskilde stift *(o. s. v. = nr. 154)*.

160 1358. 23. oktober. Varberg.

Kong Magnus af Sverige pantsætter Årnæs og Kinne herred til Peder Due for 200 mark sølv.

Original i rigsarkivet.

Magnus, af Guds nåde Sveriges, Norges og Skånes konge, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Vi erkender klart med dette brev, at vi og vore arvinger i sandhed står i skyld og gæld til den velbyrdige mand Peder Due og hans arvinger for 200 mark lødigt sølv efter kølnsk vægt, hver mark lødigt sølv beregnet til seks mark svenske penge; til betaling af denne sum anviser vi som pant og oplader med dette brev til samme Peder vort gods Årnäs med dets tilliggende, hvert især, samt Kinne herred med alle de kongelige indtægter, som hidrører fra samme herred, med undtagelse af 'dombrud'[1]), 'ensak'[2]) og hvad der angår vore borgbygninger [3]), samt de skatter, vi måtte udskrive, dog således, at samme Peder, når og så ofte vi har det nødigt, skal tjene os tro med ti veludrustede hjelmklædte mænd. Derfor påbyder og formaner vi bestemt alle og hver enkelt, der bor på fornævnte gods og i fornævnte herred, at de beflitter sig på for fremtiden at svare og fyldestgøre fornævnte Peder eller hans befuldmægtigede i dette anliggende for de kongelige indtægter, som fremkommer hos dem, således som det ovenfor er udtrykt, og på ingen måde nogen anden. Til vidnesbyrd herom er vort sekret tillige med vor såre kære søn Håkons sekret hængt under dette brev. Givet i Varberg i det Herrens år 1358 på bispen St. Severins dag.

[1]) bøde for at sidde domme overhørig. – [2]) bøde for ulydighed mod kgl. forordninger og påbud. – [3]) d. v. s. den hjælp, der forlangtes af undersåtterne til udbedring af borgene.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

1358. 27. oktober. Stralsund. 161

Biskop Johan af Kammin og kapitlet sammesteds henskyder deres strid med hertug Barnim 3. af Pommern-Stettin til kong Valdemar 4. Atterdags afgørelse.

Original i rigsarkivet.

Vi Johan, af Guds nåde biskop af Kammin, herr Markvard Tralow, domprovst, herr Herman, dekan, herr Konrad Schuver, skolemester, herr Eggert Manteufel, magister Kristian v. d. Specke og det samlede kapitel i Kammins stift erkender åbenbart i dette brev, at al den strid og tvedragt i gejstlige og verdslige sager, som indtil nu har rådet mellem den ædle fyrste, hertug Barnim af Stettin den gamle, hans arvinger og hans hjælpere på den ene side og os, vore mænd og vore hjælpere på den anden, har vi med velberåd hu og af fri vilje, uden tvang og med vort kapitels samtykke henskudt fra begge parter til den højbårne fyrste herr Valdemar, konge af Danmark, og til hertug Erik af Sachsen, vor kære broder. De skal i tiden fra nu af og indtil dagen efter nytårsdag skille os imellem, og hvad de forkynder for os i mindelighed eller efter kendelse, det skal vi overholde; og man skal ikke fremføre noget herimod, som spidsfindigt er udfundet, eller som man i fremtiden formår eller kan udfinde, og hvormed denne venskabelige overenskomst kan ødelægges eller brydes. Hvis en af de fornævnte fyrster træder tilbage eller dør inden fornævnte dag, hvad Gud forbyde, så skal den anden lige vel have fuld myndighed til på nævnte dag eller inden for fornævnte tidsrum at skille os imellem. Efter de fornævnte to fyrsters kendelse skal så vi Johan, fornævnte biskop, kapitlet, vore mænd og alle vore hjælpere i alle forhold vende alt til det bedste [1]) for fornævnte hertug af Stettin, hans arvinger, hans mænd og hans hjælpere. At vi bestandigt, fast og ubrydeligt vil overholde det foranskrevne, det lover vi uden svig og forhaling og på vor ære. Til stede ved disse aftaler har været herr Herman v. Warberg, hospitalsherre, herr Henning v. Rehberg, herr Frederik v. Lochen, mundskænk Erik, herr Johan Plessen, herr Hartvig Breyde og herr Benedikt v. Ahlefeld, riddere. Og til vidnesbyrd derom har vi hængt vort og vort kapitel i Kammins segl under dette brev, der er givet i staden Stralsund i det Herrens år 1358 dagen før de to apostle Simons og Judas dag.

[1]) d. v. s. se med gunstige øjne på hertugen og hans mænds problemer.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

162 1358. 30. oktober. Stralsund.

Hertug Barnim 4. af Pommern-Wolgast mægler forlig mellem kong Valdemar 4. Atterdag og greverne af Holsten.

Original i rigsarkivet.

Vi Barnim, af Guds nåde hertug af Stettin, over Kassuberne, Venderne, Pommeranerne og fyrste af Rügen, erkender, at vi har mæglet et forlig mellem vor herre Valdemar, konge af Danmark, på den ene side og greverne af Holsten på den anden side angående al den strid og tvedragt, som var dem imellem i denne krig, og som de har henskudt til os at bilægge og afgøre efter kendelse eller i mindelighed. Så forkynder vi, at dette skal ske først, (nemlig) at alle de fanger, som greverne af Holsten har taget fra kongen, først skal være fri, og alle de fanger, som kongen af Danmark har taget fra samme grever i denne krig, skal være fri. Endvidere de borge, som den fornævnte konge har vundet fra de fornævnte grever i denne krig, skal han tilbagegive dem frit og ubehæftet og uden svig; og endvidere de borge, som greverne af Holsten har vundet fra kongen i denne krig, skal de tilbagegive ham frit og ubehæftet og uden svig. Og hvis nogen af dem har afkrævet fanger løsepenge, efter at vi påtog os denne mægling i Helsingborg, da skal han tilbagegive dem deres løsepenge og skal lade dem være fri for deres fangenskab. Og alt det foranførte skal de på begge sider udføre og opfylde inden en måned fra denne dag eller højst fjorten dage derefter. Og vi skal endvidere lade udfærdige breve om sonen mellem fornævnte konge, vor herre, og greverne af Holsten, hvilke kongen og greverne af Holsten på begge sider skal lade bekræfte med deres segl og fast overholde. Og de borge, som er blevet opladt os, dem vil vi beholde så længe i vor varetægt til alle disse artikler er blevet opfyldt og derudover til tiden efter den første dagtingning, på hvilken vi har godkendt (opfyldelsen af) dem[1]. Givet og forhandlet i Stralsund i det Herrens år 1358 tirsdag efter de hellige apostle Simon og Judas dag under vort sekret.

[1]) jf. nr. 163.

163 [Efter 1358. 30. oktober].

Hertug Barnim 4. af Pommern-Wolgast sender rådet i Lübeck og Rostock en afskrift af sit andet mæglingsforslag til forlig mellem kong Valdemar

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

af Danmark og greverne af Holsten, efter at de sidste har forkastet hans første affattelse (nr. 162).

Originaltranssumpter i Lübeck- og Rostockarkivet.

Vi Barnim, af Guds nåde hertug af Stettin, over Venderne, Kassuberne og Pommeranerne og fyrste af Rügen, erkender åbent med dette brev, at vi har forhandlet om og afsluttet et forlig mellem den højbårne fyrste Valdemar, konge af Danmark, vor herre, på den ene side og de ædle herrer Johan, Henrik, Klaus, Adolf og atter Adolf, grever af Holsten, på den anden. Eftersom de har henskudt al strid og tvedragt, som var dem imellem i denne krig, til os at bilægge og afgøre i mindelighed eller efter kendelse, så forkynder vi først, at alle de fanger, som de indbyrdes har taget fra hinanden, skal de og deres hjælpere løslade. Men hvis nogle fanger, efter at vi i Helsingborg påtog os denne sag, alt har betalt løsepenge, på hvilken side det end er sket, skal man tilbagegive dem deres løsepenge og løslade dem. Fremdeles alle de lande og borge, som kongen og hans hjælpere har vundet fra herrerne af Holsten i denne krig, skal de frit og ubehæftet tilbagegive disse. Ligeledes skal herrerne af Holsten og deres hjælpere frit og ubehæftet tilbagegive alle de borge og lande, som de har vundet fra kongen af Danmark og hans hjælpere i denne krig. Med særligt henblik på huset i Tønder, eftersom der opstod strid om det, efter at vi afsagde kendelsen i Stralsund om fangerne og borgene, forkynder vi således: har herrerne af Holsten ikke været hovedmænd ved belejringen af Tønder, da det blev erobret, og har de ikke fået samme hus i Tønder i deres værge, og er det endnu ikke i deres værge, og de vil bevise dette med deres ed, så er de ikke skyldig at udlevere kongen huset. Fremdeles alle de lande og borge, som herrene af Holsten er forpligtede til at modtage i len af kongen af Danmark, skal han forlene dem med, og de skal i god vilje modtage dem. Men har kongen i denne krig bemægtiget sig gods, landsby eller besiddelse af hvilken som helst art, der havde tilhørt herrerne af Holsten, deres hjælpere og mænd, skal han frit og ubehæftet tilbagegive dette. Eller har herrerne af Holsten i denne krig bemægtiget sig gods, landsby eller besiddelse af hvilken som helst art, som havde tilhørt kongen af Danmark, hans hjælpere eller mænd, skal de frit og ubehæftet tilbagegive ham disse. Fremdeles med hensyn til krav, som den ene part rejser mod den anden, forkynder vi således: hvad kongen med herrerne af Holstens beseglede breve kan bevise, det skal de overholde og opfylde over for ham; men hvad han ikke kan bevise på denne måde, skal de

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

kunde frigøre sig for med ed og efter retten. Ligeledes hvad herrerne af Holsten kan bevise med kongens beseglede breve, det skal han overholde og opfylde over for dem; men hvad de ikke kan bevise på den måde, skal han kunde frigøre sig for med ed og efter retten. Fremdeles, hvis kongen af Danmark vil indløse sine lande og borge, som han og hans fader har pantsat til herrerne af Holsten, skal de lade ham indløse dem til den sum, for hvilken de er pantsat, og som de kan bevise med deres breve. Ligeledes må kongen af Danmark ikke hindre og forulempe herrerne af Holsten i besiddelsen af disse panter, indtil han indløser dem for en sådan sum, som de står i pant for, og som han og hans fader har givet dem brev på. Fremdeles skal kongen af Danmark over for herrerne af Holsten aflægge ed på relikvier og erklære på tro og love, at han vil og skal overholde vort sonebrev fuldt ud, og han skal under sit segl give herrerne af Holsten et åbent brev om, at han vil og skal overholde hele vort forlig, og at han har aflagt ed herpå og afgivet løfter herom. Ligeledes skal herrerne af Holsten over for kongen af Danmark aflægge ed på relikvier og erklære på tro og love, at de vil og skal overholde vort sonebrev fuldt ud, og de skal under deres segl give kongen et åbent brev om, at de vil og skal overholde hele vort forlig, og at de har aflagt ed herpå og afgivet løfter herom. Fremdeles hvad angår de klagepunkter, som de gensidigt fremsætter mod hinanden, og som skal være sket i våbenstilstandsperioden, og efter at vi påtog os denne sag i Helsingborg, forkynder vi således: hvad den ene part over for den anden anerkender som rigtigt, skal han yde erstatning for; men med hensyn til det, som han ikke anerkender som rigtigt, skal han fri sig for hans påstand med ed og efter retten. Fremdeles så skal enhver have beføjelse til at træffe en mindelig ordning for og afsige retskendelse over dem, som har været hans hjælpere i denne krig. Fremdeles angående de borge, som er blevet opladt os fra begge sider, forkynder vi således: den, der overholder vort fornævnte forlig, ham vil vi tilbagegive hans borg; men den, der ikke overholder vort forlig, ham vil vi ikke tilbagegive hans borg, men vi vil i den sag forholde os som sig bør. Med disse kendelser skal sagen være endt og sluttet og afgjort mellem dem, og de skal stedse forblive venner. Angående hertugen af Slesvig og hans sag forkynder vi således: eftersom han af sin egen fri vilje har unddraget sig dagtingningerne, skal han derfor stå uden for hele dette forlig. Kongen af Danmark og fyrsterne af Mecklenburg har forligt sig selv angående deres fanger, som vi før denne tid har kendt fri. Givet o. s. v.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Dette sonebrev[1]) har vi tilbudt herrerne af Holsten, efter at de forkastede udskriften af det første sonebrev[2]), og de ikke vilde godtage det[1]).

[1]) til efterretning for rådet i Lübeck og Rostock, hvem denne udskrift er tilstillet, jf. den i Dipl. Dan. anførte påskrift på brevet til Lübeck: *Honorabilibus uiris consulibus in Lubeke presentetur.* – [2]) jf. nr. 162.

1358. 11. november. 164

Niels Jakobsen Rud af Pilegård mageskifter gods i Solbjerg til Sorø kloster mod at få gods i Oreby.

Referat i Sorø gavebog.

Den velbyrdige mand Niels Jakobsen, kaldet Rud af Pilegård, i Flakkebjerg herred[1]), der mageskiftede gods med vor Frue kloster i Sorø, skødede og overgav i klostrets hånd med sin hustru Julianes og sine slægtninges samtykke de besiddelser, som han havde fået med samme hustru i Solbjerg, nemlig gården Pilegård med 16 ørtug skyldjord i ornumbol, fremdeles en anden toft sammesteds på to øre skyldjord med andre tofter og med stufjord i Toveland samt alle de øvrige tilliggende jorder inden for de fire markskel; og til gengæld fik han gods i Oreby i Flakkebjerg herred som fru Regitse, datter af greve Ernst, testamenterede klostret i sit testamente[2]), nemlig en brydegård på et bol jord og fire gårdsædegårde med alle tilliggender, og han forpligtede sig og sine arvinger til hjemling og retsligt forsvar og til fyldestgørelse i tilsvarende gods i løbet af tre måneder, hvis der skulde vise sig nogen mangel ved denne hjemling og dette forsvar. I det Herrens år 1358 på bispen St. Mortens dag.

[1]) det refererede brev har rimeligvis været et tingsvidne af Flakkebjerg herredsting; Pilegård lå i Løve herred. – [2]) jf. DRB. II 10 nr. 379.

1358. 19. november.[1]) 165

Indførelse i Lübecks Niederstadtbuch om, at de krav Esger Jensen Hagel, forhenværende høvedsmand i Ålborg, har rejst mod Herder v. Stade i anledning af skibbrudent gods, er blevet afvist i rådets nærværelse.

Niederstadtbuch i Lübeck.

Det skal være vitterligt, at Henze v. Lippe, fordum købmand i Ålborg men nu borger i Stralsund, omkring Filips og Jakobs dag[2]) i dette

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Herrens år 1358 havde med sig og foreviste for rådet et åbent brev, udstedt af Esger Jensen, også kaldet Hagel, og beseglet med samme Esgers segl, fordum foged i Ålborg; i dette brev blev fornævnte Henze gjort til befuldmægtiget for herr Esger, og han rejste klage efter loven og krævede i nævnte Esgers navn Herder v. Stade for et tab, som samme Esger sagde at han havde lidt ved nævnte Herder. Men Herder blev kendt fri og sagesløs for dette tab af de herrer rådmænd og i siddende råd, således at samme, nemlig Esger og Henze eller en eller anden i deres navn ikke på noget tidspunkt skulde kunne komme med ny påmindelse eller siden rejse sag mod nævnte Herder eller hans arvinger, eftersom den sag, for hvilken han da anklagede ham, var afgjort med rette og fuldstændigt bragt ud af verden sammesteds, hvilket kaldes 'endet vnde lendet' [3]). Samme Henze skulde ligeledes på rådets befaling lade fornævnte indskrive i byens bog og tilmed give samme Herder sit åbne brev i sit og nævnte Esgers navn om, at samme Herder i fremtiden ikke skulde blive udsat for nogen påmindelse fra disse eller sammes arvinger. Men som sagen nu stod, forlod samme Henze Lübeck – ikke på nævnte Herders forlangende, tværtimod var han uvidende herom – og han lod hverken det fornævnte indskrive eller giver ham noget brev herom. Udover alt det foranstående gav vore troværdige borgere Bernhard Stüve, Martin Klotekow, Frederik Stüve, Johan v. Verden, Herman v. Verden og Henrik Grove møde for det siddende råd i det øvre rådhus og sagde og bekræftede under aflæggelse af deres ed, at denne sag mellem de fornævnte, nemlig Esger og Henze på den ene side og nævnte Herder på den anden, fuldstændigt var afgjort og bragt ud af verden med rette, samt at der, da samme Henze så hemmeligt drog bort som omtalt, ligeledes var fældet den endelige dom om hans brev, som han medbragte, at det ikke på nogen som helst måde skulde have nogen kraft eller styrke. Desuden sagde samme Herder åbent og aflagde ed på, at han ikke skyldte nævnte Esger noget for skibbrudent gods, eftersom han med rette var blevet erklæret fri og fritaget, men det, som han som skibbruden lovede for dette gods, nemlig til Peder Bartskærer og Brudde, herr kongen af Danmarks høvedsmænd, for bjergningen af det skibbrudne gods, dette har han givet dem omgående; han gav disse ligeledes sit åbne brev om, at han ikke på noget tidspunkt vilde stille eller forårsage stillet fornyede krav i anledning af nævnte gods.

[1]) datum, St. Elisabeths dag, står øverst på siden i håndskriftet. – [2]) 1. maj. – [3]) det nedertyske udtryk for, at sagen er endelig afsluttet.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

1358. 23. november. 166

Esbern Nielsen af Solbjerg oplader gods i Kippinge til herr Sten Basse.

Eline Gøyes jordebog (1552).

Først et brev om, at Esbern Nielsen af Solbjerg oplader herr Sten Basse det gods i Kippinge tillige med pantebrevet derpå, som han havde af Jakob Gudmundsen, for 20 mark purt sølv. Givet St. Clemens dag 1358.

[1358. Omkr. 23. november]. 167

Jakob Gudmundsen giver Arvid Svendsen fuldmagt til at indløse en gård i Vedby fra herr Sten Basse.

Elines Gøyes jordebog (1552).

Først et brev om, at Jakob Gudmundsen giver Arvid Svendsen fuldmagt til at indløse en gård i Vedby fra herr Sten Basse for to mark sølv. Der står ingen dato i dette brev.

1358. [november][1]). 168

Udtog af ridderen Otto v. Dewitz' regnskab over sine udgifter i hertug Albrecht 2. af Mecklenburgs tjeneste i året 1358.

Regnskab i Schwerinarkivet.

Bemærk, at herr Otto v. Dewitz, ridder, anskaffede, udlagde og forbrugte i det Herrens år 1358 sammen med herren af Mecklenburgs mænd og sammen med sine venner og tjenere i herr hertugen af Mecklenburgs tjeneste ..... dette nedenforanførte ..... Endvidere udredte og gav den fornævnte herr Otto på herren af Mecklenburgs vegne 40 mark lybsk til Zabel Roggelin og 2 mark lybsk til Bertold Frankenberg; dem gav han dem, da de lå på Femern[1]). Ydermere skaffede han Herman Storm 1 tønde sild, købt for 24 skilling lybsk, den stillede han til dennes rådighed på Femern ..... Fremdeles 350 mark gamle vendiske penge, som herr Otto betalte til sine venner, som herren af Mecklenburg havde med sig, da han lå foran Neuenkamp[2]) og senere sendte mod Danmark til Danmarks konge, for tab og fortæring, på folkesproget kaldet 'therynghe'[3]). Fremdeles 28 mark lybsk for en pasgænger, som herr Otto købte af Erik v. d. Lipen, ridder, og som

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

herren af Mecklenburg fik. Fremdeles lånte herren af Mecklenburg et sølvbælte af herr Otto, på folkesproget: 'som han [Otto] pantsatte i Neustadt'[3]), i landet Holsten, til en værdi af 30 mark lybsk. Fremdeles, da Danmarks konge lå foran Helsingborg[4]), da sendte herr Otto fem mand med hjelme sammen med herr Henrik af Mecklenburg[5]) til herr Albrecht af Mecklenburg. Da lejede herr Otto det, der på folkesproget kaldes 'ene scuthen'[3]), for hvilket han ugentlig gav 3 mark lybsk, hvilket skib, på folkesproget 'scuthen'[3]), han havde fra Maria fødselsdag indtil fire uger efter Mikkelsdag[6]). Summen af dette beløb sig til 21 mark lybsk. På det skib, på folkesproget 'scuthen'[3]), havde han 8 sider flæsk, hver til 1 mark lybsk. Fremdeles en halv tønde smør til 2 mark lybsk. Fremdeles et hundrede stokfisk til 5 mark lybsk. Fremdeles forbrugte de 12 mark lybsk til fersk kød og sild og fisk ved Helsingborg og i Skåne og hvor herren af Mecklenburg på det tidspunkt end opholdt sig. Så havde herren af Mecklenburg ingen vind til at sejle i, men sejlede mod København[7]). Siden gav herren af Mecklenburg dem proviant, i det omfang de manglede, indtil de kom i land. Fremdeles (forbrugte de) i løbet af de 7 uger 28 tønder øl, hver til 11 skilling lybsk; summen for øl 19 mark og 4 skilling lybsk. Fremdeles 28 skok brød, hvert skok til 4 skilling lybsk; summen for brød 7 mark lybsk. Siden lod herren af Mecklenburg sine skibe ligge foran København og red mod byen Køge. 'Da rejste der sig vindstød og uvejr, så skibene kom i drift; da drev skibene for vind og vove til Helsingborg; der ombord havde hr. Ottos venner deres harniske og redskaber'[3]). Der mistede de 5 stykker våben, hvert våben til 13 mark lybsk; summen for våben 65 mark lybsk, 3 mark for kedler og potter. Bemærk fremdeles, at det skib, på folkesproget 'scuthen'[3]), med alt hvad der på folkesproget hedder 'rede'[8]) tog fogeden i Helsingborg ved navn Niels Pedersen ..... Dette er disse, som var på den 'rejse'[9]) med herr Henrik, hertug, på herr Ottos vegne, først Bode v. Dewitz, Henning Havelberg, Krakow, den skeløjede, Heine v. Helpte og Nicolaus Struve.

1) Otto v. Dewitz deltog i 1358 i hertug Albrechts krige, først og fremmest mod greverne Nicolaus og Otto af Tecklenburg og deres forbundsfælle hertug Erik af Sachsen-Lauenburg om besiddelsen af Schwerin, jf. Strecker 101–07. Hans regnskab over sine og sine venners og svendes udgifter i krigen, hvilke hertug Albrecht skulde erstatte ham, fylder i Mekl. UB 20 sider og dækker tiden fra 28. januar til november 1358. Det totale krav beløber sig til 3186 1/2 mark lybsk. Af posterne er kun de medtaget, som står i forbindelse med hertug Albrechts undsætning af de holstenske grever, der blev truet af kong Valdemars angreb, bl. a. på Femern, jf. Annales Danici 184–85, og med hertugens efterfølgende angreb på kong Valdemar. Otto var selv med på Femern, tidspunktet kan fastlægges til omkr. midten af august, jf. Strecker 264–65,

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

men på færden til Skåne og Sjælland, der i regnskabet dateres til 8. september–27. oktober, ledsages hertugen af herr Ottos fem væbnere. – [2]) hertug Albrecht udsteder 1358 15. juli brev i Neuenkamp, jf. Strecker p. 264. – [3]) sætningen eller glosen er skrevet på nedertysk i den latinske tekst. – [4]) kan dateres til anden uge i august, jf. Strecker p. 266; jf. også for dette og det følgende den mere kortfattede og noget afvigende fremstilling i Sjæll. Årb., Ann. Dan. p. 185: »Circa festum assumptionis beate uirginis Marie rex reuersus Sialandiam (fra Sønderjylland); et siluit terra paucis diebus. Magnipolensis aggregato magno exercitu Schaniam intrauit, cogitans Sialandiam uisitare; sed rex paratus erat ei, si ausus esset procedere, condigne occurrere. Quod ille perpendens desistit a proposito et unum de illis, qui secum uenerant, dirigit ad regem, Barnum scilicet, ducem Stetinensem, qui inter ipsos treugauit. Et institutum est parlamentum in Sundis« (jf. nr. 162). – [5]) Albrechts søn. – [6]) fra 8. september–27. oktober. – [7]) underforstået: for langsom bør. – [8]) ndt. = Geräth, redskaber. – [9]) ndt. = krigstogt.

1358. [Efter 9. december].[1]) 169

Raven v. Barnekow gør regnskab for de udgifter, han har haft i hertug Albrecht 2. af Mecklenburgs tjeneste, bl. a. under en rejse til Danmark.

Regnskab i Schwerinarkivet.

I det Herrens år 1358..... Fremdeles da jeg red, hvad man på folkesproget kalder 'over Elben'[2]), da forbrugte jeg 20 mark. Fremdeles mistede jeg på den vej en stridshest til en værdi af 35 mark. Fremdeles forbrugte jeg i Lübeck 30 mark. Fremdeles forbrugte jeg 50 mark i Danmark.....

[1]) forud for de anførte posteringer står udgifter afholdte i Wittenburg, sikkert omkr. 9. december 1358, jf. Strecker 272–73. Den 21. december var herr Raven i Lübeck, jf. Mekl. UB. VIV nr. 8548, og 1359 6. januar igen hos hertug Albrecht i Rostock, sammesteds nr. 8557 A. – [2]) på ndt. *ouer Elue.*

1358. 10. december. Lund. 170

Kong Magnus af Sverige lover ifølge overenskomst med sin søn kong Erik at afsige en kendelse i de stridigheder, der har været mellem ham selv, dronning Blanca, deres søn Håkon og kong Valdemar af Danmark og tilhængere på den ene og kong Erik og hans tilhængere på den anden side, hvilken kendelse skal forkyndes den 17. marts 1359 i Helsingborg. Hvis kong Erik bøjer sig for kendelsen, skal kong Magnus derefter inden otte dage overlade ham borgen Helsingborg.

Afskrift i det svenske rigsarkiv.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Vi Magnus, med Guds nåde konge af Sverige, Norge og Skåne, gør det vitterligt for alle, at eftersom vor kære søn Erik har henskudt sig til os, og på egne vegne og på den hæderværdige fader biskop Nils af Linköpings, herr Eringisl, jarlen af Orkneyøernes og ridderen herr Nils Turessons samt på alle hans og deres tjeneres, venners og hjælperes vegne givet os fuldmagt til i mindelighed eller ved dom at gøre ende på sagen om borg og land[1]) og bringe den splid, det mishag og uvenskab ud af verden – uanset hvordan end opstået – som har været os imellem og er blevet vist os, vor kære hustru, vor søn Håkon og alle vore og deres tjenere, mænd, venner og hælpere, især den hæderværdige fyrste, vor kære broder kong Valdemar af Danmark og hans undergivne og hjælpere, på den måde, at vi skulde tage vor kære hustru, vor søn Håkon og den hæderværdige fader herr Jakob, ærkebiskop af Lund, til os som meddommere, hvis nogen vil rette indsigelse mod den ordning i mindelighed, som vi forkynder for dem, så giver vi vort ja til og lover for Guds skyld og som følge af den kærlighed, vi nærer til vor søn Erik, til nytte og gavn for rigets mænd og for hele riget at forkynde denne mindelige ordning og kendelse mellem os, vor kære hustru, vor søn Håkon, samt vore og deres mænd, undergivne, venner og hjælpere, som før er nævnt, på den ene side og vor kære søn Erik, hans mænd, undergivne, venner og hjælpere på den anden side til den nu førstkomende søndag Reminiscere[2]) i Helsingborg i overensstemmelse med vor samvittighed og efter de gode mænds råd, som vi vil tage til os. Fremdeles lover vi og bekræfter fast med dette brev, at når vi har bekendtgjort denne mindelige ordning og kendelse, og vor søn Erik vil efterfølge den og har opfyldt alt hvad der forkyndes ham, således som det hans brev indeholder, som han har udstedt om denne mindelige ordning[3]), så skal vi inden otte dage efter at det, som vi forkynder for ham, er fuldbyrdet, igen overdrage ham borgen Helsingborg med .....[4]) frit i alle henseender. Skulde det ske, at vi falder bort inden foromtalte dag, førend vi har tilvejebragt en mindelig ordning eller afsagt kendelse, da er det vor vilje, at den høvedsmand, som har borgen inde på vore vegne, skal oplade den til vor fornævnte søn Erik og til ingen anden, således som høvedsmandens brev skal lyde på, hvilket vi lover skal gives ham inden den dag, der før er nævnt. For at alle disse fornævnte artikler skal have desto større fasthed, så lover disse vore gode mænd, de herrer herr Lars Karlsson, Anders Nielssen, Herman v. Vitzen, Trotte Petersson, Magnus Gislason, Peder Stigsen, Linvard Haraldsson, Peter Lindormsson, Magnus Sture, riddere, Magnus Gregersson, lagmand i Uppland, Bo Jons-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

son og Niels Eriksen sammen med os og hænger deres segl sammen med vort under dette brev, hvilket er opsat i Lund i det Herrens år 1358 mandagen inden jomfruen St. Lucias dag.

[1]) d. v. s. tilliggende. – [2]) 17. marts. – [3]) kendes ikke. – [4]) lakune i afskriften; der mangler *tilliggende.*

1358. 13. december. Lund. 171

Jon Kristineson afstår en gård i Dravö til Johan Assersson af Unnaryd.

Original i det svenske rigsarkiv.

Jon Kristineson til alle, der får dette brev at se, hilsen med Gud.
Alle skal vide, at jeg har overladt nærværende brevviser herr Johan Assersson af Unnaryd en mig tilhørende gård i Dravö, som jeg ved køb har erhvervet af herr Peter, fordum præst ved Ås kirke, med samme gårds tilliggender, alle og hvert enkelt, intet undtaget, at besidde med rette evindelig, idet jeg overfører den fulde ejendomsret og den uindskrænkede besiddelse til ham og hans arvinger, at have, besidde, sælge og frit bestemme over nævnte gård til eget brug. Til vidnesbyrd herom er mit segl tillige med min hustru Kristines segl hængt under dette brev. Givet i Lund i det Herrens år 1358 på jomfruen St. Lucias dag.

1358. 21. december.[1]) 172

Indførelse i Lübeck Niederstadtbuch om, at Henrik Krummesse har solgt sin bod i Falsterbo til Nicolaus Reventlow.

Niederstadtbuch i Lübeck.

Det skal være vitterligt, at Henrik Krummesse, søn af afdøde kandestøber Henrik Krummesse, klart erkendte over for rådet, at han lovligt og velbegrundet havde solgt mægleren Nicolaus Reventlow sin bod i landet Skåne, beliggende i Falsterbo lige over for det lybske fed; ligeledes oplod han den til ham i nærværelse af rådet. Forhandlet for rådet.

[1]) datum står som sideoverskrift i ms., jf. Dipl. Dan.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

173 **1358. 30. december. Lübeck.**

Sigfred Smalsted og 'Hartvig Skinkel, der bor i Schinkel', *væbnere, forpligter sig til at sørge for, at den orfejde, som Henneke Rutze har svoret rådet i Lübeck, vil blive overholdt.*

Original i Lübeckarkivet.

174 **[1358?][1]).**

Hertuginde Regitse af Slesvig anbefaler sin kapellan Bernhard Wittenborg til rådet i Lübeck.

Afskrift i Lübeckarkivet.

Regitse, af Guds nåde hertuginde af Slesvig, til de gode mænd og agtværdige herrer rådmænd i Lübeck og herr Tideman Warendorp, sine højtelskede venner, hilsen i sandt venskab.

Vi beder Eder, gode og kyndige mænd, om, at I ved denne lejlighed vil nære samme tiltro til nærværende brevviser herr Bernhard Wittenborg, vor kapellan, der optræder i vort navn, som I vilde nære til os, med hensyn til, hvad han vil sige. Det ønsker vi at gøre os fortjent til. Lev vel i Kristus. Skrevet i Sønderborg under vort segl.

[1]) Tideman Warendorp var borgmester i Lübeck i tiden 1357–66. Brevet er muligvis fra 1358, da kong Valdemar overlod Als og Sønderborg til Regitse, jf. nr. 132 og Annales Danici 184.

175 **1358.**

Indførelse i Liber memorialis i Stralsund om, at Herman Budde har købt halvdelen af en bod i Falsterbo af Lydeke Krelevar og afstået den anden halvdel til sin søn Wichman som mødrenearv.

Notits i Stralsunds liber memorialis under år 1358.

Herman Budde købte en halv bod i Falsterbo af Lydeke Krelevar og afstod den anden halvdel til sin søn Wichman som hans mødrenearv med tilbehøret til begge halvdele.

176 **1358.**

Kong Erik af Sverige og Skånes andet og tredie dombrev på gods i Giordelykke og Ivetofta.

Notits i Lundebogen.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Der foreligger en anden og tredie tildømmelse af samme gods[1]) af herr Erik, de Svenskes og Goters konge og herre over Skåne, under datoen: I det Herrens år 1358, men brevet er stærkt beskadiget.

[1]) jf. DRB. III 3 nr. 472.

1358. 177

Mads Hemmingsen i Kvislemark sælger to gårde i Menstrup til Næstved St. Peders Kloster.

Næstved St. Petri klosters registratur (1528).

Mads Hemmingsen i Kvislemark solgte og skødede klostret to gårde i Menstrup; den første har 12 ørtug skyldjord, den anden 5 ørtug skyldjord, idet han erklærede de breve, der måtte blive fundet og være i modstrid hermed, for ugyldige. 1358.

1358. Flakkebjerg herredsting 178

Mads Hemmingsen skøder gods til Næstved St. Peders kloster.

Næstved St. Petri klosters registratur (1528).

Mads skødede os det samme[1]) gods på Flakkebjerg herredsting. 1358.

[1]) jf. nr. 177.

1358 u. d., SRD. IV 360, se 1398 u. d.

1358. 179

Lyder Kale skøder en gård i Hansted og jord på Kannerup mark til Vor kloster.

Skanderborgske registratur (1606, Vor klosters breve).

Lyder Kales[1]) latinske skøde til abbeden i Vor kloster på alt hans gods i Hansted, hvilket er en gård, som Torsten Kåre bor i, en gård, som Bonde Uffesen boede i, og hans jord på Kannerup mark. Givet 1358.

[1]) registraturen har *Kalvs*.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

180 **1358.**

Vor kloster overlader ødegods i Hansted og jord i Kannerup til Lyder Kale på livstid.

Skanderborgske registratur (1606, Vor klosters breve).

Abbeden og konventet i Vor klosters brev, at de for et pund byg årligt har forundt Lyder Kale på hans livstid noget ødegods i Hansted og deres gods i Kannerup mark. Givet 1358.

181 **1358.**

Vor kloster udlejer en gård i Hansted og tre gårde i Rådvad til Lyder Kale på livstid.

Skanderborgske registratur (1606, Vor klosters breve).

Abbeden og konventet i Vor klosters latinske brev, at de overlader Lyder Kale en gård i Hansted og tre gårde i Rådvad, som Niels Jensen havde fået af dem, at have på livstid mod årligt at give klostret fem ørtug[1]) korn. Givet 1358.

[1]) jf. nr. 182, der har øre i stedet for ørtug.

182 **1358.**

Lyder Kale forpligter sig til årligt at yde Vor kloster fem øre korn af dets gods i Hansted sogn.

Skanderborgske registratur (1606, Vor klosters breve).

Lyder Kales latinske brev, at han forpligter sig til årligt at give munkene i Vor fem øre[1]) korn af deres gods i Hansted sogn. Givet 1358.

[1]) jf. nr. 181.

183 **1358.**

Niels Slet stadfæster sin faders skøde til Øm kloster på en gård i Vissing.

Skanderborgske registratur (1606, Øm klosters breve).

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Niels kaldet Slets latinske stadfæstelsesbrev på en gård og to bol i Vissing, som hans fader fordum skødede[1]) til Øm kloster. Givet 1358.

[1]) jf. DRB II 9 nr. 479.

1358. 184

Herr Anders Olufsen skøder en sjettedel af Kyse til herr Jens Andersen.

Maribo klosters registratur (1624).

Herr Anders Olufsens skøde til herr Jens Andersen på en sjettedel i Kyse, Kyse fang og i en vandmølle. 1358.

1358. 185

Herr Jens Bæger pantsætter sit gods i Eggeslevmagle til herr Ture Knudsen.

Roskildegårds registratur (omkr. 1570).

Herr Jens Bægers pantebrev, givet herr Ture Knudsen, på hans gods i Eggeslevmagle for 15 mark lødigt sølv. 1358.

1358. 186

Karl Nielsen af Hørby pantsætter sit gods i Hørby til Jakob Basse.

Roskildegårds registratur (omkr. 1570).

Karl Nielsen af Hørby har pantsat Jakob Basse alt sit gods i Hørby. 1358. Endnu to breve af Karl Nielsen på samme gods. På latin.

1358. 187

Herr Haller, præst i Harplinge, skøder sin frænde Ebbe Piik alt sit gods i Axtorna.

Registratur i det svenske rigsarkiv (15. årh.).

Fremdeles et brev, at herr Haller, præst i Harplinge, skøder sin frænde Ebbe Piik hele sin lod i Axtorna med alle tilliggender. Givet 1358.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

188 **1358.**

Hamburgs kæmnerregnskab.

Efter tryk i Kämmereirechnungen der Stadt Hamburg.

Løbere: . . . . . Becker 10 skilling, til Tønning.

189 **1358.**

Optegnelser om Bertold og Arnolds forretninger i Skåne for Johan Wittenborg.

Regnskabsnotits i Lübeck Staatsarchiv.

I året (13)58, da Bertold drog afsted til Skåne, da medgav jeg ham til Skåne i kommission 160 mark i sølvpenninge og af salt så meget som 20 mark i guld, hvormed han skal salte sild for mig, desuden medgav jeg ham 62 pund ingefær, som han skal sælge for mig, og 28 skilling til smør.

I året (13)58, da Bertold og Arnold drog afsted til Skåne, da lod de 14 læster malt og to drømter[1]) blive liggende her i Rikwin Schonenbergs hus og her i dette hus; heraf har Bertold solgt Nicolaus v. Femern 4 læster, hver læst for 8½ mark; det skal han betale til Bertold og Arnold i Skåne; hvad han ikke betaler dem der i Skåne, det skal han betale mig her, når han kommer tilbage.

Bertold sendte mig i løbet af året fra Skåne 20 matuner[2]) og 4 lybske gylden og 36 skilling lybske sølvpenninge. I det Herrens år (13)58.

[1]) en drømt = 12 skæpper lybsk = 3 tønder = ⅛ læst. – [2]) ndt., af fransk *muto-(nes)*, en guldmønt.

190 **[1358-59].**

Johan Wittenborg låner møntherrerne i Lübeck Segebod Crispin og Johan Pertzeval 20 skilling nye lybske penge til at prøve penge fra Wismar og Flensborg med.

Regnskabsnotits i Lübeck Staatsarchiv (under årene 1358–59).

Det skal være vitterligt, at jeg Wittenborg har lånt møntherrerne, herr Segebod Crispin og herr Pertzeval, 20 skilling nye lybske penninge, hvormed de skulde prøve andre penninge fra Wismar og Flensborg.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

[Før slutningen af 1358] [1]). 191

Niels Bugge skænker gods til de fattige.

1. *Viborg stifts registratur (1540erne), beskadiget.*

Fremdeles en vidisse af seks mænd, der har set et brev med vedhængende segl af det indhold, at herr Niels Bugge, ridder, har givet til de fattige dette nedenforanførte gods i Løversyssel i Ungstrup ..... med mere ..... fremdeles i Himmersyssel .....

2. *Viborg stifts registratur (1574).*

En vidisse af et brev på latin, som Niels Bugge har udstedt på noget gods i Lysgård herred Ungstrup sogn i Vattrup by, fremdeles i Himmersyssel i Hornum herred i Vokslev, fremdeles i Salling i Hjerk, fremdeles i Harsyssel med mere. År 1453.

[1]) Niels Bugge blev dræbt i slutningen af december 1358. Ridder blev han omkring 1346–48.

[Omkr. 1358 ?][1]. 192

Fire registraturer over kong Magnus' breve i Krognosarkivet.

Registratur i rigsarkivet (omkr. 1540).

1) Fremdeles et brev, kong Magnus gav sin søn.
2) Fremdeles kong Magnus' beskyttelsesbrev.
3) Fremdeles kong Magnus' beskyttelsesbrev.
4) Fremdeles kong Magnus' gavebrev på en gård i Göstorp og en fæste i Kvistofta og en fæste i Roslöv.

[1]) de registrerede breve stammer fra den som kong Magnus' partigænger kendte Peder Stigsen Krognos' arkiv. Sikre holdepunkter for datering mangler iøvrigt, dog var kong Magnus' søn Erik konge i Skåne 1356–59.

1358-59. 193

Rådmændene Henrik Ratzeburg og Johan v. Kyritz i Rostock udbetaler 26 mark til Rostocks foged i Skanør.

Regnskab i Rostockarkivet.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Dette oppebar de herrer Henrik Ratzeburg og Johan v. Kyritz fra år (13)58 til 59..... Dette er udgifterne..... fremdeles til fogeden i Skanør 26 mark.

194 **1358-59.**

Rubrikker i de pavelige regnskaber, der viser, at intet er modtaget fra kollektoren i Danmark, Sverige og Norge *i pave Innocens 6.s sjette og syvende pontifikatsår.*

Notits i de pavelige regnskabsbøger.

195 **1359. 6. januar.**

Rådet i Lübeck beder rådet i Rostock om sammen med de øvrige nordtyske hansestæder at give møde på en hansedag i Lübeck til St. Hans for i betragtning af det utilfredsstillende forløb af forhandlingerne med de flamske stæder i efteråret 1358 at drøfte en skærpelse af handelsblokaden mod Flandern samt fælles forsvarsforanstaltninger på søen.

Original i Rostockarkivet.

Staden Lübecks rådmænd til de hæderværdige og gode mænd, vore elskede venner de herrer rådmænd i staden Rostock i redebon vilje til at være til behag i alt og hvert.

..... For det første (for at drøfte) om stæderne kunde blive enige på det punkt, at de vil vedtage endnu hårdere og strengere bestemmelser mod flamlænderne end dem, der indtil nu er fastsat og indeholdt i forordningen[1]). For det andet, hvad hver enkelt stad vil foretage sig, hvis de bliver enige om, at de vil undgå bæltet, kaldet Øresund, og ikke på nogen måde besøge det med deres gods, og om den vil billige og bestemt samtykke heri og overholde det, indtil det endrægtigt måtte blive tilbagekaldt af dem. For det tredje, hvad og hvor stort det bidrag skal være, som hver enkelt stad skal eller vil udgøre, hvis nogen vil fordærve tilstandene på havet ved snigoverfald og plyndringer eller den slags og søstæderne er af den vilje, at de vil værne og forsvare sig herimod. ..... Skrevet (13)59 helligtrekongersdag under vort sekret.

[1]) på en hansedag i Lübeck 1358 20. januar var der blevet vedtaget en reces, der forbød samhandel med Flandern, Hanserecesse I 135 nr. 212; jf. ndf. nr. 295 note 1.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Forligsforhandlinger med Flandern i efteråret 1358 strandede, hvorefter stæderne på en hansedag 1358 1. november i Lübeck vedtog, at de her nævnte punkter skulde drøftes på et nyt møde, jf. Hanserecesse I 146 og 151 nr. 224 samt ndf. nr. 295 note 1.

1359. 6. januar. 196

Borante Podebusk og Henning, søn af afdøde herr Henning v. Podebusk, sælger gods på Rügen til klostret i Bergen, og lover, at såsnart herr Henning Podebusk samt brødrene herr Valdemar og herr Predbjørn Podebusk *'vender tilbage til tysk område'*, vil de udstede brev i overensstemmelse hermed.

Afskrift i Greifswald Landesarchiv.

1359. 18. januar. 197

Nicolaus 3. af Werle erkender at skylde væbneren Henneke Moltke til Rossewitz 6332 mark lybsk for hans og hans venners krigstjeneste og overlader ham herfor indtægter af beden af Güstrow, Krakow, Lage, Teterow, Malchin, Neu-Kalen, Goldberg og Parchim, som desuden skal anvendes til indløsning af de fanger, begge parter har mistet i Danmark og foran Schwerin.

Vidisse 1359 22. juli i Schwerinarkivet.

Vi Nicolaus, af Guds nåde herre af Werle, erkender og bevidner åbent med dette brev, at vi har påhørt den gode væbner Henneke Moltke af Rossewitz's regnskab for den skade og de tab, som han og hans venner har lidt i vor tjeneste, hvilket regnskab vi finder fyldestgørende og godkender; regnskabets sum er 6332 mark og syv skilling lybske penge. . . . . Fremdeles skal de fanger, som vi begge har mistet i Danmark og ved Schwerin[1]), og som der endnu ikke er betalt løsepenge for, heraf[2]) som hjælp oppebære trediedelen af deres løsepenge efter mandtal[3]). Bliver der da noget tilovers, skal det forbeholdes begge parters fanger som hjælp til deres løsepenge, som de skal udrede på Vor Frues dag den senere[4]). Og hvad fornævnte Henneke Moltke og hans venner oppebærer af denne bede, skal komme os til fradrag i totalbeløbet, som er nævnt foran. Fremdeles med hensyn til alle andre artikler og stridsspørgsmål, som Henneke Moltke rejser på sine fangers vegne, skal og vil vi bringe dem ud af verden nu på søndag om fire uger, og vi vil yde ham fyldestgørelse efter hans venners og vor tro råds råd[5]). Dette lover

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

vi og vore arvinger ham og hans arvinger med dette brev, som er givet og skrevet, da man tæller år 1359 efter Guds fødsel på den hellige jomfru St. Priscas dag.

[1]) Nicolaus 3. af Werle var allieret med hertug Albrecht 2. af Mecklenburg, jf. H. Rugenstein, Nicolaus III, Fürst von Werle-Güstrow 80–81 og 87. Denne erobrede i 1358 grevskabet Schwerin og angreb samme år Danmark, jf. nr. 168 og Strecker 103 og 263–67, samt Sjöstedt 150. – [2]) d. v. s. af beden. – [3]) d. v. s. i forhold til antallet af fanger, der er taget fra begge parter. – [4]) 8. september. – [5]) det omtalte møde har øjensynligt ikke ført til noget resultat, thi først 1359 14. maj bringer hertug Albrecht af Mecklenburg og hertug Barnim af Pommern et forlig i stand, jf. Mekl. UB. XIV nr. 8609.

198 1359. 30. januar. Dordrecht.

Hertug Albrecht af Bayern, greve af Holland, erklærer, at han har overdraget Jan den Hond Janssen fogediet i Skåne over borgere og købmænd fra Zierikzee.

Afskrift i rigsarkivet i Haag.

Albrecht osv. kundgør for alle mennesker, at vi har givet og giver og har overladt og overlader Jan den Hond Janssen fogediet i landet Skåne over vor stad Zierikzee og dens borgere og købmænd og de andre, der hidtil har opholdt sig hos dem, i alle henseender, således som forholdene plejede at være under Arnold, Vilhelm Okkes søn, og Hugo[1]), Pieter Janssens søn; og han skal forvalte og tage vare på det til ære og nytte for fornævnte købmænd og gode folk og selv have en sådan gavn og nytte deraf, som ligger og hører dertil. Og vi byder alle de købmænd og gode folk, der måtte komme til Skåne fra byen Zierikzee, samt dem, der i fremtiden efter skik vil opholde sig hos dem, at de skal være fornævnte Jan underdanige, lydige og hørige i alle henseender, som det efter ret og sædvane, der tidligere er overholdt, sømmer sig over for fogedembedet. Hvis nogen ikke overholder dette, skal vi, når han kommer her til landet, stille ham til ansvar herfor, således som vi gør over for den, der formindsker vor højheds beføjelser. Til vidnesbyrd osv. Givet i Dordrecht onsdag efter dagen for St. Paulus' omvendelse i året (13)58 på befaling af herr hertug Albrecht ved herren af Lek og Gerhard van Hemmstede.

[1]) jf. DRB. III 4 nr. 261.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

1359. 3. februar. 199

Rådmænd og øvrige indbyggere i Horseby herred erklærer at have svoret kong Valdemar 4. Atterdag og hans staller Valdemar Sappi troskab og lydighed.

Original i rigsarkivet.

Rådmændene og de øvrige bedste mænd, der bebor Horseby herred, og hele herredets tingsamfund, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Vi gør vitterligt for alle, nulevende og fremtidige, at vi, idet vi har aflagt korporlig ed derpå, med dette brev forpligter os og vore efterfølgere til tro at ville tjene og underdanigt adlyde den berømmelige fyrste, vor elskede herre herr Valdemar, af Guds nåde de Danskes og Venders konge, og hans rette arvinger samt hans staller Valdemar Sappi eller hvilken staller han end måtte udpege for os, og til ikke i fremtiden at ville svigte ham på noget punkt eller på nogen måde sige os løs fra ham. Til vidnesbyrd herom er vort herreds segl hængt under dette brev. Givet i det Herrens år 1359 på bispen St. Ansgars dag.

1359. 17. marts. 200

Indførelse i Lübecks Niederstadtbuch om, at Nicolaus Reventlow har pantsat sin bod i Falsterbo til Johan Rutensteen for 2 mark lybsk.

Niederstadtbuch i Lübeck.

Det skal være vitterligt, at Nicolaus Reventlow gav møde for rådet og klart erkendte, at han i sandhed var forpligtet over for Johan Rutensteen med hensyn til to mark lybsk, som han hvert år skal udrede til ham af sin bod i Falsterbo i landet Skåne, for hvilke han søndagen Reminiscere [1]) over for rådet pantsatte ham sin nævnte bod. Han kan dog genindløse fornævnte bod, når han vil eller kan. Forhandlet for rådet.

[1]) 17. marts.

1359. 28. marts. 201

Testamente af Johan Perdöhl, borger i Kiel.

Efter tryk hos Westphalen.

I Herrens navn, amen. År 1359 efter sammes menneskevorden torsdagen før søndagen Letare anordner og træffer jeg Johan Perdöhl, borger i Kiel,

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

der agter at drage på pilgrimsfærd, formedelst de ulykkelige hændelser, der ifølge sagens usikre natur med sandsynlighed er at befrygte, bestemmelse om mit testamente på denne måde..... Fremdeles giver jeg til kirkens bygningsfond i Gettorf 2 mark. Fremdeles giver jeg til sognepræsten sammesteds 3 skilling. Fremdeles giver jeg til kirkens bygningsfond i Eckernförde 2 mark. Fremdeles giver jeg sognepræsten sammesteds 4 skilling og kapellanen 4 skilling ..... Fremdeles giver jeg til kirkens bygningsfond i Dänischenhagen 2 mark. Fremdeles giver jeg sognepræsten sammesteds 4 skilling.

202 [1359. Før 31. marts][1]).

Greverne Johan 3. og Adolf 7. af Holsten formulerer over for hertug Albrecht 2. af Mecklenburg deres klager mod kong Valdemar 4. Atterdag.

Afskrift i Schwerinarkivet.

I skal vide, kære onkel, hertug Albrecht af Mecklenburg, at dette er den klage, som vi grev Johan og grev Adolf, vor søn, grever af Holsten og af Stormarn, indgiver mod kong Valdemar af Danmark. For det første, at vort land Femern, som han erobrede fra os, og som han ifølge det forlig, som vor onkel hertug Barnim af Stettin mæglede, skulde have tilbagegivet os frit og ubehæftet, har han efter mæglingen med urette forholdt os og derved ved beskatninger forvoldt os skade på mere end 2000 mark lybsk. Fremdeles med hensyn til vore fanger, som vor fornævnte onkel af Stettin afsagde kendelse om frit skulde tilbagegives os, og som der allerede er og endnu bliver betalt løsepenge for, hvorved vi stadig sidder i store udgifter, (klager vi), at han endnu ikke, således som han med rette skulde, hverken har frigjort fornævnte land Femern eller frigivet de fanger, som hans tjenere, nemlig hertugerne af Sachsen med deres mænd, fratog os i landet Ratzeburg og i Holsten. Fremdeles at hertug Albrecht af Sachsen, hans hjælper, efter forkyndelsen af forliget har tilføjet os og vore lande skade til mere end 4000 mark lybsk, hvad vi vil føre bevis for, som vi med rette skal. Fremdeles at hans tjenere (ved udfald) fra hans borge og tilbage igen har taget femten skibe – således som det er fortalt os, og således som vi er vidende om, hverken flere eller færre – på havet fra os og vore mænd og derved under forliget tilføjet os og vore mænd skader til mere end 1000 mark lybsk.

[1]) brevet må være affattet efter 1358 30. oktober, jf. nr. 162 og 163 og inden grev Johans død 1359 27. september. Når hertug Albrecht 5. af Sachsen i et brev af 1359 31.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

marts, Mekl. UB. XIV 436 nr. 8590, lover hertug Albrecht 2. af Mecklenburg at give de holstenske fanger henstand med betaling af løsepenge til pinse, er dette rimeligvis en følge af grev Johans og grev Adolfs henvendelse.

1359. 31. marts. 203

Ratslev Stage overdrager Løgum kloster det gods i Øster-Løgum, som Jens Uge har pantsat til ham.

Afskrift i Løgumbogen.

Ratslev Stage til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Alle, såvel fremtidige som nulevende, skal vide, at jeg til frelse for min og min elskede hustru Abeles sjæle overdrager alt mit gods i Øster-Løgum, som Jens Uge i sin tid i nærværelse af herr Valdemar, den berømmelige hertug af Jylland, pantsatte til mig for syv pund sterling, men som han på ingen måde har indløst, med alle dets tilliggender, nemlig agre, enge, skove, vande, græsgange og med alle rettigheder, hvormed det er hjemlet mig, til Løgum kloster, at besidde ukæret evindelig, idet jeg ydermere forbyder alle mine arvinger på nogen måde at fortrædige munkene i nævnte kloster med hensyn til fornævnte gods. Til vidnesbyrd herom er mit segl hængt under dette brev. Givet i det Herrens år 1359 på søndagen, da der synges Letare Jerusalem.

1359 31. marts, Reg. Dan. nr. *2335, se nr. 295.

1359. 31. marts. Wismar 204

Hertug Albrecht 2. af Mecklenburg pantsætter Wittenburg og Hagenow til Reimar v. Plessen og Henrik v. Bülow for 2587 lybske mark, som de har til gode hos ham, bl. a. for '300 mark, som de på en måde, som har tilfredsstillet os, har ført bevis for at have krav på hos os fra den tid, da vi fulgte vore venner, herrerne af Holsten, og for 487 mark, som de i vor tjeneste sammen med vore mænd under vor befaling forbrugte til deres underhold i Skåne, på Femern og andetsteds til vands i den tid og på herrerne af Holstens nævnte krigstogt'.

Original i Schwerinarkivet.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

205 1359. 6. april. Helsingborg.

Kong Magnus af Sverige og kong Håkon af Norge erklærer, at de har sluttet en toårig våbenstilstand med staden Lübeck, gældende fra førstkommende midsommer, inden for hvilket tidsrum Lübeckerne frit skal nyde deres hidtidige privilegier i rigerne Sverige, Norge og Skåne og andre højhedsområder.

Original i Lübeckarkivet.

Magnus, af Guds nåde konge af Sverige, Norge og Skåne, og Håkon, ligeledes af Guds nåde konge af Norge, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Vi erkender offentligt med dette brev, at vi med fuldt samtykke af vore råder og alle, hvem det kan vedkomme, har truffet og med dette brev træffer en venskabelig våbenstilstandsoverenskomst med de hæderværdige mænd, rådmændene i staden Lübeck, angående alle uoverensstemmelser og mellemværender, der hidtil har været bragt på bane og er opstået mellem os og dem; denne våbenstilstand skal vare uafbrudt i to år, regnet fra førstkommende St. Hans, og gælde hvor som helst under absolut sikkerhed og i et ubrydeligt fredens forbund, således at de og alle deres borgere inden for fornævnte tidsrum i sikkerhed kan gæste alle vore riger, nemlig Sverige, Norge og Skåne, og hvilke som helst andre af vore højhedsområder, kan gøre ophold der, frit udøve deres købmandsskab eller forretninger, i sikkerhed rejse tilbage, når de vil, og udføre deres gods, når og således som de måtte finde det mest hensigtsmæssigt; og de skal frit og ukæret og indtil da nyde alle deres rettigheder, friheder og sædvaner, således som de hidtil har haft for vane frit at nyde dem, i alle vore riger og højhedsområder; og ligeledes skal alt mellem os og dem bestå i venskab, således som det har gjort indtil nu. Vi lover for vort eget vedkommende og på alle deres vegne, som er bundet til vore befalinger, samt på alle deres vegne, som ønsker at gøre eller undlade at gøre noget efter vor vilje, at denne våbenstilstand skal overholdes ubrydeligt. Til vidnesbyrd herom er vore sekreter hængt under dette brev. Givet i Helsingborg i det Herrens år 1359 lørdagen før Judica.

1359 9. april, Reg. Dan. nr. *2338, se nr. 295.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

1359. 13. april. Ved felthæren i Skåne. 206

Kong Erik af Sverige og Skåne lover staden Rostock, at de hidtidige overgreb mod dens borgere i Skåne vil blive bragt til ophør, nu da han med en talstærk hær er ankommet til landet.

Original i Rostockarkivet.

Vi Erik, af Guds nåde de Svenskes og Goters konge og herre over Skåne, hilser Eder, hæderværdige mænd, vore elskede venner, borgmestre, rådmænd og hele borgerskabet i Rostock, oprigtigt i Herren.

Det kom for nogen tid siden til vor kundskab, at nogle af Eders borgerskab, som kom til Skåne med deres købmandsvarer, blev plyndret for den ejendom og det gods, som de bragte med sig, hvilket mishager os af hjertet. Derfor skal I vide, at vi i disse dage er kommet til Skåne med vor talstærke hær og har taget alle købmænd, der kommer hid med alle deres købmandsvarer, såvel levnedsmidler som andet, under vor fred og beskyttelse og under vort særlige værn, idet vi ønsker, at de klart og frit skal nyde friheden til at sælge og bytte deres gods. Vi har ydermere under trusel om straf på liv og gods forbudt, at nogen vover eller drister sig til at røve eller mod deres vilje tage deres gods, når de ankommer, eller påføre dem nogen uretfærdighed; og dette forbud vil vi ubetinget overholde og lade overholde efter vor evne med Guds hjælp. Givet i Skåne ved vor hær i det Herrens år 1359 lørdagen næst før palmesøndag under vort segl.

1359. 13. april. Ved felthæren i Skåne. 207

Kong Erik af Sverige og Skåne lover staden Lübeck, at de hidtidige overgreb mod dens borgere i Skåne vil blive bragt til ophør, nu da han med en talstærk hær er ankommet til landet.

Original i Lübeckarkivet.

Vi Erik, af Guds nåde de Svenskes og Goters konge og herre over Skåne, hilser Eder, hæderværdige mænd, vore elskede venner, borgmestre, rådmænd og hele borgerskabet i Lübeck, oprigtigt i Herren.

Det kom for nogen til siden til vor kundskab, at nogle af Eders borgerskab, som kom til Skåne med deres købmandsvarer, blev plyndret for den ejendom og det gods, som de bragte med sig, hvilket mishager os af hjertet. Derfor skal I vide, at vi i disse dage er kommet til Skåne med vor talstærke hær og

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

har taget alle købmænd, der kommer hid med alle deres købmandsvarer, såvel levnedsmidler som andet, under vor fred og beskyttelse og under vort særlige værn, idet vi ønsker, at de klart og frit skal nyde friheden til at sælge og bytte deres gods. Vi har ydermere under trusel om straf på liv og gods forbudt, at nogen vover eller drister sig til at røve eller mod deres vilje tage deres gods, når de ankommer, eller påføre dem nogen uretfærdighed; og dette forbud vil vi ubetinget overholde og lade overholde efter vor evne med Guds hjælp. Givet i Skåne ved vor hær i det Herrens år 1359 lørdagen næst før palmesøndag under vort sekret.

208 **1359. 17. april. Rostock.**

Nicolaus Hasenkop, ridder, og hans sønner Herman og Nicolaus, væbnere, sælger kornafgifterne af 2½ bol i Lichtenhagen i Mecklenburg til Bernhard Alkun, væbner. Blandt medloverne nævnes 'herr Fikke Moltke, ridder af Møn'.

Koncept i Rostockarkivet.

209 **1359. 18. april. Avignon.**

Pave Innocens 6. bemyndiger Loysius de Ponzano, Loysius Malbeto, Petrus de Furno og Manuellus Bota af handelshuset Antonius Malabayla i Asti til at modtage og kvittere i pavens navn for indsamlede penge fra kollektorerne 'i Englands, Polens, Danmarks, Norges, Ungarns, Sveriges og Skotlands lande'.

Afskrift i de pavelige kopibøger.

210 **1359. 23. april.**

Herr Stig Andersen af Bjørnholm skænker sit gods i Sangstrup i Nørreherred Djurs til kannikerne ved St. Clemens kirke i Århus til en årtid for sig og sin slægt.

Afskrift i Århusbogen.

Stig Andersen af Bjørnholm, ridder, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Den ærværdige slægt af nulevende og den lykkelige efterslægt af fremtidige

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

skal vide, at jeg med dette brev har givet, frit opladt og skødet til de hæderlige mænd de herrer kanniker ved St. Clemens i Århus alt mit gods i Sangstrup, Nørreherred Djurs, nemlig to gårde, som hver svarer en værdi af en halv mark korn og en skæppe smør i årlig afgift, med alle deres enkelte tilliggender, løse og faste, vådt og tørt, intet undtaget, til en årtid for mig, min elskede hustru fru Tove, mine forældre, min fader herr Anders og min moder fru Margrete, og mine elskede sønner de herrer Uffe, Ove, Henrik, riddere, Jens og Anders, og mine brødre Uffe, Jakob og Ove, og mine forfædre, hver og een, at afholde og foranstalte hvert år på bispen af Canterbury og martyren St. Thomas 'dag[1]) med vigilier, og på den følgende dag med messer i deres fornævnte kirke til frelse for vore sjæle; dette gods skal de råde over til deres nytte og tarv og besidde med rette evindelig, dog således at en tredjedel af de indtægter, som samme gods afkaster, skal tilfalde de fattige, og de øvrige to tredjedele skal fordeles mellem de herrer kanniker og vikarer sammesteds; og jeg forpligter mig til og i sandhed lover inden førstkommende St. Mikkels dag på Viborg landsting eller på herredstinget, nemlig Nørreherred Djurs, enten selv eller ved mine rette arvinger lydeligt at tilskøde fornævnte herrer kanniker fornævnte gods og hjemle dem det efter landets love. Til vidnesbyrd herom er mit segl tillige med segl tilhørende den ærværdige fader i Kristus herr Povl, biskop i Århus, og Tord Degn hængt under dette brev. Givet i det Herrens år 1359 tirsdagen efter påske.

[1]) 29. december.

1359. 28. april. 211

Biskop Povl af Århus vidimerer og stadfæster biskop Svends brev om bandsret af 22. april 1349.

Afskrift i Århusbogen.

Povl, af Guds nåde biskop i Århus, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Alle skal vide, at vi har set et brev af den ærværdige fader i Kristus, herr Svend – god ihukommelse – biskop af Århus, vor forgænger, hvilket brev var uskrabet, ustunget, ufordærvet og ubeskadiget i enhver henseende, af følgende indhold ord til andet: Svend, af Guds nåde biskop i Århus, til alle (o.s.v. DRB. III 3 nr. 130). Idet vi derfor ser med tilbørligt velvillige øjne på denne dybe fromhed hos fornævnte herr Svend, vor forgænger, samt be-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

stræber os for at øge gudsdyrkelsen og gudstjenesten, godkender, billiger og bekræfter vi med dette brev og med vort omtalte elskede kapitels enstemmige samtykke den af samme herr Svend, som ovenfor anført, foretagne overdragelse, overgivelse og fri opladelse af samt forordning angående fornævnte ret, bandsretten, idet vi under bandlysningsstraf strengt forbyder, at nogen uanset stand eller stilling drister sig til på nogen måde at bryde eller i nogen slags ubesindighed at antaste fornævnte godkendelse, billigelse og bekræftelse, såfremt han vil undgå ved selve handlingen at pådrage sig samme bandlysningsdom. Til bekræftelse og større vitterlighed herom har vi ladet vort segl tillige med vort elskede kapitels segl hænge under dette brev. Givet i det Herrens år 1359 på søndagen Quasimodogeniti.

212 1359. 29. april. Ålholm.

Kong Valdemar 4. Atterdag forbyder sine fogeder og andre at besvære præster og klostre med gæsteri og ulovlige beskatninger.

Vidisse af 1359 2. maj i rigsarkivet.

Valdemar, af Guds nåde de Danskes og Venders konge, til alle, der bor i landet Jylland[1]), hilsen og nåde med den herre Jesus Kristus.

Vi indser, at det i højeste grad hører til vor kongelige værdigheds pligt, at vi altid omsorgsfuldt har i vore tanker, at gudsdyrkelsen, hvorved kristenheden og de troendes frelse bevares, ikke forringes på grund af slette menneskers ondskab og skødesløshed. Da vi nu af bisper og andre troværdige mænd er blevet belært om – hvad det gør os ondt at måtte sige – at klostre, kirker, præster, deres undergivne og tjenere ved overgreb i krigstider og ved omstrejfende ugudelige menneskers gæsterier og ulovlige tvangsbeskatninger er kommet i en sådan armod, at munke og nonner af mangel på det mest nødvendige til livets ophold må forlade deres klostre og skaffe sig underhold blandt verdens børn til stor fare for deres sjæle, og at præster med sjælesorg nødes til at forlade deres kirker, hvis ikke vi på frelsebringende måde råder bod herpå, så forbyder vi efter at have overvejet de fornævnte forhold på det strengeste under trusel om vor nådes fortabelse, at nogen af vore fogeder eller deres officialer eller nogen som helst anden, uanset stilling eller stand, fra nu af drister sig til at besvære fornævnte præster og klostre med sådanne gæsterier og ulovlige beskatninger, såfremt han vil undgå vor kongelige hævn, for at ikke de troende skal unddrages gudstjenesterne og forvaltningen af

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

sakramenterne, og gudsdyrkelsen forringes ved ikke at have tilstrækkeligt mange tjenere, og vi befaler, at de, som overtræder og ringeagter dette vort forbud, skal straffes hårdt og aves strengt af de herrer bisper og af vore fogeder. Givet på Ålholm under vort segl og i vor nærværelse i det Herrens år 1359 mandagen næst efter søndagen Quasimodogeniti.

[1]) der findes en anden udfærdigelse, der er stilet til *alle, der bor i Odense stift,* jf. Dipl. Dan.

1359. 30. april. Ålholm. 213

Bugislav 5., Barnim 4. og Vartislav 5., hertuger af Pommern(-Wolgast), lover kong Valdemar 4. Atterdag og hans søn junker Kristoffer at bistå dem med liv og gods samt yde den skyldige lenstjeneste af fyrstendømmet Rügen.

Original i rigsarkivet.

Vi Bugislav, Barnim og Vartislav, brødre, hertuger over Venderne, Kassuberne og Pommeranerne og af Stettin og fyrster af Rügen, erkender, at vi af fri vilje, med velberåd hu og med liv og gods og af al vor magt vil stå til tjeneste for vor kære herre Valdemar, de Danskes og Venders konge, og hans søn, junker Kristoffer; og vi vil holde fast herved og aldrig sammen med nogen fyrste befatte os med noget, der er rettet mod vor herre, fornævnte konge, men tværtimod vil vi til alle tider være dem behjælpelige, hvor de har brug og behov for det, og af al vor magt mod alle og enhver, hvor de har brug for det. Fremdeles med hensyn til den tjeneste, som vi skal yde dem af fyrstendømmet Rügen, som vi har i len af dem, skal vi helt og holdent yde dem den, således som vi med al vor ære i behold er forpligtet til over for dem. Til vidnesbyrd og vitterlighed om disse forskrevne artikler har vi hængt vore segl under dette brev. Til stede ved dette var grev Johan af Gützkow, Nicolaus Köller, Engelke Manteufel, Henning v. Pentz, riddere, og Swantes Hase, vor hofmarskal, væbner, og mange andre retskafne mænd, som er fuldt værdige til tiltro. Givet og skrevet på Ålholmhus i år 1359 efter Guds fødsel tirsdag efter den søndag, da man synger Quasimodogeniti.

[1359][1]) 1. maj. 214

Mads Murer, borger i Malmø, specificerer over for rådet i Lübeck de tab, han har lidt ved at en pakke tøj, som han havde deponeret hos den lybske

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

borger Hannes Berkhof, er blevet åbnet og plyndret, mens den var i dennes varetægt.

Original i Lübeckarkivet.

Jeg Mads Murer, borger i Malmø, hilser Eder, gode herrer og agtværdige herrer borgmestre, rådmænd og øvrige borgere i Lübeck, inderligt med Jesus Kristus, idet jeg med dette brev meddeler Eder, gode mænd, at der på det tidspunkt, da Valdemar, af Guds nåde de Danskes og Venders konge, kom til landet Skåne med en stor skare folk, vederfaredes mig sorg og kummer fra vore fjenders side, idet de plyndrede mig for livsunderhold og gods, og at jeg gav mit gods i hvad der på folkesproget kaldes en 'pakke' til een fra Lübeck, kaldet Hannes Berkhof, for at han skulde opbevare det omhyggeligt. Men dette gods tabte og mistede jeg sammesteds, medens det var i hans varetægt og lå i nævnte pakke, idet denne blev åbnet og atter smækket sammen, uden at huset eller døren var blevet brudt op: for det første 500 stykker lærred, hvert hundrede står mig i 10 skilling grot; fremdeles et stykke grønt klæde fra Courtrai for 15 skilling grot; fremdeles et halvt stykke blåt klæde fra Courtrai for 8 skilling grot; fremdeles et stykke 'brabantsk' for 30 skilling grot; fremdeles en ny rød kappe med 'hermelin' og 'buntværk' [2]) for 30 skilling grot; fremdeles 'buntværk' tillige med nyt 'hermelin' til en kappe for 15 skilling grot; en 'skarlagens' hætte med nyt 'buntværk' for 5 skilling grot; fremdeles otte par lagener, som står mig i mere end 24 skilling grot; fremdeles købte jeg en 'tavledug' [3]) for tre skilling grot. Til vidnesbyrd herom er mit segl hængt under dette brev. Skrevet på apostlene Filips og Jakobs dag.

[1]) kong Valdemar var med hæren i Skåne i sensommeren 1358, jf. nr. 168, og atter igen i de første måneder af 1359, jf. Annal. Dan. og Sjöstedt 42–43, 157–59, samt endelig i højsommeren 1360, da Skåne genvandtes. Da brevet er udstedt 1. maj er det sikkert felttoget 1359, der sigtes til. Da Valdemars hær betegnes som 'fjenderne', er en datering til efter 1360 udelukket. – [2]) d. v. s. gråværk. – [3]) d. v. s. borddug.

215 1359. 2. maj. Lunds byting.

Hågen Hildebrandsen og Gødeke Hennekesen, borgere i Lund, skøder på Gødeke Andersens vegne hans arvepart i en gård i St. Hans sogn i Lund til deres medborger Niels Bentsen.

Original i rigsarkivet

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Hågen Hildebrandsen og Gødeke Hennekesen, borgere i Lund til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Alle skal vide, at vi begge in solidum i Gødeke Andersens navn og på sammes vegne for fuld betaling har solgt og på Lunds byting i overensstemmelse med landets love skødet den hele ubeskårne andel i en gård med huse og abildgård, beliggende i St. Hans sogn i Lund og ifølge arveret tilhørende nævnte Gødeke Andersen efter hans elskede faders, Anders Davidsens død, tillige med et grundstykke og samme gårds enkelte tilliggender, intet undtaget, til den gode mand Niels Bentsen, vor medborger i Lund, nærværende brevviser, at besidde med rette evindelig, og at vi på samme ting frit har opladt den til fornævnte Niels' hånd, idet vi anerkender, at vi som ovenfor anført har modtaget fuld betaling af samme Niels Bentsen, ligesom vi i fornævnte Gødeke Andersens navn, som forudskikket, vil erklære os for fuldt ud tilfredsstillede. Ydermere forpligter vi os in solidum og vore arvinger til at hjemle samme Niels Bentsen og hans arvinger fornævnte hele andel i gården med dens samtlige tilliggender, såvel efter tre års forløb som inden den tid i overensstemmelse med skånske lov [1]), mod krav fra samme Gødeke Andersen og for tiltale fra hvilken som helst anden side og at frigøre og befri den efter hjemlingen. Til vidnesbyrd om dette salg og denne skødning har vi ladet vore segl hænge under dette brev. Forhandlet og givet i Lund på samme byting i det Herrens år 1359 dagen før den dag, da det hellige kors blev fundet.

[1]) jf. Skånske lov, tekst I, 78–80.

1359. 2. maj. 216

Bisperne Niels af Odense og Peder af Ribe vidimerer kong Valdemar 4. Atterdags brev af 29. april 1359 om gæsteri.

Original i rigsarkivet.

Broder Niels, af Guds nåde biskop af Odense, og Peder, af Guds nåde biskop af Ribe, til alle, der ser dette brev, hilsen med Gud og (anmodning om) fuld tillid til det nedenfor skrevne.

I skal vide, at vi har set et brev af den berømmelige fyrste, vor herre herr Valdemar, af Guds nåde de Danskes og Venders konge, hvilket brev var uskrabet, ustunget og umistænkeligt og under hans ægte segl, og som havde følgende ordlyd: Valdemar, af Guds nåde de Danskes og Venders konge

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

(o. s. v. = nr. 212). Givet samme år under vore segl dagen før apostlene Filips og Jakobs dag.

217 1359. 15. maj.

Biskop Povl af Århus henlægger jordskylden af bispens jorder i Århus, ledingspengene af bispens skiben i Hasle herred og cathedraticum af Lisbjerg herred til afholdelse af en daglig messe for St. Clemens ved dennes alter i Århus domkirke.

Afskrift i Århusbogen.

Povl, af Guds nåde biskop i Århus, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Da vi ved Guds forsyn er sat i spidsen for styret af Århus kirke, tror vi, at det påhviler vor omsorg, at gudsdyrkelsen der forøges. Det er derfor vor vilje, at der i samme vor kirke foran St. Clemens alter ved indgangen til koret hver morgen skal holdes en messe om St. Clemens; til afholdelse af denne messe henlægger vi ved dette brev med vort elskede kapitels samtykke al skyld af vore jorder i Århus, alle penge af vort skiben i Hasle herred, som kaldes 'ledingspenge' og alle vore cathedraticumafgifter[1]) i Lisbjerg herred. Vi forpligter med dette brev os og vore efterfølgere efter samme vort kapitels enstemmige samtykke og særlige råd til ubrydeligt at overholde denne bestemmelse, idet vi strengt forbyder, at nogen af vore provster, vore officialer eller nogen som helst andre, uanset stilling eller stand, på nogen måde vover at handle imod denne vor fornævnte bestemmelse, såfremt han ikke vil rammes af bandlysningens sværd. Til vidnesbyrd herom har vi ladet vort segl tillige med vort elskede kapitels segl hænge under dette brev. Givet i det Herrens år 1359 første onsdag efter martyrerne St. Nereus' og St. Achilleus' dag.

[1]) jf. DRB. II 1 nr. 55 note 2.

218 1359. 26. maj.

Niels Knudsen, ridder, skænker 20 ørtug skyldjord i Eskilstrup til væbnerne Ingvar og Jens Bentsen for tro tjeneste.

Original i rigsarkivet.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Niels Knudsen, ridder, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Jeg gør vitterligt for alle, at jeg på grund af den tro tjeneste, som nærværende brevvisere Ingvar Bentsen og Jens Bentsen, væbnere og mine frænder, har ydet mig og til frelse for min sjæl overdrager dem – som var det dem skænket ved testamente – det gods i Eskilstrup i Merløse herred, nemlig 20 ørtug skyldjord, som herr Jens Nielsen, kaldet af Kragerup, ridder, har tilskødet mig til evig besiddelse på Merløse herredsting, at besidde evindelig efter min død; og jeg forpligter mine arvinger og binder dem fast under ed til, at de skal tilskøde og hjemle samme Ingvar og Jens samt deres rette arvinger de nævnte 20 ørtug skyldjord med alle tilliggender hertil på fornævnte Merløse herredsting, at besidde evindelig. Givet i det Herrens år 1359 søndagen før Kristi himmelfart under mit segl og segl tilhørende Niels Eriksen af Linde, Niels Manderup og Niels Gødesen til vidnesbyrd om det foran skrevne.

1359 5. juni, Reg. Dan. nr. *2339, se nr. 295 note 1.

1359. 9. juni. 219

Jens Pallesen af Elkær pantsætter to gårde i Møgeltorum og Fiskbæk til Mikkel Nielsen Krabbe for 20 mark sølv.

Original i rigsarkivet.

Jens Pallesen af Elkær til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Alle skal vide, at jeg erkender i sandhed at skylde nærværende brevviser, Mikkel Nielsen kaldet Krabbe, 20 mark lødigt sølv, som fuldt ud skal betales inden kongen og martyren St. Olavs dag nu næstkommende, for hvilke jeg med dette brev pantsætter samme Mikkel alt det gods, som jeg fik som medgift med min hustru Marina, god ihukommelse, nemlig to gårde i Møgeltorum, af hvilke Esger Madsen, samme Marinas fader, fordum beboede den ene, og to gårde i Fiskbæk sogn med alle deres tilliggender, løst og fast, dog med det vilkår os imellem, at hvis nævnte sum penge ikke betales til fornævnte termin, da skal fornævnte gods tilfalde samme Mikkel, at besidde med rette evindelig, som var det skødet på tinge, idet jeg med dette brev fast

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

forpligter mig og mine arvinger til at hjemle samme Mikkel fornævnte gods og befri det for krav fra hvem som helst, samt til at tilskøde ham eller hans arvinger nævnte gods, når som helst vi anmodes derom af dem. Til vidnesbyrd herom er mit segl hængt under dette brev tillige med segl tilhørende de gode mænd herr Thomas af Tranders, præst, Lars Nielsen Pusel, Oluf Ebbesen og Mikkel Skytte. Givet i det Herrens år 1359 pinsedag.

220 1359. 10. juni. Vilmnitz.

Notaren Zabel v. d. Horst erklærer, at broder Vilhelm Lange, befuldmægtiget for antonitterklostret i Tempzin, har anmodet Helmold Hövesche, sognepræst i Vilmnitz og tidligere official hos biskop Henrik af Roskilde, om at tilbagegive Jakob Schröder, præst i Roskilde stift og tidligere sendemand for broder Vilhelm, 8 mark stralsundske penge, som denne havde opkrævet for Antonitterne under visitats af sognekirkerne på Rügen, men som Helmold havde beslaglagt under henvisning til, at bispens visitatstilladelse, givet i 1352, kun havde tidsbegrænset gyldighed.

Original i Schwerinarkivet.

I Guds navn, amen. I året 1359 efter Kristi fødsel, i den 12. indiktion, den 10. juni, ved middagstid eller deromkring, i den højhellige fader i Kristus og herre, vor herre af Guds forsyn pave Innocens 6.s syvende pontifikatsår var i præsteboligen ved sognekirken i Vilmnitz på øen Rügen i Roskilde stift i nærværelse af mig, nedennævnte offentlige notar, og nedennævnte vidner den rosværdige mand, broder Vilhelm Lange, af den hellige Augustinus' orden, efter hans eget udsagn i Vienne stift, befuldmægtiget for den hellige Antonius' ordenshus i Tempzin i Schwerin stift, til stede sammen med herr Jakob Schröder, præst i nævnte Roskilde stift, tidligere commissarius i ærinder for Antonitterordenen og sendemand for den nævnte befuldmægtigede Vilhelm, hvem han bistod i nedennævnte sag, medens den gode mand, herr Helmold, sognepræst ved ovennævnte kirke i Vilmnitz, ligeledes var tilstede. Samme Vilhelm anmodede nævnte herr Helmold Hövesche, sognepræst ved omtalte kirke og tidligere official på nævnte land Rügen for den ærværdige fader i Kristus herr Henrik, biskop af Roskilde, om at tilbagebetale 8 stralsundske mark, som samme Helmold siges at have modtaget af nævnte herr Jakob, commissarius som ovenfor nævnt, på et nærmere angivet

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

tidspunkt, da nævnte commissarius, således som han hævdede, i Antonitterordenens ærinde og i opdrag og på befaling af nævnte befuldmægtigede Vilhelm foretog en visitatsrejse til sognene og sognekirkerne på nævnte ø Rügen, og han bad indtrængende samme herr Helmold om, at han vilde tilbagebetale ham den ovenfor angivne pengesum, som samme Helmold havde tilbageholdt. Men nævnte Helmold fremførte og sagde, at han med sin herre bispen af Roskildes myndighed, havde beslaglagt og taget denne pengesum, og for at formulere og forklare, med hvilken ret han havde gjort det, påberåbte han sig dekretalet: 'Hvis bispen' [1]). Iøvrigt påberåbte han sig, at han havde gjort det af den grund, at nævnte commissarius ikke havde hans nævnte herre, bispen af Roskildes tilladelse til at foretage sådanne visitatsrejser som den nævnte. Nævnte herr Jakob, commissarius som ovenfor omtalt, svarede ham således: 'Min kære herre. Har jeg aldrig vist Eder et brev, udstedt af den herre bispen af Roskilde, som endnu er i live, hvoraf I fuldt ud kunde erfare og oplyses om, at jeg havde fuldmagt af nævnte herr biskop til at foretage en sådan visitatsrejse til sognekirkerne på deres vegne, som før er nævnt'. Hertil svarede nævnte Helmold med disse ord: 'Jeg har ganske vist set brevet og læst det, men i kraft af dette brev har I ikke kunnet foretage en sådan visitatsrejse til nævnte kirke, ej heller haft tilladelse til at foretage den, fordi omtalte brev ikke var udstedt det år, Eders visitatsrejse fandt sted, men var givet i det Herrens år 1352, og fordi den tilladelse, der ved brevet var tilstået Eder, allerede længe i forvejen var udløbet og fremdeles er udløbet. Derfor har jeg beslaglagt, taget og tilbageholdt nævnte sum i min herre og biskops navn.' Men den omtalte befuldmægtigede Vilhelm gjorde gældende og sagde, at eftersom hverken bestemmelsen om, at indholdet skal miste sin gyldighed efter et års forløb eller nogen anden annulleringsbestemmelse var indføjet eller indskudt i herr bispens brev ved dateringen, så har nævnte brev gyldighed for samme herre og biskop af Roskildes levetid, og at eftersom også andre officialer for nævnte biskop og omtalte Helmolds forgængere havde stillet sig tilfreds med nævnte brev og ikke tilsidesat det, lige som de på ingen måde lagde hindringer i vejen for Antonitterordenens virksomhed i denne sag, så kunde også Helmold med god samvittighed stille sig tilfreds med det, hvortil nævnte Helmold svarede med disse ord: 'Hvis mine forgængere har villet være efterladende, hvad angår det så mig? Jeg har ikke villet og ønsker ej heller nu at være efterladende.' Og nævnte Vilhelm, befuldmægtiget, fremførte følgende: 'Min herre. I har ønsket at fortrædige og hindre Antonitterordenens arbejde og beslaglægge dens penge. I burde efter ud-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

gangspunktet have beslaglagt de penge, der allerede var skaffet tilveje, og ikke dem, der først senere vilde blive skaffet tilveje, og I burde ikke have tilladt, at min nævnte commissarius yderligere gæstede andre kirker for at samle disse penge sammen til Eder.' Nævnte Helmold svarede ham og sagde, at han var uvidende om og havde glemt, hvorvidt han havde foretaget den omtalte beslaglæggelse i begyndelsen af nævnte visitatsrejse, i slutningen eller midt under den. Men nævnte herr Jakob, commissarius, fremførte og sagde, at omtalte Helmold, efter at han hos ham havde beslaglagt en del af nævnte sum, havde befalet ham at gennemføre nævnte visitatsrejse til den sidste ende og overgive ham både de penge, han endnu ikke havde indsamlet, og dem, han allerede havde indsamlet. Og således havde han beslaglagt såvel det allerede indsamlede og fremskaffede beløb som det beløb, der senere fremskaffedes. Og nævnte herr Jakob tilføjede, at adskillige troværdige mænd havde set og hørt ovennævnte brev, og at de ikke havde indvendt noget imod det, men havde sagt, at det havde fuld gyldighed, og han tilføjede blandt andet også, at nævnte herre og biskop af Roskilde i egen person på et bestemt tidspunkt og på et bestemt sted under sin visitatsrejse ikke havde bestridt, ikke havde forbudt og ikke på nogen måde havde hindret, at en sådan visitatsrejse fandt sted. Da nu de to parter havde forhandlet indbyrdes, som det er angivet ovenfor, fremlagde nævnte broder Vilhelm, befuldmægtiget (af sin orden), og lod oplæse et apostolisk brev, skrevet på pergament, ikke ødelagt, men urørt, uskrabet, ustunget, ufordærvet, ubeskadiget, fuldstændig umistænkeligt og efter den romerske kuries sædvane beseglet med den ægte blybulle i hampesnor, der tilhører den højhellige fader i Kristus og herre, fordum pave, herr Clemens 6., hvilket brev begynder således: Clemens, biskop, Guds tjeneres tjener, til sine ærværdige brødre, ærkebisper og bisper, og sine elskede brødre, abbeder, priorer, dekaner, ærkedegne, ærkepresbytere og andre prælater ved kirkerne, til hvem dette brev når, hilsen og apostolisk velsignelse. Ikke uden hjertesorg og megen sindsbevægelse har vi erfaret o.s.v. Således begynder det, og det ender således: Givet i Avignon den 28. februar, i vort ottende pontifikatsår[2]). Efter at dette brev var oplæst, fremlagde samme Vilhelm og lod oplæse et andet apostolisk brev, skrevet på pergament, urørt, ufordærvet, uskrabet, ustunget, ubeskadiget i enhver henseende, fuldstændig umistænkeligt og efter den romerske kuries sædvane beseglet med den ægte blybulle i silkesnor, der tilhører den højhellige fader i Kristus og vor herre, af Guds forsyn pave Innocens 6., hvilket brev begynder således: Innocens, biskop, Guds tjeneres tjener, til sine elskede sønner, abbeden og

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

konventet i det direkte under pavestolen hørende[3]) St. Antoniuskloster af augustinerordenen i Vienne stift hilsen og apostolisk velsignelse. Når man beder os om, hvad der er ret og rimeligt, kræver både billighed og fornuft, at vi i kraft af vort embede omhyggeligt drager omsorg for, at det virkeliggøres på behørig måde, o.s.v. Således begynder det, og det slutter således: Givet Avignon 9. juni i vort andet pontifikatsår[4]). Da dette brev var blevet læst op, fremførte og sagde nævnte herr Helmold, at han vilde underkaste sig sin nævnte herre, bispen af Roskildes og andre egnede mænds kendelse, afgørelse og beslutning, så at de skulde afsige kendelse med hensyn til og i anledning af denne sag, og erklære, om han, Helmold, var forpligtet til at tilbagebetale de omtalte 8 mark, eller om nævnte befuldmægtigede og hans undergivne var forpligtet til at tilbagebetale de penge, som han og hans commissarii efter nævnte Helmolds påstand havde indsamlet og oppebåret i nævnte land Rügen uden hans herre bispens vidende og tilladelse, og han tilføjede, at hvis nævnte Vilhelm, befuldmægtiget, vilde eller kunde fremskaffe og udvirke hos hans omtalte herre, bispen af Roskilde, at han, bispen, påbød, at omtalte pengesum skulde tilbagegives ham, så var han rede til at tilbagebetale nævnte befuldmægtigede vedkommende sum i dens helhed og øjeblikkeligt. Derefter fremlagde og oplæste nævnte Jakob, commissarius, et brev, skrevet på pergament, beseglet – efter hans udsagn – med nævnte Helmolds runde officialsegl i grønt og rødt voks, hvis indhold ord til andet var følgende: Vi Helmold Hövesche, den ærværdige faders og herres official på landet Rügen (o.s.v. = ovf. nr. 92). Men i omskriften af det segl, der var hængt under dette brev, fandtes følgende bogstaver: 'Roskildebispens officials s(egl)'. Og midt på samme segl fandtes et billede i lighed med et billede af en pave, som ligesom lænede sig ud over stolens armlæn eller armstød, hvis ansigt og legeme indtil brystet var synlige, og som ved venstre[5]) skulder havde ligesom en oprejst nøgle, men ved venstre skulder ligesom halvdelen af en hyrdestav, og ved siden af dette billede var der i omskrift skrevet følgende bogstaver: 'Den hellige pave Lucius'. Dette er forhandlet år, indiktion, måned, dag, time, pontifikatsår og sted som ovenfor, i nærværelse af de hæderlige mænd og herrer Pribe og Dubbermar, præster, og Peder Felix (Seleghe?), lægmand i ovennævnte Roskilde stift, hidkaldt og opfordret til at bevidne ovenstående. (Notarmærke). Og jeg, Zabel v. d. Horst, klerk i Verden stift, ved kejserlig bemyndigelse offentlig notar, var sammen med ovennævnte vidner tilstede, da alt og hvert af det ovenstående skete og forhandledes, som angivet ovenfor, og jeg har set og hørt, at det

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

skete således, og jeg har med omhu skrevet og opsat det med egen hånd i denne offentlige form, og har underskrevet med mit navn og mærke, idet den hæderlige mand, den ovenfor omtalte broder Vilhelm Lange anmodede og bad mig om at bevidne alt ovenstående. Og jeg erkender og bekræfter, at udtrykket „tilbagebetale", som står mellem linjerne ved linje nitten[6]) fra slutningen, er tilskrevet af mig, ikke i svigefuld hensigt, men på grund af en fejltagelse.

[1]) der sigtes formentlig til c. 6 VI De officio ordinarii I 16 af indhold, at hvis en biskop ikke personligt foretager visitatsen, tilkommer visitatsafgifterne den, der med hans bemyndigelse visiterer. – [2]) d.v.s. 1350; bullen er ikke identificeret. – [3]) siden 1298 stod moderklostret i St. Didier direkte under pavestolen, jf. M. Heimbucher, Die Orden u. Kongregationen I 423–24. – [4]) d.v.s. 1354; bullen, hvis ordlyd er trykt Mekl. UB. V 512 nr. 3385, jf. XIII 489 nr. 7951, er en almindelig bekræftelse af ordenens privilegier. – [5]) seglet kendes ikke; rimeligvis er *venstre* fejl for *højre,* jf. biskop Henriks segl DGS. 162. – [6]) her s. 153 l. 18 fra oven.

221 1359. 20. juni. Stralsund.

Henrik Eselsvoth og Nicolaus Rockut, borgere i Stralsund, kvitterer biskop Henrik af Roskilde for en gæld på 1000 mark stralsundske penge, som denne har betalt på kong Valdemar 4. Atterdags vegne.

Original i rigsarkivet.

Henrik Eselsvoth og Nicolaus Rockut, borgere i Stralsund, til alle, der ser dette brev, hilsen med Gud.

I skal vide, at den ærværdige fader i Kristus herr Henrik, biskop af Roskilde, til nærværende tidspunkt fuldt ud har betalt 1000 mark stralsundske penge til os af den gældsforpligtelse, der består imellem hans forgængere (, der indgik den) på opfordring af den stormægtige fyrste herr Valdemar, de Danskes berømmelige konge, på den ene side og Johan og Andreas, kaldet Wesent, salig ihukommelse, fordum borgere i Stralsund, på den anden side, og som senere i form af pant overførtes til os af de omtalte Wesent. Vi kvitterer og frigør fuldt ud ovennævnte, nemlig den ærværdige fader selv og hans efterfølgere samt den nævnte konge for vort, vore arvingers og alle andres krav, idet vi eftergiver den samme ærværdige fader de indtægter på 100 mark stralsundske penge, som vi hidtil ifølge rådet i Stralsunds forhandlinger har oppebåret årligt af det biskoppelige gods på Rügen for vort besvær og vore omkostninger. Fremdeles ønsker jeg, Henrik, at det skal være

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

kendt for alle, at intet af det, der resterer i ovennævnte gældsforpligtelse, tilkommer eller på nogen måde tilhører mig, men i sin helhed tilhører foromtalte Nicolaus. Givet i Stralsund under vore segl i det Herrens år 1359 på Kristi legemsdag i nærværelse af de gode mænd Martin Strassborg, Johan Semlow og Henrik Wren, borgere i Stralsund, som af os særligt er tilkaldt og bedt om at være tilstede.

1359. 21. juni. Stralsund. 222

Nicolaus Rockut, borger i Stralsund erklærer at have deponeret alle de gælds- og forpligtelsesbreve på rådhuset i Stralsund, som bispen af Roskilde i sin tid til fordel for kong Valdemar havde udstedt til brødrene Johan og Andreas Wesent, og som disse havde transporteret til ham, således at de skal udleveres til biskop Henrik af Roskilde, når de resterende 1400 mark stralsundsk er betalt.

Original i rigsarkivet.

Alle skal vide, at jeg Nicolaus Rockut, borger i Stralsund, i det Herrens år 1359 den fredag, som var dagen efter Kristi legemsfest, sammen med mine venner fremtrådte for de vise mænd, borgmestre og rådmænd i staden Stralsund i deres råd, hvor jeg til tro opbevaring deponerede, overleverede og i hænderne på den forstandige mand, herr Arnold, kaldet Goldenstedt, borgmester i Stralsund, der da var til stede og gunstigt tog herimod, overgav alle gældsbreve og alle andre skriftlige forpligtelser, som på hvilken som helst måde tog sigte på det biskoppelige gods i landene Rügen og Møn, og som jeg besad eller havde kendskab til i forbindelse med de forpligtelser, der består mellem herr bispen af Roskilde efter opfordring af den stormægtige fyrste, de Danskes herre konge, på den ene side og Johan og Andreas, brødre, kaldet Wesent, salig ihukommelse, fordum borgere i Stralsund, på den anden, og som senere gennem nævnte Wesent er tilfaldet mig i form af pant, for at samme borgmester kunde forvare og trofast opbevare dem, indtil de 1400 mark stralsundske penge, som i kraft af ovennævnte breve endnu står tilbage som gæld til mig og ingen anden, bliver udbetalt til mig eller mine arvinger, således som det følger nedenfor; og jeg tilføjer og erklærer offentligt med dette brev, at hvis der nogen sinde fra nu af et eller andet sted, hvad jeg ikke venter er tilfældet, skulde findes nogle andre gældsbreve eller skriftlige forpligtelser angående omtalte gældsposter, skal de ikke være af nogen betyd-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

ning og ikke have nogen kraft og styrke. Men når som helst det måtte behage den ærværdige fader i Kristus herr Henrik, nuværende biskop i Roskilde, eller hans efterfølger eller hans kapitel i Roskilde at betale ovennævnte 1400 mark stralsundske penge, der nu som forudskikket resterer af gælden til mig, skal de kunde gøre det ved at betale fire gange, nemlig hver gang 350 mark stralsundske penge – eller mere, hvis det måtte være deres vilje – til St. Hans dag, således at han eller de til St. Mortens dag derefter i forhold til den betalte rate skal oppebære de visse indtægter, som jeg i overensstemmelse med rådmændene i Stralsunds forhandlinger plejer at oppebære årligt af det biskoppelige gods på Rügen, hvorimod jeg, hvis betalingen går i stå, skal oppebære dem for mit besvær og mine omkostninger. Ydermere, når hele summen på nævnte 1400 mark stralsundske penge er betalt på denne måde, så skal fornævnte breve og forpligtelser, som jeg nu har deponeret som fornævnt, frit gå tilbage til den fornævnte herr biskop, den nuværende eller den til enhver tid værende, eller til hans omtalte kapitel – til hans eller deres hånd – tillige med fornævnte indtægter i deres helhed uden nogen protest fra mig og mine arvinger eller nogen som helst andre. Til vidnesbyrd herom og til sikrere forvaring har jeg anset det for rigtigt at hænge mit segl under dette brev. Forhandlet og givet, år, dag og sted som ovenfor i nærværelse af mine venner Martin Strassborg, Henrik Eselsvoth, Johan Semlow og Henrik Wren, borgere i Stralsund, hvis segl til vidnesbyrd om denne handling på min opfordring ligeledes er hængt under dette brev.

223 [1359. Før 24. juni][1]).

Jens Jakobsen, præst og kannik i Århus, pantsætter sit gods i Saltrup til Esrom kloster for tolv mark sølv.

Afskrift i Esrombogen.

Jens Jakobsen, præst og kannik i Århus, til alle, der ser dette brev, hilsen med Gud.

Jeg erkender med dette brev, at jeg i sandhed står i skyld og gæld til nærværende brevvisere, de fromme mænd herr abbeden og det menige konvent i Esrom, for tolv mark lødigt sølv efter kølnsk vægt, som jeg har hævet som lån af dem til brug for mig selv, og som skal betales til næste St. Mortens dag. For disse penge pantsætter jeg dem med dette brev alt mit gods i Saltrup, nemlig en halv mark skyldjord med tofter, huse, agre, enge, græsgange og

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

alle dets andre tilliggender af enhver art, med den tilføjede betingelse, at hvis nævnte sum sølv ikke bliver betalt til fornævnte termin, da skal omtalte herrer til egen nytte årligt nyde frugterne og afgifterne af dette gods, uden at de på mindste måde skal afregnes i hovedstolen. Til vidnesbyrd herom er mit segl[2]).

[1]) af de fire følgende sammenhørende breve skal de tre første rimeligvis opfattes som udkast. Kun det sidste har datering: 1359 *circa festum Iohannis baptiste;* men ifølge Københavns kapitels anniversarium døde Jens Jakobsen 1359 3. juni, Kbhs. Dipl. II, p. 11. Da klostret 1497 var i besiddelse af gårdene i Saltrup, Pårup og Bannebjerg, jf. jordebogen 1497, Cod. Esrom. p. 274–75, og der ikke foreligger vidnesbyrd om, at besiddelsen nogensinde er blevet anfægtet, har forholdet sandsynligvis været det, at klostret og Jens Jakobsen i tiden forud for hans død har drøftet forskellige måder at ordne hans mellemværende med klostret på, og at man sluttelig er enedes om det postdaterede brev af *omkring* 24. juni, idet en skødning på tinge først skulde foretages. Hans i mellemtiden indtrufne død har ifølge de senere besiddelsesforhold øjensynligt ikke ændret denne aftale. – [2]) fortsættelsen mangler.

[1359. Før 24. juni][1]). 224

Jens Jakobsen, præst og kannik i Århus, pantsætter sit gods i Saltrup til Esrom kloster for tolv mark sølv på den betingelse, at godset skal være uindløst i ti år.

Afskrift i Esrombogen.

Jens Jakobsen, præst og kannik i Århus, til alle, der ser dette brev, hilsen med Gud.

I skal vide, at jeg i sandhed står i skyld og gæld til nærværende brevvisere, de fromme mænd herr abbeden og det menige konvent i Esrom, for 12 mark sølv, som jeg har hævet som lån af dem til brug for mig selv. Herfor pantsætter jeg med dette brev min gård i Saltrup, nemlig en halv mark jord, med alle dens tilliggender af enhver art på den betingelse, at jeg ikke må indløse den de første ti år, men at samme herrer i mellemtiden skal oppebære alle frugter og afgifter, og at de for frugterne årligt skal afkorte mig en mark sølv i ovennævnte sum. Til vidnesbyrd herom er mit segl[2]).

[1]) jf. nr. 223 note 1. – [2]) jf. nr. 223 note 2.

[1359. Før 24. juni][1]). 225

Jens Jakobsen, præst og kannik i Århus, sælger og skøder tre gårde i Saltrup, Pårup og Bannebjerg til Esrom kloster.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Afskrift i Esrombogen.

Jens Jakobsen, præst og kannik i Århus, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

I skal vide, at jeg efter at have overvejet sagen med mig selv og efter modent råd af mine venner har solgt, på Holbo herredsting lovligt skødet og i nærværelse af de tingsøgende, der kaldes 'tinghøringe', har opladt alt mit gods i Holbo herred til de fromme mænd, de herrer abbeden og det menige konvent i Esrom, for 20 mark lødigt sølv i kølnsk vægt, der forlængst er betalt, at besidde med rette evindelig, nemlig tre gårde, een i Saltrup, en anden i Pårup og en tredie i Bannebjerg, med tofter, huse, agre, enge, græsgange og alle deres andre tilliggender, med hvilke betegnelser de end opregnes. Til vidnesbyrd herom og til forvaring er mit segl[2]).

[1]) jf. nr. 223 note 1. – [2]) jf. nr. 223 note 2.

226 1359. Omkr. 24. juni.

Jens Jakobsen, præst og kannik i Århus, oplader tre gårde i Saltrup, Pårup og Bannebjerg til Esrom kloster.

Afskrift i Esrombogen.

Jens Jakobsen, præst og kannik i Århus, til alle, der ser dette brev, hilsen med Gud.

I skal vide, at jeg til frelse for mine forældres og min sjæl har skænket, på tinge skødet og med dette brev oplader til nærværende brevvisere, de fromme mænd, de herrer abbeden og det menige konvent i Esrom, alt mit gods, løst og fast, som jeg besidder i Holbo herred, nemlig tre gårde, een i Pårup, en anden i Saltrup og en tredie i Bannebjerg, med agre, enge, græsgange og alle deres andre tilliggender, med hvilke betegnelser de end opregnes, intet undtaget, at besidde evindelig i hele det omfang, i hvilket jeg ukæret og frit har besiddet det. Til vidnesbyrd herom og til forvaring er mit segl og segl tilhørende min elskede ven herr Asser, præst ved kirken i Helsinge, hængt under dette brev. Givet i det Herrens år 1359 omkring St. Hans[1]).

[1]) jf. nr. 223 note 1.

227 [1359. Før 24. juni][1]).

Memorandum medgivet den franske regents udsendinge, der skal for-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

handle med Languedoc om det økonomiske grundlag for krigens fortsættelse og for et forbund med kong Valdemar af Danmark.

Samtidig afskrift i Montpellier.

Memorandum i sagen vedrørende Danmark.

[1] For det første må man erindre sig de store len, de store godser og rigdomme, den store overflod på købmandsvarer, der tidligere forekom i kongeriget Frankrig i større mængder end i noget andet kongerige, og af hvilke enhver havde og kunde have i overflod. [2] Fremdeles det store ry, som nævnte kongedømme og indbyggerne i dette nød; thi allevegne og i alle lande var de de mest ærede og mest ansete mennesker i verden. [3] Fremdeles må det også erindres, hvorledes folk i nævnte kongerige gennem de krige, som har fundet sted der, har lidt tab på deres gods og i deres eksistens, og det i den grad, at hvis de ikke med Guds hjælp og ved egen indsats skaffer sig et lægemiddel, må de frygte for at miste alt deres gods, deres eksistens og anseelse. [4] Fremdeles når man også tager den tilstand i betragtning, hvori de for øjeblikket befinder sig, må kongeriget og de frygte for at få og udsættes for endnu flere onder og ubehageligheder end de nogensinde har haft. [5] Fremdeles må man heller ikke glemme den store tapperhed, godhed, trofasthed, mildhed, godhed og kærlighed hos vore herrer kongerne af Frankrig, som var forgængere for vor såre kære og såre respekterede herre Johan, der for tiden er konge, og hvorledes disse konger til alle tider har været milde, venlige, medfølende og barmhjertige over for gode folk i nævnte kongerige og over for indbyggerne i dette. [6] Fremdeles og særligt bør folket i nævnte kongerige have i minde og evindelig nære kærlighed til vor nævnte herre kong Johan og erindre sig hans såre store tapperhed, og hvorledes han som følge af den stærke attrå, han nærede efter at føre sit gode folk ud af den elendighed, hvori det var og er, har kæmpet så tappert, som enhver ved [2]), og at den hele verden, og endog hans og vore fjender, anser ham for den tapreste blandt alle kristne og yder ham en sådan hyldest, som de kunde yde nogen fyrste, skønt han er deres fange. [7] Fremdeles er det også vel værd at lægge mærke til, hvorledes han har forholdt sig under det lange fængselsophold, thi en fyrste har aldrig vist så stor standhaftighed under sådanne forhold. [8] Fremdeles må også erindres, hvorledes folket altid har sagt og holdt fast ved, at det vilde sætte liv, eksistens og formue ind på hans befrielse, ikke blot mændene, men også fruerne, og at de ikke vilde spare noget i den anledning, hverken smykker, klæder eller andre

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

ting, som Gud havde givet dem. [9] Fremdeles må man også erindre sig de ulyksalige onder og ubehageligheder, som fjenderne har påført nævnte kongerige, og som de påfører det dag efter dag, såsom at brænde og skænde kirker og byer, dræbe og myrde mænd, kvinder og børn, krænke, voldtage og vanære fruer og jomfruer. [10] Fremdeles må man også erindre sig, at når de tager mænd til fange, hænger de dem op i to eller tre dage uden drikke og uden mad, nogle i armene, andre i kønsdelene, andre i fingrene, atter andre i fødderne; og de mishandler og slår dem under pinefulde forhør, og det i den grad, at der omkommer en mængde, og de, som ved hjælp af løsepenge undslipper deres magt, kan ikke leve, og hvis de lever, er de vanvittige eller forkrøblede på deres lemmer. Og endda vil de ikke give dem fri mod løsepenge efter hvad de ejer, men kun således, at også deres frænders formuer bliver lagt øde derved. [11] Fremdeles må man også erindre, at hvad vi anvender på krigen i kongeriget, er kun til at nære og føde krigen, og vi taber og har dagligt tabt, thi fjenderne lever af os, og vort kongerige er stort og vidtstrakt, og følgen er, at gode krigere siger, at man skal jage krigen og holde den så langt borte som muligt, og at der er større fare og undergang ved at vente på fjenderne i vort kongerige end ved at kæmpe fjernt fra hjemmet, og at de folk er de dristigste, som er langt fra deres bopæl og ikke lige uden for deres dør, bag hvilken de kan trække sig tilbage, så snart de kommer i tanke om, at de kan redde sig derind. [12] Fremdeles kan enhver også indse, i hvilken tilstand folket og kongeriget vil komme, hvis kongen af England og Prinsen af Wales kommer til dette kongerige[3]; thi vi har nok at gøre med at frelse vort liv mod de fjender, der i øjeblikket findes der. [13] Fremdeles må man erindre sig, hvorledes folk i landene Bretagne, Normandiet, Pikardiet, Beauvaisis, grevskaberne Valois, Vermandois og Ile-de-France plejede at sige, at de ikke på nogen måde frygtede fjenderne, og at de kunde komme, når de vilde, de vilde give dem en varm velkomst og kæmpe mod dem; og ikke desto mindre er de lande blevet plyndret og udsuget, således som enhver ved. [14] Fremdeles bør folk i Languedoc også have i minde og betænke, at de ovennævnte landskaber har særdeles mange adelsmænd og andre krigsmænd knyttede til forsvaret, og at de ikke har sovet, men har kæmpet for forsvaret af deres land, som folk i Languedoc gør det, og ikke desto mindre har de tabt. [15] Fremdeles må man nære frygt for, at hvis kongen af England, Prinsen af Wales eller andre fjender angriber fra egnene omkring Bordeaux, der hvor de kan gå i land uden hindring, først og fremmest fordi de har og besidder adskillige garnisoner og fæstninger mel-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

lem Toulouse og Bordeaux, vil de kunne hærge landet, eller der vil være stor frygt herfor. [16] Fremdeles, at det er fordelagtigt, at man for en lille del af sin formue redder sjæl, liv, kvinder, børn, gods og len, som er i så stor fare, som det er sagt. [17] Fremdeles bør man også tage eksempel efter den særdeles udmærkede fyrste kong Robert[4]), som var så tapper, som det er kendt af alle, og som styrede sit kongerige så viist, at hans undersåtter aldrig blev tynget af krigen, selv om han havde nok af fjender; der blev tilkastet ham en handske, men han afventede ikke, at hans fjender betrådte hans kongerige, men drog i ti dage med sin krigerskare mod dem og overvandt dem. [18] Fremdeles må også erindres, hvorledes vi, som tidligere var i besiddelse af så megen kraft, altid har tabt ved at afvente vore fjenders komme, og følgelig må den, som vil „føre en god krig“[1]), herefter indstille sig på en anden slags krig end den, som vi har ført i forgangen tid. [19] Fremdeles må det heller ikke gå i glemme, at der på alle de stænderforsamlinger i kongeriget, der er blevet afholdt i Paris, i Compiègne, i Languedoc og andre steder, såvel i kong Filips[5]) som i kong Johans tid, inden hans fangenskab[2]) og siden, altid er blevet givet det råd, at det var nødvendigt at ruste til søs og gå med en hær til England; og det er tidligere blevet vedtaget, men visse personer har forhindret det. [20] Fremdeles må også erindres, at englænderne nærer en større frygt herfor end for noget andet, og de siger tit, at kongen af Danmark vil ødelægge landet England, og således lyder også nogle forudsigelser. [21] Fremdeles må også erindres, at efter kongens tilfangetagelse vilde herr prinsregenten have stillet en hær på benene, men at han af to grunde er blevet forhindret heri: den første er, at kongen flere gange har tilskrevet og befalet ham, at han under fare for at pådrage sig hans vrede og af hele sin kærlighed til ham hverken måtte udruste en hær eller foretage sig noget, som kan føre til brud eller til forværring og forsinkelser i de forhandlinger, han er indviklet i med vore fjender; den anden er, at nogle forrædere blandt undersåtterne har forhindret det ved deres forræderi, så at det ikke har kunnet gennemføres; og de har villet gøre en anden til konge end vor rette herre, og de er blevet dræbt af den grund. [22] Fremdeles må også erindres, at for seks år siden lod kongen af Danmark[6]), en fyrste af stor foretagsomhed, mægtig og viis, i en alder af 38 år stille forslag om og foreslog selv kongen et forbund, og han vilde have en af vore prinsesser, en datter af vor konge, som hustru til sin ældste søn samt en sum på 600.000 floriner, og under disse forhandlinger tilbød han at hjælpe os og føre 12.000 gode og udvalgte krigere til England for at erobre eller ødelægge

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

dette land, og for at vi kunde få hævnet os på vore fjender og få fred. [23] Fremdeles må også erindres, at aftalerne var i begreb med at blive formulerede; thi kongen sendte adskillige gode og fremragende udsendinge did – blandt hvilke den herre Robert d'Outreleaue, kongens råd og råd hos herr prinsregenten og hos herren af Poitou og deres maître des requêtes de l'Hôtel[7]), var den ene – og de fandt, at den nævnte konge udmærket var i stand til at udføre dette[8]). Men så snart det kom til kongen af Englands kundskab, sendte han sine udsendinge til Tyskland, hvilke overbragte store gaver til omkring 160 mægtige baroner, som var naboer til nævnte konge af Danmark, og gav dem store løfter for at få dem til at føre krig mod nævnte konge[9]), så at han ikke kunde hjælpe os; og de har kraftigt ført krig, og til slut har nævnte konge ved sin tapperhed besejret sine fjender og har tilintetgjort dem. [24] Fremdeles må også erindres, at så snart han stod med sejren, har han sluttet aftaler med adskillige hertuger, grever, baroner og riddere i Tyskland og med adskillige af sine undersåtter i sit kongerige, som har lovet ham og aflagt ed på at ville drage med ham til England og hjælpe ham med at erobre landet eller at tilintetgøre og ødelægge dette og kongen af England og hans undersåtter samt at befri kongen af Frankrig, at leve og dø med ham. [25] Fremdeles må også erindres, at han har det hele antal af 12.000 krigere stående rede og klar til uden tøven at drage af sted på redegjorte skibe, og at han har alle de andre ting, der er nødvendige hertil, men det behager ham at få nævnte sum til at betale sine væbnede mænd. [26] Fremdeles må også erindres, at han påny har sendt herr prinsregenten sine højtidelige befuldmægtigede udsendinge og som tidligere har anmodet om, at herr prinsregenten vilde gå videre med de nævnte aftaler. [27] Fremdeles må også erindres, at af den grund har herr prinsregenten sendt folk fra sit råd for at se, om det forholder sig således, som det ovenfor er sagt, og de har fundet, at det er således, og har indberettet således til herr prinsregenten og hans råd. [28] Fremdeles må også erindres, at kongen af Danmark bevæges til at gøre dette af tre grunde: Den ene er, at han siger og fastholder som sandhed, at kongedømmet England tilhører ham, og at han er blandt arvingerne efter den gode hertug af Normandiet, som tidligere erobrede England, og at hans forgængere på ond vis og uden grund er blevet gjort arveløse; den anden er at hævne sig for den skade og de krige, som kongen af England har påført ham; den tredie er den kærlighed, som han nærer til kongen, vor herre, og til Frankrigs krone. [29] Fremdeles må det også erindres, at kongen af Danmark, som man siger, har forbund med skotterne, som vil rykke ind i Eng-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

land sammen med ham, og som har lovet at hjælpe ham indtil døden. [30] Fremdeles må også erindres, at han også har forbund med waliserne, som påny har gjort oprør mod kongen af Englands søn, som kalder sig fyrste af Wales, og i virkeligheden hader de ifølge sagens natur englænderne, og de har allerede dræbt nogle folk hos den nævnte fyrste, og han vil ikke vove at sætte sine ben der; og de siger, at de har en anden herre, og i virkeligheden taler de sandt. Thi det er ikke mere end 30 år siden, at kongen af England forjog den rette herre, af hvilken der lever et smukt barn[10]) i Brügge, som er og bør være herre over det land, således som det er blevet fremstillet for herr prinsregenten. [31] Fremdeles må også erindres, at herr prinsregenten og hans råd i mere end en måned har plejet råd i denne sag og har tiltrådt, anbefalet og tilstået den. [32] Fremdeles må også erindres, at han har udsendt befuldmægtigede til Langue d'Oil, som har ladet folk i nævnte Langue's stænder kalde sammen, og de har holdt et stort stændermøde om denne sag og har efter rådslagning vedtaget, at udgifterne skal bestrides, og de har på deres vegne tilstillet os et sådant beløb, at der ikke mangler os mere end 400.000 floriner. [33] Fremdeles må det også erindres, at vi som følge heraf i løbet af kort tid på en mere agtværdig og gunstig måde kan opnå fem resultater: Det første at få kongen tilbage, det anden at forhindre ankomsten af kongen af England og af andre; thi hvis de blev angrebet, kunde de ikke tænke på togter; det tredie, at de for at forsvare sig, måtte hjemkalde vore fjender, som er i kongeriget Frankrig, og hvis de ikke blev hjemkaldt, vilde de af sig selv vende hjem; det fjerde at få ende på krigen og det femte at få hævn over vore fjender. [34] Fremdeles må også erindres, at hvis sagen ikke forfølges, vilde vi kunne pådrage os den nævnte konge af Danmarks had, thi prinsregenten har tilskrevet ham, at sagen behager ham, og at han vil opfylde det, han anmoder om. [35] Fremdeles bør man også vide, at han ikke stiller noget krav til os, inden visse personer fra kongeriget Frankrig, som folk i landet skal udvælge, har inspiceret, hvad han har foretaget, og set hans hær, der står helt rede, om vi ikke i den sag vil holde os til ham alene og tro ham på hans ord. [36] Fremdeles må også erindres, at indtil da vil han være bundet på sjæl og legeme, således som det måtte behage os, så at han ikke, medmindre han er død eller bliver fuldstændig knust, vil forlade England, førend han har befriet kongen af Frankrig, ødelagt kongen af England og landet og erobret det. [37] Fremdeles må også erindres, at han derudover er forpligtet til, dersom det skete, at han blev fuldstændigt knust, af sine egne midler uden at få eller

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

bede os om nogen hjælp atter at samle og skabe sig en ny hær, der er stærk nok til at opnå de ovennævnte resultater, om han så må sælge eller pantsætte sit kongerige. [38] Fremdeles må også erindres, at om han dør under dette forehavende, eller før det er gennemført, skal hans ældste søn aflægge ed og forpligte sig som ovenfor på at fuldføre forehavendet. [39] Fremdeles må også erindres, at derudover vil nævnte konge stille prinsregenten og kongerigets folk sin nævnte søn og andre stormænd fra sit kongerige som gidsler. [40] Fremdeles må også erindres og ikke glemmes, at han er så meget mester og herre over havets havne, at han uden forhindringer kan stå til havs, når som helst det behager ham, og lande i Skotland eller en to-tre andre steder i England, således som de, der skal modtage gidsler og forpligtelser og bese nævnte hær, vil kunne indse. [41] Fremdeles må også erindres, at nogle stormægtige herrer som herren af Poitou[11]), herren til Aubigny[12]) og nogle andre af kongens mænd udmærket ved, at kongen af Frankrig meget indtrængende ønsker, at det måtte ske i løbet af kort tid, og at han nærer en stærk forhåbning til på denne måde at slippe ud af fjendernes hænder. [42] Fremdeles må også erindres, at herr prinsregenten anmoder om, at vi vil hjælpe ved gennemførelse af dette forehavende til fordel for os selv, og tiden er og vil være egnet til at udføre dette, og vil man ikke udføre det i dette år, frygter vi, at en udsættelse af tidspunktet vil være til skade for kongeriget, vort liv og vort gods, og vi er ikke i tvivl om, at folk i Languedoc vil gøre det og skyde de nævnte 400.000 gylden til af deres formue. [43] Fremdeles må også erindres, at folk i Languedoc og andre, som skal yde hjælp, skal udvælge folk, som skal oppebære denne, uden at herr prinsregenten eller andre af hans mænd i nogen henseende skal befatte sig dermed. [44] Fremdeles må også erindres, at de skal vælge gode og vise mænd, som skal drage til Danmark sammen med dem, som herr prinsregenten vil sende did; og hvis de ser, at sagen har sin rigtighed, og det forholder sig, som det er sagt, skal pengene fra deres hjælp udbetales; men hvis det ikke forholder sig således, bliver pengene i landet som deres. [45] Fremdeles må også erindres, at det fremgår klart, at det, som er en fordelagtig og ærefuld plan, er blevet forelagt i rådet af herren af Poitou – således som det fremgår af hans breve – og efter at man i adskillige dage har haft rådslagninger herom og har hørt og taget alt i betragtning, har råderne skønnet, at det er den mest fordelagtige og ærefulde plan, som kan findes eller udføres. [46] Fremdeles må også erindres, at man let kan få sandheden at vide gennem adskilliges mund, også herren af Aubignys og herr Bernard Vuignes'. [47]

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Fremdeles lad os ikke længere blive snydt ved at overholde traktater; thi englænderne har aldrig holdt nogen i sandhed eller i loyalitet over for os, og adskillige gange har kongen af England aflagt mened om sine aftaler. [48] Fremdeles må også erindres, at det ikke er en farlig fremgangsmåde; thi om vi kan få hævn gennem fremmede folk, vilde det være til stor gavn for kongen, for kongeriget og for folket. [49] Fremdeles kan vi ikke skabe hæren; thi vi har hverken flåden eller tilbehøret, og det vilde følgelig koste os meget mere.

[1]) de franske generalstænder havde på et møde i Paris 25. maj–2. juni 1359 vedtaget at undlade ratificeringen af den præliminære fredstraktat af 1359 24. marts mellem kong Edvard 3. af England og den tilfangetagne kong Johan 2. af Frankrig og vedtaget at træffe forholdsregler 'pour faire bonne guerre à l'Anglais', jf. R. Delachenal, Histoire de Charles V, II 80–103, og formuleringen i § 18 nedenfor. Instruksen må derfor være skrevet mellem 2. og 24. juni, jf. nr. 228. Ifølge den ikke ratificerede traktat skulde Frankrig have betalt 4.000.000 floriner og have afstået store dele af landet, jf. Delachenal anf. værk. – [2]) sigter til slaget ved Poitiers 1356 19. september, hvor kong Johan blev taget til fange. Hans søn, den senere Karl 5., førte derefter regentskabet i Frankrig. – [3]) det skete i efteråret 1359, Delachenal II 146 flg. – [4]) sigter vel til Robert Bruce, sejrherren ved Bannockburn 1314. – [5]) Filip 6., konge 1328–50, siden 1337 i krig med England. – [6]) i dette og de følgende franske breve fra 1359 om det projekterede forbund med Valdemar 4. Atterdag kaldes han gentagne gange konge *de Dannemarche et de Dace* eller *Dannemarchie et Dacie*. – [7]) jf. nr. 238 note 1. – [8]) jf. Sjæl. Årb. under 1355: *Venerunt quoque nuncii regis Francie ad Valdamarum regem Danorum pro matrimonio inter liberos utriusque contrahendo. Nuncii eciam regis Valdamari predictum regem petiuerunt, ubi reuerenter excepti et preciosis exeniis ditati ad dominum suum regem sunt reuersi,* Ann. Dan. 179, jf. også DRB. III 4 nr. 373 og nr. 417 samt Reinhardt 225 flg. og Tägil 225 flg. – [9]) det eneste, der skriftligt foreligger herom, er, at grev Henrik af Holsten 1353 20. april trådte i kong Edvard 3.s tjeneste, og at greven 1355 12. november lovede at tjene kong Edvard med 100 hjelme og 100 panser i hans krige, Schlesw.-Holst. Reg. u. Urk. IV nr. 571 og 662 (nrr. 690 og 704 ssts hører en senere tid til, nemlig 1366 og 1373). – [10]) sigter til Owen, en efterkommer efter walisernes sidste fyrste Llewellyn, se Delachenal II 100 note 2. – [11]) regentens yngre broder. – [12]) Regnaud, lensherre af Aubigny, hørte til kong Johans fortroligste råder og blev taget til fange med kongen ved Poitiers. Han blev løsladt på æresord i foråret 1359 for at overbringe den præliminære fredstraktat, som stænderne forkastede, Delachenal I 117, II 84 og 183.

1359. 24. juni. 228

Råd og magistratsmedlemmer i Toulouse erklærer, at de anser forbundet med kongen af Danmark for vigtigt, men afslår en ny skatteudskrivning i den anledning, og foreslår under visse betingelser, at 200.000 guldfloriner af den allerede bevilgede ekstraordinære skat anvendes til dette formål.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Original i Montpellier.

Angående den fortrolige meddelelse[1]), der er forelagt os, råd og magistratsmedlemmer i Toulouse, af de herrer Aleksander l'Orfèvre og Guillaume de Marchières, kongelige råder og udsendt i den sag af den herre prinsregent i anledning af forbundet med Danmarks konge og i anledning af de 400.000 guldfloriner[2]), der er begæret af dem til støtte for nævnte forbund og for at føre krigen over til England, og som skal udgives af Languedoc under visse former og på visse betingelser, der er indeholdt i et dokument eller aktstykke[1]), der er overgivet os af nævnte råder, syntes det os efter forudgående omhyggelig overvejelse herom, at de påbegyndte forhandlinger om en overenskomst med nævnte konge af Danmark forekommer i højeste grad nyttige og gavnlige og bør fremmes på den måde og i den form og under de betingelser, der indeholdes i nævnte dokument eller aktstykke, når kendsgerningerne er som antaget og forholder sig som formuleret sammesteds. Men eftersom landet Languedoc på grund af det pålæg på salt, levnedsmidler og handelsvarer, der for nylig er blevet anordnet og bevilget til krigsudrustninger[3]), således som det blev tilbudt herren af Poitou[4]), og ligeledes på grund af de såre mange og utallige tab og udgifter, som nævnte land som følge af krigen har lidt og afholdt gennem lange tider, ikke for øjeblikket kan bære et nyt pålæg eller en anden bede eller hjælp, synes det os, fornævnte råd og magistratsmedlemmer, og er os til behag, at dersom der angående indholdet af dette skriftstykke opnås samtykke fra stæderne i Languedoc, og ligeledes tilslutning hos nævnte herre greve af Poitou, som er søn af vor nævnte herre konge og er hans stedfortræder, og på samme måde hos fornævnte herre, der er regent i egne af Languedoc og i Auvergne[5]) – men ellers ikke – skal der med hensyn til de nævnte 400.000 guldfloriner, der er begæret af dem, oppebæres 200.000 guldfloriner ud af det nævnte pålæg, som nylig er anordnet, da de ikke evner en større hjælp, og de skal anvendes til fornævnte formål i overensstemmelse med plan og indhold af nævnte dokument eller skriftstykke og traktaten afsluttes i overensstemmelse med fornævnte plan. Til vidnesbyrd herom har vi fornævnte ladet vort autentiske segl, som vi bruger til offentlige dokumenter, hænge under dette brev som et hængende segl den 24. juni i det Herrens år 1359. Trefoldigt[6]). Johannes Calveti[7]).

[1]) d. v. s. nr. 227. – [2]) jf. nr. 227 § 32. – [3]) forhandlingerne om og bevillingen af disse ekstraordinære skatter skete i marts–maj 1359; de tog sigte på genoptagelse af krigen med englænderne på fransk område, jf. L. Ménard, Hist. de Nismes II 201–3. – [4]) Johan af Poitou, kong Johans yngre søn, var *lieutenant du roi* i Languedoc; formelt

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

blev ekstraordinære skatter tilbudt som gaver, *dons gratuits,* til landsherren. – [5]) visse dele af Languedoc samt hertugdømmet Auvergne var siden 13. århundrede forenet med kronen, og dauphinen, prinsregenten, var derfor landsherre her. – [6]) d. v. s. i tre udfærdigelser. – [7]) navnet på den, der har ansvaret for udfærdigelsen.

1359. 30. juni. Svavsted. 229

Biskop Niels af Slesvig udskiller St. Katarines kapel i Klintring enge fra Læk sogn.

Original i rigsarkivet.

Niels, af Guds og det apostoliske sædes nåde biskop i Slesvig, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Vi gør vitterligt for alle og erklærer offentligt med dette brev, at da St. Katarines kapel i Klintring enge, som for lang tid siden blev udbygget fra St. Villads' kirke i Læk, er så rigt og velstående med hensyn til afgiftsydelser og oppebørsler, at en god og hæderværdig præst, hvem det end til enhver tid måtte være, kan have sit hæderlige underhold deraf, løser vi med samtykke af den berømmelige fyrste og herre herr Valdemar, hertug af Jylland, som er nævnte Læk kirkes rette patron, og med tilslutning af det øvrige sognefolk sammesteds samme St. Katarines kapel for båndene til St. Villads' kirke i Læk og udskiller det ved dette brev med alle dets rettigheder, frugter, tiender, ofringer, henlagte gaver, oppebørsler og samtlige tilliggender, dog at det gods og de afgifter i St. Katarine sogn i Klintring enge, der tilhører bygningsfonden ved oftnævnte St. Villads' kirke i Læk, hvilke det er vor vilje, at den skal kunne bruge frit og ukæret, undtages og ganske unddrages (fra denne udskillelse). Vi forbyder ligeledes fast og strengt under trusel om bandlysningsstraf, at nogen på nogen måde drister eller formaster sig til at forulempe nævnte St. Katarine kapel i Klintring enge, dets præst eller sognefolket sammesteds i anledning af denne af os nådigt bevilgede udskillelse, såfremt han ønsker at undgå samme bandlysning. Forhandlet og givet i Svavsted i det Herrens år 1359 på dagen for apostelen St. Paulus' ihukommelse under vort segl sammen med vort fornævnte Slesvig kapitels segl.

1359. 4. juli. 230

Rådet i Carcassonne erklærer, at det anser forbundet med kongen af Danmark for vigtigt, og godkender under visse forbehold, at der udskrives 200.000 guldfloriner af arnestederne i Longuedoc.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Original i Montpellier.

Det skal være åbenbart for alle, at efter at visse fortrolige meddelelser var blevet forklaret for os, rådmænd i Carcassonne i dette år, af den ærværdige mand herr Guillaume de Marchières, kongelig råd, som sammen med nogle andre med kongelig myndighed var udsendt i nedenforanførte sag vedrørende forbund med kongen af Danmark, der i tro forpligtelse skal indgås med vor herre kongen af Frankrig, og angående de 400.000 guldfloriner, der i fornævnte anledning er blevet begæret af samme herr Guillaume fra hele Languedoc til understøttelse af og til dette forbund og for at gennemføre åbne krigshandlinger mod kongens fjender, og særligt for at overføre krigen til England på en vis given måde og på visse betingelser, der på folkesproget er udtrykt og forklaret i en pergamentrulle [1]) og er overgivet og overrakt os under samme herr Guillaumes segl, forekom det os, efter forud herom at have haft overvejelse i vort råd, af hensyn til vor nævnte herre konge af Frankrigs og hans krones ære og til bevarelse af hans undersåtters stilling, at den påbegyndte traktat med nævnte herre konge af Danmark og den herre rigsregent i Frankrig, eller den, der er beskikket af ham, er nyttig, gavnlig, ja i sandhed nødvendig og, om Gud vil, bør gennemføres, således som det indeholdes i den rulle. Og såvidt det står til os, og når selve kendsgerningerne i sandhed er som antaget og forholder sig således, behager det os, ønsker vi det (gennemført) og giver vort samtykke dertil i overensstemmelse med det samtykke og den bevilling, der i dette tilfælde på lignende måde er givet af de ærværdige mænd de herrer råder i Toulouse ved deres åbne brev, beseglet med deres vedhængende autentiske segl og overgivet fornævnte herr Guillaume og forelagt og vist os i sin første udfærdigelse [2]). Denne betingelse var knyttet hertil, at det umiddelbart og i skyldig ærbødighed, efter skøn og i velvillighed skulde forekomme os sammen med dem og de andre stæder i nævnte sprogområde [3]) at være til gavn, (og ligeledes), eftersom fornævnte traktat forlangte hurtig handling, og eftersom de pålæg, af hvilke de fornævnte herrer rådmænd samtykker at oppebære 200.000 guldfloriner, i øjeblikket allerede er bestemt til andre formål, som er meget nødvendige for forsvaret af dette land og rige i betragtning af de farer, der truer dette land, at de fornævnte 200.000 guldfloriner til et kortere krigstogt til de i rullen omtalte områder – for at et gode ikke skal stille sig hindrende i vejen for et andet [4]) -- skal kunne opkræves og oppebæres i form af understøttelse, at udskrive i løbet af nærmeste tid efter antal af arnesteder eller at fremskaffe ved

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

lån til fornævnte beløb, hvis man på nogen måde kan finde udveje herfor, hvis blot de herrer rigsregenten og greven af Poitou, sønner af vor herre kongen af Frankrig, og stæderne i nævnte sprogområde vil give deres samtykke hertil, ellers ikke; og forudsat at dette løfte, hvis nævnte traktat ikke bringes til udførelse, skal være aldeles ugyldigt og uden virkning. Til vidnesbyrd herom har vi fornævnte rådmænd i Carcassonne ladet rådet i Carcassonnes segl hænge under dette brev den 4. juli 1359.

[1]) jf. nr. 227. – [2]) jf. nr. 228 og ssts. note 6. – [3]) d. v. s. Languedoc. – [4]) d. v. s. hensynet til landets forsvar og til de midler det udkræver skal ikke afskære fra et angreb på England, omend det må udføres i mindre målestok end planlagt.

1359. 8. juli. Avignon. 231

Bertrandus, biskop af Ampurias, og 15 andre titulærbisper eftergiver alle, der besøger Roskilde St. Agnete kloster i from hensigt eller rækker en hjælpende hånd til dets bygningsfond eller udsmykning, 40 dage af den dem pålagte kirkebod, hvilket stadfæstes af biskop Henrik af Roskilde.

Afskrift af Bartholin.

Vi Bertrandus, af Guds miskundhed biskop af Ampurias, Lazarus, af Guds miskundhed biskop af Vuzindro, Franciscus, af Guds miskundhed biskop af Lapsaki, Angelus, af Guds miskundhed biskop af Rethymno, Richardus, af Guds miskundhed biskop af Athyra, Johannes, af Guds miskundhed biskop af Ayton Johannes, af Guds miskundhed biskop af Veglia, Raphael, af Guds miskundhed biskop af Arkadi, Bertoldus, af Guds miskundhed biskop af Adrianopel, Augustinus, af Guds miskundhed biskop af Soliwri, Albertus, af Guds miskundhed biskop af Urman, Johannes, af Guds miskundhed biskop af Charran, Cosmas, af Guds miskundhed biskop af Trapezunt, Petrus, af Guds miskundhed biskop af Cagli, Amancius, af Guds miskundhed biskop af Canci, Franciscus af Guds miskundhed biskop af Vregi, til alle den hellige moderkirkes sønner, til hvem dette brev når, hilsen evindelig med Gud.

Faderens stråleglans, som oplyser verden ved sin uudsigelige klarhed, omfatter især da med sin nådes gunst de troendes bønner, der håber på hans himmelske majestæts mildhed, når deres fromme ydmyghed understøttes af hellige mænds gode gerninger og forbønner. Da vi ønsker, at jomfruen St.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Agnetes kloster i Roskilde må søges af Kristi troende med passende hædersbevisninger og til stadighed æres, eftergiver vi miskundeligt i Gud og i tillid til den almægtige Guds barmhjertighed og hans apostle St. Petrus' og St. Paulus' myndighed alle, der føler sand anger og bekender deres synder, og som for andagts, bøns og valfarts skyld søger nævnte kloster på festdagene for dets skytshelgen og for den hellige jomfru Maria og på alle de andre nedennævnte festdage, nemlig Kristi fødsel, omskærelsen, helligtrekongersdag, langfredag, påske, himmelfart, pinse, trinitatis, St. Mikkels dag, Johannes Døberens og St. Johannes evangelistens dage, apostlene St. Petrus' og St. Paulus' dag, og alle andre apostles og evangelisters dage og på dagene for den hellige kirkes fire kirkelærere[1]), på allehelgensdag, allesjælesdag, og på nævnte klosters stiftelsesdag, på dagene for St. Stefan, St. Laurentius og St. Gregorius, St. Morten, St. Nicolaus, St. Maria Magdalena, St. Martha, St. Katarina, St. Agnes, St. Cecilia og på ottendedagene efter fornævnte festdage, når de har ottendedage, samt på alle søn- og lørdage, eller til dem, som overværer messer, morgensang, prædikener, eller aftensang eller andre gudstjenstlige handlinger sammesteds, eller som under aftenklokkens bedeslag under knæfald tre gange fremsiger Ave Maria, eller som rækker en hjælpende hånd til bygningsfonden, til udstyr med lys, til prydelser eller hvilke som helst andre fornødenheder i nævnte kloster, eller som i deres testamente eller på anden vis skænker, testamenterer eller betænker nævnte kloster med guld, sølv, klædninger, bøger, kalke eller nogen anden kærligheds gave, eller som fromt beder til Gud for Niels Madsen, præst, som har udvirket dette brev, og for den, der har stadfæstet det[2]), samt ligeledes for Cecilies og Elisabeths sjæle, fordum priorinder i nævnte kloster, og for nonnen Juliane, og for deres slægtninges, venners og velgøreres sjæle, som befinder sig i skærsilden og er velgørere mod nævnte kloster, 40 dage af den dem pålagte kirkebod, så ofte når som helst og hvor som helst de foretager ovennævnte handlinger eller noget deraf, når blot stiftets biskop giver sin billigelse og sit samtykke hertil. Til vidnesbyrd herom er vore segl hængt under dette brev. Givet i Avignon i det Herrens år 1359 i den 12. indiktion, den 8. juli i vor højhellige fader og herre ved Guds forsyn herr pave Innocens 6.s syvende pontifikatsår.

Og vi Henrik, af Guds nåde biskop af Roskilde, stadfæster nærværende benådning, idet vi til samme føjer eftergivelse af yderligere 40 dage.

[1]) d. v. s. Ambrosius, Hieronymus, Augustin og Gregor d. Store. – [2]) jf. slutningen.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

1359. 8. juli. Femern. 232

Hertug Albrecht 2. af Mecklenburg lover i et brev, som er 'givet på Femern' *at betale væbnerne Hans, Kristian og Henning Bosel det samme for de krigsfolk, de tilfører ham* 'til dette krigstogt, som vi nu har til hensigt at foretage'[1]), *som han har lovet herr Henrik von Stralendorf for dennes krigsfolk.*

Original i Schwerinarkivet.

[1]) mod kong Valdemar, jf. Ann. Dan. 186 og ndf. nr. 243.

1359. 10. juli. Villeneuve. 233

Pave Innocens 6. pålægger bispen af Roskilde, dekanen ved Saint-Agricol i Avignon og Valdemar Podebusk, kannik ved kirken i Kammin, at føre den frafaldne Dubislav v. d. Lancken, munk i cistercienserklostret Hiddensee, tilbage til sit kloster.

Afskrift i de pavelige kopibøger.

Til vor ærværdige broder, biskop (Henrik) af Roskilde, og til vore elskede sønner, (Johannes), dekan ved Saint-Agricol kirke i Avignon, og Valdemar Podebusk, kannik ved kirken i Kammin, hilsen o. s. v.

Da vor forgænger pave Benedikt 12. – salig ihukommelse – i sin tid med iver stræbte efter at imødegå sjælens farer, traf han med apostolisk myndighed nogle gavnlige og nyttige bestemmelser vedrørende frafaldne i alle ordener, og ligeledes vedrørende dem, der var udstødt af deres ordener, samt vedrørende alle andre klostergivne, der strejfede om i verden uden deres foresattes tilladelse. Blandt andet var det således hans vilje og bestemmelse i kraft af fornævnte myndighed, at alle prælater, såvel eksimerede som ikke-eksimerede, som stod i spidsen for et hvilket som helst klosterligt samfund af en hvilken som helst orden, og fra hvilken de nævnte ubesindigt var frafaldet, skulde være forpligtet til at tage samme frafaldne tilbage til deres ordensdragt og -regel. Hvis muligvis prælaterne, kapitlerne ved kirkerne, de menige konventer i klostrene eller brødrene i disse eller i deres stiftelser skulde nægte at tage fornævnte frafaldne tilbage, skulde disse prælater, kapitler, menige konventer og brødre efter forudgående påmindelse under trusel om kirkelig straf og uden mulighed for, at appel kan træde hindrende i vejen, tvinges af

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

bestemte eksekutorer, der skulde udpeges hertil af det apostoliske sæde, til at tage dem tilbage under forbehold af opretholdelse af ordenstugten, som ved den lejlighed, således som nedenfor skal beskrives, efter hans vilje og påbud barmhjertigt skulde mildnes overfor dem, som af egen drift vendte tilbage. Atter var det hans vilje og fastsatte han, at deres prælater skulde træffe bestemmelse vedrørende alle ovennævnte frafaldne og enhver af dem under iagttagelse af nedenanførte mådehold, nemlig at prælaterne med hensyn til disse frafaldne – også hvis de inden deres frafald eller efter dette skulde have begået brødefulde handlinger i deres orden eller uden for denne og derfor af den grund eller også af andre grunde var gledet ud i dette frafald, samt også hvis de var brudt ud af deres ordens fængsler – skulde pålægge dem en gavnlig straf eller bod derfor i overensstemmelse med deres ordeners gamle regler, hvilken straf eller bod det dog også var hans vilje barmhjertigt skulde mildnes, således at disse frafaldne ikke af skræk for hævn eller straf skulde holdes tilbage fra genindtræden under samme ordensregel og i samme ordensdragt. Ydermere tilstod han i kraft af samme myndighed de omtalte prælater fuld og fri myndighed til ved den lejlighed i overensstemmelse med kirkens regler at løse nævnte frafaldne, der som ovenfor omhandlet vender tilbage under deres gamle ordensregel, fra den bandlysningsdom, som de var ifaldet ved et sligt frafald, og desuden til at give dem dispensation for den irregularitet, som de på grund af dette frafald eller muligvis på anden måde har pådraget sig ved, således belastet, at forrette – i virkeligheden profanere – gudstjenesten eller med skadelig virkning blande sig i den, således som nævnte prælater måtte synes det ville være til gavn for de nævnte frafaldnes sjælefrelse, uanset alle herimod stridende bestemmelser og sædvaner i alle fornævnte ordener, kirker, klostre og andre stiftelser, der er bestyrket med ed, apostolisk stadfæstelse eller enhver anden bekræftelse, eller også privilegier, bevillinger, apostoliske breve eller alt andet, som på nogen måde kunde lægge sig hindrende i vejen for det fornævnte, således som det fuldstændigt indeholdes i samme forgængers brev. Da nu, således som nærværende brev viser Dubislav v. d. Lancken, der har aflagt munkeløfte i klostret i Hiddensee af cistercienserordenen, Roskilde stift, og har præstegrad, ydmygt har redegjort over for os, at han, samme Dubislav, af visse over for os klarlagte grunde er gået bort fra dette kloster uden sin overordnedes tilladelse, og at han efter at have aflagt samme ordensdragt har båret og bærer en verdensgejstligs dragt og således frit har vandret og vandrer om i verden, pålægger vi, idet vi bøjer os for fornævnte Dubislavs fromme bønner, da han, som

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

han forsikrer, ønsker at blive forsonet med Gud og sin nævnte orden, Eder, gode broder og sønner, i kraft af vort apostoliske brev, at I alle eller to eller een af Eder gennem Eder eller een eller flere andre med vor myndighed sørger for, at samme forgængers fornævnte vilje, bestemmelser, pålæg og tilståelser ubrydeligt overholdes i forholdet til samme Dubislav, idet I ved kirkelig straf og under tilsidesættelse af appel tvinger dem, der handler derimod, uanset alt det ovennævnte, eller uanset om vore elskede sønner abbeden og det menige konvent ved nævnte kloster eller alle andre i fællesskab eller hver for sig har fået bevilget af samme sæde, at de ikke skal kunde rammes af interdikt, suspension eller bandlysning ved apostolisk brev, som ikke fuldstændigt, udtrykkeligt og ord til andet omtaler den bevilling. Givet i Villeneuve i Avignon stift den 10. juli i vort syvende pontifikatsår.

1359. Efter 16. juli. 233 A

Indførelse i staden Albis regnskaber om, at Bernard Lonc, borgmester sammesteds, har fået udbetalt diæter for forhandlinger i Carcassonne angående kongen af Danmarks togt til England.

Rådsregnskab 1359–60 i Albi (Tarn).

Fremdeles den 16. juli[1]) tog Bernard Lonc, borgmester, til Carcassonne til den rådslagning, der var påbudt af herren af Poitou angående den hjælp, som denne forlangte til et beløb af en mouton[2]) af hver arne, og den skulde kongen af Danmark have for at drage til England. Og der blev da pålagt hver arne seks sous ni penning[3]). Og der var da ni dage mellem hen- og tilbagerejse, af hvilke kommunerne[4]) må betale de fire diæter. Jeg betalte ham syv livres[5]) for de fem (dage).

[1]) kort forinden er indført følgende regnskabspost: „Fremdeles den 6. juli tog Bernard Lonc, borgmester, til Carcassonne, hvortil kommunerne var stævnede for at høre nyheder fra England" (Languedoc havde tidligere på året på greven af Poitous initiativ sendt et gesandtskab med en større pengesum til den fangne konge, Delachenal II 79); „under denne rådslagning blev der stillet krav om en mouton af hver arne, og der blev stillet forskellige andre krav til dem. Der var 7 dage mellem hen- og tilbagerejsen, hans diæter beløber sig med 14 crosat pr. dag til 9 livres og 16 sous" (= 196 sous). – [2]) fransk guldmønt, jf. DRB. III 4 nr. 373. – [3]) næppe korrekt formuleret i regnskabet, jf. note 1 og nr. 248 note 1 og 3. Pointen i de følgende forhandlinger, jf. nr. 234A, 235, 238, 240, 241 A, 242, 248, 251 A, 254 A, 257 og 284 er netop, at stænderne nok vil bevilge penge til forsvar mod englænderne, men stiller sig forbeholdne over for en særbevilling til det danske angreb på England. Anderledes opfattet af A. Vidal, Comptes Consulaires

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

d'Albi, indledning XXIV flg., der anser de bevilgede 6 sous 9 den. som et bidrag til finansiering af det danske angreb. – [4]) d. v. s. de andre mindre byer i Haute Marche. – [5]) en livre = 20 sous.

234 1359. 29. juli. Helsingborg.

Kong Magnus af Sverige tager Esrom kloster under sin beskyttelse og tilstår det alle kongelige rettigheder af dets gods i sine riger.

Afskrift i Esrombogen.

Magnus, af Guds nåde Sveriges, Norges og Skånes konge, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Da den ordning, der virker til fordel for klosterlivet er den bedste, tager vi de fromme mænd, de herrer abbeden og det menige konvent i Esrom kloster af cistercienserordenen i Roskilde stift, tillige med alt deres gods på landet eller i købingerne overalt inden for vore riger og herredømmer og deres undergivne, der opholder sig på samme, under vor fred og kongelige beskyttelse og under vort særlige værn, og vi tilstår de samme, at alt deres fornævnte gods skal være frit og undtaget for al ledingsbyrde, ombudsmandens krav, inne, stud og leding[1]) og de øvrige afgifter, skatter og ydelser, der hører til vor ret. Vi skænker dem desuden den særlige nåde, at alle deres bryder, landboer og gårdsæder og deres øvrige undergivne for fremtiden skal svare og fyldestgøre brødrene i Esrom og ingen anden såvel i 40 marks sager som i vore mindre sager, nemlig fredkøb, midsommergæld og alle andre, hvilke de end er. Derfor forbyder vi bestemt og strengt, at nogen af vore fogeder eller deres officialer eller nogen anden uanset hans stilling eller stand på nogen måde vover at fortrædige nævnte herrer og brødre eller deres tjenere eller nogen af deres undergivne mod dette brevs ordlyd, såfremt han sætter pris på vor nåde og gunst. Givet på vor borg Helsingborg under vort segl i det Herrens år 1359 på kongen og martyren St. Olavs dag.

[1]) forlægget har det danske ord *'leding'*, der til forskel fra *expedicionis gravamen* (ledingsbyrde) betegner ledingsskatten.

234 A 1359. 3.-4. august.

Indførelse i staden Millaus regnskaber om udgifter, afholdte i forbindelse med den redegørelse, som Guillelmus de Marchières, kongen af Frankrigs

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

råd, har givet for det planlagte forbund mellem den franske regent og kongen af Danmark samt for den hjælp, man ønsker fra Languedoc.

Rådsregnskab i Millau (Aveyron).

År 1359 lørdag den 3. august kom herr Guillelmus de Marchières, vor herre kongens råd, her til staden for at forklare for os og for kommunerne, som udgør Haute Marche, det forbund, som herr hertugen af Normandiet[1]) har indgået med kongen af Danmark, og han klarlagde for os den hjælp, som han anmodede Languedoc om, og (bad dem om), at de velvilligt vilde være til stede på det møde, som er berammet til Vor Frue dag midt i august[2]), hvor kommunerne i Languedoc skal forhandle om bevillingerne i den sag, og vi overgav ham dagen efter, som var en søndag, noget brød og vin som gave, hvilket beløber sig til seks sous for brødet og seks sous for vinen, og det er 12 sous, d. v. s. seks florentinske groter.

Ovennævnte år og dag kom en rådmand fra Saint-Affrique til denne stad for at deltage i dette møde, som man havde underrettet ham om, og vi overgav denne et kvart mål vin, som koster to sous otte penning, hvilket beløber sig til een grot og fire penning i florentinske groter.

Ovennævnte år og dag kom en rådmand fra Saint-Sernin til denne stad for at overvære nævnte møde, som man havde underrettet ham om, og vi gav vin til ham, d. v. s. et kvart mål, som koster een grot og fire penning i groter.

[1]) d. v. s. prinsregenten. – [2]) d. v. s. Vor Frue himmelfart den 15. august.

1359. 6. august. Nîmes. 235

Protokollat i Nîmes rådstueprotokol om, at rådet har forelagt magistratsudvalget spørgsmålet om en eventuel bevilling af 400.000 floriner til kongen af Danmarks krigsførelse mod England, og at dette har henvist spørgsmålet til behandling i den samlede magistrat.

Rådsprotokol i Nîmes.

Nævnte dag[1]), da mine herrer rådmænd, nemlig Bartholomæus de Asperis, Bernardus de Oleo, Jacobus Gauterii og Martialis Chatbaudi, var i rådet, havde de befalet, at medlemmerne af deres snævrere råd[2]) skulde hidkaldes på sædvanlig vis gennem deres bysvende; og de nedenforanførte medlemmer af det snævrere råd kom til rådslagning på rådhuset, nemlig de

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

herrer R Bonihominis, Stefan Saluatoris, Jacobus Danisii, også kaldet Pichonis, Johannes Nisse, Guiraudus Sauxii, G de Nîmes, Bremondus Sauarici, Bartholomæus Juvenis, G de Ylice; og da der ikke kom andre fra deres nævnte snævrere råd efter fornævnte og sædvanlige tilsigelse, fremførte de (følgende) og udbad sig deres råd om dette: Hvordan skal man forholde sig, når kongen af Danmark på visse betingelser og efter retningslinier, der er overgivet samme herrer rådmænd af magister Guillaume de Marchières og beseglet med dennes eget segl[3]), ved hjælp af et beløb på 600.000 guldfloriner i seks år[4]) skal befri vor herre konge fra hans fjenders hånd eller i det mindste tilintetgøre, adsplitte og med ildsvåde fortære landet og riget England, og af hvilket beløb Langue d'Oil alt har tilbudt at betale 200.000 til denne bede, og man beder om, at det resterende betales af Languedoc? . . . . . De herrer medlemmer af det snævrere råd sagde endrægtigt angående det første punkt[5]), at det store råd skal indkaldes og forhandle om, hvad der skal foretages i sagen, og der skal affattes et henholdende brev til nævnte magister Guillaume angående det, han har redegjort for.

[1]) d. v. s. 6. august 1359. – [2]) i de sydfranske byer fandtes der ved siden af rådet en folkevalgt forsamling, der havde rådgivende indflydelse (consilium grossum, generale eller maius); som regel var det et udvalg af dette (consilium secretum eller c. speciale), der rådspurgtes. – [3]) kendes ikke, men cf. nr. 227, 228, 230 og 238. – [4]) en misforståelse af nr. 227 § 22. – [5]) der behandledes flere spørgsmål i rådet, af hvilke kun det første vedrører forholdet til Danmark.

236 1359. 7. august. Stralsund.

Machorius Brüsehaver, ridder, erklærer at have oppebåret 40 mark af de 100 mark lødigt sølv, som kong Valdemar 4. Atterdag har lånt af rådmændene i Stralsund.

Original i Stralsundarkivet.

Alle, der får dette brev at se, skal vide, at jeg Machorius Brüsehaver, ridder, på min herre kongen af Danmarks vegne fuldt og helt har oppebåret 40 mark lødigt sølv af de agtværdige mænd, de herrer rådmænd i staden Stralsund, som min samme herre konge førstkommende St. Mikkels dag skal betale fornævnte herrer rådmænd, således som det fuldstændigt indeholdes i hans brev, som de har angående de 100 mark lødigt sølv. Til fuldstændigt bevis herfor er mit segl hængt under dette brev. Givet i Stralsund i det Herrens år 1359 onsdagen næst før den glorværdige martyr St. Laurentius' dag.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

1359. 9. august. Greifswald. 237

Hertug Barnim 4. af Pommern-Wolgast vidimerer kong Erik 5. Glippings brev af 1280 14. juli om Greifswalds rettigheder i Skåne.

Original i Greifswaldarkivet.

Vi Barnim, af Guds nåde hertug af Stettin, Venden, Kassubien og Pommern og desuden fyrste over rygboerne, erkender med dette brev og vil, at det bestemt skal være klart for nulevende og fremtidige, at vi har set et brev af den stormægtige og højmodige fyrste herr Erik, af Guds nåde de Danskes og Venders konge, og hørt det læse, hvilket brev, beseglet med hans segl, var uskrabet, ustunget, ufordærvet, og hævet over enhver mistanke[1]), og hvis ordlyd følger med disse ord: Erik, af Guds nåde de Danskes og Venders konge, til alle der ser dette brev (o. s. v. = DRB II 2 nr. 405). Til bestemt bevis for, at vi har set og hørt dette, er vort sekret hængt under dette brev. Givet i Greifswald i det Herrens år 1359 dagen før den Gud velbehagelige martyr St. Laurentius' dag.

[1]) det vidimerede brev har næppe været ægte, jf. DRB. II 12 s. 158 og Schäfer, Das Buch des Lüb. Vogts auf Schonen s. XXIII note 3 (2. udg. XXIV note 4).

1359. 10. august. 238

Rådet i Montpellier erklærer, at Guillelmus de Marchières, kongen af Frankrigs råd, har forelagt sagen vedrørende forbundet med kong Valdemar af Danmark og indkaldt til møde i Béziers den 16. august for at drøfte sagen med Languedocs stænder.

Original i Montpelliers byarkiv.

Det skal være åbenbart for alle, der får dette brev at se, at den ærværdige og omsigtsfulde mand herr Guillaume de Marchières, råd og maître des requêtes de l'Hôtel[1]) hos vor herre kongen og hos den kære herre, der er regent i Frankrig[2]), samt hos greven af Poitou[3]), stedfortræder for vor nævnte herre konge i Languedoc, på dette brevs udstedelsesdag personligt gav møde for os, rådmændene i byen Montpellier, og fremførte og ord for ord over for os gjorde rede for sagforholdet og for de forbundsaftaler, der var indgået mellem vore nævnte herrer kongen samt regenten i riget og den navnkundige fyrste kongen af Danmark, og for de krigsrustninger, som nævnte konge af Danmark har til sinds at iværksætte for at foretage et togt mod

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

England for at genvinde og befri vor nævnte herre konge og for at tilintetgøre, erobre og komme i besiddelse af Englands rige; og i anledning af fornævnte sag overgav nævnte herr Guillaume, befuldmægtiget, os fornævnte rådmænd en kopi af de beslutninger og de instrukser, der var opsat herom, og vi har ligeledes set, og han har vist os de svarbreve, der var udfærdiget herom af de hæderværdige og gode mænd, de herrer af rådet i Toulouse, af rådmændene i Carcassonne, Béziers, Narbonne og Limoux og nogle andre[4]), og han sagde os ligeledes, at stænderne i sénéchausséerne[5]) Toulouse, Carcassonne og Rodez skulde give møde for ham og for maître Alexander l'Orfèvre[6]), nævnte herrers råder, som har fuldmagt i fornævnte sag, dagen efter Maries himmelfartsdag i denne august måned; hertil var de stævnede og genindkaldt, og han sagde, at de skulde møde nævnte dag med instruks og vejledning til afgivelse af et fuldstændigt og endeligt svar herpå, såvel med hensyn til den økonomiske støtte, der skal ydes i fornævnte sag, som om måden, på hvilken den skal opkræves og udgives; og i anledning af fornævnte sag opfordrede han os til, at vi nævnte dag personligt skulde være til stede i Béziers, eller at vi skulde pålægge befuldmægtigede eller andre personer at give møde sammesteds, som skulde have fyldestgørende fuldmagt i fornævnte sag og være vel instruerede og vel berådte herom og kunde afgive endeligt og fuldstændigt svar sammen med alle de andre, som nævnte dag skal give møde på ovennævnte sted Béziers; og han genindkaldte os desangående til nævnte dag og sted og stævnede os i kraft af et brev fra nævnte herrer, rigsregenten og greven af Poitou, hvilket brev han viste og forelagde os[8]), idet han befalede, at vi nævnte dag skulde være til stede eller sende befuldmægtigede til ovennævnte sted Béziers for at afgive fyldestgørende svar i fornævnte sag. Vi har givet og giver ham med dette brev til svar, at vi ønsker og tragter efter vor nævnte herre konge af Frankrigs befrielse og tilintetgørelse af vor nævnte herre konges og sammes riges fjender, og at vi – om Gud vil – nævnte dag vil være i nævnte sted Béziers eller sende befuldmægtigede personer med fyldestgørende fuldmagt og i stand til at give fuldstændigt og endeligt svar sammen med andre personer og folk fra Languedoc og fra fornævnte sénéchausséer, som nævnte dag skal deltage i fornævnte møde; og vi anser os for stævnet og genindkaldt til nævnte dag i anledning af fornævnte sag, der er forklaret for os af fornævnte herre befuldmægtigede. Til vidnesbyrd herom har vi ladet rådets segl i nævnte by Montpellier hænge under dette brev den 10. august i det Herrens år 1359.

[1]) gengiver *magister requestarum hospicii,* d. v. s. medlem af et kollegium ved hoffet,

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

der behandlede ansøgninger til kongen samt dømte i sager vedrørende hofembedsmænd og prinser af blodet. – [2]) jf. nr. 227 note 2. – [3]) jf. note 227 note 11. – [4]) af disse kendes kun svarene fra Toulouse og Carcassonne, nr. 228 og 230. – [5]) gengiver *senescallia;* lensmændene, senechallerne, i disse områder var på dette tidspunkt udnævnte af kongen på tid, svarer altså nærmest til len og lensmænd i Danmark. – [6]) han var maître de la chambre des enquêtes, d. v. s. medlem af appeldomstolen, jf. Delachenal II 98 note 2. – [7]) d. v. s. 16. august. – [8]) kendes ikke.

1359. 10. august. 239

Jakob Basse, ridder, indgiver sin datter Ingerd i Roskilde St. Agnete kloster og skænker gods i Soderup til hendes underhold.

Original i rigsarkivet.

Jakob Basse, ridder, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud. Alle skal vide, at jeg frit og uindskrænket har givet og skødet mit gods i Soderup til St. Agnete kloster af dominikanerordenen i Roskilde, nemlig en gård med fem øre skyldjord med alle tilliggender, tørt og vådt, løst og fast, og med to gårdsæder, som gør hoveri til nævnte gård, at besidde med rette evindelig, sammen med min elskede datter Ingerd, som jeg med hendes slægtninges samtykke har indgivet i fornævnte kloster på den aftalte betingelse, at min nævnte datter, søster Ingerd, skal hæve alle afgifter og oppebørsler af nævnte gods hvert år og, sålænge hun lever, råde over og træffe bestemmelse vedrørende det til eget tarv, men at fornævnte gods i Soderup i Merløse herred efter hendes død skal tilfalde de fornævnte søstres klostersamfund og for altid forvaltes af de nævnte søstres forstander uden nogen indsigelse. Til vidnesbyrd herom har jeg ladet mit segl tillige med segl tilhørende de velbyrdige riddere Jakob Olufsen, Erik Barnumsen og Sten Basse hænge under dette brev. Givet i det Herrens år 1359 på den glorrige martyr St. Laurentius' dag.

1359. 11. august. Nîmes. 240

Protokollat i Nîmes' rådstueprotokol om, at rådet og magistratsudvalget har behandlet spørgsmålet om udsendelsen af en rådmand til stændermødet i Béziers.

Rådsprotokol i Nîmes.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Den 11. august 1359, medens de herrer Bernardus de Oleo, Jacobus Gauterii og Johannes Maurelli, rådmænd i Nîmes, var i rådet, havde de befalet, at de herrer medlemmer af deres snævrere råd skulde hidkaldes på sædvanlig vis gennem deres bysvende, og de nedenfornævnte kom til rådslagning; af disse udbad de sig råd om, hvordan man skulde forholde sig, når der af magister Guillaume de Marchières, kongelig råd, blev bedt om hjælp til den hær, der skal opstilles af kongen af Danmark til invasion i England, hvilken hjælp for Languedocs vedkommende beløber sig til 400.000 floriner i lødigt guld, der hører til (udrustningen af) nævnte hær, til hvilken der i det hele skal fremskaffes 600.000 floriner ifølge ordlyden af de instrukser[1]), der er overgivet mine herrer, og iøvrigt ifølge ordlyden af det brev, der er indsat ovenfor[2]). Fremdeles skal der i den anledning holdes et stændermøde i Béziers fredagen[3]) efter den tilstundende St. Maries himmelfartsdag, og hvis man sender en udsending, hvorledes den bemyndigelse skal være, som skal medgives og tilstås med hensyn til nævnte bede..... Mine herrer råder G de Nîmes, Bremondus Sauarici, Guiraudus Sauxii, Durantus de Tribusexminis, Stefan Saluatoris, Baudilius Filioli, Johannes de Tribusexminis, Johannes Nisse, Bartholomæus Karoli, Guillelmus de Ylice, Rostagnus Thori kom i rådet. De udtalte som rådsbeslutning om det første og det andet punkt[4]), at man skal sende een rådmand til Béziers, og de udpegede hertil herr Bartholomæus de Asperis, som har tilstrækkelig bemyndigelse i kraft af sit embede[5]) ..... Og yderligere gav de ovenfornævnte tilladelse og bemyndigelse til, at der som skat eller lån eller på anden måde måtte opkræves hos hver enkelt indvåner i staden en sum svarende til det beløb, som bliver udgivet på rejsen til Béziers.

[1]) jf. nr. 227. – [2]) er ikke bevaret. – [3]) 16. august. – [4]) der behandledes flere andre spørgsmål, som ikke har tilknytning til forbundet med Danmark. – [5]) d. v. s. som rådmand.

241 1359. 14. august. Eldena.

Abbed Martin i klostret i Eldena vidimerer kong Erik 5. Glippings brev af 1280 14. juli om Grufswalds rettigheder i Skåne.

Original i Greifswaldarkivet.

Vi broder Morten, abbed i klostret i Eldena, erkender med dette brev og vil, at det bestemt skal være klart for nulevende og fremtidige, at vi

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

har set et brev af den stormægtige og højmodige fyrste herr Erik, af Guds nåde de Danskes og Venders konge, og hørt det læse, hvilket brev, beseglet med hans segl, var uskrabet, ustunget, ufordærvet, og hævet over enhver mistanke[1]), og hvis ordlyd følger med disse ord: Erik, af Guds nåde de Danskes og Venders konge, til alle der ser dette brev (o. s. v. = DRB II 2 nr. 405). Til bestemt bevis for, at vi har set og hørt dette, er vort segl hængt under dette brev. Givet i vort kloster Eldena i det Herrens år 1359 dagen før den glorrige hellige jomfru Maries himmelfartsdag.

[1]) jf. nr. 237 note 1.

[1359]. Efter 14. august. 241 A

Indførelse i staden Albis regnskaber om, at Dordé Gaudetru, rådmand sammesteds, har fået udbetalt diæter for 12 dages forhandlinger i Béziers om bl. a. kongen af Danmarks togt til England.

Rådsregnskab 1359–60 i Albi (Tarn).

Fremdeles dagen før Vor Frue dag i august tog herr Dordé Gaudetru til den rådsforsamling, som var indkaldt til Béziers på foranledning af, at kongen af Danmark efter sigende skulde være forpligtet til at drage til England, og at vi skulde udrede ham en vis sum penge, og (til behandling af) andre sager, som herren af Poitou stillede krav om. Hans diæter beløber sig til 12 diæter, som beløber sig til 16 livres 16 sous.

Fremdeles 16 penning for otte blade papir til afskrivning af de aftaler, som fandtes i sagen om kongen af Danmark.

1259. 15. august. Nîmes. 242

Protokollat i Nîmes' rådstueprotokol om, at rådet og magistratsudvalget har besluttet at sende to rådmænd, eventuelt en rådmand og et magistratsmedlem, til stændermødet i Béziers.

Rådsprotokol i Nîmes.

Den 15. august 1359, medens de herrer Philippus Brachiifortis, Bernardus de Oleo, Martialis Chatbaudi, Jacobus Gauterii og Johannes Maurelli var i rådet, forlangte de rådslagning med råderne i det snævrere råd angående spørgsmålet om, hvem der ville være egnet og gøre fyldest som udsending

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

til Béziers i anledning af den anmodning om en bede, der var fremsat af magister Guillaume de Marchières til et beløb af 400.000 floriner i henhold til visse ovenfor [1]) klarlagte grunde; og de herrer Durantus de Tribusexminis, Bernardus Egidii, Johannes Nisse, G de Ylice, Bartholomæus Karoli, Johannes de Tribusexminis, G de Nîmes kom til rådslagning. Og i de andre medlemmer af det snævrere råds fravær – skønt de var stævnede – udtalte de, at det forekom dem godt og hensigtsmæssigt for statens og Frankrigs krones tarv, at der udsendes to rådmænd eller i det mindste een rådmand og een fra det snævrere råd uden (ret til at indgå) forpligtelser til Béziers for at deltage i stændermødet, og eftersom det erklæres, at der ingen penge fandtes hos kæmneren, hvormed de nødvendige rejseudgifter kan afholdes, gav de alle tilslutning til, at de skulde tilvejebringes efter de herrer rådmænds bedste skøn.

[1]) jf. nr. 240.

243 1359. 17. august. Falsterbo.

Kong Magnus af Sverige, Norge og Skåne slutter forbund med hertug Albrecht 2. af Mecklenburg mod kong Valdemar 4. Atterdag og hans tilhængere.

Original i Schwerinarkivet.

Magnus, af Guds nåde Sveriges, Norges og Skånes konge, til alle, der får dette brev at se, hilsen evindelig med Gud.

I skal vide, at vi har forhandlet på følgende måde med den navnkundige fyrste herr Albrecht, hertug af Mecklenburg, vor kære svoger, nemlig at vi såvel til vands som til lands skal hjælpe samme herr hertug af Mecklenburg mod herr Valdemar, Danmarks konge, hans hjælpere og tilhængere, så længe den mod ham påbegyndte krig varer, med alle vore styrker, som vi kan samle. Og vi vil ikke antage eller beedige nogen våbenstilstand med samme herr konge af Danmark eller på nogen måde eller af nogen grund trække os ud af denne krig, førend samme herr hertug af Mecklenburg, hans mænd, hjælpere og alle tilhængere, og desuden hans lande og højhedsområder på fyldestgørende måde er blevet beskyttet i alle forhold. Fremdeles vil vi ikke på nogen måde godkende noget forlig eller nogen sone med fornævnte herr kong Valdemar undtagen i nærværelse af og efter råd af samme herr hertug af Mecklenburg; og i tilfælde af, at der skal sluttes et sådant forlig, skal vi

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

fastsætte dertil passende tidspunkter og udpege dertil passende steder, så at denne herr hertug af Mecklenburg bekvemt kan deltage i forhandlingerne om dette forlig. Men hvis vi, mens krigen står på, vinder lande eller borge i Danmarks rige eller får fanger, skal disse lande, borge og fanger deles i overensstemmelse med antallet af personer[1]; og vi skal ikke tilregne denne herr hertug af Mecklenburg noget tab, hvis vi, hvad Gud forbyde, bukker under i krigen, eller vi eller vore bliver taget til fange; på samme måde vil han omvendt forholde sig over for os. Men hvis kongen af Danmark, hans hjælpere eller tilhængere belejrer denne herr hertug af Mecklenburgs borge eller fjendtligt angriber hans lande med en stærk skare, skal vi i løbet af en måned, efter at vi har fået budskab herom, komme denne til hjælp med hele vor magt, hvis ikke modvind lægger sig hindrende i vejen. Desuden forpligter vi os bestemt til på vor ære og vor tro at overholde og holde alt det fornævnte og ethvert punkt af det uden nogen svig, idet vi til vidnesbyrd hænger vort segl under dette brev. Givet i Falsterbo i det Herrens år 1359 lørdagen før ottendedagen efter den hellige jomfrus himmelfart.

[1]) d. v. s. som hver part fører i felten.

1359. 24. august. 244

Jens Henriksen, kannik i Lund, erklærer at have solgt og skødet sin gård i Malmø, kaldet Skagemands ladegård, til herr Ivar Nielsen, ridder.

Original i rigsarkivet.

Jens Henriksen, kannik i Lund, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Det skal med dette brev være vitterligt for alle, nulevende og fremtidige, at jeg i overensstemmelse med Skånske lov for fuld betaling lovligt har solgt min gård i Malmø, på folkemålet kaldet 'Skagemands ladegård', med toften og bygningerne på samme til den velbyrdige og berømmelige ridder herr Ivar Nielsen, og at jeg har opladt ham den ved skødning i hans skød, hvilken gård er tilfaldet mig ifølge arveret efter min elskede moder Cecilie Henrik's død, idet min nævnte højtelskede moder Cecilie – god ihukommelse – ved køb havde erhvervet samme gård af Peder kaldet Hvid; og ved dette brev forpligter jeg fast mig og mine arvinger til at hjemle, frigøre og fri fornævnte herr Ivar og hans arvinger ovennævnte gård med toft og bygninger som ovenfor anført uden underfundige kneb og svigefulde udflugter for krav fra hvem som helst eller hvilke som helst, at besidde med rette

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

evindelig. Til vidnesbyrd herom er mit segl tillige med segl tilhørende de velbyrdige mænd, herr Peder Bodulvsen, kannik i Lund, Hågen Hildebrandsen, Henneke Mikkelsen, Gødeke Witte, Niels Jakobsen i Malmø, Niels Ågesen og Morten Pedersen, borgere sammesteds, hængt under dette brev. Givet i det Herrens år 1359 på den glorværdige apostel St. Bartholomæus' dag.

245 **1359. 24. august.**

Jakob Holgersen, ridder, pantsætter fire gårde i Skåne til Niels Eskildsen for 20 mark sølv.

Vidisse af 1377 20. maj i rigsarkivet.

Jakob Holgersen, ridder, til alle, som ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Alle skal vide, at jeg i sandhed står i skyld og gæld til nærværende brevviser, den gode mand Niels Eskildsen for 20 mark lødigt kølnsk vægt, der fuldt ud skal betales ham eller hans arvinger af mig eller mine arvinger næstkommende påske[1]) i lødigt sølv og ikke i nogen anden værdi, nemlig i groter fra Tours, i sterlinger eller lybske penninge, gode og gængse, eller i skånske penninge svarende til summen i sølv. For denne sum sølv pantsætter jeg med dette brev samme Niels mit nedenfornævnte gods, alt og hvert, nemlig en gård i Björka, på hvilken Asle bor, som årligt svarer en halv mark korn i landgilde, to gårde i Lunnom, hvoraf Jakob Karlsen bebor den ene og svarer to øre korn i landgilde, Helge den anden og svarer fem ørtug korn, og en gård i Boserup, på hvilken Torsten bor, der svarer to øre korn, med alle dette gods' tilliggender, såvel virning som andet, intet som helst undtaget, på den betingelse, at hvis jeg svigter med betalingen til den for mig fastsatte termin, skal nævnte Niels for det år fuldtud oppebære den fornævnte landgilde af fornævnte gods som erstatning for tab og morarente; en ganske lignende betingelse skal i fordragelighed gælde for de to derpå nærmest følgende år, hvis jeg i dem ikke fuldtud betaler nævnte sum sølv til fornævnte påske; hvis den da efter forløbet af disse år ikke fuldtud betales som ovenfor omtalt – det ske ikke – da skal fornævnte gods, alt og hvert, uden nogen som helst indskrænkning og uden nogen som helst tillæg tilfalde samme Niels og hans arvinger, at besidde med rette evindelig. Jeg binder mig ved dette brev fast til at hjemle ham og hans arvinger dette gods mod krav fra hvem som helst. Til vidnesbyrd herom er mit segl tillige med segl tilhørende den

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

hæderværdige mand herr Povl, kannik i Lund, hængt under dette brev. Givet i det Herrens år 1359 på apostlen St. Bartholomæus' dag.

[1]) 5. april 1360.

[1359. Før 26. august][1]). København. 246

Kong Valdemar 4. Atterdag gentager en tidligere meddelelse til Lübeck og de vendiske stæder om, at kong Magnus af Sverige har undsagt ham, hvorfor han advarer dem mod at opholde sig i landet (Skåne), da eventuelle tab som følge af krigen ikke vil blive erstattet.

Original i Stralsundarkivet.

Ved Valdemar, de Danskes og Venders konge.

Vore elskede Lybækkere og andre fra søstæderne i de sydlige egne.

Vi har tidligere tilskrevet Eder, men ved ikke, om det er kommet Eder i hænde, at den stormægtige fyrste og herre herr Magnus, Sveriges og Norges konge, har undsagt os i strid med hans og hans rigers åbne brev[2]). Eftersom han altså mere elsker uret end ret, beder vi Eder indstændigt om, at I ikke forbliver eller gør ophold i det land, over hvilket han hersker med urette. Hvis I handler herimod, og der måske uden forudgående varsel skulde ske Eder nogen skade ved os eller vore folk, vil vi ikke i den sag have nogen skyld overfor Eder. Skrevet i København under vort sekret, fæstnet på bagsiden.

[1]) brevet blev 1359 26. august videresendt til Stralsund af Bernhard v. Bremen, cf. nr. 247 note 1. – [2]) sigter vistnok til 1343 18. november, DRB. III 1 nr. 384.

[1359]. 26. august[1]). Falsterbo. 247

Bernhard v. Bremen (Stralsunds foged på Skånemarkedet) videresender det brev (nr. 246), som kong Valdemar har tilstillet de hanseatiske købmænd i Falsterbo, til rådet i Stralsund og beder om direktiver i denne sag.

Original i Stralsundarkivet.

Sømmelig og tjenstvillig hilsen som tilforn[2]).

I skal vide, at kongen af Danmark har sendt nogle breve her til Falsterbo, hvoraf jeg sender Eder eet i dette brev, angående hvilket I må sende mig Eders modne og kloge råd. Hvad skal vi foretage os i omtalte sag?[3]); thi vi

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

lider under mange fjendtlige og krænkende handlinger fra de mecklenburgeres og holsteneres side med hensyn til fiskerne og kuskene, kaldet 'vognkarle', og udsættes for mange plyndringer; og på dette brevs affattelsesdag sejlede herren af Mecklenburg med sine mænd og holstenerne tilbage til deres land, og nævnte herre af Mecklenburg tillod, at vi uhindret indtil hans ankomst kan tilbageholde hvem som helst af hans folk eller af holstenerne, som vi vil kunne gribe i plyndringer eller andre misgerninger. Iøvrigt er det i hemmelighed åbenbaret mig af nogle af mine venner, at der er sluttet ubrydelig våbenstilstand og aftalt en våbenstilstandsperiode mellem kongen af Danmark, herren af Mecklenburg og holstenerne. Hvad der er sandt i denne sag, ved jeg ikke. I skal så hurtigt som muligt give såvel kongen af Danmark som mig svar i denne sag. Lev vel i Kristus. Skrevet mandagen efter apostelen Bartholomæus' dag under mit segl

ved Bernhard von Bremen.

1) brevet er af Koppmann i Hanserecesse III 14 nr. 17 blevet dateret til 1360 31. august, først og fremmest udfra den grundopfattelse, at den rostockske notars beretning gav en skildring af det diplomatiske forhold mellem kong Valdemar og kong Magnus i juni–juli 1360. Da notarberetningen imidlertid må dateres til 1355 og ikke har noget med generhvervelsen af Skåne at gøre, jf. DRB. III 4 nr. 271, må dateringen baseres på andre momenter. Allerede i Mekl. UB. XIV 647 nr. 8785 er fremhævet, at dagsangivelsen „feria secunda post Bartholomei" er besynderlig for 1360, eftersom Bartholomeusdagen i 1360 selv er en mandag, og man derfor skulde vente en anden dateringsmåde; desuden gøres sammesteds opmærksom på, at hertug Albrecht endnu 1360 20. september, jf. nr. 366, ses at være i Helsingborg, mens han ifølge Bernhard v. Bremen på brevets udstedelsesdag skal være rejst hjem. Endvidere har Strecker, Die äußere Politik Albrechts II 278–80, fremhævet, at der på tidspunktet for brevets udstedelse utvivlsomt består krigstilstand mellem kong Valdemar på den ene og Mecklenburg-Holsten på den anden side, hvilket ikke passer 1360 31. august. Dette argument må understreges. Hvis Bernhards brev virkelig er fra 1360 31. august, så indberetter han som en fortrolig men ikke fuldt tilforladelig underhåndsefterretning, hvad der efter 10. august i det år må have været vitterligt for store kredse, jf. nr. 352–55.

Problemet skal sikkert ses i sammenhæng med kong Valdemars udaterede brev nr. 246. Skønt dette først og fremmest er sendt til Lübeck, findes det ligesom Bernhard v. Bremens brev i arkivet i Stralsund, og allerede i 1875 gjorde den daværende stadsarkivar C. G. Fabricius opmærksom på, at de to breve i format og foldninger svarede nøjagtigt til hinanden – et fornyet eftersyn i 1963 har tilfulde bekræftet denne opfattelse – hvorfor valdemarbrevet måtte opfattes som det Bernhard vedlægger sin skrivelse, jf. Hanserecesse III 12. Denne konklusion blev bestridt af Koppmann, der afviser foldningernes vidnesbyrd som beroende på en tilfældighed, jf. Hanserecesse III 13 note 3, og Höhlbaum i Hans. UB. III 242 note 4. Deres argument er, at det udaterede valdemarbrev ifølge indhold må ligge forud for kong Valdemars daterede brev af 1360 17. juli, i hvilket han tilsikrer hansestæderne beskyttelse og værn i det generhvervede Skåne, jf. nr. 347. Dette er sikkert rigtigt, det forkerte består i, at de to udgivere ikke drager den

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

konsekvens, at så må også Bernhard v. Bremens brev ligge forud for 1360. Ifølge sjællandske årbog kan der kun være tale om 1359, idet kongerne Valdemar og Magnus i 1358 og indtil foråret 1359 var i forbund med hinanden, Annal. Dan. 185–86, mens det efter kong Eriks død 1359 20. juni kom til et åbent brud mellem dem, jf. Sjöstedt 43 og 52 og ovf. nr. 243, hvor kong Magnus og hertug Albrecht slutter forbund mod kong Valdemar. Bernhards brev må derfor dateres til 1359 26. august, således også Strecker anf. st.; jf. G. Karlsson i Sv. Hist. Tidsskr. 1936, 37 note 2, og Sjöstedt 52 note 2, og det indlagte valdemarbrev opfattes som et vidnesbyrd om, at kongen allerede i 1359 har rejst kravet på Skåne. – [2]) adressen står på brevets bagside: *Gives til de rosværdige mænd de herrer borgmestre og rådmænd i Stralsund.* – [3]) d. v. s. den erklærede krigstilstand.

1359. 29. august. Nîmes. 248.

Protokollat i Nîmes' rådstueprotokol om, at rådet og magistratsudvalget i anledning af de artikler, der blev formuleret på stændermødet i Béziers, har drøftet den stilling, staden skal indtage under de kommende forhandlinger.

Rådsprotokol i Nîmes.

(13)59 den 29. august, da de herrer Bernardus de Oleo, Jacobus Gauterii og Martialis Chatbaudi, Bartholomæus de Asperis og Johannes Maurelli og Philippus Brachiifortis, rådmænd i Nîmes, var i rådet, befalede de, da det er nødvendigt at sende en udsending til Toulose i anledning at visse artikler, som nyligt skal være blevet opsat i Béziers på fællesmøde af de tre stænder i Languedoc ifølge foretagen indkaldelse, at deres snævrere råd skulle hidkaldes til rådslagning på sædvanlig vis gennem deres bysvende for at træffe afgørelse om, hvem udsendingen skal være, og med hvad han skal forsynes til rejsen og hvilken bemyndigelse der skal medgives ham.

De nævnte artiklers ordlyd er denne: [1] For det første angående den hjælp[1]), som de er pligtige at yde i medfør af krigen, skal – eftersom de nævnte udsendinge ikke havde bemyndigelse til at træffe endelig afgørelse eller til på egen hånd at anvise nogle åbentstående og gennemdrøftede muligheder af den årsag, at der ikke var givet forhåndsmeddelelse om den nævnte hjælp, thi de var alene blevet indkaldt i forbindelse med sagen angående kongen af Danmark – de nævnte udsendinge eller andre i deres sted være til stede i Toulouse på Vor Frue dag i september måned[2]) med fyldestgørende fuldmagt til at forhandle, føre sagen til ende og til at afgive løfte om de sager, som vil være nødvendige og hensigtsmæssige for nævnte hjælp. [2] Fremdeles skal de, som bliver udsendt til nævnte møde, med nævnte bemyndigelse

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

kunne se regnskaberne over de udgifter, der var blevet afholdt af de penge, som var blevet opkrævet i kraft af nævnte hjælp[3]), for at man kan vide, om der er noget til overs, hvormed man så kunde hjælpe. [3] Fremdeles skal stæderne udspørges og deres overvejelser skriftligt indsendes, så at hver stad i sénéchausséerne i Languedoc i løbet af de næste to måneder kan vide, hvor mange væbnere og fodfolkssoldater de skal udgøre og have under nødsforhold; og de skal stille dem efter den tidligere i nyere tid foretagne optælling af husstande eller på anden måde, som synes dem hensigtsmæssig.

Og efter at der var aflagt beretning af kæmneren[4]) kom disse til rådslagning, nemlig † magister Stefan Gauterii, † R Bonihominis, † Franciscus Falqui, † Guiraudus Sauxii, † Durantus de Tribusexminis, † G de Nîmes, † Bartholomæus Karoli, Bremondus Sauarici, Iohannes Nisse, Jacobus Pichonis, Bartholomæus Iuvenis, Baudilius Filioli, † Johannes de Tribusexminis. Nævnte punkter blev forklaret for disse, og de sagde vedrørende første og anden artikel, at da lønnen til opkræverne af den nyligt udskrevne skat og af saltskatten generelt formindskes til fordel for hjælpen til krigen, og da prisen for hver sjetting salt er steget til to grot, og da der stadig skyldes af hjælpen, der blev pålagt til krigen i Auvergne, idet der nemlig af 100.000 floriner endnu resterer 70.000, er og kan i betragtning heraf dette være tilstrækkeligt til den krigsførelse, til hvilken man beder om hjælp; dog sagde de i almindelighed, at angående det, som der skal holdes rådslagning i Toulouse om, kan der for øjeblikket ikke tages fuld stilling her, førend den rådslagning som skal finde sted i Nîmes næste søndag har fundet sted og er afholdt; fremdeles med hensyn til sidste punkt kan det på ingen måde bevilges, eftersom der er tilstrækkeligt mange adelsmænd i riget, til hvilke kongen i deres sted kan støtte sig; der blev af dem (rådgiverne) anført flere grunde herfor. Dette sagde de, der er mærket med †. Men de andre herrer i rådet sagde angående første og anden og tredie artikel, at de, der skal sendes som gesandter, skal underrettes om, at man på ingen måde skal tilstå, at hele staden skal være bundet til nogen ny tjeneste; mange grunde drev dem hertil, og de udpegede alle rådmanden Bernardus de Oleo og rådets og staden Nîmes' rådgiver Bartholomæus Karoli til at drage og sendes som gesandter derhen på grund af forhandlingernes indlysende betydning, hvilke må følges af hensyn til stadens vel.

[1]) det fremgår af de følgende artikler og af Nîmes' stillingtagen, at stændermødet i Béziers ikke blot er blevet stillet over for pekuniære krav i forbindelse med det danske projekt, men også over for krav om hjælp *(aids, subsidium)* til nødvendige rustninger

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

mod det truende engelske angreb på fransk område, der satte ind omkr. 1. oktober. Disse sidste krav bliver i det følgende hovedemnet for de fortsatte forhandlinger mellem regering og stænder, jf. note 3. – [2]) 8. september. – [3]) hermed sigtes rimeligvis til de 6 sous 9 den. pr. husstand, der var blevet bevilget på mødet i Carcassonne, jf. nr. 233 A. De fortsatte forhandlinger førte til, at stænderne i Languedoc på et møde i Carcassonne i november bevilgede en mouton pr. husstand til krigsudrustninger i Languedoc; en oversigt over bevilgede skatter i Languedoc i 1359 findes hos Dognon, Les Institutions Politiques et Administratives du Pays de Languedoc du XIIIe Siècle aux Guerres de Religion, 605–06. Spørgsmålet om den danske alliance drøftedes dog lejlighedsvis ved siden af, jf. nr. 251 A, 254 A, 257 og 284 A. – [4]) han var samtidig protokolfører, jf. Menard II, Preuves 212, og har øjensynligt været en af Nîmes' udsendinge til Béziersmødet.

1359. 29. august. Falsterbo. 249

Johan Zepelin, borger i Stralsund, gør nogle tilføjelser til sit testamente.

Original i Stralsundarkivet.

Det skal være vitterligt, at jeg Johan Zepelin ..... giver de tyskes kirke i Falsterbo to mark lybsk. Fremdeles giver jeg præsterne, som fromt tigger, otte skilling lybsk. Fremdeles giver jeg de augustinere fra Skåne, der findes i Falsterbo, en mark lybsk. Fremdeles giver jeg de dominikanere fra Stralsund, der findes i Falsterbo, en mark lybsk. Men det testamente, som jeg har i Stralsund og har ladet opsætte, ønsker jeg skal overholdes som rigtigt og godkendt i alle henseender, således som det udtømmende er formuleret i samme [1]). Givet og forhandlet i Falsterbo i nærværelse af de gode mænd Peter Lüning, Gerhard Knevel, Lydeke, kaldet Herzog, og adskillige andre troværdige mænd i det Herrens år 1359 på selve dagen for Døberen St. Johannes' halshuggelse.

[1]) jfr. nr. 114.

1359. 29. august. Lund. 250

Kong Magnus af Sverige meddeler indbyggerne i Linköping stift, at han efter at have erfaret kong Eriks død havde ladet udgå breve til alle rigets indbyggere samt til de rigsråder og stormænd, som den 25. juli holdt møde i Södertälje, indeholdende, at han havde inddraget de lande, som havde været tilstået kong Erik, men at rigets gode mænd siden gennem biskop Nils af Linköping, jarlen Eringisl Suneson og ridderen Trotte Petersson havde bedt om et møde med ham til behandling af sagen, hvorfor han indkalder til et almin-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

deligt stændermøde i Kalmar den 13. oktober. – 'Givet i Lund i det Herrens år 1359 på den dag, da Johannes Døberen blev halshugget'.

Original i det svenske rigsarkiv.

251 **1359. 31. august.**

Ivar Nielsen, ridder, pantsætter Skagemands ladegård i Malmø, som han tidligere havde købt af herr Jens Henriksen, kannik i Lund, til denne for en gæld på 150 mark skånsk.

Original i rigsarkivet.

Ivar Nielsen, ridder, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud. Alle skal vide, at jeg i sandhed står i skyld og gæld til den gode mand herr Jens Henriksen, kannik i Lund, for 150 mark penge i gængs skånsk mønt, som ubetinget og fuldt ud skal betales ham eller hans rette arvinger af mig eller mine rette arvinger til de to nedenfornævnte terminer, nemlig 50 mark penge til nu førstkommende fastelavns søndag[1]) og de øvrige 100 mark penge til den umiddelbart næstfølgende tredie dag i pinsen[2]); for denne pengesum pantsætter jeg ham med dette brev min gård i Malmø, på folkemålet kaldet 'ladegård', som jeg ved køb har erhvervet af samme herr Jens Henriksen, og som også i sin tid har tilhørt en vis Henneke kaldet Skagen, med det forbehold, at hvis jeg svigter med betalingen til de for mig fastsatte terminer, da skal, efter at landgilden af gården er delt i 4 hovedlodder, samme herr Jens årlig til sit tarv oppebære de 3 hovedlodder, indtil nævnte pengesum er fuldt betalt, uden at de på mindste måde skal fradrages i gældens hovedstol; men hvis de 50 mark penge betales ham til ovennævnte termin, men de 100 mark penge ikke betales til deres termin, da skal han blot oppebære 2 hovedlodder, men hvis de øvrige 100 mark penge betales på den følgende tredie dag i pinsen som nævnt ovenfor, da skal oftnævnte herr Jens ikke oppebære en skærv eller noget som helst til sit brug af ovennævnte gårds landgilde. Til vidnesbyrd herom er mit segl tillige med segl tilhørende de velbyrdige mænd, Knud Stigsen og Gødeke Witte hængt under dette brev. Givet i det Herrens år 1359 dagen før abbeden St. Egidius' dag.

[1]) 16. februar 1360. – [2]) 26. maj 1360.

251 A **1359. Efter 6. september.**

Indførelse i staden Millaus regnskaber om udgifter, afholdt i anledning af, at to rådmænd har været i Toulouse for sammen med alle kommuner i Lan-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

guedoc at forhandle om de 200.000 gylden, som de skal yde til kongen af Danmarks krig mod kongen af England.

Rådsregnskab i Millau (Aveyron).

År 1359 fredag den 6. september tog borgmester Stefan Laurent og herr Guillaume Delrieu, magistratsmedlemmer, efter beslutning af det ved klokkeringning sammenkaldte store råd[1]) til Toulouse for at deltage i et møde af alle kommunerne i Haute Marche i Rouergue, på hvilket møde alle kommuner i Languedoc skal være til stede, for at rådslå om fordelingen af de 200.000 floriner, som hele Languedoc skal yde til den krig, som kongen af Danmark skal føre mod kongen af England, og for at fordele de 100.000 floriner, som det var nødvendigt at udskrive i skat til krigens førelse, og for at forhandle om forsvaret af landet, nemlig om de vil konvertere beløbet til krigsfolk, så kommunerne i Languedoc kunde vide, hvor mange krigsfolk de skal udgøre, eller for at forhandle om den mest hensigtsmæssige og den for landet mindst ødelæggende fremgangsmåde, hvorpå man kunde føre krig mod fjenderne, samt for at forhandle om gabellen på salt, nemlig om man omgående vilde formindske den, eller om de helt vilde ophæve den. De ankom fra Toulouse mandag den 23. september, og rejsen varede 18 dage; herunder har de brugt 25 floriner og 7 grot og 4 penning i groter til deres fortæring, til deres tjenere og deres heste. Borgmester Stefan Laurent havde sin egen hest med sig i 18 dage, for hvilke vi betalte to floriner og tre grot. Borgmester Stefan havde sin tjener G. Gauges med sig i 18 dage, for hvilke vi betalte to floriner og tre grot florentinsk. Herr Guillaume Delrieu havde sin tjener med sig i 18 dage, for hvilke vi betalte 54 sous – florinen til 24 sous, hvilket er to floriner og tre grot florentinsk. Herr Guillaume Delrieu havde Guillaume Bourciers hest med sig i 18 dage, for hvilke vi betalte tre sous om dagen, hvilket beløber sig til 54 sous – florinen til 24 sous, hvilket er to floriner og tre grot.

[1]) gengiver *quosel general de lesquilha;* hermed sigtes til medlemmer af det store råd, der i modsætning til medlemmerne af det snævrere råd, jf. nr. 235 note 2, ikke tilkaldes til rådslagning ved specielt sendebud, men ved ringning af byens klokke, *esquilha,* jf. L. Constans, Le Livre de l'Épervier. Cartulaire de la Commune de Millau, 238.

1359. 8. september. Avignon. 252

Pave Innocens 6. beder alle gejstlige myndigheder om at tage velvilligt imod Eghardus de Basdew (Basedow), *gejstlig i Verden stift, som han af*

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

hensyn til apostoliske anliggender sender 'til Danmarks, Sveriges og Norges riger og lande og andre nabolande'.

Afskrift i de pavelige kopibøger.

253 1359. 10. september. Avignon.

Notarerne Nicolaus Nicolenghus de Fraxenello og Paulus Martini fra Chotzen bevidner, at Durandus Gerardi, ærkedegn i Prag og paveligt udpeget eksekutor i striden mellem biskop Albrecht af Schwerin og slægten v. Bülow om det schwerinske stiftsgods, pålægger ærkebisperne og bisperne i en række nord- og vesttyske stifter samt i Riga, Arles, Salzburg, Lund og Roskilde at formane slægten v. Bülow til at udlevere det omstridte gods eller bandlyse den, hvis det nægtes.

Original i Schwerinarkivet.

254 1359. 12. september. Falsterbo.

Testamente af Johan Grabow, borger i Stralsund.

Original i Stralsundarkivet.

I Herrens navn, amen. Jeg Johan Grabow, borger i Stralsund, skønt skrøbelig af helbred, dog karsk af sind og ved fuld fornuft, anordner og opsætter, om døden overrasker mig, mit testamente på denne måde. ..... Man skal vide, at disse, der herefter opregnes, står i gæld til mig. Først skylder Detmar v. Barth og Frederik v. Greifswald med samlet hånd mig 16 skilling grot minus 2 grot for tønder, som de skulde have betalt mig i Falsterbo på St. Marias fødselsdag[1]) ..... Fremdeles skylder Oluf Næve i Roskilde mig 8 skilling grot. Fremdeles skylder Jakob Pedersen i Køge mig een skilling grot. Fremdeles bor der en i Ringsted, som skylder mig 17 grot, og Jakob Kindben, som bor i Køge, har godt kendskab til ham. ..... Givet og forhandlet i Falsterbo i nærværelse af de gode mænd Nicolaus Zantregher og Henrik Rode, borgere i Stralsund, i det Herrens år 1359 torsdag efter den hellige jomfru Marias fødselsdag.

[1]) 8. september.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

1359. Efter 28. september. 254 A

Indførelse i staden Millaus regnskaber om udgifter, afholdte i anledning af, at to råder har været i Cassagnes-Bégonhès for sammen med alle kommuner i Rouergue at udarbejde en beretning om forhandlingerne i Toulouse samt vælge en mand fra Rouergue, som sammen med seks andre fra Languedoc skal sendes til Danmark.

Rådsregnskab i Millau (Aveyron).

I 1359 lørdag den 28. september tog borgmester Stefan Laurent og herr Guillaume Delrieu, magistratsmedlemmer, efter beslutning af det ved klokkeringning sammenkaldte store råd[1]) til Cassagnes-Bégonhès, hvor alle kommunerne i Rouergue skal holde møde, i hvilken forsamling de skal udarbejde en beretning om det møde, som de har holdt i Toulouse[2]), og derpå enes om eller vælge en mand fra Rouergue, som sammen med seks andre herrer fra Languedoc skal drage til Danmark, ligesom man i den forsamling skal træffe beslutning om fordelingen af de 2000 floriner, som sénéchaussé'et Rouergue skal yde til greven af Poitou til krigens førelse, hvilke 2000 floriner man skal yde ham af gabellen i de tre kommende måneder, d. v. s. i december, januar og februar måned, samt træffe beslutning om fordelingen af det beløb, der skal udbetales til den, der drager til Danmark, samt for at forhandle om de udgifter, som man vil få under bestridelse af sénéchaussé'ets sager. De ankom onsdag den 2. oktober og rejsen varede fem dage, i løbet af hvilke de har forbrugt fem floriner og seks penning i florentinske groter til deres fortæring, deres bud og deres heste. Herr Guillaume Delrieu havde sit bud med sig i fem dage, for hvilke vi betalte syv grot og seks penning i groter. Borgmester Stefan havde G. Gauges med sig i fem dage, for hvilke vi betalte 15 sous – florinen til 24 sous, hvilket giver syv grot og seks penning. Borgmester Stefan Laurent havde sin hest med sig i fem dage, for hvilke vi betalte ham een grot og seks penning i grot. Hr. Guillaume Delrieu havde G. Bourciers hest med sig i fem dage, for hvilke vi betalte ham femten sous – florinen til 24 sous, hvilket giver syv grot og seks gode penning.

[1]) jf. nr. 251 A note 1. – [2]) jf. nr. 251 A.

1359. [4. oktober-27. november].[1]) 255

Brødrene Johan og Didrik Niendorp lover at holde rådmændene i Rostock skadesløse for et løfte til foged og råd i Trelleborg.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Notits i Rostockarkivet.

Johan og Didrik, brødre, kaldet Niendorp, lovede i fællesskab, at de vilde holde de herrer rådmænd i Rostock skadesløse for det løfte, der på deres vegne er givet de herrer foged og rådmænd i Trelleborg.

[1]) notitsen er indført mellem disse to datoer.

256 1359. 11. oktober. Stade.

Abbed Herman i Marie kloster i Stade, konservator for biskop Wipert af Ratzeburg, meddeler "de ærværdige fædre i Kristus, de herrer ærkebisper af Guds nåde af Bremen, Magdeburg og Lund, samt bisperne ved kirkerne i Lübeck, Schwerin, Kammin, Havelberg, Brandenburg, Slesvig og Odense og deres vikarer og alle de herrer abbeder, officialer, provster, ærkedegne, skatmestre, skolemestre, kantorer, præster ved kirker og kapeller og deres stedfortrædere, præster og andre gejstlige og offentlige notarer i Tysklands, Danmarks og Sveriges lande og riger og iøvrigt overalt, især i kirkerne, stæderne og stifterne Bremen, Lübeck, Schwerin, Ratzeburg, Kammin, Havelberg, Slesvig og Odense", *at biskop Wipert har klaget til ham over, at* "Sigfred Parkentin, væbner, Henrik v. Snickrode, ridder, Lemmeke af Alt-Ruppersdorf, kaldet Buchwald, Sten Burowe, Hartvig og Markvard, kaldet Brockdorf, Arnold v. d. Wisch, Henrik v. Krempelsdorp, Eler Qualen, Henneke Sten, Germar, kaldet Rönnow, Ivan Bichel, Henneke Hardenacke, Bennike Rutze, Hobe den sorte, Fikke Babbe, Henning Musteke, Nicolaus Gikow, Johan Kok, Stubbe, Otto Babbe, Sten, Detlev Schütte, Nicolaus Schütte, Goldensee, Peter Plate den tørre, Gerhard Wendelberns, Sadelman, Kanneman, Markvard Wotzeke, Johan Hohenfeld, Nothelman, Johan Ratlowe, Hartvig Gammaal, Henrik Bolewange, Emeke Oltena, Otto, Volrad og Otto v. Sletzen, Barsbeke, Johan og Heine Breyde, Latendorp, Otto Dissowe, Johan og Kaie Ankerman, Lydeke den ru, Johan Berkows søn, Radeke Seedorp, Wilsterman, Schwanheide, Raboise, Barn og Kampele Kule, lægmænd i Bremen, Lübeck, Schwerin, Slesvig og Ratzeburg stifter, tillige med deres medskyldige i denne sag" *den 30. juli 1358 har foretaget et plyndringstogt mod bispestolens besiddelser i Boitin, og at* "fornævnte Sigfred Parkentin, væbner, Henrik v. Snickrode, ridder, og Lemmeke af Alt-Ruppersdorf, kaldet v. Buchwald, Arnold v. d. Wisch, Germar, kaldet Rönnow, Otto v. Sletzen, Heine Bederweknecht og Gerhard Wendelberns og sammen med dem

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Timme Meinerstorp og Timme Marute, riddere, Detlev v. Buchwald af Schwienkuhlen, Eggert Krummedige, Eler Siggen, Detlev Meinerstorp, Schiphorst, Johan Steffens, indvånere i Plön, Volrad Storm, Henneke Seedorp, Heine Wilsterman, Henneke Breyde, Henneke Moller, Röver den onde, Nicolaus Hargen og Nicolaus Aspe fra Neumünster, Volrad Wode, Johan Wollin, Michael Pritzeke, lange Make, Pöl, Wessel, Otto Schütte, Underdererden, Swert ute, Binge, Hane, Hasseltwich, Nicolaus Gödelen, Vos, Timmeke Poppe, Musbyl, Kule den ældre, Emeke Sten, Leyge, Henneke Schuderen, Jesse, Heine Schütte og Henneke Hovemester, lægmænd i fornævnte Bremen, Lübeck, Schwerin, Ratzeburg og Slesvig stifter, idet også adskillige andre væbnede mænd var blevet hvervede og havde sluttet sig til dem", *på ny 1359 24. januar har gentaget plyndringen af bispegodset uden hensyntagen til* "forordningen af den afdøde ærværdige fader i Kristus herr Johannes, biskop af Tusculum, kardinal, det apostoliske sædes legat i Tysklands, Böhmens, Danmarks og Sveriges lande og riger og nogle andre lande", *der havde stillet bispestolens gods under pavestolens beskyttelse*[1]*), hvorfor abbed Herman pålægger de ovennævnte adressater og* "særlig de herrer ærkebispen af Bremen og bisperne af Schwerin, Lübeck, Kammin, Slesvig og Odense og Gerhard Kothe, den ærværdige herre biskop af Schwerins vikar, samt præsterne ved kirkerne og kapellerne og deres stedfortrædere i nævnte kirker, stæder og stifter og alle andre ovennævnte, som bliver opfordret med dette brev", *at bandlyse de nævnte voldsmænd, samt befaler desuden under straf af bandlysning hertug Albrecht 2. af Mecklenburg og greverne Adolf 7., Henrik 2., Klaus og Adolf af Holsten, at de forbyder* "Sigfred Parkentin og de andre fornævnte angribere og ugerningsmænd, som vides at være deres vasaller og undergivne, nemlig enhver sine vasaller og undergivne og andre, der er underkastet hans jurisdiktion", *for fremtiden at angribe biskop Wipert og hans bispestols gods.*

Original i Schwerinarkivet.

1) udstedt 1287, jf. Mekl. UB. III nr. 1894.

1359. 16. oktober. Nîmes. 257

Protokollatet i Nîmes rådstueprotokol om, at rådet og magistratsudvalget har behandlet spørgsmålet om deltagelsen i et stændermøde i Carcassonne og om udsendelsen af gesandter til kongen af Danmark.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Rådsprotokol i Nîmes.

(13)59 den 16. oktober, medens de herrer Bernardus de Oleo, Martialis Chatbaudi, Jacobus Gauterii, Johannes Vituli, Johannes Maurelli, Philippus Brachiifortis, rådmænd i Nîmes, var i rådet, hidkaldte de på sædvanlig vis gennem deres bysvende deres rådgivere i det snævrere råd .... og udbad sig deres råd om, hvad man skulde foretage i denne sag, nemlig: da det er nødvendigt efter herr greven af Poitous[1]) befaling at sende udsendinge til Carcassonne for at drage omsorg for forholdene i Languedoc[2]), hvem og hvor mange der skal drage af sted, og hvad de skal foretage sig, og med hvad de skal forsynes til rejsen? Fremdeles hvad der skulle foretages i anledning af, at der af de herrer rådmænd i Montpellier var blevet tilstillet de nævnte herrer rådmænd (i Nîmes) et brev af det indhold, at da der i tre sénéchausséer, nemlig Carcassonne, Rodez og Toulouse var blevet valgt gesandter for at drage til Danmark og der endnu ikke var blevet valgt nogle for sénéchausséet Beaucaire[3]), skal der på en fastsat dag vælges fire ved den herre sénéchallens hof[4]); hertil skal stæderne i nævnte sénéchaussée give møde for at vælge gesandter til sammen med de andre valgte at drage til det land ..... Med hensyn til første punkt gav de det råd, at der skal udsendes to rådmænd til Carcassonne, som dog skal høre til de mest indflydelsesrige; valget af dem overlod de til rådmændenes skøn; og de skal forholde sig, således som de andre stæder, der ikke har (bevilget) ekstraskatter, forholder sig, idet der af dem (rådgiverne) blev anført flere grunde herfor; vedrørende afholdelse af udgifterne til nævnte rejsefærd kan der opkræves en afgift af grundejendom. Med hensyn til det andet punkt, sagde de, at eftersom der nødvendigvis skal holdes stændermøde i Carcassonne på St. Lucas' dag[5]), kan det, der bedes om at måtte ske pány i sagen med Danmarks konge, ikke efterkommes på hensigtsmæssig måde uden til stor skade og stort tab for Languedoc, og at rådmændene i Montpellier skal have en redegørelse herfor .....

[1]) jf. nr. 228 note 4. – [2]) landskabet rustede sig på det tidspunkt mod et truende engelsk angreb fra Guienne, jf. nr. 248 note 2. – [3])i hvilket Nîmes og Montpellier lå. – [4]) han residerede i Nîmes. – [5]) 18. oktober.

258 1359. 17. oktober.

Testamente af Johan Brandshagen (borger i Stralsund).

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Original i Stralsundarkivet.

I Herrens navn, amen. Jeg Johan Brandshagen, skønt skrøbelig af helbred så dog ved fornuftens fulde brug, bestemmer således forud mit testamente, om jeg skulde afgå ved døden ..... Fremdeles skal de penge, der indkommer ved salget af de redskaber og tønder, som jeg har i Falsterbo, gives til de trængende fattige til frelse for min sjæl ..... Skrevet og affattet i det Herrens år 1359 dagen efter de hellige martyrer Gallus og Lullus' dag i nærværelse af de agtværdige mænd Henning Velgast og Nicolaus Dorneman.

1359. 18. oktober. 259

Oluf Næve, borger i Roskilde, pantsætter en gård i Vridsløselille til herr Niels Jensen, kannik i Roskilde og provst i Østersyssel, for ni mark sølv.

Original i den arnamagnæanske samling.

Oluf Næve, borger i Roskilde, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Alle skal vide, at jeg i sandhed står i skyld og gæld til den gode mand herr Niels Jensen, kannik sammesteds og provst i Østersyssel, for ni mark lødigt sølv efter kølnsk vægt, for hvilke jeg med dette brev pantsætter ham min gård i Vridsløselille i Smørum herred med alle dens tilliggender, som tilkom mig som min mødrenearv i medfør af retmæssig skifte, ubetinget at genindløse af mig eller mine arvinger fra denne herr Niels eller hans arvinger til nærmeste St. Mortens dag på den betingelse, at hvis den ikke bliver genindløst på det tidspunkt, da skal samme herr Niels eller hans arvinger årligt oppebære de frugter og indtægter, der fremkommer fra samme, indtil den lovligt genindløses, på ingen måde at afregne i gældens hovedstol. Til vidnesbyrd herom er mit segl hængt under dette brev sammen med segl tilhørende Svend Guldsmed, min medborger i Roskilde. Givet i det Herrens år 1359 på evangelisten St. Lucas' dag.

1359. 6. november. 260

Testamente af Johan Wraghe, (borger i Kiel).

Efter tryk hos Westphalen.

I Guds navn, amen. I det Herrens år 1359 nærmeste onsdag før Mortens dag opsætter jeg Johan, kaldet Wraghe, skønt skrøbelig af helbred, dog

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

karsk i sind og ved fuld fornuft, mit testamente i tilfælde af død på denne måde..... Fremdeles giver jeg kirken i Dänischenhagen en mark..... Fremdeles kirken i Gettorf en mark.

261 1359. 18. november. Söderköping.

Kong Magnus af Sverige, Norge og Skåne erklærer, at han er kommet overens med rigets stormænd og 'med alle mænd i Sverige, Skåne, i begge Hallande, Blekinge og Lister' *om bilæggelse af de stridigheder, der har stået omkring hertug Bengt Algotsson, og at denne fortsat skal holdes borte fra riget.*

Afskrift i det svenske rigsarkiv.

262 1359. 25. november.

Brødrene Johan og Hartvig Hummersbüttel kvitterer kong Valdemar 4. Atterdag og hans søn hertug Kristoffer for alle breve, de har givet dem på Ravnsborg og halvdelen af Lolland.

Original i rigsarkivet.

Jeg Johan, ridder, og Hartvig, væbner, brødre, kaldet Hummersbüttel erkender åbent med dette brev, at vi af vor fri vilje fritager og stiller de højbårne herrer, herr Valdemar, konge af Danmark, og Kristoffer, hans søn, hertug af Lolland, frit med hensyn til alle de breve, som de har givet os på borgen Ravnsborg og på det halve land Lolland, der hører til dens område, bortset fra de breve, som er givet vor fader Henneke Hummersbüttel – hvem Gud være nådig – og os, og som lyder om hjælp og om, at man ved forhandlinger skal tale vor sag, og ligeledes bortset fra de breve, som fornævnte herrer og konger har givet os på 3779½ lødig mark sølv. Og hvad der findes af andre breve – hvor og hvornår de end måtte blive fundet – som er givet angående fornævnte borg eller det halve land, de skal alle være døde og magtesløse. Og for at der ikke skal eller måtte kunne opstå nogen strid eller tvedragt, lover vi Johan og Hartvig Hummersbüttel og vore arvinger derfor på vor gode tro stedse, fast, ubrydeligt og uden svig at overholde alle disse fornævnte aftaler over for de ædle fornævnte herrer og konger og deres rette arvinger. Og til vidnesbyrd og større forvaring herfor har vi herr Johan og Hartvig Hummersbüttel hængt vore segl under dette brev, som er givet år 1359 efter Guds fødsel på den hellige jomfru Katarinas dag.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

1359. Omkr. 6. december.[1]) 263

Indførelse i Lübecks Niederstadtbuch om, at Henrik Bernstert og Arnold Probst skylder Nicolaus Dapper 700 mark penge, som skal tilbagebetales 1360 25. juli til en kurs som er anerkendt i Skåne.

Niederstadtbuch i Lübeck.

Henrik Bernstert og Arnold Probst skylder i fællesskab Nicolaus Dapper 700 mark penge, halvdelen i sølvpenge og halvdelen i engelske penge, hvilke redebont er lånt dem af samme Nicolaus, (at tilbagebetale) den førstkommende apostelen St. Jakob den Ældres dag[2]) i disse penge og af en værdi[3]), hvormed en købmand kan tilfredsstille en anden i landet Skåne på det tidspunkt.

[1]) notitsen er den anden på en side, der som overskrift har: *I det Herrens år 1359 Nicolai dag.* – [2]) 25. juli 1360. – [3]) d. v. s. kurs.

1359. 12. december. 264

Testamente af Peder Nielsen, skolemester i Lund.

Original i det svenske rigsarkiv.

I Herrens navn amen. Eftersom det kendetegner dem, hvis sind er på vej til Gud, at de ærer ham ved deres gaver og skaffer sig venner ved deres formue efter hint ord: Skaf Eder venner ved hjælp af uretfærdighedens mammon og ved Eders rigdom[1]), opsætter jeg Peder Nielsen, skolemester i Lund, skønt uværdig, mit testamente og min sidste vilje på følgende måde. For det første testamenterer jeg den ærværdige fader min herre herr Jakob, ærkebiskop i Lund og Sveriges primas, en bog, der først indeholder Indiens Vidundere[2]), dernæst Aleksanders Bedrifter på prosa[3]) og til sidst Apollonius' Bedrifter på prosa[4]). Fremdeles tilskøder jeg den hellige gravs alter i Lundekirken halvdelen af en bod, hvis årlige skyld har en værdi af tre og en halv mark penge, og som jeg for samme alters rede penge har købt af Evert Skrædder, der med retmæssig arvs adkomst havde fået nævnte bod efter mester Henrik murers død. Fremdeles testamenterer, skøder og skænker jeg som en evigtvarende gave den anden halvdel af samme bod med dens tilliggender til afholdelse af min årtid hvert år i koret i Lund, således at der af halvdelen af afgiften af samme bod, nemlig 14 ører, skal tilfalde de i koret tilstedeværende kanniker en mark penge, vikarerne to øre penge, de fattige

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

peblinge tre ører og klokkeren i tårnet en øre hvert år. Fremdeles til franciskanerne i Lund, hos hvem jeg vælger at begraves, de bøger, de har. Fremdeles til herr guardianen sammesteds to skilling grot. Fremdeles til herr Jens Øndersen min skrivetavle med en sølvgriffel. Fremdeles til dominikanerne i Lund et halvt pund byg. Fremdeles til spedalskhuset en griseso. Fremdeles til hospitalet i Lund to øre penge. Fremdeles til St. Mortens kirke i Lund en halv mark penge, til præsten sammesteds en mark penge, til kirketjeneren to øre. Fremdeles til magister Mogens et badekar og en kværn, som kaldes 'krogkværn' og et bækken. Fremdeles til herr Niels Pose en foldestol og en sølvske. Fremdeles til magister Niels Hemmingsen en bog i eet bind på papir, som jeg ofte havde lånt ham, og to dunke. Fremdeles til fru Bodil Hennekes en skilling grot. Fremdeles til broder Harald en gryde. Fremdeles til skolen i Lund en Græcismus[5]) med kommentar, pantsat til mig for to skilling grot, således at kirkeværgerne erhverver ejendomsretten til samme bog for nævnte skole hos arvingerne efter en vis Følzeke, fordum møntmester i Odense, med to andre små bind forfattere. Fremdeles til Peder Simonsen et tæppe af 'irsk' klæde. Fremdeles til Ivar den tredie del af Dekretet[6]) og min største krukke. Fremdeles til herr Gunnar min lygte og en kobberlysestage. Fremdeles til Lars Ege mit bedste håndklæde. Fremdeles til Regnvald et horn. Fremdeles til Meineke Skomagers søn et horn. Fremdeles til min slægtning Margrete en rød ko, min kåbe og tre får. Fremdeles til min tjener Jens et pund byg, 1 "cauer"[7]). Fremdeles til Jens Jyde, min tidligere tjener, en krukke og en saltet lammekrop. Fremdeles til min dreng Mads min røde kjortel og sengelinned. Fremdeles til min fordums tjener Jakob et pund malt. Til eksekutorer af dette testamente indsætter jeg de mig i Gud elskede mænd, de ovennævnte herrer magister Mogens og Niels Pose, idet jeg alvorligt og fromt bønfalder dem om, at de i troskab vil opfylde dette testamente overfor Gud. Givet i det Herrens år 1359 på dagen før den hellige jomfru Lucias dag under mit segl og ovennævnte eksekutorers segl.

[1]) Luk. 16,9. – [2]) sigter muligvis til *Mirabilia orientis* el. *Indiae* af Jordanus, ca. 1330 udsendt som biskop til Ceylon, jf. Recueil de voyages et mémoires IV p. 603 og Works Issued by the Hakluyt Society I. series 31. Der fandtes dog talrige andre fantasifulde middelalderlige beretninger om Indiens vidundere, byggende på senantikke populærvidenskabelige og fantastiske beretninger, ofte i forbindelse med Pseudo-Alexanders brev til Aristoteles: De itinere suo et de situ Indiae (trykt i Kueblers udgave af Julius Valerius: Res gestae Alexandri p. 190). – [3]) Se DRB. III 4 nr. 17 note 12. – [4]) Apollonius fra Tyrus var helten i en af middelalderens mest udbredte romaner, *Historia Apollonii regis Tyri,* et anonymt værk, formentlig forfattet i sjette århundrede, jf. Schanz IV, 2 p. 87; E. Klebs: Die Erzählung des Apollonios von Tyros. Romanen blev i tiende

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

årh. under titlen *Gesta Apollonii* sat på vers af en anonym digter (Manitius I p. 614), men teksten i dette testamente angiver udtrykkeligt, at det er prosaromanen, der er tale om. – [5]) se DRB. III 4 nr. 17 note 21. – [6]) Decretum Gratiani deles i tre dele, sidste del omfatter: De consecratione. – [7]) teksten har "cauer« eller "caner«; betydning uvis, muligvis fejl for *canem*, en hund.

1359. 20. december. Lund. 265

Tingsvidne af Lunds byting om arve- og panteforhold vedrørende en gård i Lund.

1. Skånebrevsfortegnelsen (omkr. 1690):

Vidne udstedt af Erland Turesen, foged i Lund, om at Gudmar Nielsen og Mogens Nielsen, brødre, indløste den af Hågen Olufsen pantsatte gård for 80 mark, hvilken gård nævnte brødre arvede efter ovennævnte borger. Givet fredagen inden apostelen St. Thomas' dag 1359.

2. Udkast til Skånebrevsfortegnelsen:

Vidne udstedt af Erland Turesen, foged, og flere borgere i Lund, givet 1359, angående Gudmar Nielsens og Mogens Nielsens kvittering til Ingvar Gudmundsen på 80 mark sølv, som de fik for en arvelod i salig Hågen Olufsens gård.

1359. 21. december. 266

Niels Hase pantsætter sit gods i Vinkel sogn til Esger Pallesen for syv mark sølv.

Vidisse i rigsarkivet.

Niels Hase til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Jeg vil, at det skal stå fast for alle nulevende og fremtidige, at jeg med ordlyden af dette brev erkender i sandhed at stå i gæld til nærværende brevviser Esger Pallesen for syv mark lødigt sølv efter kølnsk vægt i gode og gængse penge, at betale fuldt ud inden førstkommende St. Mikkels dag; herfor pantsætter jeg med dette brev samme Esger Pallesen alt mit gods i Vinkel sogn i Middelsom herred med alle dets tilliggender, løst og fast, nemlig agre, enge, skove, græsgange og fiskevande, vådt og tørt, uden undtagelse, idet vi mellem os har aftalt den betingelse, at samme Esger årligt skal oppebære frugterne og afgifterne af dette gods, uden at det på nogen måde skal af-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

drages i gældens hovedstol, indtil omtalte gods omkring fornævnte termin på lovlig vis bliver indløst for de nævnte penge af mig eller mine arvinger fra ham eller hans arvinger; dog med den tilføjelse, at i hvilket som helst år jeg end måtte ønske at indløse samme gods fra ham eller hans arvinger omkring føromtalte St. Mikkels dag, da skal jeg på samme Middelsom herredsting omkring den umiddelbart foregående St. Hans dag gøre ham offentligt bekendt hermed. Endvidere er dette også forud aftalt, at i det år, da det times mig at indløse samme gods omkring den aftalte termin, skal frugter og afgifter for det da indeværende år ikke desto mindre tilfalde omtalte Esger. Til vidnesbyrd herom er mit segl hængt under dette brev. Givet i det Herrens år 1359 på St. Thomas apostelens dag.

267 **1359.**

Herr Benedikt v. Ahlefeld den ældre af Grimstrup oplader kong Valdemar Ålholm for en gæld på 2000 lødige mark.

Vordingborgske registratur (1476).

Brev om, at Benedikt v. Ahlefeld den gamle af Grimstrup, ridder, erkender at være kong Valdemar 2000 lødige mark sølv skyldig i rede penge og desuden forpligter sig til at oplade kong Valdemar Ålholm uden al yderligere tøven. Givet i det Herrens år 1359.

268 **1359.**

Herr Jakob Jensen af Markie pantsætter sin hovedgård i Markie med mere gods til Anders Nielsen af Skabersjö for 500 mark sølv.

Vordingborgske registratur (1476).

Brev om, at fornævnte herr Jakob Jensen af Markie har pantsat Anders Nielsen af Skabersjö for 500 mark lødigt sølv efter kølnsk vægt sin hovedgård i Markie og en vejrmølle, som ligger vest for samme gård, og alt andet gods, som han havde i Markie by og i *Owaxthorp* samt i *Vgebølæ* og otte gårde i Alstadøster, den ene giver seks pund korn, den anden giver også seks pund korn, fremdeles giver een tre pund korn, een giver seks pund korn, een giver tre pund korn, een giver en mark penge, og endnu een giver en mark penge; desuden otte gårde i Skivarp, hvoraf een giver seks pund korn,

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

een tre pund korn, een seks pund korn, een fem pund korn, een fire og et halvt pund korn; desuden otte gårde i Vester Virestad og tre fæster, hvoraf een giver ½ mark korn, een tre mark penge, een seks pund korn, een seks pund korn, een tre pund korn, een tre pund korn, een fire pund korn, een tre pund korn, een giver en mark penge, een fremdeles en mark penge og endnu een giver en mark penge; desuden syv gårde og trediedelen af en gård i Simlinge, hvoraf een giver en læst korn, een fire pund korn, endnu een fire pund korn, een 6 pund korn, een 12 øre penge og een et pund korn; desuden fem gårde i Äspö, hvoraf een giver ½ mark korn, een to mark penge, een 2½ pund korn, een 3½ pund korn og een tre pund korn, med alt til fornævnte gods tilliggende uden undtagelse. Givet år 1359.

1359. 269

Orfejdebreve til kong Valdemar 4. Atterdag i anledning af Niels Bugges død.

1. Vordingborgske registratur (1476).

Fremdeles er der i et hvidt skrin, mærket således ( ), mange orfejdebreve, givet kong Valdemar, angående herr Bugges og mange fleres død.

2. Referat i Sjællandske Krønike.

I 359 ..... Knud, søn af Niels Bugge, havde en tidlang kongen mistænkt for faderens død; men kongen rensede sig højtideligt med ed sammen med sin søn og flere riddere, at han aldrig på nogen måde med råd, bistand, ved sammensværgelse, med samtykke eller vilje havde været deltager, men tværtimod stedse vilde nære had til hans drabsmænd og elske denne Knud som sin søn. Hans søn Kristoffer lovede ham ligeledes fast og varigt broderskab under edelig bekræftelse. Og han skal året igennem have fuld lejlighed til som mægler at føre hvem han vilde af de jyder, som var hans venner eller frænder, tilbage i kongens nåde; og forligets form skal affattes efter hans kendelse.

13⟨5⟩9 270

Vor kloster bortforpagter gods i Yding til Lyder Kale på livstid.

Skanderborgske registratur (1606, Vor klosters breve).

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Abbeden og konventet i Vor klosters brev, at de har undt Lyder Kale deres gods i Yding sogn på livstid mod, at han skal give dem 5½ øre korn deraf hvert år. Givet 1359.

271 **1359.**

Lyder Kales genbrev til Vor kloster.

Skanderborgske registratur (1606, Vor klosters breve).

Lyder Kales brev, at han har Vor klosters gods i Yding og Østbirk på livstid ifølge deres brev mod en ydelse på 5½ øre korn årlig. Givet år 1359.

272 **1359.**

Adkomstbrev (for Ring kloster) på gods i Torrild.

Skanderborgske registratur (1606, Ring klosters breve).

Endnu et pergamentsbrev på latin på gods i Torrild. Givet 1359.

273 **1359.**

Jakob Gudmundsen skøder gods i Hyllinge til herr Peder Bæger.

Maribo klosters registratur (1624).

Endvidere Jakob Gudmundsens skøde til herr Peder Bæger på gods i Hyllinge. 1359.

274 **1359.**

Niels Uffesen af Paddeborg skøder gods til kong Valdemar.

Roskildegårds registratur (omkr. 1570).

Niels Uffesen af Paddeborgs skøde, hvormed han skøder kong Valdemar adskilligt gods i Lille-Tvede, Nørre-Tvede, Fakse herred og andetsteds. 1359.

275 **1359.**

Jens Nielsen af Kragerup, ridder, kvitterer Jens Pedersen af Lammegade *for syv mark sølv for sit gods i Ulkestrup.*

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Antvorskov klosters registratur (1607).

Jens Nielsen af Kragerup, ridder, erkender, at han har oppebåret syv mark lødigt sølv af Jens Pedersen af *Lammegade*[1]) for hans gods i Ulkestrup og kvitterer ham og hans arvinger herfor. 1359. Seglet mangler.

[1]) jf. nr. 346: Lamgård.

1359[1]). 276

Gældsbrev af Niels Hak.

Udkast[1]) til Skånebrevsfortegnelsen (omkring 1690).

Vidnesbyrd om, at Niels Hak erkender at skylde herr Bo Falk 320 mark lødigt sølv, som han fuldt ud lovede at betale. Givet 1359.

[1]) i selve Skånebrevsfortegnelsen er referatet anført under vidissens datum 1360 3. september, jf. nr. 361.

1359. 277

Borgmester Jens Pedersen sælger en gård i Ripa til Åhus hospital.

Åhus hospitals registratur (1660).

Et skødebrev på en gård her i Ripa, som en borgmester ved navn Jens Pedersen har solgt til hospitalet. År 1359.

1359. 278

Optegnelse af Johan Wittenborg om handelsforetagender på Skånemarkedet.

Johan Wittenborgs regnskabsbog i Lübeck Staatsarchiv.

I det Herrens år (13)59, da Vinke drog til Skåne, da medgav jeg ham 7 mark minus 1 skilling i sølvpenninge til brug for Bertold. Ligeledes medgav jeg ham 7 mark minus 1 skilling til mit behov. Disse sølvpenninge købte jeg til kursen 9 skilling 3 penning for en gylden, og jeg har lånt Bertold og Arnold dette af mine penge for et år; da de sejlede vestpå fra Skåne, lod de tønder og salt blive i Skåne på lejemål, for at det ikke skulde gå tabt.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

279 **[Før 1359. 13. juli][1]).**

Rådet i Greifswald beder rådet i Stralsund om at hæve fredløshedsdommen over deres medborger Køpeke Moltow, fordi sagen allerede er pådømt i Danmark og ikke hører under Stralsunds jurisdiktion.

Original i Stralsundarkivet.

Med forudskikket venskabelig og lydig hilsen[2]).

Vi har af beretning fra visses side forstået, hvorledes I på foranledning fra deres side som kaldes Büschowerne har dømt en af vore medborgere Køpeke Moltow fredløs ved Eders dom. Eftersom sagen om deres strid opstod og blev afgjort uden for Eders jurisdiktion i de Danskes land, og også fordi Büschowerne på tidspunktet for fornævnte trætte var vore medborgere, beder vi Eder indstændigt om, at I med henblik på vor tjenstvillighed vil værdiges at kassere og ugyldiggøre dommen. Det vil vi på samme måde, hvis et lignende tilfælde omvendt skulde forekomme hos os vedrørende Eders medborgere, ærligt gøre over for Eder; og vi beder om svar angående det fornævnte, idet vi ønsker at blive hørt. Skrevet under vort sekret fredag før Margrete dag[3]).

På rådmændene i Greifswalds vegne.

[1]) dette og det efterfølgende brev må, som Hans. UB. III 242 note 1 ved aftrykket af sidstnævnte gør opmærksom på, ses i forbindelse med en notits i Stralsunds Verfestungsbuch, Hans. Geschichtsquellen I nr. 258. »Køpeke Moltow og Herman Grevesmühlen blev lyst fredløse, fordi de i København ved nattetid tilføjede Mathias Büschow to vitterlige sår«. Af daterede notitser findes nr. 233, der er indført 1349 21. maj, og nr. 304, der har datum 1360 26. januar. Notitsen nr. 258 må derfor snarest tænkes indført i begyndelsen af 1350erne. – [2]) adressen er påført brevets bagside: *Til de vise og særdeles gode mænd, de herrer rådmænd i staden Stralsund, vore elskede venner.* – [3]) Margrete dag er den 13. juli.

280 **[Før 1359][1]) maj-juni.**

Rådet i Greifswald beder påny rådet i Stralsund om at hæve fredløshedsdommen over deres medborger Køpeke Moltow, dels fordi sagen ikke hører under Stralsunds jurisdiktion, dels fordi hans forseelse er begået og allerede bødet i København.

Original i Stralsundarkivet.

Med forudskikket hilsen i oprigtig kærlighed og lydighed[2]).

Ligesom vi ved anden lejlighed[3]) har bønfaldet Eder, så bønfalder

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

vi Eder atter indtrængende, forstandige mænd, om, at I på grund af de tjenester, vi har ydet Eder og af hensyn til retfærdigheden, vil frikende vor medborger Køpeke Moltow, som på Büschowernes foranledning uretfærdigt erklæres for fredløs hos Eder, for Eders fredløshedsdom. Thi de samme Büschower var lige som Moltowerne vore medborgere og ikke Eders, da de begik denne brøde, hvorom deres uenighed og strid drejer sig. På samme vis vides denne brøde at være begået i en anden jurisdiktion, nemlig i København, hvor I ikke har nogen jurisdiktion, og de bødede sammesteds til fogederne for sår eller sårbøde, og derefter forpligtede de sig sammesteds over for hinanden, at ingen af dem skulde forulempe den anden på ny, hverken retsligt eller voldeligt, førend de kom til Greifswald, hvor de alle ansås for borgere. Men derefter forsøgte fornævnte Büschower nedrigt at bryde det af os tilvejebragte lejde og brød det, samt flygtede, idet de satte sig til modværge mod os og retten med væbnet hånd, fordi de hos os under overholdelse af den tilbørlige rettergang blev erklæret fredløse, ikke på foranledning af denne Moltow, men på vor foranledning, fordi de dumdristigt brød vort lejde. Af den grund lod disse Büschower denne Moltow erklære fredløs hos Eder, idet de førte klage på et slet grundlag og søgte at beskære vor ret. Da denne retshandling derfor også efter Eders opfattelse må anses for uoverlagt, beder vi indtrængende om, at I befaler, at denne uoverlagte og slette retshandling, som – efter hvad der siges – slægten Büschow står bagved, bliver annulleret. Vi ønsker at gøre os fortjent hertil overalt, hvor vi kan, idet vil ligeledes omhyggeligt vil være Eder eller Eders til behag i en lignende eller større sag, når vi opfordres dertil. Og vi beder om et imødekommende svar.

Skrevet Kristi legems dag[4]) under vort sekret.

På rådmændene i Greifswalds vegne.

[1]) jfr. nr. 279. – [2]) adressen er påført brevets bagside: Gives til de hæderværdige mænd, de herrer rådmænd i Stralsund, vore særlige venner. – [3]) nr. 279. – [4]) torsdagen i 2. uge efter pinse. Brevet er altså udstedt i et andet kalenderår end nr. 279.

[1359-63][1]). 281

Kong Valdemar 4. Atterdags brev til sin søn.

Registratur over Krognosbreve i rigsarkivet (omkr. 1531).

Fremdeles et brev, som kong Valdemar gav sin søn.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

[1]) sønnen, hertug Kristoffer af Lolland, nævnes første gang i dokumenter 1359 25. november, nr. 262, og døde 1363 11. juni (Liber Daticus Roskildensis, udg. af A. Otto p. 82).

282 1360. 5. januar. Ålholm.

Kristoffer, hertug af Lolland, tilstår præsteskabet på Lolland forskellige privilegier.

Afskrift i landsarkivet i Odense.

Kristoffer, af Guds nåde hertug af Lolland, sand arving til de Danskes og Venders rige, til alle, der får dette brev at se, hilsen med alles Frelser.

Vi anser det for at være passende over for Gud og kærkomment for menneskene at omfatte med særlig nåde og gunst dem, som Guds fromhed indsatte som tjenere i hans kirke og forvaltere af hans hellige hus. Derfor tager vi efter henstilling og med samtykke af den ærværdige fader herr Niels, af samme nåde biskop i Odense, samt efter vort samlede råds vilje nærværende brevvisere, de herrer præster, alle og enhver, der bor i vort land Lolland, under Guds og vor fred og beskyttelse for særligt at værne dem; og vi tilstår enhver af dem een gård med alle dens tilliggender, beliggende på kirkens grund, som de har valgt til deres personlige bopæl, at være fuldstændigt fritaget og undtaget for alle tynger fra fogedens side, eller for beder, nemlig dem som er eller vil blive pålagt, hvilke hører til vor ret, på samme måde som de ved vor elskede faders åbne brev[1]) vides at have eller have haft det i friest omfang. Det er ligeledes vor vilje, at de samme herrer præsters undergivne, som er i deres eget brød, ikke skal stævnes for verdslig ting, og at deres og kirkens gårdsæder ikke af vore officialer tvinges til kørsel for os, som kaldes 'redskud', medmindre der med de herrer præsters tilslutning kræves kørsel af dem, samt at de ikke skal svare andre end dem i tremarkssager, overalt hvor de opstår. Vi indrømmer ydermere, at de herrer og deres tjenere på ingen måde skal udbydes i vor leding og vort udbud uden for landet (Lolland) eller kaldes til belejring af nogen borg af os eller vore officialer. Fremdeles er det vor vilje, at ingen præst skal forpligte sig til at stå nogen til endeligt svar på vort verdslige ting imod kirkerettens regler. Hvis han gør det, skal det anses for ugyldigt. Og de må ikke sammesteds fældes i nogen sag ved det bevis, som kaldes 'tingstokkelov'[2]). Vi tilstår ligeledes, at hvis nogen af de nævnte herrer skulde gå bort efter Herrens kaldelse, skal

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

han have fuld frihed til at overlade og testamentere sit gods, ved hvem eller til hvem han vil, til bod og frelse for sin sjæl, og at kirkernes indtægter tillige med deres andet gods fra deres dødsdag i et fuldt år fuldstændigt, fredeligt og ukæret skal tilfalde deres arvinger eller deres testamenters eksekutorer, som de måtte indsætte ved deres sidste vilje, for at de kan udføre deres testamenter og andre forpligtelser. På grund af den nåde, som vi således har skænket dem, er det vor vilje, at enhver præst, som bor i Musse herred og Fuglse herred to gange om året i Sakskøbing og de, som bor i Arninge herred og Nørreherred, to gange om året i Nakskov skal mindes vore afdøde forfædre med vigilier og sjælemesser. Derfor forbyder vi strengt og bestemt ved vor nådes fortabelse, at nogen af vore fogeder eller deres officialer eller nogen som helst anden uanset hans stilling på nogen måde for fremtiden vover at besvære disse vore elskede herrer præster eller deres ovennævnte undergivne eller klostrene i modstrid med den friheds nåde, vi har skænket dem, eller på nogen måde drister sig til at besvære dem med gæsteri eller tynger af denne art, såfremt de ønsker at undgå Guds vrede og vor hævn. For at ikke gudstjenesten og sakramenternes forvaltning skal unddrages de troende, og gudsdyrkelsen indskrænkes på grund af mangel på dets tjenere, påbyder vi, at de, der overtræder og foragter dette vort forbud, skal straffes tungt og tvinges strengt af den herre bispen og af vore fogeder. Til vidnesbyrd herom har vi ladet vort segl hænge under dette brev tillige med segl tilhørende den omtalte ærværdige fader den herre Odensebispen. Forhandlet og givet på vor borg Ålholm i det Herrens år 1360 dagen før helligtrekongers dag.

[1]) kendes ikke. – [2]) jf. DRB. II 10 nr. 251 note 1.

1360. 12. januar. 283

Bo Falk, ridder, erklærer over for rådet i Stralsund, at de anklager, som Helmeke Snichewind, borger i Stralsund, har rejst mod hans svend Henneke Skytte, allerede er bragt ud af verden ved forlig på hans gård Vallø.

Original i Stralsundarkivet.

Bo kaldet Falk, ridder, til de forstandige mænd og agtværdige herrer borgmestre og rådmænd i Stralsund hilsen med alles frelser.

Jeg erklærer med dette brevs ordlyd over for Eder, gode mænd, samt over for alle andre, hvem det vedkommer eller vil kunne vedkomme, at Henneke

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Skytte, min svend, ikke er skyldig, men aldeles uskyldig i den sag eller de sager, hvilken eller hvilke en vis Helmeke Snichewind, Eders medborger i Stralsund, nu fornylig har rejst mod ham i Eders nærværelse, særligt fordi fornævnte Henneke og Helmeke på bedste måde blev forligt i min og mange gode mænds nærværelse på min gård Vallø på den tid, da samme Helmeke havde ophold hos os i Køge som gæst, idet enhver uenighed eller ethvert fjendskab aldeles blev bragt ud af verden, ryddet af vejen og udjævnet, såfremt et sådant var opstået mellem dem indtil den dag; og hver af dem lovede ligeledes gensidigt den anden sikkerhed og venskab. Og til tegn på denne erklæring er mit segl sammen med segl tilhørende de gode mænd herr Jakob, præst og sognepræst ved kirken i Vallø, og Oluf Pedersen Lunge, væbner, der var til stede ved det forlig, der blev sluttet mellem de to fornævnte, og som sammen med mig afgiver erklæring om alt det ovenanførte, hængt under dette brev. Givet i det Herrens år 1360 søndagen inden ottendedagen efter helligtrekongersdag.

284 **1360. 13. januar.**

Testamente af Markvard Holste, borger i Lübeck.

Registratur i Lübeck Staatsarchiv (20. årh.).

1360 13. januar (ottendedagen efter helligtrekonger): Testamente af Markvard Holste. – Vidner: Jakob Pleskow, Bernhard Oldenburg, rådsherrer. – Eksekutorer: Everhard v. Osnabrück, Rötger, garver (cerdo), Herman Lipsee og Henrik Lange. – Indhold: 1. Til sin søn Hartvig 100 mark, alt sit løsøre og sit husgeråd, hvad enten det består i læder eller omfatter hvilke som helst andre genstande, og en halv bodeplads i landet Skåne. Dør hans søn, før han er blevet 24 år gammel, så skal 50 mark af de nævnte 100 mark tilfalde arveladerens tre søstre Metteke, Abelke og Herdeke, 10 mark skal tilfalde hans kødelige slægtning (cognatus) Mathias og 10 mark hans tjenestepige Greteke fra Dechowe; de øvrige 30 mark tillige med den halve bodeplads, løsøret og husgerådet skal anvendes til bedste for de fattige for hans sjælefrelses skyld. 2–5 . . . . .

284 A **[1360]. 21. januar.**

Indførelse i staden Albis regnskaber om, at G. de la Ila, sergent i Carcas-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

sonne, som bl. a. har drøftet spørgsmålet om dækning af udgifter ved sendefærden til Danmark, har fået udbetalt 20 sous.

Rådsregnskab 1359–60 i Albi (Tarn).

Fremdeles ovennævnte dag[1]) udbetalte jeg til Guillelmus de la Ila, sergent[2]) i Carcassonne, som var kommet for at gennemføre kriminaldommerens påbud samt i anledning af udgifterne til sendefærden til Danmark[3]), 20 sous, som vi gav ham som sin løn.

[1]) den 21. januar. – [2]) svarer nærmest til byfoged. – [3]) dette er sidste gang den eventuelle alliance findes omtalt i kilderne. Freden i Brétigny 1360 8. maj har under alle omstændigheder gjort fortsatte forhandlinger overflødige. Hvilken vægt man fra den franske regerings side har lagt på projektet, turde dog fremgå af, at franskmændene selv i vinteren 1360 foretog et angreb mod Sydengland og landsatte 1200 ryttere og 800 armbrøstskytter ved Winchelsea, Delachenal II, 176–85.

[1360][1]). 22. januar. 285

Dommere, magistrater, rådmænd og øvrige borgere i staden Köln meddeler staden Lübeck, at udsendinge fra grev Ludvig 3. af Flandern og staden Brügge har indfundet sig i Köln for at udtrykke Flanderns beredvillighed til at forhandle med hansestæderne om en bilæggelse af stridighederne (i forbindelse med lukningen af hansekontoret i Brügge), hvorfor Köln beder Lübeck overveje, om der bør indkaldes til en almindelig hansedag til drøftelse af en fredstraktat med Flandern – 'Men i det tilfælde, at det ikke synes Eder, kloge mænd, formålstjenligt at afholde denne dag, måtte det da behage Eder, agtværdige mænd, at overveje andre udveje, hvorved flamlænderne bedre kan knækkes: ved at lukke Øresund eller ved andet . . . . . Givet den 22. januar.'

Afskrift i Stralsundarkivet.

[1]) en afskrift af brevet blev 1360 6. februar af Lübeck sendt til Stralsund. I marts og juni 1360 holdtes der hansedage i Greifswald; striden med Flandern blev bilagt 1360 14. juni, cf. Hanserecesse III p. 249 flg. og Hans UB. III nr. 492–503 og ndf. nr. 295.

1360. 25. januar. Abrahamstrup. 286

Kong Valdemar og hans søn Kristoffer pantsætter alt deres gods på Lolland til herr Benedikt v. Ahlefeld for en gæld på 3000 lødige mark.

Vordingborgske registratur (1476).

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Fremdeles at kong Valdemar og hans søn Kristoffer erkender at være herr Benedikt v. Ahlefeld, ridder, 3000 lødige mark sølv skyldig efter kølnsk vægt, og de pantsætter ham herfor alt deres gods på Lolland i Skemminge og hele byen med møllen, og desuden i Bandholm, Revshale, Buderup, Sædinge, og 15 pund korn i en by, som hedder Torpe, og en by, der hører til Avnede, og otte pund korn, der ligger til Rågelunde, desuden alt deres gods, som kaldes hertugindens gods, som ligger i Toreby, Rykkerup, Flintinge, Nagelsti, Sundby, Reersnæs og en læst korn i Rødby; desuden alt det gods, de Breyder havde i deres værge. Givet på Abrahamstrup år 1360 på St. Pauli omvendelsesdag.

287 1360. Omkr. 2. februar[1]).

Indførelse i Niederstadtbuch i Lübeck om, at Henrik og Henrik Redewisch har købt en klædebod nær borgen Falsterbo af Henrik Smylowe og Eggert Rosenveld.

Niederstadtbuch i Lübeck.

Det skal være vitterligt, at Henrik og Henrik, begge kaldet Redewisch, som var i kompagniskab, af Henrik Smylowe og Eggert Rosenveld, som ligeledes var i kompagniskab, erhvervede disses bod[2]) i landet Skåne nærmest ved borgen Falsterbo, og dette for 50 mark lybske penge; de[3]) vil hjemle den for dem eller præstere hjemmel herfor, således som retsreglerne sammesteds, nemlig i Skåne, måtte foreskrive og kræve, således at de eller deres arvinger aldrig vil rejse sag angående nævnte bod eller atter rejse tiltale med hensyn til samme, således som de ligeledes klart erklærede det for rådet.

[1]) notitsen er den 6. på en side, der som overskrift har 1360 2. februar. – [2]) i marginen er tilføjet *en klædebod*. – [3]) subjektskifte.

288 1360. 3. februar.

Georg Rønnebæk sælger sit gods i Karleby til Herman Reymerhusen for 30 mark sølv.

Original i rigsarkivet.

Georg Rønnebæk til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud. Alle nulevende og fremtidige, skal vide, at jeg erkender at have solgt,

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

afhændet og skødet alt mit gods i Karleby i Volborg herred, nemlig to bol skyldjord, med alle dets tilliggender, agre, enge, skove, græsgange, fiskevande, vådt og tørt, løst og fast, intet undtaget, til den gode mand, nærværende brevviser Herman Reymerhusen, væbner, for 30 mark lødigt sølv, at besidde med rette evindelig, dog på den betingelse, at fornævnte Herman skal indløse samme gods hos den velbyrdige mand Henneke Moltke af Torbenfeld for ti mark sølv. Ydermere forpligter jeg mig og mine arvinger til at hjemle, fri og frigøre samme Herman Reymerhusen samt hans arvinger fornævnte gods for krav fra hvem som helst. Hvis fremdeles nævnte gods som følge af mangler ved min eller mine arvingers hjemling fravindes samme Herman eller hans arvinger efter landets love – hvad Gud forbyde – da forpligter jeg mig og mine arvinger fast til med dette brev at holde samme Herman og hans arvinger aldeles skadesløse, dog med den tilføjelse, at jeg med dette brev erkender at have fået og oppebåret fuld og fyldestgørende betaling for nævnte gods af nævnte Herman, hvorfor jeg med dette brev erklærer mig tilfreds. For denne sum erklærer jeg samme Herman med hans arvinger ganske kvit og undskyldt at være fra min og mine arvingers side. Til vidnesbyrd herom er mit segl hængt under dette brev tillige med segl tilhørende de velbyrdige mænd, herr Erik Bydelsbak, ridder, herr Anders Jensen, sognepræst ved kirken i Beldringe, herr Anders Marsvin, sognepræst ved kirken i Allerslev, Bo Falk, Josef af Beldringe og Niels Jensen af Lundby. Givet i det Herrens år 1360 dagen efter kyndelmisse.

1360. 8. februar. Ribe. 289

Klaus Limbæk (på de holstenske grevers vegne) og Knud Bugge (på kong Valdemars) redegør for de betingelser, som udsendinge fra begge parter har aftalt til foreløbig bilæggelse af stridighederne.

Original i rigsarkivet.

Bemærk: Dagtingningen mellem herr Valdemar, Danmarks konge, og herrerne Henrik, Klaus og Adolf, grever af Holsten.

For det første skal samme herre konge mødes med dem i Kolding førstkommende passionssøndag[1]) og der skaffe dem deres ret eller en mindelig afgørelse i alle artikler og sager (angående overgreb), begået eller forøvet mod dem efter offentliggørelsen af det venskab og den udsoning, som herr Barnim, hertug af Stettin, formidlede mellem dem i Stralsund[2]), for hvilke de

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

med rette kan anklage eller sagsøge ham (kongen). Det samme skal fornævnte grever Henrik, Klaus og Adolf fornævnte sted og tid gøre over for nævnte herre konge i alle de sager, for hvilke den herre konge med rette vil kunne anklage eller sagsøge nævnte herrer grever efter afslutningen og offentliggørelsen af det venskab og forlig, som ovennævnte herr hertug af Stettin formidlede. Og hvis herr kongen ikke skulde opfylde denne afgørelse, da skal 20 mand på samme herr konges vegne inden 15 dage efter ovennævnte førstkommende passions søndag drage i indlager i Flensborg, at ligge og forblive der og ikke drage bort fra nævnte sted uden nævnte herrer grevers billigelse og særlige tilladelse, førend ovennævnte afgørelse helt og fuldt er opfyldt. Når disse 20 mænd drager i indlager og opholder sig der og under deres tilbagevenden til hjemstavnen, skal ovennævnte herrer grever helt og fuldt uden ethvert slet kneb yde dem lejde og beskyttelse i forholdet til dem selv og til alle deres hjælpere, hver og een, i den øjeblikkelige krig og i forholdet til alle, der af kærlighed til alle de herrer grever af Holsten vil gøre eller undlade at gøre noget. Men hvis de ovennævnte herrer grever Henrik, Klaus og Adolf ikke opfylder ovennævnte afgørelse ovennævnte sted og tid, da skal 20 troværdige mænd på deres vegne inden 15 dage efter nævnte passionssøndag drage i indlager i Ribe, at ligge og forblive der og ingenlunde drage bort fra nævnte sted uden herr kongens billigelse og særlige tilladelse, førend nævnte afgørelse helt og fuldt er blevet opfyldt af de nævnte herrer grever Henrik, Klaus og Adolf. Når disse 20 mænd drager i indlager og opholder sig der og under deres tilbagevenden til hjemstavnen, skal den fornævnte herre konge helt og fuldt og uden ethvert slet kneb yde dem lejde og beskyttelse i forholdet til ham selv og til alle hans hjælpere, hver og een, i den øjeblikkelige krig og i forholdet til alle, der af kærlighed til ham vil gøre eller undlade at gøre noget. Ydermere skal der vælges tre af den herre konges mænd ud af hans fornævnte 20 og tre af de herrer grevers mænd ud af deres fornævnte 20, hvilke seks mænd skal granske sandheden om alle de tab, der inden udbruddet af denne krig med urette er forvoldt og tilføjet nævnte herrer grever af nævnte herr kongens tjenere i Gottorp len, samt om alle de tab, der ligeledes inden udbruddet af denne krig med urette er forvoldt og tilføjet nævnte herre konge af nævnte herrer grevers tjenere på Fyn; og når de har gransket sandheden, skal de ovennævnte sted og tid forkynde, hvad enhver af de fornævnte herrer – således som de om fornødent vil bekræfte det med deres ed – skal være forpligtet til at yde den anden part for sådanne tab ifølge retslig kendelse eller mindelig afgørelse. Men hvis de ikke

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

nævnte sted og tid udfærdiger en erklæring om nævnte tab, da skal nævnte seks mænd senest 15 dage efter nævnte termin drage i indlager i Flensborg og blive der og ikke på nogen måde drage bort derfra, førend de har udstedt en erklæring om de fornævnte tab parterne imellem. Men hvis herr kongen ikke til den fastsatte termin tager en sådan erklæring fra de fornævnte seks mænd til følge, da skal 20 mænd på hans vegne senest 15 dage efter nævnte termin drage i indlager i Flensborg og blive der og ikke på nogen måde drage bort derfra, førend nævnte erklæring er blevet taget til følge af den herre kongen. Når disse 20 mænd drager i indlager og opholder sig der og under deres tilbagevenden til hjemstavnen, skal de fornævnte herrer grever i enhver henseende og på alle måder, således, som før er nævnt, yde dem beskyttelse og lejde. Og hvis de herrer grever ikke til den fastsatte termin tager en sådan erklæring af de fornævnte seks mænd til følge, da skal 20 mænd på deres vegne inden 15 dage efter den nævnte termin drage i indlager i Ribe og forblive der og ingenlunde drage bort derfra, førend nævnte erklæring er blevet taget til følge af de oftnævnte herrer grever. Når disse fornævnte 20 mænd drager i indlager og opholder sig der og under deres tilbagevenden til hjemstavnen, skal herr kongen i enhver henseende og på alle måder, således som før er nævnt, yde dem beskyttelse og lejde. Ydermere skal alle fanger på begge sider, som endnu ikke har stillet sikkerhed for deres løsepenge, have udsættelse til fornævnte passionssøndag og skal da løslades kvit og fri i enhver henseende; og den part, som først forser sig, skal først gøre bod. Men hvis fornævnte konge og grever til fornævnte passionssøndag på fornævnte sted Kolding ikke kan komme til enighed om alle de mellem dem rejste sager, da skal samme herr konge udvælge tre troværdige og hæderlige mænd på sin side, og også de ovenfor nævnte herrer grever skal udvælge tre troværdige og hæderlige mænd på deres side, og disse 6 mænd skal have fuldmagt vedrørende de mellem dem, som ovenfor anført, verserende sager til at forlige dem ad billighedens eller rettens vej eller i mindelighed, hvilket skal ske på ovennævnte sted, nemlig Kolding, og til ovennævnte tid, nemlig passionssøndag; og hvis den herre konge nævnte sted og tid undlader eller nægter at vælge sine tre mænd, da skal de nedenfor anførte tre mænd, nemlig herr Mogens, biskop i Børglum, herr Erland Kalv, ridder, og Knud Bugge, væbner, på den nævnte herre konges vegne have fuldmagt til uden al yderligere udsættelse og modsigelse at skille, forlige og forsone parterne ad rettens vej eller i mindelighed; og hvis de fornævnte herrer grever samme sted og tid også undlader eller nægter at vælge deres tre mænd, da skal nedenfor anførte

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

tre mænd, nemlig Klaus Limbæk og Henrik v. Reventlow, riddere, og Wulf Pogwisch, væbner, på de nævnte herrer grevers vegne have fuldmagt til uden al yderligere udsættelse og modsigelse at skille parterne ad, forlige og forsone dem ad billighedens eller rettens vej eller i mindelighed. Men hvis fornævnte seks mænd ikke kan forlige ovennævnte herrer, da skal de fælde retskendelse mellem dem, således at de under ed vil kunne erklære, at de ikke ved noget sandere, og med dette skal fornævnte herrer stille sig tilfreds. Vi nedenfor anførte, nemlig herr bispen i Børglum, herr Erland Kalv, herr Klaus Kudi, herr Ove Steg, herr Peder Munk, herr Lars Hvas, herr Niels Vind, herr Ture Knudsen, riddere, Knud Bugge, Valdemar Sappi, Gunne Langsomsen, Thomas Nielsen, Peder Ivarsen, Povl Jensen, Niels Esgersen, Esger Jensen Hagel, Jens Kås, Svenning Ivarsen, Jens Ovesen og Jon Jensen, væbnere, har på ovennævnte herr konges vegne lovet, at alt det ovennævnte, hvert og et, ukrænkeligt skal blive overholdt i alle ovennævnte henseender. Dette er forhandlet i det Herrens år 1360 lørdagen efter kyndelmisse i Ribe, hvilket vi, herr Klaus Limbek og Knud Bugge erklærer ved at vedhænge vore segl.

[1]) = judica, anden søndag før påske = 22. marts. – [2]) jf. nr. 162 og 202.

290 1360. 8. februar. Ribe.

Klaus Limbæk og Knud Bugge redegør for, på hvilke betingelser forhandlerne er enedes om, at freden mellem kong Valdemar og kong Magnus skal genoprettes.

Original i rigsarkivet.

Det skal bemærkes, at der mellem de herrer kongen af Danmark og kongen af Sverige er holdt dagtingning på følgende måde: Fire af herr kongen af Sveriges mænd og fire af herr kongen af Danmarks mænd skal have fuldmagt til enten ad rettens vej eller i mindelighed at forlige dem angående enhver uenighed, strid, uoverensstemmelse og meningsforskel, der er opstået eller har været de samme herrer konger imellem i denne krig. Men hvis de fornævnte otte mænd ikke kan skabe forlig om det ovenstående, så skal herr Erik, hertug af Sachsen, og Henrik, greve af Holsten, som overordnede (voldgiftsmænd) påtage sig at afgøre disse sager og denne dagtingning ad billighedens, rettens og det mindelige forligs vej; og de skal på den bedste måde, de formår, bringe dem til endelig afslutning, således at de,

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

hver især, hvis det skulde blive nødvendigt, vil bekræfte det med ed. Men hvis de fornævnte herrer, hertugen og greven, ikke kan være tilstede ved disse retssager, så skal junker Kristoffer, ovennævnte herr kongen af Danmarks søn, og herr Klaus, greve af Holsten, træde i deres sted og fuldt ud nyde samme myndighed og magt til at bringe fornævnte sager til afslutning som de fornævnte herrer, hertugen af Sachsen og greven af Holsten. Men hvis herr kongen af Sverige ikke opfylder de fornævntes afgørelse, så skal 20 troværdige mænd på herr kongen af Sveriges vegne senest 15 dage efter den termin, der vil blive fastsat for dem af de fornævnte voldgiftsmænd, gå i indlager i København på Sjælland for at blive der og på ingen måde vende tilbage fra det fornævnte sted uden nævnte herr kongen af Danmarks vilje og særlige tilladelse, førend ovennævnte afgørelse fuldstændigt opfyldes af herr kongen af Sverige. Når disse 20 mænd drager i indlager, opholder sig der og under deres tilbagevenden til hjemstavnen, skal fornævnte herr kongen af Danmark uden ethvert slet kneb sørge for, at de har fuldt lejde og nyder fuld sikkerhed i forhold til ham selv og til alle og enhver af hans hjælpere i denne krig samt til alle, der af kærlighed til ham vil gøre eller undlade at gøre noget. Men hvis fornævnte herr kongen af Danmark ikke vil opfylde de ovennævntes afgørelse, så skal 20 troværdige mænd på herr kongen af Danmarks vegne senest 15 dage efter den termin, der vil blive fastsat for dem af fornævnte voldgiftsmænd, drage i indlager i Helsingborg i Skåne for at blive der og på ingen måde vende tilbage fra det nævnte sted uden nævnte konge af Sveriges vilje og særlige tilladelse, førend ovennævnte afgørelse opfyldes fuldstændigt af nævnte herr kongen af Danmark. Når disse 20 mænd drager i indlager og opholder sig der og under deres tilbagevenden til hjemstavnen, skal fornævnte herr kongen af Sverige uden ethvert slet kneb sørge for, at de har fuldt lejde og nyder fuld sikkerhed i forholdet til ham selv og til alle og enhver af hans hjælpere i denne krig samt til alle, der af kærlighed til ham vil gøre eller undlade at gøre noget. Fremdeles skal alle fanger på begge sider, som endnu ikke har stillet sikkerhed for deres løsepenge, have udsættelse til det tidspunkt, da de fornævnte herrer konger måtte mødes som følge af ovennævnte afgørelse, og så skal de løslades kvit og fri i enhver henseende. Fremdeles skal den af de fornævnte konger, der først forser sig mod den anden, først gøre bod. Denne dagtingning er forhandlet og opsat i Ribe i det Herrens år 1360 lørdagen efter kyndelmisse i nærværelse af de ærlige mænd og gode herrer Peder, biskop af Ribe, og Mogens, biskop af Børglum, Klaus Limbæk, Erland Kalv, Burchard v. Otzehude, riddere, Volrad Lüt-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

zow, Knud Bugge, Thomas Nielsen og Malte Dus, væbnere, hvilket vi Klaus Limbæk, ridder, og Knud Bugge erklærer ved at vedhænge vore segl.

291 **1360. 18. februar.**

Optegnelse om, at Johannes Guilaberti, kollektor af de pavelige indtægter af ledige embeder i 'Danmarks, Sveriges og Norges riger', *har indbetalt 1000 guldfloriner til det apostoliske kammer.*

Notits i de pavelige regnskabsbøger.

292 **1360. Efter 22. februar.**

Lambert Witte og Johan Grenze, rådsherrer, aflægger regnskab for deres indtægter og udgifter i staden Rostocks navn, herunder en udgift til fogeden i Skåne.

Regnskab i Rostockarkivet.

Det skal være vitterligt, at fra det Herrens år 1360 den 22. februar indtil indeværende tidspunkt[1]) oppebar vinherrerne[2]), nemlig Lambert Witte og Johan Grenze efterfølgende: ..... I samme år udbetalte de det nedenforanførte ..... Fremdeles 15 mark til Herman Lange, foged i Skåne, efter borgmestrenes befaling .....

[1]) d. v. s. 1361 21. februar. – [2]) i Rostock betegnelse for de rådmænd, der bl. a. førte regnskab med rådhuskælderen.

293 **1360. 15. marts.**

Tingsvidne af Husby herredsting om, at herr Peder Skrams enke havde pantsat to bol jord i Husby for 100 mark.

Original i rigsarkivet.

Alle indbyggerne i Husby herred til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Alle, nulevende og fremtidige, skal vide, at efter at vi var blevet opfordret til at aflægge et sandt vidnesbyrd om noget gods, nemlig to bol jord i landsbyen Husby, der fordum tilhørte herr Peder Skram, ridder, fandt et hertil udpeget tingsnævn, at nævnte herr Peder ikke havde afhændet dette gods

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

og ikke på anden måde pantsat det, ikke heller havde det været afhændet, så længe han levede, men hans enke havde efter samme herr Peders død pantsat det for 100 mark, og noget sandere kan vi ikke nå til ved vor efterforskning. Til vidnesbyrd herom er vort herreds segl hængt under dette brev. Givet i det Herrens år 1360 på søndagen Lætare Jerusalem.

1360. 15. marts. 294

Testamente af Lydeke Sydensnur, borger i Lübeck.

Registratur i Lübeck Staatsarchiv (20. årh.).

1360 15. marts (søndagen Lætare). – Testamente af Lydeke (Ludekinus) Sydensnur. – Vidner: Herman Gallyn, Johan Pertzeval, rådsherrer. – Eksekutorer: Henrik Witte, lægen magister Arnold, Johan v. Siems og skriveren Gerhard v. Oldenburg. – Indhold: 1–4: ..... 5. Til sin ligbegængelse, hvis han dør i Lübeck, 30 lybske gylden, for hvilke der skal besørges voks, et purpurtæppe (una purpura), der ikke skal lejes, klokkeringning og andet til hans ligbegængelse fornødent; og hvis han ikke dør i Lübeck, så skal alligevel mindefesten om hans ligbegængelse holdes sådan, som om han var til stede, således som foran er skrevet. Til sin gravsten, i hvilken hans navn, de fire evangelistmærker (ewangeliste), hans våbenskjold (meus clippeus et mea arma) skal indmejsles, testamenterer han 15 lybske gylden, med det ønske, at hvis han ikke dør i Lübeck, så skal stenen lægges på hans grav der, hvor han bliver begravet, nemlig i Danmark eller Sverige. Dette ovenanførte purpurlagen vil han have skal anvendes til en messehagel i Mariakirken i Lübeck til hans sjæls ihukommelse. 6. ..... 7. Dør han i Lund (in Lunden), så vil han begraves foran højaltret i Mariakirken, til hvilken han giver en forgyldt kalk til en værdi af 10 lybske gylden, desuden testamenterer han en lybsk gylden til den derværende præst, fem lybske skilling til den derværende degn og til alle kirker sammesteds hver fem lybske skilling; dette skal udredes af hans derværende ejendele; hvis disse ikke forslår, så skal der ydes tilskud hertil af hans ejendele i Lübeck. 8. Til herr Henrik v. Bokholt, dekan sammesteds, en guldring til en værdi af en lødig mark med det ønske, at hans hustru lader ham indskrive i alle mindebøger i kirkerne (in omnibus libris ecclesiarum recordacionum animarum), for at han kan ihukommes fra prædikestolen. 9–11. .....

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

295 [1360. 15.-24. marts][1]). Greifswald.

De preussiske og vendiske stæder meddeler de gotlandske og livlandske stæder, at de på hansedagen i Greifswald (som påbegyndtes den 15. marts) har vedtaget, at eftersom de flamske stæder stiller store forventninger til tilførsel af levnedsmidler ad søvejen fra østersølandene, skal al sejlads med hanseatiske varer gennem de danske farvande indstilles indtil St. Hans med undtagelse af øl og humle til Danmark, Sverige og Skåne.

Transsumpt i Revalarkivet [2]).

Med venlig hilsen som tilforn .... Vi er endrægigt blevet enige om, at det på ingen måde skal være tilladt nogen under straf på og tab af liv og ejendele at sejle med gods, af hvad art det så end måtte være, gennem stræderne, kaldet 'sunde', nemlig Øresund, Storebælt, Grønsund og Femernsund, men de stæder, som er sammensluttet i tyskernes hanse, skal kunne besøge hinanden indbyrdes med deres gods på denne side af nævnte farvande og ikke andetsteds, når blot man sikrer sig, at nævnte gods ikke kan komme i andres hænder end de nævnte stæders. Særligt er vi blevet enige om og har lovet, at kun øl og humle og ikke andet gods må føres til Danmarks og Sveriges riger og til Skåne gennem de fornævnte stræder, men ikke komme derudover; de som vil bringe sådant gods til disse steder skal stille garantier under straf på liv og gods, at de ikke på nogen måde vil føre det andetstedshen end til nævnte riger og Skåne, og at det ligeledes under allerede anførte straf på ingen måde bør komme flamlænderne ihænde; undtaget er dog den fetalje, som skipperne kan mangle til deres hjemrejse, i forhold til deres trang kan der af de stæder, hvorfra de vender hjem, stilles dem til rådighed det, de mangler. Derfor bønfalder vi Eder, anbefalelsesværdige og agtværdige mænd, med mange bønner om, at I fra nu af og til den tilstundende St. Hansdag værdiges ubrydeligt at overholde denne bestemmelse, der enstemmigt er foreslået prøvet af os .....

[1]) hansestædernes stridigheder med Flandern om deres privilegier i landet havde i 1358 ført til, at hansekontoret i Brügge var blevet lukket, samt at Hanseaterne havde vedtaget ikke at handle på Flandern, jf. Hanserecesse I 135 nr. 212–14. For at gøre denne blokade mere effektiv overvejede man yderligere en standsning af hanseatisk sejlads gennem Øresund, jf. nr. 195 og 285, og da forhandlingerne med Flandern i begyndelsen af 1360 forløb resultatløst, vedtog en hansedag, der påbegyndtes 15. marts 1360, udvidelsen af handelsspærringen. Denne vedtagelse kendes gennem en stærkt beskadiget meddelelse af Lübeck til Dortmund af 24. marts, jf. Hanserecesse I 153 nr. 226 og III 249, Hans. UB. III 236 nr. 478, Reg. Dan. nr. *2338, og af en indholdsmæssigt tilsva-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

rende meddelelse til de gotlandske-livlandske stæder, af hvilken det afsnit, der vedrører de nordiske farvande og lande, aftrykkes ovenfor.

Handelsspærringen af sundene og bælterne, der skulde gælde indtil St. Hans, har uden tvivl været effektiv, jf. nr. 305 og 310. Det samme fremgår af et brev af 1360 20. maj fra en tysk by (Rostock?) til rådet i Reval, trykt Hans. UB III 241 nr. 489, Reg. Dan. nr. *2339. Og allerede i løbet af sommeren 1360 gik greven af Flandern og de flamske stæder ind på genoprettelsen af hansestædernes rettigheder i Flandern, jf. Hanserecesse I nr. 229–51. – [2]) transsumptet er udateret, men samtidigt, og er oversendt staden Reval fra Visby på Gotland eller fra Riga, jf. Katalog d. Revaler Stadtarchivs 218 nr. 245.

1360. 21. marts. Kalundborg. 296

Kong Valdemar 4. Atterdag erklærer, at Rikard Povlsen Føring har skødet alt sit fædrene og mødrene gods til herr Eggert Bitsere, ridder.

Original i rigsarkivet.

Valdemar, af Guds nåde de Danskes og Venders konge, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Alle, nulevende og fremtidige, skal vide, at i det Herrens år 1360 lørdag inden passionssøndag var den velbyrdige og gode mand Rikard Povlsen kaldet Føring stedet for os, hvor han til nærværende brevviser, den velbyrdige og hæderlige mand herr Eggert kaldet Bitsere, ridder, skødede, oplod og frit i hans skød afstod alt sit fædrene og mødrene gods, der ifølge arveretten var tilfaldet ham efter hans fader og moder, og også alt det gods, som han i fremtiden på hvilken som helst måde måtte arve efter sine frænder eller slægtninge overalt i vort kongerige Danmark, med agre, enge, græsgange, fiskevande, skove, vådt og tørt, løst og fast, intet undtaget, med alle og samtlige tilliggender til nævnte gods, at besidde med rette evindelig, idet han erkendte fuldt ud at have modtaget fuld betaling af samme herfor efter sit ønske. Givet i Kalundborg ovennævnte år og dag under vort segl tillige med segl tilhørende de gode mænd, herrerne Bo Falk, Erik Barnumsen, Peder Grubbe, Niels Klemensen, Oluf Jensen, riddere, Jens Madsen, landstingshører i Sjælland, Niels Gødesen og Jakob Urne, væbnere, til vidnesbyrd og sikrere forvaring.

1360. 25. marts. Kalundborg. 297

Ingvar Nielsen af Fårdrup pantsætter sit gods i Sæby i Volborg herred til Mads Jensen Sod for 12 mark sølv.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Original i den arnamagnæanske samling.

Ingvar Nielsen af Fårdrup til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Alle, nulevende og fremtidige, skal vide, at jeg i sandhed står i skyld og gæld til den gode mand Mads Jensen kaldet Sod, nærværende brevviser, for 12 mark lødigt sølv efter kølnsk vægt. Herfor pantsætter jeg ham med dette brev mit gods, nemlig 9 øre skyldjord i Sæby i Volborg herred, hvorpå Tyge Gad og Inge Gad nu bor, som fuldt ud skal indløses til førstkommende St. Hans dag, og det på den betingelse, at hvis dette gods ikke indløses til fornævnte termin, skal samme Mads have fuldmagt til at afsætte og indsætte undergivne på nævnte gods og have fri rådighed over samme gods til eget brug med alle dets tilliggender, vådt og tørt, rørligt og urørligt af enhver art, slet intet undtaget, og til årligt at oppebære frugterne og afgifterne af samme gods uden noget fradrag i hovedstolen. Ydermere skal afgifterne også i indløsningsåret, hvilket år det end bliver, frit tilfalde samme Mads eller hans arvinger, indtil fornævnte gods af mig eller mine arvinger som ovenfor nævnt lovligt indløses fra samme Mads eller hans arvinger for fornævnte sum sølv eller i kobberpenge, som da er gode, gængse og gangbare på Sjælland og svarer til 12 mark sølv. Desuden hvis nævnte gods ifølge landets love fradømmes eller afvindes fornævnte Mads, da binder jeg mig og mine arvinger fast til fuldt ud at tilbagegive samme Mads eller hans arvinger oftnævnte pengesum til fornævnte termin i vedkommende år uden enhver indsigelse. Til vidnesbyrd herom er mit segl hængt under dette brev tillige med segl tilhørende herr Jens Nielsen, ridder, min broder, og Jens Madsen, langstingshører på Sjælland. Givet i Kalundborg i det Herrens år 1360 på den hellige jomfru Marias bebudelsesdag.

298 1360. 28. marts.

Rådet i Lund beder rådet i Lübeck om at sørge for, at den afdøde lundske borger Peder Bagges efterladte gods i Lübeck udleveres til rådmanden Evert Skrædder, befuldmægtiget for den afdødes arving Arne Toresen.

Original i Lübeckarkivet.

Rådmændene i staden Lund i landet Skåne til de højst omsigtsfulde og hæderværdige mænd, deres elskede venner, de herrer borgmestre og

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

rådmænd i staden Lübeck i oprigtig og velvillig iver efter at være Eders sind til behag.

Den gode mand Arne Toresen har meddelt os, at noget arvegods er tilfaldet ham som arv ved Peder Bagges død – from ihukommelse – fordum vor medborger. Det er afgivet forsikring herom i vor nærværelse og med dette brev erklærer også vi, at nævnte Arne er nærmeste arving efter omtalte afdøde Peder, og at ingen er nærmere til at bortfjerne ovennævnte gods. Samme Arne har nu i vor nærværelse indsat, anordnet og udpeget den gode mand Evert Skrædder, medlem af vort råd, som sin befuldmægtigede med fuld myndighed til at kræve og modtage ovennævnte gods, idet han fuldt ud vil anse alt det for godt og gyldigt, som samme måtte foretage eller udvirke. Vi beder Eder derfor indstændigt, hæderværdige mænd, om, at I vil befale, at fornævnte gods, der, efter hvad der siges, er tilbageholdt i Eders stad hos Eders medborgere, alt og hvert, af hvilken art og beskaffenhed det end er, skal overgives til omtalte Evert, medlem af vort råd. Dette ønsker vi at gøre os fortjent til over for Eder og Eders medborgere i større anliggender. I skal nære sikker og fast tiltro til os i tillid til, at I, efter at fornævnte gods i kraft af dette vort brev er overgivet omtalte Evert, ikke siden vil blive forfulgt med anklage eller påmindelse, men at I og de, der udleverer fornævnte gods, vil forblive kvit og fri. I ønsket om at holde Eder skadesløse har vi derfor modtaget en passende sikkerhed af vore medborgere. Givet i det Herrens år 1360 lørdagen før palmesøndag under vort segl, som er hængt under dette brev til vidnesbyrd om ovenstående.

1360. 7. april. 299

Niels Pedersen af Slangerup sælger sit gods i Store-Lyngby til Jens Hennekesen.

Original i den arnamagnæanske samling.

Niels Pedersen af Slangerup til alle, som ser dette brev, hilsen med Gud. I skal vide, at jeg for 30 mark sølv har solgt alt mit gods i Store-Lyngby til nærværende brevviser, den ærlige mand Jens Hennekesen, nemlig en brydegård med 4 gårdsædetofter på 12 øre og 2 ørtug skyldjord med tofter, huse, agre, enge, skove og græsgange og alt andet tilliggende, vådt og tørt inden for de fire markers afgrænsninger kaldet 'markeskel', at besidde evindelig til hans frie brug; denne betingelse er tilføjet, at hvis nævnte gods på grund

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

af mangel ved min hjemling ved tiltale fra nogens side afvindes samme Jens, så forpligter jeg ved dette brev mig og mine arvinger til at tilbagetale ham eller hans arvinger den sum sølv, som nu er hævet og lovet, og holde dem fuldstændigt skadesløse med hensyn til denne overenskomst. Givet under mit og mine venners segl, nemlig Bodulv Skytte, Henrik Isulvsen, Erik Nielsen, Jon Is og Bodulv Ågesen, til yderligere vidnesbyrd og forvaring i det Herrens år 1360 tirsdagen i påsken.

300 **1360. 8. april. Stockholm.**

Kong Magnus af Sverige giver hertug Albrecht 2. af Mecklenburg frit lejde til med følge at komme til hans lande og føre forhandlinger der.

Original i Schwerinarkivet.

Magnus, af Guds nåde konge af Sverige, Norge og Skåne, til alle, der får dette brev at se, hilsen evindelig med Gud.

I skal vide, at vi med dette brev garanterer og giver den høje fyrste, vor allerkæreste svoger herr Albrecht, af Guds nåde hertug af Mecklenburg, greve af Schwerin og herre til Stargard og Rostock, såvel som de fyrster og herrer samt hvem som helst andre, som han måtte føre med sig, sikkerhed og lejde til at komme til vore lande og højhedsområder, til at opholde sig, forblive og føre forhandlinger der og frit at drage bort derfra, hvilket, når de træffer anstalter til at sætte over havet, gælder i forholdet til os, vore mænd og alle andre, som af kærlighed til os vil gøre eller undlade at gøre noget; men efter at de er kommet til vore lande og højhedsområder, gælder det i forholdet til alle og enhver. Ydermere lover vi Håkon, af Guds nåde konge af Norge, Nils Turesson, Anders Nielsen, Karl Ulfsson, lagmand i Uppland, og Herman v. Vitzen, riddere, sammen med vor fornævnte herre, kong Magnus, på vor ære og gode tro, at denne sikkerhed og dette lejde ubrydeligt vil blive overholdt, idet vi til vidnesbyrd herom lader vore segl hænge under dette brev sammen med hans segl. Givet i Stockholm i det Herrens år 1360 onsdag efter påske.

301 **1360. 8. april.**

Mikkel Mikkelsen pantsætter Torumgård og to andre gårde.

Viborg stifts registratur (1540erne).

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Fremdeles et pantebrev af Mikkel Mikkelsen ..... (som) værge for Skyttes børn har pantsat ..... Torumgård og to andre gårde i sam(me) .....[1]) 1360 onsdag i påsken.

[1]) registraturen er beskadiget.

1360. 8. april. Avignon. 302

Pave Innocens 6. giver sin nuntius Johannes Guilaberti, der sendes 'til Norges og Danmarks riger' *i pavens og den romerske kirkes anliggender, og dem, der står i hans tjeneste, tilladelse til at vælge en skriftefader, som kan give dem fuld syndsforladelse i deres dødsstund.*

Afskrift i de pavelige kopibøger.

1360. 23. april. 303

Rådmændene i Flensborg erklærer, at Svend Lille på sit dødsleje har testamenteret gods i Døstrup til Løgum kloster.

Afskrift i Løgumbogen.

Rådmændene i Flensborg til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Alle skal vide, at vi efter gode og pålidelige mænds beretning i sandhed har bragt i erfaring, at Svend Lille, liggende på sit yderste, testamenterede klostret i Løgum alt det gods, der er pantsat af Rikulv Eskilsen og ligger på Døstrup mark, at besidde med rette evindelig uden al modsigelse til bod og frelse for sin sjæl. Det vi ved og har hørt, bekræfter vi med sandfærdige ord. Givet i det Herrens år 1360 på martyren St. Georgs dag under vort sekret.

1360. 25. april. Lübeck. 304

Henning Køtelberg, Heine Fleming og Heine Wulf lover som bod, fordi de under indlager og lejde i Lübeck har taget Johan v. d. Wisch til fange, at ville tjene denne stad med 30 mand i 8 uger mod alle og enhver, dog med undtagelse af kongen af Danmark, deres herre, samt sværger Lübeck orfejde for deres fængsling.

Original i Lübeckarkivet.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Alle, til hvem dette brev når, skal vide, at vi Henning Køtelberg, Heine Fleming og Heine Wulf som bod for den brøde, vi har begået over for de hæderværdige mænd, de herrer rådmænd og staden Lübeck, derved, at vi drog bort fra og atter tog ind i deres stad og under vort lejde tog den berømmelige mand Johan, kaldet v. d. Wisch, til fange[1]), har lovet og hermed lover de herrer rådmænd og borgerskabet i Lübeck og på deres vegne Didrik Dunker, foged, og Eggert Schiphorst, deres marsk, at vi vil og skal tjene disse herrer rådmænd og borgerskabet i staden Lübeck med 30 bevæbnede mænd for et tidsrum af 8 uger på vor egen risiko og besvær, men på omtalte stads bekostning og til vinding for den, når som helst, hvor som helst og mod hvem vi opfordres dertil, dog med undtagelse af vor berømmelige herre, Danmarks konge. Det har vi lovet og lover vi med dette brev sammen med vore nedenforanførte garanter. Og vi Henrik v. Buchwald, ridder, Ivan Krummedige, kaldet Witte Ivan, Lambert af Häven og Markvard, broder til ovennævnte Henrik, kaldet v. Buchwald, væbnere, erklærer offentligt med dette brev, at vi sammen med fornævnte Henning, Heine og Heine in solidum og med håndslag har lovet bestemt at overholde alt, hvad der ovenfor anføres..... Givet i Lübeck i det Herrens år 1360 på evangelisten St. Markus' dag.

[1]) samme dag lovede Johan v. d. Wisch ligeledes at tjene Lübeck med 30 mand i 8 uger mod alle og enhver, "dog mine herrer, de velbyrdige grever Henrik, Klaus og Adolf af Holsten og Stormarn, brødre, undtaget". Hvori Johan v. d. Wisch' brøde har bestået, fremgår ikke af dokumentet, Lüb. UB. III 372 nr. 357.

305 1360. 1. maj.

Rådet i Århus meddeler rådet i Lübeck, at deres medborgere og gæster ikke har besøgt Flandern, efter at der er opstået strid mellem dette land og Lübeck, og beder om, at deres medborgere og gæster må udføre, hvad de køber i Lübeck, med garanti for, at det ikke viderebefordres til Flandern.

Original i Lübeckarkivet.

Rådmændene og de øvrige borgere i Århus til de hæderværdige og gode mænd, de herrer rådmænd i Lübeck, med beredvillig og redebon tjenstiver i alt, hilsen evindelig.

Vi meddeler Eder, velbyrdige og ærværdige herrer, at hverken vore elskede medborgere eller de gæster, der kommer til vor stad med deres varer, eller andre, der besøger vor stad, har besøgt Flandern, ej heller har deres hjæl-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

pere gjort det med deres varer eller øvrige fornødenheder, efter at striden og fjendskabet mellem Eder opstod og kom til udbrud[1]), og de skal heller ikke besøge Flandern i fremtiden, førend nævnte strid og fjendskab på venskabelig måde er bilagt og bragt ud af verden mellem Eder, og førend Eders ønske herom på alle punkter er tilkendegivet os ved særlige sendemænd eller ved særligt brev fra Eder. Derfor bønfalder vi Eder indstændigt, velbyrdige herrer, om, at I af hensyn til retfærdigheden og med henblik på vor stadige tjenstiver vil tillade vore nævnte medborgere og de gæster, der kommer til Eder med deres varer, at de kan udføre det, som de hos Eder har brug eller behov for at købe og udføre, hvilket vi med så meget større glæde vil tjene Eder med at gøre til gengæld over for Eder og Eders efter vor evne, og hvor vi får lejlighed dertil og bliver opfordret dertil. Vi vil nemlig stille Eder fyldestgørende sikkerhed for, at hvad der af vore nævnte medborgere eller af de gæster, som falbyder (varer)[2]) til os, måtte blive købt og udført, skal på ingen måde komme til Flandern. Lev vel velbyrdige og ærværdige herrer. Skrevet under vor stads segl, fæstnet til bagsiden, i det Herrens år 1360 St. Valborgs dag.

[1]) jf. nr. 295. – [2]) den latinske tekst har *ad nos proponentes.*

1360. 1. maj. Lund. 306

Ærkebiskop Jakob af Lund erklærer, at herr Jens Henriksen, kannik i Lund, har skødet Skagemands ladegård i Malmø til Anders Jakobsen, foged på Lindholm.

Original i rigsarkivet.

Jakob, af Guds nåde ærkebiskop i Lund og Sveriges primas, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Vi vil, at det skal være vitterligt for alle, nulevende og tilkommende, at i det Herrens år 1360 på apostlene Filips og Jakobs dag var den gode og hæderværdige klerk, herr Jens Henriksen, kannik i Lund, stedet for os i Lund og tilskødede nærværende brevviser Anders Jakobsen, foged på borgen Lindholm, sin gård i Malmø, som kaldes 'Skagemands ladegård', til evig besiddelse, idet han forpligtede sig til at hjemle samme Anders Jakobsen nævnte gård og fri den mod krav fra hvem som helst. Til vidnesbyrd om denne skødning er vort sekret hængt under dette brev tillige med segl tilhørende de velbyrdige herrer, nemlig Anders Nielsen til Skabersjö og Peder Stigsen til

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Krapperup, riddere, som har holdt på hans hænder under hans skødning. Givet ovennævnte år, dag og sted.

307 1360. 6. maj. Greifswald.

Hertug Barnim 4. af Wolgast kvitterer herr Henning Podebusk og Reinhold for 200 mark sølv, som de på kongen af Danmarks vegne har betalt ham og giver henstand med betaling af de resterende 100 mark sølv til St. Hans.

Original i rigsarkivet.

Barnim, af Guds nåde hertug af Stettin, Venden, Kassubien og Pommern og fyrste af Rügen, til alle Kristi troende, som ser dette brev, hilsen med Gud og i ønsket om, at de må erkende sandheden af det nedenfor anførte.

Vi erkender med dette brev og vil, at det skal stå fast for såvel nuværende som fremtidige, at de gode og hæderlige mænd, nemlig Henning Podebusk, ridder, og Reinhold, herr kongen af Danmarks mænd, uden tøven har udbetalt og afregnet os 200 mark sølv i rede penge, for hver mark 5 skilling grot og for hver grot 3 sterling og for hver sterling 3 lybske penge, på kongen af Danmarks vegne, for hvilke vi erklærer nævnte konge kvit og fri. Med de resterende 100 mark sølv har vi givet dem, nemlig Henning og Reinhold, henstand til førstkommende St. Hans dag, således at de da fuldstændigt og ganske betaler os nævnte 100 mark sølv. Hvis de er efterladende eller træge med betalingen af dem, da skal fornævnte Henning og Reinhold gå i indlager i vor stad Stralsund og ikke drage ud af den igen, før de nævnte 100 mark sølv fuldt ud er betalt, eller de får særlig tilladelse til at drage ud. Givet i Greifswald i det Herrens år 1360 på selve lille St. Hans dag. Til klarere vidnesbyrd om ovenstående er vort sekret hængt under dette brev.

308 1360. 6. maj. Lübeck.

Rådet i Lübeck slutter våbenstilstand med hertug Erik 2. af Sachsen (-Lauenburg) indtil pinse 1361, dog således at hvis kong Valdemar 4. Atterdag i den periode bliver Lübecks fjende, må hertugen tjene kongen af Danmark af de slotte og lande, han har i len af kongen.

Original på Gottorp.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Vi rådmænd i staden Lübeck erkender åbent med dette brev, at vi har sluttet en overenskomst med den højbårne fyrste Erik, hertug af Sachsen, af Engern og af Westfalen på den måde, at vi begyndende med denne dag og indtil førstkommende pinse[1]) og videre et helt år[2]) ikke skal være hans fjende, og han ikke vor ..... Endvidere hvis, hvad Gud forbyde, kongen af Danmark inden for denne overenskomstperiode skulde blive vor fjende, så må han fra de borge og lande, som han har af ham, yde fornævnte konge en sådan tjeneste i Danmark, som han er ham skyldig. Men i sit land Sachsen må han ikke blive vor fjende inden for denne periode med borge, med land og med folk. ..... Givet i Lübeck i år 1360 efter Guds fødsel på Lille St. Hansdag.

[1]) 24. maj. – [2]) pinse 1361 falder den 16. maj.

1360. 9. maj. 309

Ærkebiskop Stefan af Arles, pavelig eksekutor i sagen mellem ærkebiskop Fromhold af Riga og den tyske orden om besiddelsen af staden Riga, overdrager eksekutionen af pavens dom af 1360 16. marts, ved hvilken staden er tilkendt ærkebispestolen, i sit sted til abbederne i Valkena og Padis, til kapitlet ved kirken på Øsel samt til gejstligheden i de nordeuropæiske stifter: "i kirkeprovinserne, stæderne og stifterne Lund, Riga, Bremen, Dorpat, Øsel, Västerås, Linköping, Kulm, Reval, Marienwerder, Kurland, Ermland, Samland, Kammin, Lübeck, Schwerin, Verden, Ratzeburg og Roskilde ....."

Efter tryk hos Dogiel.

1360. 13. maj. 310

Rådmændene i Riga meddeler borgmestre og rådmænd i Rostock, at de ifølge beslutningerne i Greifswald havde forbudt visse købmænd ombord i et skib fra Flensborg at opkøbe varer i Riga, men at disse efter en forsikring om, at varerne kun vil blive ført til Rostock, har fået lov hertil.

Original i Rostockarkivet.

Med venskabelig og meget tjenstvillig hilsen tilforn.

Vi ønsker, at det skal være vitterligt for Eder, agtværdige mænd, at de nedenanførte på en sejlads fra Flensborg er kommet til vor stad Riga, nemlig Fedder Rike, skibsejer, Godeke v. Honporte, borger i Stettin, Peter Paleborn,

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Johan v. Brakele, Wedege, søn af Andreas, befragtere af nævnte skibsejers skib. Vi har forbudt disse, at de må opkøbe noget gods i vor stad Riga eller indlade det i skibet for at føre det bort og bringe det til noget andet sted, således som bestemmelsen, der i Greifswald er udstedt og forordnet af de herrer rådmænd[1]), siger og indeholder. Derfor kom de til os personlig og bad om, at det måtte være dem tilladt at købe gods i vor stad, der var egnet til handelsformål; de vilde ikke føre og bringe det andetstedshen end til Eders stad Rostock og sælge og gøre deres forretninger der. Det erklærede de på deres tro og ære over for os, således som det indeholdes i det åbne brev[2]), som de har givet os. Og de har ligeledes lovet at tilstille os Eders brev om, at de har ført dette gods til Eders stad og solgt deres forretninger sammesteds. Men hvis I vil tillade dem at sejle andetstedshen, skal dette henstå til Eders forgodtbefindende. Lev vel i Kristus og byd over os. Skrevet i det Herrens år 1360 dagen før vor herre Jesu Kristi himmelfartsdag under vort sekret.

Ved rådmændene i Riga.

[1]) jf. nr. 295. – [2]) kendes ikke.

1360 13. maj, Reg.Dan. nr. *2364, se DRB. III 4 nr. 244.

311 1360. 18. maj. Villeneuve.

Pave Innocens 6. pålægger sin nuntius Johannes Guilaberti og Henrik Biskop, kannik i Lübeck og pavelig kapellan, at påtage sig styret af kirken i Lund.

Afskrift i de pavelige kopibøger.

Til vore elskede sønner Johannes Guilaberti, dekan ved kirken i Dorpat, det apostoliske sædes nuntius, og Henrik Biskop, kannik ved kirken i Lübeck, vor og samme sædes kapellan, forvaltere af kirken i Lund, hilsen o. s. v.

Da vi, omend ufortjent, ved Guds styrelse forestår ledelsen af den universelle kirke, tilskyndes vi under vor stadige omsorg til at imødegå alle farer for kirkerne og til at varetage deres tarv, såvidt det tillades os fra det høje. Da vor ærværdige broder ærkebiskop Jakob af Lund for det meste er fraværende fra sin kirke i Lund og lader samme kirke tynges af overvættes store

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

gældsbyrder, af hvilke og af andre grunde han har undladt og undlader at lede forvaltningen af og føre styret over denne på nyttig vis, og denne kirke af den grund har lidt og med sandsynlighed i fremtiden må befrygtes at lide store tab, medmindre der hurtigt drages omsorg for den ved et gunstigt lægemiddel, betror vi med dette brev, idet det er vor vilje, lige som det er vor pligt i medfør af vor hyrdepligt at drage omsorg herfor på tilbørlig vis, Eder, gode sønner, til hvem vi i denne sag nærer særlig tillid i Herren, omsorgen for og ledelsen og forvaltningen af nævnte kirke i Lund i åndelige og timelige anliggender, indtil I modtager anden befaling fra os, idet afhændelse af løst og fast gods er Eder og enhver af Eder fuldstændigt forbudt, medmindre det er sådant gods, som ikke kan bevares trods forsøg på at bevare det. Derfor pålægger vi Eder, gode sønner, ved vort apostoliske brev, at I gennem Eder eller en eller flere andre fromt påtager Eder omsorgen for og ledelsen og forvaltningen af fornævnte kirke i Lund og sørger for lykkebringende og klogt at lede og udøve den; og I skal med vor myndighed ved kirkelig straf og under tilsidesættelse af appel tvinge dem, der handler herimod, hvilken stilling, grad, orden eller stand de end indtager, selv om de udmærker sig ved at være i besiddelse af biskoppelig eller en hvilken som helst anden gejstlig eller verdslig værdighed, idet I om nødvendigt påkalder hjælp fra den verdslige arm hertil, uanset om nogle i fællesskab eller hver for sig har fået bevilget af det apostoliske sæde, at de ikke kan rammes af interdikt, bandlysning eller suspension ved et apostolisk brev, som ikke fuldstændigt, tydeligt og ord til andet omtaler den bevilling eller deres navne eller grader. Givet i Villeneuve, Avignon stift, den 18. maj i vort ottende pontifikatsår.

1360. 18. maj. Villeneuve. 312

Pave Innocens 6. tilstår Henrik Biskop, kannik i Lübeck og pavelig kapellan, fuldmagt til at lægge Sverige, Norge og Skåne under interdikt og atter at ophæve dette.

Afskrift i de pavelige kopibøger.

Til vor elskede søn Henrik Biskop, kannik i Lübeck, vor og det apostoliske sædes kapellan, hilsen o. s. v.

Vi tilstår dig, gode søn, til hvem vi nærer fuld tillid i Herren – hvilket har bekræftet sig i vigtige forhold – uindskrænket bemyndigelse til, at Du i kraft af dette brev og af visse grunde, som mundtligt er forklaret Dig af os, person-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

lig eller ved een eller flere uden videre og efter omstændigheder med vor myndighed kan lægge Sveriges, Norges og Skånes riger under almindeligt kirkeligt interdikt, når Du finder, at det vil være en fordel – om hvilket vi bebyrder Din samvittighed – og at Du kan ophæve og ligeledes fjerne det, uanset vor forgænger pave Bonifacius 8.s – salig ihukommelse – bestemmelser[1]) og alle andre, der strider mod det fornævnte. Givet i Villeneuve, Avignon stift, den 18. maj i vort ottende pontifikatsår.

[1]) jf. c. 2. Extrav. comm. De sententia excommunicationis V 10: interdikt kan, når det er begrundet i gældsforhold, kun lyses med pavens særlige tilladelse.

313 1360. 19. maj. Villeneuve.

Pave Innocens 6. pålægger Henrik Biskop at stævne ærkebiskop Jakob af Lund til den romerske kurie, fordi denne har fængslet provst Niels Absalonsen i Lund og ikke frigivet ham, skønt den pavelige nuntius Johannes Guilaberti for mere end et år siden har bandlyst ærkebispen for denne handling.

Afskrift i de pavelige kopibøger.

Til vor elskede søn Henrik Biskop, kannik i Lübeck, vor og det apostoliske sædes kapellan, hilsen o. s. v.

Ligesom den kyndige læge med kløgtig flid først lægger bløde salver på de syge lemmer, og, når ondet er genstridigt, presser det helsebringende brændejern mod det syge sted, og tilsidst endog helt afskærer disse lemmer fra kroppen, med hvilken de ikke yderligere kan være forbundet uden fordærv, således drager yppersteprøsten i Rom, sjælenes læge, efter først ved helsebringende formaninger, med hvilke han af faderlig kærlighed gør sig møje at helbrede de brødre, der er syge, og prøver at kalde de til fordømmelse vildfarende tilbage til åndens vej, sit sværd, ved hjælp af hvilket han dels tvinger dem, der frygter Gud, ind på frelsens vej, dels uden betænkning afskærer dem, der er forhærdede i ondskab, fra den hellige almindelige kirkes legeme, i hvilket de indtager de farlige lemmers plads, og tilsidst åndeligt og legemligt knuser disse forhærdede, som er (hjemsøgt) af bylder, der er fulde af edder og orme, for at de ikke skal smitte de sunde ved deres berøring. Allerede længe har de kanoniske regler, som er opstillet af de hellige kirkefædre, givet fri immunitet ikke blot til kirker men også til kirkegårde, samt ligeledes til dem, der flygtede til disse, idet den indeholdt mange straffe og mangfoldige domme mod dem, der brød reglerne[1]); men siden har den fordøm-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

melsens broder, helligbrødens fuldbyrder og fortabelsens læremester, ærkebiskop Jakob af Lund, der ikke har taget i betænkning at forvandle kirkelig blidhed til tyrannisk raseri, sammen med nogle håndlangere og følgesvende med væbnet hånd og lægmands magt øvet vold mod vor elskede søn Niels Absalonsen, provst ved omtalte kirke i Lund, der befandt sig inden for oftnævnte Lundekirkes kirkegårdsområde, og han har i sin forvovne egenvilje voldeligt lagt sine gudsbespottelige hænder på ham og trukket ham ud af omtalte kirkegård og ført ham lænket til sin borg ved havet, kaldet Bornholm, hvor han i et år og mere har holdt ham indespærret i et aflukke, hvilket han stadig gør. Og han har desmere fordømmeligt pådraget sig de straffe og domme, der efter loven bliver fældet mod dem, der begår helligbrøde, som han burde være den hellige kirkerets og de hellige bestemmelsers beskytter og værner. De domme og straffe og andet, der som følge af denne helligbrøde lovformeligt var fældet mod denne helligbrødens ophavsmand af vor elskede søn Johannes Guilaberti, dekan i Dorpat, det apostoliske sædes nuntius, hvis underkollektor han havde været, har han med forhærdet sind fordømmeligt udholdt et år og mere, og han satte kronen på sin fordømmelige fortabelse ved i foragt for nøglemagten og under brud på kirketugtens inderste væsen fortsat som hidtil at befatte sig med guddommelige ting, ligesom han har forsømt sin enestående brud, der da blev forladt af ham. Og da omtalte nuntius efter hensigtsmæssige formaninger og milde henstillinger over for denne helligbrødens ophavsmand, som sad fast i den evige fordømmelses dynd, ja snarere var dykket hovedkulds ned i det, gentagne gange gennem sine folk og ved breve med en from faders ildhu ofte over for ham insisterede på, at han skulde aftvætte sine af syndernes tåge formørkede øjne med bodens tårer og løfte de badende øjne til Gud sin skaber, for derved at gøre sig fortjent til at modtage frelsens lys, hvilket denne helligbrødens ophavsmand med forhærdede øren og jernhårdt hjerte i sin formastelighed nægtede at adlyde og foragtede i sit sind, så vil og kan vi derfor ikke længere under en skadelig og farlig overbærenheds kappe skjule denne ærkebiskops giftige ondskab, som vrider sig og bider som en slange, stikker som en skorpion, fortærer som en krebs, nedbryder som et møl og virker som en gift, men vil tværtimod, at hans bedærvethed skal bekendtgøres og knuses, således at andre, skræmte af rædsel, skal afholde sig fra noget lignende. Vi pålægger derfor Dig, vor gode søn, og befaler Dig ved vort apostoliske brev, at Du personlig eller ved een eller flere andre, idet Du angående denne sag i trofasthed og med kyndig omhu, kort og ligefremt, uden offentlig og formelig rettergang og under til-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

kaldelse af dem, der skal tilkaldes, skaffer Dig fuld underretning om, hvorvidt sandheden støtter det indberettede, skal tvinge samme ærkebiskop til at lade samme provst, der som fornævnt holdes fanget, generhverve sin tidligere frihed og med fuld virkning genindsætte ham i hans gamle rettigheder tillige med overladelse af hans gods og ejendele, der blev taget fra ham, idet Du med vor myndighed skal tugte dem, der sætter sig op herimod – af hvilken stand, grad, orden eller stilling de end er, selv om de udmærkes ved biskoppelig eller en anden kirkelig eller verdslig værdighed – med kirkens straf under udelukkelse af appel, om nødvendigt med påkaldelse af den verdslige arms hjælp, og idet Du også skal stævne oftnævnte ærkebiskop og alle andre, som Du måtte erfare at være skyldige i fornævnte, til på et givet passende tidspunkt, som Du peremptorisk skal fastsætte for dem, personligt – dette gælder, hvis det drejer sig om enkeltpersoner, men hvis det drejer sig om (et flertal af) andre, skal de give møde ved egnede repræsentanter – at indfinde sig for det apostoliske åsyn og give møde for os, når konsistorium træder sammen. Men selv om de, der kommer til den romerske kurie og drager bort derfra, bør nyde fuldt lejde, og der ved apostoliske procesregler er udstedt bandlysning- og anathemadomme mod dem, der plyndrer, tilfangetager og tilbageholder mennesker, der kommer til denne, opholder sig sammesteds og drager bort derfra, anmoder og opfordrer vi dog, for at denne helligbrødens ophavsmand eller enhver anden, der skal stævnes af fornævnte grund, ikke som sin undskyldnings dække eller kåbe skal påberåbe sig, at den romerske kurie, alles fælles fædreland, er et mindre sikkert sted for dem, eller at en fare truer dem på rejsen til nævnte kurie på grund af fjendskab eller af andre grunde, med apostolisk myndighed i kraft af dette brev alle ærkebisper, bisper og andre foresatte for kirker og klostre og desuden klerke og kirkelige personer, samt hertuger, fyrster, markgrever, grever, baroner, riddere, podestaer, høvedsmænd og andre officialer, deres stedfortrædere, samt bykommunerne og byernes borgerskab og alle andre steder om, at de ikke påfører samme ærkebiskop og hans husstand eller hvilke som helst andre, der af fornævnte grund skal stævnes af Dig, nogen uret, fortrædigelse eller overlast på person, gods og deres ejendele, når de kommer til nævnte kurie, opholder sig ved den og drager bort derfra. Men det er vor vilje, at Du forud for det fastsatte tidspunkt skal fremsende denne sag, fuldt oplyst, tillige med stævninger, hvis Du måtte foretage nogle personlige stævninger i denne sag, til folkene i det apostoliske kammer, i form af åbent brev fra Dig, sat op i offentlig form og beseglet med Dit segl og med forklaring af dettes

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

indhold. Givet i Villeneuve i Avignon stift den 19. maj i vort ottende pontifikatsår.

[1]) jf. Hinschius V 209–10.

1360. 19. maj. Villeneuve. 314

Pave Innocens 6. pålægger ærkebisperne og bisperne i Tyskland, Danmark og Sverige på alle søn- og helligdage at forkynde pavens skridt mod ærkebiskop Jakob af Lund, således som det indeholdes i nr. 313.

Afskrift i de pavelige kopibøger.

Til alle vore ærværdige brødre ærkebisperne og bisperne i Tyskland, Danmark og Sverige hilsen o. s. v. Fornylig er der med vore brødres råd truffet denne forholdsregel mod ærkebiskop Jakob af Lund, hvis ordlyd følger med disse ord: Ligesom den kyndige læge o. s. v. indtil[1]) slutningen. Derfor pålægger vi Eder, brødre, ved vort apostoliske brev, at I alle og hver enkelt af Eder personlig eller ved een eller flere andre på alle søn- og helligdage, når menigheden kommer til gudstjeneste, forkynder denne forholdsregel og alt, der indeholdes deri, i hver enkelt af Eders domkirker, øvrige kirker og stiftelser i Eders stæder og stifter, hvor I finder det er til gavn, og forklarer det for menigheden eller lader det forklare fuldt ud på folkemålet af andre. Givet som ovenfor[1]).

[1]) jf. nr. 313.

1360. 19. maj. Villeneuve[1]). 315

Pave Innocens 6. pålægger provsten, dekanen og kapitlet ved kirken i Lund at vise Johannes Guilaberti og Henrik Biskop, der er udnævnt til administratorer for kirken i Lund, lydighed og ærbødighed.

Afskrift i de pavelige kopibøger.

Til vore elskede sønner (Niels), provst, og (Henrik), dekan og kapitlet ved kirken i Lund hilsen o. s. v.

Med henblik på med årvågen iver at udføre hyrdeembedets pligter retter vi vor fulde opmærksomhed mod de kirkers og klostres forhold, som savner omsorgsfulde ledere, så at vi årvågent kan beskæftige os med deres trivsel, og med omhu yde hjælp og bistand til, at kirkerne og klostrene kan blive styret

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

af egnede ledere, ved hvis tjenergerning de kan glimre i åndelige sager og tage til i åndelig vækst. For at således kirken i Lund, der nylig ved vor ærværdige broder ærkebiskop Jakob af Lunds efterladende styre er blevet såre stærkt tynget af overvældende gældsbyrde, ikke længere skal være udsat for de skader et slet styre fører med sig, har vi beskikket vore elskede sønner Johannes Guilaberti, det apostoliske sædes nuntius, og Henrik Biskop, vor kannik i Lübeck og det apostoliske sædes kapellan, som administratorer for fornævnte kirke. Derfor pålægger vi Eder alle med apostolisk brev, at I af ærbødighed for os og samme sæde tager vel imod nævnte administratorer, behandler dem med hæder og viser dem skyldig og from lydighed og ærbødighed ved ydmygt at tage imod deres helsebringende formaninger og påbud og virkningsfuldt udføre dem. Ellers vil vi godkende den dom, som samme administratorer lovligt måtte fælde eller fastsætte overfor de genstridige, og med Guds hjælp sørge for, at den ubrydeligt overholdes, indtil passende oprejsning har fundet sted. Givet i Villeneuve i stiftet Avignon den 19. maj [1]) i vort ottende pontifikatsår.

[1]) brevet er i Reg. Vat. dateret den 18. april, hvilket må være forkert, jf. 313, 314, 316, 317, 319–22. Endvidere opholder paven sig først i Villeneuve fra 9. maj.

316 1360. 19. maj. Villeneuve.

Pave Innocens 6. meddeler kong Magnus af Sverige, at han har udpeget Johannes Guilaberti og Henrik Biskop til administratorer for kirken i Lund og beder ham om at yde dem støtte i deres virksomhed.

Afskrift i de pavelige kopibøger.

Til vor kære søn i Kristus Magnus, Sveriges og Norges berømmelige konge, hilsen o. s. v.

Kongelig højhed bør uafladeligt elske dyden og kærlighedens gerninger, i særdeleshed da den derved uden al tvivl til gengæld erhverver sig belønning i det evige og den menneskelige lovprisnings forherligelse. Da vi i sin tid, medens vor ærværdige broder ærkebiskop Jakob forestod sin ærkebiskoppelige kirke i Lund, ved vor virksomme hjælp ønskede, at denne kirkes stilling skulde lettes, idet dens midler på grund af samme ærkebiskops uagtsomme forvaltning i overordentlig stor udstrækning var sat overstyr, har vi for ikke længe siden beskikket vore elskede sønner Johannes Guilaberti, det apostoliske sædes nuntius, og Henrik Biskop, vor og det apostoliske sædes

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

kapellan, til som forvaltere af omtalte kirke at varetage, styre og forvalte oftnævnte kirke. Eftersom det altså, kære søn, vides at være dydens værk at omfatte Guds tjenere med velvillig gunst og ære dem i ord og gerning til den evige konges ære, beder og opfordrer vi Dig indtrængende, høje konge, om, at Du af ærbødighed for Gud og det apostoliske sæde lader samme forvaltere af omtalte kirke i Lund og nævnte kirke i Lund, der som fornævnt er betroet samme, være Dig indstændigt anbefalet, og at Du viser Dig storsindet og nådig ved enhver lejlighed, der byder sig, over for omtalte forvaltere med hensyn til at få vor elskede søn Niels Absalonsen, provst ved oftnævnte kirke, det apostoliske sædes nuntius, frigivet og befriet fra det strenge og afspærrede fængsel, i hvilket han, som det siges, i lang tid er blevet holdt fanget af samme ærkebiskop efter dennes vilkårlige forgodtbefindende, samt med hensyn til at genvinde, opretholde og øge nævnte Lundekirkes rettigheder, således at samme forvaltere på tilbørlig vis kan have held med sig angående den dem betroede forvaltning af kirken i Lund, og at samme fange kan befries fra fornævnte fængsel og med Guds nåde for fremtiden genopnå sin gamle frihed, og at Du derved som løn kan opnå det evige liv af Ham, der gengælder alt godt, samt af os få passende taksigelse, idet Du iøvrigt skal tilstede, at man for at befri fornævnte fange går frem med interdikt og andre straffedomme. Givet i Villeneuve, Avignon stift, den 19. maj i vort ottende pontifikatsår.

1360. 19. maj. Villeneuve. 317

Pave Innocens 6. meddeler kong Valdemar 4. Atterdag, at han har udpeget Johannes Guilaberti og Henrik Biskop til administratorer for kirken i Lund og beder ham om at yde dem støtte i deres virksomhed.

Afskrift i de pavelige kopibøger.

På samme måde[1]) til vor kære søn i Kristus, Valdemar, de Danskes og Venders berømmelige konge, hilsen o. s. v. Givet som ovenfor[1]).

[1]) jf. nr. 316.

1360. 19. maj. Kalundborg. 318

Kong Valdemar 4. Atterdag erklærer, at biskop Peder af Ribe på retter-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

tinget har skænket sit gods i Ballum sogn til Ribe kapitel mod afholdelse af hans og hans forældres årtid.

To originaler i rigsarkivet.

Valdemar, af Guds nåde de Danskes og Venders konge, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

I skal vide, at i det Herrens år 1360 tirsdagen i ugen efter Kristi himmelfartsdag var den ærværdige fader i Kristus og herre herr Peder, af Guds miskundhed biskop af Ribe, personligt på vort retterting i Kalundborg og skænkede frit og skødede al sin jord i Ballum sogn, hvad enten den var tilfaldet ham med arveret eller erhvervet med retmæssig købs adkomst, til kapitlet ved hans kirke i Ribe, at besidde med rette evindelig, dog på den tilføjede og tilknyttede betingelse, at de (kannikerne) årligt skal holde hans, hans faders og hans moders årtid i overensstemmelse med ovennævnte kirkes sædvane. Givet ovennævnte år, dag og sted med Niels Jensen af Keldebæk, vor justitiar, som vidne.

319 1360. 21. maj. Villeneuve.

Pave Innocens 6. beder Anders Nielsen, Jakob Jensen, Tue Galen, Niels Truedsen, Jens Truedsen, Niels Ågesen (eller Hak?) og Holger Gregersen, riddere i Lunds stift, om at værne Johannes Guilaberti og Henrik Biskop, der for nylig er udnævnt til administratorer for stiftet.

Afskrift i de pavelige kopibøger.

Til vore elskede sønner, de velbyrdige mænd Anders Nielsen, Jakob Jensen, Tue Galen, Niels Truedsen, Jens Truedsen, Niels Ågesen (eller Hak?) [1]) og Holger Gregersen, riddere i Lunds stift, hilsen o. s. v.

Strenge riddere lægger særligt deres ære for dagen, når de med særlig gunst støtter udførelsen af retmæssige handlinger. Da vi derfor for ikke længe siden, foranlediget af, at katedralkirken i Lund nylig var uden tilbørlig leder, har udpeget vore elskede sønner Johannes Guilaberti, det apostoliske sædes nuntius, og Henrik Biskop, kannik i Lübeck og vor og det apostoliske sædes kapellan, til administratorer for samme kirke i Lund, retter vi en indtrængende bøn og opfordring til Eder, velbyrdige mænd, om, at I af ærbødighed for Gud og det apostoliske sæde og med henblik på samfundets vel i den grad virksomt vil beskytte og værne samme administratorer og deres mænd, så at de med støtte i Eders beskyttelse og gunst på frelsebringende måde

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

kan fuldføre deres omtalte hverv, som er vort hjerte magtpåliggende, og således at I derved med rette kan gøre Eder fortjent til guddommelig ros og belønning. Givet i Villeneuve, Avignon stift, den 21. maj i vort ottende pontifikatsår.

[1]) teksten har *Hakonis,* som enten er lig med *Akonis,* Ågesen, eller *Hak* med fejlagtig tilføjet bøjningsendelse.

1360. 21. maj. Villeneuve. 320

Pave Innocens 6. beder Ivar Nielsen, ridder i Lunds stift, om at værne Johannes Guilaberti og Henrik Biskop, der for nylig er udnævnt til administratorer for stiftet.

Afskrift i de pavelige kopibøger.

På samme måde[1]) til vor elskede søn, den velbyrdige mand Ivar Nielsen, ridder i Lund, hilsen o. s. v.

[1]) jf. nr. 319.

1360. 21. maj. Villeneuve. 321

Pave Innocens 6. beder Trotte Petersson, gælker i Skåne, om at værne Johannes Guilaberti og Henrik Biskop, der for nylig er udnævnt til administratorer for stiftet.

Afskrift i de pavelige kopibøger.

På samme måde[1]) til vor elskede søn, den velbyrdige mand Trotte Petersson, gælker i Skåne, ridder i Lunds stift, hilsen o. s. v.

[1]) jf. nr. 319.

1360. 21. maj. Villeneuve. 322

Pave Innocens 6. beder Hartvig Breyde, ridder i Lunds stift, om at værne Johannes Guilaberti og Henrik Biskop, der for nylig er udnævnt til administratorer for stiftet.

Afskrift i de pavelige kopibøger.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Fremdeles på samme måde[1]) til vor elskede søn, den velbyrdige mand Hartvig Breyde, ridder i Lunds stift, hilsen o. s. v.

[1]) jf. nr. 319.

323 **1360. 23. maj. Kalundborg.**

Biskop Henrik af Roskilde og fem andre bisper eftergiver alle, der yder St. Laurentius' kirke i Undløse hjælp, 40 dage af den dem pålagte kirkebod.

Afskrift i den arnamagnæanske samling.

Henrik af Roskilde, broder Niels af Odense, Peder af Ribe, Peder af Viborg, Povl af Århus og Mogens af Børglum, af Guds nåde bisper, til alle Kristi troende, til hvem dette brev når, hilsen med alles frelser.

Efterdi vi alle – som apostelen siger[1]) – skal stå for Kristi domstol, for at enhver kan få igen, alt efter som han har handlet her i livet, godt eller ondt, så lægger vi vægt på at forekomme den yderste dag ved vore gerninger og her på jorden så, hvad vi kan høste med mangefold frugt i himlene. Da vi altså ønsker, at St. Laurentius' kirke i Undløse i Roskilde stift skal søges under passende hædersbevisninger og til stadighed æres af kristne mennesker, eftergiver vi barmhjertigt med Gud, i tillid til den almægtige Guds miskundhed og hans hellige apostle Petrus' og Paulus' myndighed og med fornævnte biskop Henriks særlige samtykke alle, der føler sand anger og bekender deres synder, som for fromheds, bøns eller valfarts skyld kommer til nævnte kirke og der overværer messerne, de andre gudstjenester eller begravelser af døde, som deltager i processioner på samme kirkes kirkegård og beder for deres sjæle, som hviler der, som rækker en hjælpende hånd og giver gaver til bygningsfonden, udsmykningen og belysningen eller skænker andre fornødenheder til nævnte kirke, eller som fromt beder for vor eller vore kirkers frelse, 40 dage af den dem pålagte kirkebod, så ofte som de gudhengivent opfylder deres løfter eller nogle af dem. Givet i Kalundborg under vort segl i det Herrens år 1360, dagen før pinse[2]).

[1]) Rom. 14,10; 2. Kor. 5,10. – [2]) efter teksten var der i originalen tilføjet: Bemærk at Bent Jakobsen skaffede disse eftergivelser. Han bad om, at alle måtte bede for ham.

324 **1360. 23. maj. Kalundborg.**

Bisperne, broder Niels af Odense, Peder af Ribe, Peder af Viborg, Henrik af Roskilde, Povl af Århus og Mogens af Børglum eftergiver alle, der be-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

søger St. Andreas kirke i Snøde eller skænker den gaver, 40 dage af den dem pålagte kirkebod.

Afskrifter i det kgl. bibliotek.

Broder Niels af Odense, Peder af Ribe, Peder af Viborg, Henrik af Roskilde, Povl af Århus og Mogens af Børglum, med Guds miskundhed kirkernes bisper, til alle troende kristne, til hvem dette brev når, hilsen evindelig med Gud.

Efterdi vi alle – som apostelen siger[1]) – skal stå for Kristi domstol, for at enhver kan få igen, alt efter som han har handlet her i livet, godt eller ondt, så lægger vi vægt på at forekomme den yderste dag med barmhjertighedens gerninger og her på jorden så, hvad vi med Guds hjælp kan høste med mangefold frugt i himlene. Da vi altså ønsker, at St. Andreas' kirke i Snøde i Langeland i Odense stift skal æres med passende hædersbevisninger og til stadighed søges af troende kristne, eftergiver vi – hver og en af os – barmhjertigt med Gud og med vor fornævnte biskop af Odenses bifald alle, der føler sand anger og bekender deres synder, og som for fromheds, bøns eller valfarts skyld gudhengivent kommer til nævnte kirke, som deltager i processioner på samme kirkes kirkegård og fromt beder til Gud for de troendes sjæle, som hviler der og hvorsomhelst, som følger efter, når Herrens legeme eller den hellige olie bringes til de syge eller føres derfra, eller som på dødslejet eller i livet skænker eller sørger for, at der til nævnte kirke skænkes lys, prydelser eller hvilke som helst andre fornødenheder eller også gavebreve, som overværer messerne, vigilierne, begravelser af døde eller de øvrige gudstjenester sammesteds, eller som beder til Gud for vor og disse landes herskeres frelse, 40 dage af den dem pålagte kirkebod, så ofte som de fromt opfylder dette foranstående eller noget deraf. Givet i Kalundborg under vort segl i det Herrens år 1360 dagen før pinse.

[1]) Rom. 14,10; 2. Kor. 5,10.

1360. 24. maj. Kalundborg. 325

Kong Valdemar 4. Atterdag og hans søn hertug Kristoffer på den ene side og hertug Valdemar og hans søn Henrik af Sønderjylland, landets bisper, samt 42 riddere og 22 væbnere på den anden forpligter sig til at opretholde den bestående retstilstand.

To originaludfærdigelser i rigsarkivet, samt afskrift i Lundebogen og i lovhåndskrifter [1]).

A–F tekst:

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

I Herrens navn, amen. Vi Valdemar, af Guds nåde de Danskes og Venders konge, og Kristoffer, vor elskede søn, hertug af Lolland, har for på heldbringende måde at råde bod på og bortrydde den overmåde store nød og de utallige trængsler, som indtil nu – ak, desværre – på grund af den opståede splittelse har ramt vort rige Danmark, holdt et særligt rigsmøde i Kalundborg i det Herrens år 1360 på pinsedag med vore elskede mænd og vasaller, de berømmelige fyrster, herrerne Valdemar og hans søn Henrik, af samme nåde hertuger af Jylland, med de ærværdige fædre og herrer bisper, riddere, væbnere og med vort rige Danmarks øvrige nedennævnte samfund og indbyggere, på det at vort rige Danmark må få større styrke og bedre kår med nådig bistand af den syvfoldige ånd[2]), eftersom disse bestemmelser, 'håndfæstninger'[3]) og beslutninger er affattede og stadfæstede på selve helligåndens dag.

For det første lover vi ved vort kongelige ord og vor fornævnte søn Kristoffer fast og ukrænkeligt at ville overholde alle nedennævnte artikler. [I 1] For det første skal alle de lande, der nu ligger til Danmarks rige eller i fremtiden med Guds hjælp måtte erhverves, frit nyde deres love og rettigheder, således som de findes i de rette gamle lovbøger, (og) således som de siden kong Valdemars og vore andre forgængeres tid – lykkelig ihukommelse – frit og mest fordelagtigt har været vant til at nyde dem. [I 2] Fremdeles skal de herrer Valdemar og hans søn Henrik, de fornævnte hertuger af Jylland, og deres arvinger frit og fordelagtigt nyde alle deres love, rettigheder, som nogen hertug af Jylland frit og mest fordelagtigt har kunnet det fra arilds tid. [I 3] Fremdeles lover de samme herrer hertuger på deres tro, at de vil tillade deres mænd og alle indbyggerne i deres herredømme frit og fordelagtigt

A – E tekst (for F teksten se s. 246):

at nyde alle deres rettigheder, således som nogen af deres forfædre har tilladt deres mænd og indbyggere frit og mest fordelagtigt at bruge og nyde dem, og samme hertugers mænd skal virksomt virke for, at de samme hertuger og deres arvinger frit og fordelagtigt må nyde deres rettigheder, således som samme hertugers forfædre mest fordelagtigt og i videste omfang har været vant til at nyde dem fra arilds tid. [I 4] Fremdeles skal enhver biskop i Danmarks rige frit og fordelagtigt nyde sine rettigheder og friheder, således som deres forgængere fra arilds tid frit og mest fordelagtigt har nydt deres rettigheder og friheder. [I 5] Fremdeles hvis nogen biskop i Danmarks

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

rige, som ikke nu er til stede, vil nyde disse bestemmelser og friheder, skal han tiltræde disse bestemmelser og 'håndfæstninger' og bekræfte dem sammen med os med sit segl. [I 6] Fremdeles hvis nogle lande eller herredømmer i fremtiden skulde blive erhvervet til Danmarks rige og krone, og hvis indbyggerne i disse lande og herredømmer beslutter frit og uindskrænket at ville bruge disse samme bestemmelser og 'håndfæstninger', rettigheder og friheder, da skal de bekræfte samme bestemmelser og 'håndfæstninger' ved sammen med os at vedhænge deres segl. [I 7] Fremdeles skal kapitler, klostre, kirker, gejstlige personer, såvel de, der er viede til de højere gejstlige grader, som de, der er viede til de lavere, frit og mest fordelagtigt nyde deres rettigheder og friheder, således som de frit og mest fordelagtigt fra arilds tid har været vant til. [I 8] Fremdeles skal riddere, væbnere, fruer, jomfruer, købmænd, gæster, selvejerbønder og jorddyrkere frit og på fordelagtig måde nyde deres gamle rettigheder, således som de fra arilds tid frit og mest fordelagtigt har nydt dem. [I 9] Fremdeles skal ingen i vort rige Danmark fængsles, medmindre han er grebet på fersk gerning eller er fældet efter loven (eller tilstår på tinge) [4]). [I 10] Fremdeles har vi med endrægtigt råd og enstemmigt samtykke af vort rige Danmarks stormænd besluttet, at det rigsmøde, som kaldes 'danehof', de nærmestfølgende tre år skal afholdes i Kalundborg; og efter de tre års forløb skal dette rigsmøde årligt holdes i Nyborg på St. Hans dag, således som det fra arilds tid har været sædvane. [I 11] Fremdeles hvis nogen vil indstævne eller anklage nogen for dette rigsmøde, 'danehof', da skal han først give ham varsel i forvejen og lovligt stævne ham på hans herredsting til at give møde på danehoffet for efter loven at svare på det, der fremsættes mod ham, medmindre han beviser at være forhindret ved lovligt forfald.

Vi, hertuger, bisper, riddere, væbnere og hele det danske samfund, og hver især af os, er enstemmigt enedes om på grund af den store nåde og inderlige velvilje, som vor elskede herre fornævnte kong Valdemar så ofte og mangfoldigt tidligere har bevist os, men nu i særdeleshed beviser os, og som vi håber ved Guds nåde han også i fremtiden vil bevise os, og lover på vor tro og forpligter os, og enhver af os for sig, til at holde alle de nedennævnte bestemmelser, 'håndfæstninger', (rettigheder) [4]) og artikler, idet vi erkender, at dette er vederfaret os ved særlig nåde fra den helligånd, på hvis højtidsdag dette er forhandlet. [II 1] For det første skal enhver af de nedennævnte, der vil nyde og bruge disse bestemmelser, 'håndfæstninger', rettigheder og friheder, styrke dette brev ved at vedhænge deres segl, og hvis de ikke vil hænge deres segl under, skal de ikke bruge denne 'håndfæstning' og disse rettigheder

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

sammen med os. [II 2] Fremdeles hvis nogen af de nedennævnte eller en hvilken som helst anden i Danmarks rige vil gå imod eller sætter sig op mod disse bestemmelser og 'håndfæstninger', bør vi alle virksomt hjælpe til, at den, der bryder bestemmelserne, dømmes og tilbørligt straffes i overensstemmelse med landets love; især skal det også gælde over for sådanne, som inden for Danmarks rige anstifter plyndring og brand og foretager fængslinger, samt med råd eller i dåd fører udenlandske herrer og mænd ind i riget, som på nogen måde kan være Danmarks rige til skade og fordærv; og enhver, som bryder denne bestemmelse eller bliver grebet på fersk gerning eller lovligt dømt, skal miste fred, gods og liv. [II 3] Fremdeles skal enhver af de nedenfor anførte eller andre, af hvad stand eller stilling han end er, som i bemærkelsesværdig grad forser sig mod vor herre kongen, hans søn og Danmarks krone dømmes og tilbørligt straffes i overensstemmelse med landets love; og hertil vil vi alle i fællesskab og hver for sig medvirke af al vor magt. [II 4] Fremdeles lover vi, alle og hver især, på vor gode tro som før, at ingen af os uden ret og skel skal tage ind som gæst hos nogen uden med værtens gode vilje. Men hvis nogen af os, som anføres nedenfor, eller hvilke som helst andre i Danmarks rige handler herimod – det ske ikke – og de bliver grebet på fersk gerning eller lovligt overbevises, skal de dømmes som åbenbare røvere og straffes tilbørligt i overensstemmelse med landets love; og hertil skal vi af al vor magt medvirke. [II 5] Fremdeles skal rigsmødet, som kaldes 'danehof', i de tre førstkommende år holdes årligt på St. Hans dag i Kalundborg; men efter de tre års forløb skal dette rigsmøde årligt holdes i Nyborg på fornævnte St. Hans dag, således som det er skik fra arilds tid. Men hvis nogen vil søge samme rigsmøde, skal han fuldt ud 15 dage efter nævnte St. Hans dag nyde et ubeskåret, fuldkomment og godt lejde; dette lejde vil vi ikke bryde, og hvis nogen af os eller en anden på nogen måde bryder dette lejde, skal han vide, at han herved ifalder orbodemålsstraffen. Men hvis nogen ifalder orbodemålsstraffen, skal han på tilbørlig vis straffes af vor herre kongen, hans foged og deres officialer i overensstemmelse med landets love; og hertil skal vi af al magt medvirke. [II 6] Fremdeles må ingen, af hvad stand eller stilling han end er, undertrykke nogen, der står under ham eller er svagere, eller øve tvang mod ham, så at han ikke tør forfølge sin ret på tinge eller for domstolene; hvis han gør det, og det med gode grunde kan godtgøres eller bevises mod ham, skal han først miste det, hvorom sagen handler, og siden skal han bøde herr kongen fuldt ud i overensstemmelse med landets love, som havde han efter loven været den tabende

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

part i en proces. [II 7] Fremdeles skal enhver, som tiltaler eller forulemper en anden med onde og hånende ord, som kaldes 'maning', i fornævnte vor herre kongens nærværelse eller i hans gård eller i nærværelse af drosten eller marsken, når de præsiderer i retten, eller på rigsmødet, på retterting og på Danmarks landsting (eller på særlige ting)[4]), for det første miste det, angående hvilket og for hvilket der føres sag, og derudover bøde i overensstemmelse med landets love. [II 8] Fremdeles hvis vor fornævnte herre konge, hans fogeder og officialer i anledning af en eller anden forseelse med rette straffer i overensstemmelse med landets love, må det ikke på nogen måde regnes ham eller dem til fjendskab eller had. [II 9] Fremdeles hvis nogen lider uret fra vor herre kongens, hans fogeders eller officialers side – det ske ikke – og han med rette fører klage over dette og forfølger sagen for retten, skal han ikke af den grund lide nogen hævn fra vor herre kongens eller hans folks side. [II 10] Fremdeles lover vi, som nedenfor anføres, og enhver af os for sit vedkommende, og hele det danske riges samfund som tidligere på vor tro, at vor herre kongen, hans søn Kristoffer og Danmarks krone fuldkomment skal nyde alle deres rettigheder, og hertil bør vi i fællesskab og hver for sig af al evne og magt bidrage og samvittighedsfuldt medvirke i overensstemmelse med, hvad landets love kræver. [II 11] Ydermere skal det være kirker, klostre, jomfruer, enker, myndlinge og forældreløse børn og andre, som ikke har lovlige værger, bymænd, borgere, selvejerbønder, købmænd, gæster, jorddyrkere, tremarksmænd[5]), alle kongens undergivne og alle, for hvem herr kongen har og er skyldig at svare, tilladt frit og mest fordelagtigt at nyde al deres ret og landets love og friheder; og hertil bør vi, som nedenfor anføres, alle og hver især, og enhver for sit vedkommende, medvirke med råd og dåd og af al magt.

Og vi fornævnte kong Valdemar og vor søn Kristoffer vil og skal udlægge disse bestemmelser og denne 'håndfæstning' og alt det andet til det bedste for alle vore nedennævnte mænd, og for enhver af de nedennævnte, og for de øvrige indbyggere i vort rige.

Og vi nedennævnte hertuger, bisper, riddere, væbnere, og alle Danmarks riges indbyggere vil og skal udlægge alle de ovennævnte bestemmelser og 'håndfæstninger' og alt andet til det bedste for vor herre kong Valdemar, hans søn Kristoffer og Danmarks krone.

Men for at alt og hvert af det ovenstående kan opnå bestandighedens styrke og komme til sin fulde virkning samt, for at det fastere må blive overholdt af alle os efterskrevne og af hver enkelt af os, har vi ladet vore segl

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

hænge under dette brev: Vi Valdemar, af Guds nåde konge, Kristoffer, hertug af Lolland, Valdemar og Henrik, fornævnte hertuger af Jylland, Niels af Odense, Peder af Viborg, Peder af Ribe, Henrik af Roskilde, Povl af Århus og Mogens af Børglum, af Guds miskundhed kirkernes bisper, Stig Andersen, Klaus Limbæk, Henning Podebusk, Erik Barnumsen, Benedikt Ahlefeld den Ældre, Bo Falk, Erik Nielsen, Peder Larsen, Palle Jensen, Evert Moltke, Fikke Moltke, Peder Grubbe, Niels Knudsen, Jakob Bæger, Peder Bæger, Oluf Jensen, Peder Nielsen, Anders Frost, Esger Krog, Jakob Olufsen, Johan Hummersbüttel, Heine Kabolt, Benedikt Ahlefeld den Yngre, Otto v. Hoo, Uffe Pedersen, Peder Ludvigsen, Arnold Moltke, Kristian Kule, Lyder Limbæk, Jens Nielsen, Niels Uffesen, Erland Kalv, Peder Munk, Niels Glob, Ove Steg, Jens Absalonsen, Peder Albertsen, Jakob Splitaf, Lars Hvas, Jens Vendelbo, Niels Hase og Niels Vind, riddere, Niels Eriksen af Linde, Jens Larsen, Niels Jensen af Keldebæk, Knud Bugge, Povl Glob, Niels Esgersen, Valdemar Sappi, Jens Kås, Niels Tuesen, Strange Ebbesen, Bo Høg, Thomas Nielsen, Lave Uffesen, Peder Ivarsen, Kristian Kås, Oluf Pedersen af Nyrup, Oluf Pedersen Lunge, Oluf Olufsen Lunge, Mads Falster, Niels Karlsen, Peder Hvid og Knud Hæring, væbnere. Givet ovennævnte år, dag og sted.

F tekst:

at nyde alle deres rettigheder, således som nogen af deres forgængere har lovet deres mænd og indbyggere frit og mest fordelagtigt at måtte bruge og nyde dem, og samme hertugers mænd skal virksomt virke for, at de samme hertuger og deres arvinger frit og fordelagtigt tilsammen må nyde deres rettigheder, således som samme hertugers forfædre frit har været vant til at bruge dem fra arilds tid. [4] Fremdeles skal enhver biskop med sin gejstlighed i Danmarks rige frit og godt bruge og nyde sine rettigheder, således som han har været vant til fra arilds tid at nyde dem frit. Og denne 'håndfæstning' skal de godkende med deres segl. Hvis en fraværende biskop vil nyde bestemmelserne, skal han sammen med de andre stadfæste og besegle dem. [5] Fremdeles skal klostre, kapitler, kirker og gejstlige personer, såvel de, der er viede til de højere grader, som de, der er viede til de lavere, frit og på bedste måde tilsammen nyde deres rettigheder og friheder, således som de frit har brugt dem fra arilds tid. [6] Fremdeles skal riddere, riddermæssige mænd, fruer, jomfruer, købmænd, jordens dyrkere og andre frit bruge deres gamle rettigheder. [7] Fremdeles skal ingen fængsles i vort rige, med-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

mindre han er grebet på fersk gerning eller også er fældet efter loven. Den, som handler anderledes, skal bøde efter landets love. [8] Hvis nogen forøver rov, brandstiftelse eller foretager fængslinger i riget mod forudskikkede bestemmelser og bliver fældet efter landets love, skal han straffes; og også hvis nogen handler imod noget af det anførte, skal han straffes på det strengeste efter, hvad der indeholdes i landets love. [9] Fremdeles skal det rigsmøde, som kaldes 'hof', holdes een gang om året på St. Hans dag i Nyborg, og alle, som søger dette rigsmøde, skal nyde fuldkommen sikkerhed 14 dage før og 14 dage efter under straf af 'orbodemål'. [10] Fremdeles må ingen mægtig mand undertrykke nogen mindre mægtig, således at denne ikke kan forfølge sin ret, under den straffebestemmelse, at først skal han miste det, hvorom sagen drejer sig, siden skal han bøde til kongen efter landets love. [11] Fremdeles skal enhver, som i fornævnte vor herre konges, drostens nærværelse eller i hans gård, under domsssag på rigsmødet eller på tingene tiltaler nogen med onde eller hånende ord, som kaldes 'maning', først miste det, hvorom sagen handler, siden skal han bøde efter landets love. [12] Fremdeles hvis vor herre konge, hans fogeder og officialer skal afsige dom i nogen sag, skal de dømme efter landets love. De må ikke driste sig til på nogen måde at straffe efter had eller efter gunst. I modsat fald skal det lægges dem til last, og de skal bøde herfor. Og hvis nogen forfølger en sådan udstået uret, skal han ikke herved pådrage sig straf eller unåde hos kongen. [13] Ydermere skal kirker, klostre, jomfruer, enker, myndlinge og forældreløse børn og andre, som ikke har lovlige værger, købinger, stæder, selvejerbønder og jorddyrkere, byboere, købmænd, gæster og alle tremarksmænd[5]) samt alle, for hvilke kongen har og er skyldig at svare, frit og på god måde nyde al ret, al begunstigelse og landets love, således som de frit og ukæret har været vant til at bruge dem fra arilds tid; og hertil bør alle vi nedennævnte medvirke og give vor støtte af al vor magt. Og derfor (har) vi kong Valdemar, Kristoffer, hertug af Lolland, Valdemar og Henrik, hertuger af Jylland, Niels af Odense, Peder af Viborg, Peder af Ribe, Henrik af Roskilde, Povl af Århus og Mogens af Børglum, af Guds miskundhed bisper ved ovennævnte kirker, Stig Andersen, Klaus Limbæk, Henning Podebusk, Erik Barnumsen, Benedikt Ahlefeld den Ældre, Bo Falk, Erik Nielsen, Peder Larsen, Palle Jensen, Evert Moltke, Fikke Moltke, Peder Grubbe, Niels Knudsen, Jakob Bæger, Peder Bæger, Esger Krog og sammen med adskillige andre *o. s. v.*

[1]) håndfæstningen har foreligget i to udformninger, 1) i en kontraktpræget formulering, jf. Aksel E. Christensen, Kongemagt og Aristokrati, p. 196, repræsenteret af over-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

leveringen i *A–E*, samt 2) i en udformning *F*, der svarer til den normale form for en håndfæstning. F-teksten må rimeligvis opfattes som den ældste udformning og forholdet parralliseres med de forskellige originaludfærdigelser af Vindingeåoverenskomsten af 1353 26. juli, DRB. III 4 nr. 44, d. v. s. under fortsatte forhandlinger afviger man fra en principielt allerede vedtaget formulering. – [2]) jf. Joh. Åb. 7,5 og 5,6. – [3]) *handfestnyngh*, ndt. *hantvesting, hantveste;* egl. dokument om en indgået, med håndslag bekræftet forpligtelse. – [4]) findes kun i en af udfærdigelserne. – [5]) vistnok folk, der som ejer af tre mark kan fyldestgøre tremarksboden, jf. Poul Johs. Jørgensen, Dansk Retshist. 208, i modsætning til 'mindermand' jf. Kalkar III 95.

326 [1360. 25. maj-10. august ?].

Bertram Behr forsvarer sig over for hertug Albrecht 2. af Mecklenburg mod herr Henrik Stralendorfs beskyldninger, bl. a. afviser han, at han har frataget herr Henrik de ham pantsatte toldindtægter i Skanør og Falsterbo.

Original i Schwerinarkivet.

Nådige herre hertug Albrecht af Mecklenburg. Dette er mit svar på herr Henrik Stralendorfs beskyldninger. For det første, når han siger, at jeg har tilvendt mig hans panter, nemlig Falsterbo og Skanør og har opkrævet hans told [1]) og har gjort det, medens der bestod et venskabeligt forhold mellem os, svarer jeg således dertil: jeg har ikke tilvendt mig hans panter, og jeg har ikke opkrævet hans told og er sagesløs heri, hvad jeg vil bevise, som jeg med rette skal. ..... Derfor, nådige herre, henskyder jeg Bertram Behr, Eders arme tjener, alt til Eders afgørelse i mindelighed og til Eders kendelse.

[1]) hertug Albrecht havde 1356 27. december, DRB. III 4 nr. 491 og Sjöstedt 146–48, fået overdraget tolden af Skånemarkederne af kong Erik Magnussen og må senere have overladt den til sin indflydelsesrige rådgiver Henrik Stralendorf. Bertram Behr var hertug Albrechts kansler indtil 1360 25. maj og har muligvis måttet trække sig tilbage som følge af striden med Henrik Stralendorf, jf. MUB. XIV 599 noten. Ved traktaten af 10. august 1360, nr. 352, måtte hertug Albrecht opgive sine krav i Skåne.

327 1360. 1. juni.

Rådet i Tønder erklærer, at Abele, enke efter Ratslev Stage, har afstået gården Æbild i Kværs sogn til Løgum kloster.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Afskrift i Løgumbogen.

Rådmændene i Lille Tønder til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Alle, såvel nulevende som fremtidige, skal vide, at en frue ved navn Abele, enke efter Ratslev Stage, der er død hos os, fremstod i vor nærværelse og oplod til nærværende brevvisere, de fromme mænd og herrer abbeden og munkene i Løgum, en gård Æbild i Kværs sogn og Lundtoft herred, med alle dens tilliggender, nemlig agre, enge, græsgange, skove og med al ret, hvormed ovennævnte Ratslev Stage havde indløst nævnte gård af en vis Hartvig Bichel, til hvis farbroder Henrik Bichel den i sin tid blev pantsat af Erik Abelsen; hun oplod den for 21 mark lybsk på den måde, at hun overdrog klostret 6 mark af den nævnte pengesum for sin oftnævnte ægtefælles sjælefrelse, men de resterende 15 mark eftergav hun dem for en gæld, som hun tidligere havde været pligtig til at betale dem. Vi bevidner sandfærdigt, hvad vi har hørt og set. Til vidnesbyrd herom og til bedre forvaring er vor stads segl hængt under dette brev. Givet i det Herrens år 1360 mandagen efter trinitatissøndag.

1360. 2. juni. Femern. 328

Grev Adolf 7. af Holsten tillader, at hans vasal Henrik Blok sælger landsbyerne Ebbendorf og Vogelsang i Preetz sogn til klostret sammesteds. – 'Givet på landet Femern i det Herrens år 1360 onsdag før Christi legemsdag'.

Original i Preetz Klosterarchiv.

1360. 15. juni. Åbenrå. 329

Hertug Valdemar 3. af Jylland skænker gods i Vellerup til Løgum kloster.

Afskrift i Løgumbogen.

Valdemar, af Guds nåde hertug af Jylland, til indbyggerne i Nørre Rangstrup herred hilsen og nåde.

Eftersom en vis Niels Mertsens hustru i Bedsted sogn efter djævelens tilskyndelse har hængt sig og alt hendes gods i medfør heraf i følge landets love i fuld udstrækning er tilfaldet vor ret, overdrager vi med dette brev til frelse for vor sjæl alt den fornævnte kvindes gods i Vellerup med alle dets tilliggender til de fromme mænd, abbeden og munkene i Løgum, at besidde

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

ukæret til evig tid, idet vi under vor nådes fortabelse forbyder, at nogen på nogen måde drister sig til at forulempe dem med hensyn til nævnte gods. Givet i Åbenrå i vor nærværelse i det Herrens år 1360 på martyrernes St. Vitus' og St. Modestus' dag under vort sekret.

330 1360. 17. juni. Villeneuve.

Johannes Guilaberti, pavelig kollektor i Danmark, Norge og Sverige, ansøger pave Innocens 6. om, at Henrik Biskop ved provision må få det kanonikat og den præbende ved kirken i Lund, der er ledige ved Absalon Absalonsens død.

Afskrift af Johannes Guilabertis rotulus[1]*) i de pavelige supplikregistre.*

Hellige Fader. Måtte I, da nedenanførte beneficier i forskellige lande har været ledige i så lang tid, at overdragelsen af dem ifølge Laterankonciliets bestemmelser[2]) var og er hjemfaldet til det apostoliske sæde og de iøvrigt er ledige for tiden, værdiges at overdrage dem til nedenforanførte personer – nogle af disse har desuden bistået og kan på frugtbringende vis personligt og ved deres folk bistå kollektoren i Sveriges rige – og beskytte dem mod, at lægmænd tilegner sig deres indtægter. Måtte I for det første værdiges ved provision barmhjertigt at give Henrik Biskop, Eders og det apostoliske sædes kappellan, baccalaureus i (romer)ret og kyndig i kanonisk ret, der af Eder, hellige fader, er sendt til Sveriges rige, det kanonikat og den præbende ved kirken i Lund, der for tiden er ledige ved Absalon Absalonsens død, og som har været ledige i så lang tid, at overdragelsen af dem ifølge nævnte konciliums bestemmelser er hjemfaldet til det apostoliske sæde, uanset at samme Henrik besidder kanonikater og præbender ved kirkerne i Lübeck, Bremen og en mindre præbende med ventebrev på en større ved kirken i Hamburg, Bremen stift, og en nådesbevisning fra Eder, hellige fader, i form af ventebrev på en dignitet, et personat eller embede ved kirken i Bremen og sognekirken i Berne i nævnte Bremen stift, hvilken sognekirke han straks oplader i Eders hænder, hellige fader, (og måtte det gives ham) med klausuler og brev til eksekutorer . . . *Lad det ske med hensyn til alt det ovenanførte, der ikke er udstreget, med mindre nogen anden måtte have velerhvervede rettigheder. G*[3]). Og at det kan passere uden anden læsning. *Lad det ske. G*[3]*)*. Og da nogle af de fornævnte er fraværende i det apostoliske kammers ærinde og nogle befinder sig i fjerne lande, måtte I da værdiges at tillade, at

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

prøvelsen af de fraværende finder sted i de pågældende lande. *Lad det ske. G*[3]*)*. Givet i Villeneuve, Avignon stift, den 17. juni i vort ottende pontifikatsår.

[1]) rotulus indeholder foruden de 6 ansøgninger til nr. 330–35 yderligere 14 ansøgninger om nordtyske, svenske og norske præbender, jf. Acta Pont. Svec. I 626 nr. 601. – [2]) jf. DRB. II 1 nr. 406 note 1. – [3]) pavens underskrift.

1360. 17. juni. Villeneuve. 331

Johannes Guilaberti, pavelig kollektor i Danmark, Norge og Sverige, ansøger pave Innocens 6. om, at Johannes de Alto ved provision må få det kanonikat og den præbende ved kirken i Lund, der er ledige ved Peder Knudsens død.

Afskrift af Johannes Guilabertis rotulus i de pavelige supplikregistre.

Måtte I fremdeles[1]) værdiges ved provision at give Johannes de Alto, som skal arbejde i Eders ærinde, hellige fader, i Sveriges rige, det kanonikat og den præbende ved kirken i Lund, som ved Peder Knudsens død i medfør af devolutionsretten er ledige ved det apostoliske sæde ifølge fornævnte konciliums bestemmelser. *Lad det ske* (– – –) [2]). Givet i Villeneuve, Avignon stift, den 17. juni i vort ottende pontifikatsår[3]).

[1]) jf. nr. 330 note 1. – [2]) for de forkortede formler se nr. 330. – [3]) ifølge en notits i de pavelige regnskabsbøger, jf. indledning i Dipl. Dan., forpligtede Johannes de Alto sig 1360 10. juli til inden 1361 22. juli at betale halvdelen af præbendeindtægterne som annat til det pavelige kammer.

1360. 17. juni. Villeneuve. 332

Pave Innocens 6. pålægger abbeden i Esrom kloster at indføre Peder Bodulvsen i kantorembedet ved kirken i Lund.

Afskrift i de pavelige kopibøger[1]*).*

Til vor elskede søn, abbeden i Esrom kloster, Roskilde stift, hilsen o. s. v.

Vi anser det for sømmeligt og passende, at det apostoliske sæde viser sig nådigt over for dem, hvem deres egne dyder og fortjenester på rosværdig vis anbefaler hertil. Da derfor, som vi har hørt, kantorembedet ved kirken i Lund, som afdøde Bennike Henriksen, kantor ved denne kirke, besad, mens han levede, ved denne Bennikes død, som lukkede sine øjne uden for den romerske kurie, for tiden er ledigt og har været ledigt i så lang tid, at dets overdragelse ifølge Laterankonciliets bestemmelser[2]) på lovformelig

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

vis er hjemfaldet til det apostoliske sæde, og idet vi ønsker at omfatte vor elskede søn Peder Bodulvsen, kannik i Lund, der er mangfoldigt anbefalet os for sine retskafne dyder og fortjenester, og som – hvad der forsikres – er underkollektor i Lunds stift af frugter, afgifter og oppebørsler, der skyldes det apostoliske kammer, med nådig gunst i betragtning af det fornævnte og yderligere hædre denne i nævnte kirke, pålægger vi Dig, gode søn, ved vort apostoliske brev, at Du med vor myndighed, hvis Du efter omhyggelig prøvelse finder, at nævnte Peder er egnet hertil, hvorom vi bebyrder Din samvittighed, og at det fornævnte er sandt, sørger for at overdrage og anvise samme Peder fornævnte kantorembede, selv om det er en dignitet og er forbundet med sjælesorg, når der blot dags dato ikke findes nogen, der har velerhvervede rettigheder til det, og at Du overdrager det med al ret og tilbehør, idet Du personlig eller ved en eller flere andre indfører samme Peder eller hans befuldmægtigede i hans navn i korporlig besiddelse af fornævnte kantorembede og dets omtalte ret og tilbehør og forsvarer ham efter indførelsen, efter at enhver uretmæssig besidder er fjernet derfra, og sørger for, at denne tilstedes til samme kantorembede efter gældende sædvane, og at der fuldt ud svares ham af samtlige frugter, afgifter, indkomster, rettigheder og oppebørsler af dette kantorembede, idet Du med vor myndighed tugter dem, der sætter sig op derimod, under udelukkelse af appel, uanset alle herimod stridende bestemmelser (---) [3]). Det er nemlig vor vilje, at samme Peder fremfor alle disse skal have fortrinsret til at opnå samme kantorembede (---) [3]); (vor overdragelse gælder endvidere), uanset om vor ærværdige broder ærkebispen og vore elskede sønner i kapitlet i Lund eller hvilke som helst andre (---) [3]) tvinges dertil eller rammes af interdikt, suspension eller bandlysning, og at digniteter, (---) [3]) særlig omtale sted; (vor overdragelse gælder endvidere), hvis nævnte Peder ikke har været til stede for at aflægge den sædvanlige ed på at ville overholde denne kirkes bestemmelser og sædvaner med henblik på nævnte kantorembede, når blot (---) [3]) i egen person, eller (uanset) at han vides at besidde et kanonikat og en præbende i nævnte kirke i Lund og sognekirken i Hörby, Lunds stift. Men så snart samme Peder i kraft af dette brev har opnået ukæret besiddelse af nævnte kantorembede, er det vor vilje, at han fuldt ud – således som han også af egen drift har erklæret sig villig til – skal afstå nævnte sognekirke, som vi fra da af erklærer for ledig, og hvis man desuden finder nævnte Peder egnet, som forudskikket, erklærer vi det fra da af ugyldigt og magtesløst om nogen med hvilken som helst myndighed med eller uden viden herom skulde

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

forsøge at handle anderledes i denne sag, ganske som om samme Peder dags dato var blevet fundet egnet hertil, og vi ved vor bestemmelses mellemkomst havde befalet, at man skulde give ham fornævnte kantorembede ved provision. Givet i Villeneuve, Avignon stift, den 17. juni i vort ottende pontifikatsår.

[1]) ansøgninger hertil findes i Johannes Guilabertis rotulus, jf. nr. 330 note 1. – [2]) jfr. DRB. II 1 nr. 406 note 1. – [3]) for de forkortede formler se nr. 13.

1360. 17. juni. Villeneuve. 333

Johannes Guilaberti, pavelig kollektor i Danmark, Norge og Sverige, ansøger pave Innocens 6. om, at Niels Pedersen ved provision må få sognekirken i Odensala.

Afskrift af Johannes Guilabertis rotulus i de pavelige supplikregistre.

Måtte I fremdeles[1]) værdiges ved provision at give Niels Pedersen, som gjorde tjeneste på trofast vis som notar for kollektoren i de lande, den nævnte[2]) sognekirke i Odensala, når den bliver ledig ved opnåelsen af nævnte kirke Österhaninge ... *Lad det ske med hensyn til alt* (– – –)[3]) Givet i Villeneuve, Avignon stift, den 17. juni i vort ottende pontifikatsår.

[1]) jf. nr. 330 note 1. – [2]) hermed sigtes til den umiddelbart foregående supplik, hvori Johannes Guilaberti ansøger om, at Nils Thomasson, sognepræst i Odensala, må forflyttes til Österhaninge kirke. – [3]) for de forkortede formler se nr. 330.

1360. 17. juni. Villeneuve. 334

Johannes Guilaberti, pavelig kollektor i Danmark, Norge og Sverige, ansøger pave Innocens 6. om, at Johan Karlsson ved provision må få det kanonikat og den præbende ved kirken i Lund, der er ledige ved Jon Lilles død.

Afskrift af Johannes Guilabertis rotulus i de pavelige supplikregistre.

Måtte I fremdeles[1]) værdiges ved provision at give Johan Karlsson det kanonikat og den præbende ved nævnte kirke i Lund, der som forudskikket i medfør af devolutionsretten er ledige ved Jon Lilles død ved det apostoliske sæde, uanset at samme Johan besidder provstiet, et kanonikat og en præbende ved kirken i Linköping og et kanonikat og en præbende ved kirken i Uppsala ... *Lad det ske med hensyn til alt* (– – –)[2]). Givet i Villeneuve, Avignon stift, den 17. juni i vort ottende pontifikatsår.

[1]) jf. nr. 330 note 1. – [2]) for de forkortede formler se nr. 330.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

335 1360. 17. juni. Villeneuve.

Johannes Guilaberti, pavelig kollektor i Danmark, Sverige og Norge, ansøger pave Innocens 6. om, at Bernard Bartholomei ved provision må få et kanonikat og en bestemt præbende ved kirken i Lübeck, selv om han besidder et kanonikat og en præbende ved kirken i Lund.

Afskrift af Johannes Guilabertis rotulus i de pavelige supplikregistre.

Måtte I fremdeles[1]) værdiges ved provision at give Bernard Bartholomei et kanonikat og nævnte særligt angivne præbende, når den bliver ledig ved ukæret opnåelse af nævnte større præbende, som det er udtrykt i den nærmest foregående supplik[2]), uanset at samme Bernhard besidder et kanonikat og en præbende ved kirken i Lund ... *Lad det ske med hensyn til alt* (– – –)[3]). Givet i Villeneuve, Avignon stift, den 17. juni i vort ottende pontifikatsår.

[1]) jf. nr. 330 note 1. – [2]) i denne ansøger Johannes Guilaberti om, at hans medhjælper Herman Rostock må indtræde i afdøde Henrik Sweymens rettigheder til en af de store præbender ved kirken i Lübeck, uanset at han i forvejen besidder en særligt betegnet præbende der, hvilken han er villig til at afstå. – [3]) for de forkortede formler se nr. 330.

1360 17. juni, Acta Pont. VII 93 nr. 5400, se 1358 4. september, nr. 150.

336 1360. 17. juni. Braunschweig.

Referat af et retsmøde i kapitelsalen ved St. Blasius kirke i Braunschweig i striden mellem hertug Albrecht 2. af Mecklenburg og kapitlet i Lübeck om de af hertugen stillede krav til kapitlets bønder i hans hertugdømme. Givet 1360 18. juni i nærværelse af ..... de herrer magister Bruno v. Holenbeke, kannik ved St. Blasius kirke, og herr Post, kannik ved St. Cyriacus kirke i Braunschweig, Bernhard, sognepræst ved kirken i Horsens, og Johan Bader, gejstlig mand og offentlig notar – (hvilke ovennævnte er) fra stifterne Halberstadt og Århus – og adskillige andre troværdige mænd.

Original i Schwerinarkivet.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

1360. 23. juni. 337

Stig Andersen af Bjørnholm, ridder, skænker gods i Molsherred og Nørreherred Djurs til oprettelse af et alter i Århus domkirke.

Afskrift i Aarhusbogen.

Stig Andersen af Bjørnholm, ridder, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Eftersom menneskenes liv er skrøbeligt, tiden flygtig og timen kort, og for at det, der sker i tiden, som følge heraf ikke skal svinde sammen med tiden, er det nødvendigt, at det gøres åbenbart til evig tid ved pålidelige mænds vidnesbyrd og ved skriftlig ihukommelse. Derfor erkender og erklærer jeg klart med dette brev, at jeg efter forudgående modent overlæg og efter enstemmigt samtykke af mine frænder og arvinger, hvem det angår eller i fremtiden vil angå, til frelse for min, min elskede hustrus, min faders, moders, mine sønners, brødres og alle mine forfædres – from ihukommelse – sjæle med dette brev har givet og overdraget mit nedenfornævnte gods, alt og hvert, nemlig Fejrup på Helgenæs og Dejret og Torup i Mols herred tillige med mit gods i Selkær i Nørreherred Djurs med alle de enkelte tilliggender til dette gods, løst og fast, vådt og tørt, intet undtaget, til glans for og til grundlæggelse og udstyrelse af det af mig grundlagte og udstyrede alter for jomfru Maria midt i den ydre gang under den næstsidste hvælvning i St. Clemens' kirke i Århus, idet jeg forpligter mig og mine arvinger til inden næste påske på Viborg landsting og på herredstingene lydeligt at skøde dette gods med dets enkelte tilliggender og hvad der fra gammel tid hører dertil og at hjemle det mod krav fra hvem som helst, at besidde med rette evindelig på det vilkår, at der hver søndag og hver helligdag skal holdes messe om den hellige jomfru; og på de andre hverdage skal der daglig efter solopgang holdes messe med messesang om de afdøde til frelse for vore sjæle, som før opregnet, og mange andres, for hvem jeg særligt inderligt beder, med den yderligere tilføjelse, at den, som celebrerer messen, før fornævnte messes begyndelse lydeligt for de hosstående skal fremsige nedenfor nævnte navne på følgende måde: "Beder, elskede brødre, for dette alters første grundlægger, for herr Stig, for hans hustru fru Tove, for hans fader herr Anders, for hans moder fru Margrete, for hans sønner de herrer Uffe, Ove, Henrik, riddere, og for Anders samt Jens, væbnere, for hans brødre, Uffe, Jakob, Ove og for alle hans forfædres sjæle". Men med tilladelse af den ærværdige fader i Kristus og herre herr Povl, biskop i Århus, og hans elskede kapitel sammesteds beholder og

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

forbeholder jeg mig og mine arvinger efterfølgende begunstigelse, nemlig at ingen, af hvad stilling eller stand han end er, uden jeg, så længe jeg lever, eller den ældste af mine rette arvinger, hvem det end til enhver tid måtte være, den ene efter den anden, skal have magt og myndighed til på nogen måde at præsentere en egnet person til opnåelse af stilling som præst ved nævnte alter, så ofte denne bliver ledig. Til vidnesbyrd herom er mit segl hængt under dette brev tillige med segl tilhørende den ærværdige fader i Kristus og herre herr Povl, biskop i Århus, herr Oluf, ærkedegn, og kapitlet sammesteds. Givet i det Herrens år 1360 dagen før St. Hans.

338 [Omkr. 1360 23. juni ?][1]).

Herr Stig Andersen sælger gods i Sønderlyng herred til Vor Frue alter i Viborg domkirke.

Viborg stifts registratur (1540'erne).

Fremdeles en gammel latinsk vidisse, der lyder, at herr Stig Andersen har solgt og skødet sit gods i Sønderlyng herred til Vor Frue alter i Viborg. Givet 1453 søndagen Quasimodogeniti.

[1]) dateringen hører uden tvivl til vidissen; Stig Andersens gave er muligvis samtidig med hans brev til Århus kapitel, jf. nr. 337. I et tingsvidne af Sønderlyng herred 1483 18. oktober siges en gård i Flarup at hidrøre fra Stig Andersen "således som det åbne brev udviser, som kapitlet har derpå af herr Stig Andersen, ridder", Rep. 2. rk. nr. 1656.

339 1360. 24. juni.

Jakob Bæger, ridder, kvitterer Jens Falster af Tvindelstrup for betaling af 30 mark sølv.

Original i rigsarkivet.

Jakob Bæger, ridder, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud. Alle skal vide, at jeg har oppebåret og fuldt ud modtaget 30 mark sølv af den gode mand Jens Falster af Tvindelstrup, som han skyldte mig i medfør af sit åbne brev. Derfor erklærer jeg med dette brev samme Jens Falster og hans arvinger for kvit og ganske undskyldt at være for krav fra mig og tiltale fra mine arvingers side med hensyn til samme 30 mark sølv. Til vidnesbyrd om denne kvittering og fritagelse er mit segl tillige med segl tilhørende de velbyrdige herrer Peder Bæger, Peder Ludvigsen, Jens Bæger, rid-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

dere, Jens Ever og Mads Falster, væbnere, hængt under dette brev. Givet i det Herrens år 1360 St. Hans dag.

1360. 28. juni. Helsingborg. 340

Kongerne Magnus af Sverige og Håkon 6. af Norge erklærer at skylde grev Adolf 7. af Holsten 100 lødige mark.

Original på Gottorp.

Vi Magnus, af Guds nåde konge af Sverige, Norge og Skåne, og Håkon, af samme nåde konge af Norge, erkender og bevidner åbent med dette brev, at vi og vore arvinger i retmæssig gæld skylder den ædle herre og vor kære svoger grev Adolf af Holsten og Stormarn, søn af grev Johan – hvem Gud være nådig – og hans arvinger 100 lødige mark i kølnsk vægt, som vi og vore arvinger skal og vil udrede til ham og hans arvinger på førstkommende Vor Frue dag den første[1]) på vor mønt i Lund eller på et andet sikkert sted, hvor de ikke kan fratages dem, at erlægge uden forhaling i lødigt sølv eller med fem skånske mark for hver lødig mark. Fremdeles hvad samme grev Adolfs sendebud køber for dette aftalte beløb, skal de frit og uhindret kunne udføre uden told og uden noget forbud af nogen art fra vor eller vore embedsmænds side. Disse fornævnte artikler lover vi fornævnte konger af Guds nåde Magnus og Håkon, vor søn, på vor gode tro og med samlet hånd at holde uindskrænket, fast og ubrudt uden svig over for den fornævnte grev Adolf og hans arvinger og til deres hånd[2]) over for de ædle herrer Henrik, Klaus og Adolf, brødre, alle grever af Holsten, herr Markvard Brockdorf, ridder, Otto v. Küren og Heine Wilsterman. Til fuldt vidnesbyrd om alle disse artikler så har vi begge ladet vore segl hænge under dette brev, der er givet og skrevet i Helsingborg i året 1360 efter Guds fødsel dagen før de hellige apostle St. Peters og St. Paulus' dag.

[1]) d.v.s. 15. august i modsætning til 8. september, den anden Fruedag. – [2]) jf. DRB. III 2 nr. 79 note 2.

1360. 28. juni. Helsingborg. 341

Kongerne Magnus af Sverige og Håkon 6. af Norge lover grev Adolf 7. af Holsten at betale den afdøde kong Eriks gæld til ham, hvis hans medlovere ikke vil vedgå deres forpligtelser.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Original på Gottorp.

Vi Magnus, af Guds nåde konge af Sverige, Norge og Skåne, og Håkon, vor søn, af samme nåde konge af Norge, gør vitterligt for alle, der hører dette brev læse eller ser det, at vi i nærværelse af vort råd har aftalt med den ædle mand og vor kære svoger grev Adolf, af Guds nåde greve af Holsten og Stormarn, at han eller de, der har modtaget det til ham afgivne løfte til hans hånd, skal fordre hele den gæld, som kong Erik, vor søn og broder – hvem Gud være nådig – skyldte ham og hans arvinger, hos de medlovere, der har borget dem derfor[1]). Og hvis samme medlovere viser sig troløse med hensyn til samme betaling og ikke opfylder, hvad de med rette skal, så skal vi og vore arvinger betale samme grev Adolf og hans arvinger halvdelen af fornævnte gæld til førstkommende St. Mortens dag og den anden halvdel af samme gæld til førstkommende pinse, at udrede i lødigt sølv eller med fem skånske mark for hver lødig mark, hvis vi betaler dem i Skåne, eller seks svenske mark for hver lødig mark, hvis vi betaler dem i Sverige. Denne fornævnte gæld skal vi og vore arvinger uden forhaling udrede til fornævnte grev Adolf og hans arvinger eller hans bud på et sted, hvor den ikke kan fratages dem, og til de fornævnte terminer. Men hvad medloverne har udredet af denne fornævnte gæld, og hvad de kan bevise med åbne breve eller med gyldigt bevis, det skal man slå af på gældens hovedstol. Fremdeles hvad fornævnte greves sendebud køber for disse penge, som vi skal betale ham, i Skåne eller i Sverige, det skal de frit og uhindret kunne udføre uden told og uden nogen art af hindring, indsigelse eller forbud fra vor eller vore embedsmænds eller vore fogeders side. Vi Magnus og Håkon, vor søn, af Guds nåde fornævnte konger, lover fuldt og fast med samlet hånd og med vore arvinger at overholde alle disse fornævnte artikler, som er skrevet foran, over for samme grev Adolf og hans arvinger og til deres hånd til hans fætre Henrik, Klaus, Adolf, alle kaldt grever af Holsten, herr Markvard Brockdorf, ridder, Otto v. Küren og Heine Wilsterman, væbnere, og vi har til fuldt vidnesbyrd om disse artikler begge ladet vore segl hænge under dette brev, der er givet i Helsingborg i år 1360 efter Guds fødsel dagen før apostlene St. Peters og St. Pauls dag.

[1]) jf. nr. 4.

342 1360. 28. juni. Helsingborg.

Kongerne Magnus af Sverige og Håkon 6. af Norge slutter overenskomst med grev Adolf 7. af Holsten, således at denne for sin tjeneste årligt skal

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

oppebære 200 lødige mark af tolden i Falsterbo og Skanør og 300 lødige mark i Kalmar og i Söderköping.

Original på Gottorp.

Vi Magnus, af Guds nåde konge af Sverige, Norge og Skåne, og Håkon, vor søn, af samme nåde konge af Norge, erkender og bevidner åbent med dette brev, at vi i nærværelse af vort råd har aftalt med den ædle herre og vor kære svoger, grev Adolf af Holsten og af Stormarn, søn af grev Johan – hvem Gud nåde – at han skal stå rede til at gøre os tjeneste. Som følge heraf skal han eller hans sendebud i dette år og fremdeles hvert år oppebære 200 mark lødigt sølv i kølnsk vægt af vor told i Falsterbo og i Skanør, hvilke skal udredes i gangbart lødigt sølv eller med fem skånske mark for hver lødig mark. Fremdeles så skal han eller hans sendebud uden forhaling til førstkommende kyndelmisse oppebære 300 lødige mark i kølnsk vægt i vore byer Kalmar og Söderköping, og således fremdeles hvert år, hvilke mark skal udredes i gangbart lødigt sølv eller med seks svenske mark for hver lødig mark, hvis borgerne i de fornævnte byer intet lødigt sølv har. Fremdeles så skal vi skaffe samme grev Adolf disse fornævnte stæders åbne breve, udformet således, så de er ham til nytte, om at borgerne skal og vil udrede ham eller hans sendebud dette fornævnte sølv til den tid og på den måde, som foran er skrevet. Fremdeles hvad samme fornævnte grev Adolfs sendebud køber for disse penge i Skåne eller Sverige, det skal de frit kunne udføre uden told og uden nogen art beskatning eller noget forbud fra vor eller vore embedsmænds eller fogeders side. Vi Magnus og Håkon, vor søn, af Guds nåde fornævnte konger, lover med samlet hånd på vor gode tro fuldt og fast og ubrudt og uden svig at overholde disse fornævnte artikler over for samme grev Adolf og til hans hånd over for de ædle herrer Henrik, Klaus og Adolf, brødre, alle grever af Holsten og Stormarn, herr Markvard Brockdorf, ridder, Otto v. Küren og Heine Wilsterman, væbnere, og vi har til fuldt vidnesbyrd om alle disse artikler, der er skrevet foran, begge ladet vore segl hænge under dette brev, der er givet og skrevet i Helsingborg i år 1360 efter Guds fødsel dagen før apostlene St. Peters og St. Pauls dag. Vidner om alle disse fornævnte artikler er disse ædle mænd, nemlig grev Eringisl, jarl af Orkneyøerne, herr Anders Nielsen, der nu er gælker, herr Herman v. Vitzen, herr Karl Ulfsson, herr Trotte Petersson, Didrik Vieregge og yderligere mange gode mænd, der var til stede derved.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

343 **1360. 28. juni. Lund.**

Hertuginde Ingeborg af Sverige giver Lars Ingebjörnsson kvittering for regnskabet for fogediet Dåvö.

Original i det svenske rigsarkiv.

Ingeborg, af Guds nåde hertuginde af Sverige, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Alle skal vide, at nærværende brevviser Lars Ingebjörnsson i sandhed har givet og præsteret os god og lovformelig afregning og regnskab for alt, hvad han har hævet og modtaget samt udredet i vort navn af fogediet eller herlighedsområdet Dåvö, og for alt dette, såvel hævet som udredet, erklærer vi denne Lars og hans arvinger med dette brev for fuldstændig kvit og undtaget at være fra ethvert krav fra vor og vore arvingers side. Til vidnesbyrd herom er vort segl hængt under dette brev. Givet i Lund i det Herrens år 1360 dagen før apostlene St. Petrus og St. Paulus' dag.

344 **1360. 4. juli. Malmø.**

Kong Valdemar 4. Atterdag udsteder lejdebrev til hertug Albrecht 2. af Mecklenburg og hans søn Henrik.

Original i Rostockarkivet.

Vi Valdemar, af Guds nåde konge af Danmark, Kristoffer, vor søn, hertug af Lolland, og Erik, af samme nåde hertug af Sachsen, erkender åbent med dette brev, at vi på vor og på alle deres vegne, der for vor skyld vil gøre og undlade at gøre noget, og særskilt på alle vore hjælperes vegne lover og tilsikrer de ædle fyrster hertug Albrecht af Mecklenburg og Henrik, hans søn, frit lejde for indeværende tid til at komme til os, forblive hos os og atter sejle bort fra os og uden fare i lige linie tage fra os til deres land ved Rostock eller ved Wismar. Og dette lejde og denne sikkerhed lover vi at holde stadig, fast og ubrudt på vor gode tro og uden svig. Og til større sikkerhed derfor har vi hængt vore segl under dette brev, der er givet og skrevet i Malmø i år 1360 efter Guds fødsel og på lørdagen efter de to apostle St. Peters og St. Pauls dag.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

1360. 10. juli. 345

Jakob Pedersen Spink skænker ved sin hustru Lucies indtræden i Clara kloster i Roskilde en brydegård i Kyringe til klostret.

Original i den arnamagnæanske samling.

Jakob Pedersen kaldet Spink, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Alle, både fremtidige og nulevende, skal vide, at jeg på grund af min elskede hustru Lucies indtræden blandt de fromme kvinder og ærværdige nonner i St. Clara kloster i Roskilde har givet, skødet og frit opladt dem min gård i Merløse herred i landsbyen Kyringe, hvorpå en bryde ved navn Peder Ovesen bor, med 'hold'[1]) og gårdsædestavn og alle andre tilliggender, agre, enge, græsgange og skove, at besidde med rette evindelig. Til vidnesbyrd herom er mit segl hængt under dette brev. Givet år 1360 på dagen for St. Knud, konge og glorværdig martyr.

[1]) d. v. s. virning.

1360. 10. juli. 346

Niels Saksesen af Vinstrup kvitterer Jens Pedersen af Lamgård for indløsning af to ørtug jord i Østrup.

Afskrift i den arnamagnæanske samling.

Niels Saksesen af Vinstrup, væbner, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Alle, såvel nulevende som fremtidige, skal vide, at jeg af den gode mand Jens af Lamgård fuldt ud har oppebåret to mark lødigt sølv, for hvilke jeg i pant har haft to ørtug jord, der ligger til den gård i Østrup, i hvilken Peder Brun bor. Disse to ørtug jord oplader og skøder jeg igen til samme Jens Pedersen med dette brev, dog således at min vornede, der har tilsået nævnte jord, skal oppebære afgrøden heraf til førstkommende St. Mikkels dag. Til vidnesbyrd herom er mit segl hængt under dette brev. Forhandlet i det Herrens år 1360 på kongen og martyren St. Knuds dag.

1360 16. juli, se 1361 16. juli.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

1360. 17. juli. Foran Helsingborg. 347

Kong Valdemar 4. Atterdag lover efter at være kommet i besiddelse af Skåne med samtykke af sine venner og frænder samt de høvedsmænd og råder, som ligger med ham i felten, at hansekøbmændene, specielt Lübeckerne, skal nyde fuld sikkerhed, når de kommer til hans lande for at handle.

Original i Lübeckarkivet.

Vi Valdemar, af Guds nåde konge af Danmark, hilser alle købmænd og gør vitterligt for alle dem, der ser eller hører dette brev læse, at eftersom Gud har hjulpet os til vor arv, nemlig Skåne, så har vi rådslået med vore venner og frænder og ligeledes med vore høvedsmænd og vore mænd, der er vore rådgivere og nu ligger med os i felten og er hos os, og har besluttet, at vi vil værne og beskytte hansekøbmændene og hansestæderne, og særdeles borgerne fra Lübeck, der i fred og med deres handel søger til vore lande, og som ikke har til hensigt at skade os og vore, og forudsat, at de ikke begår loveovertrædelser. Derfor giver og tilsikrer vi dem lejde fra vor og vore folks side og på alle deres vegne, der vil gøre og undlade at gøre noget for vor skyld. Og til vidnesbyrd og til større forvaring herfor sender vi dette brev beseglet på bagsiden med vort segl over til Tyskland til søstæderne. Dette brev er skrevet og givet foran borgen i Helsingborg i år 1360 efter Guds fødsel fredagen før den hellige jomfru St. Margaretas dag.

348 1360. 18. juli.

Jens Pikard Smeger, ridder, pantsætter herr Evert Moltke det gods på Sjælland, som herr Johan Svinekule tidligere havde pantsat til ham.

Original i rigsarkivet.

Jens Pikard kaldet Smeger, ridder, til alle, der ser dette brev eller hører det læse, hilsen evindelig med Gud.

Alle, nulevende og fremtidige, skal vide, at jeg med dette brev helt og fuldt til den velbyrdige og hæderlige mand herr Evert Moltke, ridder, og hans rette arvinger pantsætter og oplader det gods, som herr Johan Svinekule, ridder, har pantsat til mig ved sit åbne brev og ligeledes med lydelig røst har opladt til mig på Sjællands landsting, nemlig en gård, kaldet Hegnedsgård, Assendrup, Åshøje, Dalby, Skensved, og gods i Stevns herred, hvilket samme herr Johan Svinekule fik til vederlag for det gods, der blev

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

afvundet ham i Skensved, med alle tilliggender til nævnte gods, nemlig agre, enge, græsgange, skove, fiskevande, vådt og tørt, intet undtaget, og med alle rettigheder og for den sum penge, som udførligt angives i ridderen herr Jakob Nielsens og væbneren Anders Ågesens brev, affattet angående samme gods[1]). Til yderligere stadfæstelse og bestyrkelse af alt det i dette brev indeholdte er mit segl hængt under dette brev tillige med segl tilhørende de velbyrdige mænd, herrerne Fikke Moltke, Peder Grubbe, Oluf Bjørnsen, riddere, Jens Madsen, dommer på Sjællands landsting, og Asser Skæv. Givet i det Herrens år 1360 lørdagen før apostelen St. Jakobs dag.

[1]) kendes ikke.

1360. 23. juli. Avignon. 349

Den pavelige kammermester Stefan, ærkebiskop af Toulouse, kvitterer biskop Niels af Slesvig for betaling af en del af forgængeren Henrik Warendorps servispenge og giver ham udsættelse med resten.

Afskrift i de pavelige kopibøger.

Stefan, af Guds miskundhed ærkebiskop af Toulouse, den herre pavens kammermester, til alle, der får dette brev at se, hilsen med Gud.

Vi bringer det med dette brevs ordlyd til Eders alles kundskab, at herr biskop Niels af Slesvig i Danmark ved de herrer Mogens Nielsen og Jens Mikkelsen, kanniker i Ribe, dags dato har ladet indbetale 42 guldfloriner til vor herre pavens kammer som en del af sin forgængers herr Henriks servitium commune[1]), som han skyldte fornævnte kammer, og desuden som en del af de fire servitier til samme vor herres husstand og tjenerskab[2]) otte guldfloriner til kammerets klerke, som modtog beløbet på samme husstands og tjenerskabs vegne. Vi frigør o. s. v.[3]) at betale de pengesummer, som han såvel i medfør af sin forgængers som i medfør af sit eget servitium commune o. s. v. Givet i Avignon den 23. juli i det Herrens år 1360 i den trettende indiktion i den hellige fader og vor herre, af Guds nåde pave Innocens 6.s ottende pontifikatsår.

[1]) jf. DRB. II 4 nr. 305 note 2. – [2]) ssts. nr. 3. – [3]) for de forkortede formler se DRB III 4 nr. 453.

1360[1]). 24. juli. 350

Jens Avekna, kannik i Slesvig, betaler halvdelen af et års frugter af sin præbende til det apostoliske kammer.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Notits i de pavelige regnskabsbøger

Den 24. juli (modtaget) fire floriner af herr Jens Avekna for halvdelen af et års frugter af en præbende i Slesvig, som blev givet ham ved provision, fire floriner.

[1]) notitsen er opført blandt de indtægter, der indgik i perioden 1360 28. april til 19. december.

1360 juli, Reg. Dan. nr. 2451*, se DRB. III 4 nr. 271.

351 1360. 1. august. Schönberg.

Biskop Wipert af Ratzeburg vidimerer kong Valdemar 4. Atterdags privilegium af 1340 21. maj for Lübeck.

Original i Lübeckarkivet.

Wipert, af Guds og det apostoliske sædes nåde biskop ved kirken i Ratzeburg, til alle, til hvem dette brev når, hilsen og oprigtig kærlighed med Gud.

I skal vide, at vi har set og omhyggeligt undersøgt et brev af den navnkundige og berømmelige fyrste Valdemar, af Guds nåde de Danskes og Venders konge og hertug af Estland, beseglet med hans rette vedhængende segl og ufordærvet, ubeskadiget og umistænkeligt og ganske fri for alle mangler og uden at give anledning til mistanke, hvis ordlyd følger med disse ord: Valdemar, af Guds nåde de Danskes og Venders konge (o. s. v. = DRB. III 1 nr. 42). Til klart vidnesbyrd om denne vor vidimering af fornævnte brev er vort segl hængt under dette brev. Givet og forhandlet i Schönberg i det Herrens år 1360 på dagen for St. Peter i lænker.

352 1360. 10. august. Foran Helsingborg.

Kong Valdemar 4. Atterdag slutter fred og forbund med hertug Albrecht 2. af Mecklenburg, hvorved aftales, at tidligere udvekslede breve skal stå ved magt og parterne støtte hinandens krav på kong Magnus af Sverige.

Original i Schwerinarkivet.

Vi Valdemar, af Guds nåde de Danskes og Venders konge, erkender og bevidner åbent med dette brev, at der er forhandlet og truffet aftale

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

mellem os og vore arvinger på den ene side og den høje fyrste herr Albrecht, hertug af Mecklenburg, greve af Schwerin, herre af Stargard og Rostock og hans arvinger på den anden side på den måde, at enhver part uden udflugter og kneb i forholdet til den anden skal overholde sine breve og det venskab, som vi indbyrdes har givet, lovet og besvoret over for hinanden; og alt, hvad der kan være til skade for venskabet, og som nu er fremført, eller som man i fremtiden kan fremføre, skal være bragt ud af verden. Og vi, kong Valdemar, har på samme vilkår som for os selv optaget vor søn Kristoffer, hertug af Lolland, og vor kære onkel, den berømmelige fyrste hertug Erik af Sachsen i denne venskabstraktat, og hertug Albrecht har på samme vilkår som for sig selv optaget Henrik, Albrecht og Magnus, hertuger af Mecklenburg og hertug Albrechts sønner, i samme venskabstraktat. Derfor har hertug Henrik, Albrecht og Magnus, hertug Albrechts sønner, over for os, kong Valdemar, hertug Kristoffer, vor søn, og hertug Erik af Sachsen, aflagt løfte og ed og sluttet venskab i overensstemmelse med, hvad hertug Albrecht forinden har gjort over for os, kong Valdemar, og ligeledes har fornævnte hertug Kristoffer og hertug Erik over for hertug Albrecht og hans sønner Henrik, Albrecht og Magnus aflagt løfte og ed og sluttet venskab i overensstemmelse med, hvad vi, kong Valdemar, forinden har gjort over for hertug Albrecht; og denne venskabstraktat har alle vi fornævnte tilsikret hinanden gensidigt. Desuden optager vi, fornævnte kong Valdemar, hertug Valdemar af Slesvig og alle hertuger af Stettin i hele den venskabstraktat, som vi har indgået med hertug Albrecht af Mecklenburg, hvis de vil være indbefattet deri; og den, der vil være indbefattet deri, skal fra nu af og inden førstkommende påske aflægge løfte, sværge og give brev i overensstemmelse med, hvad vi, kong Valdemar, og hertug Albrecht har gjort forinden; og det skal de samme hertuger af Slesvig og af Stettin gensidigt med os og med de andre herrer, der er og vil være med i denne venskabstraktat, tilsikre hinanden. Og hvis de fornævnte hertuger af Slesvig og af Stettin eller een af dem vil være indbefattet heri, og der opstår stridigheder mellem dem og hertug Albrecht af Mecklenburg, Henrik, Albrecht eller Magnus, hans sønner, hvad Gud forbyde, skal vi kong Valdemar bilægge disse i mindelighed, hvis vi kan; og kan vi ikke det, skal vi have myndighed til at afsige kendelse. Men hvis nogen ikke vil være indbefattet heri, og der opstår nogen strid mellem denne og hertug Albrecht af Mecklenburg, Henrik, Albrecht eller Magnus, hans sønner, skal vi, kong Valdemar, bilægge den i mindelighed eller ved kendelse inden seks uger, efter at hertug Albrecht, Henrik, Albrecht eller Magnus,

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

hans sønner, anmoder hertug Valdemar af Slesvig eller hertugerne af Stettin – hvem af dem der er brug for – og os, kong Valdemar, derom, hvis hertugerne af Slesvig og af Stettin vil give os, kong Valdemar, myndighed dertil; og hvis de giver os myndighed dertil, så skal de inden for de samme seks uger ikke tilføje hinanden skade på nogen måde. Og hvis der opstår strid mellem hertug Erik af Sachsen og hertug Albrecht af Mecklenburg, hvad Gud forbyde, skal vi, kong Valdemar, bilægge den i mindelighed, om vi kan; og kan vi ikke det, skal vi have myndighed til at afsige kendelse. Fremdeles hvis der pågår eller opstår nogen strid mellem biskop Johan af Kammin, vor onkel, på den ene side og hertug Albrecht af Mecklenburg, Henrik, Albrecht eller Magnus, hans sønner, på den anden side, hvad Gud forbyde, skal vi, kong Valdemar, bilægge den i mindelighed eller afgøre den ved kendelse inden seks uger, efter at vi er blevet anmodet derom af dem eller af een af dem, og hvis fornævnte biskop vil give os, kong Valdemar, myndighed dertil; og dersom han giver os myndighed dertil, så skal ingen af dem inden for de nævnte seks uger på nogen måde tilføje den anden skade. Desuden optager hertug Albrecht sin broder hertug Johan af Mecklenburg, markgreven af Brandenburg, hertug Rudolf af Sachsen, hertug Barnim af Stettin den yngre, hertug Valdemar af Slesvig og alle grever af Holsten i denne venskabstraktat, som hertug Albrecht af Mecklenburg har indgået med os, kong Valdemar, hvis de vil være indbefattet deri; og den, som vil være indbefattet deri, det være sig fornævnte hertug Johan, markgreven, hertug Rudolf, hertug Barnim, hertug Valdemar eller greverne af Holsten, skal fra nu og til førstkommende påske aflægge løfte og ed og udstede brev i overensstemmelse med, hvad vi, kong Valdemar, og hertug Albrecht forinden har gjort; og det skal samme markgreve, de samme hertuger og grever tilsikre hinanden indbyrdes sammen med os, kong Valdemar, med hertug Albrecht og med de andre herrer, som er og vil være med i denne venskabstraktat. Og hvis een af dem vil være indbefattet heri, og der opstår strid mellem denne og os, kong Valdemar, vor søn Kristoffer eller hertug Erik af Sachsen, hvad Gud forbyde, skal hertug Albrecht bilægge den i mindelighed, om han kan; og kan han ikke det, skal han have myndighed til at afsige kendelse. Men den, der ikke vil være indbefattet heri, og der opstår strid mellem ham og os, kong Valdemar, hertug Kristoffer, vor søn, eller hertug Erik af Sachsen, (for ham) skal hertug Albrecht inden seks uger afgøre den i mindelighed eller ved kendelse, efter at de fornævnte herrer, som striden vedrører, eller een af dem anmoder hertug Albrecht derom, hvis fornævnte markgreve, hertuger eller grever, som vi,

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

kong Valdemar, hertug Kristoffer, vor søn, eller hertug Erik af Sachsen har striden med, vil give hertug Albrecht myndighed dertil; og hvis de giver ham myndighed dertil, så skal de inden for samme seks uger ikke på nogen måde tilføje hinanden skade. Og hvis der opstår strid mellem os, kong Valdemar, og Kristoffer, vor søn – hvad Gud forbyde – skal hertug Albrecht bilægge den i mindelighed, om han kan; og kan han ikke det, skal han have myndighed til at afsige kendelse. Og opstår der strid mellem os, kong Valdemar, og hertug Erik af Sachsen – hvad Gud ligeledes forbyde – skal hertug Albrecht bilægge den i mindelighed, om han kan; og kan han ikke det, skal han have myndighed til at afsige kendelse. Og hvad der ikke er opfyldt af den forligsoverenskomst, som blev indgået på Fænøkalv mellem os, kong Valdemar, og greverne af Holsten, det skal man fra nu af og indtil førstkommende jul endnu opfylde, hvis det er greverne af Holstens vilje. Fremdeles hvis der foregår eller opstår nogen strid mellem os, kong Valdemar, vor søn Kristoffer eller hertug Erik af Sachsen på den ene og de vendiske herrer, nemlig junker Nicolaus af Güstrow, Bernhard, hans broder, eller junker Johan, herr Nicolaus' søn, på den anden side, skal hertug Albrecht bilægge den i mindelighed eller afgøre den ved kendelse inden seks uger, efter at han bliver anmodet derom af os eller af een af os, hvis de vendiske herrer vil give ham myndighed dertil; og hvis de giver ham myndighed dertil, så skal vi inden for samme seks uger ikke på nogen måde tilføje hinanden skade. Endvidere skal hertug Albrecht af Mecklenburg frigive alle vore fanger, som endnu er i fangenskab i Wismar[1]) og løse dem for, hvad de endnu skylder af deres løsepenge der; og hvad de har betalt af deres løsepenge siden forliget i Stralsund[2]), skal fornævnte hertug Albrecht af Mecklenburg i tiden fra nu af og til førstkommende pinse tilbagegive os, kong Valdemar. Desuden skal vi, fornævnte kong Valdemar, og vor søn Kristoffer hjælpe hertug Albrecht af Mecklenburg og hans sønner Henrik, Albrecht og Magnus til i mindelighed – hvis vi kan – at opnå fyldestgørelse fra kongen af Sverige og fra kongeriget Sverige for de tab, som de kræver kongen af Sverige og kongeriget Sverige for, og det på en måde, så det er tilfredsstillende for fornævnte hertug Albrecht og hans sønner Henrik, Albrecht og Magnus; men kan vi, kong Valdemar, og vor søn ikke hjælpe fornævnte hertug Albrecht og hans sønner til en mindelig ordning, som er tilfredsstillende for dem med hensyn til deres tab, så skal vi, kong Valdemar, og Kristoffer, vor søn, på vor gode tro og af al magt, således som tro brødre hjælper hinanden, bistå samme hertug Albrecht og hans sønner Henrik, Albrecht og Magnus mod kongen af Sverige og mod kongeriget Sve-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

rige, indtil fornævnte hertug Albrecht og hans fornævnte sønner er tilfredsstillede, således som det står skrevet foran. På samme måde skal fornævnte hertug Albrecht, Henrik, Albrecht og Magnus, hans sønner, til gengæld hjælpe os, kong Valdemar, og Kristoffer, vor søn, mod samme konge af Sverige og mod kongeriget Sverige med hensyn til de klager, som vi retter mod dem, så det er tilfredsstillende for os. Hermed skal al tvedragt, strid, misligholdelse, og hvad der indtil denne dag er foregået mellem os, kong Valdemar, og hertug Albrecht af Mecklenburg og vore folk på begge sider, og særskilt mellem os, kong Valdemar, og vore folk på den ene side og borgerne i Wismar og Rostock på den anden side være dødet og ganske udlignet, og den ene af os skal aldrig mere rette beskyldninger mod den anden herom. Og dette brev skal ikke skade de andre breve, som vi tidligere gensidigt har givet hinanden, men dette brev og alle de, der tidligere er givet, skal have fuld gyldighed og fortsat være i kraft. Og hvis der opstår nogen strid mellem os, kong Valdemar, og hertug Albrecht af Mecklenburg eller vore arvinger på begge sider, hvad Gud forbyde, skal man bilægge og udjævne det på den måde, at fire – to fra vort, kong Valdemars, råd, nemlig herr Klaus Limbæk og herr Benedikt Ahlefeld den ældre, riddere, og to fra hertug Albrechts råd, nemlig herr Henrik v. Stralendorf, ridder, og Reimar v. Plessen af Barnekow, væbner – inden de nærmeste fire uger, efter at de bliver anmodet derom af os, kong Valdemar, eller af vore arvinger, skal mødes i Nykøbing på Falster, hvis det er os, kong Valdemar, eller vore arvinger, der rejser klage. Men hvis det er hertug Albrecht eller hans arvinger, der rejser klage, så skal de samme fire inden de første fire uger, efter at de bliver anmodet derom af hertug Albrecht eller af hans arvinger, mødes i Wismar og afgøre de stridsspørgsmål, som kong Valdemar og hertug Albrecht eller vore arvinger på begge sider strides om. Hvis de fire ikke kan bilægge striden, så de vil aflægge deres ed på den, da skal de sende stridsspørgsmålet i skriftlig formulering til hertug Erik; han skal, hvis han kan, bilægge det i mindelighed inden den første måned, efter at det er sendt til ham; og kan han ikke dette, skal vi på begge sider stille os tilfreds med, hvad retskendelse han da afsiger over for os, kong Valdemar, og hertug Albrecht eller vore arvinger på begge sider. Hvis fornævnte hertug Erik af Sachsen dør, hvad Gud forbyde, da skal vi, kong Valdemar, og hertug Albrecht eller vore arvinger på begge sider vælge en anden i hans sted, med hvem vi på begge sider er tjente. Og hvis nogen af de fire voldgiftsmænd, som er taget ud af hertug Albrechts råd, dør, så skal vi, kong Valdemar, eller vore arvinger igen vælge en anden i stedet ud af hertug Albrechts

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

råd. Og hvis nogen af de samme fire voldgiftsmænd, der er af vort, kong Valdemars, råd, dør, så skal hertug Albrecht eller hans arvinger igen vælge en anden i stedet ud af vort, kong Valdemars, råd; og enhver herre skal udvirke hos sine folk, at de, der er eller bliver valgt dertil, også påtager sig hvervet. Og den, der tilkalder voldgiftsmændene, han skal give dem lejde ud og hjem igen, så de er sikret over for alle, der vil gøre og undlade at gøre noget for hans skyld. Vi, kong Valdemar, lover på vor tro og ære og ved den ed, som vi tidligere har svoret hertug Albrecht, stadigt, fast, udelt og ubrudt og uden udflugter eller svig, der kan være til skade herfor, at overholde alt dette, der er skrevet foran i dette brev, og alle de breve, som vi, kong Valdemar, har givet fornævnte hertug Albrecht, og hvad vi har lovet og besvoret over for ham og tilsagt ham i brevene, samt hele den venskabstraktat, der er blevet aftalt mellem os på begge sider. Ligeledes lover vi Kristoffer, fornævnte kong Valdemars søn, hertug af Lolland, på vor tro og ære og har svoret ved relikvierne over for fornævnte hertug Albrecht og hans sønner Henrik, Albrecht og Magnus og deres arvinger stadigt, fast, udelt og ubrudt at overholde alle de artikler og disse artikler (i dette brev), således som vor fornævnte fader kong Valdemar lover i dette brev og tidligere har lovet eller besvoret i alle de andre breve. Og at vore herrer kong Valdemar og hans søn Kristoffer, hertug af Lolland, stadigt, udelt, fast og ubrudt skal overholde alle disse fornævnte artikler, det lover på vor tro og ære og med dette brev vi Erik, af Guds nåde hertug af Sachsen, Mogens, af samme nåde biskop af Vendsyssel, Klaus Limbæk, Benedikt v. Ahlefeld, Lyder Limbæk, Fikke Moltke af Møn, Evert Moltke, Niels Knudsen, Henning Podebusk, Erik Barnumsen, Peder Grubbe, Jakob Bæger, Oluf Jensen, Oluf Bjørnsen, Jakob Basse, Jakob Olufsen, Pikard Smeger, Heine Kabolt, Kristian Kule, Hartvig Krummedige, Johan Svinekule, Stig Andersen, Palle Jonsen, marsk Erik, Anders Frost, riddere, Hartvig Hummersbüttel, Gerhard Ketelhot, Lydeke Skinkel, Knud Bugge, Povl Glob, væbnere, sammen med vore fornævnte herrer og for dem over for fornævnte hertug Albrecht, Henrik, Albrecht, Magnus, hans sønner, og til deres hånd over for Henrik v. Stralendorf, Otto v. Dewitz, Fikke Moltke af Strietfeld, Johan Moltke af Teutenwinkel, Kristian Bosel, Otto v. Helpte, Nicolaus v. d. Lühe, Godskalk Preen, Didrik Sukow, Droste van Stove, Godskalk Storm, riddere, Fikke v. Bülow, Reimar v. Plessen af Barnekow, Henrik v. Bülow, Dankvard v. Bülow, Fikke v. Lützow, Henning Knop, Tønnes Schönfeld, Mathias Raven, Detlev Lützow, Hartvig Kule, Henrik Moltke, den ældre Hardenacke, Herman Storm, God-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

skalk Preen af Greese, Detlev Negendanke, herr Detlevs søn, Eggert v. d. Lohe, Nicolaus Smeger, Eggert v. Buchwald, Konrad v. d. Lühe af Buschmühlen, væbnere. Og hvis vore fornævnte herrer kong Valdemar og Kristoffer, hans søn, eller een af dem, hvad Gud forbyde, bryder nogle af disse artikler eller ikke overholder dem, så skal vi fornævnte garanter, som har aflagt løfte for kong Valdemar og hans søn, i løbet af de første fire uger, efter at vi er blevet opfordret dertil, begive os i indlager i København og ikke tage derfra, førend alt er opfyldt, som dette og alle andre breve udsiger, og som vore herrer kong Valdemar eller hans søn har givet fornævnte hertug Albrecht eller hans sønner brev på, lovet eller besvoret. Og hvis nogen af vore fornævnte medgaranter ikke begiver sig i indlager inden de første fire uger, efter at vi er blevet opfordret hertil, som foran er skrevet, skal og kan de, der i dette brev har modtaget løftet – og enhver af dem – mane ham på hans ære, som om han var æreløs efter ret tilfangetagelse i felten[3]), indtil han begiver sig i indlager og holder sit løfte, som foran er skrevet. Og til større vitterlighed og vidnesbyrd om alt dette fornævnte har vi fornævnte kong Valdemar og Kristoffer, vor søn, ladet hænge vore og alle vore medgaranters segl under dette brev, der er skrevet og givet foran huset i Helsingborg i året 1360 efter Guds fødsel på den hellige martyr St. Laurentius' dag.

[1]) som følge af det mislykkede angreb på Wismar i 1358, jf. Ann. Dan. 184. – [2]) jf. nr. 162. – [3]) jf. nr. 354 note 2.

353 [1360. 10. august?][1]).

Hertug Albrecht 2. af Mecklenburgs genbrev til foranstående brev.

Frederik 1.s registratur (1524).

Fremdeles brev om forbund mellem hertugen af Mecklenburg og kongen af Danmark.

[1]) sandsynligvis drejer det registrerede brev sig om hertug Albrechts genbrev til nr. 352.

354 1360. 10. august. Foran Helsingborg.

Hertug Erik af Sachsen slutter overenskomst med hertug Albrecht 2. af Mecklenburg.

Original i Schwerinarkivet.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Vi Erik, af Guds nåde hertug af Sachsen, Engern, Westfalen og det romerske riges øverste marskalk, erkender og bevidner åbent med dette brev, at det efter forhandlinger mellem den høje fyrste hertug Albrecht af Mecklenburg, vor kære onkel, og hans arvinger på den ene side og os og vore arvinger på den anden, er blevet aftalt, at vi hertug Erik af Sachsen vil og skal give vor datter Jutta til hertug Magnus af Mecklenburg, hertug Albrechts søn, og han skal tage hende til ægtehustru; og vi skal tilsige ham fire uger i forvejen, når vi forlanger af ham, at ægteskabet skal indgås; og hertug Albrecht skal også tilsige os fire uger i forvejen, når han forlanger af os, at vi skal give vor datter til hans søn. I medfør heraf skal hertug Albrecht af Mecklenburg give staden og landet Grevesmühlen og hvad der ligger og hører dertil som livgeding til fornævnte jomfru Jutta. Hertug Albrecht af Mecklenburg skal forlene vor datter Jutta med dette livgeding, når bryllupsfesten er holdt, og når hun den første morgen står op med hans søn, hertug Magnus; og det der af dette livgeding er pantsat, skal hertug Albrecht af Mecklenburg i løbet af det første år, efter at han har forlenet hende med det, indløse så frit som det på noget tidspunkt har ligget dertil. Desuden skal (herre)mænd og borgere inden fjorten dage, efter at hun har været i seng med ham, hylde samme jomfru Jutta, vor datter, som indehaverske af livgedinget. Desuden skal fornævnte hertug Albrecht af Mecklenburg og hans sønner, hertug Henrik, Albrecht og Magnus, og deres arvinger trofast og af al deres magt bistå os, hertug Erik af Sachsen, hertug Erik, vor søn, og vore arvinger, til at opnå al vor arv og hjælpe os i alle vore nødssituationer, således som tro brødre skal forholde sig overfor hinanden; og de skal uden forhaling og svig opfylde det overfor os, hertug Erik af Sachsen, overfor vor søn hertug Erik og vore arvinger, når vi ønsker og forlanger det af dem; og vi, hertug Erik af Sachsen, vor søn hertug Erik og vore arvinger skal trofast og af al vor magt bistå hertug Albrecht af Mecklenburg og hans sønner, hertug Henrik, Albrecht og Magnus og deres arvinger, til at opnå al deres arv og hjælpe dem i alle deres nødssituationer, således som tro brødre skal forholde sig overfor hinanden; og det skal vi, hertug Erik af Sachsen, vore sønner og vore arvinger uden forhaling og svig opfylde overfor fornævnte hertug Albrecht, hans sønner og hans arvinger, når de ønsker og forlanger det af os. Og hvis der foregår eller opstår nogen strid eller tvist mellem vor fætter hertug Rudolf af Sachsen på den ene side og os, hertug Erik af Sachsen, på den anden, skal hertug Albrecht af Mecklenburg – hvis vor fætter vil give ham myndighed dertil – bilægge den i mindelighed eller afsige kendelse

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

i den sag inden seks uger, efter at han bliver anmodet derom af vor fornævnte fætter hertug Rudolf eller af os; og hvis han giver ham myndighed dertil, så skal vi inden for de samme seks uger ikke tilføje hinanden nogen skade på nogen måde. Undtaget herfra er det, som vedrører det romerske rige; det indklager vi for kejseren, om vi vil. Hvis der opstår strid mellem hertug Albrecht af Mecklenburg og vor fætter hertug Albrecht af Sachsen, skal vi, hertug Erik af Sachsen, afgøre den i mindelighed, om vi kan; og kan vi ikke det, så skal vi have myndighed til at afsige kendelse herom. Desuden giver vi, fornævnte hertug Erik af Sachsen og vor søn Erik, med dette brev for vort og for alle vore arvingers og efterkommeres vedkommende afkald på ethvert krav, enhver rettighed og enhver fordring, hvis vi har haft eller endnu har nogen, eller hvis noget krav, nogen rettighed eller fordring måtte tilkomme os eller vore fornævnte arvinger til herskabet Mecklenburg og til grevskabet Schwerin eller til nogen borg, noget gods eller len, som hører til fornævnte herskab eller grevskab, således at vi, hertug Erik af Sachsen, vor søn hertug Erik, alle vore arvinger og alle vore efterkommere aldrig mere skal rejse krav derom; og vi, hertug Erik af Sachsen, vor søn hertug Erik og vore arvinger skal over for vor herre kejseren uden forhaling oplade alle disse krav, rettigheder og fordringer, der står skrevet her foran, til fornævnte hertug Albrecht af Mecklenburg, hertug Henrik, Albrecht og Magnus, hans sønner, og deres arvinger, når de kræver og ønsker det af os, og det er nødvendigt for dem; og vi skal i troskab og uden svig understøtte dem i disse sager og vise dem gunst og yde dem hjælp og skal lade opladelsen fuldt ud blive til det bedste for dem. Og er der eller opstår der nogen tvedragt eller strid mellem markgreven af Brandenburg eller de holstenske herrer eller de vendiske herrer på den ene side og os, fornævnte hertug Erik af Sachsen, på den anden, skal hertug Albrecht af Mecklenburg bilægge den i mindelighed inden for de første seks uger, efter at han bliver anmodet derom af dem eller af os, om han kan; og kan han ikke det, skal han have myndighed til at afsige kendelse inden for de samme seks uger, hvis de[1]) vil følge ham deri, og så skal den ene af os ikke tilføje den anden nogen skade inden for de samme seks uger. Er der eller opstår der nogen strid eller tvedragt mellem den høje fyrste kong Valdemar af Danmark og hans arvinger på den ene side og os, hertug Erik af Sachsen og vore arvinger på den anden, hvad Gud forbyde, så skal hertug Albrecht af Mecklenburg forlige os i mindelighed, om han kan; og kan han ikke det, skal han have myndighed til at afsige kendelse. Og hvis der opstår nogen strid mellem fornævnte kong Valdemar og hans arvinger

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

på den ene side og hertug Albrecht af Mecklenburg og hans arvinger på den anden, skal vi, hertug Erik af Sachsen, bilægge den i mindelighed, om vi kan; og kan vi ikke det, skal vi have myndighed til at afsige kendelse. Hermed skal al tvedragt, tvist og strid, og hvad der indtil denne dag på begge sider er sket mellem fornævnte hertug Albrecht af Mecklenburg og os, hertug Erik af Sachsen, og vore folk på vore vegne være dødet og ganske udjævnet, og den ene af os skal aldrig rette beskyldninger mod den anden desangående. Men opstår der efter denne tid, hvad Gud forbyde, nogen strid mellem fornævnte hertug Albrecht og os, hertug Erik, eller vore arvinger på begge sider, skal man bilægge den på denne måde, som herefter skrevet står: fire råder – nemlig Henrik v. Bülow og Hartvig Kule fra hertug Albrecht af Mecklenburgs råd og Fikke v. Hitzacker og Hartvig v. Ritzerow fra vort, hertug Erik af Sachsens råd – skal til enhver tid komme til Schönberg, når een af os eller vi begge kræver det; så skal de i løbet af de påfølgende fjorten dage komme til Schönberg og bilægge striden, således som de vil aflægge deres ed på, at de ikke ved det rettere og bedre. Men kan de fire ikke bilægge striden, så skal de inden fjorten dage, efter at de er draget fra Schönberg skriftligt oversende stridspunkterne til den høje fyrste kong Valdemar af Danmark; samme kong Valdemar skal inden en måned, efter at de er kommet ham i hænde, bilægge dem i mindelighed, om han kan; og kan han ikke det, skal vi på begge sider stille os tilfreds med det, som fornævnte kong Valdemar da afsiger som kendelse. Og hvis een af de fire voldgiftsmænd, som er taget ud af vort, hertug Eriks råd, dør eller ikke kan komme derhen, da skal hertug Albrecht af Mecklenburg eller hans arvinger vælge en anden i stedet ud af vort, hertug Eriks råd. Og hvis een af hertug Albrechts to råder dør eller ikke kan komme derhen, da skal vi hertug Erik af Sachsen eller vore arvinger vælge en anden i stedet ud af hertug Albrecht af Mecklenburgs råd; og enhver herre skal udvirke hos sine råder, at de, der er eller bliver udvalgt dertil, også påtager sig hvervet. Og hvis samme kong Valdemar dør i vor levetid, hvad Gud forbyde, da skal fornævnte hertug Albrecht og vi, hertug Erik eller vore arvinger vælge en anden i stedet, som vi og vore arvinger på begge sider er tjente med. Og at vi, fornævnte hertug Erik af Sachsen og vor søn hertug Erik, stadigt, fast, udelt og ubrudt og uden udflugter eller svig, der kan være til skade herfor, vil og skal overholde alt det, de fire voldgiftsmænd, der står nævnt foran, eller den opmand, der står nævnt foran, afgør, og alt, hvad der er skrevet foran i dette brev, det lover vi, hertug Erik af Sachsen, og vor søn hertug Erik med os, på vor tro og ære, og vi har over for hertug Albrecht

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

af Mecklenburg og hans sønner hertug Henrik, Albrecht og Magnus aflagt ed herom på relikvierne. Og at vore fornævnte herrer, hertug Erik af Sachsen og hans søn hertug Erik, stadigt, fast, udelt og ubrudt skal overholde alle disse fornævnte punkter, det lover vi Detlev v. Parkentin af Belendorf og Hartvig v. Krummesse, riddere, Fikke v. Hitzacker den ældre, Hartvig Zabel, Hartvig v. Ritzerow, Konrad v. Ritzerow, Detlev Züle den skeløjede, Volrad v. Züle af Wotersen, Detlev Grönau, Eggert Schacke af Gülzow, Hartman Skarpenberg, Detlev Wackerbart, Konrad Wackerbart, Otta Wackerbart, Schorleke af Seedorf, Henrik v. Zecher, Otto v. Stove, Henneke v. Krummesse, Henrik v. Krummesse, Wasmuth Schacke, Henrik Schacke, Konrad v. Züle, Heineke Lasbeke, Lydeke Lasbeke, Beteman Zabel, Hartvig v. Bülow, Gerike Godow, Lydeke Schörleke, Henning Meinerstorp og Make Berenvur, væbnere, på vor tro og ære i dette brev sammen med vore fornævnte herrer og for dem over for den fornævnte hertug Albrecht af Mecklenburg og hans sønner, hertug Henrik, Albrecht og Magnus, og til deres hånd til Henrik v. Stralendorf, Otto v. Dewitz, Fikke Moltke af Strietfeld, Johan Moltke af Teutenwinkel, Kristian Bosel, Otto v. Helpte, Nicolaus v. d. Lühe, Godskalk Preen, Didrik Sukow, Droste van Stove, Godskalk Storm, riddere, Fikke v. Bülow, Reimar v. Plessen af Barnekow, Henrik v. Bülow, Dankward v. Bülow, Fikke v. Lützow, Henning Knop, Tønnes Schönfeld, Mathias Raven, Detlev Lützow, Hartvig Kule, Henrik Moltke, den ældre Hardenacke, Herman Storm, Godskalk Preen af Greese, Detlev Negendanke, herr Detlevs søn, Eggert v. Buchwald, Nicolaus Smeger, Eggert v. d. Lohe, Konrad v. d. Lühe af Buschmühlen, væbnere. Og hvis vore fornævnte herrer, hertug Erik af Sachsen og hans søn hertug Erik eller nogen af dem, bryder nogle af disse artikler eller ikke overholder dem – hvad Gud forbyde – så skal vi fornævnte garanter, der har aflagt løfte for samme hertug Erik og Erik, hans søn, i løbet af den første måned, efter at vi bliver opfordret dertil, ride i indlager i Ratzeburg og ikke tage derfra, førend alt er opfyldt, som dette brev udsiger. Og hvis nogen af vore fornævnte medgaranter i løbet af den første måned, efter at vi bliver opfordret dertil, således som er skrevet foran, ikke begiver sig i indlager, skal og kan de, der har modtaget løftet i dette brev – og enhver af dem – mane ham på hans ære, som om han var ærløs eller ret tilfangetagelse i felten[2]), indtil han begiver sig i indlager og holder sit løfte, således som skrevet foran. Og hvis vi, hertug Erik af Sachsen og vore arvinger, vil lade vore medgaranter ligge i indlager i Ratzeburg, så kan hertug Albrecht af Mecklenburg og hans sønner alligevel mane os ved den ed, som vi har

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

svoret ham, og ved det løfte, som vi har lovet ham, og alligevel skal vore folk, der er nævnt foran, holde deres indlager, indtil vi og vor søn helt overholder det, som er skrevet foran. Og til større vitterlighed og vidnesbyrd om alt dette fornævnte har vi hertug Erik af Sachsen og hertug Erik, vor søn, ladet hænge vore og alle vore fornævnte medgaranters segl under dette brev, som er skrevet og givet foran huset i Helsingborg i året 1360 efter Guds fødsel på den hellige martyr St. Laurentius' dag.

[1]) d.v.s. hvis modparten godtager kendelsen. – [2]) d.v.s. ikke har opfyldt løsladelsesbetingelserne.

1360. 10. august. Foran Helsingborg. 355

Hertug Albrecht 2. af Mecklenburgs genbrev til foregående[1]*).*

Original på Gottorp.

[1]) brevet er mutatis mutandis enslydende med nr. 354.

1360. 10. august. 156

Kong Valdemar 4. Atterdag skøder Dynæs til herr Palle Jensen.

Silkeborgske registratur (1558).

Først kong Valdemars skøde- og gavebrev på latin på Dynæs og Dynæsfang til Palle Jensen, ridder, med datering 1360 på den hellige martyr Laurentius' dag.

1360. 13. august. 357

Jarden Eringisl Suneson, Magnus Nilsson, Fjellar Piik, riddere, og Godskalk Skarpenberg giver på kongerne Magnus og Håkon af Sverige og Norges vegne hertug Albrecht 2. af Mecklenburg frit lejde fra Helsingborg til Rönnebro og tilbage igen.

Original i Schwerinarkivet.

Vi Eringisl Suneson, jarl, Magnus Nilsson og Fjellar Piik, riddere, og Godskalk Skarpenberg hilser alle, til hvem dette brev når, i Herren.

Eftersom den ærværdige fyrste og herre, herr Albrecht af Guds nåde hertug af Mecklenburg, har anmodet om i sikkerhed at kunne komme til os og på samme måde vende tilbage med sit følgeskab, erklærer vi for sandt og

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

ligeledes anerkender vi som sandt, at vi på de herrer konger af Sverige og Norges vegne har givet fornævnte herr Albrecht sammen med sit følgeskab sikkert lejde til at komme til os ved Rönnebro og i lige måde vende tilbage til Helsingborg indtil solnedgang den nu førstkommende hellige jomfru Marie himmelfartsdag[1]). Derfor påbyder og pålægger vi bestemt under fortabelse af fornævnte herrer kongers nåde, at ingen af oftnævnte herrer kongers svende må tilføje eller tragte efter at tilføje fornævnte herr Albrecht nogen uret eller fortrædigelse i modstrid med dette sikre lejde, der er tilstået ham af os, såfremt de sætter pris på de herrer konger af Sverige og Norges ubeskårne nåde. Skrevet i det Herrens år 1360 på martyren St. Hippolytus' dag under mit, jarl Erengisl Sunesons segl.

[1]) 15. august.

1360 17. august, Acta Pont. VII 93 nr. 5402 (supplikken) og Mekl. UB XXV A 451 nr. 14500 (provisionsbrevet), udelades i DRB.; dets indhold er, at en »Bernhard, kaldet Ringsted, klerk i Schwerin stift«, af paven får tildelt et vikardømme i Schwerin domkirke.

358 1360. Omkr. 24. august. Lübeck[1]).

Peder Vraleke, borger i Randers, erkender at have oppebåret 20 mark, som var tilfaldet hans hustru Marina.

Indførelse i Lübecks Niederstadtbuch.

Det skal være vitterligt, at Peder Vraleke, borger i Randers, der var til stede ved bogen[2]), erkendte, at han havde oppebåret 20 mark penge af Jakob v. Hachede, hvilke var tilfaldet Marina, fornævnte Peders hustru, og hendes drenge, som hun havde med sin tidligere ægtefælle, kaldet Johan Vundepenning. Kule og Peter Boeken lovede på fornævnte Peders vegne, at han desangående skal bringe et åbent brev fra staden Randers, i medfør af hvilket nævnte 20 mark vil kunne inddrives med rette. Når dette brev er modtaget, skal nævnte Kule og Peter Boeken være kvit fra løftet. Forhandlet for rådet St. Bartholomeus' dag.

[1]) notitsen er den 4. på en side, der som overskrift har: *År 60, Bartholomeus' dag.* – [2]) d. v. s. ved notitsens indførelse i Niederstadtbuch.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

1360. 25. august. Borgen i Salon. 359

Ærkebiskop Stefan af Arles, pavelig eksekutor i sagen mellem ærkebiskop Fromhold af Riga og den tyske orden om besiddelsen af staden Riga, overdrager for anden gang (jf. nr. 309) eksekutionen af dommen i sit sted til abbederne i Valkena og Padis, til kapitlet ved kirken på Øsel samt til gejstligheden i de nord- og mellemeuropæiske stifter i kirkeprovinserne, stæderne og stifterne Mainz, Trier, Köln, Prag, Lund, Riga, Bremen, Magdeburg, Salzburg, Dorpat, Øsel, Västerås, Linköping, Kulm, Reval, Marienwerder, Kurland, Ermland, Samland, Kammin, Schwerin, Lübeck, Ratzeburg, Minden, Verden, Hildesheim, Halberstadt og Roskilde .....

Efter tryk hos Dogiel.

1360. 1. september. 360

Optegnelse om udgift for staden Deventer til en løber, der sendtes til Hamburg, Stade, Lübeck og Ribe med breve.

Notits i Deventer byarkiv.

Fremdeles samme dag[1]) 6 pund grot til Heidenrik Skinder, som løb til Hamburg, Stade og Lübeck og Ribe med breve for at værne borgerne.

[1]) d. v. s. på St. Egidius' dag.

1360. 3. september. 361

Biskop Mogens af Børglum med flere vidimerer herr Niels Haks gældsbrev (af 1359)[1]) til herr Bo Falk på 320 mark sølv.

Skånebrevsfortegnelsen (omkr. 1690).

Herr Mogens, biskop i Børglums vidisse udstedt med tiltrædelse af flere fornemme mænd, at herr Niels Hak skyldte herr Bo Falk 320 lødige mark efter kølnsk vægt. Givet torsdagen inden den hellige jomfru Marias himmelfart 1360.

[1]) jf. nr. 276.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

1360 13. september, Acta Pont. I 224 nr. 524 og VII 94 nr. 5403, Acta Pont. Svec. I 639 nr. 613 og 614, udelades i DRB. ; det drejer sig om direktiver for Johannes Guilaberti og Henrik Biskop vedrørende indbetalinger til det apostoliske kammer.

362 1360. 19. september. Roskilde.

Biskop Henrik og kapitlet i Roskilde vidimerer kong Valdemar 4. Atterdags brev af 4. juli 1353 på Uggeløse.

Afskrift i Esrombogen.

Henrik, af Guds nåde biskop i Roskilde, Niels Jensen, dekan, Jens Kappelgård, provst, og magister Hemming, ærkedegn ved samme kirke, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Alle skal vide, at vi har set et brev af den berømmelige fyrste og herre herr Valdemar, af Guds nåde de Danskes og Venders konge, under hans ægte segl, uskrabet, ustunget og ubeskadiget i enhver henseende og af følgende indhold: Valdemar, af Guds nåde de Danskes og Venders konge (o. s. v. = DRB. III 4 nr. 39). Vi bevidner, at vi har set dette. Givet i Roskilde i det Herrens år 1360 den 19. september under vore segl.

363 1360. 19. september. Slesvig.

Biskop Niels af Slesvig overdrager påny sin kappelan Otto Jensen kapellet i Kalleby.

Original på Gottorp.

Niels, af Guds og det apostoliske sædes nåde biskop af Slesvig, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

I skal vide, at vor elskede kapellan herr Otto Jensen, præst, gav møde for os og udtrykte frygt for, at vi på det tidspunkt, nemlig i det Herrens år 1357 på den hellige Dionysius' og hans fællers dag, da vi overdrog ham Vor Frue kapel i Kalleby i vort stift og beskikkede ham dertil – til hvilket kapel den udelte patronatsret tilkommer os – stod under en eller anden dom eller et forbud på grund af en sum penge, som vi skylder den herre pavens kammer; han oplod derfor klart og enkelt nævnte kapel til vor hånd og bad om, at der på ny, da vi nu har fået dispensation af det apostoliske sæde, måtte gives ham beskikkelse til nævnte kapel af os. Idet vi altså bøjer os for hans bønner, over-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

drager vi nu på ny fornævnte herr Otto nævnte kapel Kalleby med alle dets rettigheder, frugter, afgifter og tilbehør og beskikker ham på gyldig og kanonisk vis dertil, idet vi på samme tid med vor ring indsætter ham i samme. Til vidnesbyrd om alt dette er vort segl hængt under dette brev. Givet og forhandlet i Slesvig i det Herrens år 1360 på den tamperlørdag, da man synger 'Kom, lad os tilbede'.

1360. 20. september. 364

Margrete, enke efter Karl Jakobsen, forhen borger i Åbenrå, skænker sit gods i Genner til Løgum kloster, dog således, at hun skal have rådighed over det, så længe hun lever, og at hun i en tvangssituation må bortsælge dele af det.

Afskrift i Løgumbogen.

Margrete, enke efter Karl Jakobsen, forhen bymand i Åbenrå, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Alle skal vide, at jeg til frelse for min sjæl overdrager og skænker alt mit gods i Genner by, mark og skov, som jeg efter ovennævnte Karl Jakobsens død er kommet i besiddelse af, til klostret i Løgum, at besidde evindelig, på den betingelse, at jeg skal beholde fornævnte gods til min rådighed, så længe jeg lever, og skulde det ske – det ske ikke – at jeg kommer i yderste nød, da skal det være mig tilladt at sælge så meget af fornævnte gods, at det sikrer mit nødtørftige underhold. Til vidnesbyrd herom er mit segl hængt under dette brev. Givet i året 1360 dagen før den glorværdige apostel og evangelist St. Matheus' dag.

1360. 20. september. Åbenrå. 365

Hertug Valdemar af Jylland meddeler indbyggerne i Sønder-Rangstrup herred, at fru Margrete enke efter Karl Jakobsen i Åbenrå, på hans retterting har skødet gods til Løgum kloster på visse betingelser.

Afskrift i Løgumbogen.

Valdemar, af Guds nåde hertug af Jylland, til indbyggerne i Sønder-Rangstrup herred, hilsen og nåde.

Alle skal vide, at i det Herrens år 1360 dagen før apostelen og evangelisten

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

St. Matheus' dag fremstod i St. Nikolai kirke i Åbenrå for vor justitiar fru Margrete, enke efter Karl Jakobsen, fordum bymand i Åbenrå, og skødede og skænkede til frelse for sin sjæl alt sit gods i Genner by, mark og skov, som hun med al ret var kommet i besiddelse af efter sin mand, nævnte Karls død, til abbeden i Løgumkloster, at besidde evindelig, på den betingelse, at nævnte fru Margrete skal beholde godset i sin levetid til sin rådighed, og at det også, hvis hun ulykkeligvis skulde komme i yderste nød – det ske ikke – skal være hende tilladt at sælge af fornævnte gods, først til herr abbeden, om han ønsker det, og derefter til en anden, men blot til det nødtørftige underhold. Givet ovennævnte år, dag og sted under vort segl med Peder Basse som vidne.

366 1360. 20. september. Helsingborg.

Hertug Albrecht 2. af Mecklenburg erkender at skylde Evert Moltke, ridder, 55 mark sølv.

Original i rigsarkivet.

Vi Albrecht, af Guds nåde hertug af Mecklenburg, greve af Schwerin, herre af Stargard og Rostock, erkender og bevidner åbent i dette brev, at vi og vore arvinger i ret gæld skylder herr Evert Moltke, ridder, og hans arvinger 55 lødige mark, som vi skal udrede til dem i rede penge eller i klæde; klædet skal vi efter gode folks skøn overgive dem til førstkommende pinse i staden Rostock i rådsherren herr Lydeke v. Gothlands hus eller i en anden kendt mands hus i Rostock, hvis fornævnte herr Lydeke dør inden for dette tidsrum. Det lover vi og vore arvinger på vor gode tro fornævnte herr Evert og hans arvinger og til deres hånd herr Fikke Moltke af Møn, ridder, Konrad Moltke og Evert Molke, væbnere, med dette brev, under hvilket vi til vidnesbyrd har hængt vort sekret, og som er givet i Helsingborg i året 1360 efter Guds fødsel dagen før den hellige apostel og evangelist St. Matheus' dag.

367 1360. 21. september.

Biskop Niels af Odense stadfæster den myndighed, prioren i St. Knuds kloster i Odense har over de kirker, der er underlagt klostret.

Afskrift i Odensebogen.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Broder Niels, af Guds nåde biskop af Odense, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Eftersom nærværende brevviser herr broder Anders, prior i Odense, ydmygt har ansøgt os om, at vi med vort brev vilde værdiges at stadfæste og bestyrke den myndighed, som han selv og klostret har haft fra arilds tid til at påhøre regnskabsaflæggelse for de kirker, der er underlagt klostret, nemlig Pårup, Åsum, Stenløse og Ubberud, for at der ikke i fremtiden skal ske noget afbræk heri ved nogen som helst person, der ønsker at forulempe dem på dette punkt, stadfæster vi med dette brev fornævnte myndighed, idet vi bøjer os for deres fromme bønner; og vi tilføjer den særlige nåde, at han i fornævnte sogne må lade samme kirkers resterende tilgodehavender inddrive gennem hvem som helst, at han må tilrettevise og rette på forsømmeligheder og forseelser, begået af en hvilken som helst af de kirkeværger og sognebørn, som er bosat i de samme sogne, dog Dalum klosters undergivne undtagne, såvel angående kirkernes og kirkegårdenes reparation som i andre anliggender, der vedrører samme kirkers tarv og nytte; og hvis det er nødvendigt at skride ind mod opsætsige og genstridige i den sag – og også mod dem, der usømmeligt går til barselstue om natten – må han forfølge sagen, med egne breve og domme i overensstemmelse med rettens lovlige fremgangsmåde, og han må modtage og oppebære den ret og de bøder, der falder heraf. Vi forbyder derfor strengt under påberåbelse af den hellige lydighedspligt vore officialer og provster, alle og hver enkelt, at de på nogen måde hindrer eller forulemper fornævnte herr prior eller hans efterfølgere i det foran anførte imod dette privilegiums nådesbevisning, som vi har tilstået ham. Til vidnesbyrd herom er vort segl hængt under dette brev. Givet i det Herrens år 1360 mandagen efter det hellige kors' opløftelse.

1360. 21. september. Åbenrå. 368

Hertug Valdemar af Jylland fritager Løgum kloster for alle ekstraordinære skatter til ham i hans levetid.

Afskrift i Løgumbogen.

Valdemar, af Guds nåde hertug af Jylland, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Alle skal vide, at vi i erkendtlighed for de velgerninger, hvormed nærværende brevviser, herr abbeden af Løgum kloster, i tjenstiver og fromhed har

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

gjort sig fortjent, ønsker at vise ham og hans konvent en særlig nåde, hvorfor vi med dette brev giver og tilstår dem alt deres gods i vort herlighedsområde og hertugdømme, alle deres undergivne, deres bryder og landboer frit og frie, undtaget og undtagne at være i vor levetid for beder eller skatter, hver og en, som i fremtiden af os eller i vort navn måtte blive indkrævet eller pålagt. Derfor forbyder vi strengt ved vor nådes fortabelse, at nogen af vore fogeder, sammes officialer eller nogen som helst anden, af hvad stand eller stilling han end er, for fremtiden på nogen måde vover eller forsøger at forulempe eller besvære ham eller dem imod dette brevs ordlyd, såfremt han vil undgå vor hævn. Givet i Åbenrå i vor nærværelse i det Herrens år 1360 på apostelen og evangelisten St. Matheus' dag.

369 1360. 21. september.

Rådet i København beder rådet i Lübeck foranledige, at Margrete, gift med deres medborger Herman Kritzkow og udstyret med fuldmagt fra denne, må få arven efter sin afdøde søster Gertrud i Lübeck udleveret.

Original i Lübeckarkivet.

Rådmændene i København til de såre omsigtsfulde og hæderværdige mænd, de herrer rådmænd i staden Lübeck, vore venner, med oprigtig vilje til at være til behag.

Vor medborger Herman Kritzkow har meddelt os, at noget arvegods lovligt er tilfaldet hans hustru Margrete, datter af afdøde Arnold Ghyseler, Eders medborger, ved hendes søster Gertruds død, fordum gift med Sveder Warendorp, Eders medborger. Og at samme Margrete var og er nævnte Gertruds lovlige søster og nærmeste arving, det er tilstrækkelig bekendt i Eders stad, eftersom hun er født der, hvilket hun også erklærer at ville bevise på fyldestgørende måde i Eders nærværelse, og eftersom nævnte Herman, hendes mand, i vor nærværelse har indsat hende som befuldmægtiget i denne sag med fuld myndighed, beder vi Eder i hengivenhed om at befale, at dette gods, såvel løst som fast, skal overgives hende og tilskrives hende i Eders stads bog, for hvilket vi med glæde med vor tjenstiver vil være Eder til behag. I skal nære urokket og fast tillid til os om, at I, når dette gods er tilskrevet og overgivet hende i kraft af dette vort brev, ikke vil blive forfulgt med nogen fremtidig retsklage eller påmindelse, men I og de, der udreder fornævnte gods, skal forblive kvit og løst; og idet vi ønsker at holde Eder skadesløse,

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

har vi modtaget en fyldestgørende sikkerhed af vore medborgere. Givet under vort segl, som til vidnesbyrd er fæstnet til bagsiden af dette brev, i det Herrens år 1360 på den glorrige apostel St. Matheus' dag.

1360. 25. september. Varberg. 370

Kong Magnus af Sverige pantsætter Nygård og Väne herred til Peder Due for 600 mark sølv til dækning af dennes tab i krigen.

Original i rigsarkivet.

Magnus, af Guds nåde Sveriges, Norges og Skånes konge, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Vi erkender åbent med dette brev, at vi og vore arvinger i sandhed står i skyld og gæld til den fornemme mand Peder Due og hans arvinger for seks hundrede mark lødigt sølv formedelst tab, han nu har lidt i krigen for vor skyld. For denne sum sølv pantsætter og anviser vi med dette brev samme Peder og hans arvinger vort herred, kaldet Väne herred, og gården Nygård i fornævnte herred med alle vore årlige indtægter, pengebøder og vore andre kongelige rettigheder overhovedet på nedennævnte betingelser, nemlig at vi skal forskaffe samme Peder eller hans arvinger afgifter fra fornævnte herred og gård til et beløb af firehundrede mark svensk, som ikke må fradrages i hovedsummen. Men hvis afgifterne fra fornævnte gård og herred ikke når op på de fornævnte firehundrede mark penge, skal vi udligne denne mangel for ham og lade den blive udfyldt fra det tilstødende naboherred. Til vidnesbyrd herom er vort segl hængt under dette brev tillige med segl tilhørende vor såre kære søn Håkon, som er medlover sammen med os. Givet i Varberg i det Herrens år 1360 fredagen før mikkelsdag.

1360. 25. september[1]). 371

Arnold Kröpelin og Johan Glashagen lover at holde rådmændene i Rostock skadesløse for deres løfte til rådmændene og fogeden i Malmø for Didrik Kröpelin og hans søster Kunigunde.

Notits i Rostockarkivet.

Herr Arnold Kröpelin og Johan Glashagen lovede i fællesskab, at de vil fri og holde de herrer rådmænd i Rostock skadesløse for det løfte, der

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

blev givet rådmænd og foged i Malmø af samme rådmænd for Didrik Kröpelin og hans søster Kunigunde.

[1]) indført under denne dato.

372 1360. Efter 29. september. Hellum herredsting.

Tingvidne af Hellum herredsting om, at Mogens Jonsen skødede gods til Mourids Nielsen seks år, før han blev halshugget.

Viborg stifts registratur (1540erne).

Fremdeles et tingsvidne på latin af Hellum herredsting om, at Mogens Jonsen havde skødet Mourids Nielsen alt sit gods i Næs, Suldrup og Horsens seks år, før han blev halshugget. Givet 1360 på Hellum herredsting nærmeste tingdag efter mikkelsdag.

1360 4. oktober, Rep. nr. 2606 s (III s. 834), se 1362 2. oktober.

373 1360. 16. oktober.

Jon Grubbe pantsætter seks øre skyldjord i Tersløse til herr Peder Grubbe.

Original i rigsarkivet.

Jon Grubbe til alle, dér ser dette brev, hilsen med Gud.

I skal vide, at jeg i sandhed skylder den velbyrdige mand, herr Peder Grubbe, ridder, atten mark sølv og to og en halv læst korn, for hvilket jeg med dette brev pantsætter ham mit gods på seks øre skyldjord i Tersløse, som jeg har erhvervet af Folmer Folmersen til vederlag for gods, også seks øre skyldjord, på Falster, således som det udførligt indeholdes i samme Folmers åbne brev[1]), tillige med fire og en halv ørtug skyldjord i samme by, nemlig Tersløse, som skal indløses førstkommende St. Mortens dag af mig eller mine arvinger i lybsk eller sterling og korn og ikke i nogen anden værdi eller betalingssum; hvis det ikke indløses til den tid, skal nævnte herr Peder Grubbe oppebære afgifterne af samme gods hvert år, indtil det indløses, uden at de skal afdrages i gældens hovedstol med den yderligere bestemmelse, at samme herr Peder skal oppebære afgifterne for det år, i hvilket det indløses, hvilke heller ikke skal afregnes i gældens hovedstol. Til fuldt bevis herfor er mit segl

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

hængt under dette brev tillige med segl tilhørende de velbyrdige mænd, nemlig herrerne Oluf Jensen af Tystofte, Jens Nielsen af Kragerup, riddere, og Jens Madsen, landsdommer på Sjællands landsting. Givet i det Herrens år 1360 fredagen før evangelisten St. Lukas' dag.

[1]) jf. DRB II 12 nr. 78.

[Efter 1360. 16. oktober][1]). 374

Jakob Bæger, ridder, oplader alt det gods på Falster, som han havde i pant fra Jon Grubbe, til fru Cecilie, enke efter Folmer Folmersen, ridder.

Registratur over Lungernes breve i rigsarkivet (omkr. 1450).

Fremdeles afhænder og oplader Jakob Bæger, ridder, alt det gods, som han har i pant på Falster af den velbyrdige mand Jon Grubbe ved hans åbne beseglede brev, til fru Cecilie, enke efter herr Folmer Folmersen, ridder, af Stadager, og han oplader hende samme brev på den betingelse, at Niels Bæger og hans arvinger ikke skal lide nogen skade i anledning af samme gods.

[1]) Folmer Folmersen nævnes sidste gang 1360 16. oktober, nr. 373.

1360. 21. oktober. 375

Rådet i Danzig anmoder rådet i Rostock om at være Everhard Styr behjælpelig med at få det skib og gods udleveret, som havde tilhørt hans broder Johan, der er afgået ved døden i Skåne.

Original i Rostockarkivet.

Rådmændene i staden Danzig til alle, der får kundskab om dette brev, og især til de såre vise og agtværdige mænd de herrer borgmestre og rådmænd i Rostock, deres oprigtigt elskede venner, i et rent sindelag til overalt at være til behag samt til erkendelse af sandheden.

Nærværende brevviser Everhard Styr, vor elskede og troværdige medborger, har fremført for os, at Johan Styr, hans broder, var gået al kødets gang i Skåne. Hans skib tillige med noget af hans gods, der befandt sig i samme, er efter hvad vi har erfaret, blevet sejlet til Eders stad. Da begge de fornævnte, nemlig Everhard og Johan, er ægtefødte brødre på begge forældres side, og eftersom denne Everhard er ret og nærmeste arving til overalt at kræve og oppebære alt gods, som er blevet efterladt ved hans nævnte broder Johans

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

død, således som det er blevet erklæret over for os af troværdige mænd, nemlig Segebert Huker, Heine Banghe og Peter Mand, vore medborgere, der har fast bopæl hos os og som på deres tro har aflagt vidnesbyrd herom, beder vi Eder, vore venner, i oprigtig tillid, at I redeligt og bestandigt vil værdiges at fremme ovennævnte Everhard under gennemførelsen af dette, for at det (arvede gods), hvilket og hvor meget det nu end er, fuldt ud kan blive overgivet til ham af dem, der ulovligt sidder inde med det. Men når det i kraft af dette brev er blevet overgivet til ham, skal der i fremtiden ikke påfølge nogen ny sag med krav mod Eder eller mod enhver, hvem det vedrører; herom afgiver vi løfte, og herom har vi modtaget fuld garanti på tro og love. Vi vil forholde os så gunstig i denne sag som vi i en lignende eller en større sag vil være Eder og Eders borgere til behag. Til klart vidnesbyrd herom er vor stads store segl vedhæftet dette brev på bagsiden. Givet i det Herrens år 1360 på de 11.000 hellige jomfruers dag.

376 1360. 22. oktober. Avignon.

Generalprioren for augustinereremitternes orden ansøger pave Innocens 6. om tilladelse til at oprette to klostre i en række lande, heriblandt i kongerigerne Skotland, Sverige, Danmark og Norge, *hvor ordenen kun har eet kloster i forvejen, hvilket bevilges.*

Afskrift i de pavelige supplikregistre.

377 [Omkr. 1360][1]. 29. oktober.

Rådmændene i Breslau beder rådmændene i Danzig om muligt at bringe i erfaring, hvad der er sket med det gods, som var indladet i et skib, der forliste ved Helsingborg, og hvoraf en del tilhørte to af deres medborgere.

Original i Danzigarkivet.

Vor villige tjeneste tilforn. Kære venner og velyndere. Det er kommet til vor kundskab, at et skib med klæde og med andre varer for nylig er gået ned og forlist ved Helsingborg; i dette havde også vore medborgere Peter Schwarz, Peter Beyer og deres kompagniskab deres klæde og varer. Derfor beder vi Eder indstændigt, at I for vor skyld anstiller alvorlige undersøgelser om dette forlis og er vore folk behjælpelige dermed, som I bedst kan. Det vil vi til enhver tid gengælde Eder, og betænk, at vi altid gerne

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

tjener Eder og Eders borgere, hvor vi kan. Givet mandagen efter Simons og Judas' dag. Vore fornævnte medborgeres mærke er således beskaffent *(herefter et bomærke)*.

Rådmænd i Breslau,
Eders stadige tjenere.

[1]) Peter Schwarz nævnes i et brev 1367 9. juli (Breslauer UB. I nr. 247), og Peter Beyer 1358 19. marts (ibid. nr. 213); endvidere forekommer begge i Breslaus Stadtbuch som rådmænd og fogeder i tidsrummet 1342–1380 (Cod. dipl. Silesiae 11 p. 91, 96 og 121), jf. Hans. UB. III 289 nr. 536.

1360. 31. oktober. Roskilde. 378

Biskop Henrik af Roskilde henlægger sognekirken i Alsted til Sorø kloster.

Afskrift i Sorøbogen.

Henrik, af Guds nåde biskop af Roskilde, til alle, til hvem dette brev når, hilsen med den herre Jesus Kristus.

Omhu driver os og stadig overvejelse nøder os til, at vi med bestandig og omhyggelig iver – i det omfang himlen tilstår os det – og i overensstemmelse med den os betroede myndighed til at uddele begunstigelser først og fremmest giver agt på gudsfrygtige mænds og fromme gudviede stiftelsers tarv, ved hvis fremgang vi selv uomtvisteligt har fremgang. Da vi derfor nærer oprigtig hengivenhed over for de fromme mænd, de herrer abbed Henrik og hans konvent i Sorø i vort stift, bevilger vi velvilligt deres ydmyge ansøgning, hvorfor vi med vort elskede Roskildekapitels samtykke, og for at gudsdyrkelsen i nævnte stiftelse i Sorø kan øges des mere, med dette brev til samme herrer abbeds og konvents bord skænker og til deres fri rådighed for bestandigt henlægger kirken i Alsted i samme vort stift med agre, enge, græsgange, skove og alle dens tilliggender, til hvilken kirke patronatsretten i første række tilkommer os og nævnte abbed og menige konvent, og som hidtil – efter herr Grummes død – har stået ledig, dog således at de skal holde en velegnet vikar, regelbunden eller verdslig, med residens ved den, som skal modtage sjælesorgen af bispen i Roskilde, og som til evig tid skal være forpligtet til (at udrede) alle de afgifter, som betales af de øvrige kirker til bispen og ærkedegnen. Forhandlet og givet i Roskilde i det Herrens år 1360 dagen før allehelgensdag under vort og vort ovennævnte kapitels segl.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

379 1360. [Omkr. 31. oktober][1]).

Abbed Henrik i Sorøs genbrev til nr. 378.

Roskildegårds registratur (omkr. 1570).

Abbed Henrik i Sorø Kloster bekender med sit brev, at Alsted kirke er givet til Sorø kloster af biskop Henrik. 1360. På Latin.

[1]) jf. nr. 378.

380 1360. 1. november.

Ivar Nielsen, ridder, giver Anders Jakobsen fuldmagt til at skøde Skagemands gård i Malmø til Inge Larsdatter.

Original i rigsarkivet.

Ivar Nielsen, ridder, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud. Det skal med dette brev være vitterligt for alle, nulevende og fremtidige, at jeg har givet den gode mand, nærværende brevviser Anders Jakobsen, min elskede svend, uindskrænket fuldmagt til at skøde og ved skødning på mine vegne uden tiltale fra mig, mine arvinger eller hvilke som helst andre at oplade min gård, kaldet 'Skagemandsgård', i Malmø til den velbyrdige jomfru Inge Larsdatter, nærværende brevviserske, at besidde med rette evindelig, hvilken gård jeg lovligt og ved retmæssigt købs adkomst har erhvervet af en vis Jens Henriksen, kannik i Lund, og at jeg vil anerkende og godkende, hvad som helst samme Anders på mine vegne lovformeligt og fornuftigt måtte bestemme angående det forudskikkede. Til vidnesbyrd herom er mit segl hængt under dette brev. Givet i det Herrens år 1360 på allehelgensdag.

381 1360. 4. november. Avignon.

Biskop Magnus af Västerås overdrager den myndighed, som han ved pavebrev af 1360 16. september har fået til at indføre ærkebispestolen i Riga i besiddelsen af staden Riga imod den tyske ordens krav, til gejstligheden i stifterne Riga, Dorpat, Øsel og Lübeck. 'Givet i Avignon på den bopæl, vi gæster, i nærværelse af de ærværdige og fromme mænd, de herrer Nicolaus Sigismundi, vor herre pavens pønitentiar og broder Magnus v. Sachsen, af dominikanerordenen i Avignon, samt Petrus Petri og Nicolaus de Geomonti-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

cis fra stifterne Gornoc og Odense, hvilke var særligt tilkaldte og udbedte som vidner hertil'.

Afskrift i Königsbergarkivet.

1360. 8. november. Vester herredsting Før. 382

Tingsvidne af Vester herredsting på Før om, at ejerne af markerne Utersum og Blaagsum på rettertinget har tilskødet Erik Rind de jorder, hvorpå hans befæstning og ladegård ligger.

Original i rigsarkivet.

Alle indbyggere i Vesterherred på Før til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Alle nulevende og fremtidige skal vide, at vi i sandhed på vort ting har hørt og overværet, at alle besiddere af Utersum og Blaagsum marker, der var til stede på rettertinget, af velvilligt sind og egen vilje solgte og skødede nærværende brevviser Erik Rind alle jorder, på hvilke befæstningen på Før er grundlagt, nemlig grundvolden, vejen, voldgrave og vande, og desuden de jorder, på hvilke gården, kaldet 'ladegård', er bygget, at besidde med rette evindelig, hvilket vi med een røst erklærer i sandhedens navn. Til vidnesbyrd herom har vi ladet vort herredssegl hænge under. Givet i det Herrens år 1360 søndagen næst efter allehelgensdag.

1360. 8. november. Vester herredsting Før. 383

Præsterne på Før erklærer, at de har overværet, at ejerne af markerne Utersum og Blaagsum på tinge har tilskødet Erik Rind de jorder, hvorpå hans befæstning og ladegård ligger.

Original i rigsarkivet.

Peder, sognepræst ved St. Johannes kirke på Før, Lyder, vikar sammesteds, Arnfast, sognepræst ved St. Nicolaus kirke sammesteds, og Frederik, sognepræst ved St. Laurentius kirke sammesteds, præster, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Alle nulevende og fremtidige skal vide, at Bo Højering, Geri Thomsen, Broder Froddum, Broder Anild, Broder Højering, Rikmar Okken, Geri Heyen og alle andre medbesiddere af markerne Utersum og Blaagsum per-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

sonligt fremtrådte på Vesterherreds ting på Før i vor nærværelse i det Herrens år 1360 søndagen næst efter allehelgensdag, hvor de af egen fri vilje og med fuld ret tilskødede og afhændede til nærværende brevviser Erik kaldet Rind, alle de jorder, på hvilke samme Eriks befæstning på Før er anlagt, voldgrave og vande og vejen til og fra samme befæstning og desuden de jorder, på hvilke hans gård, kaldet 'ladegård', ligger, og de gav samme Erik korporlig besiddelse [1]) over alt det fornævnte i overensstemmelse med fædrelandets anerkendte sædvane, at besidde evindelig, og erklærede samme Erik for kvit og fuldstændig fri at være for købesummen for samme. Og at vi har hørt og set dette erklærer vi i sandhedens navn, og til vidnesbyrd herom har vi også ladet vore segl hænge under dette brev. Givet ovennævnte år og dag.

[1]) se DRB II 1 nr. 111 note 2.

384 1360. 11. november.

Biskop Peder af Ribe skænker forskelligt gods til Ribe kirke og bispestol til afholdelse af messer i domkirken.

Original i rigsarkivet.

Peder, af Guds nåde biskop af Ribe, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Vi gør vitterligt for alle, at vi med dette brev erkender, at vi i det Herrens år 1360 på bispen og bekenderen St. Mortens dag har tilskødet Ribe kirke og bispestolen alt vort gods i Krogshede, Brørup og Kolstrup i Bøvling sogn, en gård i Vem sogn, en gård i Navr sogn i Krunderup, alt vort gods i Rønbjerg sogn og en gård i Estvad sogn, kaldet Lundhede, at besidde med rette evindelig på den betingelse, at bispen af Ribe, han, der til enhver tid måtte være der efter vor død som vor efterfølger, til evige tider dagligt skal lade afholde en messe i Vor Frue kirke i Ribe til bod for vor og sin sjæl, skiftevis om alle helgener, nemlig på alle søndage, tirsdage og torsdage, og skiftevis, nemlig på alle mandage, onsdage og fredage, for alle troende afdøde, men på alle lørdage for vor glorrige jomfru Marie, til hvis tjeneste lørdagene af mange grunde især er henlagte. Han skal udrede udgifterne for den der til enhver tid værende præst, som af kantoren sammesteds antages til nævnte messe, dog på den betingelse, at der een gang hver uge, nemlig på den ugedag, på hvilken allehelgensdag hvert år falder, til evig tid skal holdes en messe om alle helgener. Og for at denne vor frelsebringende bestemmelse

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

ubrydeligt må blive overholdt, er det vor vilje, med samtykke og tilslutning hertil fra vore elskede sønner, herr Åstred, ærkedegn, og de andre herrer kanniker fra samme vor kirke, at så ofte nævnte Ribe kirke berøves sin hyrdes styre, og kannikerne sammenkaldes til beskikkelse af den fremtidige biskop, skal enhver af kannikerne, før der skrides til valget, aflægge ed på, at han, hvis han skulde blive valgt til biskop, vil lade fornævnte messe afholde uden afkortelse, så længe han lever, således som det ovenfor er udtrykt.

1360 11. november. Har sysselting. 385

Biskop Peder af Ribe skøder personligt på Har sysselting det gods, han har skænket til messer i Ribe domkirke.

Original i rigsarkivet.

Peder, af Guds nåde biskop af Ribe, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Alle skal vide, at vi med dette brev erkender, at vi i det Herrens år 1360 på bispen og bekenderen St. Mortens dag i egen person var på Harbo 'bygdeting' og i overensstemmelse med fædrelandets skik med fuld ret har skødet og afhændet nedenfor nævnte gods til vor kirke i Ribe, indviet til den glorrige jomfru Marie, til afholdelse af en daglig messe til evig tid i samme til bod for vor sjæl, nemlig hver anden dag om alle helgener og hver anden dag for alle troende afdøde, lørdagene undtagne, på hvilke vi vil, at der til evig tid skal holdes messe for selve vor frue jomfru Marie, især fordi lørdagen særligt hører hende til. Godset, vi har skødet, er følgende, nemlig alt vort gods i Krogshede, Brørup og Kolstrup i Bøvling sogn, en gård i Vem sogn, en gård i Krunderup i Navr sogn, alt vort gods i Rønbjerg sogn og en gård i Estvad sogn, på folkemålet kaldet Lundhede. Til vidnesbyrd og sikrere forvaring om alt dette har vi indtrængende anmodet om, at dette brev, som vi personligt har hængt vort store segl ved, må blive befæstet med staden Ribes segl[1]).

[1]) hverken seglet eller seglsnit hertil findes under brevet.

1360. 11. november. 386

Anders Jakobsen af Sjörup kvitterer jomfru Inge Larsdatter for 15 mark sølv, for hvilke han har haft Skagemands ladegård i Malmø i pant.

Original i rigsarkivet.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Anders Jakobsen af Sjörup til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Det skal med dette brev være vitterligt for alle, nulevende og fremtidige, at jeg af nærværende brevviskerske, den velbyrdige jomfru Inge Larsdatter i sandhed og fuldt ud har oppebåret og uden afkortning modtaget 15 mark lødigt sølv, som hun skyldte mig som virkeligt lån, og for hvilke 15 mark sølv hun på lovlig vis havde pantsat sin gård i Malmø kaldet 'Skagemands ladegård' til mig. Jeg lader med dette brev hende og hendes arvinger være kvit og fri og ganske undskyldte for disse penge fra min og mine arvingers side. Til vidnesbyrd herom er mit segl tillige med den velbyrdige mand Knud Stigsens segl hængt under dette brev. Givet i det Herrens år 1360 på bekenderen St. Mortens dag.

387 [Efter 1360. 11. november][1]).

Staden Hamburgs opgørelse over de tab, som Valdemar Sappi, foged (i Frisland), Gunne Langsomsen, foged i Ribe, Anders Bondesen, borgmester sammesteds, og andre af kong Valdemars mænd har tilføjet dens borgere i årene 1355–1360.

Koncept [2]) og renskrift i Hamburgarkivet samt en samtidig tilføjelse på et papirblad.

Borgerne i Hamburg har lidt disse tab gennem kongen af Danmarks, herr Valdemars mænd. [1] For det første røvede Valdemar Sappi, fornævnte herre konges foged, sammen med sine fæller et skib, kaldet 'en enuar'[3]), fra Reimar Krukow, nemlig i det Herrens år 1356 omkring pinsedag[4]), og beholdt det hele sommeren og ødelagde det, hvilket skib var 32 pund hamburgske penge værd, hvad Reimar vil opretholde under sin ed. [2] Fremdeles røvede Erik Rind, nævnte herre konges foged, i det Herrens år 1360 omkring St. Mikkels dag fra Make Ruge smør til en værdi af 10 pund flanderske grot i Sturman Dodens skib, og nævnte skib tog de i Førs frie havn, og skibet var vel bjerget[5]). Fremdeles røvede samme Erik på fornævnte tidspunkt fra Ludvig Rode smør og våben og forskelligt andet i samme skib til en værdi af 24 mark hamburgske penge. Fremdeles fra Johan Lüneburg smør til en værdi af 7 mark hamburgske penge. Fremdeles fra Heine Blomenberg smør til en værdi af 7 mark hamburgsk. Fremdeles fra Heine Paal ½ tønde smør, som var ½ pund grot værd. Fremdeles røvede han fra Make Bomsluter smør, øl og ost i samme skib til en værdi af 29 mark hamburgske penge, hvilket de

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

vil opretholde under deres ed. Men halvdelen af nævnte skib[6]) samt en tolvtedel tilhørte herr Albrecht v. Geldersen, rådmand, Johan v. Stade, Ulrik v. Wolde, Johan v. Ülsen, Hartvig Embeke og Johan Boren, hvilke andele i fornævnte skib var 40 pund grot værd. Fremdeles er skaden 10 pund grot. [3] Fremdeles røvede Valdemar Sappi sammen med sine fæller i året (13)56 som ovenfor før pinsedag fra herr Nicolaus Gultzow, rådmand, og hans handelsfæller, borgere, et skib[7]), fuldt lastet med smør, træ og huder, som Saslev Bulle førte, til en værdi af 350 pund hamburgske penge, og de holdt nævnte Saslev fangen fra pinsedag til fjorten dage før juledag. [4] Fremdeles år (13)60 mellem den hellige jomfru Marias fødselsdag[8]) og mikkelsdag røvede samme Valdemar Sappi sammen med sine fæller fra Heine Klingspor, Henrik Krowel, Heine Ulzik, Heine Dickman, borgere, og andre øvrige hamburgske medborgere, deres handelsfæller, 35 foder[9]) og 2½ tønde øl, hver foder var 6 pund hamburgske penge værd, i Peter Denes og Rikmar Vrowens skib i Lists frie havn. Fremdeles er skaden 16 pund hamburgske penge[10]). Summen for nysnævnte øl tillige med skaden beløber sig til 227½ pund i nysnævnte mønt. [5] Fremdeles røvede Gunne Langsomsen, foged i Ribe[11]), i fornævnte år (13)60 mellem St. Mikkels og St. Mortens dag sammen med sine fæller fra herr Hartvig v. Hachede, rådmand, Lydeke v. Word, Heine v. Riga, Johan v. Stade, Hoyer v. Bergen og Helmeke Bokenberg, borgere, og forskellige andre medborgere, deres handelsfæller, 68 foder øl, som i Hamburg koster 82 pund grot, i Grote Volkers kogge; og skaden beløber sig til 20 pund grot[12]). Hovedsummen for fornævnte gods i nysnævnte skib beløber sig til 102 pund grot. [6] Fremdeles røvede Gunne Langsomsen, fornævnte foged, sammen med sine fæller i nysnævnte år og på nysnævnte tidspunkt fra herr Nicolaus Gultzow, rådmand, Johan v. Stade, Helmeke Bokenberg, Heine v. Riga, borgere, samt forskellige andre medborgere, deres handelsfæller, 35 foder øl i Sigfred v. Eppens skib, og de tog det halve af skibet[13]), hvilket øl og hvilken skibsandel i Hamburg stod i 56 pund grot. Fremdeles er skaden 15 pund grot[14]). Hovedsum og skade beløber sig til 71 pund grot. [7] Fremdeles år (13)60 som ovenfor mellem den hellige Marias fødselsdag og mikkelsdag røvede Hoyteke Bøging, svend hos de Danskes konge, sammen med sine fæller skibbrudent øl, som kaldes 'schipbroke', fra Gerbert v. Stovers skib, og ligeledes reddet øl fra et skib, som kaldes 'eyn boot', nemlig 4 foder øl minus ½ tønde fra Hartvig v. Embeke. Fremdeles 4 foder og 2 tønder fra Johan v. d. Heide. Fremdeles 21 tønder fra Hartvig v. Hagen. Fremdeles 21 tønder fra Otto Beverstede. Fremdeles 24 tønder

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

fra Amelinghusen. Fremdeles 22 tønder fra Johan v. Ülsen. Fremdeles 22 tønder fra Lydeke Münsterman. Fremdeles en foder fra Johan v. Eitze. Fremdeles 1½ foder øl fra Lydeke Hanstede. Dette skib førtes til Pelworm og forblev der[15]). Fremdeles fratog han Nicolaus Rodenburg forskellige ting til en værdi af 4 pund hamburgske penge. Summen er 27 pund grot minus 22 skilling hamburgske penge bortset fra skaden. Fremdeles røvede han fra Arnold v. Ride øl og andet til en værdi af 10 mark hamburgsk. [8] Fremdeles i det Herrens år 1358 mellem den hellige jomfru Marias himmelfart og fødselsdag[16]) røvede fornævnte konges svende Volrad Køberg, Gøde Breyde og Johan Gropeling sammen med deres fæller fra Hartvig Rike et skib, kaldet 'eyn butze'[17]), som skipperen Maneke førte, til en værdi af 18 pund og skaden var 10 pund[18]). Fremdeles røvede han en foder øl i nævnte skib fra fornævnte Hartvig. Fremdeles en foder i samme skib fra Heine Klingspor. Fremdeles 2 foder fra store Nicolaus. Fremdeles 2 foder fra Herman Buxtehude. Fremdeles 11 tønder øl fra Grete Schepels, hver foder beregnet til 6 pund hamburgske penge. Fremdeles er skaden 3½ pund. Det skib bortførte de midt på det frie hav ud for Elben og førte det til landet Hadeln på det vand, som kaldes Medeme. Summen indbefattet skaden er 74 pund og 2 skilling hamburgske penge. [9] Fremdeles år (13)58 som ovenfor på St. Nicolaus'[19]) dag røvede Valdemar Sappi sammen med sine fæller nedenanførte gods fra Make Hetfelds skib, hvilket de førte til Ribe og Arnsholm. Først 5 foder øl fra Albrecht v. Bergen. Fremdeles 22 tønder fra Herman Glüsing. Fremdeles 23 tønder fra Johan Berlin. Fremdeles 25 tønder fra Helmeke v. Bergen. Fremdeles svinekød til en værdi af 12 pund hamburgske penge fra Johan Glüsing. Fremdeles 2 foder øl fra Thomas Evendorp. Fremdeles 22 tønder øl fra Heine Starke. Fremdeles 22 tønder fra Ludolf v. Schesle. Fremdeles 22 tønder fra Albrecht v. d. Heide. Fremdeles 13 tønder fra Johan Berscamp. Fremdeles 24 tønder fra Johan Vrobose. Fremdeles 5 tønder fra Konrad Spardam. Fremdeles 20 tønder fra Johan v. Ülsen. Fremdeles 42 tønder fra Gerhard v. Geldersen. Fremdeles 24 tønder øl fra Johan Behr. Fremdeles rejste fornævnte Albrecht v. Bergen omkring i anledning af nysnævnte gods og forbrugte på den færd 3 pund hamburgske penge. Summen af nysnævnte gods er 42 pund grot og 7 mark samt 4 skilling hamburgske penge, hvert pund grot at regne til 5 pund hamburgske penge, bortset fra skib og gods tilhørende brødrene Make og Ludolf, kaldet Hetfeld, til en værdi af 300 mark hamburgske penge, som ikke er medregnet i nysnævnte sum. [10] Fremdeles i det Herrens år 1356 omkring apostlene St. Petrus' og

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Paulus' dag[20]) røvede Valdemar Sappis[21]) svende, nemlig Jesse Nielsen, Jens Holme, Segeband Blomendal, Peder Nagel og Henneke Madsen sammen med deres fæller gods til en værdi af 157 mark hamburgske penge ombord på et skib tilhørende Jakob Galen fra Helgoland, (og godset toges) fra Godfred Bischoping, Godfred v. d. Horst, Godfred v. d. Heide. Fremdeles røvede de samme 18 mark rede hamburgske penge og andre ting til en værdi af 4 mark fra Wilken v. Stade. Fremdeles 50 mark hamburgske penge fra Make Hogeherten i rede penge og i andre ting. Fremdeles på samme skib gods til en værdi af 10 mark hamburgsk fra Ludvig v. Wedel. Fremdeles fra Henneke v. d. Heide og Heine Jelefeld gods til en værdi af 70 mark[22]). Fremdeles røvede de fra Make Berchteheyle gods til en værdi af 29 mark hamburgske penge. Summen af det fornævnte er 338 mark hamburgske penge. [11] Fremdeles i det Herrens år 1356 omkring det hellige kors' ophøjelsesdag[23]) røvede den danske herre konges svende, nemlig Peder Nagel, Henneke Madsen og Volrad Køberg sammen med deres fæller Westfals skib, som kaldes 'eyn boot', godt lastet med gods, på det farvand, som kaldes Stör. For det første røvede de på nysnævnte skib smukt klæde, engelsk og gråt, og gråværk og linnedklæde og forskelligt gods fra Johan Beverstede den yngre til en værdi af 124 mark hamburgske penge, bortset fra skaden. Fremdeles fra Make Hammer skotøj til en værdi af 16 mark. Fremdeles fra Konrad Mankanke, kræmmer, og hans handelsfæller krydderier og forskelligt andet, der hører til kræmmererhvervet, til en værdi af 70 mark hamburgsk. Fremdeles fra Didrik Kannengeter pander, skåle, dunke, potter og forskelligt andet[24]) til en værdi af 110 mark[25]). Fremdeles fra 'hinkende' Abele i rede penge og forskellige ting, der tilstrækkeligt klart er nedskrevet, til en værdi af 18 mark og 2 skilling[26]). Fremdeles fra Bertold Ulenbruk smukt klæde og forskelligt andet til 50 mark hamburgske penge, bortset fra skaden. Fremdeles fra Didrik Schreye smør og kød til 13 mark. Fremdeles røvede de kræmmervarer og forskelligt andet, der hører til kræmmererhvervet, fra Arnold Kræmmer samt rede penge til et beløb af 147½ mark hamburgske penge, hvad han klart kan bevise, ikke medregnet et overstykke af smukt klæde og våben til en værdi af 3 mark hamburgske penge. Fremdeles røvede de fra Johan Westfal og Lydeke, hans handelsfælle, ankre, smør og kød tillige med et sejl og skibstilbehør, våben og klæder og forskelligt andet til en værdi af 14 mark og 4 skilling hamburgske penge. Fremdeles fra Detmar Kannengeter kedler, potter og dunke, kød og hans hustrus klæder til en værdi af 80 mark, bortset fra skaden. Fremdeles røvede de fra Johan Bramstede hans hustrus klæder

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

og forskelligt andet til en værdi af 4 mark minus 4 skilling. Fremdeles fra Nicolaus Schulte kræmmervarer til en værdi af 50 mark hamburgske penge. Fremdeles fra Heine Kale[27]) støvler, sko og hans hustrus klæder og forskelligt andet til en værdi af 16 mark. Fremdeles fra Herman Kremer kræmmervarer og forskelligt andet til en værdi af 16 mark hamburgsk[28]). Fremdeles fra Heine Schmidt uld, klæde, som kaldes 'døke'[29]), oksehuder og myrte, som kaldes 'poors' til en værdi af 18 mark hamburgske penge. Fremdeles fra Didrik v. Gotinghe støvler og sko og hans hustrus klæder med strømpebånd af sølv og spænder samt oksehuder og forskelligt andet til en værdi af 11 mark hamburgske penge. Fremdeles fra Heine Rodenborg huder og andet[30]) til een mark. Fremdeles røvede de fra Johan Holste og Bernhard Grönau smukt klæde, gråt og hvidt, til en værdi af 30 mark. Fremdeles fra Didrik Segeberg, skomager, sko til en værdi af 9 mark[31]). Fremdeles fra Henneke Dannenberg til en værdi af 4 mark[32]). Fremdeles fra Herman v. Winsen sko og hans hustrus klæder til en værdi af 6½ mark. Fremdeles fra Make Britzerdorp en sadel til en værdi af et pund. Fremdeles fra Duzentvrowden 2 tønder smør til en værdi af 8 mark. Fremdeles fra Henrik Boizenburg den yngre kræmmervarer til en værdi af 10 mark[33]). Fremdeles røvede de fra Johan v. Münster, guldsmed, en kappe med påsyede ædelstene til en værdi af 9 mark. Fremdeles fra samme 16 alen silkeklæde til en værdi af 3 mark. Fremdeles 6 alen gyldenstykke, som på folkesproget kaldes 'guldeneborden' til en værdi af 3 mark. Fremdeles silke til vægt af en halv mark og til en værdi af 1 mark (hamburgsk). Summen er 16 mark hamburgsk. Fremdeles fra Werner Smalow oksehuder til en værdi af 12 mark hamburgske penge bortset fra skaden. [12] Fremdeles røvede Valdemar Sappi sammen med sine fæller i det Herrens år 1358 i fastelavn[34]) fra Nicolaus Holste også kaldet Renner, og Johan Renner, hans broder, på Herman Oldes skib mellem List og Rødeklif et kvantum salt, nemlig 3 læster, samt noget smukt klæde, våben og sengeklæder til en værdi af 55 mark hamburgske penge. Fremdeles er skaden[35]) 15 mark hamburgske penge. [13] Fremdeles i det Herrens år 1360 i tiden mellem den hellige Marias fødselsdag og mikkelsdag[36]) røvede Hoyteke Bøging sammen med sine fæller på Pelworm fra Heine Halstenbeke på hans eget skib, som Godeke Kron førte, 39 foder øl og kød af 5 stykker svin. Fremdeles 8 tønder nødder. Fremdeles 1200 stykker kabelgarn, og ovennævnte skib sønderbrød de fuldstændigt; værdien af dette skib og gods beløber sig til 104 pund grot, bortset fra skaden. [14] Desuden skal man vide, at Make Busch havde nogle gode skyldnere i staden Ribe og egnen om-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

kring, som skulde betale ham 27½ mark lødigt sølv i året (13)57. Denne Make sendte sin handelsfælle Sveder til samme stad og egn for at inddrive ovennævnte gæld; og nævnte Sveder blev på voldelig vis forjaget af herr Anders Bondesen, borgmester sammesteds, og af Henrik, hans søn, samt af herr Frederik Tidemansen, rådmand, og af Kalveswanghe og deres fæller fra den egn og fra den stad; og de havde til hensigt at dræbe ham uden brøde fra hans side, således at han slet ikke formåede at inddrive den gæld; og på den måde led nævnte Make Busch ved disse ribeborgere det ovennævnte tab på 27½ mark lødigt sølv.

[15] Summen af hovedstolen beløber sig til 2000 pund minus 24 pund og 14 skilling hamburgske penge. Den fornævnte sum i hamburgske penge beløber sig til 395 pund grot, hvert pund grot regnet til 5 pund hamburgske penge. Hovedsummen, særligt beregnet i grot, beløber sig til 334½ pund grot. Denne hovedsum tillige med de hamburgske penge og grot, regnet sammen, beløber sig til 729½ pund grot bortset fra skaderne og andet, der anføres nedenfor. Fremdeles den sum, der er opgjort vedrørende nogle særlige tab, beløber sig til 47 pund og 8 skilling grot. Summen af skibbrudent gods, som kaldes 'schipbroke', fra Gerbert v. Stovers skib er 27 pund grot minus 22 skilling hamburgske penge. Hovedsummen og skaderne regnet sammen til eet, beløber sig i alt til 800 pund grot minus 3 skilling grot, med[37]) undtagelse af Make Buschs 27½ mark lødigt sølv[37]). Og herudover mangler endnu mange borgere, som ikke er eller var hjemme og hvis plyndring og tab ikke er nedskrevet.

[16] Derudover røvede fremdeles i året (13)55 Rodegunne sammen med sine fæller 3 tønder godt øl til en værdi af 3 mark fra Arnold Ride. [17] Fremdeles røvede Gunne Langsomsen, foged i Ribe, sammen med sine fæller fra gæste-købmænd på Grote Volkers skib 80 deger[38]) korduan[39]), som er 96 pund værd. Fremdeles 6 skippund kobber, som er 53 pund hamburgske penge værd. [18] Fremdeles led Johan Ruses skib skibbrud ved Danmarks land, i hvilket Johan v. Hagen og Brand, herr Henrik Hoyers svende havde 27 tønder øl; dette øl blev ført i land og blev bortført af Valdemar Sappi, og det havde en værdi af 18 pund hamburgske penge. Fremdeles havde nogle gæste-købmænd 12 fad kobber i samme skib, som er 106 pund værd. Fremdeles 4 baller skind, som er 128 pund hamburgske penge værd.

(Tilføjelse på et løst papirblad)[40]*):*

Hørende til klagen.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Angående alle skader, omkostninger og tjenesteydelser, som er anført og som vi har ydet ham, begærer og beder vi om en redelig godtgørelse.

Til skaderne.

Desuden, da der blev sluttet våbenstilstand foran Helsingborg[41]), da fratog nogle af kongen af Danmarks husstand de herrer rådmænd i Hamburg 2 heste, som er 5 mark lybske penge værd, og disse 5 mark er ud over ovennævnte sum.

[1]) klagerne omfatter begivenheder i tidsrummet 1355 til 1360 11. november. – [2]) i koncepten er artiklernes rækkefølge 1–11, 14, 12, 15, 13, 16–18. – [3]) mindre, fladbundet skib; i koncepten tilføjes herefter: *da han opførte befæstningen på Helgoland.* – [4]) 12. juni. – [5]) modparten har tilsyneladende gjort påstand om, at det var vraggods. – [6]) i koncepten tilføjes: *som Sturman Dode førte.* – [7]) i koncepten tilføjes: *på (reden ved) Helgoland.* – [8]) 8. september. – [9]) ndt. voder, egtl. et vognlæs, dernæst enhed af 10 tønder øl. – [10]) i koncepten tilføjes: *som nævnte øl kunde have indbragt.* – [11]) i koncepten er herefter gennemstreget: *fra Lydeke v. Word på Grote Volkers kogge i tiden mellem St. Mikkels og St. Mortens dag i året (13)60 3 foder og 2 tønder øl. Fremdeles røvede han fra fornævnte Lydeke på Sigfred Eppings skib 3 foder.* – [12]) i koncepten formuleret: *og de led en skade for skibets last på 20 pund grot, som dette øl kunde have indbragt.* – 13) d. v. s. hamburgborgernes halve andel i skibet. – 14) i koncepten formuleret: *Fremdeles led de ved nævnte plyndring en skade på 15 pund grot, som øllet og (andelen) i skibet kunde have givet i overskud.* – [15]) i koncepten følger herefter: *Fremdeles fra Arnold v. Ride øl og andet til en værdi af 10 mark, som ikke er medregnet i den store eller lille sum.* I marginen: *Bemærk, (flyttes) til sidste linie,* d. v. s. i afsnittet. – [16]) 15. august til 8. september. – [17]) mindre skibstype. – [18]) i koncepten følger: *nemlig i udbytte af skibet og i andet.* – [19]) 6. december. – [20]) 29. juni. – [21]) i koncepten er herefter slettet: *og Pikstens.* – [22]) i koncepten følger: *Heraf tilhører 25 mark Make Berchteheyle.* – [23]) 14. september. – [24]) i koncepten følger: *i rede penge og i kisten.* – [25]) i koncepten følger: *bortset fra andre skader.* – [26]) i koncepten formuleret således: *7 mark og 4 skilling i rede penge. Fremdeles en kjortel med 20 par ærmespænder til en værdi af 5½ mark. Fremdeles 10 tindunke til en værdi af et pund. Fremdeles en kiste og andre ting til en værdi af 2 mark. Fremdeles en tønde porrer til en værdi af 2 lybske gylden. Fremdeles 2 bronzepotter til en værdi af 6 skilling. Summen af fornævnte Abeles gods er 18 mark 2 skilling.* – [27]) i koncepten tilføjes *på ovennævnte skib.* – [28]) i koncepten tilføjes: *bortset fra skaden.* – [29]) ndt. = duge. – [30]) i stedet for *andet* har koncepten: *et par lagener.* – [31]) i koncepten tilføjes: *bortset fra skaden.* – [32]) i koncepten formuleret: *fra Henneke Dannenberg, skomager, hans hustrus klæder til en værdi af 4 mark.* – [33]) i koncepten tilføjes: *Halvdelen tilhører Heine Klingspor.* – [34]) 8.–13. februar. – [35]) i koncepten tilføjes: *ved fornævnte plyndring.* – [36]) 8.–29. september. – [37-37]) i koncepten formuleret: *Fremdeles som særpart 27½ mark sølv på Make Buschs vegne, hvilket resterer i hans rette og ikke inddrevne tilgodehavender.* – [38]) enhed af 10 stykker. – [39]) fint spansk læder af gede- eller bukkeskind. – [40]) skrevet med samme hånd som konceptens og renskriftens. – [41]) usikkert om der tænkes på våbenstilstanden i 1358 eller 1360.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

1360. 12. november. 388

Knud Jensens testamente.

Afskrift i udtog i Århusbogen.

I faderens og sønnens og den helligånds navn, amen. Jeg Knud Jensen, der, skønt skrøbelig af legeme dog er karsk i sindet, og som betænker hint ord fra den hellige skrift: 'Våg, thi I kender hverken dagen eller timen'[1]), og som ønsker ved hjælp af det gods, som Gud har tilstået mig, at sørge for min sjæls frelse, opsætter mit testamente på følgende måde. For det første testamenterer jeg til St. Clemens' krke i Århus, hvor jeg vælger mit gravsted, min hest tillige med mine våben. Fremdeles til afholdelse af min årtid sammesteds en gård i Fulden, der yder en årlig afgift på 2 øre korn. Fremdeles til enhver af kirkerne i Århus en skilling grot. Fremdeles til Mårslet kirke en mark sølv. Fremdeles til hver kirke i Ning herred en ørtug korn. Fremdeles til Tved kirke en halv mark korn. Fremdeles til den elskede herre bispen to guldringe. Fremdeles til herr ærkedegnen i Århus et sølvbeslået bælte, som min herre bispen har givet mig. Fremdeles til fru Elene, herr bispens søster, et sølvbeslået bælte. Fremdeles til herr Thomas Jensen en fole. Fremdeles til herr Jakob en fole. Fremdeles til Peder Sehested en fole. Fremdeles afstår og testamenterer jeg til Peder Nielsen en sortladen fole og en rødlig fole. Fremdeles til min elskede broder Erik den hest, som han har fra mig. Fremdeles til Knud Eriksen fem mark sølv i gods, som han har pantsat til mig, tillige med mit panser. Fremdeles til Pag mit skjold og til broderen min filthat. Fremdeles til Kristine Knudsdatter en mark sølv *o. s. v. som samme testamente indeholder*[2]). Givet i det Herrens år 1360 dagen efter bispen St. Mortens dag.

[1]) Matth. 25, 13. – [2]) udeladelser i Århusbogen.

1360. 13. november. 389

Ivan kaldet Witte og Eggert Krummedige kvitterer Segebod og Erik Krummedige for 180 lybske mark.

Original i rigsarkivet.

Ivan Krummedige kaldet Witte Ivan og Eggert Krummedige, væbnere, til alle, (der ser)[1]) dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Vi erkender og (erklærer)[1]) offentligt, at I Segebod Krummedige og Erik

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Krummedige, vore elskede brodersønner, i kraft af retmæssig gæld stod i gæld til os for 180 mark lybsk, hvorom de[2]) har givet os deres åbne brev, som vi har mistet og ikke er i stand til at overrække dem. Vi gør derfor vitterligt for alle, såvel nulevende som fremtidige, at vi og vore arvinger erklærer vore fornævnte elskede brodersønner, nemlig Segebod og Erik, og deres arvinger for kvit, fri og ganske løste at være for fornævnte sum penge. Til vidnesbyrd herom er vore segl hængt under dette brev. Givet i det Herrens år 1360 på selve den glorværdige biskop Brixius' dag o. s. v.

[1]) mangler i originalen. – [2]) syntaktisk fejl.

1360 22. november, Rep. nr. 2615, se 1361-75 22. november.

390 1360. 23. november. Slagelse byting.

Tingsvidne af Slagelse byting om, at herr Albert Frie, præst ved St. Laurentii alter i Roskilde domkirke, har skænket tre boder i Slagelse til nævnte alter mod, at hans efterfølgere lader holde årtider for ham og hans forældre.

Original i den arnamagnæanske samling.

Rådmænd og øvrige borgere i Slagelse til alle, der ser dette brev, hilsen med Gud.

Alle skal vide, at i det Herrens år 1360 på St. Clemens' dag var herr Albert Frie, præst og evig vikar ved Roskilde kirke, i egen person på vort byting og gav og skødede tre boder, nemlig to ved torvet mod vest, af hvilke en vis Herman Dondeman bebor den ene og en ved navn Sveder den anden, og een på kirkegården, i hvilken fordum Regner Kræmmer boede, samt en mølle nær byen, til alteret i St. Laurentius' kirke i Roskilde, hvilket samme herr Albert da sad inde med, dog således at fornævnte herr Albert, så længe han lever, frit skal råde over samme boder tillige med møllen til eget brug, uanset om han sidder inde med dette alter eller ej; men efter hans død skal de tilhøre nævnte alter tillige med alle deres særlige tilliggender. Den betingelse var knyttet hertil, at hans efterfølger, som efter ham sidder inde med alteret, hvert år skal lade afholde og bekoste hans faders og moders årtider på St. Botulphus' dag med udbetaling af 2 skilling grot. Men efter nævnte herr Alberts død skal han hvert år afholde og bekoste dennes årtid ligeledes med

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

udbetaling af 2 skilling grot. Hvad vi har set og hørt, bevidner vi med dette brev. Givet under vor bys segl ovennævnte år og dag.

1360. Omkr. 25. november[1]). 391

Indførelse i Niederstadtbuch i Lübeck om, at Godeke v. Reval og Herbord Kule har erkendt, at de tilsammen har 36 mark lybsk af de penge, som er blevet beslaglagt hos ridderen Jakob Splitafs svend.

Niederstadtbuch i Lübeck.

Det skal være vitterligt, at Godeke v. Reval og Herbord Kule, til stede ved bogen [2]), åbent erkendte, at af de 36 mark lybske penge, som var blevet beslaglagt af nogle gæster eller fremmede, mens de var i ridderen Jakob Splitafs svends varetægt, har disse, nemlig fornævnte Godeke de 14 mark penge og nysnævnte Herbord de 22 mark penge i hænde.

[1]) notitsen er den femte på en side, der som overskrift har: I det Herrens år 1360 Katharines dag. – [2]) d. v. s. ved indførelsen i Niederstadtbuch.

1360. 4. december. 392

Jens Bæger, ridder, oplader gården Jonstrup, som hans fader havde fået i pant, til Jakob Nielsen Halvegge.

Original i den arnamagnæanske samling.

Jens Bæger, ridder, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud. Jeg gør vitterligt for alle, såvel nulevende som fremtidige, at jeg oplader den gård Jonstrup, som min fader havde i pant af (johanniter) broderen Jakob Halvegge[1]) og i hvilken tidligere Mikkel Lang boede, med alle tilliggender og med al den ret, hvormed min far besad samme gård, til den gode og ærlige mand Jakob Nielsen kaldet Halvegge. Givet i det Herrens år 1360 på den hellige jomfru og martyr Barbaras dag under mit segl til vidnesbyrd om det forudskikkede.

[1]) jf. DRB. III 2 nr. 226.

1360. 5. december. Lund. 393

Præsten Niels Frændesens testamente.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Afskrift i Lundebogen.

I faderens og sønnens og den helligånds navn, amen. Jeg Niels Frændesen, præst, vil i betragtning af det nærværende livs forfængelighed, både fordi det er menneskets bestemmelse engang at dø, og fordi vi ifølge apostlen ikke har blivende bolig her[1]), mens jeg formår det, opsætte mit testamente over det gods, som er forundt mig af Gud, på følgende måde. For det første testamenterer jeg en gård i Årsjö, der årligt svarer 4 mark i ydelser, til mit alter i St. Laurentiuskirken på det vilkår, at 2 mark skal tilfalde alterpræsten, og at 2 mark årligt skal fordeles til afholdelse af min årtid i Lundekirkens kor på den måde, at der først gives kannikerne 10 øre, derefter vikarerne 2 øre, peblingene 2 øre og andre fattige 2 øre. Fremdeles til herr ærkebispen en sølvske, til krypten en halv mark penge, til præsten sammesteds en bog med prædikener i rødt bind, til klokkeren sammesteds en øre penge. Fremdeles til herr Mikkel af Nöbbelöv en messebog, som jeg har fået af herr Jakob, prior ved nonneklostret. Fremdeles til herr Jens Nielsen min bibel på den betingelse, at han udbetaler 11 mark penge til fornødenheder ved min begravelse. Fremdeles til Lars en pude. Fremdeles til Peder Simonsen en gryde. Fremdeles til broder Jens Øndersen en bog med prædikener, som begynder: Frelsen er os nærmere nu[2]). Fremdeles til Esbern et lille skrin samt en pels. Fremdeles til min svend Bo en blå kappe. Fremdeles til min svend .....[3]) 2 øre. .....[3]). Fremdeles til en anden dreng 2 øre. Fremdeles til tiggerne en mark penge. Til eksekutorer af dette testamente indsætter jeg de hæderlige mænd, nemlig herr Svend, sakristan, ...[3]) (og bønfalder dem om,) at de må udføre det så samvittighedsfuldt, som de måtte ønske at stå til ansvar herfor overfor den højeste dommer. Givet i Lund under mit segl tillige med mine eksekutorers segl i det Herrens år 1360 dagen før den glorværdige bekender St. Nicolaus' dag.

[1]) jf. Hebr. 13, 14. – [2]) prædikensamling, indledt med teksten til første søndag i advent (Rom. 13, 11); efter al sandsynlighed identisk med Guido Eboicensis: De tempore et de sanctis, jf. A. G. Little: Initia operum latinorum p. 154 og DRB. III 4 nr. 17 note 3. – [3]) overspringelser i Lundebogen.

394 1360. 6. december.

Ridderne Otto og Ditlev v. d. Wensin skøder Hagenskov til hr. Benedikt v. Ahlefeld for 3000 lødige mark.

1. Vordingborgske registratur (1476):

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Brev om, at Otto og Detlev v. d. Wensin, riddere, skødede Benedikt Ahlefeld Hagenskov med alle dens rette tilliggender og alt andet gods, som brevet lyder på, for 3000 lødige mark sølv efter kølnsk vægt. Givet i det Herrens år 1360 på St. Nicolaus' dag.

Fremdeles et andet brev, der også som det foranskrevne brev lyder om Hagenskov. Givet som ovenfor.

Fremdeles endnu et brev på samme slot.

2. Registratur i rigsarkivet (15. årh.):

Fremdeles at Otto og Ditlev v. d. Wensin, riddere, skødede herr Benedikt v. Ahlefeld Hagenskov med alle dens rette tilliggender og med alt andet gods, som brevene lyder på, for 3000 lødige mark sølv efter kölnsk vægt. Givet i det Herrens år 1360 på St. Nicolaus' dag.

Fremdeles yderligere to breve om Hagenskov.

3. Yngre kalundborgske registratur (1551):

Et pantebrev, hvorved Otto og Detlev v. d. Wensin solgte herr Benedikt v. Ahlefeld Hagenskov med dens tilliggender.

1360. 23. december. Lund. 395

Kong Valdemar 4. Atterdag tager indbyggerne i Malmø under sin beskyttelse og stadfæster og udvider deres privilegier.

Vidisse 1378 14. oktober.

Valdemar, af Guds nåde de Danskes og Venders konge, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

I skal vide, at vi tager vore elskede borgmestre, rådmænd og bymænd i Malmø under vor fred og beskyttelse for særlig at værne dem, og at vi med dette brev stadfæster alle privilegier, rettigheder, sædvaner, friheder og nådesbevisninger, som de vides frit at have haft af vore forgængere, de herrer konger af Danmark, idet vi tilstår dem denne særlige nådesbevisning, (nemlig) [1], at alle og enhver, hvilken stand eller stilling de end indtager, som besidder gårde, gods, købmandsvarer, skibe eller bygninger i byen Malmø, samt alle skomagere, skindere, slagtere, bagere og alle andre, som udøver et håndværk sammesteds ligeligt, efter hvad enhver vides at besidde af omtalt gods, i skibe og i andet, skal bidrage til ekstraskatter, udskrivninger og pålæg i overensstemmelse med rådmændenes og deres medborgeres forlan-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

gende og bidrag, såfremt de vil bruge og nyde deres gods, købmandsskab og håndværk samt andet[1]); undtaget er dog de velbyrdiges, såvel gejstliges som verdsliges, egne huse, i hvilke de har bopæl. [2] Fremdeles at når nogen rådmand *(o. s. v. = 1353 20. december, DRB III4 nr. 67 § 1)*. [3] Fremdeles skal samme rådmænd *(o. s. v. = § 2)*. [4] Fremdeles at ingen, af hvad stand eller stilling han er, må stævne nogen Malmøborger til tinge uden for byen i nogen sag – undtaget til vort retterting, når det er nødvendigt – men han skal indbringe *(o. s. v. = § 4)*. [5] Når desuden den gæld *(o. s. v. = § 6)* møddingers bortkørsel, på udbedring af ulovlige broer og derudover på fjernelse af alle andre ulovlige huse; til oppebørsel *(o. s. v. = § 6)*. [6] Fremdeles hvis og når nogen *(o. s. v. = § 8)*. [7] Fremdeles når og hvis *(o. s. v. = § 9)*. [8] Fremdeles at ingen gæst, som kommer til Malmø i handelsøjemed, på nogen måde må opkøbe huder, flæsk, smør eller skind, som ikke er bundtet tistykkevis; alene undtaget er det kvantum som han under ed vil beholde til eget forbrug og til hvilket han har disse rådmænds særlige tilladelse[2]). [9] Fremdeles at ingen gæst må strejfe om på landet *(o. s. v. = § 11 og 12)*. [10] Fremdeles at ingen, af hvad stilling eller stand han end er, skal fordriste sig til at sælge eller afhænde byens jord eller opføre nogen bygning på den uden med ovennævnte rådmands tilladelse. Ej heller må nogen på nogen måde oprette et gilde eller et broderskab i denne stad uden på opfordring af eller med rådmændenes samtykke, medmindre det fandtes fra arilds tid. [11] Fremdeles at ingen, hverken tilrejsende eller indfødte, i markedstiden må opføre eller bygge boder og huse vest for bækken Korrabek, eller driste sig til at udøve nogen markedshandel på fornævnte sted. [12] Fremdeles hvis og når nogen *(o. s. v. = § 13)*. [13] Fremdeles når nogen som følge af *(o. s. v. = § 14)*. [14] Fremdeles hvis det hænder *(o. s. v. = § 15)*. [15] Fremdeles hvis nogen med ondsindet tale *(o. s. v. = § 16)*. [16] Fremdeles skal alle fornævnte borgere overalt *(o. s. v. = § 17)*. [17] Fremdeles enhver, som bliver anklaget i nogen sag, som på folkesproget kaldes 'venssag', han skal rense sig med 6-mandsed og ikke med flere[3]) eller bøde 3 mark penge til kongen. [18] Fremdeles at enhver, som bliver kaldt på rådhuset *(o. s. v. = § 18, dog udelades: „og yuerstrykning")*. [19] Fremdeles at prisen på vin og øl, som skal sælges efter mål i fornævnte stad, skal fastsættes efter borgmestrenes og rådmændenes vurdering sammesteds; og ingen af hvad stand eller stilling han end er med undtagelse af vor på det tidspunkt beskikkede foged skal på nogen måde blande sig i denne ansættelse imod deres vilje. Men hvis nogen drister sig til at sælge vin eller øl efter mål i for-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

nævnte stad førend prisen herfor er fastsat af rådmænd og borgmestre eller af fogeden, skal han fuldt ud bøde 40-marksboden, hvoraf halvdelen skal tilfalde kongens kasse og den anden halvdel rådmændene. [20] Fremdeles skal ingen ikke-borger af hvad stand eller stilling, driste sig til at have vogne til kørsel af handelsgods eller andre ting – dog kørsel af ferske sild i eller udenfor markedstiden undtaget – såfremt han vil undgå tab af vogn og heste og en bøde på 9 mark som straf, hvilket altsammen skal tilfalde borgerne. Ydermere skal borgmestre og rådmænd have fuldmagt til at beslaglægge vogne og heste, som transporterer handelsvarer – ferske sild undtaget – og afhænde og sælge dem til betaling af nævnte bøde. [21] Fremdeles at hvis nogen fra landet eller en udlænding, af hvad stilling eller stand han end er, tilføjer nogen bymand en uret eller skade inden for fornævnte stads område, da skal disse bymænd have fuldmagt til at gribe ham og straffe ham efter fornævnte stads love. [22] Fremdeles at når fornævnte borgmestre og rådmænd under inddrivelse af vore skatterestancer skrider til retsforfølgning mod nogen eller nogle, skal de bøder, som falder i medfør af denne retsforfølgning, ingenlunde tilfalde kongen, medmindre indholdet af de gængse love påbyder, at der skal foretages tilvurdering af jord eller huse for deres vedkommende, som genstridigt sidder overhørige med fornævnte skatter. [23] Fremdeles at enhver, der bliver anklaget i nogen sag, således at han skal rense sig med tre tylvter[4]), herefter må rense sig med seks mænd af St. Knudsgilde i stedet for. [24] Fremdeles at ingen må driste sig til at stå i kram-, klæde-, skomagerboder eller udøve et andet lignende erhverv i staden Malmø uden at være bymand der; undtaget er dog den rette markedstid, nemlig fra Vor Frues himmelfart til St. Mikkels dag[5]). Enhver, såvel indfødte som andre, der ikke er bymænd i Malmø, som udover St. Mikkels dag drister sig til at stå i kram-, klæde-, skomagerboder samt udøver lignende erhverv i fornævnte stad uden samtykke og tilladelse af borgmestre og rådmænd sammesteds, han skal ueftergiveligt bøde 40 mark penge til kongen og det samme til byen. [25] Fremdeles at hvis nogen ridder, riddermæssig mand, væbner[6]) eller nogen anden, af hvad stilling eller stand han end er, har besiddelser i fornævnte by, skal han bidrage til og svare alle de kongelige ydelser, gamle og nye, visse og uvisse, sammen med byboerne og i forhold til sine besiddelser; undtaget er dog hans egen gård, i hvilken han personligt bor hos dem. Men enhver, som viser sig uvillig til denne betaling og er opsætsig, skal omtalte bymænd herefter med kongelig bemyndigelse have fuldmagt til sammen med vor kongelige foged at fravurdere en passende og tilsvarende del af hans i byen liggende

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

ejendom, og det såvel for hovedsagen som for bøden for opsætsighed, og de må frit råde over denne del til nævnte bys nytte. [26] Fremdeles at alle besiddelser eller gårde, som fornævnte bymænd på dette tidspunkt har i byen Øvre Malmø, eller som de senere måtte få der, skal i alle henseender være fritaget for al ledingstynge, inne, stud og leding og øvrige andre ydelser, pålæg og skatter. [27] Fremdeles fordi de mindre bemidlede *(o. s. v. = § 7, dog tilføjes til slut efter ni mark penge: og ikke mere)*. Vi forbyder derfor bestemt ved tabet af vor nåde, at nogen af vore fogeder, deres officialer eller en hvilken som helst anden, af hvad stilling eller stand han end er, vover på nogen måde at fortrædige eller forstyrre vore fornævnte Malmøborgere eller nogen af deres undergivne imod dette brevs ordlyd og imod disse nådigt tilståede friheder, såfremt han ønsker at bevare vor nåde uantastet og undgå den kongelige straf. Givet i Lund under vort segl i det Herrens år 1360 onsdag før jul med de herrer herr Niels Jakobsen, provst i Lund, Åge Ingvarsen, ridder og vor høvedsmand, og Niels Jensen af Keldebæk, vor justitiar, som vidner.

[1]) jf. 1353 20. december, DRB. III 4 nr. 67 § 19. – [2]) jf. ssts. § 10. – [3]) ifølge birketretten § 25 skal strid om, hvorvidt et køb er sket uden tilstedeværelse af en *ven,* afgøres ved tylvtered, Danmarks Gl. Købstadlovg. IV s. 49. – [4]) jf. birketretten §§ 8, 9, 13, 18, 20, 50, 51 og 56, anf. værk s. 46–54. – [5]) 15. august – 29. september. – [6]) oversættelse af *miles, militaris, armiger;* en gammel oversættelse fra begyndelsen af 15. årh. har: riddere, ridderenode (d. v. s. af ridderbyrd) og friborne mænd, anf. værk s. 42.

1360 23. december, Acta Pont. VII 94 nr. 5404, udelades i DRB., da brevet drejer sig om den pavelige nuntius Henrik Biskops udnævnelse til provst i Lübeck. (Brevet tilhører for øvrigt 1361, da pave Innocens 6.s 9. pontifikatsår begynder 1360 30. december, jf. Sv. Hist. Tidsskr. 2. rk. XII 384-86 og Acta Pont. Svec. I 651 nr. 628, hvor den til brevet hørende supplik er trykt).

1360 24. december, Acta Pont. VII 94 nr. 5405, af indhold, at Godfred Warendorp får ventebrev på den præbende i Reval, som Johannes Guilaberti havde haft krav på, udelades i DRB. (Årstallet er iøvigt ligeledes 1361).

1360 28. december, Acta Pont. VII 95 nr. 5406, se 1361 28. december.

396 1360 u. d.

Kristian Kås lover at holde Niels Kristiansen skadesløs for en kautionsforpligtelse.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Original i rigsarkivet.

Kristian Kås til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Jeg gør vitterligt for alle, at jeg med dette brev forpligter mig eller mine arvinger til uden al tvivl og uden indsigelse at fri og aldeles frigøre nærværende brevviser Niels Kristiansen eller hans rette arvinger for ethvert tab, som måtte ramme ham formedelst syv mark lødigt sølv minus to skilling grot, for hvilke han er gået i borgen for mig på Nørreherreds ting på Mors. Til vidnesbyrd herom skal mit segl hænges under dette brev. Givet i det Herrens år 1360 til tegn på dette o. s. v.

1360. 397

Esger Flue forpligter sig til at betale tre læster korn i leje for Næstved St. Peder klosters gods på Gavnø.

Næstved St. Petri klosters registratur (1528).

Esger Flue bandt sig til at betale klostret tre læster korn af det gods på Gavnø, som var blevet ham overladt. 1360. Det mangler segl.

1360. 398

Erik Degn og hans hustru Lucie skænker deres gård i Næstved til Næstved St. Peders kloster.

Næstved St. Petri klosters registratur (1528).

Erik Degn og hans hustru Lucie skænkede klostret den gård, som de bebor i Næstved, og alt deres løsøre. 1360.

1360. 399

Niels Grubbe af Vedskølle skænker to øre skyldjord til Tjæreby kirke og til præstebordet.

Næstved St. Petri klosters registratur (1528).

Niels Grubbe af Vedskølle gav en øre skyldjord til Tjæreby kirkes bygningsfond og en øre til præstens bord, for at der skulde afholdes en messe for ham ugentligt. 1360.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

400 **1360.**

Biskop Niels af Slesvig henlægger Vor Frue alter i Slesvig domkirke til en præbende.

Notits af Povl Cypræus († 1609).

År 1360 henlægger Niels, som ønskede at se præbenderne i Slesvig forøget, den hellige jomfru Maries alter til en præbende, som kanniken N. da besad.

401 **1360.**

Navne fra et skånsk brev.

Notits hos Hamsfort.

I det Herrens år 1360 ..... I Skåne udmærker sig Jens Bodulvsen, Peder Bodulvsen, kannik i Lund, og Niels Ågesen, præst i Lund.

402 **1360.**

Optegnelse om, at der er indbetalt 1000 floriner af ledige embeder i Danmark og Sverige.

Notits i Vatikanarkivet.

Kollektoren i Danmark, Sverige og Norge ..... i det ottende pontifikatsår ..... af indsamligsområdet Danmark, Sverige: En sum på 1000 floriner ..... Hovedsummen af alt det modtagne i det fornævnte pontifikats ottende år af ledige beneficier og af ovenfor- og nedenforanførte kollektorer, nemlig i Liège *o. s. v.*, af kollektorerne i Danmark og Bøhmen er *o. s. v.*

403 **1360[1]).**

Dommerne Lambert Rode og Everhard Vöge i Rostock aflægger regnskab for deres udgifter.

Regnskab i Rostockarkivet.

Udgifter afholdt af os Lambert Rode og Everhard Vöge, dommere: ..... Fremdeles gav vi på borgmestrenes befaling Herman, foged i Skåne, 15 mark i Stralsundske penge .....

[1]) udgifterne opført på bagsiden af et bøderegnskab dateret 1360.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

1360. 404

Udtog af Hamburgs kæmnerregnskab.

Efter tryk i Kämmereirechnungen der Stadt Hamburg I 70.

29 skilling, da bysvendene gik til søs for borgerne, da de kom fra markedet i Stade (Kongen af Danmark)[1]). Til herr Henrik Hoop og herr Johan Ritter 71 pund minus 4 skilling, i Greifswald. 3 skilling til slægten Lappes sendemand. Til de herrer.....[2]) 10 skilling, i Graft. 5 skilling til byens høvedsmand, i Witzhave (Kongen af Danmark)[1]). Til Johan Wustorp 26 skilling, Lübeck, Wismar og Oldeslo. Til lille Bertold 3 pund, på rejsen til Danmark. 12 skilling for stob vin. Til herr Hoop og herr Hoyer 52 pund, i Wismar (Kongen af Danmark)[1]).

[1]) *Rex Dacie* stod i regnskabet over rejseudgifterne for 1360 i marginen med henvisningstegn til dette sted. – [2]) i udgaven angives her lakune i det i 1842 brændte håndskrift.

1360. Ribe. 405

Hertug Valdemar af Jylland pantsætter Øsby sogn til Valdemar Sappi.

Vordingborgske registratur (1476).

Brev om, at Valdemar Sappi havde Øsby sogn i pant af hertug Valdemar i Jylland. Givet i Ribe 1360.

13⟨6⟩0[1]). 406

Everlin Jæger oplader kong Valdemar 4. Atterdag det gods i Græsted, som han har i pant af Peder Nielsen.

Vordingborgske registratur (1476).

Brev[2]) om, at Everlin Jæger oplader til kong Valdemar al sin rettighed i det gods i Græsted med alt dets tilliggende, som han havde i pant af Peder Nielsen. Givet 1340[1]).

[1]) Peder Nielsen pantsatte godset i 1357, jf. nr. 27; registraturens årstal mcccxl skal derfor efter al sandsynlighed rettes til mccclx. – [2]) det er rimeligvis dette eller det efterfølgende brev, der er registreret i Yngre Kalundborgske reg. (1551): *"Fremdeles brev på gods i Lynge herred i Græsted"*, ÆA. IV 49.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

407 **13⟨6⟩0[1]).**

Everlin Jæger oplader kong Valdemar 4. Atterdag det gods i Græsted, som han har i pant af Køpeke Blome.

Vordingborgske registratur (1476).

Brev om, at Everlin Jæger oplader til kong Valdemar al sin rettighed i noget gods i Græsted, som han havde i pant af Køpeke Blome. Givet 1340[1]).

[1]) Køpeke Blome pantsatte godset i 1351, jf. DRB. III 3 nr. 514. Registraturens år 1340 skal derfor efter al sandsynlighed rettes til 1360, jf. nr. 406.

408 **1360. Fyns landsting.**

Landstingsvidne om, at fru Adelheid, datter af ridderen Jakob Flæb, har solgt sit gods på Lolland og Falster til Dalum kloster.

Yngre Kalundborgske registratur (1551).

Et andet[1]) brev af Fyns Landsting om, at fornævnte fru Adelheid, som var herr Jakob Flæbs datter, havde solgt alt sit gods på Lolland og Falster til Dalum kloster. 1360.

[1]) sigter til brev af 1370, ÆA. IV 15.

409 **1360.**

Kong Valdemars låsebrev til Vor kloster på en gård i Lundumskov.

Skanderborgske registratur (1606, Vor klosters breve).

Kong Valdemars latinske låsebrev på en gård i Lundumskov, som Henneke Bønstorp skødede til Vor kloster. Givet 1360.

410 **1360.**

Gyde Olufs skænker gods i Svostrup til Ring kloster.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Skanderborgske registratur (1606, Ring klosters breve).

Gyde Olufs gavebrev til Ring kloster på gods i Svostrup. Givet 1360.

1360 eller 1361 **411**

Kong Valdemar 4. Atterdags brev, at Niels Keldebæk har skødet gods i Søby, Gosmer og Gylling til Jakob Jensen.

1. Åkærske registratur 1591 (Århus bispestols breve).

Et pantebrev af kong Valdemar på noget gods i Søby, Gosmer og Gylling, som Niels Kullebæk[1]) har skødet til Jakob Jensen. År 1361.

2. Åkærske registratur 1611.

Et pergamentbrev af kong Valdemar på noget gods i Søby, Gosmer og Gylling, som Niels Keldebæk har skødet til Jakob Jensen. År 1360.

[1]) læs Keldebæk.

1360 eller 1365 **412**

Kong Valdemar 4. Atterdags brev på gods i Gylling og Astrup(?).

1) Åkærske registratur (1591, Århus bispestols breve):

Et gammelt brev af kong Valdemar på noget gods i Gylling og *Astrup*. 1360.

2) Åkærske registratur (1611, Århus bispestols breve):

Et gammelt brev af kong Valdemar på noget gods i Gylling og *Ostrup*. 1365[1]).

1360. **413**

Jens Mogensen skøder sit gods i Hvidsten til Niels Kruse.

Mariager klosters registratur (1584):

Jens Mogensens skøde til Niels Kruse på alt hans gods i Hvidsten. 1360.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

414 **1360.**

Biskop (Mogens) brev på Helligkilde mark i Hvidbjerg sogn.

Vestervig klosters registratur (1599).

Et bispebrev på latin på Helligkilde mark i Hvidbjerg sogn. 1360.

415 **1360.**

Tord Jakobsens skøde på en gård i Hørsted til Vestervig kloster.

Vestervig klosters registratur (1599).

Tord Jakobsens skøde på en gård i Hørsted, som hans fader gav til klostret. 1360.

416 **1360.**

Fru Kristine Stigsdatter pantsætter to gårde i Skippinge til Jens Henriksen Bode.

Roskildegårds registratur (omkr. 1570).

Fru Kristine Stigsdatters, herr Jens Krumpens enkes pantebrev givet Jens Henriksen, som kaldes Bode, på to gårde i Skippinge for 10 mark purt sølv. 1360.

417 **1360.**

Lave Uffesen af Clausholm pantsætter gods i Stigsnæs til Joakim Urne.

Roskildegårds registratur (omkr. 1570).

Lave Uffesen af Clausholms pantebrev til Joakim Urne på hans gods i Stigsnæs. 1360.

418 **1360.**

Palle Jensens genbrev til biskop Henrik i Roskilde på gods i Sønderup.

Roskildegårds registratur (omkr. 1570).

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Palle Jensens brev, hvormed han erkender, at biskop Henrik i Roskilde har undt ham godset i Sønderup for hans levetid. 1360. På latin.

1360. **419**

Jens af Bedsted pantsætter en gård i Stenbjerg til Niels Urne.

Roskildegårds registratur (omkr. 1570).

Jens af Bedsted har pantsat Niels Urne en gård, som kaldes Gammelgård, i Stenbjerg. 1360. På latin.

1360. **420**

Bo Falk af Vallø mageskifter sit gods i Lille-Værløse til biskop Henrik af Roskilde for noget gods i Himlingøje.

Roskildegårds registratur (omkr. 1570).

Bo Falk af Vallø mageskifter til biskop Henrik alt sit gods i Lille-Værløse for noget gods i Himlingøje i Bjæverskov herred. Givet 1360. På Latin.

1⟨3⟩60. **421**

Jakob Bæger sælger sit gods i Markie til kong Valdemar.

Roskildegårds registratur (omkr. 1570).

Jakob Bæger har solgt kong Valdemar sit gods i Markie og andetsteds i Skåne, hvor det end findes. Givet 1⟨3⟩60 [1]). På latin.

[1]) registraturen har 1460.

1360, ÆA. III 332 (Roskildegårds reg.), se 1390 u. d.

1360. **422**

Gøslav Ivansen skøder herr Ebbe Piik to gårde i Halland.

Registratur i det svenske rigsarkiv (15. årh.).

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Et brev af Gøslav Ivansen, med hvilket han skøder herr Ebbe Piik en gård, som Mogens Brand sad i, en gård, som Mathias dyrkede sammen med min[1]) gård i Storø med alle tilliggender. Givet 1360.

[1]) d. v. s. Abraham Brodersen.

423 [Omkr. 1360][1]).

Bodulv Ågesen, væbner, sælger en halv gård i Søborg samt en bod til Jens Krabbe.

Registratur over Folmer Jakobsen Lunges breve (omkr. 1450).

Fremdeles Bodulv Ågesen, væbner, har solgt den gode mand Jens Krabbe en halv gård i Søborg, hvilken gård hans søn Jakob havde arvet efter sin morfader Jens Morsels død, og en bod[2]), hvilke han hjemler og tilstår ham og hans arvinger.

[1]) Bodulv Ågesen nævnes 1356 29. september (III 4 nr. 476) og 1360 7. april (nr. 299). – [2]) registraturen har *eth werdhwss,* hvilket rimeligvis gengiver *taberna.*

424 [Omkr. 1360][1]).

Amsterdam forordner, at dens borgere og gæster skal bøde for misgerninger, begået på Amsterdams fed i Skåne, i Danmark, Norge, Sverige og Preussen samt i de vendiske og østlige stæder, på samme måde som hvis de var begået hjemme.

Original i Amsterdam.

Fremdeles eftersom man tidligere ofte har hørt, at vore borgere og andre folk, der ønsker at være beskyttet af staden, og som også til stadighed sejler herfra og hertil, groft har forbrudt sig og handlet ilde i Skåne og andetsteds ved havet, af hvilket kun lidet er straffet, hvorved vore borgere, gode købmænd, har været udsat for og endnu daglig lider megen skade og udsættes for mange hånsord, og som følge af hvilket der også har været og til dels stadigt er store besværligheder og uro inden for staden, så er det, for at forhindre dette, besluttet, at hvis nogen handler ilde mod vore borgere i kongerigerne Danmark, Norge, Sverige og i alle de preussiske lande, i de vendiske og i de østlige stæder og i hele Østlandet, og det drejer sig om en borgers forhold til en anden borger, skal man dømme og straffe ham på hans per-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

son og hans besiddelser, og han skal bøde for det på enhver vis og måde, som om det var sket inden for staden Amsterdam. Fremdeles hvis nogen handler ilde på vor stads fed i Skåne og derudover i hele Skåneland, hvad enten han er borger eller gæst, det vil sige alle de, der for det meste har deres bosted i Amsterdam, derom skal man dømme på enhver måde, som foran er skrevet.

1) dateret til ca. 1360 af Ter Gouw, Geschiedenis van Amsterdam II 349.

[Omkr. 1360][1]). 425

Indførelse i Liber proscriptionum i Stralsund om, at Bartholomeus Preen og Dotenberg, rådmand i Barth, er blevet lyst fredløse, fordi de har frarøvet ridderen Niels Hak 200 mark lybsk ved Malmø.

Liber proscriptionum i Stralsundarkivet.

Bartholomeus Preen og Dotenberg, nu rådmand i Barth, er efter ret dom blev lyst fredløse, fordi de plyndrede herr Niels Hak nær Malmø og fratog ham 200 mark lybsk; og derfor er de lyst fredløse som hans misdædere og som sørøvere.

1) både denne og den efterfølgende notits, der er henholdsvis den 295. og 305. indførelse i protokollen, er udaterede. Af daterede indførelser i dette afsnit findes kun nr. 233 med år 1349, nr. 304 med år 1360 og nr. 310 med år 1363.

[Omkr. 1360][1]). 426

Indførelse i Liber proscriptionum i Stralsund om, at Nicolaus Pansow er blev lyst fredløs for falsk beskyldning mod Bertold v. Grimme.

Liber proscriptionum i Stralsundarkivet.

Nicolaus Pansow er efter ret dom blev lyst fredløs som bedrager, fordi han sendte et åbent brev, beseglet med fem segl, angående Bertold v. Grimme; dette brev beseglede nævnte Pansow uvidende for dem, som havde lånt samme Pansow deres segl, og det lød på 7 mark lybsk, som samme Bertold v. Grimme tyvagtigt skulde have ført bort fra Falsterbo.

1) jf. nr. 425 note 1.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

1360-1370, Reg. Dan. nr. *2388-89: Vedtægter for sildehandelen i Lübeck (heri omtales bl. a. skånske, bornholmske og ålborgske sild), samt 1360-75, Reg. Dan. nr. *2390: »Kong Valdemars Schanelog«, udelades af DRB.

[1360], Reg. Dan. nr. 2461*-62*, se DRB. III 4 nr. 272-73.

[c. 1360], Hans. Geschichtsblätter, Jahrg. 1902, 217 se DRB. III 4 nr. 206.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

PERSON- OG STEDNAVNE-REGISTRE

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

VEJLEDNING

Registrene er delt i person- og stednavneregister. Ved *personnavnene*, der er ordnet alfabetisk efter fornavne — hvorved *å* af hensyn til tidligere registre står foran *a* — oplyses stilling eller egenskab, i hvilken en person forekommer i nærværende bind, således at gejstlige nævnes først. Danske *slægtsnavne* er tilføjet i parentes, når de fremgår af segl. Udenlandske lokaliteter, der forekommer i forbindelse med personnavne (slægtsnavne), er kun anført under disse. *Stjerne* foran et navn i stednavneregistret angiver, at den pågældende lokalitet ikke har kunnet identificeres.

FORKORTELSER

a. = amt. h. = herred. Sdrj. = Sønderjylland syd for den nuværende grænse. N = Nørre. S. = Sønder. s. = sogn. V. = Vester. Ø. = Østre. forsv. = forsvunden.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

PERSONNAVNEREGISTER

Å og A

v. Aachen se Johan.

Åge: **1.** Å. Absalonsen, kannik i Lund. 1358: 149. — **2.** Å., præst i Eskilstorp. 1358: 109. — **3.** Å. Ingvarsen, ridder, kong Valdemars høvedsmand i Malmø. 1360: 395. — **4.** Å. Mogensen, betænkes i Jens Nielsens testamente. 1358: 97. — **5.** Å. Styrjesen, fæster i Skepparslöv. 1357: 69.

Åse, enke, fæster i Skrävlinge. 1358: 109.

Åstred, ærkedegn i Ribe. 1360: 384.

Abel, borger i Hamburg. 1360: 387.

Abele: **1.** A., datter af Klaus Porsfeld, indgivet i Dalum kloster. 1357: 65. — **2.** A., ~ Ratslev Stage. 1359: 203. 1360: 327.

Abelke, søster til Markvard Holste i Lübeck. 1360: 284.

Abjørn Monampsson, svensk ridder. 1357: 28.

Absalon: **1.** A. Absalonsen (Ulfeld), kannik i Lund. 1358: 109. 1360: 330. — **2.** A., kannik i København. 1357: 1.

Adelheid: **1.** A., ~ Herman Pape i Lübeck. 1358: 137. — **2.** A., frue, datter af Jakob Flæb. 1360: 408. — **3.** A., datter af Johan Grute i Lübeck. 1358: 96.

Adolf: **1.** A. 7., greve af Holsten (-Plön). 1357: 2, 4, 5, 28, 30, 38. 1358: 162, 163, 168. 1359: 202, 204, 247, 256. 1360: 328, 340, 341, 342, 352, 354. — **2.** A., greve af Holsten(-Rendsborg). 1357: 61, 62. 1358: 91, 155, 156, 162, 163, 168. 1359: 204, 247, 256. 1310: 289, 304 (note), 340, 341, 342, 352, 354.

Aduocati se Henrik Vogt.

Ahlefeld se Benedikt og Henrik.

Albert Frie, præst, evig vikar i Roskilde. 1360: 390.

Albertanus de Albertanis, forfatter til »De loquendo et tacendo«. 1358: 109.

Albertus, biskop af Urman. 1359: 231.

Albrecht: **1.** A., biskop af Schwerin. 1357: 51. 1359: 253, 256. — **2.** A. Gylo fra Eschwege, kannik i Biberach. 1357: 24, 25, 26. — **3.** A., hertug af Bayern, greve af Holland. 1359: 198. — **4.** A. 2. (1.), hertug af Mecklenburg. 1357: 2, 5, 23, 28, 29, 39, 48. 1358: 163, 168, 169. 1359: 197 (note), 202, 204, 232, 243, 247, 256. 1360: 300, 326, 336, 344, 352, 353, 354, 355, 357, 366. — **5.** A. 3., hertug af Mecklenburg, søn af hertug Albrecht 2. 1357: 37. 1358: 163. 1360: 352, 354. — **6.** A. 5. (3.), hertug af Sachsen, fætter til hertug Erik 2. af Sachsen (-Lauenburg). 1359: 202. 1360: 354, 355. — **7.** A. v. Bergen, borger i Hamburg. 1360: 387. — **8.** A. v. Geldersen, rådmand i Hamburg. 1360: 387. — **9.** A. v. d. Heide, borger i Hamburg. 1360: 387. — **10.** A. v. Parkentin, borger i Ålborg. 1358: 124. — **11.** A. Rezmang, borger i Lübeck. 1358: 124.

Aleksander: **1.** A. Neckam, forfatter til »De nominibus utensilium«. 1358: 109. — **2.** A. (Jensen) af Törringe, afdød, ~ Katerine Nielsdatter. 1358: 135. — **3.** A. l'Orfèvre, kongen af Frankrigs råd. 1359: 228, 238.

Algot Bengtsson, væbner, lagmand i Västergötland. 1358: 99.

Alkun se Bernhard.

Alle, præst ved St. Clemens kirke i Lund. 1358: 109, 135.

Almerius de Miers, bevidner brev ved kurien. 1358: 116.

de Alto se Johannes.

Amancius, biskop af Canci. 1359: 231.

Amelinghusen, borger i Hamburg. 1360: 387.

Amelung, kapellan på Vilm. 1358: 131.

Anders: I. Gejstlige: **1.** A., afdød biskop af Børglum. 1357: 3. — **2.** A., prior i Odense. 1357: 22. 1360: 367. — **3.** A.,

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

prior i Dalum. 1357: 65. — **4.** A. Jensen, præst i Beldringe. 1360: 288. — **5.** A. Marsvin, præst i Allerslev. 1360: 288. — **6.** A., præst ved St. Thomas kirke i Lund. 1358: 109. — **7.** A., hr. vistnok præst, broder til præsten Henneke. 1358: 109.

II. Verdslige: **1.** A. Ågesen, væbner. 1360: 348. — **2.** A. Ågesen, fæster i Skepparslöv. 1357: 69. — **3.** A. Bille, ridder († 1555). 1358: 192 (note). — **4.** A. Bondesen, borgmester i Ribe. 1360: 387. — **5.** A. Bosen, besegler brev af Jakob Øvesen. 1357: 71. — **6.** A. Davidsen i Lund, afdød, fader til Gødeke Andersen. 1359: 215. — **7.** A. Frost, ridder. 1360: 325, 352. — **8.** A. Henkilsen, afdød, har ejet gods i Tisvilde. 1357: 71. — **9.** A. Jakobsen af Tosterup, væbner. 1357: 39, 69. — **10.** A. Jakobsen (af Tørringe), foged på Lindholm. 1360: 306. — **11.** A. Jakobsen af Sjørup, Ivar Nielsens Svend. 1360: 380, 386. — **12.** A. Nielsen (Due) af Skabersjö, ridder, gælker i Skåne. 1357: 2, 70. 1358: 170. 1359: 268. 1360: 300, 306, 319, 342. — **13.** A. Nielsen, besegler brev af Margrete, enke efter hr. Erik Hasenberg. 1358: 130. — **14.** A. Olufsen, hr., skøder gods i Kyse til hr. Jens Andersen. 1358: 184. — **15.** A. Olufsen i Lund, Niels Strangesens måg. 1357: 19. — **16.** A. Pedersen, besegler brev af Mogens Nielsen. 1358: 95. — **17.** A. Raus, betænkes i Jens Nielsens testamente. 1358: 97. — **18.** A. (Stigsen), ridder, Stig Andersens fader. 1359: 210. 1360: 337. — **19.** A. (Stigsen), væbner, søn af Stig Andersen. 1359: 210. 1360: 337. — **20.** A., brygger. 1358: 109.

Andreas Wesent, afdød borger i Stralsund. 1359: 221, 222.

Angelus, biskop af Rethymno. 1359: 231.

Anild se Broder.

Ankerman se Johan og Kaie.

Antonius Malabayla, købmand i Asti. 1359: 209.

Anund: **1.** A. Hemmingsson, svensk væbner, foged i Stockholm. 1358: 103, 105, 107, 158. — **2.** A. Sture, svensk ridder, kong Magnus' råd. 1358: 99.

Arløg, afdød, ~ Gertrud. 1358: 109.

Arnaldus (se også Arnold): **1.** A. Gaucelini, Sarlat stift. 1357: 41. — **2.** A. Johannis, pavelig notar. 1357: 24, 41. 1358: 116, 134. 1360: 331 (indledning i Dipl. Dan.).

Arne: **1.** A. Toresen, arving efter Peder Bagge i Lund. 1360: 298. — **2.** A. betænkes i Jens Nielsens testamente. 1358: 97.

Arnfast, præst ved St. Nicolaus på Før. 1360: 383.

Arnold: **1.** A. Ghyseler, afdød borger i Lübeck. 1360: 369. — **2.** A. Goldenstede, borgmester i Stralsund. 1359: 222. — **3.** A. Kröpelin, rådmand i Rostock. 1360: 371. — **4.** A. Messing i Lübeck. 1357: 54. 1358: 137. — **5.** A. Moltke, ridder. 1360: 325. — **6.** A. Probst, borger i Lübeck. 1359: 263. — **7.** A. v. Ride, borger i Hamburg. 1360: 387. — **8.** A. v. d. Wisch, har plyndret biskoppen af Ratzeburgs gods. 1359: 256. — **9.** A. Witte i Lübeck. 1358: 137. — **10.** A., søn af Vilhelm Okke i Zierikzee. 1359: 198. — **11.** A., magister, læge i Lübeck. 1360: 294. — **12.** A., kræmmer i Hamburg. 1360: 387. — **13.** A. Vinke, i Johan Wittenborgs tjeneste. 1358: 189. 1359: 278.

Arnst se Jens.

Arvid Svendsen, får fuldmagt af Jakob Gudmundsen. 1358: 167.

Asle, fæster i Björka. 1359: 245.

Aspe se Nicolaus.

de Asperis se Bartholomæus.

Asser: **1.** A. Fadersen, kannik i København. 1358: 154. — **2.** A., præst i Helsinge. 1357: 71. 1359: 226. — **3.** A. Skæv, på Sjællands landsting. 1358: 112. 1360: 348.

Augustin: **1.** A., kirkefader. 1358: 109. — **2.** A., biskop af Soliwri. 1359: 231.

B

Babbe se Fikke og Otto.

Bader se Johan.

Bagge se Peder.

Bangen se Heine.

Bardewik se Kalle.

Barn, har plyndret biskoppen af Ratzeburgs gods. 1359: 256.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Barnekow se Henneke og Raven.
Barnim: **1.** B. 3., den ældre, hertug af Pommern-Stettin. 1358: 161. 1360: 352. —**2.** B. 4., hertug af Pommern-Wolgast. 1358: 162, 163. 1359: 197 (note), 202, 213, 237. 1360: 289, 307, 352.
Barsbeke, har plyndret biskoppen af Ratzeburgs gods. 1359: 256.
Barth se Detmar.
Bartholomæus: **1.** B. de Asperis, rådmand i Nîmes. 1359: 235, 240, 248. — **2.** B. de Iuuenis, magistratsmedlem i Nîmes. 1359: 235, 248. — **3.** B. Karoli, magistratsmedlem i Nîmes. 1359:240, 242, 248. — **4.** B. Preen, borger i Stralsund. Omkr. 1360: 425.
Bartskærer se Peder.
Basedow se Eggert.
Basse se Jakob, Peder og Sten.
Baudilius Filioli, magistratsmedlem i Nîmes 1359: 240, 248.
Becker, hamburgsk løber. 1358: 188.
Bederweknecht se Heine.
Behr se Bertram og Johan.
Beleke, broderdatter til Henrik v. Brinke i Lübeck. 1357: 54. 1358: 137.
Benedikt (se også Bengt og Bent): **1.** B. 12., afdød pave. 1359: 233. — **2.** B. (v. Ahlefald) den ældre, ridder, fader til nr. 3. 1358: 96. — **3.** B. v. Ahlefeld den ældre af Grimstrup, ridder, søn af nr. 2, kong Valdemars råd. 1358: 96, 143, 161. 1359: 267. 1360: 286, 325, 352, 394. — **4.** B. v. Ahlefeld den yngre, ridder. 1360: 325.
Bengt: **1.** B. Algotsson, hertug af Finland og Halland. 1357: 28, 61. 1359: 261. — **2.** B. Turesson, svensk væbner, kong Magnus' råd. 1358: 99.
Bennike: **1.** B. Henriksen af Åhus, kantor i Lund. 1357: 10. 1358: 109. 1360: 332. — **2.** B. Rutze, har plyndret biskoppen af Ratzeburgs gods. 1359: 256.
Bent: **1.** B., abbed i Allehelgens kloster ved Lund. 1358: 109. — **2.** B. Arvidsen, har haft gods af kong Magnus. 1357: 43. — **3.** B. Bosen af Bonderød. 1358: 95. — **4.** B. Jakobsen, har udvirket afladsbrev til Undløse kirke. 1360: 323 (note). — **5.** B., søn af Veste Ågesen. 1358: 97.
Berkhof se Hannes.
Berchteheyle se Make.
Bergen se Albrecht, Helmeke og Hoyer.
Berkow se Johan og Lydeke.
Berlin se Johan.
Bernard (se også Bernardus og Bernhard): **1.** B. (af Clairvaux), forfatter til »librum de verbis delectabilibus«. 1358: 109. — **2.** B. Bartholomei, kannik i Lund og Lübeck. 1360: 335. — **3.** B. Lonc, borgmester i Albi. 1359: 233 A. — **4.** B. Vuignes, fransk statsmand. 1359: 227.
Bernardus: **1.** B. de Oleo, rådmand i Nîmes. 1359: 235, 240, 242, 248, 257. — **2.** B. Egidii, magistratsmedlem i Nîmes. 1359: 242.
Bernevur se Make.
Bernhard: **1.** B. præst i Horsens. 1360: 336. — **2.** B. Vechte, gejstlig, har gods i pant i Killerup. 1357: 22. — **3.** B. Wittenborg, hertuginde Regitses kapellan. 1358: 174. — **4.** B. 2., fyrste af Werle, broder til Nicolaus 3. 1360: 352, 354. — **5.** B. Alkun, mecklenburgsk væbner. 1359: 208. — **6.** B. v. Bremen, Stralsunds foged i Skåne. 1359: 246 (note), 247. — **7.** B. Grönau, borger i Hamburg. 1360: 387. — **8.** B. Oldenburg, rådmand i Lübeck. 1360: 284. — **9.** B. Paal, rådmand i Lübeck. 1357: 54. —**10.** B. Stüve, borger i Lübeck. 1358: 165. — **11.** B. Vateschilt, mecklenburgsk væbner. 1357: 39. — **12.** B. v. Ülsen, borger i Lübeck. 1358: 138.
Bernstert, se Henrik.
Berscamp se Johan.
Bertold: **1.** B., afdød biskop af Slesvig. 1357: 75. — **2.** B. Frankenberg, får udbetalt 2 mark på Femern af Otto v. Dewitz. 1358: 168. — **3.** B. v. Grimme, borger i Stralsund, Omkr. 1360: 426. — **4.** B. Höing, borger i Stralsund. 1358: 144. — **5.** B. Lake, borger i Lübeck. 1358: 138. — **6.** B. Ulenbruk, borger i Hamburg. 1360: 387. — **7.** B., i Johan Wittenborgs tjeneste. 1357: 63. 1358: 142, 189. 1359: 278. — **8.** B., Hamburgs udsending til Danmark. 1360: 404.
Bertoldus, biskop af Adrianopel. 1359: 231.
Bertram: **1.** B., biskop af Lübeck. 1357: 32.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

1358: 99. 1359: 256. — **2.** B. Behr, hertug Albrecht 2.s kansler. 1357: 39. 1360: 326. — **3.** B. Kule, mecklenburgsk væbner. 1357: 39.
Bertrandus: **1.** B., biskop af Ampurias. 1359: 239. — **2.** B. de Turre, junker fra Cahors stift. 1357: 64.
Bessiera se Guillelmus.
Beteman Zabel, lauenburgsk væbner. 1360: 354.
Beverstede se Johan og Otto.
Beyer se Peter.
Bichel se Hartvig, Henrik og Ivan.
Bille se Anders og Povl.
Binge, har plyndret biskoppen af Ratzeburgs gods. 1359: 256.
Bischoping se Godfred.
Biskop se Henrik.
Bitsere se Eggert.
Bjergbo se Peder.
Bjørn, søn af Mogens. 1358: 97.
Blanca, dronning af Sverige og Norge. 1358: 99, 170.
Blankenburg se Johan.
Blok se Henrik.
Blome se Køpeke.
Blomenberch se Heine Blomenberg.
Blomendal se Segeband.
Bo: **1.** B. Falk af Vallø, ridder. 1359: 276. 1360: 283, 296, 325, 361, 420. — **2.** B. Falk, besegler brev af Georg Rønnebæk. 1360: 288. — **3.** B. Høg, væbner. 1360: 325. — **4.** B. Højering, medejer af Utersum og Blaagsum på Før. 1360: 383. — **5.** B. Jonsson, svensk væbner. 1358: 170. — **6.** B., Niels Frændesens svend. 1360: 393.
Bode v. Dewitz, mecklenburgsk væbner. 1358: 168.
Bode se Jens Henriksen.
Bodil: **1.** B. Hennekes, frue, betænkes i Peder Nielsens testamente. 1359: 264. — **2.** B., vaskekone, betænkes i Bennike Henriksens testamente. 1358: 109. — **3.** B., betænkes i Jens Nielsens testamente. 1358: 97.
Bodulv: **1.** B. Ågesen, væbner. 1360: 299, 423. — **2.** B. Skytte, medbesegler brev af Niels Pedersen. 1360: 299.
Boeken se Peter.
Boizenburg se Henrik.
Bokenberg se Helmeke.
Bokholt se Henrik og Wessel.
Bolewange se Henrik.
Bomsluter se Make.
Bonde Uffesen, fæster i Hansted. 1358: 179.
Bonde se Jens og Svend.
Bonifacius 8., forhen pave. 1360: 312.
Bonihominis se Raymundus.
Borante Podebusk, hr. Henning Podebusks fader. 1357: 20. 1359: 196.
Boren se Johan.
Borken se Lydeke.
Bosel se Hans, Henning og Kristian.
Boso (de Turri), sakristan ved kirken i Avignon. 1357: 14, 16, 32.
Bosse v. Schuderen, mecklenburgsk væbner. 1357: 39.
Bota se Manuellus.
Botterhove se Grete.
Bourcier se Guillaume.
Brachiifortis se Filip.
Brakele se Johan.
Bramstede se Johan.
Brand, Henrik Hoyers svend. 1360: 387.
Brand se Mogens.
Brandshagen se Johan.
Bremen se Bernhard og Johan.
Bremondus Sauarici, magistratsmedlem i Nîmes. 1359: 235, 240, 248.
Breyde. 1360: 286; se også Gøde, Hartvig, Heine, Henneke og Johan.
Briccius de Callenielle, sognepræst i St. Amand-en-Pévèle, kannik i Lund og Worms. 1357: 46.
Brinke se Dikrik, Henneke, Henrik og Johan.
Britzerdorp se Make.
Brockdorf se Hartvig og Markvard.
Brockenhus se Kjeld.
Broder: **1.** B. Anild, medejer af Utersum og Blaagsum på Før. 1360: 383. — **2.** B. Froddum, medejer af Utersum og Blaagsum på Før. 1360: 383. — **3.** B. Højering, medejer af Utersum og Blaagsum på Før. 1360: 383.
Brok se Esger.
Brudde, kong Valdemars høvedsmand. 1358: 165.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Brun se Peder.
Bruno v. Holenbeke, kannik ved St. Blasius i Braunschweig. 1360: 336.
v. d. Brücke se Hille.
Brylow se Konrad.
Brüsehaver se Machorius.
Buchwald se Detlev, Eggert, Henrik, Lambert, Lemmeke og Markvard.
Budde se Herman og Wikman.
Bugge se Knud og Niels.
Buggenhagen se Niels.
Bughovit se Wenemar.
Bugislav 5., hertug af Pommern-Wolgast. 1359: 213. 1360: 352.
Bulle se Saslev.
Bunkeflo se Jens.
Burchard: **1.** B., biskop af Havelberg. 1359: 256. — **2.** B. v. Otzehude, holstensk ridder. 1360: 290.
Burowe se Sten.
Busch se Make.
Buxtehude se Fikke og Herman.
Bydelsbak se Erik.
v. Bülow, slægten. 1359: 253; se også Dankvard, Fikke, Hartvig, Henrik og Reimar.
Büschow, slægten. 1359: 279, 280; se også Mathias.
Bæger se Jakob, Jens, Niels og Peder.
Bøging se Hoyteke.
Bønstorp se Henneke.

C

de Callenielle se Briccius.
Calveti se Johannes.
Calvi se Rogerius.
Cecilie: **1.** C., afdød priorinde i Roskilde Agnete kloster. 1359: 231. — **2.** C. Grote i Åhus. 1357: 54. 1358: 137. — **3.** C. Henriks, Jens Henriksens moder. 1359: 244. — **4.** C., enke efter hr. Folmer Folmersen af Stadager. 1360: 374. — **5.** C., ~ Markus Pedersen. 1357: 40. — **6.** C., ~ Peder Nielsen. 1357: 10.
Celle se Eler.
Chatbaudi se Martiale.
Clemens: **1.** C. 6., forhen pave. 1357: 32. 1358: 154. 1359: 220. — **2.** C., kannik i København. 1357: 1.
Cosmas, biskop af Trapezunt. 1359: 231.
Crafto, biskop af Macarsca. 1357: 17, 18, 21.
Crispin se Segebod.

D

Då se Palle og Peder.
de Dacia se Niels Drukken.
v. Dame se Markvard.
Danisii se Jacobus.
Dankward v. Bülow, mecklenburgsk væbner. 1357: 51. 1360: 352, 354.
Dannenberg se Heine og Henneke.
Dapper se Nicolaus.
Darsow se Gerhard.
David, fæster i Simris. 1358: 130.
Dechowe se Greteke.
Degenhard Hegel, borger i Wismar. 1357: 11.
Degn se Erik, Galmund, Lars, Svend og Tord.
Delrieu se Guillaume.
Demetrius, biskop af Nagy-Varad. 1357: 6.
Dene se Peder og Peter.
Dethard: **1.** D. Raven, borger i Lübeck. 1358: 138. — **2.** D. Sachtleben, rådmand i Lübeck. 1358: 138.
Detlev: **1.** D. Buchwald af Schwienkuhlen. 1359: 256. — **2.** D. Grönau, lauenburgsk væbner. 1360: 354. — **3.** D. Lützow, mecklenburgsk væbner. 1360: 352, 354. — **4.** D. Meinerstorp i Plön. 1359: 256. — **5.** D. (Negendanke), mecklenburgsk ridder, fader til nr. 6. 1360: 352, 354. — **6.** D. Negendanke, mecklenburgsk væbner. 1360: 352, 354. — **7.** D. v. Parkentin af Belendorf, lauenburgsk ridder. 1360: 354. — **8.** D. Schütte, har plyndret biskoppen af Ratzeburgs gods. 1359: 256. — **9.** D. v. Siggen, holstensk væbner. 1358: 94. — **10.** D. Wackerbart, lauenburgsk væbner. 1360: 354. — **11.** D. v. d. Wensin, holstensk ridder. 1360: 394. — **12.** D. Züle, lauenburgsk væbner. 1360: 354.
Detmar: **1.** D. v. Barth, borger i Stralsund. 1359: 254. — **2.** D. Kannengeter, borger i Hamburg. 1360: 387.
v. Dewitz se Bode og Otto.
Dickman se Heine.
Didrik: **1.** D., biskop af Brandenburg. 1359:

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

256. — **2.** D., dekan i Lübeck. 1357: 14, 16, 60. — **3.** D. v. Keppenbach, johanniterpræceptor i Freiburg og Neuenburg. 1358: 147. — **4.** D. (v. d. Brinke) i Lübeck. 1357: 54. 1358: 137. — **5.** D. Dunker, foged i Lübeck. 1360: 304. — **6.** D. v. d. Ere, borger i Dortmund. 1357: 54. 1358: 137. — **7.** D. v. Gotinghe, borger i Hamburg 1360: 387. — **8.** D. Kannengeter, borger i Hamburg. 1360: 387. — **9.** D. Kröpelin, borger i Rostock. 1360: 371. — **10.** D. Niendorp, borger i Rostock. 1359: 255. — **11.** D. Schreye, borger i Hamburg. 1360: 387. — **12.** D. Segeberg, skomager i Hamburg. 1360: 387. — **13.** D. Sukow, mecklenburgsk ridder. 1360: 352, 354. — **14.** D. Vieregge, kong Magnus' råd. 1357: 4. 1360: 342. — **15.** D. Vopponis, hollandsk kancellist. 1359: 198 (indledning i Dipl. Dan.).

Dissowe se Otto.

Doden se Sturman.

Dondeman se Herman.

Dordé Gaudetru, borgmester i Albi. 1359: 241 A.

v. Dorne se Volrad.

Dorneman se Nicolaus.

v. Dortmund se Tideman.

Dotenberg, rådmand i Barth. Omkr. 1360: 425.

Drivot se Peter.

Droste van Stove, mecklenburgsk ridder. 1310: 352, 354.

Druge se Tideman og Wikman.

Drukken se Niels.

Dubbermar, præst i Roskilde stift. 1359: 220.

Dubislav v. d. Lancken, munk i Hiddensee kloster. 1359: 233.

Due se Peder.

Dunker se Didrik.

Durandus Gerardi, ærkedegn i Prag. 1359: 253.

Durantus de Tribusexminis, magistratsmedlem i Nîmes. 1359: 240, 242, 248.

Dus se Malte.

Duzentvrowden, borger i Hamburg. 1360: 387.

Dülmen se Johan.

E

Ebbe: **1.** E. Galt, har pantsat gods i Skåne til Peder Falk. 1357: 89. — **2.** E. Piik, erhverver gods i Halland. 1358: 187. 1360: 422.

Eblo de Miers, klerk i det apostoliske kammer. 1357: 41 (note). 1358: 116 (note), 134.

Edle, frue, søster til Jens Larsen. 1357: 74.

Edvard: **1.** E. 3., konge af England. 1359: 227, 251 A. — **2.** E., prins af Wales, søn af nr. 1. 1359: 227.

Ege se Lars.

Eggert: **1.** E. v. Reventlow, kantor og provst i Slesvig. 1357: 13, 14, 15, 24, 32. — **2.** E. Manteufel, kannik i Kammin. 1358: 161. —**3.** E. v. Basedow, gejstlig i Verden stift. 1359: 252. — **4.** E. Bitsere, ridder. 1360: 296. — **5.** E. v. Buchwald, mecklenburgsk væbner. 1360: 352, 354. — **6.** E. Krummedige, holstensk væbner. 1359: 256. 1360: 389. — **7.** E. v. d. Lohe, mecklenburgsk væbner. 1360: 352, 354. — **8.** E. Rosenveld, borger i Lübeck. 1358: 138. 1360: 287. — **9.** E. Schacke af Gülzow, lauenburgsk væbner. 1360: 354. — **10.** E. Schiphorst, marsk i Lübeck. 1360: 304.

Egidius (de Fuscarariis), forfatter til Summa. 1358: 109.

Eitze se Johan.

Elav: **1.** E., skolemester i Åhus. 1358: 109. — **2.** E., fæster i Simris. 1358: 130.

Elene: **1.** E., frue, søster til biskop Povl af Århus. 1360: 388. — **2.** E., enke efter Jens Ubbesen. 1358: 109.

Eler: **1.** E. v. Celle, borger i Lübeck. 1358: 138. — **2.** E. Porsfeld, indgiver sine broderdøtre i Dalum kloster. 1357: 65. — **3.** E. Qualen, har plyndret biskoppen af Ratzeburgs gods. 1359: 256. — **4.** E. v. Siggen, holstensk væbner. 1359: 256.

Elisabeth: **1.** E., afdød priorinde i Roskilde Agnete kloster. 1359: 231. — **2.** E., enke efter Konrad Brylow. 1358: 138. — **3.** E., enke efter Niels Strangesen. 1357: 19. — **4.** E., søster til Henrik v. d. Brinke i Lübeck 1357: 54. 1358: 137.

Embeke se Hartvig.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Emeke: **1.** E. (Limbæk), broder til Otto Limbæk. 1357: 74. — **2.** E. Oltena, har plyndret biskoppen af Ratzeburgs gods. 1359: 256. — **3.** E. Sten, har plyndret biskoppen af Ratzeburgs gods. 1359: 256.

Engelbert Witte, betænkes i Henrik v. d. Brinkes testamente. 1358: 137.

Engelke Manteufel, pommersk ridder. 1359: 213.

Eppen se Sigfred.

Ere se Didrik.

Erik: **1.** E. 5. Glipping, afdød konge. 1359: 237, 241. — **2.** E., konge af Sverige. 1357: 2, 4, 5, 28, 31, 37, 38, 39, 61, 62, 70. 1358: 90, 98, 99, 100, 102, 104, 127, 148, 155, 156, 170, 176, 192. 1359: 206, 207, 250. 1360: 326 (note), 341. — **3.** E. 2., hertug af Sachsen-Lauenburg. 1358: 161, 168 (note). 1360: 290, 308, 344, 352, 354, 355 (indledning i Dipl.Dan.). — **4.** E. 4., hertug af Sachsen-Lauenburg, søn af nr. 3. 1360: 354, 355. — **5.** E., afdød hertug af Sverige, ~ Ingeborg. 1358: 93. — **6.** E. Abelsen, har pantsat gods til Henrik Bichel. 1360: 327. — **7.** E. Barnumsen, ridder. 1359: 239. 1360: 296, 325, 352. — **8.** E. Bydelsbak, ridder. 1360: 288. — **9.** E. Degn, ~ Lucie. 1360: 398. — **10.** E. Ebbesen, borger i Lund. 1357: 19. — **11.** E. Hasenberg, afdød ridder. 1358: 130. — **12.** E. Krummedige, broder til Segebod Krummedige. 1360: 389. — **13.** E. v. d. Lipen. mecklenburgsk ridder. 1358: 168. — **14.** E. Nielsen (Gyldenstjerne), ridder, marsk, 1360: 325, 352. — **15.** E. Nielsen (Due), besegler brev af Peder Nielsen. 1357: 27. — **16.** E. Nielsen, besegler brev af Niels Pedersen af Slangerup, (= nr. 15?). 1360: 299. — **17.** E. Rind, kong Valdemars foged. 1360: 382, 383, 387. — **18.** E., mundskænk, pommersk ridder. 1358: 161. — **19.** E., broder til Knud Jensen. 1360: 388.

Eringisl Suneson, jarl af Orkneyøerne, svensk ridder. 1358: 99, 170. 1359: 250. 1360: 342, 357.

Erland: **1.** E. Kalv, ridder. 1360: 289, 290, 325. — **2.** E. Turesen, foged i Lund. 1359: 265.

Ernst, greve af Gleichen, fader til Regitse. 1358: 164.

Esbern: **1.** E. Nielsen af Solbjerg. 1358: 166. — **2.** E. Nielsen, på Sjællands landsting. 1358: 112. — **3.** E., betænkes i Niels Frændesens testamente. 1360: 393.

Eselsvoth se Henrik.

Esger: **1.** E. Brok, væbner. 1357: 89. — **2.** E. Flue, lejer gods af Næstved St. Petri kloster. 1360: 397. — **3.** E. Jensen Hagel, væbner, forhen foged i Ålborg. 1358: 165. 1360: 289. — **4.** E. Krog, ridder. 1360: 325. — **5.** E. Madsen, afdød, fader til Marina. 1359: 219. — **6.** E. Pallesen, får gods i pant af Niels Hase. 1359: 266.

Eskil, har forbrudt gods i Eldsberga til kong Magnus. 1357: 81.

Eufemia: **1.** E., dronning af Norge, moder til hertuginde Ingeborg. 1358: 93. — **2.** E., ~ hertug Albrecht 2. af Mecklenburg. 1357: 23. — **3.** (E.), ~ Henning Podebusk, ridder, moder til Henning, Valdemar og Predbjørn Podebusk. 1357: 20.

Evendorp se Thomas.

Ever, se Jens.

Everhard: **1.** E. Witte, munk, betænkes i Henrik v. d. Brinkes testamente. 1358: 137. — **2.** E. Osnabrück, eksekutor af Markvard Holstes testamente. 1360: 284. — **3.** E. Styr, borger i Danzig. 1360: 375. — **4.** E. Vöge, dommer i Rostock. 1360: 403.

Everlin Jæger, oplader sin ret i Græsted til kong Valdemar. 1357: 27. 1360: 406, 407.

Evert: **1.** E. Moltke, ridder. 1360: 325, 348, 352, 366. — **2.** E. Moltke, væbner. 1360: 366. — **3.** Evert Skrædder, rådmand i Lund. 1359: 264. 1360: 298.

F

Faber se Heine Schmidt.

Fader, sognepræst ved lille St. Peders kirke i Lund. 1358: 109.

Falk se Bo og Peder.

Falster se Jakob, Jens og Mads.

Fastmestorp se Timme.

Fedder Rike, skibsejer i Flensborg: 1360: 310.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

v. Femern se Nicolaus.
Fikke: **1.** F. v. Bülow, kannik i Schwerin, væbner. 1357: 51. 1360: 352, 354. — **2.** F. Babbe, har plyndret biskoppen af Ratzeburgs gods. 1359: 256. — **3.** F. Buxtehude, borger i Lübeck. 1358: 138. — **4.** F. v. Hitzacker den ældre, sachsisk væbner, hertug Eriks råd. 1360: 354. — **5.** F. v. Lützow, mecklenburgsk væbner. 1360: 352, 354. — **6.** F. Moltke af Møn, ridder. 1357: 76. 1359: 208. 1360: 325, 348, 352, 366. — **7.** F. Moltke af Strietfeld, mecklenburgsk ridder. 1360: 352, 354.
Filioli se Baudilius.
Filip: **1.** F. v. Rehberg, forhen provst i Stettin, ærkedegn i Demmin. 1358: 128. — **2.** F. 6., afdød konge af Frankrig. 1359: 227. — **3.** F. Brachiifortis, rådmand i Nîmes. 1359: 242, 248, 257.
Fjellar Piik, svensk ridder. 1360: 357.
Fleming se Heine.
Flue se Esger.
Flæb se Jakob.
Folmer: **1.** F. Folmersen af Stadager, afdød ridder. 1360: 373, 374. — **2.** F. Pedersen, besegler brev af Mogens Nielsen af Bringstrup. 1358: 95. — **3.** F., hr., har stiftet konvent i Lübeck. 1358: 137.
Franciscus: **1.** F., biskop af Lapsaki. 1359: 231. — **2.** F., biskop af Vregi. 1359: 231. — **3.** F. Falqui, magistratsmedlem i Nîmes. 1359: 248.
Frankenberg se Bertold.
de Fraxenello se Nicolaus Nicolenghus.
Frederik: **1.** F., sognepræst ved St. Laurentius kirke på Før. 1360: 383. — **2.** F. v. Greifswald, borger i Stralsund. 1359: 254. — **3.** F. v. Lochen, brandenburgsk ridder. 1358: 161. — **4.** F. v. Parkentin, borger i Ålborg. 1358: 124. — **5.** F. Rike, borger i Lübeck. 1358: 138. — **6.** F. Stüve, borger i Lübeck. 1358: 165. — **7.** F. Tidemansen, rådmand i Ribe. 1360: 387. — **8.** F. Vateschilt, mecklenburgsk væbner. 1357: 39.
Frie se Albert og Gerlak.
Friis se Jens, Knud, Peder og Rudolf.
Froddum se Broder.
Fromhold, ærkebiskop af Riga. 1359: 253. 1360: 309, 359, 381.
Frost se Anders.
de Furno se Petrus.
Følzeke, afdød møntmester i Odense. 1359: 264.
Føring se Rikard Povlsen.

G

Gad se Inge og Tyge.
Galen se Jakob og Tue.
Galenbek se Otto.
Gallyn se Herman.
Galmund Madsen (Degn), bedstefader til Lars Degn. 1358: 117.
Galt se Ebbe.
Gammaal se Hartvig.
Garsias, forfatter til Glossa ordinaria. 1358: 109.
Garthus se Henneke og Tideke.
Gaucelini se Arnaldus.
Gaudetru se Dordé.
Gauges se Guillelmus.
Gauterii se Jacobus og Stefan.
Geldersen se Albrecht og Gerhard.
de Geomanticis se Nicolaus.
Georg Rønnebæk, sælger gods til Herman Reimershusen. 1360: 288.
Gerbert: **1.** G. Kule, borger i Lübeck. 1357: 67. — **2.** G. v. Stover, hamburgsk skipper. 1360: 387.
Gerhard: **1.** G., skatmester i Riga. 1358: 134. — **2.** G., evig vikar i Roskilde. 1357: 52. — **3.** G. Kothe, biskoppen af Schwerins vikar. 1359: 256. — **4.** G. Darsow, borger i Lübeck. 1358: 138. — **5.** G. v. Geldersen, borger i Hamburg. 1360: 387. — **6.** G. v. Hemmstede, i greven af Hollands tjeneste. 1359: 198. — **7.** G. Ketelhot, væbner. 1358: 117. 1360: 352. — **8.** G. Kindervader, rådmand i Stralsund. 1358: 114. 1359: 249 (indledning i Dipl. Dan.). — **9.** G. Knevel, bevidner testamente af Johan Zepelin. 1359: 249. — **10.** G. v. Oldenburg, skriver i Lübeck, eksekutor af Lydeke Sydensnurs testamente. 1360: 294. — **11.** G. v. Unna, i Köln. 1357: 66. — **12.** G. v. Unna, broder til Gødeke v. Unna. 1357:

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

66. — **13.** G. Wendelberns, har plyndret biskoppen af Ratzeburgs gods. 1359: 256.
Geri: **1.** G. Heyen, medejer af Utersum og Blaagsum på Før. 1360: 383. — **2.** G. Thomsen, medejer af Utersum og Blaagsum på Før. 1360: 383.
Gerike Godow, mecklenburgsk væbner. 1360: 354.
Gerlak: **1.** G. Frie, borger i Roskilde, fader til Albert Frie. 1357: 47. 1360: 390. — **2.** G. Tuesen, borger i Lund. 1358: 97.
Germar Rönnow, har plyndret biskoppen af Ratzeburgs gods. 1359: 256.
Gertrud: **1.** G. Kreygere, moder til Beleke. 1357: 54. 1358: 137. — **2.** G., enke efter Arløg. 1358: 109. — **3.** G., enke efter Jens Eriksen af Bursø. 1358: 133. — **4.** G., afdød, ~ Sveder Warendorp. 1310: 369.
Gikow se Nicolaus.
Glashagen se Johan.
Glob se Niels og Povl.
Glüsing se Herman og Johan.
Glød se Jens.
Godeke (se også Gødeke): **1.** G. v. Honporte, borger i Stettin. 1360: 310. — **2.** G. Kron, hamburgsk skipper. 1360: 387. — **3.** G. v. Reval, borger i Lübeck. 1360: 391. — **4.** G. Schottorp, borger i Lübeck. 1358: 138. — **5.** G. Schönewedder, borger i Lübeck. 1358: 138.
Godfred: **1.** G., ærkebiskop af Bremen. 1359: 256. — **2.** G. v. d. Nigenmolen, gejstlig i Minden stift, præst i Lundenberg. 1357: 32, 41. — **3.** G. Bischoping, borger i Hamburg. 1360: 387. — **4.** G. v. d. Heide, borger i Hamburg. 1360: 387. — **5.** G. v. d. Horst, borger i Hamburg. 1360: 387.
Godow se Gerike.
Godskalk: **1.** G. Howenschild, borger i Brügge. 1358: 141. — **2.** G. Preen, mecklenburgsk ridder. 1360: 352, 354. — **3.** G. Preen af Greese, mecklenburgsk væbner. 1360: 352, 354. — **4.** G. Skarpenberg, svensk væbner. 1360: 357. — **5.** G. Skerf, mødrene slægtning af Svend Jensen. 1357: 33. — **6.** G. Storm, mecklenburgsk ridder. 1360: 352, 354.
Goldensee, har plyndret biskoppen af Ratzeburgs gods. 1359: 256.
Goldenstede se Arnold.
Gortze se Markvard.
Goswin: **1.** G., afdød abbed i Kolbatz kloster. 1358: 119. — **2.** G. Scherer (Rasor), borger i Lübeck. 1358: 138.
Gothland se Lydeke.
Gotinghe se Didrik.
Grabow se Johan.
Gregor: **1.** G. 1., afdød pave, forfatter til Moralia super Iob. 1358: 109. — **2.** G. Swerting, borger i Stralsund. 1358: 139.
v. Greifswald se Frederik.
Grenze se Johan.
Grete: **1.** G. tho den Botterhove, Henrik v. d. Brinkes moster. 1357: 54. — **2.** G. Schepels, i Hamburg. 1360: 387.
Greteke fra Dechowe, tjenestepige hos Markvard Holste. 1360: 284.
Grevesmühlen se Herman.
Grimme se Bertold.
Gropeling se Johan.
Grote Volkers, hamburgsk skibsejer. 1360: 387.
Grote se Cecilie.
Grove se Henrik.
Grubbe se Jens, Jon, Niels og Peder.
Grube Vieregge, mecklenburgsk væbner. 1357: 4, 39.
Grumme, afdød præst i Alsted. 1360: 378.
Grute se Johan.
Grönau se Bernhard og Detlev.
Gudmar Nielsen, broder til Mogens Nielsen. 1359: 265.
Gudmund Pedersen, slægtning af Hågen Olufsen. 1358: 136.
Guido: **1.** G. de Viortio, pavelig klerk. 1357: 64. — **2.** G., forfatter til Sermones. 1358: 109.
Guilaberti se Johannes.
Guillelmus (Guillaume): **1.** G. de Mandagoto, kardinalbiskop af Praeneste, forfatter til Libellus de electione. 1358: 109. — **2.** G., abbed af St. Sophia. 1358: 134. — **3.** G. de Laslav, pavelig kollektor i Böhmen. 1360: 402. — **4.** G. de Bessiera, pavelig dørvogter. 1358: 116. — **5.** G. de

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Maieha, pavelig kammerklerk. 1358: 134. — **6.** G. Bourcier, rådmand i Millau. 1359: 251 A, 254 A. — **7.** G. Delrieu, rådmand i Millau. 1359: 251 A, 254 A. — **8.** G. Gauges, Stefan Laurents tjener. 1359: 251 A, 254 A. — **9.** G. de la Ila, sergent i Carcassonne. 1360: 284 A. — **10.** G. de Marchières, kongen af Frankrigs råd, maître des requêtes de l'hôtel. 1359: 228, 230, 234 A, 235, 238, 240, 242. — **11.** G. de Nîmes, magistratsmedlem i Nîmes. 1359: 235, 240, 242, 248. — **12.** G. de Ylice (Ylite), magistratsmedlem i Nîmes. 1359: 235, 240, 242.

Guiraudus Sauxii, magistratsmedlem i Nîmes. 1359: 235, 240, 248.

Guldsmed se Svend.

Gultzow se Nicolaus.

Gunnar: **1.** G., hr., kannik i Lund. 1359: 264. — **2.** G. Jakobsen, får gods i pant af Peder Larsen. 1358: 110.

Gunne Langsomsen, væbner, foged i Ribe. 1360: 289, 387.

Gunno: **1.** G., kannik i Växjö. 1358: 99. — **2.** G. Assersson, får bemyndigelse af Nils Turesson. 1358: 107.

Gustav Arvidsson, svensk ridder. 1358: 99.

Gyde Olufs, skænker gods til Ring kloster 1360: 410.

Gylo se Albrecht.

Gøde Breyde, kong Valdemars svend. 1360: 387.

Gødeke: **1.** G. Andersen, søn af Anders Davidsen i Lund. 1359: 215. — **2.** G. Hennekesen Witte, borger i Lund. 1359: 215, 244, 251. — **3.** G. v. Unna, afdød borger i København. 1357: 66. — **4.** G. v. Unna, broder til Gerhard v. Unna. 1357: 66.

Gödelen se Nicolaus.

Gøslav Ivansen, skøder gods til Ebbe Piik. 1360: 422.

H

Hågen: **1.** H., afdød junker, hertug af Halland, søn af Ingeborg. 1357: 23. 1358: 93. — **2.** H. Hildebrandsen (Rosensparre), borger i Lund. 1359: 215, 244. — **3.** H. Moppe i Skåne. 1358: 97. — **4.** H. Nielsen, fæster i Görslöv. 1358: 109. — **5.** H. Olufsen, borger i Lund. 1358: 136. 1359: 265. — **6.** H. Pedersen, i Helsingborg. 1358: 114.

Håkon: **1.** H. 5., afdød konge af Norge. 1358: 93. — **2.** H. 6., konge af Norge, søn af kong Magnus af Sverige. 1358: 127, 153, 160, 170. 1359: 205. 1360: 300, 340, 341, 342, 357, 370.

Hachede se Hartvig, Jakob og Johan.

Hagel se Esger Jensen.

Hagen se Hartvig og Johan.

Hak se Niels.

Haller, præst i Harplinge. 1358: 187.

Halsten Petersson, svensk ridder. 1357: 2. 1358: 99.

Halstenbeke se Heine.

Halvegge se Jakob og Jakob Nielsen.

Hammer se Make.

Hannes Berkhof, borger i Lübeck. 1359: 214.

Hans Bosel, mecklenburgsk væbner. 1359: 232.

Hanstede se Lydeke.

Harald: **1.** H., kannik i Linköping. 1358: 99. — **2.** H., munk. 1359: 264.

Hardenacke den ældre, mecklenburgsk væbner. 1360: 352, 354. Se også Henneke.

Hargen se Nicolaus.

Hartman Skarpenberg, lauenburgsk væbner. 1360: 354.

Hartvig: **1.** H. Bichel, har haft gården Æbild i pant. 1360: 327. — **2.** H. Breyde, ridder. 1358: 161. 1360: 322. — **3.** H. Brockdorf, har plyndret biskoppen af Ratzeburgs gods. 1359: 256. — **4.** H. v. Bülow, lauenburgsk væbner. 1360: 354. — **5.** H. Embeke, borger i Hamburg. 1360: 387. — **6.** H. Gammaal, har plyndret biskoppen af Ratzeburgs gods. 1359: 256. — **7.** H. v. Hachede, rådmand i Hamburg. 1360: 387. — **8.** H. v. Hagen, borger i Hamburg. 1360: 387. — **9.** H. Hummersbüttel, væbner, broder til Johan Hummersbüttel. 1359: 262. 1360: 352. — **10.** H. Krummedige, ridder. 1360: 352. — **11.** H. v. Krummesse, sachsisk ridder. 1360: 354. — **12.** H. Kule, mecklenburgsk væbner, hertug Albrechts råd. 1360: 352, 354. — **13.** H. Porsfeld, indgiver sine

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

broderdøtre i Dalum kloster. 1357: 65. — **14.** H. Rike, borger i Hamburg. 1360: 387. — **15.** H. v. Ritzerow, sachsisk væbner, hertug Eriks råd. 1360: 354. — **16.** H. Skinkel af Schinkel, væbner. 1358: 173. — **17.** H. Stoot, borger i Lübeck. 1358: 138. — **18.** H. Zabel, sachsisk væbner. 1360: 354. — **19.** H., søn af Markvard Holste i Lübeck. 1360: 284.

Hase se Niels og Swantes.

Hasenberg se Erik.

Hasenkop se Nicolaus og Herman.

Hasseltwich, har plyndret biskoppen af Ratzeburgs gods. 1359: 256.

Havelberg se Henning.

Haverveld se Johan.

de Haytsteyn se Petrus.

Hebeler se Henneke.

de Heemstede se Gerhard.

Hegel se Degenhard.

v. d. Heide se Albrecht, Godfred, Henneke og Johan.

Heidenrik, Skinder (Pellifex), Deventers løber. 1360: 360.

Heiligenstadt se Konrad.

Heine: **1.** H., kannik i Lund. 1358: 109, 149. — **2.** H. Banghe, borger i Danzig. 1360: 375. — **3.** H. Bederweknecht, har plyndret biskoppen af Ratzeburgs gods. 1359: 256. — **4.** H. Blomenberg, borger i Hamburg. 1360: 387. — **5.** H. Breyde, har plyndret biskoppen af Ratzeburgs gods. 1359: 256. — **6.** H. v. Dannenberg, borger i Lübeck. 1358: 138. — **7.** H. Dickman, borger i Hamburg. 1360: 387. — **8.** H. Fleming, sværger Lübeck orfejde. 1360: 304. — **9.** H. Halstenbeke, borger i Hamburg. 1360: 387. — **10.** H. v. Helpte, i hertug Albrechts tjeneste. 1358: 168. — **11.** H. Jelefeld, borger i Hamburg. 1360: 387. — **12.** H. Kabolt, ridder. 1360: 325, 352. — **13.** H. Kale, borger i Hamburg. 1360: 387. — **14.** H. Klingspor, borger i Hamburg. 1360: 387. — **15.** H. Paal, borger i Hamburg. 1360: 387. — **16.** H. v. Riga, borger i Hamburg. 1360: 387. — **17.** H. Rodenburg, borger i Hamburg. 1360: 387. — **18.** H. Schmidt (Faber), borger i Hamburg. 1360: 387. — **19.** H. Schütte, har plyndret biskoppen af Ratzeburgs gods. 1359: 256. — **20.** H. Stark, borger i Hamburg. 1360: 387. — **21.** H. Ulzik, borger i Hamburg. 1360: 387. — **22.** H. Wilsterman, holstensk væbner. 1359: 256. 1360: 340, 341, 342. — **23.** H. Wulf, sværger Lübeck orfejde. 1360: 304. — **24.** H., koggeejer. 1358: 139.

Heineke Lasbeke, sachsisk væbner. 1360: 354.

Helene, søster til Abele, datter af Klaus Porsfeld. 1357: 65.

Helge, fæster i Lunnom. 1359: 245.

Helmeke: **1.** H. v. Bergen, borger i Hamburg. 1360: 387. — **2.** H. Bokenberg, borger i Hamburg. 1360: 387. — **3.** H. Snichewind, borger i Stralsund. 1360: 283.

Helmold Hövesche, præst i Garz, biskop Henrik af Roskildes official på Rügen. 1358: 92, 131. 1359: 220.

Helpte se Heine og Otto.

Hemming: **1.** H., biskop af Åbo. 1358: 99. — **2.** H., magister, ærkedegn i Roskilde. 1358: 109. 1360: 362.

Henneke: **1.** H., præst i Fulltofta. 1358: 109. — **2.** H., junker, se Johan 4., fyrste af Werle (Goldberg). — **3.** H. Andersen Skytte, væbner, Bo Falks svend. 1357: 47. 1360: 283. — **4.** H. Barnekow, væbner, i kong Valdemars tjeneste. 1358: 94. — **5.** H. Breyde, har plyndret biskoppen af Ratzeburgs gods. 1359: 256. — **6.** H. v. d. Brinke, borger i Lübeck. 1357: 54. — **7.** H. Bønstorp, har skødet gods til Vor kloster. 1360: 409. — **8.** H. Dannenberg, borger i Hamburg. 1360: 387. — **9.** H. Garthus, betænkes i Henrik v. d. Brinkes testamente. 1357: 54. 1358: 137. — **10.** H. Hardenacke, har plyndret biskoppen af Ratzeburgs gods. 1359: 256. — **11.** H. Hebeler i Lübeck. 1357: 54. 1358: 137. — **12.** H. v. d. Heide, borger i Hamburg. 1360: 387. — **13.** H. Hovemester, har plyndret biskoppen af Ratzeburgs gods. 1359: 256. — **14.** H. Hummersbüttel, afdød, fader til Hartvig og Johan Hummersbüttel. 1359: 262. — **15.** H. Junge i Lübeck, broder til Henrik v. d. Brinkes moder. 1357: 54. —

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

16. H. v. Krummesse, sachsisk væbner. 1360: 354. — **17.** H. Limbæk, ridder. 1357: 35. — **18.** H. Madsen, i kong Valdemars og Valdemar Sappis tjeneste. 1360: 387. — **19.** H. Mikkelsen, besegler brev af Jens Henriksen. 1359: 244. — **20.** H. Moller, har plyndret biskoppen af Ratzeburgs gods. 1359: 256. — **21.** H. Moltke af Rossewitz, mecklenburgsk væbner. 1359: 197. — **22.** H. Moltke af Torbenfeld. 1360: 288. — **23.** H. Nielsen af Åhus. 1358: 109. — **24.** H. Paal, borger i Lübeck. 1358: 138. — **25.** H. Pote, skylder Johan Zepelin for potaske. 1358: 114. — **26.** H. Reimarsen, i Helsingborg. 1358: 114. — **27.** H. Rutze, har svoret Lübeck orfejde. 1358: 173. — **28.** H. Sasse, dømt for ulovlig handel i Randers. 1357: 67. — **29.** H. Schacht, i Ystad. 1358: 114. — **30.** H. Schuderen, har plyndret biskoppen af Ratzeburgs gods. 1359: 256. — **31.** H. Sedorp, har plyndret biskoppen af Ratzeburgs gods. 1359: 256. — **32.** H. Skagen, har ejet Skagemands ladegård i Malmø. 1359: 251. — **33.** H. Sten, har plyndret biskoppen af Ratzeburgs gods. 1359: 256. — **34.** H. Zepelin i Stralsund, i kompagniskab med Johan Zepelin. 1358: 114.

Henning: **1.** H. Bosel, mecklenburgsk væbner. 1359: 232. — **2.** H. Havelberg, i hertug Albrechts tjeneste. 1358: 168. — **3.** H. Knop, mecklenburgsk væbner. 1360: 352, 354. — **4.** H. Køtelberg, sværger Lübeck orfejde. 1360: 304. — **5.** H. Meinerstorp, sachsisk væbner. 1360: 354. — **6.** H. Musteke, har plyndret biskoppen af Ratzeburgs gods. 1359: 256. — **7.** H. v. Pentz, pommersk ridder. 1359: 213. — **8.** H. (1.) Podebusk, afdød ridder på Rügen. 1359: 196. — **9.** H. (2.) Podebusk, ridder. 1357: 20, 1359: 196. 1360: 307, 325, 352. — **10.** H. (3.) Podebusk, væbner, søn af afdøde Henning Podebusk. 1357: 20. 1358: 131. 1359: 196. — **11.** H. v. Rehberg, pommersk ridder. 1358: 161. — **12.** H. Velgast, bevidner Johan Brandshagens testamente. 1359: 258.

Henrik: I. Gejstlige: **1.** H., biskop af Roskilde. 1357: 17, 18, 21, 41 A, 51, 52. 1358: 92, 111, 129, 131. 1359: 220, 221, 222, 231, 233, 253. 1360: 323, 324, 325, 362, 378, 379, 418, 420. — **2.** H. Warendorp, afdød biskop af Slesvig. 1357: 32. 1360: 349. — **3.** H., abbed i Sorø kloster. 1360: 378, 379. —**4.** H., abbed i Stolpe. 1358: 157. — **5.** H. Bokholt, dekan i Lund. 1358: 109. 1360: 294, 315. — **6.** H. Biskop, baccalaureus i lovkyndighed, kannik i Bremen, Lund og Lübeck, provst i Hamburg, pavelig kapellan, administrator af Lunds stift. 1358: 99, 122, 123. 1360: 311, 312, 313, 315, 316, 317, 319, 320, 321, 322, 330, 331 (indledning i Dipl.Dan.). — **7.** H. Vogt (Aduocati), Slesvig stift, befuldmægtiget for Wessel Bokholt. 1357: 25, 26. — **8.** H., ærkedegn i Schwerin. 1357: 51. — **9.** H. Sweymen, afdød kannik i Lübeck. 1360: 335 (note). — **10.** H. Rike, sognepræst ved Vor Frue kirke i Anklam. 1358: 157. — **11.** H., præst, Bennike Henriksens kapellan. 1358: 109.

II. Verdslige: **1.** H. 3., hertug af Mecklenburg. 1357: 37. 1358: 168. 1360: 344, 352, 354. — **2.** H., hertug af Sønderjylland, søn af hertug Valdemar 3. 1360: 325. — **3.** H. 2., greve af Holsten. 1357: 61, 62. 1358: 91, 155, 156, 162, 163, 168. 1359: 204, 247, 256. 1360: 289, 290, 304 (note), 340, 341, 342, 352, 354. — **4.** H. v. Ahlefeld, får gods i pant af Markus Pedersen. 1357: 40. — **5.** H. Bernstert, borger i Lübeck. 1359: 263. — **6.** H. Bichel, fædrene slægtning af Hartvig Bichel. 1360: 327. — **7.** H. Blok, grev Adolf 7.s vasal. 1360: 328. — **8.** H. Boizenburg den yngre, borger i Hamburg. 1360: 387. — **9.** H. Bolewange, har plyndret biskoppen af Ratzeburgs gods. 1359: 256. — **10.** H. v. d. Brinke, borger i Lübeck. 1357: 54. 1358: 137. — **11.** H. v. Buchwald, holstensk ridder. 1360: 304. — **12.** H. v. Bülow, afdød mecklenburgsk væbner. 1357: 51. — **13.** H. v. Bülow, mecklenburgsk væbner. 1359: 204. — **14.** H. v. Bülow, mecklenburgsk væbner, kong Albrechts råd. 1360: 352, 354. — **15.** H. Eselsvoth, borger i Stralsund. 1359: 221, 222. — **16.** H. Grove, borger i Lübeck.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

1358: 165. — **17.** H. Hoop, rådmand i Hamburg. 1360: 404. — **18.** H. Hoyer, rådmand i Hamburg. 1360: 387, 404. — **19.** H. Isulvsen, besegler brev af Niels Pedersen. 1360: 299. — **20.** H. Jensen (Reventlow), hertuginde Regitses medlover. 1358: 132. — **21.** H. v. Krempelsdorp, har plyndret biskoppen af Ratzeburgs gods. 1359: 256. — **22.** H. Krowel, borger i Hamburg. 1360: 387. — **23.** H. v. Krummesse, sachsisk væbner. 1360: 354. — **24.** H. Krummesse, afdød kandestøber i Lübeck. 1358: 172. — **25.** H. Krummesse, søn af nr. 24. 1358: 172. — **26.** H. Lange i Lübeck, eksekutor af Markvard Holstes testamente. 1360: 284. — **27.** H. Luchow den ældre, borger i Lübeck. 1358: 138. — **28.** H. Luchow den yngre, borger i Lübeck. 1358: 138. — **29.** H. v. Lübeck, borgmester i Greifswald. 1358: 133. — **30.** H. Molencote, borger i Lübeck. 1358: 138. — **31.** H. Molle, rådmand i København. 1357: 1. — **32.** H. Moltke, mecklenburgsk væbner. 1360: 352,, 354. — **33.** H. Nielsen, broder til Katerine Nielsdatter. 1358: 135. — **34.** H. Raklinghuse, rådmand i København. 1357: 1. — **35.** H. Ratzeburg, rådmand i Rostock. 1358: 193. — **36.** H. v. Reventlow, ridder. 1360: 289. — **37.** H. Redewisch, borger i Lübeck. 1360: 287. — **38.** H. Redewisch, i kompagniskab med nr. 37. 1360: 287. — **39.** H. Rode, borger i Stralsund. 1359: 254. — **40.** H. Schacke, sachsisk væbner. 1360: 354. — **41.** H. Schmidt, har betænkt helligåndshuset i Wismar. 1357: 11. — **42.** H. Smylowe, borger i Lübeck. 1360: 287. — **43.** H. v. Snickrode, holstensk ridder. 1359: 256. — **44.** H. v. Springe, borger i Lübeck. 1358: 138. — **45.** H. (Stigsen), ridder, søn af Stig Andersen. 1359: 210. 1360: 337. — **46.** H. v. Stralendorf, mecklenburgsk ridder, hertug Albrechts råd. 1357: 39. 1359: 232. 1360: 326, 352, 354. — **47.** H. v. Wanden, betænkes i Henrik v. d. Brinkes testamente. 1357: 54. 1358: 137. — **48.** H. Witte i Lübeck, eksekutor af Henrik v. d. Brinkes og Lydeke Sydensnurs testamenter. 1358: 137. 1360: 294. — **49.** H. Wren, borger i Stralsund. 1359: 221, 222. — **50.** H. v. Zecher, sachsisk væbner. 1360: 354. — **51.** H., afdød murermester i Lund. 1359: 264. — **52.** H., søn af Anders Bondesen. 1360: 387. — **53.** H., søn af Tale og Johan Volmesten i Lübeck. 1357: 54. 1358: 137.

Henze, v. Lippe, forhen købmand i Ålborg, senere borger i Stralsund. 1358: 165.

Henzeke, Bennike Henriksens dreng. 1358: 109.

Herbord: **1.** H. Kule, borger i Lübeck. 1360: 391. — **2.** H., søn af Tale og Johan Volmesten i Lübeck. 1357: 54. 1358: 137.

Herdeke, søster til Markvard Holste i Lübeck. 1360: 284.

Herder, v. Stade, borger i Lübeck. 1358: 138, 165.

Herman: **1.** H., abbed i Esrom kloster. 1357: 71. 1358: 98, 119, 121. 1359: 223, 224, 225, 226, 234. 1360: 332. — **2.** H., abbed i Mariekloster i Stade, værneherre for biskop Wipert af Ratzeburg. 1359: 256. — **3.** H., dekan i Kammin. 1358: 161. — **4.** H. Avaldsson, kannik i Linköping. 1357: 73. — **5.** H. v. Rostock, kannik i Lübeck. 1360: 335 (note). — **6.** H. v. Xanten, pavelig kollektor i Liège stift. 1360: 402. — **7.** H. v. Warberg, johannitter. 1358: 161. — **8.** H. Budde i Stralsund, køber halv bod i Falsterbo. 1358: 175. — **9.** H. Buxtehude, borger i Hamburg. 1360: 387. — **10.** H. Dondeman, borger i Slagelse. 1360: 390. — **11.** H. Gallyn, rådmand i Lübeck. 1358: 137. 1360: 294. — **12.** H. Glüsing, borger i Hamburg. 1360: 387. — **13.** H. Grevesmühlen, har overfaldet Mathias Büschow i København. 1359: 279 (note). — **14.** H. Junge i Lübeck, betænkes i Henrik v. d. Brinkes testamente. 1357: 54. 1358: 137. — **15.** H. Kremer (Institor), borger i Hamburg. 1360: 387. — **16.** H. Kritzkow, borger i København. 1360: 369. — **17.** H. Lange, Rostocks foged i Skåne. 1360: 292, 403. — **18.** H. Lavesen, hertuginde Regitses medlover. 1358: 132. — **19.** H. Lipsee i Lübeck, eksekutor af Markvard Holstes testamente. 1360: 284. — **20.** H. v. Min-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

den, borger i Wismar. 1357: 11. — **21.** H. v. Mölln, borger i Lübeck. 1358: 138. — **22.** H. Olde, borger i Lübeck. 1358: 138. — **23.** H. Olde, borger i Hamburg. 1360: 387. — **24.** H. Osenbrugge, borger i Lübeck. 1358: 138. — **25.** H. Pape, borger i Lübeck. 1357: 54. 1358: 137, 138. — **26.** H. Pape, borger i Lübeck. 1358: 137, 138. — **27.** H. Reimerhusen, væbner. 1360: 288. — **28.** H. Stofregen, borger i Lübeck. 1358: 138. — **29.** H. Storm, i hertug Albrechts tjeneste. 1358: 168. — **30.** H. Storm, mecklenburgsk væbner. 1360: 352, 354. — **31.** H. Wartberg, borger i Lübeck. 1358: 138. — **32.** H. v. Verden, borger i Lübeck. 1358: 165. — **33.** H. v. Winsen, borger i Hamburg. 1360: 387. — **34.** H. v. Vitzen, mecklenburgsk ridder. 1358: 170. 1360: 300, 342. — **35.** H., søn af Nicolaus Hasenkop. 1359: 208. — **36.** H., søn af Tale og Johan Volmesten i Lübeck. 1357: 54. 1358: 137.
Herzog se Lydeke.
Hetfeld se Ludolf og Make.
Heyen se Geri.
Heyngen se Johan.
Hille vor der Brügge (ante Pontem) i Lübeck, søster til Henrik v. d. Brinkes moder. 1357: 54. 1358: 137.
Hilleke Jensdatter i Malmø. 1358: 109.
Hippokrates, forfatter til »Phisonomia«. 1358: 109.
Hitzacker se Fikke.
Hjärne se Jon.
Hobe, har plyndret biskoppen af Ratzeburgs gods. 1359: 256.
Hogeherten se Make.
Hohenfeld se Johan.
Holehand se Rikard.
Holenbeke se Brun.
Holger: **1.** H. Gregersen, ridder. 1357: 39. 1360: 319. — **2.** H. Knudsen (Ribbing), står i gæld til Peder Eriksen. 1357: 56.
Holmbo se Niels.
Holme se Jens.
Holmsten Jakobsen, kannik i Lund. 1358: 99, 109.
Holste se Johan, Markvard og Nicolaus.
Holt se Johan.
den Hond se Jan Janssen.
de Honporte se Godeke.
Hoo se Otto.
Horborg se Wilken.
Horst se Godfred og Zabel.
Hovemester se Henneke.
Howenschild se Godskalk.
Hoyer v. Bergen, borger i Hamburg. 1360: 387.
Hoyer se Henrik.
Hoyteke Bøging, i kong Valdemars tjeneste. 1360: 387.
Hugo: **1.** H. Kremer (Mercator), borger i Lübeck. 1358: 138. — **2.** H. Pietersson, forhen Zierikzees foged i Skåne. 1359: 198.
Huker se Segebert.
Hummersbüttel se Hartvig, Henneke og Johan.
Hvas se Lars.
Hvid se Peder.
Hæring se Knud.
Høg se Bo.
Höing se Bertold.
Højering se Bo og Broder.
Hövesche se Helmold.

I

de la Ila se Guillelmus.
Inge Gad, fæster i Sæby. 1360: 297.
Inge Larsdatter, jomfru. 1360: 380, 386.
Ingeborg, hertuginde af Sverige, kong Magnus' moder. 1357: 34. 1358: 93. 1360: 343.
Ingemar Esbernsen, besegler brev af Lydeke Sunesen. 1357: 47.
Ingerd: **1.** I., enke efter Svend Bonde. 1357: 55. — **2.** I., datter af Valborg. 1358: 109. — **3.** I., datter af Jakob Basse. 1359: 239.
Ingvar: **1.** I. Bentsen, væbner. 1359: 218. — **2.** I. Gudmundsen, får kvittering af Gudmar og Mogens Nielsen. 1359: 265. — **3.** I. Nielsen (Neb) af Fårdrup. 1360: 297.
Innocens: **1.** I. 3., forhen pave. 1358: 109. — **2.** I. 6., pave. 1357: 3, 6, 7, 9, 13, 14, 15, 16, 24, 32, 41, 42, 44, 45, 46, 59, 60. 1358: 99, 116, 119, 120, 121, 122, 123, 125, 128, 134, 149, 150, 151, 154, 159, 194. 1359: 209, 220, 231, 233, 252. 1360: 302, 311,

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

312, 313, 314, 315, 316, 317, 319, 320, 321, 322, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 349, 376, 381, 402.

Institor se Herman Kremer og Regner Kræmmer.

Ioarus Nicolai, præst i Linköping stift. 1357: 73.

Is se Jon.

Iuuenis se Bartholomæus.

Ivan: **1.** I. Bichel, har plyndret biskoppen af Ratzeburgs gods. 1359: 256. — **2.** I. Krummedige, kaldet Witte Ivan, holstensk væbner. 1360: 304, 389.

Ivar: **1.** I. Fredbjørnsen, hertuginde Regitses medlover. 1358: 132. — **2.** I. Nielsen (Rosenkrantz), ridder. 1359: 244, 251. 1360: 320, 380. — **3.** I., betænkes i Peder Nielsens testamente. 1359: 264.

J

Jacobus: **1.** Jacobus Danisii, kaldet Pichonis, magistratsmedlem i Nîmes. 1359: 235, 248. — **2.** J. Gauterii, rådmand i Nîmes. 1359: 235, 240, 242, 248, 257.

Jakob: I. Gejstlige: **1.** J., ærkebiskop af Lund. 1357: 28, 51. 1358: 99, 109, 123, 125, 129, 137, 146, 154, 170. 1359: 253, 256, 264. 1360: 306, 311, 313, 314, 315, 316, 332, 393. — **2.** J., abbed i Ringsted kloster. 1358: 112. — **3.** J., prior i nonneklostret i Lund. 1360: 393. — **4.** J. Povlsen, kannik og ærkedegn i Århus, evig vikar i Roskilde. 1357: 44, 45. — **5.** J. Falster, kannik i Roskilde. 1358: 111. — **6.** J. Jermer, kannik i Lund. 1358: 109. — **7.** J., hr., vistnok præst, betænkes i Knud Jensens testamente. 1360: 388. — **8.** J. Schröder, præst i Roskilde stift, Antonitternes udsending på Rügen. 1358: 92. 1359: 220. — **9.** J., sognepræst i Vallø. 1360: 283. — **10.** J. Halvegge, munk. 1360: 392. — **11.** J., mester Elavs pebling i Åhus. 1358: 109.

II. Verdslige: **1.** J., afdød greve af Nørrehalland. 1357: 20. — **2.** J. (Andersen), broder til Stig Andersen. 1359: 210. 1360: 337. — **3.** J. Basse, ridder. 1358: 186. 1359: 239. 1360: 352. — **4.** J. Bentsen, fæster i Skepparslöv. 1357: 69. — **5.** J. Bodilsen, selvejerbonde i Ammendrup. 1358: 111, 112. — **6.** J. Bæger, ridder. 1360: 325, 339, 352, 374, 421. — **7.** J. Flæb, afdød ridder, fader til Adelheid. 1360: 408. — **8.** J. Galen af Helgoland, skipper. 1360: 387. — **9.** J. Gudmundsen, har pantsat gods til Sten Basse og skøder gods til Peder Bæger. 1358: 166, 167. 1359: 273. — **10.** J. v. Hachede, borger i Lübeck. 1360: 358. — **11.** J. Herlugsen, skøder gods i Gloslunde til Jon Grubbe. 1357: 50. — **12.** J. Holgersen, ridder, broder til Peder Holgersen. 1357: 69. 1359: 245. — **13.** J. Jensen af Markie, ridder. 1358: 109. 1359: 268. 1360: 319. — **14.** J. Jensen, erhverver gods af Niels (Jensen af) Keldebæk. 1360: 411. — **15.** J. Karlsen, fæster i Lunnom. 1359: 245. — **16.** J. Kindben, i Køge. 1359: 254. — **17.** J. Nielsen, ridder. 1360: 348. — **18.** J. Nielsen Halvegge, får gods i Jonstrup af Jens Bæger. 1360: 392. — **19.** J. Olufsen (Lunge), ridder. 1359: 239. 1360: 325, 352. — **20.** J. Pedersen, i Køge. 1359: 254. — **21.** J. Pedersen Spink (Gris), ~ Lucie. 1360: 345. — **22.** J. Pleskow, rådmand i Lübeck. 1360: 284. — **23.** J. Semlow, borger i Lübeck. 1358: 138. — **24.** J. Spegedyne, afdød, ~ Juliana. 1357: 79. — **25.** J. Splitaf, ridder. 1360: 325, 391. — **26.** J. Urne, væbner. 1360: 296. — **27.** J. Øvesen af Asserbo. 1357: 71. — **28.** J., søn af Bodulv Ågesen. 1360: 423. — **29.** J., forhen Peder Nielsens svend. 1359: 264.

Jan den Hond Janssen, Zierikzees foged i Skåne. 1359: 198.

Jeleveld se Heine.

Jens (se også Hannes, Hans, Jesse og Jon): I. Gejstlige: **1.** J., afdød biskop af Slesvig. 1357: 75. — **2.** J. Krag, dekan i København. 1357: 52, 66. 1358: 154. — **3.** J. Kappelgård, provst i Roskilde. 1358: 111. 1360: 362. — **4.** J. Thomsen, afdød ærkedegn i Århus, kannik i Slesvig. 1357: 44, 59 (og indledning i Dipl. Dan.) — **5.** J. Stigsen, kannik og ærkedegn i Lund. 1358: 109, 150. — **6.** J., sakristan i Lund. 1358: 109. — **7.** J. Avekna, kannik i Slesvig. 1360: 350.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

— **8.** J. Bunkeflo, kannik i Lund. 1358: 109. — **9.** J. Henriksen, kannik i Lund. 1359: 244, 251. 1360: 306, 380. — **10.** J. Jakobsen, kannik i Århus. 1359: 223, 224, 225, 226. — **11.** J. Kande, afdød kannik i Lund, broder til Bennike Henriksen. 1358: 109. — **12.** J. Mikkelsen, kannik i Ribe. 1360: 349. — **13.** J. Rønning, kannik i Lund. 1358: 109. — **14.** J. Wannekesen, kannik i Slesvig, biskop Niels' kapellan. 1357: 59, 60, 64. — **15.** J. Hennekesen, præst i Herrestad, Bennike Henriksens klerk. 1358: 109. — **16.** J. Nielsen, alterpræst i Lund, Bennike Henriksens vikar. 1358: 109. — **17.** J. Nielsen, hr., vistnok præst, betænkes i Niels Frændesens testamente. 1360: 393. — **18.** J. Øndersen, hr., munk. 1359: 264. 1360: 393.

II. Verdslige: **1.** J. Absalonsen (Ulfeld), ridder. 1360: 325. — **2.** J. Andersen, hr., får gods af hr. Anders Olufsen. 1358: 184. — **3.** J. Arnst, afstår gods til Lars Pedersen. 1357: 87. — **4.** J. Bentsen, køber gods i Halland af kong Magnus. 1357: 81. — **5.** J. Bentsen, væbner. 1359: 218. — **6.** J. Bodulvsen, i Skåne. 1360: 401. — **7.** J. Bonde, besegler brev af Markus Pedersen. 1357: 40. — **8.** J. Bosen, borger i København. 1357: 1 (indledning i Dipl. Dan.). — **9.** J. Bæger, ridder. 1358: 185. 1360: 339, 392. — **10.** J. Ebbesen, besegler brev af kong Magnus. 1357: 70. — **11.** J. Eriksen af Bursø, afdød ridder, ~ Gertrud. 1358: 133. — **12.** J. Eriksen (Rosenkrantz), hertuginde Regitses medlover. 1358: 132. — **13.** J. Ever, væbner. 1360: 339. — **14.** J. Falster af Tvindelstrup. 1360: 339. — **15.** J. Friis, hertuginde Regitses medlover. 1358: 132. — **16.** J. Frændesen, besegler brev af Markus Pedersen. 1357: 40. — **17.** J. Glød, sælger gods i Lønholt til Jens Henningsen. 1357: 83, 84, 85. — **18.** J. Grubbe se Jon Grubbe. — **19.** J. Grubbe, hertuginde Regitses medlover. 1358: 132. — **20.** J. Hennekesen, erhverver gods i Store-Lyngby af Niels Pedersen. 1360: 299. — **21.** J. Henningsen, erhverver gods i Lønholt af Jens Glød. 1357: 83, 84, 85. — **22.** J. Henriksen Bode, får gods i pant af Kristine Stigsdatter. 1360: 416. — **23.** J. Holme, i Valdemar Sappis tjeneste. 1360: 387. — **24.** J. Jyde, forhen Peder Nielsens svend. 1359: 264. — **25.** J. Kås, væbner. 1360: 289, 325. — **26.** J. Klemensen, tømrer. 1358: 109. — **27.** J. Krabbe, erhverver gods i Søborg af Bodulv Ågesen. 1360: 423. — **28.** J. Krumpen, afdød ridder, ~ Kristine Stigsdatter. 1360: 416. — **29.** J. Larsen, broder til fru Edle. 1357: 74. — **30.** J. Larsen, væbner. 1360: 325. — **31.** J. Madsen (Quitzow), landsdommer på Sjællands landsting. 1358: 112. 1360: 296, 297, 348, 373. — **32.** J. Mogensen, skøder gods i Hvidsten til Niels Kruse. 1360: 413. — **33.** J. Morsel, fader til Bodulv Ågesens hustru. 1360: 423. — **34.** J. Nielsen (Neb) af Kragerup, ridder. 1357: 80. 1359: 218, 275. 1360: 297, 325, 373. — **35.** J. Nielsen Lykke, har haft Bråde i pant. 1357: 82. — **36.** J. Nielsen af Kvarnby. 1358: 97. — **37.** J. Nist, fædrene slægtning af Jens Svendsen. 1357: 33. — **38.** J. Ovesen, væbner. 1360: 289. — **39.** J. Pallesen af Elkær. 1359: 219. — **40.** J. Pant, lægmand i Roskilde. 1357: 52. — **41.** J. Pedersen (Markmand i Falster), vistnok ridder; besegler. 1360: 325 (indledning i Dipl. Dan.). — **42.** J. Pedersen af »Lamgård« eller »Lammegade«. 1359: 275. 1360: 346. — **43.** J. Pedersen, borgmester. 1359: 277. — **44.** J. Pikard Smeger, ridder. 1360: 348, 352. — **45.** J. Povlsen, ridder. 1357: 86. — **46.** J. (Stigsen), væbner, søn af Stig Andersen. 1359: 210. 1360: 337. — **47.** J. Strangesen, broder til Niels Strangesen. 1357: 19. — **48.** J. Svendsen, søn af Svend Jensen. 1357: 33. — **49.** J. Truedsen af Araslöv, ridder. 1357: 2, 4, 39, 69. 1360: 319. — **50.** J. Ubbesen, afdød, ~ Elene. 1358: 109. — **51.** J. Uge, har pantsat gods i Øster-Løgum til Ratslev Stage. 1359: 203. — **52.** J. Vendelbo, ridder. 1360: 325. — **53.** J. af Bedsted. 1360: 419. — **54.** J., Peder Nielsens svend. 1359: 264.

Jermer se Jakob.

Jesse: **1.** J. Nielsen, i Valdemar Sappis tjeneste. 1360: 387. — **2.** J., har plyndret biskop-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

pen af Ratzeburgs gods (=nr. 1?). 1359: 256.

Joakim: **1.** J. Henningsen se Jens Henningsen. — **2.** J. Urne, får gods i Stigsnæs i pant af Lave Uffesen. 1360: 417.

Johan (se også Hannes, Hans, Jens og Johannes): **1.** J., biskop af Kammin. 1358: 119, 161. 1359: 256. 1360: 352. — **2.** J., abbed i Bukow. 1358: 119. — **3.** J., dekan i Hamburg. 1357: 14, 16. — **4.** J. v. Blankenburg, provst i Stettin. 1358: 134 (note). — **5.** J. Karlsson, provst i Linköping, kannik i Linköping, Lund og Uppsala. 1360: 334. — **6.** J. v. Aachen, kannik i Augsburg, pavelig subeksekutor. 1357: 51. — **7.** J. Ulturis, kannik i Schwerin. 1357: 7. — **8.** J. Kneberch (Kneborch), gejstlig i Roskilde stift, søger provstiet i Stettin. 1358: 128, 134. — **9.** J. Bader (Balneatoris), gejstlig i Halberstadt stift, offentlig notar. 1360: 336. — **10.** J. Mennevat, gejstlig i Minden stift. 1357: 41. — **11.** J. 2., konge af Frankrig. 1357: 42. 1359: 227, 228, 230, 234 A, 235, 238. — **12.** J., hertug af Mecklenburg, broder til hertug Albrecht 2. 1358: 158. 1360: 352. — **13.** J. 3., greve af Holsten. 1357: 30. 1358: 163. 1359: 202. 1360: 340, 342. — **14.** J., greve af Gützkow. 1359: 213.. — **15.** J., greve af Poitou, søn af kong Johan 2. af Frankrig. 1359: 227, 228, 230, 233 A, 238, 241 A, 254 A, 257. — **16.** J. 4., junker, fyrste af Werle (-Goldberg), søn af Nicolaus 4. 1360: 352, 354. — **17.** J. Ankerman, har plyndret biskoppen af Ratzeburgs gods. 1359: 256. — **18.** J. Assersson af Unnaryd. 1358: 171. — **19.** J. Behr, borger i Hamburg. 1360: 387. — **20.** J. Berkow, fader til Lydeke. 1359: 256. — **21.** J. Berlin, borger i Hamburg. 1360: 387. — **22.** J. Berscamp, borger i Hamburg. 1360: 387. — **23.** J. Beverstede den yngre, borger i Hamburg. 1360: 387. — **24.** J. Boren, borger i Hamburg. 1360: 387. — **25.** J. v. Brakele, befragter af Fedder Rikes skib. 1360: 310. — **26.** J. Bramstede, borger i Hamburg. 1360: 387. — **27.** J. Brandshagen, borger i Stralsund. 1359: 258. — **28.** J. v. Bremen, borger i Lübeck. 1358: 138. — **29.** J. Breyde, har plyndret biskoppen af Ratzeburgs gods. 1359: 256. — **30.** J. v. Dülmen, borger i Lübeck. 1358: 124, 138. — **31.** J. v. Eitze, borger i Hamburg. 1360: 387. — **32.** J. ...es, skibsejer. 1358: 139. — **33.** J. Glashagen, i Rostock. 1360: 371. — **34.** J. Glüsing, borger i Hamburg. 1360: 387. — **35.** J. Grabow, borger i Stralsund. 1359: 254. — **36.** J. Grenze, rådmand i Rostock. 1360: 292. — **37.** J. Gropeling, kong Valdemars svend. 1360: 387. — **38.** J. Grute, borger i Lübeck. 1358: 96. — **39.** J. v. Hachede, borger i Lübeck. 1358: 138. — **40.** J. Hafthorssøn se Jon Hafthorssøn. — **41.** J. v. Hagen, borger i Lübeck. 1358: 138. — **42.** J. v. Hagen, Henrik Hoyers svend. 1360: 387. — **43.** J. Haverveld, borger i Lübeck. 1358: 138. — **44.** J. v. d. Heide, borger i Hamburg. 1360: 387. — **45.** J. v. Herden, borger i Lübeck. 1358: 165. — **46.** J. v. Heyngen, borger i Lübeck. 1358: 141. — **47.** J. Hohenfeld, har plyndret biskoppen af Ratzeburgs gods. 1359: 256. — **48.** J. Holste, borger i Hamburg. 1360: 387. — **49.** J. Holt, borger i Lübeck. 1358: 138. — **50.** J. Hummersbüttel, ridder, broder til Hartvig Hummersbüttel. 1359: 262. 1360: 325. — **51.** J. Jerne se Jon Hjärne. — **52.** J. Junge i Lübeck, fader til Herman Junge. 1358: 137. — **53.** J. Kok, har plyndret biskoppen af Ratzeburgs gods. 1359: 256. — **54.** J. Kristinesson se Jon Kristinesson. — **55.** J. v. Kyritz, rådmand i Rostock. 1358: 193. — **56.** J. v. Lek, i greven af Hollands tjeneste. 1359: 198. — **57.** J. Limbæk se Henneke Limbæk. — **58.** J. v. Lübeck, borger i Lübeck. 1358: 138. — **59.** J. Lüneburg, borger i Hamburg. 1360: 387. — **60.** J. Lutteke i Stralsund, i kompagniskab med Johan Zepelin. 1358: 114. — **61.** J. Magherman, borger i Lübeck. 1358: 138. — **62.** J. Meteler, borger i Lübeck. 1358: 138. — **63.** J. Moltke af Teutenwinkel, mecklenburgsk ridder. 1360: 352, 354. — **64.** J. v. Münster, guldsmed i Hamburg. 1360: 387. — **65.** J. Niendorp, borger i Rostock. 1359:

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

255. — **66.** J. Osenbrugge, borger i Lübeck. 1358: 138. — **67.** J. Perdöhl, borger i Kiel. 1359: 201. — **68.** J. Pertzeval, rådmand og møntherre i Lübeck. 1358: 137, 190. 1360: 294. — **69.** J. Plessen, mecklenburgsk ridder. 1358: 161. — **70.** J. Ratlowe, har plyndret biskoppen af Ratzeburgs gods. 1359: 256. — **71.** J. Redewisch, borger i Lübeck. 1358: 138. — **72.** J. Renner i Hamburg, broder til Nicolaus Holste Renner. 1360: 387. — **73.** J. Rike i Lübeck, eksekutor af Henrik v. d. Brinkes testamente. 1357: 54. 1358: 137. — **74.** J. v. Rintelen, byskriver i Kampen. 1358: 153. — **75.** J. Ritter (Miles), rådmand i Hamburg. 1360: 404. — **76.** J. Ruse, hamburgsk skibsejer. 1360: 387. — **77.** J. Rutensten i Lübeck, får bod i Falsterbo i pant af Nicolaus Reventlow. 1359: 200. — **78.** (J. Rønnow) Kurlewitz, hertuginde Regitses medlover. 1358: 132. — **79.** J. Semlow, borger i Stralsund. 1359: 221, 222. — **80.** J. Sevenbom, borger i Lübeck. 1358: 138. — **81.** J. v. Siemz i Lübeck, eksekutor af Lydeke Sydensnurs testamente. 1360: 294. — **82.** J. Skinkel, har skødet gods til Niels af Rin. 1358: 118. — **83.** J. v. Stade, borger i Hamburg. 1360: 387. — **84.** J. Steffens, Plön. 1359: 256. — **85.** J. Strus, borger i Stralsund. 1358: 144. — **86.** J. Styr, broder til Everhard Styr i Danzig. 1360: 375. — **87.** J. Svinekule, ridder. 1360: 348, 352. — **88.** J. Tölner, borgmester i Rostock. 1357: 48. — **89.** J. Wesent, afdød borger i Stralsund. 1359: 221, 222. — **90.** J. Westfal, borger i Hamburg. 1360: 387. — **91.** J. v. d. Wisch, holstensk væbner. 1360: 304. — **92.** J. Wittenborg, rådmand i Lübeck. 1357: 63. 1358: 142, 189, 190. 1359: 278. — **93.** J. Wollin, har plyndret biskoppen af Ratzeburgs gods. 1359: 256. — **94.** J. Volmesten i Lübeck, ~ Tale. 1358: 137. — **95.** J. Wraghe, borger i Kiel. 1359: 260. — **96.** J. Vrobose, borger i Hamburg. 1360: 387. — **97.** J. Vundepenning i Lübeck, afdød, ~ Marina. 1360: 358. — **98.** J. Wunstorp, rådsnotar i Hamburg. 1360: 404. — **99.** J. v. Ülsen, borger i Hamburg. 1360: 387. — **100.** J. Zepelin, borger i Stralsund. 1358: 114. 1359: 249. — **101.** J., broder til Henrik v. d. Brinke i Lübeck. 1358: 137.

Johanne: **1.** J. Kætesdatter, betænkes i Bennike Henriksens testamente. 1358: 109. — **2.** J., ~ Henrik Schmidt i Wismar. 1357: 11.

Johannes (se også Henneke, Jens, Johan og Jon): **1.** J. 22., afdød pave. 1358: 109. — **2.** J., kardinalbiskop af Tusculum, apostolisk legat. 1359: 256. — **3.** J., biskop af Ayton. 1359: 231. — **4.** J., biskop af Auxerre. 1358: 125. — **5.** J., biskop af Beersaba. 1358: 119. — **6.** J., biskop af Charran. 1359: 231. — **7.** J., biskop af Veglia (Krk). 1359: 231. — **8.** J. Guilaberti, pavelig kollektor og nuntius i Danmark, Norge og Sverige, dekan i Dorpat, administrator af Lunds stift. 1357: 24, 26, 44 (note), 53, 59 (note), 64, 73. 1358: 129, 151, 154, 159, 194. 1359: 209. 1360: 291, 302, 311, 313, 315, 316, 317, 319, 320, 321, 322, 330, 331, 333, 334, 335, 402. — **9.** J. (de Silvis), dekan ved St. Agricol i Avignon. 1357: 60. 1359: 233. — **10.** J. Maurelli, provst i Liège, pavelig generalauditør. 1358: 99, 129. — **11.** J. de Alto, kannik i Lund, i Johannes Guilabertis tjeneste. 1360: 331. —**12.** J. Calveti, i Toulouse. 1359: 228. — **13.** J. Maurelli, rådmand i Nîmes. 1359: 240, 242, 248, 257. — **14.** J. Nisse, magistratsmedlem i Nîmes. 1359: 235, 240, 242, 248. — **15.** J. de Tribusexminis, magistratsmedlem i Nîmes. 1359: 240, 242, 248. — **16.** J. Vituli, rådmand i Nîmes. 1359: 257.

Jon (se også Jens): **1.** J. Lille, magister, kannik i Lund. 1358: 109. 1360: 334. — **2.** J. Grubbe, erhverver gods i Gloslunde og pantsætter gods i Tersløse. 1357: 50. 1360: 373, 374. — **3.** J. Hafthorssøn, norsk ridder. 1357: 2. — **4.** J. Hjärne, svensk ridder. 1358: 158. — **5.** J. Is, besegler brev af Niels Pedersen. 1360: 299. — **6.** J. Jensen, væbner. 1360: 289. — **7.** J. Kristineson, svensk væbner. 1357: 4, 34. 1358: 99, 171.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Jordan, præst, broder til Bennike Henriksen. 1358: 109.
Josef: **1.** J. Nielsen, kannik i Lund. 1358: 109. — **2.** J. (Nielsen) af Beldringe. 1360: 288.
Juliane: **1.** J., nonne i Roskilde Agnete kloster. 1359: 231. — **2.** J., enke efter Jakob Spegedyne. 1357: 79. — **3.** J., ~ Niels Jakobsen Rud. 1358: 164.
Junghe se Didrik, Henneke, Herman og Johan.
Junker, fæster i Tisvilde. 1357: 71.
Jutta, datter af hertug Erik 2. af Sachsen-Lauenburg. 1360: 354, 355 (indledning i Dipl. Dan.).
Jyde se Jens.
Jæger se Everlin.

K

Kåre se Torsten.
Kaas se Jens og Kristian.
Kabolt se Heine.
Kaie Ankerman, har plyndret biskoppen af Ratzeburgs gods. 1359: 256.
Kale se Heine og Lyder.
Kalle: **1.** K. Bardewik, hertuginde Regitses medlover. 1358: 132. — **2.** K. Tagesen, hertuginde Regitses medlover. 1358: 132.
(. .) Kalveswanghe, i Ribe. 1360: 387.
Kalv se Erland.
Kampele Kule, har plyndret biskoppen af Ratzeburgs gods. 1359: 256.
Kande se Jens.
Kanneman, har plyndret biskoppen af Ratzeburgs gods. 1359: 256.
Kannengeter se Detmar og Didrik.
Kappelgård se Jens.
Karl: **1.** K. Josefsen, afdød kannik i Lund, kollektor af Peterspenge. 1358: 154. — **2.** K. 4., romersk kejser og konge af Böhmen. 1357: 68. 1358: 108. 1360: 354. — **3.** K. (5.), søn af kong Johan 2. af Frankrig, hertug af Normandiet, rigsregent. 1359: 227, 228, 230, 234 A, 238. — **4.** K. Jakobsen, afdød bymand i Åbenrå. 1360: 364, 365. — **5.** K. Nielsen af Hørby. 1358: 186. — **6.** K. Næskonungsson, afdød svensk ridder. 1358: 99. — **7.** K. Ulfsson, svensk ridder. 1357: 2. 1358: 158. 1360: 300, 342.
Katerine: **1.** K. Nielsdatter, enke efter Aleksander (Jensen) af Törringe. 1358: 135. — **2.** K., datter af Gerlak Frie, ~ Lydeke Sunesen. 1357: 47. — **3.** K., enke efter Gødeke v. Unna i København. 1357: 66. — **4.** K., datter af Johan Zepelin i Stralsund. 1358: 114.
Keding se Peter.
Keldebæk, se Niels Jensen.
Keppenbach se Didrik.
Ketelhot se Gerhard.
Kiel se Nicolaus.
Kindben se Jakob.
Kindervader se Gerhard.
Kjeld, Brockenhus, har fået breve vedrørende Vor klosters gods. 180 (note).
Klaus (se også Nicolaus): **1.** K., greve af Holsten. 1357: 61, 62. 1358: 155, 156, 162, 163, 168. 1359: 204, 247, 256. 1360: 289, 290, 304 (note), 340, 341, 342, 352, 354. — **2.** K. Limbæk, ridder, drost, kong Valdemars råd. 1357: 33. 1360: 289, 290, 325, 352. — **3.** K. Limbæk Kudi, ridder. 1357: 33. 1360: 289. — **4.** K. Mede, hertuginde Regitses medlover. 1358: 132. — **5.** K. Podebusk († 1540), ridder. 1358: 192 (note i Dipl.Dan.). — **6.** K. Porsfeld, hans døtre indgives i Dalum kloster. 1357: 65.
Klingenberg se Tideman.
Klingspor se Heine.
Klotekow se Martin.
Kneberch / Kneborch } se Johan.
Knevel se Gerhard.
Knop se Henning.
Knud: **1.** K. Eriksen, afdød ærkedegn i Lund. 1358: 150. — **2.** K. (Porse), afdød hertug af Halland og Samsø, ~ Ingeborg. 1358: 93. — **3.** K., afdød junker, hertug af Halland, søn af nr. 2. 1357: 23. 1358: 93. — **4.** K. Abjörnsson, svensk ridder. 1357: 39. — **5.** K. Algotsson, svensk ridder, broder til Bengt Algotsson. 1357: 28. — **6.** K. Bugge, væbner, søn af Niels Bugge. 1359:

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

269. 1360: 289, 290, 325, 352. — **7.** K. Eriksen, betænkes i Knud Jensens testamente. 1360: 388. — **8.** K. Friis, ridder. 1357: 72. 1358: 132. — **9.** K. Hæring, væbner. 1360: 325. — **10.** K. Jensen, har pantsat gods i Vester-Bølle til Peder Nielsen. 1357: 49. — **11.** K. Jensen, opretter testamente (=nr. 10?). 1360: 388. — **12.** K. Nielsen, broder til Katerine Nielsdatter. 1358: 135. — **13.** K. Stigsen (Hvide), besegler breve af Ivar Nielsen og Anders Jakobsen. 1359: 251. 1360: 386. — **14.** K. Tygesen, hertuginde Regitses medlover. 1358: 132. — **15.** K., fæster i Bjärnhult. 1357: 69.

Kok, mester, lybsk skibsejer. 1358: 138.

Kok se Johan.

Konrad: **1.** K. Schuver, skolemester i Kammin. 1358: 161. — **2.** K. Heiligenstadt, kannik i Erfurt, bevidner Eggert v. Reventlows forpligtelse. 1357: 24. — **3.** K. Brylow, afdød borger i Lübeck. 1358: 138. — **4.** K. v. d. Lühe af Buschmühlen, mecklenburgsk væbner. 1360: 352, 354. — **5.** K. Mankanke, kræmmer i Hamburg. 1360: 387. — **6.** K. Moltke, væbner. 1360: 366. — **7.** K. v. Ritzerow, lauenburgsk væbner. 1360: 354. — **8.** K. Spardam, borger i Hamburg. 1360: 387. — **9.** K. Wackerbart, sachsisk væbner. 1360: 354. — **10.** K. v. Züle, sachsisk væbner. 1360: 354.

Kopper, hertuginde Regitses medlover. 1358: 132.

Kothe se Gerhard.

Krabbe se Jens og Mikkel Nielsen.

Kracht, skibsejer. 1358: 139.

Krag, se Jens.

Krakow, i hertug Albrechts tjeneste. 1358: 168.

Krelenar se Lydeke.

Kremer se Herman og Hugo.

Krempelsdorp se Henrik.

Kreygere se Gertrud.

Kristian: **1.** K. v. d. Specke, magister, kannik i Kammin. 1358: 161. — **2.** K. Bosel, mecklenburgsk væbner. 1359: 232. Ridder. 1360: 352, 354. — **3.** K. Kås, væbner. 1360: 325, 396. — **4.** K. Kule, ridder. 1360: 325, 352. — **5.** K. Sture, hertuginde Regitses medlover. 1358: 132. — **6.** K. Thomsen (Frille), hertuginde Regitses medlover. 1358: 132.

Kristine: **1.** K. Filipsdatter, betænkes i Bennike Henriksens testamente. 1358: 109. — **2.** K. Knudsdatter, betænkes i Knud Jensens testamente. 1360: 388. — **3.** K. Stigsdatter, enke efter Jens Krumpen. 1360: 416. — **4.** K., ~ Jon Kristinesson. 1358: 171. — **5.** K., moder til biskop Peder af Ribe, ~ Ture Harbo. 1360: 318. — **6.** K., ~ Tyge Larsen. 1358: 113.

Kristoffer, junker, hertug af Lolland, søn af kong Valdemar. 1359: 213, 227, 262, 269, 281. 1360: 282, 286, 290, 325, 344, 352.

Kritzkow se Herman.

Krog se Esger.

Krognos se Peder Stigsen.

Kron se Godeke.

Krowel se Henrik.

Krukow se Reimar.

Krummedige se Eggert, Erik, Hartvig, Ivan og Segebod.

Krummesse se Hartvig, Henneke og Henrik.

Krumpen se Jens.

Kruse se Niels.

Kræmmer se Regner.

Kröpelin se Arnold og Didrik.

Kudi se Klaus Limbæk.

Kul se Niels.

Kule: **1.** K. den ældre, har plyndret biskoppen af Ratzeburgs gods. 1359: 256. — **2.** K., borger i Lübeck. 1360: 358.

Kule se Bertram, Gerbert, Hartvig, Herbord, Kampele, Kristian og Peder.

Kunigunde, søster til Dikrik Kröpelin i Rostock. 1360: 371.

Kurlewitz se Johan Rønnow.

Küren se Otto.

Kyritz se Johan.

Køberch se Volrad.

Köller se Nicolaus.

Køpeke: **1.** K. Blome, har pantsat gods i Græsted til Everlin Jæger. 1360: 407. — **2.** K. Moltow, borger i Greifswald. 1359: 279, 280.

Køtelberg se Henning.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

L

Lake se Bertold.
Lambert: **1.** L. Buchwald af Hæven, holstensk væbner. 1360: 304. — **2.** L. Rode, dommer i Rostock. 1360: 403. — **3.** L. Witte, rådmand i Rostock. 1360: 292.
v. d. Lancken se Dubislav.
Lang se Mikkel.
Lange se Henrik, Herman og Vilhelm.
Lappe'erne. 1360: 404.
Lars, Lasso, Laurencius, Laurinz: **1.** L. Degn af Rynkeby. 1358: 117. — **2.** L. Ege, betænkes i Peder Nielsens testamente. 1359: 264. — **3.** L. Hvas, ridder. 1357: 55. 1360: 289, 325. — **4.** L. Ingebjörnsson, får kvittering af hertuginde Ingeborg for Dåvö. 1360: 343. — **5.** L. Jensen, Jens Nielsen af Kvarnbys frænde. 1358: 97. — **6.** L. Jensen, betænkes i Bennike Henriksens testamente. 1358: 109. — **7.** L. Karlsson, svensk ridder. 1357: 2. 1358: 170. — **8.** L. Mikkelsen, betænkes i Bennike Henriksens testamente. 1358: 109. — **9.** L. Nielsen Pusel, besegler brev af Jens Pallesen af Elkær. 1359: 219. — **10.** L. Pedersen, får gods i Dølby af Jens Arnst. 1357: 87. — **11.** L. Pedersen, hertuginde Regitses medlover. 1358: 132. — **12.** L., søn af Hågen Moppe. 1358: 97. — **13.** L., broder til Peder Mogensen. 1358: 97. — **14.** L., betænkes i Niels Frændesens testamente. 1360: 393.
Lasbeke se Heineke og Lydeke.
Latendorp, har plyndret biskoppen af Ratzeburgs gods. 1359: 256.
Laurent se Stefan.
Lave Uffesen af Clausholm, væbner. 1360: 325, 417.
Lazarus, biskop af Vuzindro. 1359: 231.
Lek se Johan.
Lemmeke v. Buchwald af Alt-Ruppersdorf, holstensk væbner. 1359: 256.
Lene, enke efter Svend Jensen. 1357: 33.
Leyge, har plyndret biskoppen af Ratzeburgs gods. 1359: 256.
Lille se Jon, Ove, Svend, Tyge og Vilhelm.
Limbæk se Emeke, Henneke, Klaus, Lyder, Otto og Timme.
Linvard Haraldsson, svensk ridder. 1358: 170.
v. d. Lipen se Erik.
Lippe se Henze.
Lipsee se Herman.
v. Lochen se Frederik.
v. d. Lohe se Eggert.
Lonc se Bernhard.
Loysius: **1.** L. Malbeto, købmand i Asti. 1359: 209. — **2.** L. de Ponzano, købmand i Asti. 1359: 209.
Lubbert (se også Lytbert): **1.** L. Omeke, borger i Lübeck. 1358: 138. — **2.** L. v. Risele, koggeejer i Stralsund. 1358: 139.
Luchow se Henrik.
Lucie: **1.** L., ~ Erik Degn. 1360: 398. — **2.** L., ~ Jakob Pedersen Spink. 1360: 345.
Ludolf: **1.** L. v. Wittinghe, kantor i Hamburg. 1358: 116. — **2.** L. v. Gothland, rådmand i Rostock. 1360: 366. — **3.** L. Hetfeld, borger i Hamburg. 1360: 387. — **4.** L. v. Schesle, borger i Hamburg. 1360: 387.
Ludvig: **1.** L. Romeren, markgreve af Brandenburg. 1360: 352, 354. — **2.** L. 3., greve af Flandern. 1360: 285, 295 (note). — **3.** L. Rode, borger i Hamburg. 1360: 387. — **4.** L. v. Wedel, borger i Hamburg. 1360: 387.
Lunge se Oluf Olufsen og Oluf Pedersen.
Lutteke se Johan.
v. Lübeck se Henrik og Johan.
Lydeke: **1.** L. v. Bork, borger i Rostock. 1358: 140. — **2.** L. v. Gothland se Ludolf v. Gothland. — **3.** L. Hanstede, borger i Hamburg. 1360: 387. — **4.** L. Herzog (Ducis), bevidner Johan Zepelins testamente. 1359: 249. — **5.** L. Krelenar i Stralsund, har solgt en halv bod i Falsterbo til Herman Budde. 1358: 175. — **6.** L. Lasbeke, sachsisk væbner. 1360: 354. — **7.** L. Munsterman, borger i Hamburg. 1360: 387. — **8.** L. Schörleke, sachsisk væbner. 1360: 354. — **9.** L. Skinkel, væbner. 1360: 352. — **10.** L. Sunesen, bymand i Store-Heddinge. 1357: 47. — **11.** L. Sydensnur, borger i Lübeck. 1360: 294. — **12.** L. v. Word, borger i Hamburg. 1360: 387. — **13.** L., søn af Johan Berkow. 1359:

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

256. — **14.** L., Johan Westfals fælle. 1360: 387.

Lyder: **1.** L., vikar ved St. Johannes kirke på Før. 1360: 383. — **2.** L. Kale, afstår gods til og forpagter gods af Vor kloster. 1358: 179, 180, 181, 182. 1359: 270, 271. — **3.** L. Limbæk, ridder. 1357: 35, 36. 1360: 325, 352.

v. d. Lühe se Konrad og Nicolaus.

Lykke se Jens Nielsen.

Lüneburg se Johan.

Lüning se Peter.

Lytbert, evig vikar ved Vor Frue kirke i København. 1357: 66.

Lyttekenborg se Tideke.

Lützow se Detlev, Fikke og Volrad.

M

Machorius Brüsehaver, holstensk ridder. 1359: 236.

Mads (se også Mathias): **1.** M., munk, betænkes i Jens Nielsens testamente. 1358: 97. — **2.** M. Sivekesen, hr., præst, betænkes i Bennike Henriksens testamente. 1358: 109. — **3.** M. Falster, væbner. 1360: 325, 339. — **4.** M. Hemmingsen i Kvislemark. 1358: 177, 178. — **5.** M. Jensen Sod, får gods i Sæby i pant af Ingvar Nielsen. 1360: 297. — **6.** M. Murer, borger i Malmø. 1359: 214. — **7.** M. Pedersen af Gärsnäs. 1358: 109. — **8.** M., Peder Nielsens dreng. 1359: 264. — **9.** M., fæster i Halland. 1360: 422.

Magherman se Johan.

Magnus (se også Mogens): **1.** M., biskop af Västerås. 1360: 381. — **2.** M. v. Sachsen, dominikanermunk i Avignon. 1360: 381. — **3.** M., konge af Sverige. 1357: 2, 28, 29, 34, 43, 70, 81. 1358: 93, 99, 101, 102, 104, 126, 127, 129, 148, 153, 154, 156, 157, 160, 170. 1359: 192, 205, 234, 243, 246, 247 (note), 250, 261. 1360: 290, 300, 316, 340, 341, 342, 352, 357, 370. — **4.** M., hertug af Mecklenburg, søn af hertug Albrecht 2. 1360: 352, 354, 355 (indledning i Dipl. Dan.). — **5.** M. Gislason, svensk ridder. 1358: 99, 170. — **6.** M. Gregersson, lagmand i Uppland. 1358: 170. — **7.** M. Nilsson, svensk ridder, kong Eriks marsk og råd. 1357: 2, 4, 37, 38, 39. 1360: 357. — **8.** M. Sture, svensk ridder. 1358: 170.

Maieha se Guillelmus.

Make (se også Markvard): **1.** M. Berchteheyle, borger i Hamburg. 1360: 387. — **2.** M. Bernevur, sachsisk væbner. 1360: 354. — **3.** M. Bomsluter, borger i Hamburg. 1360: 387. — **4.** M. Britzerdorp, borger i Hamburg. 1360: 387. — **5.** M. Busch, borger i Hamburg. 1360: 387. — **6.** M. Hammer, borger i Hamburg. 1360: 387. — **7.** M. Hetfeld, hamburgsk skibsejer. 1360: 387. — **8.** M. Hogeherten, borger i Hamburg. 1360: 387. — **9.** M. Ruge, borger i Hamburg. 1360: 387. — **10.** M., har plyndret biskoppen af Ratzeburgs gods. 1359: 256.

Malabayla se Antonius.

Malbeto se Loysius.

Malte Dus, væbner. 1360: 290.

Mand se Peter.

de Mandagoto se Guillelmus.

Manderup se Niels.

Maneke, hamburgsk skipper. 1360: 387.

Mankanke se Konrad.

Manteufel se Eggert og Engelke.

Manuellus Bota, købmand i Asti. 1359: 209.

de Marchières se Guillelmus.

Margrete: **1.** M. Steffensdatter, jomfru, får gods i pant af Katerine Nielsdatter. 1358: 135. — **2.** M. Strangesdatter, frue, betænkes i Bennike Henriksens testamente. 1358: 109. — **3.** M., (Grubbe), enke efter Erik Hasenberg. 1358: 130. — **4.** M., datter af Arnold Ghyseler, ~ Herman Kritzkow. 1360: 369. — **5.** M., enke efter Karl Jakobsen. 1360: 364, 365. — **6.** M., ~ Peder Eskilsen. 1358: 97. — **7.** M., Peder Nielsens frænke. 1359: 264. — **8.** M., ~ Anders (Stigsen), moder til Stig Andersen. 1359: 210. 1360: 337. — **9.** M., pige hos Hågen Pedersen. 1358: 114.

Marina: **1.** M., afdød, ~ Jens Pallesen af Elkær. 1359: 219. — **2.** M., ~ Peder Vraleke, tidligere ~ Johan Vundepenning. 1360: 358.

Markus: **1.** M., kannik i Linköping, kong

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Eriks kansler. 1358: 99. — **2.** M. Pedersen af Falster. 1357: 40.
Markvard (se også Make): **1.** M. Tralow, domprovst i Kammin. 1358: 161. — **2.** M. Brockdorf, holstensk ridder. 1359: 256. 1360: 340, 341, 342. — **3.** M. v. Buchwald, holstensk væbner. 1360: 304. — **4.** M. v. Dame, borger i Lübeck. 1358: 138. — **5.** M. Gortze, hertuginde Regitses medlover. 1358: 132. — **6.** M. Holste, borger i Lübeck. 1360: 284. — **7.** M. Stove, den ældre, kong Magnus' befuldmægtigede. 1358: 126. — **8.** M. Wotzeke, har plyndret biskoppen af Ratzeburgs gods. 1359: 256.
Marschalk se Tideman.
Marsvin se Anders.
Martialis Chatbaudi, rådmand i Nîmes. 1359: 235, 242, 248, 257.
Martin (se også Morten): **1.** M., abbed i Eldena kloster. 1359: 241. — **2.** M. Klotekow, borger i Lübeck. 1358: 138, 165. — **3.** M. Strassborg, borger i Stralsund. 1359: 221, 222.
Marute se Timme.
Mathias: **1.** M. Büschow, borger i Stralsund. 1359: 279 (note). — **2.** M. Raven, mecklenburgsk væbner. 1360: 352, 354. — **3.** M. i Lübeck, Markvard Holstes frænde. 1360: 284.
Maurelli se Johannes.
Mede se Klaus.
Meineke, skomager. 1359: 264.
Meinerstorp se Detlev, Henning og Timme.
Mennevat se Johan.
Mercator se Hugo Kremer.
Messing se Arnold.
Meteler se Johan.
Metteke i Lübeck, søster til Markvard Holste. 1360: 284.
Metzeke se Raven.
Michael (se også Mikkel): **1.** M. Pritzeke, har plyndret biskoppen af Ratseburgs gods. 1359: 256. — **2.** M. v. Stenvorde, borger i Lübeck. 1358: 138.
de Miers se Almerius, Eblo og Raymundus.
Mikkel: **1.** M., kantor i Roskilde. 1358: 109. — **2.** M., præst i Nöbbelöv. 1360: 393. — **3.** M. Jensen, fæster i Skepparslöv. 1357: 69. — **4.** M. Lang, fæster i Jonstrup. 1360: 392. — **5.** M. Mikkelsen, værge for Skyttes børn. 1360: 301. — **6.** M. Nielsen Krabbe, får gods i Møgeltorum og Fiskbæk i pant af Jens Pallesen. 1359: 219. — **7.** M. Skytte, besegler brev af Jens Pallesen af Elkær. 1359: 219.
Miles se Johan Ritter.
de Minden se Herman.
Mogens: **1.** M. (Grubbe), biskop af Børglum, forhen kannik i Roskilde. 1357: 3, 17, 18, 21, 45. 1360: 289, 290, 323, 324, 325, 352, 361, (414). — **2.** M. Nielsen, kannik i Ribe. 1360: 349. — **3.** M., magister, kannik i Lund 1358: 109. 1359: 264. — **4.** M., Bennike Henriksens vikar i Källstorp. 1358: 109. — **5.** M. Brand, fæster i Halland. 1360: 422. — **6.** M. Jonsen, har skødet sit gods i Næs, Suldrup og Horsens til Mourids Nielsen. 1360: 372. — **7.** M. Nielsen af Bringstrup, væbner. 1358: 95. — **8.** M. Nielsen, broder til Gudmar Nielsen. 1359: 265. — **9.** M., fader til Bjørn. 1358: 97.
Molencote se Henrik.
Molle se Henrik.
Moller se Henneke.
Moltke se Arnold, Evert, Fikke, Henneke, Henrik og Johan.
Moltow se Køpeke.
Moppe se Hågen.
Morsel se Jens.
Morten Pedersen, borger i Malmø. 1359: 244.
Mourids Nielsen, har fået skøde på gods i Næs, Suldrup og Horsens af Mogens Jensen. 1360: 372.
Munk se Peder og Peder Jensen.
Munsterman se Lydeke.
Murer se Mads.
Musbyl, lægmand, har plyndret biskoppen af Ratzeburgs gods. 1359: 256.
Musteke se Henneke.
Münster se Johan.
Mø se Peder Mogensen.
v. Mölln se Herman.

N

Nagel se Peder.
Neckam se Aleksander.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Negendanke se Detlev.

Nicolaus (se også Klaus, Niels og Nils): **1.** N. Sigismundi, pavelig pønitentiar. 1360: 381. — **2.** N., abbed i Kolbatz kloster. 1358: 119, 120, 121. — **3.** N. de Geomanticis, hr., Odense stift. 1360: 381. — **4.** N. Nicolenghus de Fraxenello, offentlig notar. 1359: 253. — **5.** N., greve af Tecklenburg og Schwerin. 1358: 168 (note). — **6.** N. 3., junker, fyrste af Werle-Güstrow. 1359: 197. 1360: 352, 354. — **7.** N. Aspe fra Neumünster. 1359: 256. — **8.** N. Dapper i Lübeck. 1359: 263. — **9.** N. Dorneman i Stralsund. 1359: 258. — **10.** N. v. Femern, har købt varer i Skåne af Bertold. 1358: 189. — **11.** N. Gikow, har plyndret biskoppen af Ratzeburgs gods. 1359: 256. — **12.** N. Gödelen, har plyndret biskoppen af Ratzeburgs gods. 1359: 256. — **13.** N. Gultzow, rådmand i Hamburg. 1360: 387. — **14.** N. Hargen fra Neumünster. 1359: 256. — **15.** N. Hasenkop, mecklenburgsk ridder. 1359: 208. — **16.** N. Holste Renner, borger i Hamburg. 1360: 387. — **17.** N. Kiel, har gældskrav på kong Erik af Sverige. 1357: 4. — **18.** N. Köller, pommersk ridder. 1359: 213. — **19.** N. v. d. Lühe, mecklenburgsk ridder. 1357: 39 (indledning i Dipl. Dan.). 1360: 352, 354. — **20.** N. Pansow, lyst fredløs i Stralsund. Omkr. 1360: 426. — **21.** N. Reventlow, mægler i Lübeck. 1358: 172. 1359: 200. — **22.** N. Rikvardsen i Ditmarsken, afdød. 1358: 106. — **23.** N. Rodenburg, borger i Hamburg. 1360: 387. — **24.** N. Rockut, borger i Stralsund. 1359: 221, 222. — **25.** N. Schonenberg, borger i Lübeck. 1359: 138. — **26.** N. Schulte, kræmmer i Hamburg. 1360: 387. — **27.** N. Schütte, har plyndret biskoppen af Ratzeburgs gods. 1359: 256. — **28.** N. Smeger, mecklenburgsk væbner. 1360: 352, 354. — **29.** N. Struve, i hertug Albrechts tjeneste. 1358: 168. — **30.** N. Zantregher, borger i Stralsund. 1359: 254. — **31.** N., søn af Nicolaus Hasenkop, mecklenburgsk ridder. 1359: 208. — **32.** N., borger i Hamburg. 1360: 387.

Nicolenghus se Nicolaus.

Niels (se også Nils): I. Gejstlige: **1.** N., biskop af Odense. 1357: 17, 18, 21. 1358: 129. 1359: 216, 256. 1360: 282, 323, 324, 325, 367. — **2.** N., biskop af Slesvig. 1357: 8, 13, 15, 24 (note), 32, 59, 75. 1358: 106, 115, 129, 152. 1359: 229, 256. 1360: 349, 363, 400. — **3.** N. Markussen, biskop af Linköping, se Nils Markusson. — **4.** N. Jensen, dekan i Roskilde. 1360: 362. — **5.** N. Absalonsen, provst i Lund. 1357: 6, 58. 1358: 99, 109, 159. 1360: 313, 315, 316. — **6.** N. Jakobsen, provst i Lund. 1360: 395. — **7.** N. Jensen, kannik i Roskilde, provst i Østersyssel. 1357: 45. 1359: 259. — **8.** N. Drukken af Danmark, afdød kannik i Aachen, kannik og skatmester i Worms. 1357: 42, 46. — **9.** N. Hemmingsen, magister, vistnok kannik i Lund, betænkes i Peder Nielsens testamente. 1359: 264. — **10.** N. Pose, kannik i Lund. 1359: 264. — **11.** N. Torbensen, kannik i København. 1358: 154. — **12.** N. Tygesen, kannik i Roskilde. 1357: 52. — **13.** N., kannik i Slesvig. 1360: 400. — **14.** N. Holmbo, guardian for franciskanerne i Lund. 1358: 109. 1359: 264. — **15.** N. Ågesen, præst i Lund. 1360: 401. — **16.** N. Eskilsen, alterpræst i Århus. 1357: 57. — **17.** N. Frændesen, præst i Lund. 1360: 393. — **18.** N. Madsen, præst i Roskilde Agnete kloster. 1359: 231. — **19.** N. Pedersen, gejstlig i Roskilde stift, offentlig notar, præst i Odensala. 1357: 73. 1358: 154, 159. 1360: 333.

II. Verdslige: **1.** N. Ågesen (Galen), ridder, kong Eriks råd. 1357: 4, 37, 38. 1358: 99. 1360: 319 (? eller Niels Hak). — **2.** N. Ågesen, borger i Malmø. 1359: 244. — **3.** N. Bentsen, borger i Lund. 1357: 10. 1359: 215. — **4.** N. Bugge, ridder. 1358: 191. 1359: 269. — **5.** N. Buggenhagen, væbner. 1357: 47. — **6.** N. Bæger, skal holdes skadesløs ved Jakob Bægers opladelse af pantegods. 1360: 374. — **7.** N. Eriksen, skånsk eller svensk væbner. 1358: 170. — **8.** N. Eriksen af Linde, væbner. 1359: 218. 1360: 325. — **9.** N. Esgersen, væbner. 1360: 289, 325. — **10.** N. Eskilsen,

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

får gods i Skåne i pant af Jakob Holgersen. 1359: 245. — **11.** N. Glob, ridder. 1360: 325. — **12.** N. Grubbe af Vedskølle. 1360: 399. — **13.** N. Gødesen, væbner. 1359: 218. 1360: 296. — **14.** N. Hak, ridder. 1359: 276. 1360: 319 (? eller Niels Ågesen), 361. Omkr. 1360: 425. — **15.** N. Hase, pantsætter gods i Vinkel til Esger Pallesen. 1359: 266. — **16.** N. Hase, ridder. 1360: 325. — **17.** N. Jakobsen i Malmø. 1359: 244. — **18.** N. Jakobsen Rud af Pilegård. 1358: 164. — **19.** N. Jensen (Munk) af Keldebæk, væbner, kong Valdemars justitiar. 1357: 49. 1358: 117, 118. 1360: 318, 325, 395, 411. — **20.** N. Jensen af Lundby. 1360: 288. — **21.** N. Jensen, har haft gods i Hansted og Rådved af Vorkloster. 1358: 181. — **22.** N. Karlsen, væbner. 1360: 325. — **23.** N. Klausen, hertuginde Regitses medlover. 1358: 132.– **24.** N. Klemensen, ridder. 1360: 296. — **25.** N. Knudsen (Manderup), ridder. 1359: 218. 1360: 325, 352. — **26.** N. Knudsen, betænkes i Jens Nielsens testamente. 1358: 97. — **27.** N. Kristiansen, skal holdes skadesløs af Kristian Kås. 1360: 396. — **28.** N. Kruse, får gods i Hvidsten af Jens Mogensen. 1360: 413. — **29.** N. Kul, fæster i Bulltofta. 1358: 109. — **30.** N. Manderup, besegler brev af Niels Knudsen. 1359: 218. — **31.** N. Mertsen, hustruens gods i Vellerup overdrages til Løgum kloster. 1360: 329. — **32.** N. Odder, betænkes i Bennike Henriksens testamente. 1358: 109. — **33.** N. Pedersen (Sparre) af Slangerup. 1357: 27. 1360: 299. — **34.** N. Pedersen, foged i Helsingborg. 1358: 168. — **35.** N. Pedersen, Jens Nielsens svend. 1358: 97. — **36.** N. Pedersen, fæster i Görslöv. 1358: 109. — **37.** N. Pilt, selvejerbonde i Ammendrup. 1358: 111, 112. — **38.** N. af Rin, får tildømt gods i Vester-Nebel, Møgtved, Rugsted og Tudved af kong Valdemar. 1358: 118. — **39.** N. Saksesen af Vinstrup, væbner. 1360: 346. — **40.** N. Skytte, hertuginde Regitses medlover. 1358: 132. — **41.** N. Slet, stadfæster skøde på gods i Vissing til Øm kloster. 1358: 183. — **42.** N. Strangesen, afdød borger i Lund. 1357: 19. — **43.** N. Torn, betænkes i Bennike Henriksens testamente. 1358: 109. — **44.** N. Thomsen, hertuginde Regitses medlover. 1358: 132. — **45.** N. Truedsen, ridder. 1357: 4. 1358: 158. 1360: 319. — **46.** N. Tuesen, væbner. 1360: 325. — **47.** N. Uffesen, ridder. 1360: 325. — **48.** N. Uffesen af Paddeborg. 1359: 274. — **49.** N. Urne, får gods i Stenbjerg i pant af Jens af Bedsted. 1360: 419. — **50.** N. Vernekesen, borger i Lund. 1357: 10. — **51.** N. Vind, ridder. 1360: 289, 325. — **52.** N., broder til Jens Klemensen. 1358: 109. — **53.** N., søn af Gertrud, enke efter Jens Eriksen af Bursø. 1358: 133.

Niendorp se Didrik og Johan.

v. d. Nigenmolen se Godfred.

Nils: **1.** N. Markusson, forhen provst i, nu biskop af Linköping, kong Eriks råd. 1357: 4, 37, 38. 1358: 99, 170. 1359: 250. — **2.** N. Larsson, gejstlig i Linköping stift, offentlig notar. 1358: 154. — **3.** N. Thomasson, præst i Odensala, senere i Österhanninge. 1357: 73. 1360: 333 (note). — **4.** N. Abjörnsson, svensk ridder. 1357: 2. 1358: 99. — **5.** N. Ingevaldsson, afdød svensk ridder. 1358: 99. — **6.** N. Magnusson, svensk væbner. 1357: 34, 39. 1358: 99. — **7.** N. Turesson, svensk ridder. 1357: 2, 4, 37, 38, 39. 1358: 99, 102, 103, 105, 107, 170. 1360: 300.

Nisse se Johannes.

Nist se Jens.

Nothelman (v. Parkentin), har plyndret biskoppen af Ratzeburgs gods. 1359: 256.

Næve se Oluf.

O

Odder se Niels.

Okke se Rikmar og Vilhelm.

Olde se Herman.

Oldenburg se Bernhard og Gerhard.

de Oleo se Bernardus.

Oltena se Emeke.

Oluf: **1.** O., ærkedegn i Århus. 1360: 337, 388. — **2.** O. Bjørnsen (Bjørn), ridder. 1360: 348, 352. — **3.** O. Ebbesen, besegler brev af Jens Pallesen. 1359: 219. — **4.** O.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Jensen (Saltensee) af Tystofte, ridder. 1360: 296, 325, 352, 373. — **5.** O. Næve, borger i Roskilde. 1359: 254, 259. — **6.** O. Olufsen Lunge, væbner. 1360: 325. — **7.** O. Pedersen af Nyrup, væbner. 1360: 325. — **8.** O. Pedersen Lunge, væbner. 1360: 283, 325. — **9.** O. Stigsen, ridder († o. 1506). 1358: 192 (note i Dipl.Dan.). — **10.** O., broder til Tule Addesen. 1358: 97.

Omeke se Lubbert.

Orfèvre se Aleksander.

Origenes, forfatter til homilier. 1358: 109.

Orm Ødstensøn, ridder, Norges drost. 1357: 2. 1358: 99.

Ortolf, ærkebiskop af Salzburg. 1359: 253.

Osenbrugge se Everhard, Herman og Johan.

Osterholt se Slote.

Otto: **1.** O., ærkebiskop af Magdeburg. 1359: 256. — **2.** O. v. d. Wisch, afdød provst i Slesvig. 1357: 9, 13. — **3.** O. Jensen, præst, biskop Niels af Slesvigs kapellan. 1360: 363. — **4.** O., greve af Tyklenburg. 1358: 168 (note). — **5.** O. Bæbe, har plyndret biskoppen af Ratzeburgs gods. 1359: 256. — **6.** O. Beverstede, borger i Hamburg 1360: 387. — **7.** O. v. Dewitz, mecklenburgsk ridder. 1358: 168. 1360: 352, 354. — **8.** O. Dissowe, har plyndret biskoppen af Ratzeburgs gods. 1359: 256. — **9.** O. Galenbek, mecklenburgsk væbner. 1357: 39. — **10.** O. v. Helpte, mecklenburgsk ridder. 1360: 352, 354. — **11.** O. v. Hoo, ridder. 1360: 325. — **12.** O. v. Küren, holstensk væbner. 1357: 4. 1360: 340, 341, 342. — **13.** O. Limbæk Rammeskop, ridder. 1357: 74. — **14.** O. Reventlow, holstensk væbner. 1357: 4. — **15.** O. Schütte, har plyndret biskoppen af Ratzeburgs gods. 1359: 256. — **16.** O. v. Sletzen, har plyndret biskoppen af Ratzeburgs gods. 1359: 256. — **17.** O. v. Sletzen, har plyndret biskoppen af Ratzeburgs gods. 1359: 256. — **18.** O. v. Stove, sachsisk væbner. 1360: 354. — **19.** O. Wackerbart, sachsisk væbner. 1360: 354. — **20.** O. v. d. Wensin, ridder. 1360: 394.

Otzehude se Burchard.

Oultreleaue se Robert.

Ove: **1.** O. (Andersen), broder til Stig Andersen. 1359: 210. 1360: 337. — **2.** O. Lille, hertuginde Regitses medlover. 1358: 132. — **3.** O. Steg, ridder. 1360: 289, 325. — **4.** O. (Stigsen), ridder, søn af Stig Andersen. 1359: 210. 1360: 337.

Owen, søn af Llewellyn, konge af Wales. 1359: 227.

Ovid, angiven forfatter til »De uetula«. 1358: 109.

P

Paal se Bernhard, Heine og Henneke.

Pag, betænkes i Knud Jensens testamente. 1360: 388.

Paleborn se Peter.

Palle: **1.** P. Då, hertuginde Regitses medlover. 1358: 132. — **2.** P. Jensen (Jonsen), ridder, (Munk), marsk. 1357: 49. 1360: 325, 352, 356. — **3.** P. Jensen, får gods i Sønderup af biskop Henrik af Roskilde. 1360: 418.

Pansow se Nicolaus.

Pant se Jens.

Pape se Herman.

Parkentin se Albrecht, Detlev, Frederik, Nothelman og Sigfred.

Paulus (se også Povl): **1.** P. Martini fra Chotzen, offentlig notar. 1359: 253.

Pecze se Peter.

Peder (se også Peter og Petrus): I. Gejstlige: **1.** P., afdød ærkebiskop af Lund. 1357: 3. 1358: 99. — **2.** P., biskop af Ribe. 1357: 12, 17, 18, 21, 60. 1358: 129. 1359: 216. 1360: 290, 318, 323, 324, 325, 384, 385. — **3.** P., biskop af Viborg. 1357: 12, 17, 18, 21. 1358: 129. 1360: 323, 324, 325. — **4.** P. Bodulvsen, kannik, senere kantor i Lund, underindsamler for Johannes Guilaberti. 1358: 109, 154, 159. 1359: 244. 1360: 332, 401. — **5.** P. Ivarsen, kannik i Århus. 1357: 57. — **6.** P. Knudsen, afdød kannik i Lund. 1360: 331. — **7.** P. Nielsen, magister, skolemester i Lund. 1358: 109. 1359: 264. — **8.** P. fra Flandern, magister. 1358: 109. — **9.** P., hr., biskop Henrik af Roskildes klerk. 1357: 52. — **10.** P., broder, af Græsted, Esrom klosters prokurator.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

1358: 112. — **11.** P., sognepræst ved St. Johannes kirke på Før. 1360: 383. — **12.** P. Simonsen, betænkes i Peder Nielsen og Niels Frændesens testamenter. 1359: 264. 1360: 393.

II. Verdslige: **1.** P. Albertsen, ridder. 1360: 325. — **2.** P. Bagge, afdød borger i Lund. 1360: 298. — **3.** P. Bartskærer, kong Valdemars høvedsmand. 1358: 165. — **4.** P. Basse, hertuginde Regitses medlover. 1358: 132. 1360: 365. — **5.** P. Bjergbo, fæster i Elestorp. 1358: 109. — **6.** P. Brun, fæster i Østrup. 1360: 346. — **7.** P. Bæger, ridder. 1359: 273. 1360: 325, 339. — **8.** P. Då, hertuginde Regitses medlover. 1358: 132. — **9.** P. Dene, har røvet lybsk gods ved Gedser. 1358: 138. — **10.** P. Due. 1357: 31; får gods i pant af kong Magnus. 1358: 160. 1360: 370. — **11.** P. Erresen (Frille), hertuginde Regitses medlover. 1358: 132. — **12.** P. Esesen, hertuginde Regitses medlover. 1358: 132. — **13.** P. Eskilsen, foged i Malmø. 1357: 56. 1360: 371 (?). — **14.** P. Eskilsen, afdød borger i Malmø. 1358: 100. — **15.** P. Eskilsen, kong Eriks svend (=nr. 13?). 1358: 100. — **16.** P. Eskilsen, betænkes i Jens Nielsens testamente. 1358: 97. — **17.** P. Falk, ridder. 1357: 89. — **18.** P. Felix, lægmand i Roskilde stift. 1359: 220. — **19.** P. Frendesen, fæster i Vester-Bølle. 1357: 49. — **20.** P. Friis, hertuginde Regitses medlover. 1358: 132. — **21.** P. Grubbe, ridder. 1360: 296, 325, 348, 352, 373. — **22.** P. Guldbrandsen, betænkes i Bennike Henriksens testamente. 1358: 109. — **23.** P. Holgersen af Skepparslöv, broder til Jakob Holgersen. 1357: 69. — **24.** P. Hvid, væbner. 1360: 325. — **25.** P. Hvid, har solgt Skagemands ladegård i Malmø til Cecilie Henriks. 1359: 244. — **26.** P. Ivarsen, væbner. 1360: 289, 325. — **27.** P. Jensen Munk den yngre, værge for Jens Svendsen. 1357: 33. — **28.** P. Jensen Porse, får gods i Simris i pant af Margrete, enke efter Erik Hasenberg. 1358: 130. — **29.** P. Kristiansen, betænkes i Bennike Henriksens testamente. 1358: 109. — **30.** P. Kule, hertuginde Regitses medlover. 1358: 132. — **31.** P. Larsen (Panter), ridder. 1358: 110. 1360: 325. — **32.** P. Ludvigsen (Eberstein), ridder. 1360: 325, 339. — **33.** P. Mogensen Mø, betænkes i Jens Nielsens testamente. 1358: 97. — **34.** P. Munk, ridder. 1357: 33. 1360: 289, 325. — **35.** P. Nagel, i Valdemar Sappis tjeneste. 1360: 387. — **36.** P. Nielsen (Thott) af Knutstorp, ridder. 1358: 135. — **37.** P. Nielsen, ridder (=nr. 36?). 1358: 158. — **38.** P. Nielsen, ridder. 1360: 325. — **39.** P. Nielsen, har pantsat gods i Græsted til Everlin Jæger. 1357: 27. 1360: 406. — **40.** P. Nielsen, har skødet gods i Vester-Bølle til Palle Jensen. 1357: 49. — **41.** P. Nielsen, betænkes i Knud Jensens testamente (=nr. 40?). 1360: 388. — **42.** P. Nielsen, borger i Lund. 1357: 10. — **43.** P. Nielsen, fæster i Virke. 1358: 135. — **44.** P. Olufsen, borger i Lund. 1357: 19. — **45.** P. Olufsen, Bennike Henriksens svend. 1358: 109. — **46.** P. Ovesen, bryde i Kyringe. 1360: 345. — **47.** P. Puk, hertuginde Regitses medlover. 1358: 132. — **48.** P. Rask, fæster i Bjärnhult. 1357: 69. — **49.** P. Sehested, betænkes i Knud Jensens testamente. 1360: 388. — **50.** P. Skram, afdød ridder. 1360: 293. — **51.** P. Stigsen (Krognos) af Krapperup, ridder. 1358: 170, 192 (note). 1360: 306. — **52.** P. Traveøl, lejer grundstykke i Næstved af Næstved St. Petri kloster. 1357: 77, 78. — **53.** P. Vraleke, borger i Randers. 1360: 358. — **54.** P., søn af Hågen Moppe. 1358: 97.

Pentz se Henning.

Perdöhl se Johan.

Pertzeval se Johan.

Peter: **1.** P., forhen biskop af Linköping, nu ærkebiskop af Uppsala. 1358: 99, 123. — **2.** P., afdød sognepræst i Ås. 1358: 171. — **3.** P. Beye, borger i Breslau. 1360: 377. — **4.** P. Boeken, borger i Lübeck. 1360: 358. — **5.** P. Dene, hamburgsk skibsejer. 1360: 387. — **6.** P. Drivot, borger i Lübeck. 1358: 138. — **7.** P. Keding, borger i Lübeck. 1358: 138. — **8.** P. Lindormsson, svensk ridder. 1357: 34. 1358: 99, 170. — **9.** P. Lüning, bevidner Johan Zepelins

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

testamentetillæg. 1359: 249. — **10.** P. Mand, borger i Danzig. 1360: 375. — **11.** P. Paleborn, befragter af Fedder Rikes skib. 1360: 310. — **12.** P. Plate, har plyndret biskoppen af Ratzeburgs gods. 1359: 256. — **13.** P. Scheyneman, flandersk skibsejer. 1358: 140. — **14.** P. Schwarz, borger i Breslau. 1360: 377. — **15.** P. v. Stade, borger i Lübeck. 1358: 138. — **16.** P. Witte, betænkes i Henrik v. d. Brinkes testamente. 1357: 54. 1358: 137.

Petrus (se også Peder og Peter): **1.** P. (de Croso), kardinalbiskop af S. Martino ai Monti, biskop af Auxerre. 1357: 46. — **2.** P., biskop af Cagli. 1359: 231. — **3.** P. Petri, hr., Gornocensis stift. 1360: 381. — **4.** P., hr., i Guillelmus de Bessieras tjeneste. 1358: 116. — **5.** P. de Salina, forfatter til »Glosa«. 1358: 109. — **6.** P. Camericus de Haytsteyn, hollandsk kancellist. 1359: 198 (indledning i Dipl.Dan.). — **7.** P. de Furno, købmand i Asti. 1359: 209.

Pichonis se Jacobus Danisii.

Piik se Ebbe og Fjellar.

Pikkard se Jens Pikard Smeger.

Piksten, nævnt sammen med Valdemar Sappi. 1360: 387 (note 21).

Pilt se Niels.

des Pins se Roger.

Plate se Peter.

Pleskow se Jakob.

Plessen se Johan og Reimar.

v. Plön se Sigfred.

Podebusk se Borante, Henning, Klaus, Predbjørn og Valdemar.

Pogwisch se Wulf.

de Ponzano se Loysius.

Poppe se Timmeke.

Porse se Peder Jensen.

Porsfeld se Eler, Hartvig og Klaus.

Pose se Niels.

Post, kannik i Braunschweig. 1360: 336.

Pote se Henneke.

Povl: **1.** P. (Banner), biskop af Århus. 1357: 12, 17, 18, 21, 44, 57. 1358: 129. 1359: 210, 211, 217. 1360: 323, 324, 325, 337, 388. — **2.** P. Larsen, kannik i Lund. 1358: 99, 109. 1359: 245. — **3.** P. Bille, lægmand i Roskilde. 1357: 52. — **4.** P. Glob, væbner. 1360: 325, 352. — **5.** P. Jensen, væbner. 1360: 289.

Predbjørn Podebusk, ridder, broder til Henning (3) og Valdemar Podebusk. 1357: 20. 1358: 131. 1359: 196.

Preen se Bartholomeus og Godskalk.

Pribe, præst i Roskilde stift. 1359: 220.

Pritzeke se Michael.

Probst se Arnold.

Puk se Fjellar Piik og Peder.

Pundere se Verner.

Pusel se Lars Nielsen.

Pöl, har plyndret biskoppen af Ratzeburgs gods. 1359: 256.

Q

Qualen se Eler.

R

Raboise, har plyndret biskoppen af Ratzeburgs gods. 1359: 256.

Radeke Seedorp, har plyndret biskoppen af Ratzeburgs gods. 1359: 256.

Ragnvald Stefansson, præst i Linköping stift. 1358: 99.

Raklinghuse se Henrik

Rammeskop se Otto Limbæk.

Raphael, biskop af Arkadi. 1359: 231.

Rasor se Goswin Scherer.

Ratlowe se Johan.

Ratslev Stage, ~ Abele. 1359: 203. 1360: 327.

Ratzeburg se Henrik.

Raus se Anders.

Raven: **1.** R. v. Barnekow, mecklenburgsk ridder. 1358: 169. — **2.** R. Metzeke, hertuginde Regitses medlover. 1358: 132.

Raven se Dethard, Mathias og Tideman.

Raymundus: **1.** R. de Miers, hr., i Cahors stift. 1357: 41. — **2.** R. (de Peñaforte), forfatter til Summa. 1358: 109. — **3.** R. Bonihominis, magistratsmedlem i Nîmes. 1359: 235, 248. — **4.** R. de Rebombigis, junker i Cahors stift. 1357: 64.

de Rebombigis se Raymundus.

Redewisch se Henrik og Johan.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Reginaldus Maubernart, pavelig skatmester. 1357: 41, 59 (indledning i Dipl. Dan.).
Regitse (Rikardis): **1.** R., hertuginde af Slesvig, ~ Valdemar 3. 1358: 132, 174. — **2.** R., datter af grev Ernst af Gleichen. 1358: 164.
Regnaud, herre til Aubigny, sénéchal i Toulouse og l'Albigeois. 1359: 227.
Regner, Kræmmer (Institor), i Slagelse. 1360: 390.
Regnvald, betænkes i Peder Nielsens testamente. 1359: 264.
Rehberg se Filip og Henning.
Reimar: **1.** R. v. Bülow, mecklenburgsk ridder. 1357: 51. — **2.** R. v. Plessen af Barnekow, mecklenburgsk væbner. 1359: 204. 1360: 352, 354. — **3.** R. Krukow, borger i Hamburg. 1360: 387.
Reinhold, i kong Valdemars tjeneste. 1360: 307.
Renner se Johan og Nicolaus Holste.
v. Reval se Godeke.
Reventlow se Eggert, Henrik, Nicolaus og Otto.
Reymerhusen se Herman.
Rezmangh se Albrecht.
Ricardus (se også Rikard): **1.** R., biskop af Athyra. 1359: 231. — **2.** R. (de Sancto Victore), forfatter til »De uilitate condicionis humane«. 1358: 109.
Ride se Arnold.
Riga se Heine.
Rikard: **1.** R. Holehand, borger i Lübeck. 1358: 138. — **2.** R. Povlsen Føring, har skødet gods til Eggert Bitsere. 1360: 296.
Rikardis se Regitse.
Rike se Fedder, Frederik, Hartvig, Henrik og Johan.
Rikmar: **1.** R. Okke, medejer af Utersum og Blaagsum på Før. 1360: 383. — **2.** R. Vrowen, hamburgsk skibsejer. 1360: 387.
Rikulv Eskilsen, har pantsat gods i Døstrup til Svend Lille. 1360: 303.
Rikwin Schonenberg, borger i Lübeck. 1358: 189.
af Rin se Niels.
Rind se Erik.
v. Rintelen se Johan.
Ripe Rutze, hertuginde Regitses medlover. 1358: 132.
Risele se Lubbert.
Ritter se Johan.
Ritzerow se Hartvig og Konrad.
Robert: **1.** R., afdød konge. 1359: 227. — **2.** R. d'Oultreleaue, kongen af Frankrigs råd. 1359: 227.
Rockut se Nicolaus.
Rode se Henrik, Lambert og Ludvig.
Rodegunne, i kong Valdemars tjeneste. 1360: 387.
Rodenburg se Heine og Nicolaus.
Roger des Pins, stormester for johanniterordenen. 1358: 147.
Rogerius Calvi, præst, klerk hos kongen af Frankrig. 1357: 42.
Rokut se Nicolaus Rockut.
Rolstorp, hertuginde Regitses medlover. 1358: 132.
Ronnowe se Germar.
Rosenveld se Eggert.
Rostagnus Thori, råd i Nîmes. 1359: 240.
v. Rostock se Herman.
Rud se Niels Jakobsen.
Rudolf: **1.** R. 1., afdød hertug af Sachsen (-Wittenberg). 1358: 108. — **2.** R. 2., hertug af Sachsen(-Wittenberg), ærkemarsk, fætter til hertug Erik 2. 1358: 108. 1360: 352, 354. — **3.** R. Friis, hertuginde Regitses medlover. 1358: 132.
Ruge se Make.
Ruse se Johan.
Rutensten se Johan.
Rutze se Bennike, Henneke og Ripe.
Röggelin se Zabel.
Rønnebæk se Georg.
Rønning se Jens.
Rötger, garver i Lübeck. 1360: 284.
Röver, har plyndret biskoppen af Ratzeburgs gods. 1359: 256.

S

v. Sachsen se Magnus.
Sachtleben se Dethard.
Sadelman, har plyndret biskoppen af Ratzeburgs gods. 1359: 256.
de Salinis se Petrus.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Saluatoris se Stephanus.
Sappi se Valdemar.
Saslev Bulle, hamburgsk skipper. 1360: 387.
Sasse se Henneke.
Sauarici se Bremondus.
Sauxii se Guiraudus.
Schacht se Henneke.
Schacke se Eggert, Henrik og Wasmuth.
Schepels se Grete.
Scherer se Goswin.
Schesle se Ludolf.
Scheyneman se Peter.
Schiphorst, i Plön. 1359: 256; se også Eggert.
Schmidt se Heine og Henrik.
Schonenberg se Nicolaus og Rikwin.
Schorleke af Seedorf, lauenburgsk væbner. 1360: 354; se også Lydeke.
Schottorp se Godeke.
Schreye se Didrik.
Schröder se Jakob.
Schuderen se Bosse og Henneke.
Schulte se Nicolaus.
Schuver se Konrad.
Schwanheide, har plyndret biskoppen af Ratzeburgs gods. 1359: 256.
Schwarz se Peter.
Schütte se Detlev, Heine, Nicolaus og Otto.
Schönewedder se Godeke.
Schönfeld se Tønnes.
Segeband Blomendal, i Valdemar Sappis tjeneste. 1360: 387.
Segeberg se Didrik.
Segebert Huker, borger i Danzig. 1360: 375.
Segebod: **1.** S. Crispin, møntherre i Lübeck. 1358: 190. — **2.** S. Krummedige, broder til Erik Krummedige. 1360: 389.
Segod Segodsen, Jens Nielsens svend. 1358: 97.
Sehested se Peder.
Semlow se Jakob og Johan.
Seneca, forfatter til Dicta. 1358: 109.
Sevenbom se Johan.
Siemz se Johan.
Sigfred: **1.** S. v. Eppen, hamburgsk skibsejer. 1360: 387. — **2.** S. Parkentin, holstensk væbner. 1359: 256. — **3.** S. v. Plön, holstensk væbner. 1357: 4. — **4.** S. Smalsted, holstensk væbner. 1358: 173. — **5.** S. Wittensee, holstensk væbner. 1358: 94.
Sigge, afdød biskop af Skara. 1358: 99.
Siggen se Detlev og Eler.
Sigmund, afdød biskop af Strängnäs. 1358: 99.
Skagen se Henneke.
Skarpenberg se Godskalk og Hartman.
Skerf se Godskalk.
Skinkel se Hartvig, Johan og Lydeke.
Skram se Peder.
Skrædder, hertuginde Regitses medlover. 1358: 132. Se også Evert.
Skytte, afdød. 1360: 301. Se også Bodulv, Henneke Andersen, Mikkel og Niels.
Skæv se Asser.
Slet se Niels.
Sletzen se Otto og Volrad.
Slote v. Osterholt, væbner. 1358: 94.
Smalow se Werner.
Smalsted se Sigfred.
Smeger se Jens Pikard og Nicolaus.
Smylowe se Henrik.
Snichewind se Helmeke.
Snickrode se Henrik.
Sod se Mads Jensen.
Sommer, betænkes i Bennike Henriksens testamente. 1358: 109.
Spardam se Konrad.
v. d. Specke se Kristian.
Spegedyne se Jakob.
Spink se Jakob Pedersen.
Splitaf se Jakob.
Springe se Henrik.
Stade se Herder, Johan, Peter og Wilken.
Stage se Ratslev.
Starke se Heine.
Stefan: **1.** S., ærkebiskop af Arles. 1359: 253. 1360: 309, 359. — **2.** S., ærkebiskop af Toulouse, pavelig kammermester. 1357: 41, 45, 59 (indledning i Dipl.Dan.). 1360: 349. — **3.** S. Gauterii, magistratsmedlem i Nîmes. 1359: 248. — **4.** S. Laurent, borgmester i Millau. 1359: 251 A, 254 A. — **5.** S. Saluatoris, magistratsmedlem i Nîmes. 1359: 235, 240.
Steg se Ove.
Sten: **1.** S. Basse, ridder. 1358: 166, 167. 1359: 239. — **2.** S. Burowe, har plyndret biskoppen af Ratzeburgs gods. 1359: 256; se også Emeke og Henneke.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Stenvorde se Michael.
Stig: **1.** S. Andersen (Hvide) af Bjørnholm, ridder. 1359: 210. 1360: 325, 337, 338, 352. — **2.** S., har skødet bod i Lund til hr. Niels Absalonsen. 1357: 58.
Stofregen se Herman.
Stokeleth se Tideman.
Stoot se Hartvig.
Storm se Godskalk, Herman og Volrad.
Stove se Droste, Markvard og Otto.
Stover se Gerbert.
Stralendorf se Henrik.
Strange Ebbesen, væbner. 1360: 325.
Strassborg se Martin.
Strus se Johan.
Struve se Nicolaus.
Stubbe, har plyndret biskoppen af Ratzeburgs gods. 1359: 256.
Sture se Anund og Kristian.
Sturman Dode, hamburgsk skipper. 1360: 387.
Styr se Everhard og Johan.
Stüve se Bernhard og Frederik.
Sukow se Didrik.
Swantes Hase, væbner, hertugerne af Pommerns marsk. 1359: 213.
Sveder: **1.** S. Warendorp, afdød borger i Lübeck. 1360: 369. — **2.** S., borger i Slagelse. 1360: 390. — **3.** S., borger i Hamburg. 1360: 387.
Svend: **1.** S., afdød biskop af Århus. 1359: 211. — **2.** S., sakristan i Lund. 1360: 393. — **3.** S. Pedersen, hr., præst, betænkes i Bennike Henriksens testamente. 1358: 109. — **4.** S. Turesen, hr., præst, eksekutor af Jens Nielsens testamente. 1358: 97. — **5.** S., præst, betænkes i Jens Nielsens testamente. 1358: 97. — **6.** S. Bonde, afdød, ~ Ingerd. 1357: 55. — **7.** S. Degn, fader til Lars Degn. 1358: 117. — **8.** S. Guldsmed (Aurifaber), borger i Roskilde. 1359: 259. — **9.** S. Jensen, afdød, fader til Jens Svendsen. 1357: 33. — **10.** S. Lille, har testamenteret gods i Døstrup til Løgum kloster. 1360: 303.
Svenning Ivarsen, væbner. 1360: 289.
Swert, ute, har plyndret biskoppen af Ratzeburgs gods. 1359: 256.
Swerting se Gregor.
Sweymen se Henrik.
Swinekule se Johan.
Sydensnur se Lydeke.

T

Tale, søster til Henrik v. d. Brinke i Lübeck. 1357: 54. 1358: 137.
Tamme af Ralswiek, biskop Henrik af Roskildes foged. 1357: 41 A.
Tancredus, forfatter til Summa. 1358: 109.
Theodolus, forfatter til Ecloga. 1358: 109.
Thomas: **1.** T., biskop af Växjö. 1358: 99, 148, 159. — **2.** T., abbed i Løgum kloster. 1360: 327, 329, 365, 368. — **3.** T., præst i Tranders. 1359: 219. — **4.** T. Jensen, hr., vistnok præst, betænkes i Knud Jensens testamente. 1360: 388. — **5.** T. Evendorp, borger i Hamburg. 1360: 387. — **6.** T. Nielsen, væbner, slægtning af Svend Jensen. 1357: 33. 1360: 289, 290, 325.
Thori se Rostagnus.
Tideke: **1.** T. Lyttekenborg, rådmand i København. 1357: 1. — **2.** T. v. Wanden (Wänden) i Åhus. 1357: 54. 1358: 137. — **3.** T. Witte, betænkes i Henrik v. d. Brinkes testamente. 1357: 54. 1358: 137. — **4.** T., broder til Henneke Garthus i Lübeck. 1357: 54. 1358: 137. — **5.** T., broder til Herman Junge i Lübeck. 1357: 54.
Tideman: **1.** T. v. Dortmund, eksekutor af Henrik v. d. Brinkes testamente. 1357: 54. — **2.** T. Druge, borger i Lübeck. 1358: 138. — **3.** T. Klingenberg, borger i Lübeck. 1358: 138. — **4.** T. Marschalk, borger i Lübeck. 1358: 138. — **5.** T. v. Raven, borger i Lübeck. 1358: 138. — **6.** T. Stokeleth, rådmand i Lübeck. 1357: 54. — **7.** T. v. Wanden se Tideke v. Wanden. — **8.** T. Warendorp, borgmester i Lübeck. 1358: 174.
Timme: **1.** T. Fastmestorp, får gods i Fjelde af Tyge Larsen. 1358: 113. — **2.** T. (Limbæk), broder til Otto Limbæk. 1357: 74. — **3.** T. Marute, holstensk ridder. 1359: 256. — **4.** T. Meinerstorp, holstensk ridder. 1359: 256.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Timmeke Poppe, har plyndret biskoppen af Ratzeburgs gods. 1359: 256.
Torben: **1.** T., præst i Valby. 1357: 71. — **2.** T. Pedersen i Vejby, afdød. 1358: 111, 112.
Tord: **1.** T. Degn, besegler brev af Stig Andersen. 1359: 210. — **2.** T. Jakobsen, skøder gods i Hørsted til Vestervig kloster. 1360: 415.
Torkil Nielsen, besegler brev af Margrete, enke efter Erik Hasenberg. 1358: 130.
Torn se Niels.
Torsten: **1.** T. Kåre, fæster i Hansted. 1358: 179. — **2.** T., fæster i Bosarp. 1359: 245.
Toste Turesen, har gods i Östra Vram i pant af Jens Nielsen. 1358: 97.
Tove, ~ Stig Andersen (Hvide). 1359: 210. 1360: 337.
Tralow se Markvard.
Traveøl se Peder.
de Tribusexminis se Durantus og Johannes.
Troels: **1.** T. Nielsen, hertuginde Regitses medlover. 1358: 132. — **2.** T., fæster i Skepparslöv. 1357: 69.
Trotte Petersson, svensk ridder, gælker i Skåne. 1357: 2, 34. 1358: 104, 170. 1359: 250. 1360: 321, 342.
Trued, fæster i Bjärnhult. 1357: 69.
Tue: **1.** T. Galen, ridder. 1357: 4, 39. 1360: 319. — **2.** T. Kincesen, bymand i Ringsted. 1358: 112.
Tule: **1.** T. Addesen, betænkes i Jens Nielsens testamente. 1358: 97. — **2.** T. Sverkersen, eksekutor af Jens Nielsens testamente. 1358: 97.
Ture: **1.** T. Harbo, fader til biskop Peder af Ribe. 1360: 318. — **2.** T. Knudsen, ridder. 1358: 185. 1360: 289. — **3.** T. Nielsen, får gods i pant af kong Magnus af Sverige. 1357: 43. — **4.** T. fæster i Skepparslöv. 1357: 69.
de Turre se Bertrandus og Boso.
Tyge: **1.** T. Gad, fæster i Sæby. 1360: 297. — **2.** T. Larsen, skøder gods i Fjelde til Timme Fastmestorp. 1358: 113. — **3.** T. Lille, hertuginde Regitses medlover. 1358: 132. — **4.** T., Bennike Henriksens svend. 1358: 109.
Tyra Albertsdatter, frue, betænkes i Bennike Henriksens testamente. 1358: 109.
Tölner se Johan.
Tønnes Schönfeld, mecklenburgsk væbner. 1360: 352, 354.

U

Uffe: **1.** U. (Andersen), broder til Stig Andersen. 1359: 210. 1360: 337. — **2.** U. Nielsen, broder til Jens Nielsen af Kvarnby. 1358: 97. — **3.** U. Nielsen af Norra Strö. 1358: 97. — **4.** U. Pedersen, ridder. 1360: 325. — **5.** U. (Stigsen), ridder, søn af Stig Andersen. 1359: 210. 1360: 337.
Uge se Jens.
Ulenbruk se Bertold.
Ulrik v. Wolde, borger i Hamburg. 1360: 387.
Ulturis se Johann.
Ulzik se Heine.
Underdererden, har plyndret biskoppen af Ratzeburgs gods. 1359: 256.
Unna se Gerhard og Gødeke.

V og W

Wackerbart se Detlev, Konrad og Otto.
Valborg: **1.** V. Jensdatter, søster til Lars Jensen. 1358: 109. — **2.** V., søster til Gertrud. 1358: 109.
Valdemar: **1.** V. Podebusk, kannik i Kammin. 1357: 20. 1358: 131. 1359: 196, 233. — **2.** V. 4. Atterdag, konge. 1357: 20, 28, 30, 33, 49, 55, 61, 62, 68, 80, 86, 88. 1358: 94, 108, 117, 118, 122, 132, 138, 143, 144, 153, 161, 162, 163, 165, 168, 170, 174 (note) 1359: 199, 202, 212, 213, 214, 216, 221, 222, 227, 228, 230, 233 A, 234 A, 235, 236, 238, 240, 241 A, 243, 246, 247, 248, 251 A, 257, 262, 267, 269, 274, 281. 1360: 282, 286, 289, 290, 296, 304, 307, 308, 317, 318, 325, 344, 347, 351, 352, 353, 354, 356, 362, 387, 395, 404, 406, 407, 409, 411, 412, 421. — **3.** V. 3., hertug af Sønderjylland, ~ Regitse. 1357: 35, 36, 72. 1358: 132, 163, 203, 229. 1360: 325, 329, 352, 365, 368, 405. — **4.** V., søn af hertug Valdemar 3. 1357: 35, 72. 1360: 352. — **5.** V. Sappi, kong Valdemars staller (i

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Frisland). 1357: 33. 1359: 199. 1360: 289, 325, 387, 405.
Wanden se Henrik og Tideke.
Warendorp se Sveder og Tideman.
Wartberg se Herman.
Vartislav 5., hertug af Pommern (-Wolgast). 1359: 213. 1360: 352.
Wasmuth Schacke, sachsisk væbner. 1360: 354.
Vateschilt se Bernhard og Frederik.
Vechte se Bernhard.
Wedege, søn af Andreas, befragter af Fedder Rikes skib. 1360: 310.
Wedel se Ludvig.
Wendelberns se Gerhard.
Vendelbo se Jens.
Wenemar Bughovit, borger i Stralund. 1358: 139.
Wensin se Detlev og Otto.
v. Verden se Herman og Johan.
Werner: **1.** W. Pundere, borger i Roskilde. 1357: 52, 66. — **2.** W. Smalow, borger i Hamburg. 1360: 387.
Wesent se Andreas og Johan.
Wessel: **1.** W. Bokholt, kannik og kantor i Slesvig. 1357: 13 (indledning i Dipl. Dan.), 15, 16, 26. 1358: 116. — **2.** W., har plyndret biskoppen af Ratzeburgs gods. 1359: 256.
Veste Ågesen, betænkes i Jens Nielsens testamente. 1358: 97.
Westfal, hamburgsk skibsejer. 1360: 387; se også Johan.
Vieregge se Didrik og Grube.
Wikman: **1.** W. Druge, borger i Lübeck. 1358: 138. — **2.** W. Budde i Stralsund. 1358: 175.
Vilhelm: **1.** V. Lille, kannik i København. 1358: 154. — **2.** V. Lange, augustinermunk, befuldmægtiget for Antonitterne i Tempzin. 1359: 220. — **3.** V. Erobreren, afdød hertug af Normandiet, konge af England. 1359: 227. — **4.** V. Okke, fader til Arnold. 1359: 198.
Wilken: **1.** W. Horborg, bevidner Johannes de Altos forpligtelse. 1360: 331 (indledning i Dipl.Dan.). — **2.** W. v. Stade, borger i Hamburg. 1360: 387.
Wilsterman, har plyndret biskoppen af Ratzeburgs gods. 1359: 256; se også Heine.
Wind se Niels Vind.
Vinke se Arnold.
Winkenhagen, betænkes i Henrik v. d. Brinkes testamente. 1358: 137.
Winsen se Herman.
de Viortio se Guido.
Wipert, biskop af Ratzeburg. 1357: 9. 1359: 256. 1360: 351.
de Wisch se Arnold, Johan og Otto.
Witte se Arnold, Engelbert, Everhard, Gødeke, Henrik, Lambert, Peter og Tideke.
Witte Ywan se Ivan Krummedige.
Wittenborg se Bernhard og Johan.
Wittensee se Sigfred.
v. Wittinghe se Ludolf.
Vituli se Johannes.
Vitzen se Herman.
Wode se Volrad.
Vogn Nielsen, hertuginde Regitses medlover 1358: 132.
Vogt se Henrik.
de Wolde se Ulrik.
Volkers se Grote.
Wollin se Johan.
Volmesten se Johan.
Volrad: **1.** V. v. Dorne, licentiat i lovkyndighed, provst i Bützow, kannik i Schwerin. Slesvig og Güstrow. 1357: 7, 9. — **2.** V. Køberg, i kong Valdemars tjeneste. 1360: 387. — **3.** V. Lützow, mecklenburgsk væbner. 1360: 290. — **4.** V. v. Sletzen, har plyndret biskoppen af Ratzeburgs gods. 1359: 256. — **5.** V. Storm, har plyndret biskoppen af Ratzeburgs gods. 1359: 256. — **6.** V. Wode, har plyndret biskoppen af Ratzeburgs gods. 1359: 256. — **7.** V. v. Züle af Wotersen, lauenburgsk væbner. 1360: 354.
Vopponis se Didrik.
v. Word se Lydeke.
Vos, har plyndret biskoppen af Ratzeburgs gods. 1359: 256.
Wotzeke se Markvard.
Wraghe se Johan.
Vraleke se Peder.
Wren se Henrik.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Vrobose se Johan.
Vrowen se Rikmar.
Vuignes se Bernhard.
Wulf Pogwisch, holstensk væbner. 1360: 289.
Wulf se Heine.
Vundepenning se Johan.
Wunstorp se Johan.
Vöge se Lambert.

Y

de Ylice se Guillelmus.
v. Ülsen se Bernhard og Johan.

Z

Zabel: **1.** Z. v. d. Horst, gejstlig i Verden stift, offentlig notar. 1359: 220. — **2.** Z. Röggelin, i hertug Albrechts tjeneste. 1358: 168.
Zabel se Beteman og Hartvig.
Zantreger se Nicolaus.
Zecher se Henrik.
Zedorp se Henneke, Radeke og Schorleke.
Züle se Detlev, Konrad og Volrad.

Ø

Ödgisl, afdød biskop af Västerås. 1358: 99.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

STEDNAVNEREGISTER

Å og A

Åbenrå (Åbenrå a.): 329, 364, 365, 368.
Åbo (Finland): 28, 61 (note), 99.
Aachen (Tyskland): 42.
Åhus (Skåne): 54, 109, 137, 277.
Åkarp (Gärds h., Skåne): 109.
Ålborg (Ålborg a.): 124, 165.
Ålholm (Musse h., Maribo a.): 212, 213, 267, 282.
Århus (Århus a.): 210, 217, 388. — Altre: 57, 217, 337. — Biskop: 12, 17, 18, 21, 44, 57, 129, 210, 211, 217, 323, 324, 325, 337, 388. — Domkirke, kapitel og kanniker: 44, 45, 57, 59, 210, 211, 217, 223, 224, 225, 226, 337, 338 (note), 388. — Kirker: 388. — Provster: 217. — Rådmænd: 305. — Stift: 336. — Ærkedegn: 44, 45, 59, 337, 388.
Årnäs (kongsgård, Västergötland, Sverige): 160.
Årsjö (Herrestads h., Skåne): 393.
Ås (Småland, Sverige): 171.
Åshøje (Bjæverskov h., Præstø a.): 348.
Åsum (Åsum h., Odense a.): 367.
Abrahamstrup (nu Jægerspris, Horns h., Frb. a.): 286.
Adrianopel (Tyrkiet): 231.
Albi (Tarn, Frankrig): 233A, 241A, 284A.
Allerslev (Bårse h., Præstø a.): 288.
Almind syssel (Jylland): 118.
Als (Sønderborg a.): 132, 174 (note).
Alstadøster se Fru Alstad.
Alsted (Alsted h., Sorø a.): 378, 379.
Ammendrup (Holbo h., Frb. a.): 111, 112.
Ampurias (Sardinien): 231.
Amsterdam (Holland): 424.
Anklam (Tyskland): 157.
Antvorskov (Slagelse h., Sorø a.): (147).
Araslöv (Ö. Göinge h., Skåne): 69.
Arkadi (Kreta, Grækenland): 231.
Arles (Frankrig): 253, 309, 359.
Arninge h. se Lollands S.-h.
Arnsholm (forsv. borg, Arrild s., Hviding h., Tønder a.): 387.
Arras (Frankrig): 46.
Assendrup (Ramsø h., Kbh.s a.): 348.
Asserbo (forsv. gd., Tibirke s., Holbo h., Frb. a.): 71.
Asti (Italien): 209.
Astrup, Ostrup (enten forsv. bebyggelse, Odder s. eller Ålstrup, Falling s., Hads h., Århus a.): 412.
Athyra (nu Büyük-Çekmece, Tyrkiet): 231.
Aubigny (Frankrig): 227.
Auch (Frankrig): 42.
Auvergne (Frankrig): 228, 248.
Auxerre (Frankrig): 46, 125.
Avignon (Frankrig): 3, 6, 7, 9, 13, 14, 15, 16, 24, 25, 26, 41, 59, 60, 64, 116, 119, 120, 121, 122, 123, 129, 134, 149, 150, 151, 209, 220, 231, 252, 253, 302, 349, 376, 381. — Domkirke: 14, 16, 32. — St. Agricol kirke: 60, 233. — Stift: 32, 42, 44, 46, 125, 128, 233, 311, 312, 313, 315, 316, 319, 330, 331, 332, 333, 334, 335.
Avnede (Lollands S. h., Maribo a.): 286.
Axtorna (Faurås h., Halland): 187.
Ayton (titulærbispedømme): 231.

B

Bårstad (Östergötland, Sverige): 34.
Ballum (Højer h., Tønder a.): 318.
Bandholm (Fuglse h., Maribo a.): 286.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Bannebjerg (Holbo h., Frb. a.): 223 (note), 225, 226.
Barkåkra (Bjäre h., Skåne): 109.
Barnekow (Tyskland): 352, 354.
Barsebäck (Harjagers h., Skåne): 109.
Barth (Pommern): 425.
Barvid syssel (Sdrj.): 15.
Beaucaire (Frankrig): 257.
Beauvais (Frankrig): 42.
Beauvaisis, le (Frankrig): 227.
Bedsted (S. Rangstrup h., Åbenrå a.): 329.
Bedsted (nu Bedsted Overdrev, Ringsted h. Sorø a.): 419.
Beersaba (Israel): 119.
Beldringe (Bårse h., Præstø a.): 288.
Belendorf (Lauenburg): 354.
Beltring h. (forsv. h., Sdrj.): 91.
Bendictzmark (ager i Tøstrup s., Slis h., Sdrj.): 74.
Benstorp (Harjagers h., Skåne): 109.
Bergen (Rügen), Tyskland): 41A, 196.
Berne (Tyskland): 330.
Béziers (Frankrig): 238, 240, 241A, 242, 248.
Biberach (Tyskland): 25.
Bisserup (V. Flakkebjerg h., Sorø a.): 76.
Bjälbo (Östergötland, Sverige): 93.
Bjärnhult (Gärds h., Skåne): 69.
Bjæverskov h. (Præstø a.): 420.
Björka (Luggude h., Skåne): 245.
Bjørnholm (S. Djurs h., Randers a.): 210, 337.
Blaagsum (ager, V. h., Før, Sdrj.): 382, 383.
Blekinge: 28, 148, 261.
Blexen (Tyskland): 114.
Bohus (Sverige): 126.
Boitin (Tyskland): 256.
Bonderød (Fakse h., Præstø a.): 95.
Bordeaux (Frankrig): 227.
Bornholm (Bornholms a.): 313.
Boserup (Luggude h., Skåne): 245.
Bosjø kloster (Frosta h., Skåne): 146.
Bostebo (Östergötland, Sverige): 103, 105, 107.
Bosted (forsv. bebyggelse, Egen s., Als N.-h., Sdrj.): 72.
Bråde, Brode (nu Holsteinborg, V. Flakkebjerg h., Sorø a.): 82.
Brandenburg (Tyskland): 195 (indledning i Dipl.Dan.), 256.
Braunschweig (Tyskland): 336.
Breisgau (Tyskland): 147.
Bremen (Tyskland): 14, 16, 99, 145, 256, 309, 330, 359.
Breslau: 377.
Bretagne (Frankrig): 227.
Bringstrup (Ringsted h., Sorø a.): 95.
Broager (Nybøl h., Sønderborg a.): 35, 59.
Brügge (Belgien): 139, 141, 227, 285, 295 (note).
Brørup (Skodborg h., Ringkøbing a.): 384, 385.
Brösarp (Albo h., Skåne): 109.
Buchsee (nu Münchenbuchsee, Schweiz): 147.
Buckow kloster (Pommern): 119.
Buderup (Musse h., Maribo a.): 286.
Bulltofta (Oxie h., Skåne): 109.
Bursø (Fuglse h., Maribo a.): 133.
Buschmühlen (Tyskland): 352, 354.
Bygholm (Hatting h., Vejle a.): 143.
Bützow (Mecklenburg): 7.
Bäckaryd (Småland, Sverige): 31.
Bækkeskov kloster (Bäckaskog) (Villands h., Skåne): 54.
Bøhmen (Czekoslovakiet): 256, 402.
Bølle, V.- (Rinds h., Viborg a.): 49.
Børglum (Børglum h., Hjørring a.): 3, 17, 18, 21, 45, 289, 290, 323, 324, 325, 352, 361.
Bøvling (Skodborg h., Ringkøbing a.): 384, 385.

C

Cagli (Italien): 231.
Cahors (Frankrig): 41, 64.
Cambrai (Frankrig): 46.
Canci (titulærbispedømme) 231.
Carcassonne (Frankrig): 230, 233 A, 238, 257, 284 A.
Cassagnes-Bégonhès (Frankrig): 254 A.
Charran (?), Carminensis (Armenien): 231.
Chotzen (Bøhmen, Czekoslovakiet): 253.
Clausholm (Galten h., Randers a.): 417.
Compiègne (Frankrig): 227.
Crosville (Frankrig): 42.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

D

Dåvö (Västmanland, Sverige): 343.
Dacia se Danmark.
Dal (nu Dalsland, Sverige): 28.
Dalarne (Sverige): 29.
Dalby (Bjerge h., Odense a.): 18.
Dalby, N.- (Ramsø h., Kbh.s a.): 348.
Dalum kloster (Odense h., Odense a.): 65, 367, 408.
Danmark, Dacia: 24, 26, 42, 44, 46, 53, 61, 64 (indledning i Dipl.Dan.), 122, 147, 153, 154, 168, 169, 194, 197, 209, 227, 233 A, 234 A, 243, 251 A, 252, 254 A, 256, 257, 279, 284 A, 291, 294, 295, 296, 302, 308, 314, 325, 330, 331, 333, 334, 335, 349, 376, 387, 395, 402, 404, 424. — Johanniterprovins: 147. — Kirkeprovins: 64.
Danzig (Polen): 375, 377.
Dejret (Mols h., Randers a.): 337.
Demmin (Pommern): 128.
Deventer (Holland): 360.
Ditmarsken: 106.
Djurs, N.-h (Randers a.): 210, 337.
Doberan kloster (Mecklenburg): 61, 62.
Dordrecht (Holland): 198.
Dorpat (Tartu, Estland): 154, 309, 311, 313, 359, 381.
Dortmund (Tyskland): 54, 137.
Douchy-les-Ayette (Frankrig): 46.
Dravö (Småland, Sverige): 171.
Dynæs (forsv. borg, Linå s., Gern h., Skanderborg a.): 356.
Dänischenhagen (Svansen, Sdrj.): 201, 260.
Dølby (Hindborg h., Viborg a.): 87.
Døstrup (Lø h., Tønder a.): 303.

E

Ebbendorf (forsv. bebyggelse, Preetz s., Holsten): 328.
Eckernförde (Sdrj.): 201.
Edoms h. (forsv. h., Sdrj.): 91.
Egen (Als N.-h., Sønderborg a.): 72.
Eggeslevmagle (V. Flakkebjerg h., Sorø a.): 185.
Elben (flod, Tyskland): 169, 387.
Eldena kloster (Pommern): 241.
Eldsberga (Tönnersjö h., Halland): 81.
Elestorp (Luggude h., Skåne): 109.
Elkær, S.- (Kær h., Ålborg a.): 219.
Elstrup (Als N.-h., Sønderborg a.): 72.
Ene havn, de Enehauene (farvand omkr. øen Enehøje, Lollands N.-h., Maribo a.): 138.
England: 209, 227, 228, 230, 233 A, 235, 238, 240, 241 A, 251 A.
Ermland (Østpreussen): 309, 359.
Eschwege (Tyskland): 25.
Eskilstorp (Oxie h., Skåne): 109.
Eskilstrup, Kirke- (Merløse h., Holbæk a.): 218.
Esrom kloster (Holbo h., Frb. a.): 71, 98, 111, 112, 119, 121, 223, 224, 225, 226, 234, 332.
Estvad (Ginding h., Ringkøbing a.): 384 385.
Everlöv (Torna h., Skåne): 109

F

Fårdrup (V. Flakkebjerg h., Sorø a.): 297.
Fakse h. (Præstø a.): 95, 274.
Falster (Maribo a.): 40, 352, 373, 374, 408.
Falsterbo (Skytts h., Skåne): 172, 175, 200, 243, 247, 249, 254, 258, 287, 326, 342, 426. — Augustinere: 249. — Borgen: 287. — Dominikanere fra Stralsund: 249. — Lübecks fed: 172. — Tyskernes kirke: 249.
Faurås (Faurås h., Halland): 23, 34.
Fauraholth (forsv. bebyggelse, Ö. Vrams s., Gärds h., Skåne): 97.
Fejrup (Mols h., Randers a.): 337.
Femern (Tyskland): 30, 168, 202, 204, 232, 328.
Femernsund (farvand mellem Femern og Tyskland): 295.
Finland: 28, 61 (note).
Finnveden (del af Småland, Sverige): 28.
Fiskbæk (Nørlyng h., Viborg a.): 219.
Fjelde (Musse h., Maribo a.): 113, 143.
Fjärås, (Fjäre h., Halland): 43.
Flakkebjerg h. (Sorø a.): 164, 178.
Flandern (Belgien): 109, 139, 140, 195, 285, 295, 305.
Flarup (Sønderlyng h., Viborg a.): 338 (note).
Flensborg (Sdrj.): 75, 190, 289, 303, 310.
Flintinge (Musse h., Maribo a.): 286.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Flädie (Torna h., Skåne): 109.
Frankrig: 227, 228, 230, 238, 242.
Fredsted (Brusk h., Vejle a.): 118.
Freerslev (Ringsted h., Sorø a.): 76.
Freiburg i Breisgau (Tyskland): 147.
Frisland (Sdrj.): 387.
Fru Alstad (Alstadøster, Skyttsh., Skåne): 268.
Fuglse h. (Maribo a.): 40, 282.
Fulden (Ning h., Århus a.): 388.
Fulltofta (Frosta h., Skåne): 109.
Fur (Medelstads h., Blekinge): 148.
Fyn: 86, 289. — Landsting: 408.
Fænø Kalv (ø, Vends h., Odense a.): 352.
Färs h. (Skåne): 97.
Før (vesterhavsø): 382, 383, 387.

G

Galmundejord (nu Galmindeager, Radsted s., Musse h., Maribo a.): 117.
Gammelby (Fakse h., Præstø a.): 95.
Gammelgård (forsv. gård, Gislev s., Gudme h., Svendborg a.): 419.
Garz (Rügen): 131.
Gavnø (Hammer h., Præstø a.): 397.
Gedser (Falster S. h., Maribo a.): 138.
Genner (S. Rangstrup h., Åbenrå a.): 364, 365.
Gent (Belgien): 46.
Gettorf (Svansen, Sdrj.): 201, 260.
Giordelykke (forsv. bebyggelse, Ivetofta s., Villands h., Skåne): 176.
Gloslunde (Lollands S. h., Maribo a.): 50.
Goldberg (Tyskland): 197.
Gollnow (Pommern): 144.
*Gornoc (hvor?): 381.
Gosmer (Hads h., Århus a.): 411.
Gotland (Sverige): 28, 295.
Gottorp (Arns h., Sdrj.): 289.
Graft (nu under Hamburg, Tyskland): 404.
Greese (Mecklenburg): 352, 354.
Greifswald (Pommern): 133, 145, 237, 241, 279, 280, 295, 307, 310, 404.
Grevesmühlen (Mecklenburg): 354.
Grimstrup (forsv. borg, Maribo landdistrikt, Musse h., Maribo a.): 267.
Græsted (Holbo h., Frb. a.): 27, 112, 406, 407.
Grønsund (farvand mellem Falster og Møn): 295.
Gullev (Houlbjerg h., Viborg a.): 55.
Gylling (Hads h., Århus a.): 411, 412.
Gülzow (Lauenburg): 354.
Güstrow (Mecklenburg): 7, 197.
Gärds h. (Skåne): 97, 109.
Gärsnäs (Järrestads h., Skåne): 109.
Gästrikland (Sverige): 28.
Görslöv (Bara h., Skåne): 109.
Göstorp (Luggude h., Skåne): 192.

H

Hadeln (Tyskland): 387.
Haderslev (Haderslev a.): 115.
Hagenow (Mecklenburg): 204.
Hagenskov (nu Frederiksgave, Båg h., Odense a.): 394.
Halberstadt (Tyskland): 336, 359.
Halland: 28, 34, 104, 261.
Halling (Hads h., Århus a.): 88 (note).
Hambrö (Fjäre h., Halland; jf. register til 3. rk. III, hvor opfattet som Hammarö i Värmland): 23, 34.
Hamburg (Tyskland): 14, 16, 106, 116, 122, 123, 188, 330, 360, 387, 404.
Hammar, Stora (Skytts h., Skåne): 109.
Hansestæderne: 145, 195, 246, 295, 424.
Hansted (Vore h., Skanderborg a.): 179, 180, 181, 182.
Harjagers h. (Skåne): 135.
Harplinge (Halmstad h., Halland): 187.
Harsyssel (Jylland): 191, 384 (indledning i Dipl. Dan.), 385.
Hasle h. (Århus a.): 217.
Haute Marche (del af Rouergue, Frankrig): 234 A, 254 A.
Havelberg (Tyskland): 256.
Heddinge, Store- (Stevns h., Præstø a.): 47.
Hegnedsgård (forsv. gård, Borup s., Ramsø h., Kbh.s a.): 348.
Heleng (eng i Gloslunde s., Lollands S. h., Maribo a.): 50.
Helgenæs (Mols h., Randers a.): 337.
Helgoland (ø, Tyskland): 387.
Helligkilde (Refs h., Thisted a.): 414.
Hellum h. (Ålborg a.): 372.
Helsingborg (Skåne): 98, 101, 102, 103, 104, 105, 107, 114, 162, 163, 168, 170, 205, 234, 247 (note), 290, 340, 341, 342, 355, 357,

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

366, 377, 387. — Borgen: 347, 352, 354. — Dominikanere: 109, 114. — Foged: 168.
Helsinge (Holbo h., Frb. a.): 71, 226.
Hemme (Ditmarsken): 106.
Herrestad (Herrestads h., Skåne): 109.
Hiddensee (Rügen): 233.
Hildesheim (Tyskland): 359.
Himlingøje (Bjæverskov h., Præstø a.): 420.
Himmersyssel (Jylland): 191.
Hindsholm (Bjerge h., Odense a.): 18.
Hjerk (Harre h., Viborg a.): 191.
Hoby, Ö. (Ingelstads h., Skåne): 97.
Hofterup (Harjagers h., Skåne): 109.
Holbo h. (Frb. a.): 225, 226.
Holm se Slesvig Johannes kloster.
Holsten: 168, 202, 204, 247.
Hornum h. (Ålborg a.): 191.
Horseby h. (Sdrj.): 199.
Horsens (Skanderborg a.): 336.
Horsens (Kær h., Ålborg a.): 372.
Husby (Husby h., Sdrj.): 293.
Husby h. (Sdrj.): 293.
Hven (ø i Øresund, Sverige): 28.
Hvidbjerg (Refs h., Thisted a.): 414.
Hvidkilde (Slis og Strukstrup h., Sdj.): 74.
Hvidsten (Nørhald h., Randers a.): 413.
Hyllinge (Ø. Flakkebjerg h., Sorø a.): 273.
Hälsingland (Sverige): 28.
Häven (Tyskland): 304.
Högby (Öland, Sverige): 102.
Höllviken (bugt ved Skanør): 139.
Hørby (Tuse h., Holbæk a.): 186.
Hörby (Frosta h., Skåne): 332.
Hørsted (Hassing h., Thisted a.): 415.

I

Ile-de-France (Frankrig): 227.
Ingelstads h. (Skåne): 97.
Isgrannatorp (Gärds h., Skåne): 69.
Ivetofta (Villands h., Skåne): 176.

J

Jersore (Skam h., Odense a.): 86.
Jonstrup (forsv. bebyggelse, Osted s., Volborg h., Kbh.s a.): 392.
Jylland: 212, 269.
Jönköping (Sverige): 28, 29.

K

Kaby (Uppland, Sverige): 104.
Kalen, Neu-, (Mecklenburg): 197.
Kalgorgh (grundstykke i Killerup, nu under Odense, Odense a.): 22.
Kalleby (Strukstrup h., Sdrj.): 363.
Kalmar (Sverige): 28, 250, 342.
Kalundborg (Holbæk a.): 17, 18, 80, 296, 297, 318, 323, 324, 325.
Kammin (Pommern): 7, 20, 119, 120, 128, 131, 134, 161, 233, 256, 309, 352, 359.
Kampen (Holland): 153.
Kannerup (Vore h., Skanderborg a.): 179, 180.
Kappel (Kappel h., Sdrj.): 74.
Karleby (Volborg h., Kbh.s a.): 288.
Keldebæk (Ugle h., Sdrj.) se Niels Jensen af Keldebæk.
Kiel (Holsten): 201, 260.
Killerup (nu under Odense, Odense a.): 22.
Kinne h. (Västergötland, Sverige): 160.
Kippinge (Falsters N. h., Maribo a.): 166.
Klintring enge (nu Enge, Kær h., Sdrj.): 229.
Knutstorp (Luggude h., Skåne): 135.
Kolbatz kloster (Pommern): 119, 120, 121.
Kolding (Vejle a.): 289.
Kolstrop (forsv. bebyggelse i Bøvling s., Skodborg h., Ringkøbing a.): 384, 385.
Kopparberget (Sverige): 29.
Korrabek (vandløb ved Malmø, Skåne): 395.
Kragerup (Løve h., Holbæk a.): 80, 218, 275, 373.
Krakow (Mecklenburg): 197.
Krapperup (Luggude h., Skåne): 306.
Krogshede (Skodborg h., Ringkøbing a.): 384, 385.
Krunderup (Hjerm h., Ringkøbing a.): 384, 385.
Krønge (Fuglse h., Maribo a.): 40.
Kulm (Chelmno) (Polen): 309, 359.
Kurland (Letland): 309, 359.
Kvarnby (Ingelstads h., Skåne): 97.
Kvislemark (Ø. Flakkebjerg h., Sorø a.): 177, 178.
Kvistofta (Rönnebergs h., Skåne): 192.
Kværs (Lundtoft h., Åbenrå a.): 327.
Kyringe (Merløse h., Holbæk a.): 345.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Kyse (Ø. Flakkebjerg h., Sorø a.): 184.
Källstad (Östergötland, Sverige): 34.
Källstorp (Vemmenhögs h., Skåne): 109.
København: 1, 66, 154, 168, 246, 279 (note), 280, 290, 352, 369. — Dekan: 52, 66, 154. — Kollegiatkirke og -kapitel: 1, 66, 154, 223 (note). — Rådmænd og borgere: 1, 66, 369. — Tyskmannegade: 1 (indledning i Dipl.Dan.).
Køge (Kbh.s a.): 168, 254, 283.
Köln (Tyskland): 66, 285, 359.
Kølstrup (Bjerge h., Odense a.): 21.

L

Ladager, Store- (Ramsø h., Kbh.s a.): 47.
Lage (Mecklenburg): 197.
Lamgård el. Lammegade (Sjælland?): 275, 346.
Langeland (ø, Svendborg a.): 324.
Languedoc (Frankrig): 227, 228, 230, 234 A, 235, 238, 240, 248, 251 A, 254 A, 257.
Langue d'Oil (Frankrig): 227, 235.
Lapsaki (Tyrkiet): 231.
Lichtenhagen (Mecklenburg): 208.
Liège (Belgien): 42, 99, 402.
Limoux (Frankrig): 238.
Linde (Nørhald h., Randers a.): 218, 325.
Lindholm (Oxie h., Skåne): 306.
Linköping (Sverige): 4, 37, 38, 73, 93, 99, 154, 170, 250, 309, 334, 359.
Lisbjerg h. (nu V.- og Ø.-Lisbjerg h., Århus og Randers a.): 217.
List (Sild, Sdrj.): 387.
Lister: (del af Blekinge) 28, 261.
Livland: 295.
Lockarp (Oxie h., Skåne): 97.
Lolland (Maribo a.): 117, 262, 282, 286, 408. — »Hertugindegods«: 286.
Lollands N.-h. (Maribo a.): 282.
Lollands S.-h., Arninge h. (Maribo a.): 282.
Lund (Skåne): 6, 10, 34, 37, 38, 39, 54, 97, 109, 135, 136, 155, 159, 170, 171, 215, 250, 264, 294, 306, 343, 393, 395, 401. — Allehelgens kloster: 97, 109. — Altre: 109, 264, 393. — By og borgere: 10, 19, 37, 38, 97, 109, 136, 154, 155, 156, 215, 265, 298, 309. — Byting: 10, 215. — St. Clemens kirke: 109, 135. — Dekan: 109, 294, 315. — Dominikanerne: 54, 97, 109, 264. — Domkirke, kapitel og kanniker: 46, 97, 109, 149, 150, 154, 159, 244, 245, 251, 264, 306, 311, 315, 316, 317, 319, 330, 331, 332, 334, 335, 380, 393, 401. — Foged: 265. — Franciskanerne: 97, 109, 137, 264. — Helligåndshospital: 109, 264. — St. Johannes sogn: 10, 215. — Kantor: 10, 109, 332. — Kirkerne: 109, 294. — Kirkeprovins: 309, 359. — Krypt: 109, 393. — Lundegård: 58. — St. Mogens sogn: 109. — St. Mortens kirke: 264. — Mønten: 340. — Nonnekloster: 97, 109, 393. — Official i Lundegård: 58. — Lille St. Peders kirke: 109. — St. Povls kirke: 109. — Provst: 6, 58, 99, 109, 159, 313, 315, 316, 395. — Sakristan: 109, 393. — Skolemester: 109, 264. — Skoler: 109, 264. — Spedalskhus: 97, 109, 264. — Stift: 90, 149, 154, 319, 320, 321, 322, 332, 359. — St. Thomas kirke: 109. — Vor Frue kirke: 294. — Ærkebiskop: 3, 28, 51, 99, 109, 123, 125, 129, 137, 146, 154, 170, 253, 256, 264, 306, 311, 313, 314, 315, 316, 332, 393. — Ærkedegn: 109, 150.
Lundby (Hammer h., Præstø a.): 288.
Lunden (Ditmarsken): 106.
Lundenberg (forsv. bebyggelse, Lundenberg h., Sdrj.): 32, 41.
Lundhede (Ginding h., Ringkøbing a.): 384, 385.
Lundtoft h. (Åbenrå a.): 35, 36, 327.
Lundumskov (Vore h., Skanderborg a.): 409.
Lunnom (Luggude h., Skåne): 245.
Lübeck (Tyskland): 54, 96, 108, 126, 127, 138, 139 (note), 141, 145, 165, 169 (note), 172, 173, 189, 190, 195, 200, 287, 294, 304, 308, 347, 351, 358, 360, 391, 404. — Biskop: 32, 99, 256. — By og borgere: 63, 67, 68, 94, 96, 124, 137, 138, 141, 163, 165, 172, 173, 174, 195, 200, 205, 207, 214, 246, 256, 263, 284, 285, 287, 298, 304, 305, 308, 309, 358, 359, 369, 391. — Dekan: 14, 16, 60. — Dominikanerne: 54, 137. — Domkirke, kapitel og kannik: 60, 256, 309, 311, 312, 313, 315, 319, 330, 335, 336, 359. — Franciskanerne: 54, 137. — Helligåndshus: 54, 137. — Klostrene:

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

137. — Mariekirke: 54, 137, 294. — Stift: 256, 309, 359, 381.
Lyngby, Store- (Strø h., Frb. a.): 299.
Lynge h. (nu Lynge-Frb. og Lynge-Kronborg h., Frb. a.): 27, 85 (note), 406 (note).
Lysgård h. (Viborg a.): 191.
Læk (Kær h., Sdrj.): 229.
Lödöse (Sverige): 2.
Løgum kloster (Lø h., Tønder a.): 203, 303, 327, 329, 364, 365, 368.
Løgum, Ø.- (S. Rangstrup h., Åbenrå a.): 203.
Lønholt (Lynge-Kronborg h., Frb. a.): 83, 84, 85.
Løversyssel (Jylland): 191.

M

Målleröd (Färs h., Skåne): 109.
Mårslet (Ning h., Århus a.): 388.
Macarsca (Jugoslavien): 17, 18, 21.
Magdeburg (Tyskland): 256, 359.
Mainz (Tyskland): 24, 25, 359.
Malchin (Mecklenburg): 197.
Malmø, Ellenboghen (Skåne): 19, 39, 100, 109, 155, 156, 158, 214, 244, 344, 371, 395, 425. — Borgmestre og rådmænd: 371, 395. — Foged: 56, 371. — Kirken: 54. — Skagemands ladegård: 244, 251, 306, 380, 386.
Marienwerder (nu Pomorze, Polen): 309, 359.
Markie (Skytts h., Skåne): 109, 268, 421.
Mecklenburg (Tyskland): 163, 247, 354.
Medeme, å i Hadeln: 387.
Menstrup (Ø. Flakkebjerg h., Sorø a.): 177, 178.
Merløse h. (Holbæk a.): 218, 239, 345.
Middelsom h. (Viborg a.): 266.
Millau (Aveyron, Frankrig): 234 A, 251 A, 254 A.
Minden (Tyskland): 32, 41, 359.
Mols h. (Randers a.): 337.
Montpellier (Frankrig): 238, 257.
Mors N.-h. (Thisted a.): 396.
Morsum (forsv. bebyggelse, Lundenberg h., Sdrj.): 91.
Musse h. (Maribo a.): 113, 282.
Møgeltorum (Nørre h., Viborg a.): 219.
Møgtved (forsv. bebyggelse i Brusk h., Vejle a.): 118.
Møn (Præstø a.): 208, 222, 352, 366.
Möre (del af Småland): 148.

N

Nåby (Tybjerg h., Præstø a.): 79.
Nagelsti (Musse h., Maribo a.): 286.
Nagy-Varad (Ungarn): 6.
Nakskov (Maribo a.): 282.
Narbonne (Frankrig): 238.
Navr (Hjerm h., Ringkøbing a.): 384, 385.
Nebel, V.- (Brusk h., Vejle a.): 118.
Neuenburg (Tyskland): 147.
Neuenkamp (nu Franzburg, Pommern): 168.
Neu-Kalen se Kalen, Neu-.
Neukamp (Rügen): 131.
Neumünster (Holsten): 256.
Neustadt (Holsten): 168.
Nîmes (Frankrig): 235, 240 242, 248, 257.
Ning h. (Århus a.): 388.
Njudung (del af Småland): 28.
Norge: 28, 53, 99, 147, 153, 154, 194, 205, 209, 252, 291, 302, 312, 330, 331, 333, 334, 335, 376, 402, 424.
Normandiet (Frankrig): 227.
Nyborg (Svendborg a.): 117, 118, 325.
Nygård (Väne h., Västergötland, Sverige): 370.
Nykøbing (Maribo a.): 352.
Nyrup (Fakse h., Præstø a.): 325.
Nyrup (Ø. Flakkebjerg h., Sorø a.): 76.
Næs (nu Lindenborg, Hellum h., Ålborg a.): 372.
Næstved (Præstø a.): 76, 77, 78, 79, 177, 178, 397, 398.
Nöbbelöv (hvilket?, Skåne): 393.

O

Odensala (Uppland, Sverige): 333.
Odense (Odense a.): 12. — Biskop: 17, 18, 21, 129, 216, 256, 282, 323, 324, 325, 367. — St. Knuds kirke: 12, 256, 367. — Møntmester: 264. — Prior: 22, 367. — Stift: 212 (note), 256, 381.
Oldesloe (Holsten): 404.
Oreby (V. Flakkebjerg h., Sorø a.): 164.
Osby (Ö. Göinge h., Skåne): 149.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

*Owaxthorp (Klagstorp, Ö., Vemmenhögs h.?, Skåne): 268.
Oxie h. (Skåne): 97, 109.

P

Pårup (Holbo h., Frb. a.): 223 (note), 225, 226.
Pårup (Odense h., Odense a.): 367.
Paddeborg (nu Sparresholm, Hammer h., Præstø a.): 274.
Padis (kloster i Estland): 309, 359.
Parchim (Mecklenburg): 197.
Paris (Frankrig): 109, 227.
Pelworm (nordfrisisk ø, Sdrj.): 387.
Pelworm h. (Sdrj.): 91.
Pikardiet (Frankrig): 227.
Pilegård (forsv. gård, Solbjerg s., Løve h., Holbæk a.): 164.
Pleinefont (Frankrig): 42.
Plön (Holsten): 256.
Poitiers (Frankrig): 227.
Polen: 209.
Pont-de-Sorgues (Frankrig): 32.
Prag (Czekoslovakiet): 108, 253, 359.
Preetz (Holsten): 328.
Preussen: 295, 424.

R

Rådved (Vore h., Skanderborg a.): 181.
Rågelunde (Musse h., Maribo a.): 286.
Radsted (Musse h., Maribo a.): 143.
Ragnetorp (Östergötland, Sverige): 34.
Ralswiek (Rügen): 41A.
Ramsø h. (Kbh.s a.): 47.
Randers (Randers a.): 49, 67, 358.
Randlev, Over- (Hads h., Århus a.): 88.
Rangstrup, N.-h. (Haderslev a.): 33, 329.
Rangstrup, S.-h. (Åbenrå a.): 365.
Ratzeburg (Lauenburg): 9, 202, 256, 309, 351, 354, 359.
Ravnsborg (Lollands N.-h., Maribo a.): 262.
Reersnæs (Fuglse h., Maribo a.): 286.
Rethymno (Kreta, Grækenland): 231.
Rettestrup (Hammer h., Præstø a.): 80.
Reval (Tallinn, Estland): 309, 359.
Revshale (Musse h., Maribo a.): 286.
Rhodos (Grækenland): 147.
Ribe (Ribe a.): 289, 290 360, 384, 387, 405. — Biskop: 12, 17, 18, 21, 60, 129, 216, 290, 318, 323, 324, 325, 384, 385. — Bispedømme: 384. — Borgmestre, rådmænd, by og borgere: 385, 387. — Domkirke, kapitel og kanniker: 318, 349, 383 (indledning i Dipl. Dan.), 384, 385. — Foged: 387. — Kantor: 384. — Ærkedegn: 384.
Riga (Letland): 134, 253, 309, 310, 359, 381.
Ring kloster (Vore h., Skanderborg a.): 272, 410.
Ringsted (Sorø a.): 112, 254.
Ringsted h. (Sorø a.): 85 (note).
Ripa (Villands h., Skåne): 277.
Rodez (Frankrig): 238, 257.
Roost (Hviding h., Tønder a.): 33.
Roskilde (Kbh.s a.): 52, 66, 231, 239, 254, 259, 345, 362, 378. — Agnete kloster: 231, 239. — Biskop: 17, 18, 21, 41A, 51, 52, 92, 111, 129, 131, 220, 221, 222, 231, 233, 253, 323, 324, 325, 362, 378, 379, 418, 420. — By og borgere: 47, 259, 309, 359. — Clara kloster: 345. — Dekan: 362. — Dominikanere: 93. — Domkirke, kapitel og kanniker: 3, 44, 45, 52, 109, 111, 222, 259, 362, 378, 390. — Kantor: 109. — St. Mikkels sogn: 66. — Provst: 111, 362. — Stift: 66, 73, 98, 119, 121, 128, 134, 154 159, 220, 233, 234, 309, 323, 332, 359, 378. — Ærkedegn: 109, 362.
Roslöv (Frosta h., Skåne): 192.
Rossewitz (Mecklenburg): 197.
Rostock (Mecklenburg): 48, 140, 145, 163, 169 (note), 193, 195, 206, 208, 247 (note), 255, 292, 310, 344, 352, 366, 371, 375, 403.
Rouen (Frankrig): 42.
Rouergue (Frankrig): 251 A, 254 A.
Rugsted (Jerlev h., Vejle a.): 118.
Ruppersdorf, Alt- (Holsten): 256.
Rügen (Tyskland): 41A, 92, 131, 196, 213, 220, 221, 222.
Rykkerup (Musse h., Maribo a.): 286.
Rynkeby (Gudme h., Svendborg a. el. Bjerge h., Odense a.): 117.
Rødby (Maribo a.): 286.
Rødeklif (klint på Sild, Sdrj.): 387.
Rødsand (grund ved Lollands sydkyst, Maribo a.): 138.
Röinge (Frosta h., Skåne): 109.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Rønbjerg (Ginding h., Ringkøbing a.): 384, 385.
Rönnebro (S. Åsbo h., Skåne): 357.

S

Sålla (Östergötland, Sverige): 34.
Sachsen (Tyskland): 308.
Saint-Affrique (Frankrig): 234 A.
Saint-Amand-en-Pévèle (Frankrig): 46.
Saint-Jean-de-Cauffours (kirke i Tournai): 46.
Saint-Sernin (Frankrig): 234 A.
Sakskøbing (Maribo a.): 282.
Salling (Viborg a.): 191.
Salon (Provence, Frankrig): 359.
Saltrup (Holbo h., Frb. a.): 223, 224, 225, 226.
Salzburg (Østrig): 253, 359.
Samland (Østpreussen): 309, 359.
Sancta Sophia kloster (Agde stift, Frankrig): 134.
Sangstrup (Djurs N.-h., Randers a.): 210.
Sarlat (Frankrig): 41.
Schinkel (Svans, Sdrj.): 173.
Schwerin (Mecklenburg-Schwerin): 7, 51, 168 (note), 197, 220, 253, 256, 309, 354, 359.
Schwienkuhlen (Holsten): 256.
Schönberg (Tyskland): 351, 354.
Seedorf (Lauenburg): 354.
Selkær (Djurs N.-h., Randers a.): 337.
Simlinge (Vemmenhögs h., Skåne): 268.
Simris (Järrestads h., Skåne): 130.
Sjælland: 109, 112, 168 (note), 290, 297. — Landsting (se også Ringsted): 296, 297, 348, 373.
Sjörup (Ljunits h., Skåne): 386.
Skåne: 4, 10, 28, 38, 63, 137, 139, 140, 141, 142, 168, 172, 189, 198, 200, 204, 205, 206, 207, 214, 215, 237, 241, 244, 246, 247, 249, 261, 263, 278, 284, 287, 290, 292, 295, 298, 312, 321, 341, 342, 347, 375, 401, 403, 421, 424. — Augustinere: 249. — Gælker: 321, 242. — Klostre: 137. — Zieriksees foged: 198.
Skabersjö (Bara h., Skåne): 268, 306.
Skanør (Skytts h., Skåne): 5, 11, 37, 38, 48, 193, 326, 342. — Borgen: 37. — Foged: 193. — Travegade: 11.
Skara (Sverige): 99.
Skemminge (nu Maribo, Maribo a.): 286.
Skensved, Lille- (Ramsø h., Kbh.s a.): 348.
Skepparslöv (Gärds h., Skåne): 69.
Skepptuna (Sverige): 159.
Skippinge (Ods h., Holbæk a.): 416.
Skivarp (Skytts eller Vemmenhögs h., Skåne): 268.
Skotland: 209, 227, 376.
Skrävlinge, V. (Oxie h., Skåne): 109.
Skänninge (Östergötland, Sverige): 23, 34, 93.
Slagelse (Sorå a.): 390.
Slangerup (Lynge-Frb. h., Frb. a.): 299.
Slemminge (Musse h., Maribo a.): 143.
Slesvig (Sdrj.): 8, 152, 363. — Biskop: 8, 13, 15, 24, 32, 59, 75, 106, 115, 129, 152, 229, 256, 349, 363, 400. — By og borgere: 256. — Domkirke, kapitel og kanniker: 7, 9, 13, 15, 24, 32, 59, 60, 64, 75, 106, 229, 256, 350, 400. — Hertug: se Valdemar 3. — St. Johannes kloster på Holm: 8, 152. — Kantor: 15, 26, 116. — Official: 106. — Provst: 9, 13, 14, 15, 24, 32. — Stift: 8, 25, 32, 41, 59, 256, 363. — Ærkedegn: 59.
Sluis (Holland): 139, 140.
Småland (Sverige): 28.
Smørum h. (Kbh.s a.): 259.
Snøde (Langelands N.-h., Svendborg a.): 324.
Soderup (Merløse h., Holbæk a.): 239.
Solbjerg (Løve h., Holbæk a.): 164, 166.
Soliwri (Tyrkiet): 231.
Sorø kloster (Sorø a.): 164, 378, 379.
Stånum, Ø.- (Sønderhald h., Randers a.): 110.
Stadager (Falsters N. h., Maribo a.): 374.
Stade (Tyskland): 256, 360, 404.
Stenbjerg (Gudme h., Svendborg a.): 419.
Stenløse (Odense h., Odense a.): 367.
Stettin (Pommern): 128, 134, 141, 310.
Stevns h. (Præstø a.): 348.
Stigsnæs (V. Flakkebjerg h., Sorø a.): 417.
St. Johannes kirke (Før, Sdrj.): 383.
St. Laurentius kirke (Før, Sdrj.): 383.
St. Nicolaus kirke (Før, Sdrj.): 383.
Stockholm (Sverige): 28, 70, 103, 300.
Stolp (Pommern): 157.
Storebælt: 295.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Storö (Halland): 422.
Stralsund (Tyskland): 20, 114, 139, 145, 161, 162, 163, 221, 222, 246 (note), 247, 289, 307, 352. — Borgmestre, rådmænd, by og borgere: 101, 114, 144, 165, 175, 221, 222, 236, 249, 254, 258, 279, 280, 283, 425, 426. — Dominikanere i Falsterbo: 249.
Streng (ager i Gloslunde s., Lollands S.-h., Maribo a.): 50.
Strietfeld (Mecklenburg): 352, 354.
Strängnäs (Sverige): 99.
Strö, N. (Ö. Göinge h., Skåne): 97.
Stör (biflod til Elben, Tyskland): 387.
Suldrup (Hornum h., Ålborg a.): 372.
Sundby (Musse h., Maribo a.): 286.
Sundeved (Sønderborg a.): 132.
Svavsted (S.-Gøs h., Sdrj.): 8, 75, 106, 152, 229.
Svem (Östergötland, Sverige): 34.
Sverige: 28, 38, 44, 53, 99, 103, 105, 107, 147, 153, 154, 194, 205, 209, 252, 256, 261, 291, 294, 295, 312, 314, 330, 331, 333, 334, 335, 341, 342, 352, 376, 402, 424.
Svostrup (Hids h., Viborg a.): 410.
Sæby (Volborg h., Kbh.s a.): 297.
Sædinge (Fuglse h., Maribo a.): 286.
Søborg (Holbo h., Frb. a.): 423.
Søby (Hads h., Århus a.): 411.
Söderköping (Sverige): 261, 342.
Södertälje (Sverige): 250.
Søgård (Lundtoft h., Åbenrå a.): 36.
Sønderborg (Sønderborg a.): 72, 132, 174.
Sønderjylland (se også hertug Valdemar og hertuginde Regitse): 35.
Sønderlyng h. (Viborg a.): 338.
Sønderup (Slagelse h., Sorø a.): 418.

T

Tårs (Musse h., Maribo a.): 143.
Tempzin kloster (Mecklenburg): 220.
Teterow (Mecklenburg): 197.
Tersløse (Merløse h., Holbæk a.): 80, 373.
Teutenwinkel (Mecklenburg): 352, 354.
Tisvilde (Holbo h., Frb. a.): 71.
Tjæreby (V. Flakkebjerg h., Sorø a.): 399.
Tolånga (Färs h., Skåne): 97.
Tommerup kloster (Järrestads h., Skåne): 90.
Torbenfeld (Tuse h., Holbæk a.): 288.
Toreby (Musse h., Maribo a.): 143, 286.
Torpe (Lollands S. h., Maribo a.): 286.
Torrild (Hads h., Århus a.): 272.
Torumgård (Nørre h., Viborg a.): 301.
Torup (Mols h., Randers a.): 337.
Tosterup (Ingelstads h., Skåne): 69.
Toulouse (Frankrig): 45, 227, 228, 230, 238, 248, 251 A, 254 A, 257, 349.
Tournai (Belgien): 46.
Toveland (ager i Solbjerg s., Løve h., Holbæk a.): 164.
Tranders, N.-, (nu under Ålborg, Ålborg a.): 219.
Trapezunt (Tyrkiet): 231.
Travemünde (Tyskland): 137.
Trelleborg (Skåne): 109, 255.
Trier (Tyskland): 359.
Tudved (Jerlev h., Vejle a.): 118.
Tusculum (Italien): 256.
Tved (Mols h., Randers a.): 388.
Tvede, Lille- (Hammer h., Præstø a.): 274.
Tvede, Nørre- (Hammer h., Præstø a.): 274.
Tvindelstrup (Ringsted h., Sorø a.): 339.
Tyrkiet: 154.
Tyskland: 145, 196, 227, 249, 256, 295, 314, 354. — Den tyske orden: 309, 359, 381. — Johanniterpriorat: 147.
Tystofte (V. Flakkebjerg h., Sorø a.): 373.
Tängelsås (Frosta h., Skåne): 109.
Tønder (Tønder a.): 163, 327.
Tønning (Sdrj.): 188.
Törringe (Oxie h., Skåne): 135.

U

Ubberud, Store- (Odense h., Odense a.): 367.
Uggeløse (Lynge-Frb. h., Frb. a.): 362.
Ugglarp se Vgebølæ.
Ulkestrup (Merløse h., Holbæk a.): 275.
Undløse (Merløse h., Holbæk a.): 17, 323.
Ungarn: 209.
Ungstrup (Lysgård h., Viborg a.): 191.
Unnaryd (Småland, Sverige): 171.
Uppland (Sverige): 29, 170, 300.
Uppsala (Sverige): 99, 123, 148, 159, 334.
Urman (titulærbispedømme): 231.
Utersum (ager, Før V. h., Sdrj.): 382, 383.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

V og W

Valby (Holbo h., Frb. a.): 71.
Wales: 227.
Valkena (Falkenau el. Kärkna, kloster i Estland): 309, 359.
Vallø (Bjæverskov h., Præstø a.): 283, 420.
Valløby (Bjæverskov h., Præstø a.): 283.
Valois (Frankrig): 227.
Varberg (Halland): 4, 5, 28, 160, 370.
Vattrup (Lysgård h., Viborg a.): 191.
Vedby, N.- (Falsters N.-h., Maribo a.): 167.
Vedskølle (V. Flakkebjerg h., Sorø a.): 399.
Veglia (nu Krk, Jugoslavien): 231.
Vejby (Holbo h., Frb. a.): 111, 112.
Vellerup (N.-Rangstrup h., Haderslev a.): 329.
Vem (Hjerm h., Ringkøbing a.): 384, 385.
Vendsyssel (Jylland): 352.
Venngarn (Sverige): 54, 137.
Verden (Tyskland): 220, 252, 309, 359.
Vermandois (Frankrig): 227.
Vestervig kloster (Revs h., Thisted a.): 415.
Vgebølæ (måske Ugglarp, Skytts h., Skåne): 268.
Viborg (Viborg a.): 338. — Biskop: 12, 17, 18, 21, 129, 323, 324, 325. — Landsting: 210, 337. — Vor Frue alter: 338.
Vienne (Frankrig): 220.
Villeneuve-lès-Avignon (Frankrig): 42, 44, 45, 46, 125, 128, 233, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 319, 320, 321, 322, 330, 331, 332, 333, 334, 335.
Vilm (ø ved Rügen): 131.
Vilmnitz (Rügen): 220.
Vinkel (Middelsom h., Viborg a.): 266.
Vinstrup (Merløse h., Holbæk a.): 346.
Virestad, V. (Skytts h., Skåne): 268.
Wiriks h. (Sdrj.): 91.
Virke (Harjagers h., Skåne): 135.
Visingsö (ø, Småland, Sverige): 28.
Wismar (Mecklenburg): 11, 145, 190, 204, 344, 352, 404.
Vissing, N.- (Gern h., nu Hjelmslev h., Skanderborg a.): 183.
Witten (Westfalen, Tyskland): 54.
Wittenburg (Mecklenburg): 169 (note), 204.
Witzhave (Holsten): 404.
Wldrup (vistnok forsv. lb. Uldrup i Falling s., Hads h., Århus a.): 88.
Vogelsang (forsv. bebyggelse, Preetz s., Holsten): 328.
Vokslev (Hornum h., Ålborg a.): 191.
Volborg h. (Kbh.s a.): 288, 297.
Vollsjö (Färs h., Skåne): 97.
Vor kloster (Tyrsting h., Skanderborg a.): 179, 180, 181, 182, 270, 271, 409.
Worms (Tyskland): 46.
Wotersen (Lauenburg): 354.
Vram, Ö. (Gärds h., Skåne): 97.
Vregi (Albanien): 231.
Vridsløselille (Smørum h., Kbh.s a.): 259.
Vuzindro (Albanien): 231.
Würzburg (Tyskland): 44 (note).
Väne h., (Västergötland, Sverige): 370.
Värend (Småland, Sverige): 28.
Værløse, Lille- (Smørum h., Kbh.s a.): 420.
Värmland (Sverige): 28.
Västerås (Sverige): 99, 309, 359, 381.
Västergötland (Sverige): 28, 99.
Växjö (Sverige): 99, 148, 159.

Y

Yding (Vore h., Skanderborg a.): 270, 271.
Ystad (Skåne): 54, 90, 109, 114.

Z

Zierikzee (Holland): 198.

Æ

Æbild (forsv. gård, Kværs s., Lundtoft h., Åbenrå a.): 327.
Åspö (Vemmenhögs h., Skåne): 268.

Ø

Öland (ø, Sverige): 28, 102, 103, 105.
Øm kloster (Tyrsting h., Skanderborg a.): 183.
Önnerup (Torna h., Skåne): 109.
Øresund: 145, 195, 285, 295.
Øsby (Haderslev h., Haderslev a.): 405.
Øsel (ø ved Estland): 309, 359, 381.
Østbirk (Vore h., Skanderborg a.): 271.
Östergötland (Sverige): 28, 34.
Österhaninge (Södermanland, Sverige): 333.
Østersyssel (Sjælland): 259.
Østersølandene: 295, 424.
Østrup (Merløse h., Holbæk a.): 346.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK